T.C.
ÇANKIRI KARATEKİN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TARİH ANABİLİM DALI

YEREL BASINA GÖRE DEMOKRAT PARTİ DÖNEMİ'NDE KARABÜK

Berk YAMAN

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Danışman
Doç. Dr. Recep BÜYÜKTOLU

Çankırı – 2023

T.C.
ÇANKIRI KARATEKİN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TARİH ANABİLİM DALI

YEREL BASINA GÖRE DEMOKRAT PARTİ DÖNEMİ'NDE KARABÜK

Berk YAMAN
ORCID: 0000-0003-2030-9307

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Danışman
Doç. Dr. Recep BÜYÜKTOLU

Çankırı – 2023

İÇİNDEKİLER

BİLİMSEL ETİK BİLDİRİMİ iv
TEZ KABUL VE ONAY v
ÖNSÖZ vi
ÖZET vii
ABSTRACT viii
KISALTMALAR ix
TABLO LİSTESİ xii
ŞEKİL LİSTESİ xiii

1.GİRİŞ 1

2. DP DÖNEMİNE KADAR KARABÜK VE YEREL BASIN 8

2.1.Karabük'ün Adı ve Şehrin Kuruluşu 8
2.2.Cumhuriyet Dönemi'nde Karabük 11
2.3. Karabük Yerel Basını 16
2.3.1. DP Öncesi Dönem Basını 16
2.3.2. DP Dönemi Basını 17

3. YEREL BASINA GÖRE DP DÖNEMİNDE KARABÜK'TE SİYASİ, İDARİ VE EKONOMİK HAYAT 34

3.1. Karabük'ün İdari Durumu 34
3.2. DÇ Fabrikasının 1950-1960 Arası Üretimi ve Teknolojik Yenileşme Süreci 42
3.3. DÇ Umum Müdürleri ve Faaliyetleri 65
3.3.2.Mithat Ersöz (1 Kasım 1952- 1954) 73
3.3.3.Orhan Üçok (?- Nisan 1955) 76
3.3.4.Aziz Aksu (20 Nisan 1955- 1956) 77
3.3.5.Ali Çimen (1956- 3-4 Şubat 1959) 80
3.3.6.Cevat Süberk (19 Mart 1959-1961) 85
3.4. Karabük'te Sendikal Faaliyetler 91
3.5. Karabük'te İşçilerin Çalışma Şartları 111
3.5.1. 1950'ye kadar 111
3.5.2. 1950 Sonrası 113
3.6.Karabük'te İmar ve Bayındırlık Faaliyetleri 127
3.6.1. Su Meselesi 127

3.6.2. Yol Sorunu 133
3.7. Karabük'te Belediye Hizmetleri 150
3.7.1.Seyit Tarık As (1950-1953) 152
3.7.2.Mustafa Seyhan (1953- 13 Kasım 1955) 158
3.7.3.Sinan Fevzi Fırat (13 Kasım 1955-1 Haziran 1960) 161
3.8. Karabük'te Meslek Teşekkülleri, Ticaret ve Sanayi Odasının Kurulması ve Finansal Kuruluşlar 177
3.8.1. 1950-1960 Arası Karabük'teki Meslek Kuruluşları 182
3.8.1.1. Demir Çelik Ağır Sanayi İşçileri Sendikası 182
3.8.1.2. Demir Çelik İşçileri Sendikası 182
3.8.1.3. Karabük Ağır Sanayi Mühendisleri Derneği 182
3.8.1.4. Basın Yayın Birliği Derneği 185
3.8.1.5. Türkiye Sanat Mektepleri Mezunları Cemiyeti Karabük Şubesi 186
3.8.1.6. Meslek Kursu Mezunları Cemiyeti 186
3.8.1.7. Karabük Ağır Sanayi Fen Memurları Derneği 187
3.8.1.8. Karabük Esnaf Cemiyeti 187
3.8.1.9. Karabük Şoförler Cemiyeti 187
3.8.1.10. Demir Çelik Ağır Sanayi Şoför ve İşçileri Derneği 188
3.8.1.11. Terziler Derneği 189
3.8.1.12. Demir Çelik Kaynakçılar Cemiyeti 189
3.8.1.14. Lisan Kültür Derneği 190
3.8.2. Ticaret ve Sanayi Odası ve Başkanları 192
3.8.3. Finansal Kuruluşlar 198
3.8.3.1. Bankalar 198
3.8.3.2. Sigorta Acenteleri 199
3.9. Karabük'te Siyasi Yaşam 200
3.9.1.Gazetelerin Politik Eğilimleri 200
3.9.1.1.Demokrat Karabük 200
3.9.1.2.Yeni Karabük 201
3.9.1.3.Ata Yolu Gazetesi 203
3.9.1.4.Müstakil 206
3.9.1.5.Kabak 209
3.9.1.6.Safranbolu Karabük 209
3.9.1.7.Karabük Postası 212
3.9.2.Rant Kavgaları 217

3.9.3.Siyasi Partilerin Örgütlenmeleri ve Faaliyetleri 219
3.9.4.Karabük ve Seçimler 239
3.10. Karabük'e Gerçekleştirilen Ziyaretler 244
3.10.1. Yurt İçinden Gelen Misafirler 245
3.10.2. Yurt Dışından Gelen Misafirler 255

4. YEREL BASINA GÖRE DP DÖNEMİNDE KARABÜK'TE SOSYAL, KÜLTÜREL, EĞİTİM VE SPOR HAYATI 265
4.1. Karabük'te Sosyokültürel Faaliyetler 265
4.1.1. Sinema ve Tiyatro 265
4.1.2. Sosyal Yardım 271
4.1.3. Konser 275
4.1.4. Sergi 277
4.1.5. Tatil ve Mesire Yerleri 279
4.1.6. Kütüphane 284
4.1.7. Matbaa 285
4.2. Karabük'te Spor 285
4.3. Karabük'te Sağlık Hizmetleri 293
4.3.1. Demokrat Parti İktidarı Dönemi'nde Sağlık Hizmetleri 295
4.3.2. 1950 Öncesi Karabük'te Sağlık Hizmetleri 295
4.3.3. 1950-1960 Yılları Arası Karabük'te Sağlık Hizmetleri 296
4.4. Karabük'te Eğitim 311
4.4.1. 1950 Öncesi Karabük'te Eğitim 313
4.4.2. 1950-1960 Yılları Arası Karabük'te Eğitim 313

5. SONUÇ 335
KAYNAKÇA 339
EKLER 355
KİŞİSEL BİLGİLER 382

BİLİMSEL ETİK BİLDİRİMİ

Yüksek Lisans tezi olarak hazırladığım *Yerel Basına Göre Demokrat Parti Dönemi'nde Karabük* adlı çalışmanın öneri aşamasından sonuçlanmasına kadar geçen süreçte bilimsel etiğe ve akademik kurallara özenle uyduğumu, tez içindeki tüm bilgileri bilimsel ahlak ve gelenek çerçevesinde elde ettiğimi, tez yazım kurallarına uygun olarak hazırladığım bu çalışmamda doğrudan veya dolaylı olarak yaptığım her alıntıya kaynak gösterdiğimi ve yararlandığım eserlerin kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu beyan ederim.

13/06/2023

İmza

Berk YAMAN

TEZ KABUL VE ONAY

ÇANKIRI KARATEKİN ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Berk Yaman tarafından hazırlanan "Yerel Basına Göre Demokrat Parti Dönemi'nde Karabük" başlıklı bu çalışma, 13.06.2023 tarihinde yapılan tez savunma sınavı sonucunda oybirliğiyle başarılı bulunarak jürimiz tarafından Tarih Anabilim Dalı'nda Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

TEZ JÜRİSİ ÜYELERİ

Danışman	**:**Doç. Dr. Recep BÜYÜKTOLU	İmza: ……...
Üye	**:**Prof. Dr. Nurten ÇETİN	İmza: ……
Üye	**:**Dr. Öğr. Üyesi Mehmet Şah ÖZCAN	İmza: ……...

ONAY

Bu Tez, Çankırı Karatekin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yönetim Kurulunun …….. tarih ve ……..…sayılı oturumunda belirlenen jüri tarafından kabul edilmiştir.

Prof. Dr. Coşkun POLAT

Enstitü Müdürü

ÖNSÖZ

Bu çalışma yerel gazetelere dayanarak 1950-1960 yılları arası Türkiye'yi yöneten Demokrat Parti iktidarının Karabük'teki izlerinin incelenmesidir. Bu çalışmanın amacı ise günümüze kadar sadece Karabük basını üzerinden hareket edilerek bu on yıllık döneme dair hiçbir bilimsel çalışma yapılmamış olduğundan bu eksikliği gidermektir.

Karabük'te basın hayatı 1944 yılında başlamış olup, yayınlar 1950-1960 yılları arasında önemli bir artış göstermiştir. Çalışmanın içerisindeki söz konusu döneme ait yayımlanmış süreli yayınlardan büyük bir çoğunluğu incelenmiştir. Giriş ile birlikte dört bölümden oluşan çalışmamızın ikinci bölümünde, Karabük'ün tarihi ve basını hakkında bilgiler verilmiştir. Üçüncü bölümde, şehrin idari durumu, işletmenin üretimi ve teknolojik yenileşme süreci, umum müdürleri ve faaliyetleri, sendikal faaliyetler, işçilerin çalışma şartları, imar ve bayındırlık faaliyetleri ile belediye hizmetleri incelenmiştir. Bunların dışında meslek teşekkülleri, Ticaret ve Sanayi Odası'nın kurulması ve finansal kuruluşlar, siyasi yaşam ve şehre gerçekleştirilen yurt içi ve yurt dışı ziyaretlerden söz edilmiştir. Son bölümde ise DP Dönemi'nde Karabük'teki sosyokültürel, spor, sağlık ve eğitim konularına değinilmiştir.

Bu tezin hazırlanmasında değerli yardımlarını gördüğüm danışmanım Sayın Doç. Dr. Recep BÜYÜKTOLU'ya, kişisel arşivini açan ve benimle daima istişarelerde bulunan Sayın Tarih Öğretmeni Hür Kalyoncu'ya, çalışmada kullandığım kaynakların temininde yardımcı olan Trakya Üniversitesi Akademisyeni Sayın Doç. Dr. Nurten Çetin hocama, öğrenim sürecimde ilham aldığım Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Akademisyeni Sayın Prof. Dr. Fahri Yetim hocama, Milli Kütüphane'nin tüm çalışanlarına ilgi ve alakaları için teşekkür ederim. Ayrıca, tezin her aşamasında yanımda olan, maddi ve manevi her türlü desteği vererek özverili katkılarıyla yanımda olan Sevgili anneme derin saygı, sevgi ve teşekkürlerimi sunarım.

13/06/2023

Berk YAMAN

ÖZET

Tezin Başlığı **:** Yerel Basına Göre Demokrat Parti Dönemi'nde Karabük

Tezin Yazarı **:** Berk YAMAN

Danışman **:** Doç. Dr. Recep BÜYÜKTOLU

Anabilim Dalı **:** Tarih

Tezin Türü **:** Yüksek Lisans

Kabul Tarihi **:** 13.06.2023

1950-1960 yılları arası yerel basın üzerinden Demokrat Parti Dönemi'nde Karabük'ü anlatan bir çalışma bulunmamaktadır. Bu çalışma da söz konusu eksikliği gidermeyi amaçlamıştır. 14 Mayıs 1950 seçimlerinden sonra nicelik olarak artan Karabük basın hayatı, 27 Mayıs darbesine kadar büyük çoğunlukla DP'ye destek olmuştur. Bu nedenle iktidar tarafından gazete kapatılma hadisesi yaşanmamıştır. Fakat Karabük basınında muhalif cephenin temsilcileri olarak CHP'yi destekleyen Ata Yolu ve CMP tarafından yer alan Müstakil gazetesi bulunurken, özellikle Müstakil gazetesinin kâğıt bulamama sorunuyla karşılaşması önemli bir detay olarak göze çarpmaktadır. Karabük Postası ise bu yayın organlarına göre belirli bir siyasi partiyi temsil etmemekteydi. Diğer bahsedilmesi gereken hususta tam manasıyla muhalif olarak adlandırılamayacak olsa da özellikle Karabük DP yapılanması içerisindeki muhalif grubu temsil etmesiyle ifade edilebilecek olan Yeni Karabük gazetesidir.

Demokrat Parti her ne kadar 1957 yılından itibaren genel manada bir zayıflama göstermişse de Karabük'teki yansımasına bakarsak çok da öyle olmadığını söyleyebiliriz.

Anahtar Kelimeler: Yerel Basın, Karabük, Demokrat Parti

ABSTRACT

Thesis Title : According to Local Press Democrat Party Era Karabük

Author : Berk YAMAN

Supervisor : Assoc. Prof. Dr. Recep BÜYÜKTOLU

Department : History

Thesis Type : Master's Thesis

Date : 13.06.2023

There is no study about Karabük in the Democratic Party Period between 1950-1960 through the local press. This study aimed to eliminate this deficiency. The press life in Karabük, which increased in quantity after the 14 May 1950 elections, mostly supported the DP until the 27 May coup. For this reason, there was no event of newspaper closure by the government. However, while in the press of Karabük, Ata Yolu, which supports the CHP, and the Müstakil newspaper, which supports the CHP, are the representatives of the opposition front, it is an important detail that the Müstakil newspaper, in particular, faced the problem of not finding paper. According to these publications, Karabük Post did not represent a particular political party. The other point that needs to be mentioned is Yeni Karabük newspaper, which although it cannot be called opposition in the full sense, it can be expressed especially as representing the opposition group within the Karabük DP structure.

Although the Democratic Party has weakened in general since 1957, if we look at its reflection in Karabük, we can say that it is not so.

Keywords: Local Press, Karabuk, Democrat Party

KISALTMALAR

A.B.D	Anabilim Dalı
a.g.e.	Adı geçen eser
a.g.m.	Adı geçen makale
a.g.t.	Adı geçen tez
a.g.y.	Adı geçen yayın
A.K.İ.	Armutçuk Kömür İşletmesi
A.Ş.	Anonim Şirket
ABD	Amerika Birleşik Devletleri
AP	Adalet Partisi
ATAM	Atatürk Araştırma Merkezi
B.D.A.G.M.	Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü
BĞZ	Bağımsız
Bkz.	Bakınız
BRTV	Bizim Radyo ve Televizyon
CHP	Cumhuriyet Halk Partisi
CKMP	Cumhuriyetçi Köylü Millet Partisi
CMP	Cumhuriyetçi Millet Partisi
D.A.B.C.A.	Devlet Arşivleri Başkanlığı Cumhuriyet Arşivi
D.A.B.O.A.	Devlet Arşivleri Başkanlığı Osmanlı Arşivi
DÇ	Demir ve Çelik
DÇASİ	Demir Çelik Ağır Sanayi İşçileri
DDY	Devlet Demir Yolları
DİA	İslam Ansiklopedisi
DP	Demokrat Parti
DSP	Demokratik Sol Parti
DYP	Doğru Yol Partisi
Ed.	Editör
ERDEMİR	Ereğli Demir ve Çelik Fabrikaları T.A.Ş.
Etibank	Eti Maden İşletmeleri
EXİM BANK	The Export Import Bank

Haz.	Hazırlayan
HP	Hürriyet Partisi
İRAP	İl Afet Risk Azaltma Planı
k.g.	Karşı görüş
KARÇİMSA	Karabük Çimento Sanayi
KARDEMİR	Karabük Demir Çelik Fabrikaları
Karş.	Karşılaştırınız
KDÇF	Karabük Demir ve Çelik Fabrikaları
M.Ö.	Milattan Önce
Mah.	Mahalle
MDP	Milliyetçi Demokrasi Partisi
MM	Milimetre
MMD	Maliye Müfettişleri Derneği
MMO	Makine Mühendisleri Odası
MP	Millet Partisi
MTA	Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğü
MUHABANK	Türkiye Eski Muharipler Bankası
NATO	Kuzey Atlantik Antlaşması Örgütü
PTT	Posta ve Telgraf Teşkilatı
RP	Refah Partisi
s.	Sayfa
SBE	Sosyal Bilimler Enstitüsü
SBF	Siyasal Bilgiler Fakültesi
Sok.	Sokak
ss.	Sayfa sayısı
SSCB	Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği
ŞD	Şura-yı Devlet Evrakı
T.A.Ş.	Türk Anonim Şirketi
T.C.	Türkiye Cumhuriyeti
TBMM	Türkiye Büyük Millet Meclisi
TDK	Türk Dil Kurumu

TESAV	Türkiye Ekonomi ve Sosyal Araştırmalar Vakfı
TL	Türk Lirası
TMMOB	Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği
TÜİK	Türkiye İstatistik Kurumu
TYSD	Türkiye Yardım Sevenler Derneği
vb.	Ve benzeri
vs.	Ve saire
y.y.	Basım yeri yok
YSK	Yüksek Seçim Kurulu

TABLO LİSTESİ

Tablo No **Sayfa**

Tablo 3.2.1: 20 Haziran 1955 yılına kadar olan kar ve zarar tablosu…….…. 49

Tablo 3.2.2: 1956 Yılı üretimi……. 50

Tablo 3.9.4.1: 1951 Ara seçimler……...…240

Tablo 3.9.4.2: 1954 Seçimlerinin Zonguldak'taki oy dağılımı……..…… 241

ŞEKİL LİSTESİ

Şekil No **Sayfa**

Şekil 3.9.4.3: Karabük'ün 27 Ekim 1957 seçimlerinin yüzdelik dilimi…….. 243

1.GİRİŞ

Türk Dil Kurumuna göre basın, *"Gazete, dergi gibi belirli zamanlarda çıkan yazılı yayınların bütünü, matbuat:..."*[1] anlamına gelmektedir. Geniş anlamda belirli zamanlarda basılıp her çeşit haberleri ve fikirleri topluma ulaştıran tüm yayın ürünlerini ifade eden kavramdır[2]. Gazete kelimesi ise Fransızca *'Gazette'la''* kelimesinden dilimize geçmiştir[3]. Prof. Davifat'a göre gazete, *"En taze haberi en geniş alanda ve en kısa zamanda halka ulaştıran araçtır."*[4] Genel anlamda siyasi, ekonomi ve diğer konularda haber verip bilgilendirmek amacıyla her gün ya da belirli periyotlarla yayınlanan süreli yayınlara *gazete* denir, on beş gün ya da daha fazla periyotlarda çıkan yayınlara ise *dergi* denir.

Basın, doğası gereği kitlelere haber verme ve bilgilendirme dürtüsüne sahiptir. Bu dürtüyü harekete geçirmede kullandığı, posta, telgraf, gazete, internet, telefon vs. araçlar vardır ki tüm bunlar vasıtasıyla haber aktarma, denetim, tenkit ve kamuoyu oluşturma gibi işlevleri yerine getirmektedir.

Süreli yayınlarından yerel düzeyde içerik hazırlayanları, yayımlandığı yerin nabzını tutanı, dertlerini ve sorunlarını belirleyip yüksek mercilere iletme hususunda köprü görevi gören tüzel kişilere de *yerel basın* denir. Daha basit şekilde ifade etmek gerekirse yerel basın, *"Yerel kamuoyuna yönelik hareket alanı içindeki kitlenin iletişim araçları, bir bütün içinde Yerel Basın olarak nitelendirilmektedir"*[5]. İşlevlerini kısaca şu şekilde ana başlıklar halinde ifade etmek mümkündür: haber verme, toplumsallaştırma, motivasyon, tartışma ve diyalog, eğitim, kültür, eğlendirme, bütünleştirme ve küreselleşme sürecindeki görevi[6].

Osmanlı'da iletişim faaliyetleri, modernleşmenin bir aracı olarak başlamıştır. Bunun bir yansıması olarak her ne kadar Müteferrika Matbaası'nda çeşitli kitaplar basılmış olsa da Türkçe gazetelerin çıkması, ülkede hâkim olan bağnazlık nedeniyle oldukça

---

[1] *TDK*, "basın", https://sozluk.gov.tr/, Erişim Tarihi: 20.04.2022.
[2] Hamza Çakır, *Gazeteciliğe Giriş,* Dizgi Ofset, 1. Baskı, Konya Şubat 2007, s.25.
[3] Mustafa Yıldız, *Fransızca-Türkçe Sözlük,* y.y.1997, s.529.
[4] İbrahim Koyuncu, *Türkiye'de Basın İktidar İlişkisi (1950-1954)*, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi SBE Türkiye Cumhuriyeti Tarihi Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Çanakkale 1997, s.12.
[5] Ali Murat Vural, *Bir İletişim Kurumu Olarak Yerel Basının Kamuoyu Oluşumu Sürecindeki İşlevi ve Yerel Basın- Kamuoyu İlişkileri Eskişehir Basını Örneğinde Bir Uygulama,* Anadolu Üniversitesi SBE, Doktora Tezi, Eskişehir 1997, s.57.
[6] Detaylar için bkz. Erhan Arslan, *Türkiye'de Yerel Basının Kentleşme Süreci İçindeki Yeri ve Önemi,* Anadolu Üniversitesi SBE, Yüksek Lisans Tezi, Eskişehir 1997, s.60-66.

gecikmiştir[7]. Bu yüzden, ülkede ilk gazeteler yabancıların elinde hayat bulmuştur. 1828'e gelindiğinde, yarı Türkçe özelliğiyle bu esaret perdesinin bir nebze de olsa yırtılmasında önemli rol oynayan Vaka-yı Mısriyye'dir[8]. Bundan 3 yıl sonra ilk Resmî Gazete, Takvim-i Vekayi yayınlanmıştır[9]. Bunu 1840'ta yarı Resmî Gazete Ceride-i Havadis takip etmiş ve Türk gazeteciliğinin doğuş aşamasının birinci dönemi başlamıştır. Çığır açan ve gerçek anlamda Türk gazeteciliği şeklinde ifade edilen ikinci dönem ise 19. yüzyılın ikinci yarısı art arda Türk basın hayatına giriş yapan Tercüman-ı Ahval ve İbrahim Şinasi'nin yayınladığı Tasvir-i Efkâr iledir[10].

Osmanlı'da yerel basın, devlet yapılanması ve bu yapı içindeki bürokratik bir yönetim mekanizmasıyla iletişim sağlama maksadıyla "*devletin kendisi tarafından*" yaratılmıştır[11]. Bu doğrultuda, 1864 yılı basın hayatı için önemli dönüm noktalarındandır. Çünkü Fransızların yerel idare kanunlarından esinlenilerek hazırlanıp uygulamaya konulan yeni yönetim sistemi, bir yandan İmparatorluğu idari anlamda pek çok vilayete ayırırken, diğer yandan basın özelinde de her vilayet merkezinde bir resmi basımevinin kurulacağının belirtilmesi gibi çok önemli yeniliği beraberinde getirmiştir[12]. İlk örnek Tuna Vilayet'inde çıkarılan Tuna gazetesi olmuş, sonra artarak devam etmiştir[13]. Yine Tuna gazetesinden az bir süre sonra ilk resmi matbaalar Trabzon ve Erzurum'da kurulmuş ve 1867'de de Erzurum'da "*Envar-ı Şarkiyye*" isimli gazete çıkarılmıştır. Keza, bu gazete Anadolu'da yayınlanan ilk Türkçe gazete olma ayrıcalığına sahiptir. Nihayetinde 1864-1922 arası resmi basımevi sayısı artmıştır[14].

---

[7]Kemal Kapaklı, *"Başlangıçtan Bugüne Urfa Basını",* Marmara İletişim Dergisi, Cilt 10, Sayı 10, s. 243-44.

[8]Salim Alan, *"Tanzimat Dönemi (1831-1876) Osmanlı Basını ve Vakayii Mısriyye", Kastamonu İletişim Araştırmaları Dergisi,* Sayı 3, 2019, s. 48.

[9]Atatürk Araştırma Merkezi, *Türk Basın Tarihi,* Haz. Merve Uğur, ATAM Yayınları, Cilt:1, Ankara 2018, s.156.

[10]Kapaklı, A.g.m., s.244-45., Yasemin Doğaner, "*Hürriyet ve Modernleşme Enstrümanı Olarak Osmanlı'da Basın",* Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi, Cilt 29, Sayı 1, Haziran 2012, s.112.

[11]Salih Kınsün, *Türkiye'de Yerel Basının Gelişimi, Sorunları ve Geleceğine Yönelik Öngörüler Bingöl Yerel Basın Örneği,* Marmara Üniversitesi SBE Gazetecilik Anabilim Dalı Medya Ekonomisi ve İşletmeciliği Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2019, s.7.

[12]*Türkiye'de Yerel Basın,* Ed. Suat Gezgin, İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi, İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Yayınları, İstanbul 2007, s.79-80.

[13]Kapaklı, A.g.m., s.246.

[14]Dilşad Yirsutimur, *"Zonguldak İl Merkezi Gazeteleri (1923-1960)",* Researcher: Social Science Studies, Cilt 6, Sayı 2, 2018, s.67., *Türkiye'de Yerel Basın,* s.80.

İkinci Meşrutiyet'in ilan edildiği gün, gazeteciler sansür memurlarını gazetelere sokmama gibi bazı kararlar alarak Türk basın tarihinin ilk basın meslek kuruluşu olması açısından önemli konuma sahip olan Osmanlı Matbuat Cemiyeti Derneği'nin ilk harcını koymuşlardır[15]. Meşrutiyet'in getirdiği hürriyet sarhoşluğu altında yayınlar herhangi bir denetime tabi tutulmamış, bu da çok sayıda kısa ömürlü de olsa süreli yayınlardaki artışı beraberinde getirmiştir. Ancak yaşanan birtakım olumsuz olaylar, konjonktürün değişimine neden olmuş ve basın, kâğıt ve mürekkep gibi temel ihtiyaçlarına bile hasret kalmıştır. Ülkenin içinde bulunduğu siyasi *kamplaşma,* basına da derinden nüfuz etmiş ve çeşitli politik görüşlere sahip kişilerce çıkarılan yayınlarla büyümüştür[16]. Daha önce değinildiği gibi devlet desteği ile başlayan yerel basın hayatının, özellikle II. Meşrutiyet Hareketi'nden sonra özel müteşebbislerin yardımlarıyla daha hızlı bir ilerleme kaydettiği söylenmiştir[17]. Birinci Dünya Savaşı'nın getirdiği yıkım, düşman güçlerini kendilerine ters gelen basına karşı ağzına kilit vurmaya yöneltmiş, beraberinde izleyen gazeteci sürgünleri ve sansür gibi tedhiş ve baskılarla bezdirmişlerdir[18].

Ancak Mustafa Kemal Paşa, istiklal yolunda düşünsel bir bütünlük oluşturmak ve lazım gelen siyasi, sosyal ve kültürel zemini hazırlamak amacıyla gazetecilik çalışmalarını seçmiş bir kişi olarak, kurtuluş mücadelesine atıldığı ilk zamanlarda cephedeki savaşa katkı sağlamak maksadıyla, fikri alanda da basını *silah* olarak tercih etmiştir[19]. Önderliğindeki Millî Mücadele Hareketi, bu zor durumda olan Anadolu'daki süreli yayınlar içinde bir fitil olup cephe gerisinden moral ve motivasyon artırıcı yayınlarıyla destek olmalarına vesile teşkil ederken diğer yandan basının ehemmiyetinin bilicinde olan hareketin kadroları tarafından da yardım görmeleri, kendilerinin Anadolu'nun içlerindeki gelişimine oldukça katkıda bulunmuştur[20].

İstanbul basını, düşman birliklerinin manipülasyon ağına takılmış durumdayken, Mustafa Kemal Paşa gibi zeki ve atılgan bir liderin "*panzehir basın*" yaratma fikri

---

[15]Atatürk Araştırma Merkezi, *A.g.e.,* s.641., Hakan Aydın, *"Cemiyet-i Matbuat-ı Osmaniye: Kuruluşu ve Basında Tartışmalar",* Selçuk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi, Sayı 27, 2010, s.557.
[16]*Türkiye'de Yerel Basın,* s.82-84.
[17]*A.g.e.,* s.87.
[18]*A.g.e.,* s.84.
[19]Belkıs Ulusoy, *"Millî Mücadele, Propaganda, Atatürk ve Basın",* İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi, Sayı 20, 2004, s.56-62.
[20]*Türkiye'de Yerel Basın,* s.84-85.

düşünsel anlamda büyük bir hareket noktası olmuştur. Nitekim bu fikir, her türlü baskıdan beri bir bölgede yayın çalışmalarıyla hayata geçirilmiştir[21]. Ülkenin içinde bulunduğu beka tehlikesi, İstanbul Hükümeti ile Ankara Hükümeti'nin farklı tutumlar izleyerek hareket etmesi şeklinde seyretmiş ve bu durum basına yansıyarak iki ayrı safhaya ayrılmıştır. Ayrıca bu dönemde her ne kadar fazla sayıda gazete çıktığı görülse de çoğu defa kâğıt bulamama sıkıntısıyla karşılaştıkları da bilinmektedir.

Neticede basın gelişimini sürdürmesiyle birlikte hem Türk Kurtuluş Savaşı'nın kazanılmasında hem de kurulan yeni devletin devrim aşamasında aktif rol üstlenerek katkı sağlamıştır. Türk İstiklal Harbi'nin başarıya ulaşması, *panzehir basının* da üstün gelmesini sağlayarak Türkiye Cumhuriyeti'nin yarınları için güçlü bir *iksir* olmuştur. Bu dönemle ilgili son sözü, bir zamanlar Türkiye Gazeteciler Cemiyeti Başkanlığı yapmış olan merhum Orhan Erinç'in şu ifadeleriyle noktalamak gerekli görülmüştür:*"...Gazetelerin, en parlak dönemlerini Kurtuluş savaşı yıllarında yaşamışlardır...bölgesel basın haline dönüşmeye başlamıştır..."*[22] Tek parti dönemindeki baskılar, muhalefet partisi DP'nin basınla iyi diyaloglar kurmasında etkin rol oynamıştır. Basın da bu baskıcı idareden ötürü DP'nin kendisine hürriyet vereceği vaadi sebebiyle DP'yi sığınılacak liman görerek oldukça destek çıkmıştır[23]. Bu rüzgârı arkasına alan DP'de iktidara gelince gazetecilerin bu desteklerini şöyle ifade etmiştir: *"Siz çalıştınız, siz kazandınız, sizin eserinizdir bu bayram!"* Fakat kendi düşüncelerine methiye düzen yayınlara cebini açması, övmeyip veya eleştiri getirenlere de ekonomik baskı uygulaması, DP'nin basın ile müspet olan ilişkisinin uzun sürmediğine işaret etmektedir[24].

Yerel basın yerel yönetimler ile halk arasındaki irtibatı sağlaması, kamuoyunun oluşturulması açısından özel bir konuma sahiptir. Öte yandan basın, demokrasinin yerelden başlayıp ülkenin bütününe yayılarak kökleşmesinde önemli bir faktör olmuştur. Ulusal basının girmediği hatta giremediği kanallara nüfuz edebilmesi açısından da ulusal basını destekleyici ve tamamlayıcı unsur olarak öne çıkmıştır.

---

[21]*A.g.e.,* s.90.
[22]*A.g.e.,* s.107-08.
[23]Nuran Yıldız, *"Demokrat Parti İktidarı (1950-1960) ve Basın",* Ankara Üniversitesi SBF Dergisi, Cilt 51, Sayı 1, 1996, s.485-86.
[24]Nadir Nadi'nin kaleme aldığı *"Yandan baskı"* isimli makalenin detaylarına bkz. *Cumhuriyet,* 2 Ağustos 1951, Sayı:9699, s.1.

Yerel basın şehir tarihi açısından da ayrı bir yere ve öneme sahiptir. Şehrin geçmişini, yaşadığı değişimleri, gerçekleştirilen veya gerçekleştirilemeyen dönüşümleri kaydeden ve bunları gelecek nesillere aktaran bir "*hafıza kartı*" görevi üstlenmiştir. Ayrıca şehrin kimliğinin, dokusunun korunmasında, şehre ait bir benlik duygusunun inşasında değerli bir role sahiptir. Yerel basın, insanların aidiyet hissinin oluşturulmasında ve korunmasında da önemli bir etkendir.

Diğer yandan, kentleşme olgusu konusunda da görev üstlendiği bilinmelidir. Kentleşme, dediğimiz bu olgu çoğu zaman zannedildiği gibi sadece demografik yapıyla ilgili değildir. Geniş anlamda;

> *"Kentli diyebileceğimiz bir yaşama şeklini oluşturan beraberinde, nüfusun ölçüsü, nüfusun yoğunluğu ve nüfusun heterojenliği (farklılığı) sosyal münasebetin mahiyetin, derecesini ve sıklığını, dolayısıyla da sosyalleşmeyi ve insan tabiatını tayin eder. Yani sosyal yapıyı*" [25]. şeklinde ifade edilmiştir.

Yerel basının bu esnada üstlendiği görev, bir iletişim aracı olarak düzenli ve bütünsel bir temelde kentleşme sürecine yardımcı olmasıdır. Basının önemli özelliklerinden olan halk ile iletişim kurabilme yeteneği yerel basında daha fazla etkili olmaktadır. Çünkü yerel basın, yayımlandığı çevrenin insanı ile bire bir iletişim kurabilme yeteneğini kullanabilmektedir.

Kısaca yerel basının kentleşme sürecinde üstlendiği görev ve oynadığı roller şu şekilde toparlanabilir:

- Yeniliklerin özendirilmesi
- Katılımı teşvik
- Kent kimliğinin oluşumuna katkı
- Kent kamuoyunu bilinçlendirme
- Sosyoekonomik gelişmeye katkı

Bu çalışmayla, Karabük basını üzerinden DP'nin analiz edilmesi ve Karabük'teki DP Dönemi'nin izlerinin bir projeksiyon biçiminde sunulması amaçlanmıştır. Böylece döneme ilişkin pek çok bilinmezlik sorununun aşılacağı ümit edilmiştir. Çalışmanın önemi de buradadır. Çünkü bu kapsamda literatürdeki çalışmalar kısır denebilecek düzeydedir. Ayrıca tamamen yerel basının izini sürerek bu dönemi tüm ayrıntılarıyla

[25]Muharrem Es, Ateş Hamza, *"Kent Yönetimi, Kentlileşme ve Göç: Sorunlar ve Çözüm Önerileri"*, Sosyal Siyaset Konferansları Dergisi, Sayı 48, 2004, s.213.

anlatan bir bilimsel çalışma da bulunmamaktadır. Dolayısıyla bu tez, bir yandan literatürdeki ihtiyaca cevap verip boşluğu doldurma niyetinde iken, diğer yandan da yerel tarihe ve araştırmacılarına, siyasi tarih alanında çalışanlara ve siyasi bilimler ile sosyal tarih alanındaki araştırmacılara bir kaynak oluşturma amacını taşımaktadır.

Araştırmada büyük bir çoğunlukla dergi ve gazeteler gibi süreli yayınlar kullanılmıştır. Karabük'ün döneme ilişkin süreli yayınlarına Ankara Milli Kütüphanesi'nin gazete koleksiyonundan ulaşılmıştır. Cumhuriyet, Akşam, Anadolu, Kurun, Son Posta, Ulus, Tan, Milliyet, Zafer, İkdam Sabah Postası ve Vatan gibi ulusal; Anadolu ve Yeni Asır gibi yerel gazeteleri İstanbul Üniversitesi, Ankara Üniversitesi, Milliyet ve Cumhuriyet gazetelerinin arşivlerinden, The New York Times adlı Amerikan günlük süreli yayınının 1955 tarihli nüshası gazetenin kendisine ait olan elektronik arşivindeki veri tabanından elde edilmiştir. Diğer yandan, İngiliz günlük iş gazetesi The Financial Times'a Salt Research isimli literatür tarama ve The Birmingham Post & Gazette gazetesine The British Newspaper Archive sitelerinden erişim sağlanmıştır. Bunların dışında çalışmada kitap, tez, makale, sempozyum bildirisi, Resmî Gazete ve Devlet Arşivleri Başkanlığı Osmanlı ve Cumhuriyet Arşivi'nden malzemeler gibi çeşitli kaynaklar da kullanılmıştır. Çalışmada kullanılan yöntem, kütüphane ve arşiv malzemelerine dayalı bulguların mikro açıdan analizidir.

Çalışma dört bölümden oluşmaktadır. Giriş bölümünde yerel basın hakkında bilgiler verilirken, ikinci bölümde Karabük'ün adı, kuruluşu, Cumhuriyet Dönemi'ne kadar olan süreçte ve Cumhuriyet Dönemi'nde Karabük'ün tarihi ve şehrin 14 Mayıs 1950 öncesi ve sonrasına ilişkin basın hayatı anlatılmıştır.

Yerel basına göre DP Dönemi'nde Karabük'te siyasi, idari ve ekonomik hayat isimli üçüncü başlıkta önce şehrin idari durumu, DÇ Fabrikasının 1950-1960 arası üretimi ve teknolojik yenileşme süreci, fabrikanın umum müdürleri ve faaliyetleri, sendikal faaliyetler ve işçilerin çalışma şartları incelenmiştir. Ardından sırasıyla İmar ve bayındırlık faaliyetleri, belediye hizmetleri, meslek teşekkülleri, ticaret ve sanayi odasının kurulması ve finansal kuruluşlara yer verilmiştir. Devamında Karabük'te siyasi yaşam başlığı ile dönemin gazetelerinin politik eğilimleri, rant kavgaları, partilerin örgütlenmeleri, faaliyetleri ve seçim sonuçları irdelenmiş ve şehrin siyasi yelpazesi çözümlenmeye çalışılmıştır. Bölümün en sonunda da yurt içi ve yurt

dışından gelen misafirlerden bahsedilmiştir. Dördüncü aynı zamanda son bölümde de şehrin sosyokültürel faaliyetleri, sporu, sağlık hizmetleri ve eğitim hayatı ayrıntılarıyla ele alınmıştır.

2. DP DÖNEMİNE KADAR KARABÜK VE YEREL BASIN

2.1.Karabük'ün Adı ve Şehrin Kuruluşu

Karabük I. Süleyman (Kanuni) Dönemi'nde 1530 tarihli 438 numaralı Muhasebe-i Vilayet-i Anadolu defterinde, Taraklı Borlu kazasına bağlı *Karye-i Karabük* şeklinde, Şeyh Arif'in evladına vakfedilen köy adı olarak geçmektedir. Ayrıca defterde, 11 haneli ve vergi gelirlerinin toplamı 979 akçe olan, bir değirmen, bir mücerred ve bir tahsildarın bulunduğu yönünde bilgi de verilmektedir[26]. Şehrin isminin ortaya çıkışına yönelik ileri sürülen görüşlerin büyük bir çoğunluğu coğrafi temelde birleşmektedir.

Fahri Fındıklıoğlu:*"...Karabük'ün 'Bük'lerinin, yani çalılık ve fundalıklarının karaltısı karşısında kullanılmış olmalıdır. Nitekim Türkiye yer adları arasında 'Sarıbük'e yahut yalnız başına 'Bük'e rastlanır..."*[27] ifadeleriyle coğrafya ile olan ilişkisine vurgu yapmıştır. 1959 yılında Cumhuriyet İlkokulunun Başöğretmeni Hasan Aynagöz net bir dille: *"Çevrenin bataklık ve çeltik (pirinç) tarlaları ile sık karaçalılardan ve arazinin çukurda oluşu, yine çevrede bulunan köylerin aynı araziyi andırması, KARABÜK isminin verilmesine sebep olmuştur...[28]"* düşüncesiyle Fındıklıoğlu'nu desteklemiştir.

Hür Kalyoncu *"Zaman, Mekân ve Anılarla Karabük"* adlı eserinde *Karabük adının* ortaya çıkışını doğrudan fabrikanın kurulduğu saha olan çeltik tarlası ile ilişkilendirmiştir. Şöyle ki: Çeltik tarlaları, üretim yapan kişiler tarafından güneşin geliş yönüne göre "*Kara*", "*Gün*" ve "*Öte*" gibi isimlerle zikredildiğini ifade etmiştir. Böylece "*Kara-bük*", "*Gün-bük*" ve "*Öte-bük*" gibi söylemlerin de kendiliğinden meydana geldiğini belirtmiştir[29]. Nitekim Safa Erkün'ün:*"...Ötebük: Demir-çeliğe kimya fabrikalarının ağır sanayi tesislerinin bulunduğu işletme sahasıdır..."* sözleri de bu fikri oldukça güçlendirmektedir[30]. 1999 Karabük Yıllığı'nda, Karabük'ün ismi üzerinde yapılan analizde yerel dilde "bükün" üzüm anlamına geldiği ve fazlaca kara üzüm bağının bulunmasından yola çıkılarak ismin kaynağının Karabük Kara üzüm

---

[26]Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü (B.D.A.G.M.) *Hicri 937 Miladi 1530 Yılı Muhasebe-i Vilayet-i Anadolu Defteri*, s. 464.
[27]Ziyaeddin Fahri Fındıklıoğlu, *Kuruluşunun XXV. Yılında Karabük*, İstanbul 1963, s.7-8.
[28]Hasan Aynagöz, *Karabük ve Çevresi,* Özer Matbaası, Karabük 1959, s.7.
[29] Hür Kalyoncu, *Zaman, Mekân ve Anılarla Karabük*, Kardemir, 1. Baskı, Mart 2016, s.4.
[30]Safa Erkün, *Karabük'ün Sosyal Monografisi*, T.C. İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi, Yayımlanmamış Doktora Tezi, İstanbul 1950, s.40.

olduğu kısaca belirtilmiştir[31]. Öte yandan Metin Tuncel: *"...Muhtemelen bu küçük yerleşme yeri, zamanla iki çayın birleştiği kıvrım yerini ifade eden coğrafi bir terim olan "bük" ve buna eklenen sıfatla Karabük adını almıştır...*[32]*"* Yaptığı bu çözümleme ile ismin ortaya çıkışına dair tezini, şehrin kurulduğu iki çayın birleşim yerindeki kıvrıma bağlayarak topografik bir yaklaşım üzerine inşa etmiştir.

TDK'de "bük" kelimesi akarsu kıyılarındaki verimli tarlalar, dönemeç, ovada ya da dere kıyısında çalı ve diken topluluğu ve böğürtlen anlamında geçmektedir[33]. Nişanyan sözlüğe göre, "bük" kelimesi köken olarak köşe, büklüm, set, fundalık ve sık çalılık gibi anlamlara gelirken, "*güncel Anadolu ağızlarında*" körfez, fundalık, çalılık ve gölcük gibi kelimelerle karşılık bulduğu ifade edilmektedir[34].

Karabük 85 adlı eserde Karabük isminin "*Kara''* taşlık, çorak, dağlık; "*Bük*" çalılık, fundalık manalarına geldiği ve isminde bu iki kelimenin birleşmesiyle ortaya çıktığı şeklinde açıklanmıştır[35]. Kısaca fabrikanın kurulduğu yerin önceden çeltik tarlası olması, insanların geçim kaynaklarının içerisinde üzüm, çeltik gibi tarım ürünlerinin bulunması[36] ve Filyos Çayının dönemeçli şekli, büyük ihtimalle ismin kökeninin bulunduğu coğrafyanın belirleyici olduğunu göstermektedir.

Karabük'ün tarihi, etrafındaki yöreye ve bu yöre içerisindeki diğer merkezlere göre yenidir. İçinde yer aldığı toprakların tarihi, bugün ilçesi olan Safranbolu'nun tarihi ile paralellik taşımaktadır[37]. Safranbolu'nun yer aldığı bölgede yerleşime dair ilk kalıntılar Paleolitik Çağ'a kadar uzanmaktadır. Etiler Dönemi ile birlikte bu bölgeden yazılı kaynaklar bilgi vermeye başlar. Safranbolu yöresi o zamanlar göçebe yaşayan savaşçı Kaşka kavimlerinin yurdu olarak bilinir[38]. İlk Çağlarda, İlyada destanında

[31]Ali Karatay, *Demir Çelik Karabük Bir İşçi Kentinin Hikayesi,* İletişim Yayınları, 1. Baskı, 2018 İstanbul, s.34.
[32] *DİA*, "KARABÜK", Müellif: Metin Tuncel, Cilt:24, İstanbul 2001, s.372.
[33] *TDK,* "Bük" https://sozluk.gov.tr/, Erişim Tarihi: 20.05.2022.
[34]*Nişanyan Sözlük*, "Bük", https://www.nisanyansozluk.com/kelime/b%C3%BCk, Erişim Tarihi: 20.05.2022.
[35] Detaylar için bkz. Karatay, *A.g.e.*, s.38.
[36] Hür Kalyoncu, *Cumhuriyet Kenti Karabük*, Karabük Belediyesi Kültür Yayınları, Ekim 2007, İstanbul, s.175.
[37]*DİA*, "KARABÜK", Müellif: Metin Tuncel, Cilt:24, İstanbul 2001, s.372.
[38]Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Kurumu Türkiye Milli Komisyonu, *Türkiye'nin Dünya Miras Alanları Koruma ve Yönetimde Güncel Durum,* Ankara 2009, s.222.

söz edilen Paflagonya'da bulunmaktadır. Bu bölgede önce Kaşkalar[39] ardından Etiler, Frigler, dolaylı yoldan Lidyalılar, Persler, Helenistik Krallıklar (Pondlar), Romalılar, Selçuklular, Çobanoğulları, Candaroğulları ve Osmanlılar hüküm sürmüşlerdir[40].

26 Ağustos 1071 yılında Sultan Alp Arslan'ın Bizans'ı Malazgirt Meydan Muharebesi'nde mağlup etmesi ile birlikte Anadolu'nun Türk'e yurt olma süreci başlamıştır. 12.yüzyılda Danişmendlilerin egemenliğiyle geçici de olsa ilk defa Türkler'in hakimiyetine geçmiş daha sonra 12. asrın sonlarında Anadolu Selçuklular 'ın, 13. asırda Çobanoğulları'nın ve 14. asırda da Candaroğulları'nın egemenliğinde olmuştur[41]. Osmanlı egemenliğinin ise tam manasıyla II. Murad Dönemi'nde yani 15. yüzyılda tesis edilmiş olduğu söylenmektedir[42].

Karabük 16. yüzyılda Anadolu Beylerbeyi sancağı olan Bolu sancağının 16 nahiyesinden biri olan Taraklıborlu'ya (Safranbolu) bağlı 11 hane 1 mücerret ve 1 muaftan ibaret köydür. 1568 tarihli tahrirde de hane sayısının 20 fazla ile 31 olduğu gösterilmektedir[43].

1742 tarihli Anadolu Ahkam defterindeki bir hükümde, Musahip Mustafa Paşa[44] tarafından Karabük'te yaptırılan köprüden söz edilmektedir. Aynı zamanda Bolu sancağına tabi Taraklıborlu kazasında bulunan Soğanlı ve Araç Çayı'nın birleştiği yerde yaptırdığı bu köprünün bakım ve tamiratıyla alakalı Taraklıborlu'ya bağlı Arıcak ile Kızılbel kazasına dahil Karabük köyü halkından otuz beş kişinin köprücü olarak görevlendirildiği de anlatılmaktadır[45]. 19. yüzyıl ortalarından itibaren köye ve çevresinin tarihine ilişkin arşiv vesikaları artış göstermektedir. Bu dönemdeki

---

[39]Bilgin Arslan, *1251-1258 Yıllarına Ait 2124 Numaralı Safranbolu Şer'iyye Sicilinin Transkripsiyonu,* Karabük Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Karabük Mayıs 2016, s.2.

[40]T.C. Safranbolu Kaymakamlığı, *"Tarihçe",* http://www.safranbolu.gov.tr/tarihce, Erişim Tarihi:25.04.2023.

[41]Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Kurumu Türkiye Milli Komisyonu, *a.g.e.,* s.222., Arslan, *A.g.t.,* s.3.

[42]*DİA*, "SAFRANBOLU", Müellif: Feridun Emecen, Cilt:35, İstanbul 2008, s.481-82.

[43]Recep Karacakaya, Yücedağ İsmail, Yılmaz Nazım, *Arşiv Belgelerinde Karabük*, T.C. Karabük Valiliği, İstanbul 2013, s.22., Kenan Ziya Taş, *Tapu Tahrir Defterlerine Göre 16.YÜZYILDA BOLU SANCAĞI,* Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih (Genel Türk Tarihi) Anabilim Dalı, Doktora Tezi, Ankara 1993, s.260.

[44]Musahip Mustafa Paşa 1640 yılında Safranbolu'da dünyaya gelmiştir. IV. Mehmed'in vezirlerinden biridir. Ayrıntı için bkz. Sami Ağaoğlu, *"Musahip Mustafa Paşa Vakfı",* Selçuk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi, Yıl 2004, s.379.

[45]*Arşiv Belgelerinde Karabük,* s.23.

kayıtlar bize, Karabük'ten Viranşehir sancağındaki Kızılbel kazasının Ödemiş divanına bağlı 21 hane ve 46 kişilik bir köy olduğu şeklinde bahsetmektedir[46].

1834 tarihli Viranşehir sancağına bağlı Eflani, Yenice-i Eflani, Perşembe ve Kızılbel kazalarının köylerinde yetkili imam ve muhtarların isimlerinin yer aldığı defter kayıtlarında, Kızılbel kazasına bağlı *'Ödemiş ma'a Karabük divanı'* olarak geçmektedir[47]. Sonradan bu sancak lağvedilmiş ve müdürlük haline getirilmiştir. Böylece 1864 yılı sonlarında buraya bağlı olan kazalardan büyük bir kısmı Bolu'ya, bir kısmı da Kastamonu'ya bağlanmıştır. Ertesi yıl Bolu ve Kastamonu'nun uzaklığından ötürü halkın mağduriyetinin önlemek ve güvenlik zafiyetini gidermek adına Safranbolu tekrar kaza merkezi yapılmış ve Aktaş nahiyesi de kendisine katılmıştır[48]. Bu tarihe dek Karabük köyünün bağlı bulunduğu Kızılbel kazası da yeni düzenlemeyle birlikte Kastamonu sancağına dahil edilmiştir[49].

Son olarak 19. yüzyılın son zamanlarına geldiğimizde, Kastamonu Vilayet Salnamesi'nde yine Safranbolu kazasına bağlı 19 hane ve 81 kişilik bir köy olarak yer aldığını öğrenirken[50] Hicri 1320/Miladi1902/1903 tarihli vesikaya bakıldığında Safranbolu kazasına tabi Aktaş nahiyesinin *Karabük köyünde* bulunan Gazi Arif Sultan Zaviyesi'nin erzak ve yol giderleri hakkında izin istediğine dair bilgi alınmıştır[51]. Bu veri bize, Karabük'ün söz konusu tarihte bir köy olarak Aktaş nahiyesine bağlı bir konumda olduğunu göstermiştir. Günümüzdeki Karabük şehri, Araç ile Soğanlı Çayı'nın bir araya gelerek oluşturdukları Filyos Çayı mevkinde kurulmuştur. 1927 yılına kadar da Kastamonu vilayetine bağlı kalmıştır[52].

2.2.Cumhuriyet Dönemi'nde Karabük

Cumhuriyet'in ilanından yaklaşık 5 ay sonra, 1 Nisan 1924'te 491 sayılı Teşkilat-ı Esasiye Kanunu'nun 60. maddesi uyarınca sancaklar kaldırılmış ve Zonguldak bağımsız mutasarrıflığı il yapılmıştır. 1927'de de Safranbolu, Kastamonu'dan

[46]*A.g.e.*, s.25.
[47]*A.g.e.*, s. 62-67.
[48]*A.g.e.*, s. 27.
[49]*A.g.e.*, s.27.
[50]*Kastamonu Vilayet Salnamesi*, 1314, s.291., http://ktp.isam.org/salname/sayilar.php?sidno=D02451, Erişim Tarihi:20.05.2023.
[51]*Devlet Arşivleri Başkanlığı Osmanlı Arşivi,* Fon Kodu: ŞD., Yer No: 159-27.
[52]*DİA*, "KARABÜK", Müellif: Metin Tuncel, Cilt:24, İstanbul 2001, s.372-73.

ayrılarak Zonguldak'a dahil edilmiş ve bu sırada bir köy statüsünde olan Karabük'te, Zonguldak'ın Safranbolu kazasının Aktaş bucağı içerisinde yer almıştır[53].

Yeni Türkiye'nin sanayileşme hamlelerinden biri şüphesiz ağır sanayi kurma fikri olmuştur. Mustafa Kemal Paşa'nın 1 Mart 1922 tarihli Meclis'in 1. Dönem 3. Yasama yılındaki konuşmasında, ekonomi ve madencilik konularına da değindiği bilinmektedir[54]. Sonra 17 Şubat-4 Mart 1923 tarihleri arasında düzenlenen İzmir İktisat Kongresi, Karabük'ün şehir olarak teşekkülüne doğru giden sürecin ilk adımıdır. Kongrede alınan kararlar sonrası Nisan 1925'te Sanayi ve Maadin Bankası kurulmuş ve bu, Karabük için önemli bir gelişme olmuştur[55].

İktisat Vekaleti tarafından vazifelendirilen Prof. Granigg'in raporu doğrultusunda, 786 sayılı yasayla demir sanayinin tesisine dair kanun çıkarılmış[56] ve 29 Mart 1926 tarihinde 334 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmıştır. Söz konusu kanunun ilk maddesi, Karadeniz mailesinde (sahil) devlet tarafından kurulacak demir sanayi için 18 milyon lira bütçeden ödenek ayrılarak dört yıl zarfında tamamlanmasının kararlaştırıldığını içermektedir[57].

Uzmanlara ülkedeki hali hazırda bulunan madenler tetkik ettirilmiştir. 1927'de de çeşitli Avrupa ülkelerindeki demir sanayi tesisleri gezilerek etütler yapılmış fakat bu faaliyetlere devam edilmemiştir. 1928 yılına gelindiğinde Zonguldak'taki taş kömürünü Ankara ve iç kesimlerle buluşturmak maksadıyla, yapımına karar verilen demir yolu hattının[58], yapılan kısımları peyder pey hizmete açılmış[59] ve nihayetinde

---

[53] *"Zonguldak Tarihi"*, https://zonguldak.tarimorman.gov.tr/Menu/32/Zonguldak-Tarihi, Erişim Tarihi:30.12.2021., T.C. Zonguldak Valiliği İl Afet ve Acil Durum Müdürlüğü, *İRAP İl Afet Risk Azaltma Planı,* Zonguldak 2021, s.55.

[54]Nejat Tamzok, *"Osmanlı İmparatorluğu'nun Son Döneminden Çok Partili Döneme Madencilik Politikaları, 1861-1948",* Ankara Üniversitesi SBF Dergisi, Cilt 63, Sayı 4, 2008, s.184., *TBMM Zabıt Ceridesi,* Devre:1, Toplantı:1, Oturum:1, Cilt:18, 1 Mart 1338, s.6.

[55]İbrahim Erdal, *"Türkiye Sanayi ve Maadin Bankası",* https://ataturkansiklopedisi.gov.tr/bilgi/turkiye-sanayi-ve-maadin-bankasi/, Erişim Tarihi:03.04.2023.

[56] Fevzi Engin, *"Cumhuriyet'in Demir-Çelik Politikalarının Oluşmasında Karabük Demir-Çelik ve Ereğli Demir-Çelik'in Yeri",* MMO, s.2.

[57]*T.C. Resm-i Ceride,* 29 Mart 1926, Sayı:334, s.1212. Bunu 1927 tarihindeki sanayi teşvik kanunu izlemiştir. Bkz. *Cumhuriyet,* 18 Nisan 1934, Sayı:3572, s.3.

[58]Hasan Cebecik, *Türkiye'nin Sanayileşme Sürecinde Ağır Sanayi Kuruluşu Olarak Karabük Demir ve Çelik Fabrikası 1937-1995,* Hacettepe Üniversitesi Atatürk İlke ve İnkılap Tarihi Enstitüsü Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi A.B.D., Yüksek Lisans Tezi, Ankara 2017, s.8-27., *TBMM Zabıt Ceridesi,* Devre:5, Toplantı:3, Oturum:1, Cilt:20, 1 Kasım 1937, s.6.

[59]Örneğin 9 Temmuz 1930 tarihli belgede, Filyos-Ereğli demir yolunun Filyostan itibaren Balıkısık İstasyonuna kadar olan 70 kilometrelik kısmının 1 Temmuz 1930 tarihinde işletmeye açıldığı arz edilmiştir. Bkz. *D.A.B.C.A.,* Fon Kodu:30-10-0-0, Yer No:152-76-5.

1934'te Karabük'e ulaşmış ve aynı yılın haziran ayında ilk tren gelmiştir[60]. Bundan iki sene öncesinde yani 1932 yılında da istasyon inşa edilmiş ve Karabük ismi verilmiştir. Böylece bu ad Türkiye Şimendifer İstasyonları listesine geçmiş, kurulacak olan ağır sanayi merkezi için yer arayanların raporlarına eklenmiş ve sonra bu isim uluslararası anlaşma mukavelelerine dahi girecek bir önem kazanmıştır[61].
22 Nisan 1930 yılında toplanan Sanayi Kongre'sinde, Diplomat İngiliz Hadi Bey, *"Türkiye'de Madenler ve Madencilik"* adlı bir rapor sunmuştur. Burada demir sanayinin kurulmasının gerekliliğine değinmiştir[62].

İki yıl sonra, dönemin Başbakanı Mustafa İsmet (İnönü) Bey'in SSCB ile İtalya'nın Roma şehrine gerçekleştirdiği seyahatler esnasında, Sovyetlerle yapılan anlaşmalar gereğince Türkiye'ye gelen Sovyet uzmanlar, devlet yatırım programındaki projeler ve düşünülen teşekkül yerleri hakkındaki hazırladıkları raporları Başvekalete sunmuşlardır[63]. Diğer yandan, Kasım 1932'de rapor hazırlayan Sovyet uzman Prof. Yuşkeviç, yaptığı çalışma neticesinde yer olarak Tefen (bugün Zonguldak'ın ilçesi Gökçebey) İstasyonunda karar kılmıştır. Alternatif olarak Karabük'e de değinmiştir. Fakat, Karabük'ün belirlenmesi durumunda doğacak ekonomik zararı da ileri sürmekten kaçınmamıştır[64]. Başka görüşleri de masaya yatırmak isteyen hükümet, 1933 yılında Amerikalı ekonomistlerden Edwin Walter Kemmerer'in de aralarında bulunduğu uzmanları ülkeye davet etmiştir.

Alanında duayen bu isimler çeşitli konularda hazırladıkları dört ciltlik çalışmayı, 1934 yılında İktisat Vekaletine sunmuşlardır. Raporda özetle, Türkiye'de demir ve çelik sanayinin kurulmasının ülkenin daha yüksek gelişme düzeyine ulaşacağı bir döneme ertelenmesine ilişkin görüş beyan edilmiştir[65].

---

[60]Kalyoncu, *A.g.e.,* s.10.
[61]Fındıklıoğlu, *A.g.e.,* s.8-9., Mustafa Berkay Aydın, *"Karabük'te Fabrika'nın Kuruluşu ve İlk İşçiler:1940'lı Yıllarda Çeltik Tarlasından Sanayi Kentine Dönüşüm",* Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi, Sayı 65, Şubat 2018, s.266. Suat Çabuk, *"Cumhuriyet'in Yeni Kenti Karabük'ün 1937-1988 Dönemi Mekânsal Gelişimi ve Şehir Planları",* Karabük Üniversitesi SBE Dergisi, Özel Sayı 2, 2016, s.21.
[62]Detaylar için bkz. Milli İktisat ve Tasarruf Cemiyeti, *1930 Sanayi Kongresi Raporlar- Kararlar-Zabıtlar,* Umum Merkezi, Ankara 22 Nisan 1930, s.418- 45.
[63]*Cumhuriyet,* 25 Nisan 1932, Sayı:2860, s.1. 23 Mayıs 1932, Sayı:2888, s.1. 31 Mayıs 1932, Sayı:2896, s.1. Yahya Sezai Tezel, *Cumhuriyet Döneminin İktisadi Tarihi (1923-1950),* Yurt Yayınları, Ankara 1982, s.192-267. 12 Ağustos 1932'de Sovyet Uzman Heyeti Başkanı Prof. M. Orloff ve heyetin Türkiye'ye gelişi ile ilgili ayrıca bkz. *Cumhuriyet,* 14 Ağustos 1932, Sayı:2971, s.1.
[64]Kalyoncu, *A.g.e.,* s.47.
[65]Tezel, *A.g.e.,* s.267-69.

Tüm bu raporlardan da istifade edilerek son şekline kavuşturulan Birinci Beş Yıllık Sanayi Planı, 17 Nisan 1934'de pratiğe dökülmüştür.[66] Kurulacak olan ağır sanayi için aynı yılın ocak ayında hem Cumhuriyet hem Akşam gazetesi, kurulacak olan demir sanayi ile ilgili Karabük'ün lokasyon olarak seçilebilme ihtimaliyle ilgili haber yapmışlardır[67].

Eylül 1935'te de Cumhuriyet gazetesi, gündeme ilişkin *"Demir sanayii için çalışılıyor"* başlığı altında Karabük'ün tercih edildiğini *"...Demir sanayiinin Zafranbolu'da Karabük mevkiinde kurulması takarrür etmiştir..."* şeklinde satırlarına taşıdığı görülmektedir[68]. 21 Kasım 1935 tarihinde İngiliz firması Brassert'in Direktörü M. Mackenzie, sanayi tesisi kurma ile ilgili teklif mektubunu dönemin İktisat Vekili C. Bayar'a arz etmiştir. Mektupta, inşası için lazım olan 2,5 milyon sterlin değerindeki kredinin ödeme şartları da yer almıştır[69].

Nihayetinde 1936'da Sümerbank tarafından verilen ihalede, Alman şirketi Krupp Firması da teklif getirenler arasında yer almıştır. Ancak hem ekonomik hem de dış politika açısından daha güvenilir bulunan İngiltere tercih edilmiş ve 29 Eylül 1936'da Londra'da İngiliz şirketi H.A. Brassert and CO Limited Firmasıyla anlaşma yapılmıştır[70]. Böylelikle fabrikanın önündeki sermaye sorunu, İngiliz hükümeti ile 10 Kasım 1936'da yapılan 2.500.000 sterlin kredi anlaşmasıyla aşılmıştır. Türkiye, bu krediyi 1937 haziranından başlayarak eşit taksitler halinde %5,5 faiz oranıyla 1944 yılının sonunda sona erecek şekilde ödeyeceği ifade edilmiştir. Ayrıca, bu müddet için faiz miktarı da 3.050.184,47 Türk lirasına yükselmiştir[71]. 1 Aralık 1936'da dönemin İktisat Bakanı Celal Bayar ile Brassert Şirketi adına müzakereye katılan

---

[66]TMMOB Elektrik Mühendisleri Odası, *Cumhuriyet Türkiye'sinin Sanayileşmede İlk Önemli Adımı: Birinci Beş Yıllık Sanayi Planı 1934-1938,* Derleyen: Fikret Yücel, TMMOB Elektrik Mühendisleri Odası, 1. Baskı, Ankara Aralık 2014, s.26.

[67]Ayrıntılar için bkz. *Cumhuriyet,* 2 Kanunisani 1934, No: 3471, s.4. *Akşam,* 2 Kanunisani 1934, No:5473, s.1.

[68]*Cumhuriyet,* 26 Eylül 1935, Sayı: 4083, s.6.

[69]Ayrıca söz konusu mektupta gerekli krediyi vereceklerini, eğer kendileriyle sıkı bir ilişki kurulursa projenin daha da büyütülerek karlı olabilecek teçhizatın teminini ve demir ile çelik sanayine diğer sanayi tesisinin de ihtiva ettirilebileceğinin (ki burada benzin endüstrisinden bahsediliyor) güvencesini sunmuştur. Detaylar için bkz. *D.A.B.C.A.,* Fon Kodu:30-10-0-0, Yer No:207-413-20. s.7-9. Hilal Öz, *Atatürk Döneminde Madencilik (1923-1938),* T.C. Ankara Üniversitesi Türk İnkılap Tarihi Enstitüsü, Doktora Tezi, Ankara 2018, s.173.

[70]Murat Koraltürk, *"Karabük Demir Çelik İşletmeleri",* https://ataturkansiklopedisi.gov.tr/bilgi/karabuk-demir-celik-isletmeleri/ Erişim Tarihi:24.05.2022., Ayrıca bkz. *The Financial Times,* 1 Şubat 1937, s.17. İngiliz şirketi Brassert'e 2.745.000 sterline ihale edilmiştir. Bkz. *TBMM Zabıt Ceridesi,* Dönem:6, Toplantı:37, Oturum:1, Cilt:4, 7.07.1939, s.200.

[71]Safa Erkün, *a.g.t.*, s.32.

Mackenzie arasında imzalanan sözleşme ile kesinlik kazanmış ve 30 Aralık 1936'da Mustafa Kemal Atatürk tarafından tasdiklenerek 5780 no.lu kararnameyle de yayımlanmıştır[72].

Fabrikanın temeli 3 Nisan 1937'de atılmıştır[73]. Tesislerin montajına ise Mart 1938'de başlanmış[74], kurulan fabrikanın ilk yüksek fırını 9 Eylül 1939'da ateşlenmiştir[75]. Bu törende İngiliz madencilik geleneğine uyularak I numaralı yüksek fırının ilk ateşi, 12 yaşında Fatma isimli bir Türk kızına yaktırılmıştır. Yanan ateşin bereketli ve devamlılığının olacağına ilişkin inançtan beslenen bu adet nedeniyle, ilk yüksek fırına Fatma ismi verilmiştir[76].

Ertesi gün ilk Türk demiri dökülmüştür[77]. Bu tarihten tek parti döneminin sona erdiği tarihe kadar sırasıyla işletmeye alınan tesisler şunlardır: kuvvet santrali 6 Haziran 1939, I. kok fabrikası 26 Temmuz 1939, I no.lu yüksek fırın 9 Eylül 1939, boru fabrikası 15 Kasım 1939, çelikhane 9 Ocak 1940, 12' 16'lık haddehaneler Haziran Temmuz 1940, 28'lik haddehane Nisan 1940, saç haddesi Kasım 1940, sülfürik asit ve süper fosfat fabrikalarının da Alman Zahn Firması tarafından 3 Temmuz 1943'de montajına başlanmış olup 15 Mayıs 1944'de bitirilerek ilave yapılırken, Zeynep isimli II no.lu yüksek fırın ise 7 Ocak 1950'de işletmeye alınmıştır[78].

Böylece Karabük Demir Çelik Fabrikaları Atatürk Türkiye'sinin devletçilik modelinin, dış politikadaki başarısının ve devrimciliğinin en somut örneklerinden birini teşkil etmiştir. Şehrin doğuşu itibarıyla da Türkiye Cumhuriyeti'nin kalkınma

---

[72]Cebecik, *A.g.t.,* s.46., *The Financial Times,* 1 Şubat 1937, s.17. Karabük'te kurulacak demir ve çelik fabrikalarına ait Sümerbank ile H.A. Brassert and Ltd. London ile yapılan sözleşme ve imzalanan anlaşmanın 30.12.1936 'da tasdik edilmesine yönelik karar için bkz. *D.A.B.C.A.,* Fon Kodu:30.18.1.2., Yer No:70-98-17.

[73]*Cumhuriyet,* 4 Nisan 1937, Sayı: 4629, s.1., *Kurun,* 4 Nisan 1937, Sayı:6905-1025, s.4., *Ulus,* 7 Nisan 1937, Sayı:5635, s.1., *Son Posta,* 4 Nisan 1937, Sayı:2396, s.1., s.1., *Tan,* 4 Nisan 1937, Sayı:703, s.1., *Anadolu,* 4 Nisan 1937, Sayı:7184, s.1. *Yeni Asır,* 4 Nisan 1937, Sayı:9515, s.1-2, *Safranbolu Karabük,* 11 Nisan 1953, Sayı:165, s.1-2.

[74] Erol Tümertekin, *"Karabük'ün Kuruluşu",* Sosyoloji Konferansları, Sayı 3, 1962, s.109.

[75]*Ulus,* 8 Eylül 1939, s.3.

[76]Erkün, *a.g.t.,* s.60.

[77]*"Demir istihsaline başladı" , "Başvekilimizin mühim nutku"* başlıklı haberlere bkz. *Ulus,* 12 Eylül 1939, s.1-5.

[78]*Yeni Karabük,* 30 Aralık 1952, Sayı:105, s.3., K.g., tarih konusunda Demokrat Karabük gazetesi sadece iki noktada ayrılmıştır. Biri Kok fabrikasının 30 Temmuz 1939'da diğeri Haddehanenin 10 Mayıs 1940'da hizmete girdiği üzerine. Bkz. *Demokrat Karabük,* 21 Haziran 1957, Sayı:84-831, s.1., *Akşam,* 8 Ocak 1950, Sayı:11221, s.1.

planının ve bir köyü şehre dönüştürme mücadelesinin başarılı bir öyküsünü gözler önüne sermiştir.

Karabük'ün adı, 1932'den itibaren civarda bilinmesine rağmen 1945'e kadar yapılan nüfus sayımlarında geçmemektedir[79]. 1940-1941 yılında nahiye haline getirilmesinden[80] sonra 1945 yılındaki nüfus sayımında 7 yaşından küçüklerin denkleme dahil edilmediği listede, okuma bilen ve bilmeyenlerin idari teşkilata göre ayrılışına ilişkin başlık incelendiğinde; 9.642 nüfusa sahip bir şehir olarak geçtiği görülmektedir[81].

Son olarak 1944 yılında gerçekleşen deprem felaketinden ötürü meydana gelen hasara dair arşivdeki 21 Şubat 1944 tarihli vesikada, Karabük'ünde bahsinin geçtiğini ifade etmek gerekir[82].

2.3. Karabük Yerel Basını

2.3.1. DP Öncesi Dönem Basını

Zonguldak'taki ilk gazete Tahir Akın Karauğuz'un çıkarttığı Zonguldak isimli yayındır[83]. Karabük'ün bağlı olduğu Safranbolu ilçesinde ise ilk yayının *Seyyah* isimli gazete olduğu söylenmiştir. Bu gazete Kastamonu'da basın hayatına girip Safranbolu'da sürdürmüş[84] ve H. Cebecik'e göre, 1932'de yayımlanmış ve 1941 yılında da kapanmıştır[85].

[79]Fındıklıoğlu, *A.g.e.,* s.12. Örneğin 1935 yılında Safranbolu'nun şehir ve köyleri olmak üzere toplam nüfusunun 65.297 olduğu kaydedilmişken, Zonguldak iline bağlı olan Karabük'ten bahsedilmediği görülmektedir. Bkz. T.C. Başbakanlık İstatistik Genel Direktörlüğü, *Genel Nüfus Sayımı,* Hüsnü Tabiat Basımevi, Cilt:59, Sayı:75, İstanbul 1937, s.10.

[80]*Devlet Arşivleri Başkanlığı Cumhuriyet Arşivi,* Fon Kodu: 30-11-1-0, Yer No: 136-1-5 Karş. 1941 olarak da belirtilmektedir. Bkz. T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü, *Osmanlı Yer Adları*, Haz: Tahir Sezen, Ankara 2017, s. 414.

[81] 7.166 erkek nüfusundan 5.103'ü okuma yazma bilirken, 2.476 kadın nüfusundan 1.192'si okuma yazma bilmekteydi. Bkz. T.C. Başbakanlık İstatistik Genel Müdürlüğü, *21 Ekim 1945 Genel Nüfus Sayımı,* Cilt:65, Sayı:286, Ankara Aralık 1950, s. 208.

[82]*D.A.B.C.A.,* Fon Kodu:30-10-0-0, Yer No:120-850-3.

[83]Doğu Karaoğuz, *Bir Zamanlar Zonguldak…*, Çaycuma Belediyesi Kent Kültürü Yayınları Dizisi, Sinerji Matbaa, Ankara Ağustos 2017. s.176.

[84]Yirsutimur, *A.g.m.,* s.67.

[85]Cebecik, *A.g.t.,* s.97.

Karabük'te ise basın, 1944 yılında Sadi Yaver Ataman tarafından çıkartılan *Karabük* adlı dergi ile başlamıştır[86]. Bu edebi, ilmi ve içtimai dergi yaklaşık bir buçuk yıllık yayın hayatının ardından sona ermiştir.

2.3.2. DP Dönemi Basını

Dergicilikten gazeteciliği de bünyesine alarak gelişimini sürdüren Karabük basını, Demokrat Parti'nin iktidara gelmesiyle birlikte yelpazesini oldukça genişletmiştir. Yerel basındaki süreli yayınların bu denli artışın sebeplerinden biri, belki de DP iktidarının en azından bir müddet basına özgür bir ortam sağlaması olabilir.

Bu dönemde çıkartılan dergi, gazete ve ekleri aşağıdaki gibi sıralamak mümkündür:

Genç Kalemler: İlk sayısı 15 Kasım 1950 yılında çıkarılmış olan edebi, sanat ve fikir gazetesiydi. Sloganı; Latince *"Ars Gratia Artis"* yani sanat için sanattı. Tam olarak ne zamana kadar yayımlandığı belirlenememiş ancak Milli Kütüphane koleksiyonunda yapılan taramalarda en son 1967 yılına ait sayısına ulaşılmıştır. Gazete, on beş günde bir ve dört sayfa olarak yayımlanmıştır. Sahibi ve mesul müdürü Süreyya Özdemir, teknik sekreteri zaman zaman yazı işlerini de üstlenen Nezahat Özdemir'di. İdarehanesi Ankara Caddesi No.87 Kat 2 Seyhan Yayınevi olarak belirtilmiş, basıldığı ve dizildiği yer ise İstanbul Duygu Matbaası, Berksoy Basımevi şeklinde değişiklik göstermiştir.

İçeriğinde kitaplar arasında başlığı ile Oktay Akbal'ın *'Garipler Sokağı'* adlı romanı gibi bazı kitapların eleştirileri yapılmıştır. Bununla birlikte sanat hareketleri, tiyatro ve şiirler, yine *'Kitaplar Arasında'* başlığı altında Cemal Nadir, Türk roman ve hikâye yazarı Mahmut Yesari'nin tüm yönleriyle incelenmesi gibi pek çok yazı kaleme alınmıştır. Ayrıca okurlar için hikâye ve şiir yarışmaları düzenlenmiştir. Yazarları arasında Aykut Görkey, Bedii Kemal, Atilla Tokatlı, Tahsin Yücel, Melih Özer ve Nuri Tarhan gibi isimler yer almıştır. Yine gazetenin sütunlarının genç yazarlara ayrılmış olması onlara kendilerini gösterme ve keşfedilme imkânı sunmuştur.

[86]Detaylar için bkz. Selman Yaşar, *"Karabük'ün İlk Yayını: Karabük Dergisi",* Turkish Studies, Cilt 6, Sayı 3, Yaz 2011, s. 1288. Dergide Kazım Duru ve Kemal Karpat gibi önemli isimlerin şiir ve yazısının yer almış olması, yayının kıymetini artıran etkenlerdendir. Bkz. *Karabük,* Ocak 1946, Sayı:12, s.9-18.

Safranbolu Karabük: 7 Temmuz 1951- 24 Ekim 1953 yılları arasında, yaklaşık 2 yıl 3 ay gibi süre yayın hayatı olan gazete, Zonguldak Karaelmas Basımevi'nden yayımlanmıştır. Gazete haftada sadece iki gün, çarşamba ve cumartesi günleri çıkarken bazen pazar ve pazartesi günleri de yayımlandığı görülmüştür. 16-17 Eylül 1951 tarihli nüshalar, bu duruma örnek teşkil etmektedir. Dört sayfadan oluşan gazetenin kurucusu Tahir Akın Karauğuz, gazeteyi ikinci sayıda sahibi olan oğlu Çağlayan Karauğuz'a devretmiştir. *"HÜR MEMLEKET GAZETESİ"* parolasına sahip bu yayının yazı işleri müdürlüğünü önce Ahmed Soydal, ardından 16 Ocak 1952 tarihinden itibaren Mustafa Soydal üstlenmiştir.

Bir istisna olarak gazetenin ilk yılını tamamlamasından sonra çıkarılan 12 Temmuz 1952 tarihli ve 106 sayılı nüshasını sekiz sayfa çıkardığı görülmüştür. 28 Mart 1953 tarihli 164.sayısı ile 18 Nisan 1953 tarihli 166.sayısı iki sayfa; 29 Nisan 1953 tarihli 167.sayısı ve 6 Mayıs 1953 tarihli 168. sayısı yine dört sayfa; Son sayısı olan 189. sayısının da iki sayfa yayımlandığına tanık olunmuştur. Gazetenin iki iş yerinden biri Karabük Singer Şubesinin yanında diğeri de Safranbolu Akın Sokak 14'te yer almıştır. Fiyatının 5 ile 10 kuruş arası değiştiği görülmüştür. Örneğin 31 Ocak 1953 tarihli 155 sayılı nüsha ile 4 Şubat 1953 tarihli 156 sayılı nüshası 5 kuruş; 7 Şubat 1953 tarihli 157 sayılı 29 Nisan 1953 tarihli 167 sayılı nüshaları 10 kuruş üzerinden ücretlendirilmiştir. 24 Ekim 1953 tarihindeki son sayısı ise 5 kuruş üzerinden satışa sunulmuştur.

Yıllık aboneliği yayımlandığı ilk günden 20 Şubat 1952'ye dek 500; O tarihten itibaren 800 kuruş olmuştur. Posta kodu 15, telefon numarası 23 olan yayının isminin sol yanında Safranbolu'yu temsilen Köprülü Mehmet Paşa Cami; Sağ tarafında da Karabük'ün simgesi Demir Çelik Fabrikasının görselleri bulunmuştur. Gazetenin 106. sayısında *"Yıldönümümüzde Anış"* başlığıyla yazılarıyla destek verenlerin şu isimler olduğu belirtilmiştir: Behçet Kemal Çağlar, Enver Behnan Şapolyo, Nevin Arcan, Jülide Göksan, İbrahim Zeki Burdurlu, Güzin Gürman, Mehmed Çakırtaş ve Halil Soyuer. Son olarak yazı kadrosunda bulunan isimler şunlardı: Jale Sun, Necla Aykar, Belma Sönmezışık, Süheyla Aykar, Cavidan Erzen, Çağlayan Karauğuz'un yakın arkadaşı Taner, Yenice'den haberler aktaran Selahaddin Çavuş ve sağlık ile ilgili yazılar kaleme alan İç Hastalıkları Uzmanı Dr. Hüseyin Konuksal. Bunların dışında Behçet Kemal Çağlar, Falih Rıfkı Atay, Hüseyin Cahit Yalçın, T. A.

Karakullukçuoğlu, Enver Behnan Şapolyo, Tahir Karauğuz, İbrahim Zeki Burdurlu, Kemal Çivici, Ziyaettin Fahri Fındıklıoğlu gibi güçlü isimler de yazılar yazmışlardır. Son olarak gazete de yerel haberler dışında dünyadan ve yurttan yansımalar, reklam, ilan, *'Şiir Pınarı'* başlığıyla şiir ve *'Sinema* gibi renklendirmeler ile sanat bölümü çeşitlendirilmiştir. Yine sağlık, Türkiye'deki Müslümanlık hakkında elde edilen yeni bilgiler ışığında ele alınan bilimsel yazılar, bulmaca ve bilmeceler ile zengin bir içerik hazırlanmıştır.

Gazetenin 11 Nisan 1953 tarihli ve 165 sayılı nüshasında Falih Rıfkı Atay'ın kaleme aldığı *"KARABÜK"* başlıklı yazıdan kısaca bahsetmek gerekmektedir. Çünkü bu yazı, Karabük'ün sadece o günlerde değil bugün ve yarında Türkiye için önemini ortaya koyan mahiyette olmuştur. Atay'ın yazısından kısa bir kesit şu şekilde sunulabilir:

> *"...Karabük demir ve çelik endüstrisine şüphesiz mütevazi maksatlarla başlıyoruz. Ancak gıdanın özü buğday olduğu gibi, milli müdafaanın temeli demir ve çelik olduğunu unutmuyoruz... Bir de istiklal endüstrisi vardır. Bu istiklal endüstrisinin temeli, demir ve çeliktir. Karabük'ü başaranları hürmetle selamlayalım. Bugünkü Türkiye, büyük bir devlet olacaktır: onun imkanlarını menedecek her türlü şartları önlemeğe hazırlanacağız. Karabük, bu önleyici tedbirlerin başlıcalarındandır."*

Demir ve Çelik: Ağır Sanayi Mühendisleri Derneği tarafından, önce İstanbul Tan Matbaası ardından Server ve Ömer Özer tarafından 1956'da kurulan Özer Matbaasında çıkarılan dergi, Karabük'ün ilk meslek dergisi olmasıyla beraber aylık olarak yayımlanmıştır. İlk sayısı 1 Haziran 1951'de çıkarılmış son kez 1982'de okuyucuyla buluşmuş olan derginin 31 yıllık yayım hayatı olmuştur. Derginin yayın kurulunda şu isimler bulunmaktaydı: Süha Atamer, Veli Aytekin, Emin Bezer, Kemal Sungun, Şahabettin Tekin, Feyyaz Orhun, Mithat Kaya, Harun Kuraner, Sedat Bilge, Faruk Suner, Şadan Bulutoğlu ve Abdüsselam Erzen.

Ayrıca dergide Demir Çelik'i tanıtan, yeni kitaplar hakkında bilgi veren, iç ve dış ticaret piyasası, iç ve dış haberlerden oluşan endüstri ve dernek haberleri vb. içerikte aydınlatıcı yazılar da kaleme alınmıştır.

Çeşitli konular hakkında ve ülkelerde eğitim görmüş mühendisler tarafından ağır endüstriyi korumak ve geliştirmek için harekete geçilmiştir. İşletmenin çeşitli fabrikalarında çalışan mühendisler yürüttükleri çalışmaları, tesislerde yaptıkları

ilaveleri ve yurt dışındaki herhangi bir dal üzerindeki gelişmeleri mercek altına alarak konferanslar tertiplemişlerdir. Bu konferanslarda hem fikir alışverişi yaparak hem de sorular yönelterek konuyu kavramaya çalışmışlardır. Akabinde konferans metinleri ve yürütülen tartışmalardan metinler hazırlanmış ve bunlar çoğaltılarak katılım gösteremeyenlere de ulaştırılmıştır. Daha sonra söz konusu bu topluluğun dernek hüviyetine bürünmesinin yararlı olacağı düşünülmüş ve böylece Ağır Sanayi Mühendisleri Derneği Ekim 1950'de resmen teşekkül etmiştir.

Bu noktada derginin çıkarılış amacının ilk sayının ikinci sayfasında *"Dergimizi Niçin Çıkarıyoruz?"* adlı başlıkta şu şekilde ifade edilmiştir:

> *" ...Gene aynı ihtiyaçtan dolayı "Demir ve Çelik" dergisi çıkarılmış bulunmaktadır. Derneğimiz her ay tertiplenmekte olan konferansları ve bunların tartışma noktalarını dergimizde yayınlayacak, seçilmiş makalelerle beraber daha geniş bir teknik topluluğa hitabetmek imkanını bulacaktır. Derneğimizin, memleketimizde duyulmakta olan bu çeşit ihtiyacı aynen karşılayacağını iddia etmek yersiz olur. Mütevazi çalışmalarımızla bu noksanlığın bir kısmını kapayabilirsek teşebbüsümüzü muvaffak olmuş sayacağız."*

1 lira ücret üzerinden satışa çıkarılmış olan bu süreli yayının üç aylık aboneliği 3 altı aylık 6 ve yıllık aboneliği ise 12 lira üzerinden fiyatlandırılmıştır. 1982 tarihli *son sayısı* incelendiğinde; sahibinin Vedat Elagöz yazı işleri müdürünün Halil Örs olduğu ve 60 sayfa halinde Ankara Kent Matbaasında basıldığı görülmüştür. Aynı zamanda yayın kurulunda şu kişiler bulunmaktaydı: Mesut Sanlı, Reha Erkunt, Erol Güngör, A. Fikret Gen, İlker Ardanuç, Mustafa Bayat ve Coşkun Yazla. Son olarak bu sayıda yazılarıyla katkı sunanları şöyle sıralamak mümkündür: Kimya Yüksek Mühendisi Halil Örs, Nezihi Okan, Kimya Yüksek Mühendisi Coşkun Yazla, Makine Yüksek Mühendisi Uğur Köktürk.

Yeni Karabük: 28 Aralık 1951-31 Mart 1994 yılları arası yayım hayatını sürdüren gazete, çıkış amacını 28 Aralık 1951 Cuma günü yayımladığı ilk sayısındaki *"ÇIKARKEN"* adlı manifesto ile şöyle duyurmuştur:

> *"...Gazete umumi efkarın gören gözü, işiten kulağı, söyleyen dilidir. Dilidir ama doğru görmek, doğru işitmek, doğru söylemek şartı ile…. Karabük gibi nüfusu günden güne artan bir şehrin gazeteye sahip bulunmaması gören gözü, işiten kulağı, söyleyen dili olmaması demektir.. İstanbul, Ankara gibi büyük şehir gazeteleri hiçbir zaman Karabük'ün dertlerine kâfi sütun tahsis edemezler.. İşte, biz, bugün bu eksikliği gidermeye çalışmak için neşriyat sahasına atılmış bulunuyoruz. Şiarımız*

tamamiyle tarafsız olarak doğru görüp, doğru işitip, doğru söylemek; katiyen şahsi kapris ve entrikalara alet olmamak, şahsiyat yapmamaktadır…"

1951'den 1954'e kadar yalnız salı ve cuma günü olmak üzere haftada iki gün çıkmış, 1954 yılı itibarıyla pazar günü dışında her gün yayımlanmıştır. Sayfa sayısı açısından da zaman zaman değişiklik göstermiştir. Örneğin ilk sayısı dört sayfa, ikinci sayısı altı sayfa sonra tekrar dört 1960'ın son sayısı ise iki sayfa şeklinde çıkarılmıştır. Ücretinin ilk zamanlar 10 kuruş 1960 yılının tamamında 15 kuruş olduğu; yıllık aboneliğinin ise 1951'de 10 lira, 1960'ın sonunda 45 lira olduğu görülen bu yayın, 1950-53 yıllarında Karabük Belediye Başkanı aynı zamanda Demokrat Partili olan Tarık As'ı temsil etmiştir. Gazetenin ilk sahibi Kemal Çivici, ilk basıldığı yerde Zonguldak Birgün Matbaası olmuştur. İşyeri İstasyon Caddesi Kapalı Çarşı No.68 D, sonra No.148'e taşınılmıştır. Posta kodu 4 iletişim numarası ise 1952'de 45, 1956'da 61 ve 1960 yılının son sayısında 61-47 olarak yer almıştır. Ardından Çalışkan Matbaasında en sonunda kurulacak olan Yeni Karabük Matbaasında basılmaya başlanmış iş yeri de İstasyon Caddesi No.334'e nakledilmiştir. 1956 yılında hem sahibi hem yazı işleri müdürü Kemal Çivici iken ilerleyen yıllarda yazı işleri müdürlüğüne Necdet Yontuk gelmiş, sahibi ise sonraki günlerde Ali Dedeoğlu ve Cafer Bayraktaroğlu gibi isimler olmuş son olarak 1960'ın Ocak ayının sonundan yıl sonu da dahil Tarık As ismi görülmüştür.

Devamlı surette değişen mesul müdürlüğü görevine ise Yeşim As, A. Hayber Bozkurt, Kemal Sürmen, Yalçın Tan gibi isimler de getirilmiş son olarak 30 Aralık 1960 tarihli nüshasına bakıldığında mesul müdürünün Tarık Küçük, idare müdürünün Necdet Yaman olduğu anlaşılmıştır. Gazetede yazısı bulunan bazı isimler şunlardır: Cabir Cudi, Sabir Sudi, Karabük'ün ilk bankası olma unvanına sahip Yapı Kredi Bankasının Müdürü Cevdet Özaltan, Kemal Çivici, Kazım Tuncay, Kemal Sungun, Yaşar Orel, *"Geyikler geçidi"* başlığı altında Beyza Behiç ayrıca Hüseyin Sevükten, Faik Tuğsuz, Emin Toker, Mehmet Kirazoğlu, Şadi Güçlü, Mustafa Saka, Enver Naci Gökşen, Cemal Alisbah, Burhan Eroğlu, Ziyaeddin Horasan, Fesatçı rumuzlu bir şahıs, Mehmet Kirazoğlu, O. Yalım, Cemil Atay, Sabri Gürata, İrfan Aytan, N. Kartav, Mehmet Şavran, Metin Atay, Jale Sun, Müzeyyen Boral, Ethem Ömür, Süleyman Sürmen, Tarık As, Mehmet Sürmen, İç Hastalıkları Uzmanı Ziya Gürvit, Zonguldak Mebusu Ali Rıza İncealemdaroğlu, Asım Evren,

Hayber Bozkurt, Akif Timur, Vedat Balkaya. Son olarak Ankara Milli Kütüphane üzerinde yapılan araştırmalar neticesinde en son 31 Mart 1994 tarihli ve 13.375 sayılı nüshasına ulaşılmıştır.

Bizde çalışmamızda gazetenin yayın hayatının son bulduğu tarihi bu veriden yola çıkarak belirttik. Bu son sayıda sahibi Çiğdem As, yazı işleri müdürü Orhan Yenice ve genel yayın müdürü kısmında Metin Çelik'in ismi geçmişken iletişim numarası 42-43535 idarehanesi de Tarık As Caddesi Altındağ Pasajında olduğu belirtilmiştir.

İş Yolu Gazetesi: Bu gazeteye gerek Ankara Milli Kütüphane arşivinden gerek İzmir Milli Kütüphane'nin kataloglarından ulaşılamamıştır. Diğer kitap ve tezler üzerinde yapılan literatür taraması sonucunda, Hür Kalyoncu'nun *'Zaman, Mekân ve Anılarla Karabük'* isimli eserinden 15 Ocak 1952- 1 Eylül 1952 tarihleri arası toplam 16 sayıdan ibaret olduğu ve iki haftada bir yayımlandığı bilgisine ulaşılmıştır[87]. Fakat Hasan Cebecik'in 2017 yılında hazırladığı *"Türkiye'nin Sanayileşmesi Sürecinde Ağır Sanayii Kuruluşu Olarak Karabük Demir ve Çelik Fabrikası 1937-1995"* adlı yüksek lisans tezinde ise bundan farklı olarak, 1 Ocak 1952'de yayım hayatına başladığı ve 1 Ocak 1955'e kadar basın hayatında olduğu yazılmıştır[88]. Ancak bu çalışmada da çıkarıldığı tarih konusunda yanlışlık görülmüştür. Çünkü Safranbolu Karabük gazetesinin 16 Ocak 1952 tarihli ve 57 sayılı çarşamba günkü nüshasında, ilk sayısının 15 Ocak 1952 Salı günü çıkarıldığı duyurulmuştur. Haberin devamında on beş günde bir yayımlanacağı içtimai ve kültürel olarak tarif edilen gazetenin, Zonguldak Karaelmas Basımevi tarafından basıldığı bilgisi paylaşılmıştır[89]. Keza, Yeni Karabük'te 18 Ocak 1952 tarihli ve 7 sayılı nüshasında bu haberi doğrulamıştır[90].

Yine, Safranbolu Karabük gazetesi 10 Ocak 1953 Cumartesi günü İş Yolu'nun, ilk yılını 24.sayı ile tamamladığı ve ikinci yılına başladığı ifade edilmiştir[91]. Aynı bilgiyi İş Yolu gazetesinin 18 Ocak 1953 tarihli ve 25 sayılı nüshasında yer alan *"İş Yolu 2 Yaşına girdi"* başlıklı haberden de öğrenirken, ayrıca gazetenin çıkış amacının;

[87]Kalyoncu, *A.g.e.*, s.67.
[88]Cebecik, *A.g.t.*, s.98.
[89]*"İş Yolu" Safranbolu Karabük,* 16 Ocak 1952, Sayı:57, s.2.
[90]*"İş Yolu" Yeni Karabük,* 18 Ocak 1952, Sayı:7, s.2.
[91]*"İş Yolu İki yaşına bastı" Safranbolu Karabük,* 10 Ocak 1953, Sayı:150, s.2.

> *"... Demir Çelik İşçileri Sendikasının Yönetim Kurulu, işçilerin hak ve menfaatlerinin bir basın vasıtasıyla daha kolayca ve tesirli bir şekilde korunacağına kanaat getirmiş olduğundan bir gazete çıkarmaya karar verdi...fakat en büyük işçi hamisi olduğuna inandığımız Reisi cumhurumuz Çok Muhterem Celal Bayar'ın gazetemiz adına gönderdikleri imzalı fotoğrafları bizi sihirli bir kamçı gibi harekete getirdi..."* sözleriyle belirtilmiştir[92].

Sonuç itibarıyla, *Demir Çelik İşçileri Sendikasının yayın organı olan* İş Yolu gazetesi 15 Ocak 1952'de yayın hayatına resmen başlamıştır[93].

Araştırmamızda bu süreli yayının, *en son* 15 Mart 1953 tarihli ve 29 sayılı nüshasına ulaşabildik. Ücreti 10 kuruş olan gazetenin altı aylık aboneliği 120, yıllık 240 kuruş idi. Zonguldak Karaelmas Basımevinden çıkarılan yayının yazıhanesi ise İstasyon Caddesinde Lezzet Lokantası üstünde No:101'de bulunuyordu. Gazetenin posta kodu 14, telefon numarası ise 65 idi. Gazetenin sağ üst köşesinde çeşitli özlü sözler yer almaktaydı. Örneğin 1 Eylül 1952 tarihli 16 sayılı nüshasında Kazım Karabekir'in *"Yanlış bilgi felaket kaynağıdır"* sözü, diğeri 15 Mart 1953 tarihli 29 sayılı nüshasında ise Mustafa Kemal Atatürk'ün *"Medeniyet öyle bir ışıktır ki, ona bigâne olanları yakar, mahveder."* sözü yer alıyordu. Gazete, *"İçtimai Kültürel Mesleki Gazete"* parolasıyla başlamış olup kurucuları aynı zamanda idarecileri Mustafa Ulupınar ve Turhan Kökkaya idi. *"İş Yolu yazı ailesini okurlarımıza tanıtıyoruz"* başlıklı haberden öğrenilene göre, yazar kadrosunda Turhan Kökkaya, Feridun Sezar, Mustafa Ulupınar, Kemal Güneş, Ahmed Çehreli, Hikmet Ulupınar, Etem Çakır, Necmi Görengöz, Nuri Özyılmaz, Süleyman Çerçenli, Nazır Koçak ve Nuri Büyüktopçu bulunmaktaydı. Yine *"Karabük'ün mesken işi"* başlığı altında Ömer Bilici, *"Hastalık sebebiyle işten çıkarılanlar!."* başlığıyla Sendikacı rumuzlu şahıs, *"HATIRALARIM"* başlıklı yazısıyla Behçet Akbir ve Hüseyin Kaba da edebiyat ve şiir köşesinde *"İş Yolu "*başlıklı şiiriyle yer almıştır[94]. Yazı işleri müdürü ise değişkenlik göstermiş, mesela bir sayıda Turhan Kökkaya'nın diğer sayıda Mustafa Ulupınar'ın isimleri göze çarpmıştır. Sayfa sayısı da aynı şekilde sabit olmamakla beraber, dört ve altı sayfalık sayıları da olmuştur.

[92]*İş Yolu,* 18 Ocak 1953, Sayı:25, s.1.
[93]Gazetenin sol üst köşesinde kuruluş tarihi için 15 Ocak 1952 yazmaktadır. Bkz. *İş Yolu,* 15 Mart 1953, Sayı:29, s.1., 18 Ocak 1953, Sayı:25, s.1.
[94]*İş Yolu,* 18 Ocak 1953, Sayı:25, s.1-3-5.

Ceride-i Tıb: Yeni Karabük gazetesinin Tıp Balosu için yayınladığı bir ek olduğu belirtilmiştir. İlk sayısı 1952 yılında yayımlandığı düşünülmektedir. Bu konuda edinilen bilgilere göre, Yeni Karabük gazetesinin 14 Mart 1952 Cuma günkü nüshasında, Mekteb-i Tıbbiye 'nin kuruluş yıldönümü sebebiyle 15 Mart Cumartesi gecesi Sosyal Bina'da düzenlenecek baloya ilişkin bilgi verilmektedir. Aynı gazetenin 18 Mart Salı günkü nüshasında ise *"Tıbbiyenin 125 inci Yıldönümü"* başlığıyla bir haber yayımlanmış ve haberin detayında şu ifadelere yer verilmiştir: *"… Gazetemizde bu gece için Ceride-i Tıp diye bir ilave neşretmiş ve saat 24'den sonra dağıtılmıştır…"*

En son 1956 yılına dair nüshasına ulaşılmıştır. Özellikle 19 Mart 1955 tarihli nüsha, *"4.yıl ve 4.sayı"* olarak belirtilmiştir, bu da ilk sayısının 1952 yılında yayımlandığı düşüncesini desteklemektedir. Ayrıca, Yeni Karabük gazetesinin 30 Aralık 1952 tarihli ve 105 sayılı nüshasında yer alan *"Bir Yılın Tarihçesi"* başlıklı senelik bilançoda Ceride-i Tıb'ın ilk sayısının, gün ay ve yıl olarak *15 Mart 1952'de* neşredildiği hususunda kuşku kalmamıştır. Bu ek yayın, yıllık olarak yayımlanmış olup toplamda 5 sayıdan oluşmuştur. Safranbolu Karabük gazetesinin 19 Mart 1952 tarihli ve 75 sayılı nüshasının 3.sayfasında yer alan *"Tıbbiyeliler Balosundan"* başlıklı yazıdan öğrenilene göre, içeriğinde yerel haberler ve şehirdeki hemen bütün doktorların halleri karikatürize edilmiştir. Aynı zamanda detaylarda derginin insanları güldürdüğü, neşelendirdiği ve okumaktan keyif aldıkları bilgisinden yola çıkılarak eğlenceli bir gazete eki olduğu sonucuna varılmıştır. *"YILDA BİR ÇIKAR, PİR ÇIKAR"* sloganıyla yayımlanan ekin 5. aynı zamanda son sayısı, dört sayfadan oluşacak şekilde 17 Mart 1956'da Çalışkan Matbaasında basılmıştır. I. Süleyman'ın gazelinin *"Halk içinde muteber bir nesne yok devlet gibi olmaya devlet cihanda bir nefes sıhhat gibi"* ilk cümlesine atıf yapılan başlık ile okurlara sunulmuştur. İçeriğinde, *"NE ÇEKERLER?"* başlığı altında özellikleri, sevdikleri bitki, geçen seneki balo arifesindeki notlar gibi yazılar yer almıştır.

Doğru Söz Gazetesi: Maalesef, söz konusu gazetenin nüshası bulunamamıştır. Ancak 31 Ocak 1953 tarihli ve 155 sayılı Safranbolu Karabük gazetesinin ikinci sayfasından elde edilen bilgiye göre Kemal Yıldıran tarafından haftalık olarak çıkarılmış *siyasi işçi* gazetesidir.

Bu gazeteyle ilgili bir diğer bilgiye de 15 Mart 1953 tarihli İş Yolu gazetesinde rastlanmıştır. Burada *"Şaşkın ördek ters dalar!"* başlığı altında gazetedeki *"istihfam"* başlıklı yazının tenkit edildiği ve özellikle kendileri için kâğıt parçası anlamına gelen varakpare gibi ağır bir ithamda bulunulduğu görülmüştür. Eleştiriye ve hakarete neden olan husus, kısaca duymayanın kalmadığı pres işçileri hadiselerine karşı habersiz gibi tavır takınmaları olmuştur[95].

Demokrat Karabük: 3 Mart 1953-1 Aralık 1961 arası yayım hayatını sürdürmüştür. İlk sayısı, 3 Mart 1958 yılında sol üst sütunda yer alan *"Altıncı yıla girerken"* adlı köşe yazısındaki *"DEMOKRAT KARABÜK bu nüshasıyla beşinci neşir yılını ikmal etmiş bulunmaktadır..."* ifadesinden 3 Mart 1953 tarihli olduğu anlaşılmıştır.

Yayının amacı ise şu cümlelerle vurgulanmıştır: *"... Karabük'ün Gören gözü, işiten kulağı, söyleyen dili tabiriyle Karabük umumi efkarının tercümanı olmak gayesi ile neşir hayatına atılmıştır..."* İlk dönemlerde iki sayfa sonra dört sayfa halinde basılmaya başlanan gazeteyi 1955-60 arası Karabük Belediye Başkanlığı yapmış ve Karabük'ün ilçe olduğu dönemde Adalet Partisi ve Milliyetçi Demokrasi Partisi olmak üzere *beş kez* mecliste temsil etmiş olan Fevzi Fırat çıkarmıştır. Sahipliğini ve başlarda yazı işleri müdürlüğünü fiilen Galip Fırat'ın idare ettiği gazete, Fırat Matbaasında basılmıştır. Sonra 1956 yılından 3 Ağustos 1957'ye kadar Tarık Küçükoğlu'nun da sahiplerinden biri olduğu görülmüş, bu tarihte gazeteyi tekrar Galip Fırat'a devretmiş ve kendisi 8 Haziran 1957'de mesul müdürü olmuştur. İdarehanesi ilk zamanlarda Kapalı Çarşı No.64/F'de bulunmuştur. İlerleyen yıllarda 9 Mayıs 1957'e kadar Kapalı Çarşıda No.2'de, en sonunda İstasyon Caddesindeki Belediye Apartmanı altı No.23'te yer almıştır. Posta kodu 11, telefon numarası ise 67 olmuştur.

Fiyatı önceleri 10 sonra 15 kuruş yıllık aboneliği ise 30 lira olan gazeteye yazı yazarak katkı sunan isimler arasında, Anam Babam köşesini hazırlayan Anam Babam rumuzlu yazar, M. Şanaran, Cahit Özbek, Enver Beşe, İsmail Girgin, Rabia Hilmi, Cabir Cudi takma adıyla Tarık Küçükoğlu ve dini musahibeler başlığı altında Elhaç Ö. Sakibüsseyit yer almıştır. Dönemin iktidarının *'basın organı'* olan bu gazete, 27 Mayıs darbesinden bir buçuk yıl sonra yayın hayatı sona ermiştir. 1 Aralık 1961 tarihli ve 84-2001 sayılı bu son nüshasına bakıldığında *"HAFTALIK SİYASİ*

[95]Detaylar için bkz. *İş Yolu,* 15 Mart 1953, Sayı:29, s.1-2.

MEMLEKET GAZETESİ" parolası göze çarpmıştır. Bu da gazetenin haftalık yayın olarak devam ettiğini göstermiştir. 15 kuruş üzerinden ücretlendirilmiş; yıllık aboneliğinin 25 liraya düşürülmüştür. Sahibinin Galip Fırat ve yazı işleri müdürünün Güngör Soysal olduğu görülmüştür. Yine idarehanesi Hürriyet Caddesi Belediye Apartmanı altı no 38/E'ye taşınmış, iletişim numarası sabit kalmıştır.

Karabük Mecmuası: 1 Aralık 1954 yılında yayımlanan 12. sayısındaki *"(Karabük) 2 inci yaşına girerken"* başlığından anlaşılana göre, dergi 1 Aralık 1953 yılında çıkarılmıştır. Bu derginin kurucusu İsmail Ömer Girgin, çıkaran ve yazı işlerini fiilen idare eden kişi ise eşi Saadet Girgin idi. Ayrıca aylık olarak yayımlanan dergi 25 cm ebadında ve Çalışkan Matbaasında basılmıştır. Son sayısı 1 Ocak ve Şubat 1956 yılında yayımlanarak 25. ve 26. sayısı bir arada okurlara sunulmuştur. On sekiz sayfa olarak hazırlanan derginin fiyatı 35 kuruş son sayısı ise 50 kuruş üzerinden fiyatlandırılmıştır. Son olarak yıllık aboneliği 420 kuruş son sayısında 600 kuruş olan derginin posta kodu 2 telefon numarası 69'du.

Yayının 11.sayısı özellikle çok önemlidir. Çünkü bu sayının yayımlanış amacı İsmail Ömer Girgin tarafından *"TEŞEKKÜR BORCU"* başlığı altında ifade edilen yazıdan, Kıbrıs davasına hizmet olduğu anlaşılmaktadır. Bu hususta yardımlarını esirgemeyen Hürriyet gazetesine ve ailesine teşekkür edilmiş ve derginin satışından elde edilecek gelirin ise Karabük'ün ilk lisesi olan Demir Çelik Lisesi'nde okuyan fakir öğrenciye ayrıldığı vurgulanmıştır[96].

Yine bu anlamda Sedat Simavi'nin Hürriyet gazetesinde Kıbrıs için meşale yaktığı, Ağır Sanayi Mühendisleri Derneğinin 35 no.lu üyesi Fuzuli Erkol'un Kıbrıs'ın tarihi üzerine aydınlatıcı yazısı, Kıbrıs'a duyulan özlemleri içeren şiirler, adadaki Türk eserlerinin tanıtımı, Kıbrıs'ın bir Türk yurdu olduğuna ilişkin yazılar kaleme alınarak bir şuur kazandırılmaya çalışılmıştır. 12. sayısında Fuzuli hakkında biyografik bir metin, *"İKTİBASLAR"* başlığı ile Fransız yazar André Maurois tanıtılmıştır. Devamında eğlenceli vakitler geçirmek adına dergi okurları için maniler ve çeşitli şiirler konulmuştur. 14. sayıda İsmail Ömer Girgin tarafından 24 Ocak 1955 tarihinde Zonguldak'ta meydana gelen kaybın ve acının geçen senelere nazaran daha büyük ve daha derin olduğu grizu faciasının[97] artık mağlup edilmesi gerektiği

[96]*Karabük Mecmuası,* 1 Kasım 1954, Sayı:11, s.3.
[97]Kömür ocaklarında normal ısı ve basınçta açığa çıkan ve kolay şekilde alev alabilen bir tür gazdır.

söylenmiş ve bu mesele için mühendis, teknisyen ve işçilerin göreve davet edilmiştir. Sonraki sayıda Yunus Emre hakkında yazı ve Kösem Sultan'ın trajedisi ele alınmıştır. Son sayısında ise Köprülü Fazıl Ahmet Paşa'nın askeri başarılarının anlatıldığı makale, Karabük'te bulunan bankaları ve müdürlerini tanıtan yazı, Pakistan'ın önemli şehirleri bir turizm rehberi gibi tanıtılmıştır. Dergiye yazılarıyla hayat verenlerden bazıları şunlardır: İsmail Ömer Girgin, Fuzuli Erkol, Konnolu, Engizek rumuzlu yazar, Cemil Atay, Refik Doğantan, Ali Ömer, Necef Renkliışık, Kamuran Nergüs, Cevat İzgiz vs. yayın akışından kültür, tarih ve sanat dergisi olduğu anlaşılmıştır.

Ata Yolu Gazetesi: 1951 yılında çıkarıldığı ve 1953 yılının sonunda yayın hayatına veda ettiği çeşitli basın mensuplarınca ifade edilmişse de bu kesinlikle doğru değildir. Çünkü tarihçi yazar Hür Kalyoncu'nun özel arşivinden elde ettiğimiz nüshalara göre, ilk sayısı 17 Şubat 1954 tarihinde yayımlanmıştır. Yayının amacı *"Ata Yolu Neşre Başlarken.."* isimli manifestoda şöyle duyurulmuştur:

> *"ATA YOLU Karabükte beş gazete bir mecmuadan sonra neşir hayatına bu sayı ile başlamış bulunmaktadır, ATA YOLU Siyasi bir gazetedir. Gayesi memlekete hizmet olan her gazete gibi umumi efkarın dili, kulağı ve gözü olarak çalışmaktır... ATA YOLU Gençliğin gazetesidir. Edebi, siyasi, mesleki bilumum yazılar gazetemizde sütun bulacaktır. ATA YOLU...,hakikatin tezahürünü cesaretle haykıracaktır. ATA YOLU Eğriye eğri, doğruya doğru prensibini kendisine şiar edinecektir...ATA YOLU...hakikat ve doğruluk gibi iyi duygulara hizmeti vazife bilecektir... Hülasa; neşir hayatımıza başlarken takip edeceğimiz bir tek yolumuz olacaktır, o da ATA YOLU".*

Gazete gerek pazartesi gerek çarşamba günleri çıkmıştır. Örneğin 17 Şubat 1954'teki nüshası çarşamba günü okurlarla buluşturulduğuna; 12 Nisan 1954 tarihli sayısı da pazartesi günü yayımlandığına birer örnek teşkil etmiştir. Elimizdeki nüshalar sahibinin Besim Günaydın yazı işleri görevini fiilen idare eden kişinin de Ahmet Özkadıoğlu olduğunu göstermiştir. Günlük 10 kuruş altı aylık 300 yıllık aboneliği ise 500 kuruş üzerinden fiyatlandırılmıştır. İdarehanesi İstasyon Caddesi no.61'de yer almıştır. Çalışkan Matbaasında basılan yayının posta kodu 22 telefon numarası ise 154 idi.

Bu siyasi memleket gazetesinin parolası: *"HALKIN YOLUDUR ve SİYASİ MEMLEKET GAZETESİ"* kelimelerinden örülü ve yazarları içerisinde Recep Çakar, Vedat Dicleli, H. Altunbay gibi isimler yer almıştır.

Müstakil Gazetesi: Yakup Kefeli tarafından 1 Kasım 1955 Salı günü çıkarılan bu gazetenin 226 numaralı aynı zamanda son sayısı 6 Eylül 1956 Perşembe günü yayınlanmıştır. Sahibi Yakup Kefeli yazı işleri müdürlüğünü de başlarda Hilmi Gülay yapmıştır. Sonra gazetenin teknik sekreterliğini Erkan Yolaç üstlenmiş, yazı işleri müdürlüğünü de aynı zamanda sahibi Yakup Kefeli yerine getirmiştir.

Fiyatı 10 kuruş olan ve iki sayfadan ibaret gazetenin, ilk dizilip basıldığı yer Çalışkan Matbaası olmuştur. Ardından Yeni Karabük Mürettiphanesinde dizilmiş ve Fırat Matbaasında basılmıştır. İlk günlerinde abone kabul etmeyen yayının son sayısında altı aylık abone bedelinin 16 yıllık ise 30 lira olduğu öğrenilmiştir. *"KARABÜK'TE ÇIKAN GÜNLÜK SİYASİ MÜSTAKİL GAZETE"* parolasıyla çıkan yayının, iletişim numarası da 57-66-172'ydi. Yazılarıyla destekte bulunan isimleri şu şekilde sıralamak mümkündür: Hüseyin Alan, Erkan Yolaç, Ahmet Özdemirler, Cız rumuzu ile Yakup Kefeli, İbrahim Odabaşı, M. Seydibeyoğlu, Burhanettin Gülsoy, Kadircan Kaflı, Kâşif rumuzlu yazar ve 1956 yılında ise ailenin içerisine Mudanya okuyucularından Enis Ezgimen katılmış ve ilk yazısı 1 Haziran Cuma günü 155 sayılı nüshada *"Yazılarıma Başlarken"* başlığı altında yayımlanmıştır.

Karabük Postası: 12 Ekim 1956 Cuma günü yayım hayatına başlayan gazetenin amacının 12 Ekim 1957'de *"2'nci Neşir Yılına Girerken"* başlıklı okura seslenişte;

> *"...Neşir hayatına atıldığımız günden bu yana bir mahalli gazete olarak tam bir hüsnüniyet içinde ve tam bir objektif görüşle neşriyatımızı devam ettirmiş bulunuyoruz. Düsturumuza gösterdiğimiz sadakat ve bağlılık dolayısı iledir ki; gerek Karabük dahilindeki ve gerekse Karabük haricindeki okuyucularımız tarafından geniş ve samimi bir hüsnükabule muhatab olan Karabük Postası bu kısa zaman içinden mahallin en çok aranan ve sevilen gazetesi sıfatlarını sinesinde cem etmiştir. Bu güne kadar olduğu gibi bu günden sonrada düsturumuza göstereceğimiz sadakat ve bağlılık bize bu samimi hüsnükabulü gösteren kıymetli okuyucularımıza en kalbi bilmukabelemiz olacaktır..."* ifadelerden ve 13 Ekim 1958'deki *"Gazetemiz üç yaşında",* 1 Aralık 1958 tarihli

Y. Uzundurdu'nun *"K.P. dan mektup var" ve* 18 Şubat 1959 yılındaki *"Başlarken"* adlı tüm bu yazılardan tarafsız bir yayın politikası, memleket çıkarları doğrultusunda hak bildiği davaları tüm gücü ile savunacağı ve el verdiğince kamuoyunun dili, gözü, kulağı olma, maddi beklentiden ziyade ülkeye hizmeti önceleme, şehre edebiyatı benimsetmek ve halk hizmetinde halk için ülküsünde olduğu anlaşılmıştır.

Gazetenin amblemi, ilk önce Türk bayrağındaki ay ve yıldızın kırmızı renkli hali ile Karabük Demir Çelik Fabrikasının dumanlarının tüttüğü görselden oluşmuştur. Sonradan okurların eskidiği ve bozuk çıktığı yönündeki uyarılar dikkate alınarak kaldırılmış ve 14 Mart 1960 Pazartesi gününden itibaren yıl sonuna kadar yalnız ismi yer almıştır. Gazetenin ilk sahipleri İhsan Ersözlü ve Ömer Özer olmuştur. İki sayfadan oluşan yayın, pazar hariç her gün ücreti 10 kuruş; 24 Kasım 1958'den itibaren 15 kuruştan satışa sunulmuştur. Yıllık abonelik bedeli ise önce 30 yine aynı tarihten itibaren 45 lira üzerinden ücretlendirilmiştir. İdarehanesi çıktığı ilk günden 1960 yılının sonuna kadar İstasyon Caddesi No:7'de yer alırken, telefon numarası da 69 idi. Yeni Matbaada basılan gazetenin 14 Şubat 1957'deki 108 sayılı nüshadan 25 Haziran 1959'da yayımlanan 814 sayılı nüshaya kadar sahipliğini sadece Ömer Özer üstlenmiştir. Ancak kendisi *"GÜNLÜK SİYASİ MEMLEKET GAZETESİ"* sloganına sahip olan bu gazeteyi, söz konusu tarihte ve sayıda *"ALAKA KESİMİ"* başlığıyla ticari faaliyetlerinin müsaadesizliğinden ötürü Necmettin Temuçin Ersözlü'ye devrettiğini bildirmiştir. Gazetenin isminin hemen altındaki sağ yanda veciz sözler de yer almıştır. Bunlara 17 Ekim 1956 Çarşamba günkü, *"Kusursuz iki insan vardır. Birisi ölmüş, diğeri doğmamıştır"* ve 22 Ekim 1956 Pazartesi günü Atatürk'ün *"Türk Kadını inkılabımızın Gönüllü Nöbetçisidir."* sözleri birer örnek teşkil etmiştir. Yazı işleri görevini yayım hayatına başladığı günden 1960'ın son gününe kadar şu kişiler idare etmiştir: Recai Şen, Ömer Özer, Talat Gündüz, M. Sadrettin Tözün, F. Oral, Erdem Karaca ve Y. Tan.

Yerel haberlerin haricinde Zonguldak gibi bölgesel; İstanbul ile Ankara gibi ulusal ve dünyadan haberlerin de yer aldığı gazeteye şiir ve yazılarıyla katkıda bulunan isimlerden bazıları şunlardır: Talat Gündüz, İbrahim Yıldız, Cerideci ve Mercek rumuzlu şahıslar, Hüseyin Avni Uzal, Ragıp Büyüktopçu, Öğretmen Mehmet Şavran, Mustafa Tekoğlu, Y. Uzundurdu, S. Tözün, Raşit Erkeskin, Recep Harun Tarımer, Ali Tankut, Nurhan Gezerler, Kemal Çivici, Süleyman Sürmen, Safranbolu Yetiştirme Yurdunun Müdürü Cemil Atay.

Karabük Postası günümüzde Kartaltepe Mahallesi Kılıçarslan Caddesi Cevizlikent İş Merkezi Kat 1 Daire 13'te yayın hayatına devam ediyor olmasından ötürü[98], 67 yıllık

[98]Karabük Postası gazetesi haber müdürü Nurettin Acar, Kişisel Görüşme, 12.03.2023.

mazisi ile Karabük'ün en uzun ömürlü yerel gazetesi olma unvanını elinde bulundurmaktadır.

Kabak Gazetesi: Yayım tarihi için 26 Temmuz 1956 olarak işaret edilmiş ancak bu baskı hatası olmuştur[99]. Çünkü şehrin bu ilk mizah gazetesinin, ilk sayısı 1 Haziran 1956 Cuma günü çıkmış son sayısı ise 1-15 Temmuz 1956 yılında yayımlanmıştır. Toplam 4 sayıdan ibaret yayının üçüncü ve dördüncü sayısı birlikte çıkarılmıştır. Sloganı; *"ON BEŞ GÜNDE BİR ÇIKAR. PİR ÇIKAR ve Moliere'nin insan, güldüğü kadar insandır."* şeklinde belirtilmiş ve Özer Matbaası tarafından iki sayfa halinde basılmıştır. Fiyatı 10 kuruş üzerinden belirlenmiştir. İki haftada bir okurlarla buluşmuş ve yazı işleri müdürlüğü ile sahipliğini Saadet Girgin yapmıştır. Son olarak, gazete amacını siyasetin getirdiği sıkıntılardan biraz olsun nefes alabilmek için güldürmek üzere olduğu şeklinde ifade etmiştir. Gazetenin reklamları ise C. Aytunkaya tarafından hazırlamıştır.

Karabük Ticaret Gazetesi: Yapılan araştırmalarda söz konusu gazeteye ilişkin herhangi bir bilgiye erişilememiştir. Ayrıca Dilşad Yirsutimur tarafından hazırlanan *'Zonguldak Basın Tarihi (1923-2007)'* adlı çalışmada da 1985 yılında yayın hayatına giren Safranbolu Ticaret gazetesinden bahsedilmiş ancak Karabük özelindeki bu gazeteye dair bir bilgi verilmemiştir. Yayın hayatına girmiş olan bu gazeteye dair ilk veri, Demokrat Karabük gazetesinin 17 Aralık 1955 Cumartesi günkü nüshasından edinilmiştir.

Gazetede yılbaşından itibaren Karabük Ticaret ve Sanayi Odası tarafından çıkarılacağı ve her hafta çarşamba günü yayımlanacağı duyurulmuştur. Ayrıca gazetenin içeriği hakkında günlük piyasa hareketleri, önemli maddelerin (ince hadde demiri, lama vs. olabilir) piyasa fiyatları vb. yer alacağı detay olarak paylaşıldığı görülmüştür. 24 Mayıs 1956 Perşembe günkü Müstakil gazetesine bakıldığında, Karabük Ticaret gazetesinin haftalık olarak an itibarıyla yayım hayatına başladığı duyurulmuş ve başarılar temennisinde bulunulmuştur. Yani ilk sayısı 24 Mayıs 1956'da çıkarılmıştır. Diğer yandan Demokrat Karabük gazetesinin 21 Ocak 1957 tarihli ve 84-706 sayılı nüshasındaki açıklamadan da 1957 yılının ilk gününde yürürlüğe giren 6762 sayılı Türk Ticaret Kanunu gereğince ocak ayının sonunda yayınını tatil edeceği öğrenilmiştir.

[99] *Kabak*, 1-15 Temmuz 1956, Sayı:3-4, s.2.

Kiraz: 1958'de Yeni Karabük gazetesinin yazı işleri müdürü olan Necdet Yontuk tarafından gazetenin ilavesi olarak, 31 Mayıs Cumartesi günü ilk sayısı çıkarılmıştır. Aynı zamanda yazı işlerini fiilen kendisi idare etmiştir. Bu yıllık ekin sloganı, *"Senede 364 gün çıkmaz, çok siyasi koyu tarafsız eğlence gazetesi"* şeklinde vurgulanmıştır.

Gazetede yer alan içerikler arasında Memurlar Kulübü'nün amacı, kiraz gecesine ilişkin anekdot yer almıştır. Ayrıca Baba Rahmi adlı kişi tarafından sinema, spor, eğlence, müzik başlığı hazırlanmıştır. Burada Ankara, İstanbul ve İzmir radyolarından seçmeler, küçük ilanlar ve reklamlar ile birlikte manzum fıkra da yer almıştır. Son olarak, gazetede *"Abone şartları"* adı altında mizahi bir içerik de paylaşılmıştır.

Okul Sesi: Literatürde söz konusu yayına dair Demir Çelik Lisesi'nin yayımladığı bilgisi bulunmaktadır. Bununla beraber Okul Sesi isimli yayından bahsederken tek bir gazeteden söz edildiğiyle karşılaşılmaktadır. Halbuki biz bu çalışmamızda aynı isim altında iki adet gazete çıkarıldığını keşfettik. Bunlardan biri Karabük'ün ilk resmi okulu olan Atatürk İlkokulu tarafından 1959-1960 yıllarında yayımlanan öğrenci gazetesidir. Yayının ilk sayısı 15 Ocak 1959 Perşembe günü çıkarılmış ve *"HAYATTA EN HAKİKİ MÜRŞİT İLİMDİR"* sloganı ile Yeni Matbaada basılmıştır. Başlarda 10 kuruş sonra 15 kuruş üzerinden ücretlendirilmiş, önce on beş günde bir ardından aylık olarak yayımlanmıştır. Sahibi ve yazı işleri müdürü Mediha Ünsal olmuş ve idare yeri olarak Atatürk İlkokulu gösterilmiştir.

İletişim numarası 69 olan bu yayının amacı *"Yayınımıza Başlarken"* başlığı altında müfettiş Mehmet İşler tarafından şu cümlelerle ifade edilmiştir:

> *"Öğretmen arkadaşlarla birlikte kazamız okullarının sesini duyurmak için, bünyemiz içinde mütevazi imkanlarımızla, aynı zamanda kıymetli yardımlarını esirgemeyen isimlerini bildireceğimiz okul severlerle gazetemizin yayınına teşebbüsle ilk sayısını çıkarmış bulunmaktayız. Gayemiz (artık gazete okumak günlük bir ihtiyacımız olmuştur) Okullarımızın genel bir ifade vasıtası olarak dilek ve olaylar karşısında duyulanlar, bunların anlatılması, yazı ile çeşitli alakaların sağlanması, okuma hevesini artırmak, okul bilgilerini tazelemek, varılan hükümler, sonuçtada dil inkılabına hizmet etmek ve yetişmeyi sağlamaya gayret etmekle, öğrencileri toplum çalışmalarına şimdiden hazırlamaktır. Yine, gazetemizin taze olayları yayınlamakla okullarımızın konu kaynağı haline gelip, aynı zamanda fırsat ve ilgiye bağlı bir öğretim aracı*

yapmanın sağlanmasına, hatta ileride bir dergi haline getirilmesi dahi şimdiden düşünülmektedir…"

Yayının akışında; şiirler, fıkralar, masal, bilmece-bulmaca köşesi, ilçeden haberler vs. yer almıştır. Özellikle Yenişehir İlkokulu 5. sınıf öğrencisi Sadettin Tiryaki'nin *"Lastik Nasıl Yapılır?"* isimli makalesi ise oldukça takdire şayandır. Burada, lastiklerin neredeki ormanlardan, ne tür bitkilerden elde edildiği ve ağaçlardan hangi yöntemlerle malzemenin alınıp üretildiği gibi pek çok konudan bahsedilmiştir.

Diğeri, Demir Çelik ve Yenişehir İlkokulları tarafından 1958-1959 yıllarında içtimai ve kültürel gazete olarak çıkarılmıştır. On beş günde bir yayımlanmış bu gazete, 19 Nisan 1958'de basın hayatına girmiştir. Fiyatı 15 kuruş, yıllık aboneliği ise 360 kuruş üzerinden değerlendirilmiştir. Yeni Karabük Matbaasında dizilip basılmış olan gazetenin sahipleri iki okulu temsilen Nebahat Ürün ve Cevat Akalınlı olmuş ve yazı işleri müdürlüğü görevini de Mediha Ünsal yerine getirmiştir.

Yenişehir İlkokulu Okul Aile Birliği Başkanı Mediha Ünsal'ın kaleme aldığı *"ilk eser"* isimli yazıda amacı şöyle duyurulmuştur:

"…Okul ve aile birliği adına müşterek gayemiz: akıllı ve temiz yavruları hepimizin övündüğü, Türklüğün güvendiği, vatanın dayandığı varlıklar haline getirmektir. Bu sonucu elde etmek, Ataya layık evlatlar yetiştirmek, bize çekilen bütün yorgunlukları ve üzüntüleri unutturacak ve sevinç gözyaşları döktürecektir. Yenişehir ve Demir Çelik İlk Okullarının yerinde ve azimli karar ve çalışmalarının ilk eserini, canlı tabiatın ortasında bir bahar ağacı kadar renkli ve kokulu buluyor, ilk meyvelerini vermeye başlayan küçük muhayyileleri takdirle karşılıyor, öğretmen ve idareciler ile övünüyoruz."

İçeriğinde; fıkra, bilmece- bulmaca gibi pek çok konuda yazılar yer almıştır. Bu yazılardan dikkatimizi çekenlerden biri Yenişehir İlkokulunun 4-A sınıfı öğrencisi İlker Ardonuş'un *"Sert su nedir?"* başlıklı yazısı olmuştur. Bir ilkokul öğrencisinin bu konuyu kimyager gibi tarif etmesi, okuldaki eğitim seviyesini gösteren önemli başka bir örneği sunmuştur.

Baklava Gecesi Gazetesi: Bu senelik gazete, 1953 yılında kurulan Türkiye Yardım Sevenler Derneği Karabük Şubesi tarafından yardıma ihtiyacı olanlar için düzenlenen baklava gecesine özel olarak çıkarılmıştır. Önce Yeni Karabük Matbaasında ardından

Yeni Matbaada basılmıştır[100]. Yayının sahibi "revani", mesul müdürü "baklava" ve yazı işleri müdürü "şam baba" gibi mizahi şekilde belirtilmiştir[101].

Biz bu iki sayfalık gazetenin, sadece 1965 ve 1969 tarihli iki nüshasına derneğin bugünkü Başkanı Hürmet Özdemir'in gösterdiği yakın ilgi ve alaka sayesinde ulaştık. Literatürde yayının tesis tarihi ile ilgili 1960 yılına işaret edilmiştir[102]. Ancak 12 Şubat 1965 tarihli nüshaya bakıldığında, bu sayının ilk sayısı olduğuna tanık olunmuştur. Diğer yandan 21 Şubat 1969 tarihli nüshasına göz atıldığında da bu defa 9. sayı ibaresi ile karşılaşılmıştır[103]. Bu senelik yayının 1969 tarihli nüshasının da 9. sayı olduğu anımsandığında, o zaman ilk sayısı 1961 yılında çıkmış olmalıdır. Ancak 1965 tarihli sayısında da *"Her sene çıkacak"* ifadesi yer almıştır[104]. Bu muhtemelen bu tarihte çıkarıldığına yönelik bilgi vermiştir. Çünkü 1969'daki yayında çıkacak ifadesine karşılık bu kez *çıkar* kelimesi eklenmiştir[105]. Kısacası, Baklava Gecesi gazetesinin tam anlamıyla hangi tarihte basın hayatına girdiği kesin olarak tespit edilememiştir. Sadece eldeki verilere dayanarak yapılan çıkarımda, 1961 ya da 1965'te çıkmış olma olasılığının güçlü olduğu düşünülmüştür.

[100]Sol sütunun en altında yer almaktadır. Bkz. *Baklava Gecesi,* 12 Şubat 1965, Sayı:1, s.2. 21 Şubat 1969, Sayı:9, s.2.
[101]Sol üst köşeye bkz. *Baklava Gecesi,* 12 Şubat 1965, Sayı:1, s.1.
[102]Karabük Postası, *"Karabük Basın Tarihi",* https://www.karabukpostasi.com/93514/, Erişim Tarihi:28.04.2023., *Şehrimiz Karabük,* Ed. Yalçın Cin, Karabük İl Milli Eğitim Müdürlüğü, y.y. Eylül 2019, s.211.
[103]*Baklava Gecesi,* 21 Şubat 1969, Sayı:9, s.1.
[104]Sayı ibaresinin hemen yanına bkz. *Baklava Gecesi,* 12 Şubat 1965, Sayı:1, s.1.
[105]Sayı ibaresinin hemen yanında *"HER SENE ÇIKAR"* yazmaktadır bkz. *Baklava Gecesi,* 21 Şubat 1969, Sayı:9, s.1.

3. YEREL BASINA GÖRE DP DÖNEMİNDE KARABÜK'TE SİYASİ, İDARİ VE EKONOMİK HAYAT

3.1. Karabük'ün İdari Durumu

1940'dan 1953'e dek Safranbolu'ya bağlı bir nahiye pozisyonunda olan Karabük'ün ilçe olacağına yönelik yerel basın üzerindeki ilk haber 1 Ocak 1952 tarihine aittir. Yeni Karabük gazetesinin *"Karabük bu sene Kaza oluyor"* başlıklı bu haberde, Bakanlar Kurulu'nun 1952 yılında 15 bucağın kaza yapılmasına karar verdiği ve kaza olacak bucakların içerisinde Karabük'ün de yer aldığı müjdelenmiştir[106]. 10 gün sonra İçişleri Bakanlığı'nın en yetkili isimlerinden birinin Yeni Karabük gazetesine verdiği beyanat yayımlanmıştır. Burada, İstanbul ve Ankara gazetelerinin yayımladıkları 1952 yılında kaza olacak nahiyelerin listesinin baştan aşağı tahminden ibaret olduğu, sadece Karabük'ün 1952'de ilçe yapılmasına kesin surette karar verildiğini ifade etmiştir[107].

Y. Karabük gazetesi, 19 Şubat 1952 Salı günü *'Karabük'ün kaza olması kat'ileşti"* başlığı ile Karabük'ün mart ayında mutlaka ilçe olacağını, Ankara'daki güvenilir kaynaklardan aldığı haberlere atfen bildirdiğini ve bunun yanı sıra ilk olarak bir Sulh mahkemesinin kurulmasının öngörüldüğü ve bunun içinde müsait bir bina aranmakta olduğunu aktarmıştır[108]. Mart'ın 11'inde yine *"Karabük'ün kaza olması tahakkuk etti"* başlığıyla, ilçe olması için gerekli formaliteler İçişleri Bakanlığınca son şeklini verdirilmiş olan evrakın Bakanlar Kuruluna gönderildiği ve Başbakanın seyahatten dönüşünü müteakip lazım olan kanuni muamelenin bitirileceği, evrakın Meclise gönderilip hızlıca müzakere edileceği öğrenilmiştir[109]. 19 Ağustos günü kaza olması kararlaştırılan nahiyelerden sadece Sınırkent'in[110] kaza olmasının kanunlaştığı, birbirine o gün 11 bugün 8 km uzaklıkta bulunan Safranbolu ve Karabük gibi birbirine yakın iki ilçenin bulunmasının bir fayda olmadığı ve Safranbolu ilçe

---

[106] *Yeni Karabük,* 1 Ocak 1952, Sayı:2, s.1., Safranbolu Karabük gazetesi de buna dair bilgiyi 5 Ocak günü vermiştir. Bkz. *Safranbolu Karabük,* 5 Ocak 1952, Sayı:54, s.1.

[107] *Yeni Karabük,* 11 Ocak 1952, Sayı:5, s.1.

[108] *Yeni Karabük,* 19 Şubat 1952, Sayı:16, s.2. Sulh mahkemesi konusundaki bilgiyi Safranbolu Karabük gazetesi de bir gün sonra okurlarına şöyle iletmiştir: *"Karabük'te bir Sulh Mahkemesi kurulmasına karar verildiği ve kadrosunun tesbit edildiği haber alınmış ve mahkeme için yer aranmaya başlamıştır."* Bkz. *Safranbolu Karabük,* 20 Şubat 1952, Sayı:67, s.1.

[109] *Yeni Karabük,* 11 Mart 1952, Sayı:22, s.1.

[110] Bugün Isparta'nın ilçesi olan Senirkent'tir.

merkezinin Karabük'e getirilmesinin daha yerinde olacağının söylendiği belirtilmiştir[111].

Tüm bu oldu, olacak mesajları içeren manşetlere rağmen hala somut bir karar çıkmış değildir. Bunun üzerine Kemal Çivici kalemi eline almış ve bu işin beklenildiği gibi neticelendirilmesinin zaruri olduğunu belirten bir yazı yazmıştır. Yazı kısaca şöyledir:

> *"27 Köyü, belediye hudutları dahili 11 bin küsur nüfusu ve beş bin hanesi ile Karabükü bir bucak teşkilatı çerçevesinde mütalaa etmek elbette ki hatalıdır. Fakat, bucak ismine bakarak öyle hareket ettiğimiz, bir müdür ve birkaç jandarma ile bu kadar önemli ve kalabalık şehri idareye kalktığımızda bir hakikattir. Karabükün pek yakın bir gelecekte kaza olması mukarrer ve mukadderdir. Demokrat Parti iktidarı bu ihtiyacı zamanında müşahede ederek şehrimizi kaza olacak bucakların başına almıştır. Bakanlar kurulu kararının çıkması, yürürlüğe girmesi ve kaza teşkilatı kurulması hepimizin özlediği ve şehrimizin gelişmesi bakımından temenni ettiği bir husustur…"*[112].

1953 yılının 13 Ocak Salı günkü Ankara kaynaklı yapılan haberde, Karabük'ün kaza olmasına ilişkin kararın verildiği, hatta Dahiliye Vekâleti'nin evrakı Vekiller Heyetine gönderdiği yinelenmiştir. Yine Vekiller Heyeti 8 Ocak Perşembe günkü toplantısında hem Karabük'ün hem de Eflani'nin ilçe olmasına karar verdiği ve bu kararın 10 Ocak Cumartesi günü Meclis'e geldiği bildirilmiştir. Ayrıca İçişleri Bakanlığına mensup yetkili bir kişiden edinilen bilgiye göre, Karabük ve Eflani'ye tayin edilecek Kaymakamların bile tespit edildiği paylaşılırken bu konudaki kanunun Meclisten çıkar çıkmaz Kaymakamların tayininin yapılacağından bahsedilmiştir[113]. Sonraki hafta Y. Karabük gazetesinin sahibi Çivici *'Safranbolunun Akibeti'* adlı köşe yazısında, gazetelerinin yayına başladığı günden beri üzerinde durduğu bir davanın gerçekleştiğini ve Vekiller Heyetinin isabetli bir kararıyla Karabük'ün kaza olmasının kesinleştiğini söyleyerek başlamıştır. Devamında iktisadi, coğrafi ve sosyal zaruretler neticesinde ilçe olmasının *'mukadder'* olduğunu ve bunun da DP hükümetine nasip olduğunu belirtmiştir. Ayrıca Çivici, Karabük'ün kaza olunca Safranbolu'nun iktisadi müşküllerle yüzleşeceğine de temas etmeyi ihmal

---

[111] *"Safranbolu ilçe Merkezi Karabüke mi naklediliyor" Yeni Karabük,* 19 Ağustos 1952, Sayı:68, s.1.
[112] *"Karabük Kaza olana kadar" Yeni Karabük,* 26 Eylül 1952, Sayı:78, s.1.
[113] *Yeni Karabük,* 13 Ocak 1953, Sayı:109, s.1., 10 Ocak günü de Safranbolu Karabük gazetesi tarafından Karabük ve Eflani'nin ilçe olacağı, bu konuda 8 Ocak Perşembe günü toplanan Bakanlar Kurulu tarafından kararın verildiği ve kararın Meclise sunulduğu ifade edilerek benzer bilgi paylaşılmıştır. Bkz. *Safranbolu Karabük,* 10 Ocak 1953, Sayı:150, s.1.

etmemiştir. Buna dair hiç olmazsa Bağlar'da iç turizmi teşvik ve misafir celp edecek tesisler kurmak suretiyle Safranbolu'yu Karabük'ün yazlık yeri haline getirerek bu suretle her türlü tabii kaynaktan mahrum Safranbolu ekonomisini ayakta tutmanın mümkün olabileceğine ilişkin görüşünü ortaya koymuştur[114].

23 Ocak 1953'de yine Ankara kaynaklı edinilen bilgiye göre, Karabük'ün kaza olması Meclis'in iş işler ve bütçe komisyonlarından geçerek kabul edildiği ve Yenice nahiyesinin bütün köyleri ile Safranbolu'ya bağlı Kapullu, Bostanbükü, Kılavuzlar, Bürnük, Çavuşlar gibi köylerin Karabük'e bağlanacağı ve Mart 1953'ten itibaren ilçeye dönüştürülmüş olacağı kamuoyuyla paylaşılmıştır[115].

Gazete verdiği tarih konusunda haklı çıkmış ve bir ay sonra 27 Şubat 1953 yılında *'Yeniden 22 Kaza Kurulması Hakkında Kanun'* ismiyle kabul edilen kanunun 3. maddesinde, 1 Mart'ta yürürlüğe gireceği belirtilmiş ve 3 Mart 1953 yılında Resmî Gazete'de yayınlanmıştır. Netice itibarıyla Karabük'ün kendisine Arıcak, Aceviz, Burunsuz, Çerçiler, Çukurca, Davutlar, Demirciler, Aşağı Kızılcaveren, Zora, Zopran, Üçbaş, Tandır, Sipahiler, Salmanlar, Saitler, Öğlebeli, Ödemiş, Ortaca, Mehterler, Kızdap, Karaşar, Karaağaç, Kamış, Kahyalar, Kadıköy, Gölveren, İskalan, Hasankadı, Günyegeriş, Günyedere, Emirler, Ağbaşı, Tır, Sekse, Satuk, Nodullar, Keyfallar, Kayaarkası, Ibrıcak, Hisar, Güney, Döngeller, Cihanbey, Derebaşı, Çengeller, Cebeciler, Bağbaşı, Çeltik, Yukarı Kızılcaveren, Belen, Melise, Kapullu ve Başköy köylerinin bağlanmasıyla ilçe olduğu resmen ilan edilmiştir[116].

Haziran 1953 yılında Kaymakamlık makamına daha önce 3. Sınıf Mülkiye Müfettişliği görevini yürüten, Mehmet İlhami Ertem tayin edilmiştir[117]. Böylece

---

[114]*Yeni Karabük*, 20 Ocak 1953, Sayı:111, s.1.
[115]*Yeni Karabük,* 23 Ocak 1953, Sayı:112, s.1.
[116]*T.C. Resmî Gazete,* 3 Mart 1953, Sayı:8349, No:6068, s.5704-707., Yerel basında da 4 Mart 1953 Çarşamba günü yayımlanan *"Karabük ve Eflani İlçe Oldu"* başlıklı yazıda; Karabük'ün ilçe olmasında dönemin İçişleri Bakanı Ethem Menderes'in büyük payının bulunduğundan bahsedilmiş ve meclisin 28 Şubat günkü toplantısında E. Menderes'in isteği üzerine yeniden 22 ilçenin kurulması hakkındaki kanun tasarısının görüşülüp kabul edildiği yazılmıştır. Söz konusu bu kanunla ilçeye çevrilen nahiyeler arasında Karabük'ün de bulunması E. Menderes'in katkısını gözler önüne sermektedir. Bkz. *Safranbolu Karabük,* 4 Mart 1953, Sayı:161, s.1.
[117]Edirne Yerel Tarih Grubu Paneli, *Edirne Sevdalısı Mehmet İlhami Ertem,* Haz. Mehmet Ağırgan, Ege Basım, Edirne Ocak 2009, s.9., Safranbolu Karabük gazetesinde de İlhami Ertem'in 1 Temmuz Çarşamba günü yayımlanan haberde kendisinin 30 Haziran akşamı tren ile Zonguldak'tan Karabük'e geldiği ve 1 Temmuz günü de görevine başladığı belirtilirken o tarihe kadar *'vekil olarak'* Kaymakamlık makamında Recep Başpınar'ın bulunduğu detay olarak paylaşılmıştır. Detaylar için bkz. *Safranbolu Karabük,* 1 Temmuz 1953, Sayı: 175, s.1. Yine Mehmet İlhami Ertem'in Karabük'ün ilk Kaymakamı olarak tayin edildiği haberi, 10 Haziran 1953 Çarşamba gününe aittir. Bkz. *Safranbolu*

kendisi Karabük'ün ilk Kaymakamı olarak (1 Temmuz 1953- Ağustos 1954) tarihe geçmiştir.

Karabük'ün 1954-1995 arası görev yapan diğer Kaymakamların isim listesi görev süreleri ile birlikte kronolojik olarak aşağıdaki gibidir:

- Kemal Gürsel (3 Kasım 1954- 24 Kasım 1955)
- Kemal Paşaoğlu (24 Kasım 1955- 28 Nisan 1959[118])
- Selahattin Altaş (6 Haziran 1959[119]-Mayıs 1960[120])
- Muzaffer Vural (31 Mayıs 1960- 1961)
- Celal Öziç (? – 1963[121])
- Gültekin Güngör (29 Ağustos 1963-30 Eylül 1966[122])
- Mustafa Aykut (1966- Temmuz Ağustos 1970[123])
- Mustafa Yeni (28 Eylül 1970-[124] 5 Aralık 1975)
- Ali Nejat Bayraktar (1975-1975)

Karabük, 10 Haziran 1953, Sayı:172, s.1. Zaten aynı gazetenin 29 Nisan Çarşamba günkü haberine bakıldığında Karabük Kaymakamlığı vekilliğine, il maiyet memurlarından Recep Başpınar'ın tayin edildiği görülecektir. Bkz. *Safranbolu Karabük,* 29 Nisan 1953, Sayı:167, s.1. Mehmet İlhami Ertem 1958 yılında Mardin Valiliğinden Gümüşhane Valiliğine tayin edilmiştir. Bkz. *Karabük Postası,* 2 Eylül 1958, Sayı:564, s.1.

[118]Ayrılışı nedeniyle 24 Nisan günü saat 20.30'da Sosyal binada veda yemeği düzenlenmiştir. Demokrat Karabük gazetesinin 25 Nisan tarihinde yayımladığı Kaymakam Kemal Paşaoğlu'nun bizzat gazeteye yolladığı veda mesajından öğrenilene göre, Mülkiye Müfettişliğine tayin edilmesinden ötürü görevinden 28 Nisan günü ayrılacağını açıklamasından yola çıkarak bu tarih ayrılış tarihi olarak verilmiştir. Bu beyanatı Karabük Postası da duyurmuştur. Bkz. *Demokrat Karabük,* 25 Nisan 1959, Sayı:84-1377, s.1., *Karabük Postası,* 27 Nisan 1959, Sayı:769, s.1. 27 Nisan günü de saat 20.30'dan itibaren Saray Aile Lokantasında bir veda yemeği daha tertiplenmiştir. Bkz. *Demokrat Karabük,* 27 Nisan 1959, Sayı:84-1378, s.1. Karabük Postası, Kemal Paşaoğlu'ndan boşalan koltuğa Zonguldak Emniyet Müdürü Durmuş Yalçıner'in getirildiğini belirtse de bir süre sonra Selahattin Altaş'ın göreve gelmesi, bunun en azından bir *geçiş dönemi* olduğunu düşündürtmektedir. Bkz. *Karabük Postası,* 25 Mart 1959, Sayı:745, s.1.

[119]Selahattin Altaş Denizli'nin Acıpayam kazasından tayin edilmiştir. 4 Haziran 1959 günü Karabük'e gelmiş, 6 Haziran günü yeni görevine başlamıştır. Bkz. *Demokrat Karabük,* 5 Haziran 1959, Sayı:84-1398, s.1., *Demokrat Karabük,* 16 Haziran 1959, Sayı:84-1406, s.1. *Karabük Postası,* 6 Haziran 1959, Sayı:804, s.1.

[120]*Yeni Karabük,* 31 Mayıs 1960, Sayı:2077, s.1. 27 Temmuz 1960 tarihli Resmî Gazete'de Selahattin Altaş'ın Gebze Kaymakamlığına tayin edildiği duyurulmuştur. Bkz. *T.C. Resmî Gazete,* 27 Temmuz 1960, Sayı:10562, s. 1821.

[121]Tam olarak Karabük Kaymakamlığı görevine ne zaman getirildiğini bilememekteyiz. Fakat arşivdeki belgeden edindiğimiz bilgiye göre, 6435 sayılı kanunun 1. Maddesi mucibince, Bakanlık emrine alınması uygun görülmüştür. Bkz. *D.A.B.C.A.,* Fon Kodu:30-11-1-0, Yer No: 298-16-1. Bu kayıt bize, kendisinin Gültekin Güngör'den önce Karabük'ün Kaymakamı olduğunu göstermektedir.

[122]Eylül 1966'da Osman Şeker'in yerine Manisa Turgutlu Kaymakamlığına tayin edilmiştir. Bkz. *Cumhuriyet,* 6 Eylül 1966, Sayı:15.123, s.5.

[123]1970 yılında Yozgat Vali Muavinliğine atanmıştır. Bkz. İçişleri Bakanlığı, *Türk İdare Dergisi,* Sayı 325, Temmuz-Ağustos 1970, s.255-56.

[124]Balıkesir'in Havran ilçesinin Kaymakamlığından 5 Temmuz günü ayrıldıktan sonra atanmıştır. Bkz. *A.g.y.,* s.257., T.C. Havran Kaymakamlığı, *"Görev Yapmış Kaymakamlarımız",* http://www.havran.gov.tr/gorev-yapmis-kaymakamlarimiz, Erişim Tarihi:25.03.2023.

- Mustafa Sabri Yorulmaz (1975-1978)
- İbrahim Cahit Ertan (10 Temmuz 1978-13 Şubat 1980[125])
- Yaşar Yaycı (4 Nisan 1980-12 Eylül 1980)
- Sefer Cansu (4 Mayıs 1980-28 Ağustos 1980[126])
- Adnan Buhurcu (12 Kasım 1980-20 Temmuz 1981)
- Muammer Durak (4 Ağustos 1981-5 Nisan 1984)
- Selami Teker (18 Mayıs 1984-14 Haziran 1985[127])
- Halil Kanal (14 Ekim 1985-16 Eylül 1989[128])
- Ömer Lütfi Özaytaç (25 Eylül 1989[129]-2 Temmuz 1993[130])
- Ayhan Kozağaçlı (23 Eylül 1993[131]-6 Haziran 1995[132])

1957 yılı Karabük'ün il olacağına yönelik söylentilerin çıktığı tarih olması itibarıyla bir bakıma özel bir yere sahiptir. Şehrin günden güne gerek sanayi gerekse toplumsal alanda hızla gelişmesi beraberinde vilayete aday kisvesine bürümüştür. Karabük Postası gazetesi *"Karabük Vilayet Oluyor"* başlığıyla çok güvenilir bir kaynaktan

[125]Edremit'ten tayin edildiği Karabük'teki görevinin ardından Çankaya Kaymakamı olmuştur. Bkz. T.C. Edremit Kaymakamlığı, *"Görev Yapmış Kaymakamlarımız",* http://www.balikesir-edremit.gov.tr/gorev-yapmis-kaymakamlarimiz, Erişim Tarihi:29.03.2023., T.C. Çankaya Kaymakamlığı, *"Görev Yapmış Kaymakamlar",*http://www.cankayakaymakamligi.gov.tr/gorev-yapmis-kaymakamlar, Erişim Tarihi:29.03.2023.

[126]İçişleri Bakanlığının 24917 sayılı kararı doğrultusunda Karabük Kaymakamlığı görevinden ayrılarak Fatih Kaymakamlığına atanması uygun bulunmuştur. Bkz. *T.C. Resmî Gazete,* 22 Ağustos 1980, Sayı:17083, s.2-8.

[127]Soma Kaymakamlığından tayin edildiği Karabük'teki görevinin sona ermesinin ardından Siirt Valiliğine getirilmiştir. Bkz. T.C. Soma Kaymakamlığı, *"Görev Yapmış Kaymakamlarımız",* http://www.soma.gov.tr/gorev-yapmis-kaymakamlarimiz, Erişim Tarihi:27.03.2023., T.C. Siirt Valiliği, *"Görev Yapmış Valiler",* http://www.siirt.gov.tr/gorev-yapmis-valiler, Erişim Tarihi:27.03.2023.

[128]Karabük Kaymakamlığından ayrıldıktan sonra Osmaniye Kaymakamlığına atanmıştır. Bkz. İçişleri Bakanlığı, Türk İdare Dergisi, Sayı 384, Eylül 1989, s.245.

[129]Orhangazi Kaymakamlığından getirilmiştir. Bkz. *A.g.y.,* s.245.

[130]Uğurol Barlas, *Karabük İli Bulak ve Cumayanı Köylerinde Prof. Dr. Ekrem Kadri Unat Yönetiminde Yapılan Mikrobiyolojik ve Sosyolojik Çalışmalar*, Hilmi Barlas Eğitim Vakfı, Piya matbaa, 1. Baskı, İstanbul Şubat 2010, s.5.

[131]Ayhan Kozağaçlı, İçişleri Bakanlığının 93/42191 kararı doğrultusunda Konya Vali Yardımcılığı'ndan atanmıştır. Bkz. *T.C. Resmî Gazete,* 23 Eylül 1993, Sayı:21707, No:230993, s.1-12. İçişleri Bakanlığı, Türk İdare Dergisi, Sayı:400, Eylül 1993, s. 296. Kendisi Karabük'ün son Kaymakamı olmuştur.

[132]Karabük Valiliği İl Kültür Müdürlüğü, *Karabük 1999 Yıllığı,* Ed. Bahir Altunkaya, TŞOF Plaka Matbaa, Ankara 1999, s.72. K.g. Ali Nejat Bayraktar için 6 Eylül 1966 tarihli Cumhuriyet gazetesindeki bilgide Karabük Kaymakamlık görevine Konya Akşehir Kaymakamlığından getirildiği yazarken bir başka kaynakta da Mart 1967'de Fevzi Çakmak İlkokulunun açılış töreninde kurdeleyi dönemin Kaymakamı olarak kestiği bilgisi bulunmaktadır. Bu iki bilginin verildiği tarihler, *Kaymakamlık yaptığı süreler konusunda* Karabük 1999 yıllığı ile çelişmektedir. Bkz. T.C. Karabük Valiliği Karabük İl Milli Eğitim Müdürlüğü Fevzi Çakmak Ortaokulu ve Fevzi Çakmak İmam Hatip Ortaokulu, *"2015-2019 Stratejik Plan",* Haz. Fevzi Çakmak Ortaokulu Stratejik Plan Hazırlama Ekibi, Karabük 2015, s.20., *"111 Kaymakam ve 26 Vali Muavini yer değiştirdi"* başlıklı haberin detayları için bkz. *Cumhuriyet,* 6 Eylül 1966, Sayı:15.123, s.5.

aldığını iddia ettiği haberi servis etmiştir. Bu habere göre hala İçişleri Bakanlığınca Karabük'ün il haline dönüştürülmesi konusunda bir tasarının hazırlanmakta olduğu ve son şeklini almak üzere bulunan bu tasarının pek yakında Meclis Genel Heyetine sunulacağı ve vilayet statüsüne çıkarılacağı yazılmıştır. Ayrıca Karabük'ün seçimlere bir il olarak katılacağına yüzde yüz garantiyle belirtildiğini de ifade etmiştir[133].

D. Karabük gazetesinin 19 Mart 1958 Çarşamba günkü nüshasında Dahiliye Vekaletinin yeniden 5 büyük kazayı vilayet haline getirmeye karar verdiğine ulaşılmaktadır. Bunların arasında Karabük'ünde yer aldığı ve İçişleri Bakanlığı tarafından hazırlanan tasarının son şeklini aldığı *'Karabükümüz Vilayet oluyor'* başlığıyla yayımlanmıştır[134].

24 Eylül Çarşamba günü hükümetin 8 büyük kazayı il yapmaya karar verdiği ve vilayete dönüştürülecek kazalarda Karabük'ün de var olduğu Demokrat Karabük gazetesinde yeniden *'Karabük Vilayet oluyor'* başlığı altında ele alınmıştır[135].

Karabük Postası da 3 Ekim Cuma günü, *"Karabük'ün Vilayet haline ifrağı için prensip kararı alındı"* başlıklı haberiyle, ilçenin vilayet haline getirilmesi için hazırlık niteliğindeki çalışmalara başlandığından hareketle kazanın vilayet haline dönüştürülmesi İçişleri Bakanlığı tarafından prensip olarak karar altına alındığı söylenmiştir. Bu duruma göre, 1959 yılının başlarında bu işin gerçekleşeceği okurlarla paylaşılmıştır[136]. Aynı gazete iki buçuk ay sonra bu iş için şehirde bir heyet kurulduğunu ve halktan imza toplanarak adeta *'seferberlik'* başlatıldığını bildirmiştir[137].

Aralık ayında ise *Bartın Postası* ile iki şehrin il olma davası üzerinden fikri tartışmaya girişilmiştir. Bartın Postasının Bartın'da hükümet ve adliye gibi resmi binaların bulunduğunu buna karşılık Karabük'te bu teşkilatların hala kirada oturdukları ifadesiyle bugüne kadar bu gibi resmi binaların yapılmamasının sebebi malumdur demesi üzerine Karabük Postası söz konusu yayının parasızlık yüzünden yapılmadığını ima etmek istediğini söylemiş ve konunun izahına şöyle girişmiştir:

---

[133] *Karabük Postası,* 27 Mayıs 1957, Sayı:185, s.1. Yaklaşık iki ay sonra Karabük'ün il unvanına sahip olacağı günün pek yakın olduğuna değinilmiştir. *"Yeni imar nizamnamesi muvacehesinde alınan ilk karar"* başlığına bkz. *Karabük Postası,* 25 Temmuz 1957, Sayı:233, s.1.
[134] *Demokrat Karabük,* 19 Mart 1958, Sayı:84-1057, s.1.
[135] *Demokrat Karabük,* 24 Eylül 1958, Sayı:84-1209, s.1.
[136] *Karabük Postası,* 3 Ekim 1958, Sayı:591, s.1.
[137] *"Karabük'ün Vilayet olması için harekete geçildi" Karabük Postası,* 20 Kasım 1958, Sayı:630, s.1.

Karabük'te bir hükümet konağı, adliye konağı gibi resmi binaların olmaması ve hala yapılmamış olmasının maddiyata özgü olmadığını yazmıştır. Sonra elli senelik gelişim durumuna göre bir şehircilik ve imar planının hazırlanmakta olduğunu ve kurulacak resmi bir binanın da hali hazırdaki duruma göre değil gelecekteki duruma göre ele alınacağını izah etmiştir. Her gün emin ve güçlü adımlarla medeni uluslar seviyesine ulaşma amacında olan Türkiye'nin hali hazırda tek ağır sanayi merkezi olan Karabük'te bugünkü imkanlara göre yapılacak bir binanın ilerinin ihtiyacını karşılayamayacağından bahsedilmiştir. Bu yüzden Karabük'te neden bu gibi resmi binaların hala bulunmadığı konusunda Bartın yayın organındaki yazar aydınlatılmıştır. Son olarak mevcut faktörlerin bir ilçenin il haline getirilmesi için geri planda düşünüldüğü ve ilk planda mütalaa edilecek asıl faktörlerin o beldenin ileride alacağı durum karşısında yorumlanması gerektiği ve bu ana faktör göz önüne alındığı taktirde *"...Karabük Bartın'ın belkide asla erişemiyeceği bir seviyede demektir."* ifadeleriyle açıktan salvo yapılmıştır[138].

1959 yılında Karabük basını, bu gündemi daha canlı ve dinamik tutmak amacıyla sürekli makaleler yazmıştır. Bu makalelerden biri M. Velioğlu'na aittir. *"Karabükün vilayetlik meselesi"* başlığıyla, kısaca Karabük'ün il olmasının Karabük merkezi halkını ilgilendirdiği gibi komşu birçok kaza, bucak ve köylerini de aynı derecede alakadar edeceğine inandıklarını söylemiştir. Devamında, Çankırı, Kastamonu ve Zonguldak illeriyle sınırdaş bulunan Karabük ilçesinin insan ilişkileri bakımından geniş bir bölgenin merkeziyetliğini yapmakta olduğundan bahsetmiştir[139].

Bu makaleler silsilesinin ikinci ayağı Mustafa Dinç'in *'Karabük, Safranbolu ile Birleşerek Vilayet Olmağa Layıktır'* isimli makalesidir. Burada Karabük ve Safranbolu halkını bu isteği hükümete duyurmak için teşebbüse geçmeye davet etmiş, iki ilçenin ileri gelenlerinin bir araya gelip el ele vererek derhal büyük bir heyetle Ankara'ya gitmelerini ve hükümete ricalarının sunulmasını istediklerini iletmiştir. Yine vilayet merkezinin Karabük ile Safranbolu'nun birleşmesi suretiyle Tahir Karauğuz'un öteden beri ileri sürdüğü *'Çelikbolu'* adında bir birleşik şehrin olacağına atıfta bulunmuş ve *"...Karabük vilayet olmalıdır ve bu, onun hakkıdır..."* sözüyle dikkatleri meseleye çekmeye gayret etmiştir[140]. Bu yazının yayımlandığı gün

[138]*Karabük Postası,* 18 Aralık 1958, Sayı:654, s.1.
[139]Detaylar için bkz. *Demokrat Karabük,* 31 Ocak 1959, Sayı:84-1315, s.1.
[140]Makalenin detayları için bkz. *Demokrat Karabük,* 6 Şubat 1959, Sayı:84-1320, s.1.

Belediye meclisi, saat 10.00'da başlayıp 14.00'de sonlandırdığı toplantısında Belediye Başkan Vekili Mehmet Vergili tarafından başkanlık makamına yazılı olarak bir teklif yapılmıştır. Karabük'ün il olması için ilgili mercilerle temasa geçilmesi ve meclis azalarından müteşekkil bir heyetin Ankara'ya gönderilmesi konularını içeren teklif gündeme alınmış, müzakeresine geçilmiş ve müzakereleri müteakip oya konulmuş ve ittifakla kabul edilmiştir[141].

Üçüncü makalenin ana teması, Karabük ve Zonguldak gibi başlı başına bir bölgenin basınla ilgili haberlerinin Bartın kanalıyla büyük gazetelere yansıtılmasıdır. Bu hususta Bartınlıların tebrik edilmesi ve Karabüklülerin hükümet nezdinde zorlama yoluna girmekten kaçınmaları ve aklı selim ile işi hükümete bıraktıklarından bahsedilse de aslında *pasif* kaldıklarına değinilmiş olması ve Karabük Postası'nın *"Yeni Vilayet namzetleri ve Karabük"* isimli makalesindeki *"...vilayet olma bahsinde Karabük'ün ikinci planda bırakılması İdari bir hatadan başka bir şey değildir..."* ifadeleri, bir bakıma neden 1995 yılına kadar il yapılmadığını çok iyi açıklamaktadır[142].

30 Kasım 1959 tarihli Karabük Postasında da Süleyman Sürmen'in Karabük'ün vilayet olmasını isteyenler adına Adnan Menderes'e *Karabük'ün il olması zarureti hakkında* yazdığı bir mektup yayımlanmıştır. Sürmen'in mektubundan önemli noktalar şöyle verilebilir:

> *"Sayın başbakanımız, Son günlerde mülki teşkilatta büyük çapta değişiklikler yapılacağını gazetelerden ve mes'ul makamlardaki şahısların beyanatları ile öğrenmiş bulunuyoruz. Vatandaş olarak memnun olmamak mümkün değildir. 154 e yükselen talepler arasında Karabük'ün bulunmayışı gerçekten hayretler uyandırıcıdır. 2000, 3000 nüfusu olan bu kasabaların talebleri karşısında memnuniyet duyarken 40.000 nüfusu mütecaviz olan ve gittikçe de dev adımlarıyla ilerliyen Karabük'ümüzün mevzuubahis olmayışı gerçekten hayret uyandırıcı değilmidir? ...Türk işçisinin, Türk ustasının, Türk mühendisinin ve Türk personelinin emeğiyle gittikçe devleşen Karabük'ümüzün bütün kazalardan daha önce vilayet olmaya layık olduğu inancındayız... Karabük'ümüzün haklı olarak vilayet yapılmasını canı gönülden istiyoruz. Bunu istemek hakkımız ve vilayet yapılmasını temin de vazifeleriniz cümlesinden olduğu inancındayız. Saygılarımızla"*[143]. Bu

[141] *Demokrat Karabük,* 7 Şubat 1959, Sayı:84-1321, s.1.
[142] *'Zonguldak ve Karabük'ün haber iletme mahreci Bartın mı?'* başlıklı makale için bkz. *Demokrat Karabük,* 23 Haziran 1959, Sayı:84-1407, s.1. *Karabük Postası,* 28 Ağustos 1959, Sayı:868, s.1.
[143] *"Başvekilimiz Sayın Menderes'e Açık Mektub"* detaylar için bkz. *Karabük Postası,* 30 Kasım 1959, Sayı:947, s.1.

> ifadelerin dışında gerek iktisadi gerekse de içtimai şartlar dikkate alındığında Karabük'ün bu sınavı çoktan kazanmış olacağından ve ilçenin sosyal durumunun çoğu illerde dahi olmadığından ve sosyal kuruluşlar ve cemiyetler, ticari ve iktisadi kuruluşlarda pek çok vilayetin üstünde olduğundan söz etmiştir.

Ancak bu taleplerin yerine getirilmesi ve Karabük'ün il olması için tam 42 yıl 3 ay 3 gün daha beklenilmiş ve nihayetinde 6 Haziran 1995 yılında Safranbolu, Yenice, Eflani, Eskipazar ve Ovacık ilçelerinin kendisine dahil edilmesiyle beklentiler karşılık bulmuştur[144]. 8 Kasım 1995'de ise Valiliğe, İçişleri Bakanlığı Yerel İdareler Genel Müdürlüğünde çeşitli görevlerde bulunmuş olan Cemal Ayman tayin edilmiştir. Kendisi Karabük'ün ilk valisi olarak 3 Ekim 1999'a dek görevini ifa etmiştir[145].

3.2. DÇ Fabrikasının 1950-1960 Arası Üretimi ve Teknolojik Yenileşme Süreci

10 Eylül 1939 yılında ilk Türk demirini dökerek üretime kapılarını açan Demir Çelik Fabrikası, Demokrat Parti'nin iktidara gelmeden önceki 1949 yılını 103.698 ton yüksek fırınlar 93.556 ton çelikhane 28'lik hadde 70.041 ton 16'lık hadde 20.119 ton 12'lik hadde

23.909 ton saç 9.862 ton sülfürik asit 7.992 ton ve süper fosfat üretimini 6.998 ton ile kapatmıştır[146].

1950 yılının üretim faaliyetlerine baktığımızda çelikhane ve 16'lık hadde üretimi hususunda 1949 yılına oranla gerileme yaşanmış fakat genel olarak başarılı bir grafik çizilmiştir. Çünkü 1950 yılındaki üretim miktarı şu şekildedir: 110.934 ton yüksek fırın mamulü 86.081 ton çelikhane 76.656 ton 28'lik hadde 18.392 ton 16'lık hadde 25.838 ton 12'lik hadde 10.851 ton saç mamulü 10.826 ton sülfürik asit ve 12.507 ton süper fosfat. Yeni Karabük gazetesine göre 1951 yılında; %40, 1949 ve 1950

---

[144]27. Dönem Adalet ve Kalkınma Partisi Karabük Milletvekili Niyazi Güneş'in meclis konuşması için bkz. *TBMM Tutanak Dergisi*, Dönem: 27, Yasama Yılı:3, Birleşim:96, Oturum:1, Cilt:42, 9 Haziran 2020, s.492. Karabük'ün il olarak katıldığı ilk seçim 1995 yılıdır. Bu seçimde RP'den Hayrettin Dilekcan, DYP'den Şinasi Altıner ve DSP'den Erol Karan olmak üzere üç milletvekili çıkarmıştır. Sonuç itibarıyla söz konusu bu kişiler Karabük'ün *'il olması'* ile birlikte mecliste temsil eden ilk vekillerdir. Bkz. Yeni Şafak, *"1995 Türkiye Genel Seçimleri Adayları",* https://www.yenisafak.com/secim-1995/karabuk-milletvekili-aday-listeleri, Erişim Tarihi:23.03.2023.

[145]Türkiye Belediyeler Birliği, İller ve Belediyeler Dergisi, Ümit Ofset Matbaacılık, Ankara 2006, s.1.

[146]*Yeni Karabük,* 18 Ocak 1952, Sayı:7, s.1. Demokrat Karabük gazetesine göre, 1949 yılında 293 bin ton kok, 114 bin ton ham demir, 103 bin ton külçe demir, 71 bin ton hadde mamulleri, 11 bin ton pik boru, 9 bin ton asit sülfürik ve 9 bin ton süper fosfat ile toplam 610 bin tonluk üretim gerçekleştirilmiştir. *Demokrat Karabük,* 7 Ağustos 1957, Sayı:84-867, s.1.

yıllarına oranla ise %35 gibi azımsanamayacak raddede artış yaşandığı görülmektedir.

Buna göre 1951 yılı aralık ayına kadar verilen üretim miktarları şöyle: yüksek fırınlar 140.914 ton çelikhane 124.958 ton 28'lik hadde mamulleri 112.586 ton 16'lık hadde mamulleri 21.267 ton 12'lik hadde mamulleri 34.961 ton, saç mamulleri 13.269 ton sülfürik asit 11.915 ton süper fosfat 17.148 tondur. Fakat söz konusu yıldaki üretim miktarlarının tamamına ulaşılması için, %10 ilave yapılması gerektiğinin altı çizilmiştir[147]. Ancak aynı gazetenin 30 Aralık 1952 tarihli haberine baktığımızda, bu kez yılın üretimi hakkında tam veriye erişim sağlayabilmekteyiz. Buna göre: 306.098 ton kok 154.760 ton yüksek fırın mamulleri 135.409 ton çelikhane mamulleri 105.658 ton hadde mamulleri 9.062 ton boru fabrikası 17.809 ton asit ve 18.814 ton süper fosfat. 1952 yılının aralık ayına kadar da 352.098 ton kok, 179.399 ton yüksek fırın mamulleri, 137.031 ton çelikhane mamulleri, 103.841 ton hadde mamulleri 6.841 ton boru fabrikası mamulleri 18.329 ton asit ve 19.213 ton süper fosfat üretimi gerçekleştirilmiştir[148].

1951 yılı üretimini açıklarken basının belirttiği %10 kriterini, 1952 yılının toplam üretimini ortaya çıkarmak için kullandığımızda, sonuç şöyle olacaktır: Kok mamulleri 387,3078 ton, yüksek fırın mamulleri 197.3389 ton, çelikhane mamulleri 150.7341 ton, hadde mamulleri 113,3341 ton, boru fabrikası 7,5251 ton, Asit 20.1619 ton, süper fosfat 21,14343 ton[149].

1939'da Karabük köyünden Fatma tarafından ateşlenen I no.lu yüksek fırın 3814 gün çalıştıktan sonra gösterdiği bir arıza yüzünden 20 Şubat 1950 tarihinde faaliyetlerine ara vermiştir. Ancak tekrar işler vaziyete gelmesi, Türk mühendisleri tarafından tamir edilen bu yüksek fırın, İngiltere'den getirtilen Uzman Mr. Smith tarafından 2 Mayıs 1952 Cuma günü büyük bir merasimle ateşlenmiş ve Fatma'nın kızı ilk ateşli

[147] *Yeni Karabük,* 18 Ocak 1952, Sayı:7, s.1.
[148] *Yeni Karabük,* 30 Aralık 1952, Sayı:105, s.3.
[149] K.g. Fakat Safranbolu Karabük gazetesi 21 Ocak günü *"Demir-Çelik'in 952 Çalışmalar"* başlığıyla 1952 yılının üretim miktarını şu rakamlar ile ifade etmiştir: kok üretimi 399.867 ton, ham demir 197.272 ton, hadde mamulleri 116.308, çelik üretimi 153,465 ton, boru 7.096 ton, sülfürik asit 17,514 ton, formülü değişik başka bir asit olarak belirtilen üretim 2.950 ton, süper fosfat ise 21.234 ton. Detaylar için bkz. *Safranbolu Karabük,* 21 Ocak 1953, Sayı:152, s.1.

hartuşu fırına atması ile gerçekleşmiştir[150]. Böylece her iki yüksek fırın, Fatma ve Zeynep beraberce tam randımanla çalışmaya başlamışlardır.

Didier adlı Alman Firması ile tarafından inşa edilen[151] ve 11,5 milyon lira bedel ile 300 bin ton kapasiteli olan ikinci kok fabrikası[152], 12 Mayıs 1952 Pazartesi günü saat 10.40'ta Kaymakam Kâmil Efes'in kurdeleyi kesmesiyle işletmeye açılmıştır. Yeni kok fırınının faaliyete girmesiyle birlikte senelik üretimin şöyle olacağı tespit edilmiştir: 800 bin ton maden kömürü, 550 bin ton kok, 200 milyon m^3 kok gazı, 6 bin ton motor benzolü, 2,500 ton yol katranı, 1000 ton saf naftalin ve 5000 ton amonyum sülfat[153]. Yıllık kok üretiminin 550 bin tona erişeceğinin belirtilmesi, ilk kok fırınının kapasitesinin 250 bin ton kok olduğunu aynı zamanda ikinci kok fabrikasının yıllık kok üretim kapasitesinin de 300 bin ton olduğunu söylemektedir. 26 Ağustos 1952 tarihinden itibaren, 2. kok fabrikasını bütünleyen kontinü katran tesisatı ve naftalin fabrikasının faaliyete geçeceği müjdelenmiştir. Detaylara bakıldığında, günde 100 ton katran üretileceği belirtilirken bunun yol yapımında pek çok kolaylığı beraberinde getireceği ve o zamana kadar ithal edilen katranın üretilecek olmasıyla da senede önemli miktarda döviz tasarrufu elde edileceği hususunda bilgilendirme yapıldığı görülmektedir[154]. Ayrıca haddehane ıslahı ve genişletilmesi çalışmalarına başlanmış ve Safranbolu Karabük gazetesinin Ankara'dan aktardığı *"Demir-Çelik müessesesi genişletiliyor"* başlıklı haberde, hazırlıkların bitirildiği ve Davy United adlı İngiliz şirketi ile fabrikanın makina aksamının genişletilmesi için anlaşıldığı duyurulmuştur[155].

Yeni Karabük gazetesinin yıl sonunda yayımladığı nüshada da 11 milyon lira maliyet ile söz konusu firmaya ihale edildiği, inşaatın ise 1953 yılında başlayacağı açıklanmıştır[156]. Fakat haddehanenin temeli, bu haberden 1 yılı aşkın bir zaman sonra

---

[150] *Yeni Karabük*, 2 Mayıs 1952, Sayı:37, s.1., *Yeni Karabük,* 6 Mayıs 1952, Sayı:38, s.1.
[151] *Yeni Karabük,* 6 Mayıs 1952, Sayı:38, s.1.
[152] *Müstakil,* 11 Haziran 1956, Sayı:163, s.1.
[153] *Yeni Karabük,* 13 Mayıs 1952, Sayı:40, s.1., K.g. Safranbolu Karabük gazetesine göre, 13 Mayıs Salı günü açılmıştır. Bkz. *Safranbolu Karabük,* 14 Mayıs 1952, Sayı:91, s.1., Fakat Cumhuriyet Arşivinde de 5 Mart 1951'de montajına başlandığı, 12 Mayıs'ta işletmeye açıldığı yazmaktadır. Bunun için metin içerisinde bu tarih esas alınmıştır. Bkz. *D.A.B.C.A.,* Fon Kodu: 30-1-0-0, Yer No:73-465-13, s.1. Cumhuriyet gazetesi de Karabük kaynaklı aktardığı haberde 12 Mayıs günü açıldığını yazmıştır. Bkz. *Cumhuriyet,* 13 Mayıs 1952, Sayı:9981, s.1.
[154] *Yeni Karabük,* 8 Ağustos 1952, Sayı: 65, s.3.
[155] *Safranbolu Karabük,* 16 Nisan 1952, Sayı:83, s.4.
[156] *Yeni Karabük,* 30 Aralık 1952, Sayı:105, s.3., Safranbolu Karabük gazetesi de 22 Kasım günü bu bilgiyi vermiştir. Bkz. *Safranbolu Karabük,* 22 Kasım 1952, Sayı:138, s.1.

Vatan gazetesinin özel muhabiri Erol Ülgen'in aktardığına göre, 31 Mart 1954 Çarşamba günü saat 11.00'de İşletmeler Bakanı Sıtkı Yırcalı tarafından atılmıştır[157].

Sinter tesisatının yapım çalışmaları, 1951 yılında Alman Lurgi Firması ile yapılan anlaşma gereğince başlamış ve temmuz ayında beton inşaatı kapsamında devam etmiştir. Ardından, hemen ertesi ay demir montajı aşamasına geçileceği belirtilmiştir[158]. Ancak söz konusu firma ile yapılan 9 milyon lira maliyet ve 225 bin ton kapasiteli olan tesisat anlaşması[159], Divriği'den getirilen demir cevherlerini kükürtsüzleştirme ve topaklaştırma amacıyla yapılan bu işin montajına 6 Şubat 1952 Çarşamba günü başlandığı öğrenilmiştir[160]. 16 Ocak 1953 tarihli haberde de tecrübe çalışmalarına başladığı ve 1 Şubat günü işletmeye açılacağı ifade edilmiştir[161]. Belirtilen tarihten iki hafta sonra, 15 Şubat Pazar günü saat 14.00'te törenle açılmıştır. Törenden izlenimlerin aktarıldığı haberin detaylarında şu bilgiler yer almaktadır: Mühendis İsmail Bayındır tesisler hakkında bilgi içeren konuşmasının ardından İşletme Müdürü Mithat Ersöz de söz konusu tesislerin işletmeye sağlayacağı katkılarından ve gerekliliğinden bahsetmiştir. Maliyeti hususunda Müstakil gazetesinin verdiği bilginin aynısı dile getirilmiş ve Sinter tesisatının 20 metre uzunluğunda iki bölüm ve dört binadan oluştuğu aktarılmıştır[162].

DÇ İşletmelerinin iki yıl içinde bir misli genişleyeceği belirtilmiştir. Bu doğrultuda ince saç ve teneke haddehaneleri kurulacağı duyurulmuştur. Sümerbank Genel Müdürlüğü, bu işe ait plan ve etütlerini tamamlamış ve bazı yabancı firmalarla müzakerelere başlamıştır. Sonuç itibarıyla, kurulacak haddehanenin yıllık kapasitesinin 30 bin tonu ince saç ve 30 bin tonu teneke olmak üzere toplam 60 bin ton olacağı ve ürünlerin piyasaya arz edileceği ifade edilmiştir[163]. Aynı zamanda, bu dönemde Santrifüj boru fabrikasının ihalesi de yapılmıştır. 6,7 milyon lira bedelle, 18.000 ton kapasiteli olarak yapılan fabrikanın[164] temel inşaatı yerel iş adamlarından

[157]Yurtoğlu, A.g.m., s.179., *"Karabük'te haddehane temeli törenle atıldı"* başlıklı haberin ayrıntıları için bkz. *Vatan,* 1 Nisan 1954, Sayı:4628, s.1-5.
[158]*Demir ve Çelik,* 1 Temmuz 1951, Yıl:1, Sayı:2, s.41.
[159]*Müstakil,* 11 Haziran 1956, Sayı:163, s.1.
[160]*D.A.B.C.A.,* Fon Kodu:30-1-0-0, Yer No: 73-465-13, s.1.
[161]*Yeni Karabük,* 16 Ocak 1953, Sayı:110, s.2., K.g. Tecrübe çalışmalarına 17 Ocak Cumartesi günü başlandığı da söylenmektedir. Bkz. *Safranbolu Karabük,* 17 Ocak 1953, Sayı:151, s.1.
[162]*Safranbolu Karabük,* 18 Şubat 1953, Sayı: 159, s.1.
[163]*Yeni Karabük*, 29 Temmuz 1952, Sayı:62, s.1.
[164]*Müstakil,* 11 Haziran 1956, Sayı:163, s.1.

Ali Dedeoğlu ve ortaklarının firmasına ihale edilmiş ve 15 Eylül 1952 Pazartesi günü temeli atılmıştır[165].

14 Kasım 1952 Cuma günü bina inşaatının tamamen bittiği ve makinaların montajına başlandığı duyurulmuştur[166]. Bu fabrika ekonomik getirisinin yanı sıra, daha önce ithal edilen her çeşit su borularının şimdi artık üretilecek olmasından ötürü, özellikle köy içme su davasına da hizmet edeceği belirtilmiştir[167]. Aynı zamanda 15 Kasım 1939'daki boru fabrikasından sonra hizmete giren ikinci boru fabrikası olmasıyla da ayrı bir önem arz etmektedir. Sonuç itibarıyla, bu fabrika 31 Mayıs 1954 Pazartesi akşamı işletmeye açılmıştır[168].

Demokrat Karabük gazetesi *"Demir ve Çelik fabrikalarında istihsal durumu"* başlığıyla edindiği bilgiye göre, işletmenin 1954 yılı üretiminin 1953'e göre kok 28.000 ton, ham demir 15.000 ton, çelik çubuklar ve profiller 4.000 ton, saç 2.000 ton ve süper fosfat hususunda ise 3.000 ton *daha eksik olacağına* ilişkin *ilgililerin tahminlerini* okurlarıyla paylaşmıştır[169]. 1953 yılına dair üretim verileri Cumhuriyet Arşivindeki belge göre, kok 549 bin ton, yüksek fırın 214 bin ton, çelikhane 163 bin ton, haddehane 137 bin ton, boru fabrikası 6 bin 800 ton, sülfürik asit 23 bin ton, süper fosfat 22 bin ton şeklinde listelenmiştir[170]. 1954 yılının üretimi rakamsal bazda şöyle ifade edilmiştir: Pik demir 84.394 ton, sıvı çelik 168.893 ton, saç 16.249 ton, 11.027 ton boru, 19.083 ton sülfürik asit, 20.577 ton süper fosfat, 4.232 ton asit sülfat, 413 ton naftalin ve 13.944 ton zift, ray ve travers üretimi ise tabloya göre hiç gerçekleşmemiştir[171].

Karabük Demir Çelik Fabrikaları, 1955 yılına kadar Sümerbank'a bağlı olarak faaliyetlerini sürdürmüş olan bir işletme olmuştur. Ancak Sümerbank'ın bünyesinden ayrılma süreci 1952 yılına dayanmaktadır. Çünkü bu dönemde işletmenin demir satış

---

[165]*Yeni Karabük,* 16 Eylül 1952, Sayı:75, s.2., *Safranbolu Karabük,* 17 Eylül 1952, Sayı:123, s.2.
[166]*Yeni Karabük,* 14 Kasım 1952, Sayı:92, s.1. Bina kısmı Sümerbank tarafından yaptırılmıştır. Bkz. *Yeni Karabük,* 19 Ağustos 1952, Sayı:68, s.2. K.g. 27 Temmuz 1953'de montajına başlandığı, yıl sonlarına doğru tamamlanarak tecrübeye açılacak raddeye getirildiği belirtilmiştir. Bkz. *D.A.B.C.A.,* Fon Kodu:30-1-0-0, Yer No:73-465-13, s.1.
[167]*Yeni Karabük,* 19 Ağustos 1952, Sayı:68, s.2.
[168]*Demokrat Zonguldak,* 5 Mayıs 1954, Sayı:1611, s.2. *Cumhuriyet,* 1 Haziran 1954, Sayı:10.720, s.1.
[169]*Demokrat Karabük,* 26 Ocak 1955, Sayı:84-190, s.1.
[170]*D.A.B.C.A.,* Fon Kodu: 30-1-0-0, Yer No: 73-465-13, s.2.
[171]Nadir Yurtoğlu, "*Cumhuriyet Döneminin En Önemli Ağır Sanayi Hamlesi: Karabük Demir ve Çelik Fabrikası (1939-1960)",* ATAM Dergisi, Cilt 33, Sayı 96, 2017, s.191.

usulünün bütün yurtta uyandırdığı memnuniyetsizlik[172], Sümerbank İdare Meclisi tarafından alınan karar neticesinde müessesedeki aynı şartlarda ve derecedeki ustabaşılar arasındaki hissedilir derece prim farkları[173], geçen aylara göre artan üretime karşın kuşa dönen işçi primleri[174], DÇ mühendislerinin fazla aldıkları mesai ücretlerinin kesilmeye başlaması[175] ve son dönemlerde bazı kanun dışı tayinlerin yapılması Sümerbank Teftiş Heyeti Başkanı Mehmet Ekrem Aymen'in soluğu Karabük'te almasını gerektirmiştir[176]. Tüm bu sebepler bize, işletmenin Sümerbank'tan kopuş izlerinin sürülmesine destek olmaktadır. Bu sürecin ilk radikal adımı, müessesenin *daha rasyonel şekilde* işlemesi için Sümerbank Umum Müdürlüğünün Almanya'dan uzman getirilmesine yönelik verdiği karardır[177].

Sonraki günlerde tüm bu olumsuzluklar, yerel basının da harekete geçip *'Demir Çelik Ustabaşılarının durumu ne olacak'* başlığıyla kaleme alınan makale üzerinden kritiğe girişip, ana fikir işletmenin rasyonel çalışma temelleri üzerine oturtulması gerektiği noktasında birleşmiş ve Başvekil Adnan Menderes ve kabinesine kadar çağrı yapılmıştır[178].

KDÇF'nin daha rasyonel şekilde çalışması için atılan bir diğer adım, işletmenin bağımsız hale dönüştürülmesine yönelik girişimdir. Bu doğrultuda müstakil olması yolundaki hazırlıklar ilerlemiş ve prensip itibarıyla bu şekli kabul edilmiş gibi olduğu ifade edilmiştir. Böylece DÇ bağımsız olarak sadece yardım ve borç alma bakımından Sümerbank ile ilgisi bulunacaktı[179].

Sürecin önemli bir diğer adımı, fabrikanın Etibank'ın bünyesine devredilmesi yönündeki fikirde birleşilmesidir. Basında Sümerbank ile Etibank arasında bu hususta yapılan müzakerelerin sona ermiş bulunduğu ve bu işin gerçekleşmiş gibi olduğuna dair istihbarat paylaşılmış olsa da[180] 1952 yılının Ağustos ayında DÇ adına yeni ufkun açıldığını görmekteyiz. Bu ufuk, *'Anonim'* şirket haline getiriliyor

[172] *Yeni Karabük,* 28 Mart 1952, Sayı:27, s.1.
[173] *Yeni Karabük,* 1 Ocak 1952, Sayı:2, s.1.
[174] *Yeni Karabük,* 1 Temmuz 1952, Sayı:54, s.2-3.
[175] *Yeni Karabük,* 15 Ocak 1952, Sayı:6, s.1.
[176] *Yeni Karabük,* 19 Şubat 1952, Sayı:16, s.1., Ekrem Aymen, 1943 ile 1957 yılları arası Sümerbank Teftiş ve Kontrol Müdürlüğü görevinde bulunmuştur. Bkz. Maliye Müfettişleri Derneği, *"Mehmet Ekrem Aymen",* https://www.mmd.org.tr/album/mehmet-ekrem-aymen, Erişim Tarihi:24.01.2023.
[177] *Yeni Karabük,* 15 Şubat 1952, Sayı:15, s.1.
[178] *Yeni Karabük,* 1 Nisan 1952, Sayı:28, s.2.
[179] *Yeni Karabük,* 1 Nisan 1952, Sayı:28, s.1.
[180] *Yeni Karabük,* 4 Nisan 1952, Sayı:29, s.1.

şeklinde seyretmiştir. Bu doğrultuda şirketin daha rasyonel bir surette işleyebilmesi için iktisadi devlet teşekkülü halinden çıkarılarak bir anonim şirketi haline dönüştürülmesinin öngörülmesidir. Böylelikle sermayesinin yüzde 51'i devletin, yüzde 49'u milli bankalarla şahısların olacaktı. Ayrıca kurulacak bu şirkete Divriği demir madenleri de devredilecek ve bu yeni şirket gerek yerel gerek yurt dışında ajanlıklar ve temsilciler açabilecekti[181].

Eylül sonunda basında, bu konuda bir tasarı hazırlandığı ve pek yakında Meclise sevk edileceğinin söylendiği vurgulamıştır[182]. Bu durum, 1994 yılında özelleştirilmiş olan KDÇF'nin 42 yıl önceden ilk kez bu hamle ile karşılaştığını göstermektedir.

Nihayetinde süreç, DÇ Fabrikası'nın *'Bağımsız İktisadi Devlet Kuruluşu'* haline getirilmesi girişimiyle sonuçlanmıştır. İşletmenin tam anlamıyla gelişimini sağlamak ve ülkenin demir ihtiyacını karşılayacak bir hale getirmek gayesiyle bağımsız bir müessese haline dönüştürmeye karar vermiş ve hazırlanan tasarı, 13 Mayıs 1955 tarihli Meclis oturumunda kabul edilmiş ve ardından 21 Mayıs günü Resmî Gazete'de yayımlanmıştır. Bir ay sonra, 21 Haziran 1955 tarihinde ise 6559 sayılı kanunun yürürlüğe girmesiyle birlikte işletme bağımsız bir müessese haline getirilmiştir[183]. Böylece müteahhit işletmelerden teşekkül eden Türkiye DÇ Fabrikaları Müessesinin 1952'de tamamen ödenmiş olan 42 milyon liralık sermayesi de[184] 200 milyon liraya yükseltilerek Türkiye Demir Çelik İşletmeleri Genel Müdürlüğü adı ile faaliyetlerini sürdürmeye devam etmiştir. 1955'te müessesenin bu zamansal çarktan bağımsız olarak çıkması ile başlayan ve 1960'a dek gerçekleştirdiği üretimi, dönemsel bazdaki karları ve teknolojik yenileşme süreçleri şu şekildedir:

---

[181] *Yeni Karabük,* 19 Ağustos 1952, Sayı:68, s.1.
[182] *Yeni Karabük,* 30 Eylül 1952, Sayı:79, s.1.
[183] *Demokrat Karabük,* 21 Haziran 1957, Sayı:84-831, s.1., Mecliste 13 Mayıs Cuma günü yapılan toplantıda dönemin İşletmeler Vekili Samet Ağaoğlu nezdinde Karabük Demir Çelik Fabrikasının iktisadi devlet teşekkülleri şekline getirilmesine yönelik tasarı, *'ıslahat'* hareketine bir başlangıç olarak görülmüş ve kabulünü rica etmiştir. Zonguldak Milletvekili Cemal Kıpçak'ta konu ile ilgili kanun layihasının sanayileşme hareketinin yeni bir aşaması açısından ele alındığında heyecan uyandırdığını ifade etmiş ancak bunu aşamalı olarak yapmaktansa iktisadi devlet teşekkülleri içerisinde yapılması gerekenin bütünüyle ve ihtiyaca tam anlamıyla karşılık verecek şekilde yapılmasının daha uygun olacağı yönünde fikir ileri sürdüğü görülmektedir. Netice itibarıyla kabul edilmiştir. Bkz. *TBMM Zabıt Ceridesi,* Devre:10, Toplantı:1, Oturum:1, Cilt:7, 13 Mayıs 1955, s.203-17-19-22., Divriği Demir Madenleri İşletmesi Müessesesi de bünyesine katılmıştır. Bkz. *T.C. Resmî Gazete,* 21 Mayıs 1955, Sayı:9011, No:6559, s.11909-11910-11911.
[184] *Yeni Karabük,* 30 Aralık 1952, Sayı: 105, s.3.

1955 yılı üretimi: Pik demir 72.289, sıvı çelik 188.025 ton, travers 3.249, saç 18.889, ray 5.186, boru 17.391, sülfürik asit 18.045, sülfürik fosfat 18.188, asit sülfat 4.276, naftalin 546, zift 15.306 tondur[185].

Diğer yandan, 1950'de 113.000 ton olan pik ve mayi maden üretimi 200.000 tona, geçen yıllara nazaran 90.000 ton olan çelik üretimi 188.000 tona, hadde mamulleri 307.000 tondan 507.000 tona, boru üretimi 8.000 tondan 17.000 tona yükselmiştir[186]. Yine bu yılın son döneminde demirle işleyen sanayi ve esnaf kesime tevzi edilmek üzere kısmen ebat harici ve kısmen kırpık olarak yeniden 1.750 ton demir tahsisi yapılmıştır[187].

Tablo 3.2.1: 20 Haziran 1955 yılına kadar olan kar ve zarar tablosu

KAR	**ZARAR**
Satış:16.273.925.91 kuruş	2.619.982.31 kuruş
Alınan Faiz ve Komisyonlar: 105.056.60 kuruş	Satış Vergi ve Masrafları: 6.141.114.31 kuruş
Muhtelif Karlar:1.466.989.90 kuruş	Verilen Faiz ve Komisyonlar:485.411.32 kuruş
	İlk Tesis Masrafları Amortismanı: 37.429.46 kuruş
	İşlemeyen Makinalar Amortismanı:9.139.64 kuruş
	Muhtelif Masraf ve Zararlar: 1.567.115.48 kuruş
Yekûn Kar: 17.845.952.40 kuruş Safi Kar: 6.935.759.89 kuruş Genel Yekûn:17.845.952.41 kuruş	Toplam Zarar: 10.560.192.52 kuruş Safi Zarar: Yok

Kaynak: (*Demokrat Karabük,* 13 Mart 1957, Sayı:84-750, s.2.)

[185]Yurtoğlu, *a.g.m.,* s.191.
[186]*Müstakil,* 11 Haziran 1956, Sayı:163, s.1.
[187]*Demokrat Karabük,* 23 Kasım 1955, Sayı:84-376, s.1.

Bu veriler ışığında açıkça görülmektedir ki, KDÇF'nin 1955 yılının ilk altı ayı çerçevesindeki net kar 6.935.759.89 kuruş olmuştur. Devamını yerel basın üzerinden takip edememekteyiz. Ancak, önceki ve sonraki yıllarda süren kar artışı durumları göz önünde bulundurulduğunda, 1955 yılının ikinci devresinde de muhtemelen bu tablonun pozitif yönünün artabileceği gibi, en azından kar durumunun korunduğunu söyleyebilme açısından hiçbir sakınca görülmemektedir.

Tablo 3.2.2: 1956 Yılı üretimi

Kok Üretimi	502.783 ton
Ham Demir	220.131 ton
Külçe Demir	192.467 ton
Hadde Mamulleri	154.112 ton
Pik Boru	26.607 ton
Asit Sülfürik	16.670 ton
Süper Fosfat	10.189 ton
Toplam	1.122.959 ton

Kaynak: (*Demokrat Karabük,* 7 Ağustos 1957, Sayı:84-867, s.1.)

Böylece, tek parti döneminin sona ermesinden bir yıl önceye kadar olan üretim miktarına kıyasla, KDÇF'nin üretimi neredeyse yarı yarıya artarak 512,959 ton gibi önemli bir seviyeye ulaşmıştır. Ayrıca, 1956 yılının son ayında çelik fabrikası özelinde kuruluşundan bu yana en fazla üretimi yapmaya başlayarak rekor kırdığı, yine bu açıdan aralık ayından itibaren çelikhanenin 22.000 ton çelik üretimine başladığı ifade edilmiştir[188].

1956 yılının eylül ayında çelik üretimini yıllık 180 bin tondan 400 bin tona yükseltecek yeni tevziat çalışmalarına girişilmiştir. Bu doğrultuda haddehane ve çelikhane tevziat işi ele alınmıştır. Alman Krupp firması ile imza edilen anlaşma ile; çelikhaneye yeni fırınlar eklenecek ve mevcut fırınların kapasitesi de artırılacaktı. Böylelikle günde 280 ton olan çelik üretimi 750 tona çıkacaktır. Alman firması ile yapılan anlaşma ile birlikte bu işin toplam maliyeti 22 milyon liradır[189]. Bunun 12 milyon lirası dış kaynaktan sağlanacaktır[190]. Fakat 22 milyonluk bu maliyet için

[188]*Demokrat Karabük,* 10 Ocak 1957, Sayı:84-697, s.1.
[189]*Yeni Karabük,* 12 Eylül 1956, Sayı:1013, s.1-2.
[190]*Müstakil,* 11 Haziran 1956, Sayı:163, s.1.

dışarıya tek bir kuruş döviz ödenmeyecek ve Alman Krupp firmasının yapacağı işe karşılık krom cevheri verilecek ve parası TL olarak Etibank'a ödenecektir. Yani bu tevziat işi Türkiye'nin kendi imkanları dahilinde gerçekleştirilecektir[191].

20 Ekim'de hazırlıkların tamamlandığı ifade edilmiş[192], 8 Aralık'ta geç vakitte Krupp Firması Müdürlerinden Dr. Hansen başkanlığındaki bir heyet Karabük'e gelmiş, 9 Aralık günü de işletmede çeşitli temaslarda ve incelemelerde bulunmuşlardır[193].

Daha önce 1953 yılının şubat ayında işletmeye açıldığını ifade ettiğimiz Sinter tesisatının büyütülmesi ve iyileştirilmesi işinin müzakereleri de bu dönemde başlamıştır. Toplam 2,5 milyon dolara mal olacak olan bu tevziatın, Alman Lurgi Firması ile yapılan temasların sona doğru gelmiştir. Ayrıca yer hususunda da Devlet Demir Yolları ile Demir Çelik Umum Müdürlüğü arasında müzakerelerin cereyan etmekte olduğu ve bu doğrultuda Ülkü İstasyonunun yerinin değiştirilmesine ve binasının 500 metre sola veya sağa nakledileceği belirtilmiştir[194]. Yine tesislerde kullanılacak malzemelerin büyük bir kısmının, Karabük ve Kırıkkale fabrikalarında üretileceği bilgisi paylaşılmıştır[195].

Lurgi Firması ile müzakerelerin olumlu sonuçlanmasının ardından, çelik konstrüksiyonunu DÇ İşletmelerinde yapılacağı ve 2,5 milyon dolara mal olacak olan bu iş için, DÇ Umum Müdürü Ali Çimen ve beraberindeki Yüksek Fırınlar Müdürü Ali Ulubay ile birlikte Sinter tesisatının siparişlerini vermek ve alınacak olan makinaları yerinde görmek adına Almanya'ya gitmek üzere hazırlanmışlardır[196]. Nihayetinde Almanya'ya gerçekleştirilen bu seyahatte, Lurgi Firması ile Sinter tevziatının mukavelesi imzalanmıştır[197]. Bu girişim, ileride kurulacak olan üçüncü yüksek fırını kurmaya yönelik atılan ilk ciddi adım olması itibarıyla özel yere sahiptir. Çünkü 29 Aralık Cumartesi günü, Demir Çelik İşletmeleri'nin üçüncü yüksek fırınının ihalesinin 1957 yılının ilk altı ayı içinde yapılacağı, Umum Müdürlüğünün hazırladığı yeni programda yer aldığı ve mevcut iki yüksek fırının iki

[191] *Yeni Karabük,* 12 Eylül 1956, Sayı:1013, s.1-2.
[192] *Yeni Karabük,* 20 Ekim 1956, Sayı:1046, s.1.
[193] *Yeni Karabük,* 10 Aralık 1956, Sayı:1089, s.1-2.
[194] *Yeni Karabük,* 26 Eylül 1956, Sayı:1025, s.1-3.
[195] *Demokrat Karabük,* 11 Şubat 1957, Sayı:84-724, s.1.
[196] *Yeni Karabük,* 3 Ekim 1956, Sayı:1031, s.1-2.
[197] *Yeni Karabük,* 15 Ekim 1956, Sayı:1041, s.1.

katı kapasitede olacağı ve inşaatının ihalesinin yapılması adına plan ve projelerinin hazırlandığı yabancı firmalarla müzakerelerin de başladığı ifade edilmiştir. Yine Demir Çelik İşletmelerinin 1957 yılı çalışma programı, İşletmeler Vekaleti tarafından talep edilen bazı değişiklikler çerçevesinde kabul edilmiş ve yeni programın uygulanmasına 2 Ocak 1957 Çarşamba gününden itibaren başlanacağı belirtilmiştir[198].

1 Kasım Perşembe sabahı Almanya'dan yurda dönen DÇ Umum Müdürü Ali Çimen'in, 2 Kasım Cuma günü genişletme çalışmalarının süreci hakkında kamuoyunu aydınlatmaya yönelik Y. Karabük gazetesinden birine verdiği bilgiler şöyledir:

> *"Fabrika ve tesislerimizi tevsi, istihsalimizi artırmaya matuf çalışmalarımız arasında yer almış bulunan Sinter tevziatı işini mukaveleye bağlamak üzere Yüksek Fırınlar müdürümüz Ali Ulubayla birlikte Almanya'ya gittik. Yaptığımız tetkikler neticesinde sinter tesislerinin kapasitesini günde 750 tona çıkaracak projelerimizin ilerideki ihtiyaçlara cevap vermekten uzak olduğunu gördük ve Lurgi Firmasının İngiltere'de kurduğu tesisleri de gezdikten sonra yeni kararlar aldık. Günde 750 ton sinter verecek tevziat 9 milyon 365 bin Mark'a mal olacaktı. Halbuki biz üçüncü bir yüksek fırın kurmak kararındayız. O zaman sinter'i yeniden tevsi etmek lüzumu hasıl olacak ve yeni masraflar çıkacaktı. Hemen projelerimizi üçüncü yüksek fırının sinter ihtiyacını karşılayacak şekilde tadil ettik ve 290 bin mark fazlasıyla günde 1.500 ton sinter verecek bir tesisin mukavelesini imzaladık. Bu duruma göre, sinterin tevziatı 9 milyon 550 bin Mark'a çıkacak ve iki misli sinter verecektir."*

Açıkça görülmektedir ki, Çimen üçüncü yüksek fırın fikrine doğrudan atıfta bulunmuştur. Ayrıca, Frankfurt'ta yapılan bu anlaşma sonrasında 15 gün içinde başlayacağını müjdelemiştir. Batı Almanya'nın II. Dünya Savaşı'ndan sonra sanayi alanında kaydettiği ilerlemeleri ve üretim artışlarına da değinerek, Türkiye'nin de bu alanda büyük adımlarla ilerlediğini ve bir bakıma Batı Almanya'yı yakından takip edip örnek aldıklarını da ifade etmiştir[199].

DÇ Umum Müdürü Ali Çimen yayımladığı yılbaşı mesajıyla 1956 yılının işletme açısından fevkalade başarılı geçtiği şu cümleleriyle açıkça anlaşılmaktadır:

> *"1956 senesinin İşletmelerimiz için başarılı olmasının en büyük amili bilumum mesai arkadaşlarımın gayret ve feragatle çalışmalarıdır. 1957*

[198] *Yeni Karabük,* 29 Aralık 1956, Sayı:1106, s.1-2.
[199] *Yeni Karabük,* 5 Kasım 1956, Sayı: 1059, s.1-2.

senesine girerken bütün mesai arkadaşlarımın aynı hislerle işlerine bağlılıklarının bizi bekleyen büyük vazifelerin müspet şekilde tahakkukuna kâfi geleceğine imanım vardır. 1957 senesinin tekmil Karabüklülere ve Demir Çelik mensubinine sıhhatli, neşeli ve verimli bir yıl olmasını temenni ederim"[200].

7 Kasım 1956 Çarşamba günü, Türk hükümeti, Türkiye Demir Çelik İşletmeleri ile bir İsviçre firması arasında imzalanan 45.000 tonluk pik satışına dair mukaveleyi onaylamıştır. Ayrıca, Lurgi firmasına ihale edilen Sinter tesisleri tevziatının inşaatına ait mukavele de tasdik edilmiştir[201]. Netice itibarıyla, DÇ Fabrikaları 1956 yılında elde ettiği 10 milyon liralık kar ile başarılı bir performans sergilemiş ve yükselen grafiğe sahip olmuştur. Bu kar, kurumlar vergisi düşüldükten sonra geriye kalan meblağ olarak dikkate değer ve ayrı bir öneme sahiptir[202].

1957 yılı üretimi: Basında, 1957 yılının ilk günü itibarıyla üçüncü yüksek fırın mevzusunun işlenmeye başladığı görülmektedir. Filyos Ateş Tuğlası Fabrikası Müdürü olan Şevket Akyürek, Karabük'e gelmiş ve inşası kararlaştırılan üçüncü yüksek fırın için gerekli olan ateş tuğlası konusunda alakalılarla görüşmüş ve tam anlamıyla görüş birliğine varmıştır. Böylece, her tür ateş tuğlasının Filyos fabrikasında yapılacağı kesinlik kazanmıştır[203].

Anlaşmanın sağlanmasının ardından inşaatın en geç nisan ayında eksiltmeye çıkarılacağı bildirilmiştir[204]. Bu haberden dört gün sonra Demir Çelik Umum Müdürü Ali Çimen ve Muhasebe Müdürü Şemsettin Koray motorlu tren ile Ankara'ya gitmişlerdir. Ali Çimen, beraberinde üçüncü yüksek fırına ait hazırlanmış olan plan ve projeleri İşletmeler Vekili ile gerçekleştireceği görüşme için yanında götürmüştür[205]. Sunulan bu plan ve projeler incelemelerin ardından Bakanlıkça onaylanmıştır[206].

---

[200] *Demokrat Karabük*, 1 Ocak 1957, Sayı:84-690, s.1.
[201] *Yeni Karabük,* 9 Kasım 1956, Sayı:1063, s.1-2.
[202] *Yeni Karabük,* 29 Aralık 1956, Sayı:1106, s.1., K.g. Demokrat Karabük gazetesinin 31 Mayıs 1958 tarihli haberi, 31 Aralık 1956 yılına ait verdiği kar ve zarar tablosunu paylaşarak DÇ Fabrikalarının o yıl elde ettiği safi karın 23.799.282.05 kuruş olduğunu belirtmiştir. Detaylar için bkz. Demokrat Karabük, 31 Mayıs 1958, Sayı:84-1116, s.4. Karabük Postası'ndaki haber ise DÇ Fabrikaları 1956 yılında, 24 milyon liralık kar elde ettiğini ve bu rakamın fabrikanın kuruluşundan bu yana ulaşılan en yüksek kar olduğunu ifade etmiştir. Bkz. *Karabük Postası,* 13 Mart 1957, Sayı:126, s.1.
[203] *Demokrat Karabük,* 1 Ocak 1957, Sayı:84-690, s.1.
[204] *Demokrat Karabük,* 11 Ocak 1957, Sayı:84-698, s.1.
[205] *Demokrat Karabük,* 16 Ocak 1957, Sayı: 84-702, s.1.
[206] *Demokrat Karabük,* 17 Ocak 1957, Sayı:84-703, s.1.

Şubat ayında üçüncü yüksek fırın için 11 yabancı firmadan teklif mektubu istenmiş, bunlardan 7'sinden teklif gelirken, diğer 4 firmadan ilerleyen günlerde iletileceği belirtilmiştir[207]. Bütün teklifler gelmiş ve Ankara'da komite huzurunda açılarak inceleme süreci başlamıştır[208]. Akabinde talip olan firmalarla görüşmeler sürmüş[209] ve uygun görülenlerin incelenmesi için İngiltere'den çağrılan mühendis Karabük'e gelmiş, 11 Nisan günü hazırladığı raporu ilgililere verilmiştir[210].

Netice itibarıyla üçüncü yüksek fırının ihalesi hususunda Alman firması Krupp ile anlaşılmıştır[211]. 15 Mayıs Çarşamba günü inşaat mukavelesi Ankara'da resmiyete dökülmüştür[212]. Krupp Firması yetkililerinin 18 Mayıs'ta gelmesi ile birlikte önce fabrikaya gidilmiş ve bilgi aldıktan hemen sonra Mühendisler Kulübü'nde yemek yenilmiştir. Ardından Alfred Krupp ile İşletme Umum Müdürü Ali Çimen arasında yüksek fırının inşası için gerekli olan anlaşma imzalanmış son olarak saat 15.00'te temel atma töreni yapılmıştır. Törende İşletmeler Vekili Samet Ağaoğlu, Krupp Fabrikaları Sahibi ve Müdürü Alfred Krupp, Muavini Moldzon, Kaymakam Kemal Paşaoğlu, Belediye Başkanı Fevzi Fırat, Adana Milletvekili Ahmet Topaloğlu, Orta Elçi Yüksek Mühendis General Kâmil Artuç, Krupp Fabrikaları Türkiye Mümessili Süha Fazıl Taylan, Ankara Belediyesi Otobüs ve Troybollüs İşletmesi Müdürü Ali Rıza Erduran, basın mensupları ve DÇ erkanı hazır bulunmuşlardır.

30 milyon liraya mal olacak bu fırının ilk harcı, İşletmeler Vekili Samet Ağaoğlu'nun ricası üzerine Krupp Firması Müdürü Alfred Krupp tarafından konulmuş, ardından sırasıyla İşletmeler Vekili, Kaymakam Kemal Paşaoğlu, Belediye Başkanı Fevzi Fırat ve Adana Milletvekili Ahmet Topaloğlu da harç koymuşlardır[213]. İngiliz basını da bu gelişmeyi mercek altına almış ve bu bağlamda *"Krupp Moves Into Turkey"* başlığıyla Alfred Krupp'un 31 Mayıs günü firmasının Türk çelik ve nakliye endüstrilerinin büyümesinde önemli bir rol oynayacağını beyan

[207]*Demokrat Karabük,* 14 Şubat 1957, Sayı:84-727, s.1.
[208] *Demokrat Karabük,* 2 Nisan 1957, Sayı:84-767, s.1.
[209]*Demokrat Karabük,* 5 Nisan 1957, Sayı:84-770, s.1.
[210]*Demokrat Karabük,* 13 Nisan 1957, Sayı:84-777, s.1.
[211]*Demokrat Karabük,* 27 Nisan 1957, Sayı:84-789, s.1. *Karabük Postası,* 11 Mayıs 1957, Sayı:172, s.1.
[212]*Demokrat Karabük,* 16 Mayıs 1957, Sayı:84-800, s.1. K.g. Karabük Postası Alman firması ile ihalenin 10 Mayıs Cuma günü yapıldığını ve belirlenen anlaşma hükümleri çerçevesinde mukavelenin iki taraf arasında tam bir görüş birliği içerisinde imzalandığını belirtmiştir. Bkz. *Karabük Postası,* 11 Mayıs 1957, Sayı:172, s.1. 17 Mayıs 1957, Sayı:177, s.1.
[213]*Demokrat Karabük,* 20 Mayıs 1957, Sayı:84-803, s.1. *Karabük Postası,* 20 Mayıs 1957, Sayı:179, s.1. 21 Mayıs 1957, Sayı:180, s.1.

ettiği ve Karabük'teki fabrikaya yüksek fırın inşa etmeyi prensipte kabul ettikleri duyurulmuştur[214].

Ancak sonraki günler yerel basındaki haberler, Krupp firması ile yapılan bu anlaşmanın teferruatlar üzerinden doğan anlaşmazlıklardan ötürü, mukavelenin feshedildiği yönünde bilgi vermektedir. Devamında üçüncü yüksek fırının inşaat mukavelesi, İşletmeler Vekaletinde bir başka Alman Firması olan Salzgitter'in temsilcileri ile Sanayi Vekili S. Ağaoğlu, DÇ İdare Meclisi Başkanı Bekir Vehbi Ergene ve Umum Müdürü Ali Çimen tarafından imzalanarak ihalesi yapılmıştır. Söz konusu inşaatın 20 milyon marka mal olacağı ve bedelinin pik ve demir cevheri olarak ödeneceği belirtilmiştir[215].

III. yüksek fırının kapasitesinin, faaliyette olan iki fırının iki misli ve yeni yılda 325 bin ton olduğu söylenmişken fırının işletmeye açılmasından sonra da Demir Çelik Fabrikalarının üretiminin yüzde 100 artacağı ifade edilmiştir[216]. *Ülkü* isimli bu üçüncü yüksek fırın ise 15 Aralık 1962 tarihinde hizmete girmiştir[217]. 1957 yılında teknolojik yenileşme süreci kapsamında diğer yandan çelikhanenin üçüncü ve son kısım inşaatı Ankara'da Krupp Fabrikasına ihale edilmiştir. Çelikhanenin tamamının inşaatının işletmeye 2.071.430 dolar maliyeti olacağı ve senede 650 bin ton çelik üretileceği belirtilmiştir[218].

Bununla birlikte, 3 yeni tesisin daha kurulmasına karar verilmiştir. Kurulacak olan bu tesisler; Morgan, Kontinü haddehaneleri ve Şerit atölyesidir. Bu tesislerin toplam maliyetinin 65 milyon liraya mal olacağı ve kontinü hadde ve şerit atölyelerinin kapasitesinin 230 bin ton olacağı belirtilmiştir. Bu haddehanenin inşaatıyla birlikte, ülkenin ihtiyaç duyduğu ince hadde mamulleri karşılanacak ve şerit atölyesi ise İzmit dikişli boru fabrikası için gerekli şerit malzemesini sağlayacaktır[219].

---

[214]*Birmingham Post & Gazette,* 1 Haziran 1957, s.7.
[215]*Demokrat Karabük,* 19 Kasım 1957, Sayı:84-954, s.1. *Karabük Postası,* 18 Kasım 1957, Sayı:335, s.1.
[216]*Demokrat Karabük,* 7 Ocak 1959, Sayı:84-1295, s.1.
[217]158,1 milyon Türk lirasına mal olduğu yönünde bilgi verilmiştir. Bkz. *Cumhuriyet,* 16 Aralık 1962, Sayı:13.783, s.1.
[218]*Demokrat Karabük,* 13 Şubat 1957, Sayı:84-726, s.1.
[219]*Demokrat Karabük,* 12 Nisan 1957, Sayı:84-776, s.1.

Bu teknolojik hamle için Alman Demag Firması ile yapılan anlaşma imzalanmıştır[220]. Bu teşebbüs ile birlikte, doğrudan doğruya kütük ve 10 mm'den daha küçük yuvarlak demir üretilecek ve bu sayede zaman ve insan gücünden tasarruf sağlanacaktı[221]. 3 Ağustos 1957 tarihinde Morgan haddehanesinin temellerinin atılacağına yönelik haber yapılmış ve törene Başvekil Adnan Menderes'in katılacağı duyurulmuştur[222]. Gerçekleştirilecek olan şerit, çubuk, kontinü ve profil haddehanelerinin temel atma töreni için Adnan Menderes 7 Ağustos'ta Karabük'e gelmiş ve bu olay Karabük basını tarafından *"HOŞ GELDİN MENDERES"* ve *"Başvekilimiz Adnan Menderes bugün şehrimizi şereflendiriyor"* başlıklarıyla sürmanşet haber olarak yayımlanmıştır[223]. Nihayetinde 7 Ağustos akşamı saat 18.30'da temeller atılmıştır[224]. Yukarıda belirttiğimiz gibi, 65 milyon liraya mal olacak bu tevziatın, 24 milyon lirası inşaat için olup dış kaynaklardan 41 milyon lirasının ise iç dinamiklerden karşılanacağı da kamuoyuna bildirilmiştir[225]. Ocak 1959'da hem Morgan hem de Kontinü haddehanelerinin gerekli malzemesi getirilmiş ve montajına başlanmıştır[226]. Ekim 1959'da ise Morgan haddehanelerinin montajının bitmek üzere olduğu kaydedilmiştir[227].

---

[220]*Demokrat Karabük,* 16 Nisan 1957, Sayı:84-779, s.1. *Karabük Postası,* 12 Nisan 1957, Sayı:151, s.1.

[221]*Demokrat Karabük,* 10 Nisan 1957, Sayı:84-774, s.1.

[222]*Demokrat Karabük,* 3 Ağustos 1957, Sayı:84-864, s.1.

[223]*Demokrat Karabük,* 7 Ağustos 1957, Sayı:84-867, s.1. *Karabük Postası,* 7 Ağustos 1957, Sayı:244, s.1.

[224]*Demokrat Karabük,* 9 Ağustos 1957, Sayı:84-869, s.1. Saat 19.20'de atıldığı da söylenmiştir. Bkz. *Karabük Postası,* 8 Ağustos 1957, Sayı:245, s.1.

[225]*Demokrat Karabük,* 7 Ağustos 1957, Sayı:84-867, s.1, Karş. 65 milyon liraya mal olacak yeni haddehanelerin, 40 milyonunun iç 25 milyonun dış finansmandan sağlanacağı da söylenmiştir. Bkz. *Karabük Postası,* 12 Nisan 1957, Sayı:151, s.1.

[226]*Demokrat Karabük,* 13 Ocak 1959, Sayı:84-1300, s.1. Bunların dışında Demokrat Parti Dönemi'nde (1950-1960) Karabük'te çok sayıda irili ufaklı atölye ve haddehaneler kurulmuştur. Bunlardan bazıları aşağıda liste halinde verilmiştir:

Arfa Pulluk Ucu Fabrikası: Karabük'te Ali Haydar Seymen, Mustafa Seyhan ve Mustafa Karaüzüm'ün şahsi teşebbüsleriyle kurulan bu pulluk ucu, zirai aletler fabrikası, 8 Eylül 1951 Cumartesi günü törenle açılmıştır. Karabük'te ilk defa özel teşebbüs tarafından kurulmuş olan bu fabrika, pek çok zorluklarla karşılaşmış ve memleket çapında zirai alet imal etmek için tesis edildiği halde himayesizlik yüzünden haddelerini tadil etmeye mecbur kalmış ancak, 20 Mayıs 1952 tarihli haberde söz konusu Arfa ortaklığının yeniden faaliyete geçtiği ve sanayide kullanılan her çeşit hadde mamulleri yapacağı duyurulmuştur. 18 Temmuz 1952 tarihli haberde ise haddehaneye çevrilen Arfa Fabrikasının tam randımanla çalışmaya başladığı müjdelenmiştir. Demir-Çelik Fabrikalarının imal etmediği ince mamulleri yapmakta olan bu haddehanenin, üç vardiya üzerinden kesintisiz çalıştığı bildirilmiştir. Bu fabrika, pulluk ucu, traktör diskleri, her çeşit sıcak soğuk pres işleri, ince hadde ürünleri, ekmek saçı, nal, karyola köprüsü, lama, profil ve bilimum konstrüksiyon metalik işlerini yapmıştır. 1956 yılında inşası tamamlanan Sarıyar Barajının, kazı çukurunun destek sistemleri işini taahhüt etmiş ve başarı ile sonuçlandırdığı için Etibank tarafından da taktirle karşılanmıştır. Bkz. *Safranbolu Karabük,* 12 Eylül 1951, Sayı:20, s.1., *Yeni Karabük,* 30 Aralık 1952, Sayı:105, s.4., Yeni

21 Haziran 1957 yılında 400 bin tonluk kapasiteye sahip olacağı söylenen üçüncü kok fabrikasının yeri ve etütler ile ilgili görüşmek için Türk ve Alman uzmanlardan

---

Karabük, 20 Mayıs 1952, Sayı:42, s.2., Yeni *Karabük,* 18 Temmuz 1952, Sayı:59, s.1. Sarıyar Barajı, 2 Aralık 1956'dan itibaren hizmete girmiştir. Bkz. *Karabük Postası,* 3 Aralık 1956, Sayı:45, s.1.

Güven Haddehanesi: İsmail Güven, ortağı İsmail Başbayrak ile birlikte 2 Nisan 1952 yılında profil haddehanesini kurdu. Burada ince lama ve profil demiri üretilmekteydi. Bkz. Kalyoncu, *A.g.e.,* s.68., *Yeni Karabük,* 4 Nisan 1952, Sayı:29, s.2., *Yeni Karabük,* 30 Aralık 1952, Sayı:105, s.4.
Demir- İş Haddehanesi: İbrahim Sözen ve Mazlum Can ortaklığıyla kurulan bu işletme, hariçten ithal edilen ince lama dört köşe imal eden bir haddehaneydi. Bkz. *Yeni Karabük,* 13 Mayıs 1952, Sayı:40, s.1., *Yeni Karabük,* 30 Aralık 1952, Sayı:105, s.4.
Sümer Demir Konstrüksiyon: Aslan Sümer ve Mustafa Yazıcı'nın iş birliğiyle her çeşit demir inşaatı yaparken ayrıca Peting Haus Fabrikasından özel olarak alınan makas ve kaynak motorunu içeren firma olarak göze çarpmaktaydı. Bkz. *Yeni Karabük,* 30 Aralık 1952, Sayı:105, s.4.
Yücel Haddehanesi: 1952 yılında Kayserili Osman Yücel tarafından 30-35 bin liralık sermaye ile kurulan haddehanedir. Burada 45x12 ve 50x10 lamalar, 10 mm yuvarlak bir metreye kadar 6'lık ve 8'lik, 10 mm bir buçuk metreye kadar 12 ve 14'lük ve 16 ile 18'lik gibi cinslerde demirler satılmaktaydı. Bkz. Amiran Kurtkan, "Karabük'ün Çalışma Müessesesi ve Sosyal Şartları", *Sosyoloji Konferansları*, Sayı:2, 1961, s.75., *Yeni Karabük,* 4 Mart 1952, Sayı:20, s.4.
Saka Haddecilik: Girişimci Mustafa Saka tarafından önce 1955 yılında torna atölyesi şeklinde faaliyetlere başlayan bu küçük tesis, sonraki yıl inşaat demiri üretim işine girmiştir. Bkz. SAKA DEMİR ÇELİK SANAYİ VE TİCARET A.Ş., *"Hakkımızda",* http://www.sakadc.com.tr/., Erişim Tarihi:16.11.2022.

Işık Ticaret: 1950'li yıllarda tel, çivi üretimiyle sanayi pazarına giriş yapmıştır. Bkz. IŞIK ÇELİK, *"Tarihçe",* https://isikcelik.com/tarihce/., Erişim Tarihi:16.11.2022.
Vergili Koll Şirketi: Yerel iş insanlarından Mehmet Vergili ve Nazım Çapraz tarafından 1960 yılında kurulmuştur. Bkz. ÇAPRAZOĞLU DEMİR ÇELİK SANAYİ VE TİCARET A.Ş., https://www.caprazoglu.com.tr/., Erişim Tarihi:17.11.2022.
Tel-Çivi Fabrikası: 19 Şubat 1957 Salı günü Mehmet Vergili ve Mehmet Işık iş birliğiyle hizmete giren fabrika, Kaymakam Kemal Paşaoğlu'nun da katıldığı törende, DÇ Umum Müdürü Ali Çimen'in kurdeleyi kesmesiyle açılmıştır. Bkz. *Demokrat Karabük,* 20 Şubat 1957, Sayı:84-732, s.1.
Hadde Fabrikası: 58.000 lira bedel ile satın alınan araziye, 1957 yılında Çalışma Vekilinin temelini attığı, Mustafa Yazıcı'nın kurduğu hadde, 24 Ağustos günü tecrübe işletmesine açılmıştır. Bu haddehanede; doğrudan doğruya kütükten 6 mm'den 16 mm'ye kadar yuvarlak inşaat demiri, köşebent ve U demiri üretilmekteydi. Şunu ifade etmeliyiz ki, ismini saydığımız bu çeşitteki demirlerin o gün dışarıdan geldiği göz önüne getirildiğinde böyle bir teşebbüsün gerçekleştirilmiş olması oldukça kıymet arz etmektedir. Bkz. *Demokrat Karabük,* 4 Ocak 1957, Sayı:84-692, s.1., *Demokrat Karabük,* 27 Ağustos 1957, Sayı:84-883, s.1., *Demokrat Karabük,* 29 Mart 1957, Sayı:84-764, s.1.
Kütük Haddehanesi: 1957 yılının sonunda hizmete gireceği söylenen külçe demir işleyecek bir tesis kurulması için dokuz haddehane sahibi bir araya gelip ortak bir protokol düzenlemişlerdir. Konu ile ilgili olarak şubat ayında Ali Dedeoğlu'nun başkanlığında, Ankara'ya gidilmiştir. Burada Samet Ağaoğlu'ndan söz alan girişimciler, dönüşlerinde Karabük Demir Sanayicileri Türk Limited Şirketi adında ortaklık kurmuşlardır. Şimdilik yarım milyon lira sermayeli kurulan haddehanenin, 75 ve 100'lük kütük işleyeceği ve günde 40 ton kapasitede olacağı ifade edilmiştir. Bunların dışında, karyola, soba ve benzer işler yapan altı yedi tane imalathane de mevcuttu. Bkz. *Demokrat Karabük,* 30 Ocak 1957, Sayı:84-714, s.1., *Demokrat Karabük,* 9 Şubat 1957, Sayı:84-723, s.1., *Yeni Karabük,* 30 Aralık 1952, Sayı:105, s.4.
1955 yılında, DÇ Fabrikalarının imal ettiği yuvarlak demirleri ince inşaat demiri haline getirmek üzere 10 tane hususi fabrika 16 haddesi ile faaliyet halindeydi. Ayrıca, 1 haddehane daha tesis edilmiş ve faaliyete başlamıştır. Bkz. *Demokrat Karabük,* 7 Mayıs 1955, Sayı:84-268, s.1., Fındıkoğlu, 1955 yılında Karabük'te 15 özel haddehane bulunduğunu yazmıştır. Fındıklıoğlu, *A.g.e.,* s.41., Temmuz 1958'de Karabük Postası tarafından Karabük'te, 20'yi aşkın haddehane ve torna atölyelerinin mevcut olduğu vurgulanmıştır. 1961'de bu sayı 27'ye ulaşmıştır. Bkz. *Karabük Postası,* 25 Temmuz 1958, Sayı:531, s.1. Kurtkan, *A.g.m.,* s.74.
[227]*Demokrat Karabük,* 14 Ekim 1959, Sayı:84-1499, s.1.

oluşan 6 kişilik bir heyet, Karabük'e gelmiştir[228]. 23 Haziran Pazar günü heyet, Ali Çimen başkanlığında toplanarak durumu son defa incelemiş ve kok fabrikasının Karabük'te inşasına karar verilmiştir[229]. 17 Eylül günü D. Karabük gazetesi, yıllık 400 bin tonluk kapasiteye sahip olacağı söylenen bu üçüncü kok fabrikasının *'inşaatının'* Alman firması Didier'e verildiğini ve bu hususstaki anlaşmanın Sanayi Vekaletinde imza edildiğine ilişkin 16 Eylül Pazartesi günkü Ankara merkezli haberi paylaşmıştır[230].

DÇ İşletmelerinin 1957 yılındaki bir diğer hamlesi, muhtaç olduğu demir cevherini Karabük civarından tedarik etmek için araştırmalar yapmaya karar vermesidir. Bu amaçla, bir MTA'dan olmak üzere 5 kişilik bir uzmanlar heyetinin geleceği, Keltepe civarındaki Salmanlar, Demirciler, Sipahiler çevresinde daha önceden işletilen demir madenleriyle Akverenin üstündeki Kepez ve Eflani'nin Saçak mıntıkasındaki madenlerde araştırma ve sondajların yapacakları belirtilmiş ayrıca Araç civarında dolomit madenlerinde de araştırma yaptıracağı ifade edilmiştir[231]. Bu çalışmalar, yılın sonuna doğru karşılığını vermiş ve Balıkısık civarında 5 milyon ton rezerve sahip dolomit madeni bulunmuştur. Bu miktar, halihazırda iki üç senelik ihtiyacı karşılayabilecek raddedeki rezervin ömrünü oldukça fazla uzatmıştır[232].

DÇ İşletmeleri Umum Müdürlüğü'nün hazırladığı 1957 yılının ilk üç aylık hadde mamulleri tevziat listesi şöyledir: aylık ham demir üretimini 22.430 tona, çelik mamullerini 18.546 tona, travers ray miktarını 2.660 tona, saç mamullerini 2.719 tona, çeşitli boru üretimini de 2.323 tona ulaştırmıştır. Öte yandan işletmenin ilerleyen günlerde dağıtacağı diğer aranılan maddeler arasında; 60 derecelik sülfürik asit miktarı 1.959 ton, amonyum sülfat 394 ton, saf naftalin 45 ton, 1563 tonda zift bulunmaktaydı[233]. D. Karabük gazetesi 3 Ocak 1958 Cuma günkü nüshasında işletmenin verimli çalışmaları neticesinde 1957'de 168.000 ton hadde mamulleri üretmekle rekor kırdığını ve asit fabrikasının da programa nazaran 4.000 ton fazla

[228]Yer için masadaki öneriler Zonguldak, Ereğli ve Karabük'tü. Detaylar için bkz. *Demokrat Karabük,* 22 Haziran 1957, Sayı: 84-832, s.1.
[229]*Demokrat Karabük,* 24 Haziran 1957, Sayı:84- 833, s.1.
[230]*Demokrat Karabük,* 17 Eylül 1957, Sayı:84-901, s.1.
[231]*Demokrat Karabük,* 10 Ocak 1957, Sayı:84-697, s.1.
[232]*Demokrat Karabük,* 14 Aralık 1957, Sayı:84-976, s.1. *Karabük Postası,* 10 Aralık 1957, Sayı:351, s.1.
[233]*Demokrat Karabük,* 5 Şubat 1957, Sayı:84-719, s.1.

asit üreterek başka bir rekor kırdığını yayımlamıştır[234]. Yılın diğer aylarla beraber toplam üretim faaliyeti şöyledir: Süper fosfat 12.037, sülfürik asit 25.999, pik boru 28.835, Santrifüj boru 158.959, çelik 175.509, demir 215.481, kok 531.980 ton[235].

Söz konusu tarihi ise DÇ İşletmeleri toplam 19.611.000 lira kar sağlayarak dünya ekonomistlerinin dahi takdirini kazanmış, dikkatlerin Türkiye'ye[236] ve Amerika basınının en popüler gazetesi olan The New York Times'ın 1955 yılındaki ifadesine göre, kurulan *'Küçük Pittsburgh'a'* çevrilmesinin bir kez daha haklı olduğunu kanıtlamıştır. Çünkü 30 Mayıs 1955 tarihli The New York Times gazetesi, Karabük Demir Çelik Fabrikası ve Türkiye haritası görselini kullanarak yayımladığı *"TURKS HARNESS WHİTE ELEPHANT; Karabuk Iron and Steel Mill Becoming Most Efficient, Largest in Mideast"* başlıklı haberde, Türkiye'nin ekonomik kalkınma hamlelerinden yola çıkılarak Karabük'ün Ortadoğu'daki en büyük ve en verimli entegre çelik tesisine dönüştürülüyor olduğundan bahsedilmiştir.

Bu haber, DP'nin ekonomik hamlelerinin doğrudan başarısını yansıtmasıyla birlikte bu çalışmaların dünya kamuoyunun dikkatinden de kaçmadığı ve *'Karabük kazası üzerinden'* de Türkiye'nin sanayideki atılımlarının global alana yayıldığının en özel ve güzel örneklerinden sadece biridir[237].

1958 yılı üretimi: Mayıs ayı içerisinde çelikhanenin tevziatı kapsamında yüz ellişer tonluk iki yeni fırının işletmeye açılacağı ve tecrübe çalışmalarına başladığı haber

---

[234]*Demokrat Karabük*, 3 Ocak 1958, Sayı:84-993, s.1.

[235]*Şehirlerin Gelişmesi ve Sosyal Programlar Adana ve Karabük Şehirleri Hakkında Bir Araştırma,* Haz. İbrahim Yasa ve diğerleri, Türkiye ve Orta Doğu Amme İdaresi Enstitüsü, Ankara 1958, s.84.

[236]*Demokrat Karabük*, 27 Şubat 1958, Sayı:84-1040, s.1. Karabük Postasının da bu kardan, 19.800.000 lirayı bulduğu şeklinde söz etmiş olması bu veriyi desteklemektedir. Fakat göz ardı edilmemesi gereken bir detayda eklenmiştir ki o da 1956 yılına göre karın düşük olması. İlgililerden aldığı bilgiye göre aradaki bu düşüklüğün girişilen tevzi hareketleri dolayısı ile meydana geldiği ve bu arada ham madde teminindeki zorluğunda bunda önemli bir rol oynadığı yazmıştır. Bkz. *Karabük Postası,* 21 Şubat 1958, Sayı:414, s.1.

[237]Detaylar için The New York Times gazetesinin, *'İş Finansal bölümüne'* bkz. *The New York Times,* 30 Mayıs 1955, s.17. Bu haber Demokrat Karabük gazetesi tarafından da şöyle tefrika edilmiştir: *"Türkiye'de Devletin malı olan Karabük demir ve çelik fabrikası artık orta şarkın en büyük ve en mükemmel işleyen bir fabrikası haline gelmiş bulunmaktadır…Fabrikanın kapasitesi iki misli artırılarak 300.000 tona baliğ olan senelik mamul çelik ihtiyacı karşılayacak bir duruma girmiştir… 1950 denberi tatbik edilen büyük çaptaki tevzi programı eski muvazenesizlikten çoğunu ortadan kaldırmıştır…Karabük kuruluşu bakımından küçük bir Pittsburgh dur. 1937-940 seneleri arasında iki küçük nehrin birleştiği ve pittsburg'un golden Triangle'ine benzeyen bir bataklık üzerinde kurulmuştur…Bugün karabük 4.400 çelik işçisinin bulunduğu Amerika ve Avrupa'da yetişmiş teknik elemanlar tarafından idare edilen bir Sanayi şehridir. Karabük'te katran naftalin, sülfrit asit, süperfosfat gübresi, amonyum sülfat ve benzol istihsal eden Türkiye'nin en büyük organik kimya fabrikası vardır…" Demokrat Karabük,* 12 Temmuz 1955, Sayı:84-312, s.1.

verilmiştir[238]. Bunlardan ilki 11 Haziran Çarşamba günü ateşlenmiş[239], 23 Temmuz Çarşamba günü, dönemin Sanayi Vekili Sıtkı Yırcalı beraberinde Zonguldak Milletvekillerinden Suat Başol ve Necati Tanyolaç, Kalemi Mahsus Müdürü ve Ankara, İstanbul basın mensuplarının saat 12.30'da Karabük'e gelişi ile birlikte daha önce ateşlenen ilk fırından ilk döküm alınmış ve ikincisi de S. Yırcalı'nın elleriyle ateşlenmiştir[240].

DÇ İşletmelerinin önemli bir atılımı da Ankara Çimento Fabrikası ile kurduğu ilişkidir. Yüksek fırınlardan çıkan cürufların değerlendirilmesi bakımından bir kurutma fabrikası kurma teşebbüsü gerçekleştirilmiş, bu konuda Ankara Çimento Fabrikası Müdürü Şükrü Bey ile prensip anlaşmasına varılmış ve bir protokol dahi imza edilmiştir[241]. 1959 yılının ikinci yarısında fabrikanın hazırlıkları son safhaya gelmiş ve inşaatının yakında eksiltmeye çıkarılacağı beyan edilmiştir[242]. 16 Eylül günü basında çıkan habere göre, Demir Çelik Umum Müdürü Cevat Süberk ile Çimento Sanayi Umum Müdürü Selahattin Akyol'un tam anlamıyla görüş birliğine vardıkları ifade edilmiş ve bu defa çimento fabrikasının inşaatının en geç ekim ayı içinde eksiltmeye konacağı belirtilmiştir[243].

1958 yılında 162,002 tonluk çelik üretimi gerçekleştirilirken yılın son ayında 12.200 ton demir üretilmiş diğer mamullerdeki üretim miktarları da şöyle verilmiştir: 2714 ton saç, 2248 ton boru, 1617 ton sülfürik asit, 378 ton amonyum sülfat, 40 ton naftalin ve 1259 ton zift üretilmiştir[244]. D. Karabük gazetesi, DÇ İşletmelerinin 1958 yılı bilançosunun 16 Şubat 1959 tarihinde çıkarıldığını ve idare meclisine açıklanmak üzere hazırlandığını ifade ederken işletmenin 1958 yılı karının 51 milyon liranın üstünde olduğuna ilişkin *istihbaratını* paylaşmıştır. Fakat Karabük Postası çeşitli yerli ve ulusal gazetelerde paylaşılan bu bilginin *'dezenformasyon'* olduğunu belirtmiş ve *"... Bu hususta aldığımız kat'i habere göre işletmenin 1958 yılı karı 51 milyon değil 56 milyon liradır. Ancak bu kar nispeti brüt olup net kar 26 milyon*

[238]*Demokrat Karabük,* 9 Nisan 1958, Sayı:84-1075, s.1.
[239]*Demokrat Karabük,* 11 Haziran 1958, Sayı:84-1125, s.1.
[240]*Demokrat Karabük,* 24 Temmuz 1958, Sayı:84-1158, s.1.
[241]*Demokrat Karabük,* 26 Şubat 1958, Sayı:84-1039, s.1.
[242]*Demokrat Karabük,* 1 Eylül 1959, Sayı:84-1466, s.1.
[243]*Demokrat Karabük,* 16 Eylül 1959, Sayı:84-1478, s.1-2. Bu girişim Demokrat Parti döneminde yarım kalmıştır. Ancak Karabük'te 2001 yılında kurulmuş olan KARÇİMSA adlı Çimento Fabrikasının kurulması süreci bu dönemden itibaren başlatılabilir.
[244]*Demokrat Karabük,* 12 Ocak 1959, Sayı: 84-1299, s.1. *Karabük Postası,* 9 Ocak 1959, Sayı:682, s.1.

liradır…" diyerek düzeltmiş ve işletmenin bağımsız iktisadi devlet kuruluşu olduğu 21 Haziran 1955'ten bu yana en yüksek kara ulaştığını da eklemiştir[245].

1959 yılı üretimi: 1957 yılı üretiminde bahsettiğimiz üçüncü kok fabrikasının Didier Firması ile yapılan anlaşma, 1959 yılında bozulmuştur. Daha uygun tekliflerin değerlendirilmesi gerektiği yönünde ortak kanıya varılmış olunabilir. Bu doğrultuda çeşitli firmaların yaptıkları teklifler incelenmiş ve Alman Lurgi Firmasının getirdiği teklifin uygun bulunarak bir protokol düzenlendiği ifade edilmiştir[246].

19 Şubat 1959 Perşembe günü yapılan habere göre, mart ayı içerisinde ihalesinin yapılacağı ve iki yıl içinde tamamlanacağı söylenen üçüncü kok fabrikasının masraflarının 7 milyon dolara mal olacağı, bu maliyetin %65'inin dış kaynaklardan %35'inin ise iç kaynaklardan ödeneceği açıklanmıştır[247].

Yakında temellerinin atılacağına ilişkin 16 Temmuz Perşembe günü yapılan haberde ise yeni kok fabrikasının yıllık üretimi 360.000 ton civarı bir kapasiteye sahip olacağı, üç ünite şeklinde inşa edilip her ünitede 21 Ocak olacağı bilgisi verilmiştir. Böylece alttan ocaklı 63 oto jeneratif compound tipinden 63 fırından oluşacak şekilde büyük bir kok fabrikası inşa edilecektir. Bu iktisadi ve teknolojik hamle ile yıllık kok kömürü üretimi 900.000 tona ulaşacakken, benzol yol katranı, antrasen, amonyum sülfat, kreozot, Sovan nafta, sıtma mücadele yağı, toluol kısılot ve zift vb. üreteceği yönünde kamuoyu aydınlatılmıştır[248]. Nihayetinde 1959 yılının sonunda üçüncü kok fabrikası inşaatının Alman Firması Dr. Otto'ya ihale edildiği anlaşmanın, mukavelesi yürürlüğe girmiştir[249]. Yapılan bu anlaşma sonrası müteahhit firma ile çalışma programı hazırlama maksadıyla, DÇ Kok Fabrikası Müdürü Mithat Kaya ve Etüt Tesis Müdür Muavini Almanya'ya gitmek üzere harekete geçmişlerdir[250]. 1959 yılında DÇ İşletmelerinin daha önce inşa ettirdiği Şakuli ve Santrifüj boru Fabrikalarının tevsi işine de karar verdiği görülmüştür. Ayrıca bu hususta etütlerin

[245]*Demokrat Karabük,* 24 Şubat 1959, Sayı:84-1334, s.1. K.g. *Karabük Postası,* 10 Mart 1959, Sayı:733, s.1.
[246]*Demokrat Karabük,* 22 Ocak 1959, Sayı:84-1307, s.1.
[247]*Demokrat Karabük,* 19 Şubat 1959, Sayı:84-1330, s.1. İnşaat bedelinin 6 yılda 6 eşit taksitte ödeneceği belirtilmiştir. Detaylar için bkz. *Demokrat Karabük,* 27 Ağustos 1959, Sayı:84-1462, s.1.
[248]*Demokrat Karabük,* 16 Temmuz 1959, Sayı:84-1426, s.1., 19 Şubat 1959, Sayı:84-1330, s.1.
[249]*Demokrat Karabük,* 30 Aralık 1959, Sayı:84-1552, s.1-2.
[250]*Yeni Karabük,* 15 Ocak 1960, Sayı:1968, s.1.

bitirildiği ve inşaat için de bir yabancı firma ile prensip anlaşmasına varıldığı belirtilmiştir[251].

Genişletme çalışmaları için fabrika, bütün idari kadro halinde açılacak kredi için, özellikle Umum Müdürü Cevat Süberk başta olmak üzere yoğun mesai harcamıştır. Bu iş için gerekli kredi mevzusunu incelemek üzere Amerikan Exim Bankasının iki yetkili şahsın Ankara'dan Karabük'e geleceği bildirilmiştir[252]. 2 gün sonra öğrendiğimize göre Exim Bankasının Carle Cass ve Bernard Witkinson adlı uzmanları, Karabük'te ağırlanmışlardır[253]. Ertesi günde sona eren müzakerelerden Exim Bankası uzmanları ile DÇ İşletmeleri arasında gerçekleştirilecek olan tevziat işinin 15 milyon dolar tutarında kredi açılması için uzlaşma sağlanıp bir de protokol imzalandığını öğrenmekteyiz[254]. 23 Eylül Çarşamba günü de yeniden inşasına karar verilmiş olan DÇ Oksijen Fabrikasının, KDÇF Umum Müdürü C. Süberk'in de katıldığı törende temeli atılmıştır[255].

1959 yılının bir diğer önemli teknolojik hamlesi, 34'lük hadde ve tav çukurlarıdır. 34'lük haddenin, 11 Ağustos Salı günü sabah saatlerinden itibaren tecrübe çalışmalarına başlanmıştır[256]. 13 Ekim Salı günü de düzenlenen törenle 34'lük blok haddeye gaz verilmiştir[257]. 29 Ekim gününe gelindiğinde normal işletmeye açılmıştır. Dönemin son teknolojik gelişmelerin bir örneğini sunan bu haddehane, 400.000 ton kapasitelidir. Böylece senelik külçe çelik üretimi 200.000 tondan 600.000 ton gibi üç kat artış göstermiştir. 4.750 beygirlik bir motor gücü ve Duo reservible sistemi ile çalışan 34'lük hadde, şimdiye dek işlenmiş olan 1.5 tonluk külçeler yerine artık 3.5 ton külçe işleyebilecek kıvama gelmiştir. Keza Tav çukurları da tamamlanarak 19 Ekim 1959'da tecrübe işletmesine açılmıştır[258].

12 Ocak 1959 yılında Demokrat Karabük gazetesinde, Demir Çelik İşletmeleri'nin 1959 yılının ilk ayında hazırlayıp Sanayi Vekaletine gönderdiği ve onay aldığı iş programındaki üretime dair beklentileri sütunlarına taşımıştır. Buna göre *tahmini* üretim miktarları şu şekilde olması beklenmiştir: 530.000 ton kok, 130.000 ton ham

[251]*Demokrat Karabük,* 4 Ağustos 1959, Sayı:84-1442, s.1.
[252]*Demokrat Karabük,* 10 Ağustos 1959, Sayı:84-1447, s.1.
[253]*Demokrat Karabük,* 12 Ağustos 1959, Sayı:84-1449, s.1.
[254]*Demokrat Karabük,* 13 Ağustos 1959, Sayı:84-1450, s.1-2.
[255]*Karabük Postası,* 24 Eylül 1959, Sayı:892, s.1.
[256]*Demokrat Karabük,* 12 Ağustos 1959, Sayı:84-1449, s.1.
[257]*Demokrat Karabük,* 14 Ekim 1959, Sayı:84-1499, s.1.
[258]*Demokrat Karabük,* 31 Ekim 1959, Sayı:84-1511, s.1-3.

demir, 77.500 ton pik, 215.000 ton çelik, 147.300 ton hadde mamulleri, 22.200 ton boru imalatı[259] Bu tahminin ardından müessesenin net üretim miktarı, on dört ay sonra Karabük Postasında şöyle yayımlanmıştır: Toplam üretim yaklaşık 1 milyon 200 bin tona yaklaşmışken bunlardan 536.000 ton kok kömürü, 228.000 ton ham demir, 161.000 ton çelik, 132.000 ton hadde mamulü, 34.000 ton demir boru, 17.000 ton 60 dereceli sülfürik asit, 5000 ton süperfosfat ve 4500 ton amonyum sülfat[260]. Bu istatistiklerden yola çıkarak işletmenin, beklenen üretim miktarlarında yanılmadığı söylenebilir.

Yeni Karabük gazetesi, Demir Çelik İdare Meclisi'nin 15 Şubat Pazartesi günü saat 16.30'da sona eren toplantısından elde ettiği bilgiye göre işletmenin karının 172 milyon lira olduğunu belirtmiştir. Ancak Karabük Postası, 173 milyon lira ile rekor bir seviyeye ulaştığını duyurmuştur[261]. Böylelikle bir önceki seneye göre kar 121 milyon lira artarak %3,3 oranında dikkate değer bir artış yaşanmıştır.

1960 yılı üretimi: Daha önce üçüncü kok fabrikasının inşası için Dr. Otto Firması ile anlaşıldığını söylemiştik. Gerçekleştirilen bu anlaşma, Alman hükümeti tarafından da onaylanmıştır[262]. Yeni Karabük gazetesi de 5 Şubat 1960 yılında inşaat maliyetinin 31 milyon marka mal olacağını ve fabrikanın kurulacağı sahanın her türlü tevsi işlerinin ikmal edilmekte olduğunu açıklamıştır[263]. 14 Mart 1960'da inşaatına başlandığı ifade edilen[264] ve 22 Eylül 1962'de ateşlenerek ısıtılmaya başlanan

[259]*Demokrat Karabük,* 12 Ocak 1959, Sayı:84-1299, s.1.

[260]Karabük Postası, 9 Mart 1960, Sayı:1025, s.1. Aynı gazetenin 14 Mart günü verdiği bilgilere göre, hadde mamulü 309.926 ton, ham demir 237 bin ton, pik 80.200 ton, boru imalatı ise 14.000 tondan fazla olduğu gibi bu ek bilgiler ışığında, 1959 yılının gerek üretim ve bunun kara yansıması açısından oldukça verimli geçtiği, söz konusu üretimlerde işletmenin hazırladığı 1959 programının üstünde bir üretim gerçekleştirilmiş ve özellikle hiçbir kısımda programın altında düşüş yaşanmamıştır. Bkz. Karabük Postası, 14 Mart 1960, Sayı:1028, s.1. Karş. Fındıkoğlu'ndan elde ettiğimiz veriler de şu şekilde bilgi sunmaktadır: 542.000 ton kok, 28.000 ton boru, 227.000 ton ham demir, 215.000 ton çelik ve 160.000 ton hadde ürünleri. Bkz. Fındıklıoğlu, *A.g.e.,* s.15.

[261]*Yeni Karabük,* 18 Şubat 1960, Sayı:1995, s.1. Karabük Postası bir sene önce, gazetelerin 1958 yılı için işletmenin 51 milyon lirayı aşan bir kara ulaştığı bilgisine onun net değil brüt olduğunu net karın ise 26 milyon lira olduğunu söyleyerek bilgi kirliliğine dikkat çekmiş ve 1959 yılının karını açıklarken, *"...Bilindiği gibi geçen sene 55 milyon lira civarında olan kar nispeti..."* vurgusu yapmıştır. *Bkz. Karabük Postası,* 9 Mart 1960, Sayı:1025, s.1.

[262]*Demokrat Karabük,* 2 Aralık 1959, Sayı:84-1535, s.1. *Karabük Postası,* 19 Aralık 1959, Sayı:961, s.1.

[263]*Yeni Karabük,* 5 Şubat 1960, Sayı:1984, s.1., Karş. Fabrikanın inşaatının 7,5 milyon liraya mal olacağı açıklanmıştır. *Demokrat Karabük,* 2 Aralık 1959, Sayı:84-1535, s.3.

[264]Kalyoncu, *A.g.e.,* s.66. K.g. İnşaatın söz konusu tarihte henüz başlamadığı da ifade edilmektedir. Çünkü Karabük Postası'nın 23 Mart 1960 tarihli nüshasına göre, firmanın bu iş için Alman hükümetinin iznini almış bulunduğundan inşaat için hazırlıklara başlandığını belirtirken bu defa

fabrika, 8 Aralık Cumartesi günü dönemin DÇ Umum Müdürü Ali Ulubay'ın da katıldığı törende işletmeye açılmıştır[265].

18 Şubat 1960 günü Cevat Süberk ve beraberindekiler, Ereğli'de kurulacak olan ağır sanayi için kalkınma ikraz fonundan kredi temini ile ilgili müzakereler ve Karabük tevziatının tamamlanması için Exim Bankası'ndan 15.000.0000 dolarlık kredi temini için Amerika'ya gitmişlerdir. Her iki mesele de olumlu şekilde neticelendirilmiş ve böylece büyük bir pik, çelik parça dökümhanesi, büyük bir çelik konstrüksiyon atölyesi, su tesisleri ve 28'lik haddenin tamamlanması gibi konuların gerçekleştirilmesi yolunda önemli adım atılmıştır[266].

13 Nisan 1960 tarihinde, Bakanlar Kurulu tarafından mukavelenin imzalanması konusunda, Dışişleri Bakanlığının 2 Mart 1960 tarihli yazısı doğrultusunda Washington Büyükelçisi Suat Hayri Ürgüplü'nün yetkilendirilmesinde karar kılınmıştır[267]. Yine 28'lik profil haddehanesinin üç tezgâhı da Nisan 1960'da işletmeye alınmıştır.

İşletmenin 1960 yılında ihtiyaçtan fazla üretim artışı yaşadığı görülmektedir. Çünkü İdari ve Ticari Umum Müdür Muavini Şemsettin Koray, Teknik Müşavir Muharrem Somer ve Malzeme İkmal Müdürü İsmet Şahap Serim'den oluşan heyetin İran, Irak, Suriye, Lübnan, Ürdün ve İsrail gibi Ortadoğu ülkelerine aynı zamanda Yunanistan gibi Güneydoğu Avrupa ülkesine, Demir Çelik ürünlerinin reklamını, tanıtımını yapma ve üretim fazlasını satma yani pazara açılma gayesiyle seyahat yapacağı vurgulanmıştır[268]. 3 Aralık Cumartesi günü ilçeden ayrılma ile başlayan bu iş gezisi ayın sonuna doğru sona ermiştir[269].

---

gazete haber aldığına göre firmanın hazırlıklarını bitirmek üzere olduğunu söylemiştir. Ayrıca İnşaata da *'yakın'* bir zaman içinde başlanacağını ve en geç mayıs ayı içinde inşaata geçileceği duyurulmuştur. Bkz. *Karabük Postası,* 23 Mart 1960, Sayı:1036, s.1.

[265] *"Demir-Çelik işçilerine yıl başında yüzde 25 nispetinde zam yapılacak"* başlıklı haberin detaylarına bkz. *Cumhuriyet,* 9 Aralık 1962, Sayı:13.776, s.1.

[266] *Yeni Karabük,* 15 Mart 1960, Sayı:2015, s.1.

[267] *D.A.B.C.A.,* Fon Kodu:30-18-1-2, Yer No: 154-88-10.

[268] *Karabük Postası,* 28 Kasım 1960, Sayı:1234, s.1. 2 Aralık 1960, Sayı:1238, s.1. *Yeni Karabük,* 3 Aralık 1960, Sayı:2233, s.1-2.

[269] *Yeni Karabük,* 28 Aralık 1960, Sayı:2252, s.1. *Karabük Postası,* 5 Aralık 1960, Sayı:1240, s.1. 28 Aralık 1960, Sayı:1260, s.1.

Yeni Karabük gazetesinin 31 Mart 1961 tarihli haberinden öğrendiğimize göre, Demir Çelik İşletmelerinin net karı 131.190.539 lira olduğu yönündedir[270].

Bu kar ile oto finansmanı sağlayan biricik iktisadi devlet teşekkülü haline gelmiştir. Buradaki karın geçen seneye oranla az olduğu görülüyor, fakat 1960 yılında demir fiyatları üzerinde iki kez tenzilat, yani fiyat indirimi yapıldığı göz önüne alındığında ortaya çıkan bu rakam oldukça kıymetlidir.

Son olarak, DP iktidarının sona ermesinden sonra Sanayi Bakanlığının 18 Ağustos 1960 tarihli ve 4/9463 sayılı yazısı üzerine 6559 sayılı kanunun 3. maddesine göre, Bakanlar Kurulunun 24 Ağustos 1960 tarihli ve 5/280 sayılı kararıyla, 1955 yılındaki sermayesinin tam iki katına, yani 400.000.000 liraya çıkarıldığından bahsedilebilir[271].

3.3. DÇ Umum Müdürleri ve Faaliyetleri

CHP iktidarının son bulduğu 14 Mayıs seçimiyle beraber Demir Çelik Fabrikasının CHP'li müdürü Muhittin Erkan da bindiği trene *'teneke bağlanacak'* raddeye gelerek[272] şehri terk-i diyar eylemiştir[273]. Bununla birlikte başlayan 10 yıllık Demokrat Parti Dönemi'nde çok sayıda Demir Çelik müdürü görev yapmıştır. Müstakil gazetesinin 9 Mart 1956 tarihli ve 112 sayılı nüshasındaki habere göre, 1950'den itibaren işletmede çok sayıda müdür değişikliği yaşanmıştır[274].

Bunlardan biri Aziz Aksu'nun yerine önce vekaleten, sonra asaleten göreve gelecek olan Ali Çimen'dir. Özetle DÇ'de 1950-1960 arası on yıllık dönemde toplam altı umum müdürü görev yapmıştır. Bu denli fazla idari değişikliğin yaşanması şehrin

---

[270]*Yeni Karabük,* 31 Mart 1961, Sayı:2322, s.1.

[271]*D.A.B.C.A.,* Fon Kodu:30-18-1-2, Yer No:156-14-17.

[272]Nahiyeden ayrılacağını duyan DP'li işçiler, kendisinin Ankara'ya gideceği gece trenine epeyce teneke bağlamışlardır. Ancak böyle yollanmayı hazmedemediğinden gizlice Kastamonu yoluyla Ankara'ya varmıştır. Detaylar için bkz. Kalyoncu, *A.g.e.,* s.218.

[273]Muhittin Erkan, DP iktidarı öncesi Demir Çelik Fabrikası'nın son müdürüdür. Ahmet Çehreli'ye göre, Muhittin Erkan'ın telkinleriyle işçinin moralinin yükseldiği ve onlara sosyal aktiviteler düzenlediği belirtilmiştir. Muhittin Erkan'ın adeta bir *'işçi babası'* unvanını aldığını söylemiştir. Lakin bunun çok uzun sürmediğini ve *'partizanlık hastalığına'* kapıldığını ifade etmiştir. Bu yüzden 1950 yılına kadar işçi- işveren ilişkilerinin pamuk ipliğine bağlı bir durumda devam ettiğini belirtmiştir. Detaylar için bkz. Ahmet Çehreli, *"Türkiye Demir ve Çelik İşletmelerinde İşçi- İşveren Münasebetleri",* Sosyal Siyaset Konferansları Dergisi, Sayı 17, 1966, s.145-46. Muhittin Erkan'ın 1946'da *vekaleten* DÇ Fabrikalarında Müdürlük görevinde çalıştırıldığına ilişkin belge için bkz. *D.A.B.C.A.,* Fon Kodu:30-18-1-2, Yer No:111-34-3. Ayrıca 25 Aralık 1946 tarihli belgeden öğrendiğimize göre, Kırıkkale Çelik Döküm ve Haddehanesi Müdürü olup Türkiye Demir ve Çelik Kurumu Müdürü bulunan Harp Sanayi Albay M. Erkan'ın istifası kabul edilmiştir. Bkz. *D.A.B.C.A.,* Fon Kodu:30-11-1-0, Yer No:188-42-14.

[274]*Müstakil,* 9 Mart 1956, Sayı:112, s.1.

muhalif kanadını temsil eden Müstakil gazetesinin dahi kinaye yapmasına zemin hazırlamıştır[275]. Kısaca, Demir Çelik İşletmeleri Umum Müdürlerini ve görev sürelerini kronolojik açıdan şu şekilde sıralamak mümkündür:

Ömer Lütfi Bilkan (1950- Ekim 1952)
Mithat Ersöz (1 Kasım 1952- 1954)
Orhan Üçok (?- Nisan 1955)
Aziz Aksu (20 Nisan 1955- 1956)
Ali Çimen (1956- 3-4 Şubat 1959)
Cevat Süberk (19 Mart 1959-1961)

3.3.1.Ömer Lütfi Bilkan (1950- Ekim 1952[276])

Bu dönem çeşitli spekülasyonlarla geçen kaotik bir dönem olmuştur. Bunlardan biri, Demir Çelik İşletmesinin Sümerbank'a bağlı olduğu dönemde alınmış olan kararın, Demir Çelik Ustabaşıları arasında yarattığı derin huzursuzluktur. Karara ilişkin *'DÇ Fabrikasının 1950-1960 Arası Üretimi ve Teknolojik Yenileşme Süreci'* başlığında yüzeysel temeldeki anlatım, burada oldukça detaylandırılacaktır.

1950 seçimlerini takiben mevcut 196 ustadan 75'nin Sümerbank İdare Meclisinin onayladığı daimî kadroda bulunurken kalan 121'inin fabrika idaresinin aldığı gizli ve idari bir kararıyla geçici kadroda bulunduğu ve bundan Sümerbank Umum Müdürlüğünün bilgisi olmadığı ortalığa sızmıştır. Ancak son aya kadar her şey normal seyrinde iken daha sonra 121 kişinin geçici kadroda olduğu haberi doğrulanınca ustabaşılar arasındaki huzursuzluğu meydana çıkarmıştır. Bu Sümerbank İdare Meclisinin aldığı aynı iş kolunda aynı işi yapan ve aynı derecede iki ustabaşıdan biri 200 diğerinin 40 lira prim alacağı kararıydı. Bunun üzerine açıkça meydanda olan bu çifte standart karşısında, her iki gruba mensup ustabaşılardan oluşan üç kişilik bir heyet Ankara'ya gitmiştir. Sümerbank Umum Müdürlüğünde, Çalışma ve İşletmeler Bakanlıklarında yaptıkları temaslar

[275] Müstakil gazetesi tarafından *"Demir Çelik İşletmesine bir Umum Müdür aranıyor"* başlığıyla yapılan haberde, "*…burası da D.P. ocağına döndü. Birini azlet yenisini getir.1956 Yılı için bir müdür geleceğine göre 1957 senesi için şimdiden yeni bir umum müdür aranmaktadır."* demiştir. Bkz. *Müstakil,* 9 Mart 1956, Sayı:112, s.1.

[276]Ömer Lütfi Bilkan'ın görevden ayrıldığı gün tam anlamda tespit edilememiştir. Ancak Safranbolu Karabük gazetesi 25 Ekim Cumartesi günü *"Demir- Çelik Müdür ve yardımcıları değiştirildi"* başlığıyla yayımladığı haberde, isteği üzerine emekliye çıkarıldığını kamuoyuna duyurmuştur. Bkz. *Safranbolu Karabük*, 25 Ekim 1952, Sayı:130, s.4.

neticesinde hukuki durumun tespiti için İşletmeler Bakanlığında bir komisyon kurulmasına karar verilmiş ve giden heyete haklarının korunacağı vaat edilmiştir. Fakat haklarının korunmasını bekleyen ustabaşılar, Sümerbank Umum Müdürlüğünün 18 Aralık 1951 tarihli ve 87 numaralı genelgesiyle karşılaşmışlardır.

Genelgede özetle, bugüne kadar Emeklilik Sandığına aidat verenlerin *'barem dışı'* teknisyen muavini addedilerek memur sayılacakları bildirilmiştir. Hal böyle olunca ortaya çıkan sonuç ustabaşıların arasındaki farkı sadece meydana çıkarmakla kalmamış oldukça derinleştirmiştir de. Çünkü fabrikada çalışan 196 ustabaşıdan sadece 74'ünden bugüne kadar emekli sandığı aidatı kesildiğinden, bunların *'memur sayıldığı'* ortaya çıkmıştır. Diğer 121'nin ise İş Kanunu'na tabi *'usta addedildiği'* meydana çıkmıştır. Bu durum, müessese ustabaşıları arasında o günkü huzursuzluğu doğurmuştur. Aslında ustabaşılar arasındaki sorun 1949 yılına dayanmaktadır. Çünkü 1949'da bu ustalardan 75'i ayrılarak daimî kadroya alınıp geri kalanın yevmiyeye dönüştürülmesi ustabaşılar arasında ilk huzursuzluğu yaratmış, şikayetlere neden olmuştur. Fakat burada şaşırtıcı olan, bu acı reçetenin iktidara gelmeden önce işçilere pek çok hak vereceğini vaat eden Demokrat Parti'nin bu konuyu ivedilikle yeni baştan ele almamasıdır[277].

Bundan daha şaşırtıcı olanı ise Sümerbank İdare Meclisi'nin bu kararı karşısında itiraz eden ustabaşıları yatıştırmak ve fikirlerini almak için Karabük'e gelen Sümerbank Sosyal İşleri Müdürü ile yapılan konuşmadır. Müdürün şahsi kanaati, ustabaşıların tamamen haklı olduğu, ancak eldeki kanunlar ve hukuk tekniğinin buna bir çare bulamayacağı yönündedir[278].

Bu adaletsizliğin yankıları sonrasında DÇ Fabrikaları Müdürü Ömer Lütfi Bilkan da gündeme dair açıklamalar getirmiştir. Bilkan, bu hususta görüşlerinin işçinin hakkının kaybolmaması olduğu ve eğer bir heyet bu işi esaslı bir incelemeye tabi tutarsa bundan sonrası için alınacak kararda kanun değişikliği veya yönetmeliğin değiştirilmesi gibi teşebbüslere girişeceklerini söylemiştir. Ayrıca, o günkü durumda 74'ünün bundan faydalanmasının diğerlerinin memnuniyetsizliğine neden olacağını ve kanaatince ustabaşıların haklı taraflarının daha kuvvetli olduğunu açıkça beyan

[277] *Yeni Karabük,* 1 Ocak 1952, Sayı:2, s.1.
[278] *Yeni Karabük,* 4 Ocak 1952, Sayı:3, s.1.

etmiştir[279]. Böylece işletme içerisinde büyük bir adaletsizliğin baş gösterdiğini açık yüreklilikle itiraf etmiş, ancak diğer yandan aynı gazetenin kendisine isnat ettiği *"...İdare meclisi istihsal durumunu düşünmeden yalnız bir hakkı müktesep tezi ortaya atıyor..."* sözlerine yalanlama getirmiştir[280].

Ustabaşılardan Sanat Enstitüsü mezunu olan Yaşar Kuzucu da "*Sümerbank'ın bu kararı ustabaşılar arasında ikilik yaratmıştır. Sonra biz niye şimdiye kadar aldatıldık...Bir devlet müessesesi kendi mensuplarını nasıl aldatabilir..."*[281] sözleriyle serzenişte bulunmuştur. Sümerbank İdare Meclisinin bir kararı ile memur sınıfından çıkarılarak İş Kanunu hükümlerine tabi tutulan ustabaşılar, haklarını korumak üzere Ahmet Aladağ, Mehmet Vergili ve Yaşar Kuzucu'dan oluşan heyeti Ankara'ya göndererek çözmeye çalışmışlardır[282]. Yine ustabaşılar bu içinden çıkılmaz karışık işin hal ve hukuki durumlarının tespiti için Ankara'ya iki kez heyet bir defa da bir temsilci göndermiş olsalar da[283] uzunca bir süre istediklerini alamamışlardır.

Diğer husus, Etibank'ta çalışan mühendislerin maaşlarına zam yapıldığını gören DÇ Fabrikaları Mühendislerinin, maaşlarına zam yapılması için ortak bir dilekçeyle Sümerbank Umum Müdürlüğüne başvurmaları neticesinde gelişen sorundur[284].

Mühendislerin bu talebi, Sümerbank nezdinde karşılığını bulmadığı gibi Mart 1951 tarihine kadar cari olan memurin yönetmeliğine göre fazla aldıkları mesai

---

[279]Detaylar için bkz. *Yeni Karabük,* 1 Ocak 1952, Sayı:2, s.2.

[280]Gazete, İşletme Müdürünün bu açıklamasından bir şey anlamadığını, kendileriyle hiç mi konuşmadıklarını sormuşlar ve devamında yoksa istihsal durumunu düşünmeden kelimesini mi söylememişler. Hakkı müktesep tezi cümlesi kendilerinin değil miymiş? diyerek haberini savunmuştur. Gazete *"... Biz konuşurken Sayın Zeki Kahyaoğlu da aynı tezi ortaya sürmemiş mi?" Lütfen izah etsinler. Bizde o vakit kendileri ile tekmil o günkü çok enteresan konuşmayı neşredivereleim."* cümleleriyle karşılık vermiştir. Ömer Lütfi Bilkan tarafından Yeni Karabük gazetesi Yazı İşleri Müdürlüğüne gönderilen *'Tekzip'* adlı yazı için bkz. *Yeni Karabük,* 8 Ocak 1952, Sayı:4, s.2.

[281]*Yeni Karabük,* 4 Ocak 1952, Sayı:3, s.1.

[282]*Yeni Karabük,* 8 Ocak 1952, Sayı:4, s.1., 30 Aralık 1951 günkü toplantı kararlara uyarak aralarından seçtikleri Ahmet Aladağ, Yaşar Kuzucu ve Mehmet Vergili'den oluşan heyeti, alakalı makamlarla temas etmek üzere 5 Ocak Cumartesi günü trenle Ankara'ya göndermişlerdir. Diğer yandan 74'ler grubu da Müessese Müdürlüğüne müracaat ederek Genel Müdürlük Genelgesi hükümlerinin 1 Ocak 1952'den itibaren uygulanması icap ettiğini ileri sürerek emrin yerine getirilmesini istemişlerdir. Ayrıca, 74'lük grup da faaliyete geçmiş ve aralarında toplanarak Demir Çelik İşçileri Sendikası Başkanı Ali Kaya'yı aynı gün Ankara'ya göndermişlerdir. Bkz. *Safranbolu Karabük* 9 Ocak 1952, Sayı:55, s.1-3.

[283]*Yeni Karabük,* 28 Mart 1952, Sayı:27, s.2. Mart ayında ustabaşıların durumu ve iş davaları adına Kırşehir Milletvekili Halil Sezai Erkut'unda geldiği görülmüştür. Bkz. *Safranbolu Karabük,* 12 Mart 1952, Sayı:73, s.1.

[284]*Yeni Karabük,* 4 Ocak 1952, Sayı:3, s.1., *Safranbolu Karabük,* 5 Ocak 1952, Sayı:54, s.1.

ücretlerinin kesilmesine başlanmıştır. Sümerbank'ın bu kararı mühendisler arasında hoşnutsuzluğu beraberinde getirmiş ve bunun üzerine kesilen fazla mesai ücretlerinin geri verilmesi için Mali Muhasebe Şefi Cafer Bayraktaroğlu, Teknisyen Necati Yeletaşı ve Elektrik Bakım Şefi Yüksek Mühendis Rüknettin Özkul'dan oluşan heyeti Ankara'ya göndermeye karar vermişlerdir[285].

Basın üzerinde yapılan taramalar sonucunda, Bilkan döneminin sıklıkla Demir Çelik İşletmeleri içerisinde yolsuzluk, nepotizm, kanunsuz tayinler[286] ve işçiler üzerinde kurulan baskı ile anılan bir dönem olduğu görülmektedir.

Yolsuzluk konusuna değinilmesi için şüphesiz Demir Çelik İstihlak Kooperatifinden bahsedilmesi gerekmektedir. Bu müessesenin kooperatifin vasfını kaybettiği, Karabük piyasasında yarattığı huzursuzluk dile getirilmiştir. Yine Karabük esnafının, kooperatif kapansın diye bir istekte bulunmadıkları ifade edilmiş ancak isteklerinin, kooperatifin umumi mağaza mahiyetinden çıkıp kooperatif kalması ve DÇ Müessesesinin bu kuruluşa birtakım ayrıcalıklar vermemesi olduğu söylenmiştir. Böylece kooperatif, *eleştiri oklarının* hedefi olmuştur.

Yolsuzluk iddialarına gelince, kooperatifin kongresinde bu konu ele alınmıştır. Gergin ve elektrikli ortam içerisinde cereyan eden kongre bitirilemeyerek ertelenmiştir. Basında *'Kooperatifde yolsuzluk mu var?...'* başlığıyla verilen haberde, Nuri Zora pek çok suiistimaller olduğunu, paralar yendiğini ifade etmiş ancak Kooperatif Müdürü Esat Kâhyaoğlu'nun yanında silah olduğu için söyleyemeyeceğini açıklayınca toplantı birdenbire karışmıştır. Yine iddialara göre, kooperatifte memur ve idare heyetinden bazılarının zimmetine geçen 14 bin lira para olduğu iddia edilmiştir. Zimmetine para geçirdiği iddia edilenlerden bazıları şunlardır: Tahir Oğuz 700 lira, Nuri Zora 385 küsur lira ve Kooperatif Müdürü Esat Kâhyaoğlu'nun da 2.800 küsur lira. Netice itibarıyla, bu teyide muhtaç bilgi kamuoyuyla paylaşılmıştır[287].

---

[285] *Yeni Karabük,* 15 Ocak 1952, Sayı:6, s.1-3.

[286] Yeni Karabük gazetesi *'Bakalım Cevap Verebilecekmisiniz?'* başlıklı haberiyle okuyuculara otuz adet soru sormuştur. Birinciye hediye olarak, DÇ'de yeni oluşturulmuş kaypak kadrolu, senede üç defa terfi yapılmasına izin veren ve hiçbir yetki ve görevi bulunmayan memur tipi şeflik verileceği gibi, Karabük halkına dönemin idaresi tatlı ama bir o kadar da düşündürücü şekilde eleştirilmiştir. Bkz. *Yeni Karabük,* 3 Haziran 1952, Sayı:46, s.2.

[287] *Yeni Karabük,* 4 Mart 1952, Sayı:20, s.1.

On gün sonra basından yansıyan haberlere bakıldığında, DÇ Ağır Sanayi İşçileri Sendikası Başkanı İbrahim Odabaşı'nın başkan seçildiği kongrede, ortaya atılan bu 14.000 lira suistimal meselesi üzerinde yine durulmuştur. Bu paranın 2500 küsur lirasının, Esat Kâhyaoğlu'nun zimmetine geçtiği anlaşılmıştır. Uzun tartışmalardan sonra, yeni idare heyeti seçimine geçilmiştir. Heyet şu isimlerden oluşturulmuştur: İsmail Göksun, İbrahim Odabaşı, Sabri Gürata, Hurşit Eyüboğlu, Ahmet Özdemirler, Dr. Ziya Gürvit ve Yaşar Orel. Söz konusu bu yeni idare heyetine, eski idare heyetinin hesabını inceleme ve zimmet mesullerinin mahkemeye verilmesi yetkisi tanınmıştır[288].

Ömer Lütfi Bilkan'ın imajı üzerinde olumsuz iz bırakan diğer bir konu ise Yeni Karabük gazetesine göre, kendisi tarafından jurnalcilik sistemine imkân verilmesi ve hakkını biraz arayacak durumda olan veya müdürün hoşlanmadığı kimselerle iletişim kuran bir işçinin hemen etrafını jurnalcilerin sarmasıdır. Ayrıca gazete, jurnalcilerin birtakım tahriklerle işçiye ya bazı sözler söyletmek ya da amirlerine hakaret ettirmek suretiyle, yaptıkları tertibi hemen ispiyonlayarak İş Kanunu'nun 16. maddesine göre işine son verdirildiğini söylemiştir. Böylece Y. Karabük gazetesi, 18 yıllık bir geçmişi olan antidemokratik İş Kanunu'nun bu 16. maddesinin değiştirilmesi gerektiğini ileri sürmüş ve değişmedikçe Türkiye'de işçilere gönül rahatlığıyla çalışma imkânı temin etmenin çok güç birşey olduğunu savunmuştur. DÇ Müdürünün de etrafına bu şekilde jurnalciler toplayarak, fabrikadaki işçileri daimî bir korku içinde bulundurmak gibi yanlış bir yola sapmış görünmekte olduğunu yazmıştır. Buna bir örnek olarak da çelikhane işçilerinden dökümcü ustası Şevki Kocadağ adlı kişinin işine son verilmesini göstermiştir[289].

Bu doğal olarak Ömer Lütfi Bilkan ve N. Kandemir'in hemen refleks gösterip Yeni Karabük gazetesi yazı işleri müdürlüğüne *'Bir Tekzip'* başlıklı yazı göndermelerine sebep olmuştur. Bu yazıda, *"İş Kanunu'nun 16 ıncı maddesi değiştirilmelidir"*

[288]*Yeni Karabük,* 14 Mart 1952, Sayı:23, s.1. Darbeden sonra Ticaret Vekaletinden gelen emre göre, kooperatifin feshedilmiş sayılması ve hükme gerek olmadan kapatılması bildirilmiştir. Detaylar için bkz. *Yeni Karabük,* 4 Ağustos 1960, Sayı:2130, s.1. Bu feshin sebebi, 6763 sayılı kanunun 20.maddesi gereğince 1 Temmuz tarihine kadar kooperatif statüsünde gerekli tadilatı yaparak adı geçen kanuna uymaması olmuştur. Bkz. *Karabük Postası*, 4 Ağustos 1960, Sayı:1135, s.1.

[289]Anlatılana göre, Şevki Kocadağ duyduğu ancak doğruluğuna güvenmediği bir dedikodunun aslı olup olmadığını anlamak amacıyla bir arkadaşına *'Sendika Başkanı İbrahim Odabaşı müdüre küfretmiş diyorlar, sen duydun mu?'* diye sorması üzerine, bir jurnalci derhal Şevki Kocadağ müdüre küfretti şeklinde bir ihbarda bulunmuş ve ertesi gün de işine son verilmiştir. Detaylar için bkz. *Yeni Karabük,* 1 Ağustos 1952, Sayı:63, s.2.

başlığıyla gazetenin 1 Ağustos 1952 tarihli ve 63 sayılı nüshasında yayımladığı yazının, açıklanma gerekliliği doğduğundan basın kanunu hükümlerine uygun olacak şekilde ilk çıkacak nüshada yayımlanması ricasıyla konuya giriş yaptıkları görülmektedir. Ardından söz konusu işçinin suçunun düzenlenen soruşturma evrakına göre, hadisenin herhangi bir yoruma meydan vermeyecek şekilde kesin delillerle sabit olduğunun anlaşıldığı ifade edilmiş ayrıca;

> *"...İş Kanununun 16 ncı ve yine İş Kanununun 29 uncu maddesine istinaden hazırlanıp Yüksek Çalışma Bakanlığınca tasdik edilmiş bulunan İşçi İç Yönetmeliğinin 57 inci maddeleri uyarınca sözü geçen işçinin görevine son verilmiştir..."* denmiştir. Ayrıca *"...Sayın Gazetenizin işçinin, iş veren vekiline karşı hakaretini adeta mübah gibi göstermesi ve bu gibi ahvalde işçinin tecziyesini de Antidemokratik olarak mütalaa etmesi bizim için bir üzüntü mevzuu olmakla beraber diğer taraftan bu yazı işçi ve Müessese menfaatlerine de aykırıdır..."* sözleriyle de Y. Karabük'ün tutumu eleştirilmiştir[290].

DÇ Meslek kursundan mezun olanlar diploma yerine ehliyetname almaktaydı. Hal böyle olunca da yevmiyeleri beklenen düzeyde değildi. Mezunların bu hususta beklentisi de ortaokul diploması ile denkliğinin kabulüydü. Ancak bu mağduriyet bir süre daha sürmüştür.

Mustafa Saka tarafından kaleme alınan *"Bu Nasıl Anlayış?"* adlı yazıda da işçilere haksızlık yapıldığı belirtilmiştir. Şöyle ki son zamanlarda DÇ Fabrikaları kok ve sinter inşaatında çalışan işçilerden bir kısmının (hemen hemen hepsinin) hafta tatili ücretlerinin kesildiği ifade edilmiştir[291]. Yine Santrifüj boru fabrikasının montajına başlanması münasebetiyle yapılan törenden gazetecilerin haberdar edilmemesi de eleştirilme sebeplerinden olmuştur[292].

Bu dönemde pozitif içerikli haberlerden biri, 6 Mayıs 1952 tarihli Yeni Karabük gazetesinde, *"Amasra bir turist şehri oluyor"* başlığıyla yayımlanan haberdir.

---

[290] *Yeni Karabük,* 8 Ağustos 1952, Sayı:65, s.2.

[291] Yazının detaylarına bkz. *Yeni Karabük,* 29 Temmuz 1952, Sayı:62, s.2.

[292] Basın tarafından bu durum şöyle eleştirilmiştir: *"...Yeni Fabrika müdürü işe başladığı zaman bizlere basınla iş birliği yapacağını vaad etmişti. Fakat daha ilk anda bu vaad maalesef yerine getirilmedi. İnşallah bundan sonra vaadler yerine getirilir."* Detaylar için bkz. *Yeni Karabük,* 14 Kasım 1952, Sayı:92, s.1. Buna benzer bir başka eleştiri de Fesatçı rumuzlu yazar tarafından Mister Russell Dorr'un Karabük'te ağırlandığı zaman İşletme Müdürlüğünün hazırladığı programda hemen her şey varken yalnız mahallin resmi makam ve temsilcilerine nezaket ziyareti olmaması üzerine olmuştur. Ayrıca *'Na Mahremmi Addediyor?..'* adlı bu yazı ile şu soruları yönelterek: Böyle önemli bir teşkilat başkanının Karabük'ü ziyaretleri bu kadar küçük bir şey midir? Acaba DÇ Fabrikaları Müessesesi kendisini Karabük içinde müstakil bir grandükalık mı sanıyor? Yoksa Rossel Dorr'u na mahrem mi addediyor? şeklinde tepki göstermiştir. Detaylar için bkz. *Yeni Karabük,* 15 Ocak 1952, Sayı:6, s.2.

Amasra'dan özel olarak aktarılan bu habere göre, her yaz DÇ personelinin dinlenme yeri olarak kamp kurulan Amasra'nın, bu sene birçok değişiklikler ve yenilikler sunacağı ifade edilmiştir. Özel teşebbüs tarafından tesis edilen lokantalar, gazinolar özellikle Küçük Limanda yapılan yeni ve modern teşkilat sayesinde, Amasra'ya gelenlerin her türlü istirahatinin sağlanacağı belirtilmiştir. Haberde önemli olan bir diğer nokta ise yalnız DÇ mensuplarının faydalandığı bu plaj şehrinden bundan sonra bütün Karabüklülerin de istifade edeceğinin müjdelenmesidir[293]. Bu Karabük halkına yapılan önemli bir sosyal hizmet olarak görülmelidir.

Bu dönemde maden araştırmaları ve beraberinde elde edilen tarih bilimi açısından önemli bir eserin kazanımı söz konusu olmuştur. Bir özel teşebbüs tarafından Keltepe dolaylarında özellikle çıplak kraterde ve Sorgun yaylasında yürütülen çalışmalar sonucunda, çok zengin damarlı uranyum ve kratere yakın bir mağarada yapılan kazılar ve sondajlarda da altın madenine ulaşılmıştır. Aynı zamanda kazılarda bir kısmı Tunç Devrine, bir kısmı Hititlere (Eti) ait olduğu anlaşılan tarihi eserler meydana çıkmıştır. Bu eserlerden biri, M.Ö. 13. yüzyılda imzalanan *'Kadeş Barış Antlaşmasıdır.'* Bulunan kitabeyi inceleyen Tarih Öğretmeni Tahir Oğuz şu beyanatta bulunmuştur: *"Bu kitabı Sübbilllüyamanın Mısır fir'avunu Hattuşaşla Kadeş meydan muharebesinden sonra imzaladığı sulh antlaşmasının aslıdır."* Keltepe'deki keşifleri incelemek üzere üç heyetin Karabük'e geleceği söylenmiştir. Bunlar birincisi MTA'dan; İkincisi Fransız Arkeoloji Enstitüsü Başkanı Prof. Gabrielin başkanlığındaki; Üçüncüsü ise İbrahim Hakkı Konyalı, Haluk Şahsuvaroğlu ve Ziya Şakir gibi tarihçilerden oluşan heyettir[294].

19 Eylül Cuma günü yayımlanan haberde, Karabük Sümerbank çevrelerine mensup sözüne inanılan kaynaklarda, son dönemlerde ısrarla söylendiğine göre Ömer Lütfi Bilkan'ın emekliliğe sevk edileceği gündeme getirilmiştir. Aslında hizmet süresini doldurduğu için kanuni bir hak olarak kabul edilen bu emekliye ayrılma mevzusunun özellikle Bilkan'ın bayramdan önce izne gidişi ve şahsi işleri için rapor alarak zamanında dönmek istemeyişinden söz edilmiştir. Müdürün herhangi bir memur gibi rapor alarak iznini uzatmaya kalkışı, Sümerbank ileri gelenleri arasında hoş karşılanmamıştır. Her gün biraz daha ileriye doğru aşamalar kaydeden ve yeni

[293]Özel teşebbüs eliyle lokantalar, gazinolar gibi pek çok yeni tesisler kurulmuştur. *"Amasra bir turist şehri oluyor"* başlıklı habere bkz. *Yeni Karabük,* 6 Mayıs 1952, Sayı:38, s.3.
[294]Detaylar için bkz. *Yeni Karabük,* 1 Nisan 1952, Sayı:28, s.1-2.

tesisleri ile memleket ekonomisinde gelişmeler sağlamaya uğraşan müessesenin başındaki kişinin bu kritik zamanda şahsi işleri için görevinden ayrılıp vaktinde dönmeyerek izin süresini uzatması iyi yorumlara yol açmamıştır[295].

3.3.2.Mithat Ersöz (1 Kasım 1952- 1954)

DÇ Müdürlüğüne Ömer Lütfi Bilkan'dan sonra 1 Kasım 1952 tarihinde gelen Ersöz,[296] 1905 yılında Selanik'te doğmuştur. I. Dünya Savaşında şehit düşen II. Kolordu Kumandanı Faik Paşa'nın oğludur. 1933'te Almanya'nın Dresden Yüksek Mühendis okulundan makine mühendisi olarak ve işletme organizasyon uzmanlığı ile mezun olmuştur. 11 yıl ilk mühendislikten cer atölyesi müdürlüğü ve cer başkan yardımcılığına kadar Devlet Deniz Yolları görevlerinde ve 1,5 yıl Paşabahçe Cam Fabrikası Müdürlüğünde, dört yıl Sivas Çimento Sanayisi Müessesesi Müdürlüğü bulunmuş ardından üç yıl boyunca Sümerbank Teknik Müşavirliğiyle beraber *vekil sıfatıyla* Karabük Demir Çelik İşletmelerinin Müdürlüğüne tayin edilmiştir. Teknik yardımcılığına ise önemli müesseselerde yirmi dokuz yıl boyunca çalışmış ve sekiz senedir Sümerbank Müfettişliği yapan Süreyya Geylan getirilmiştir[297].

Görevinin hemen ikinci ayında, lise eğitimi verecek okul meselesinin hayata geçirilmesi adına önemli mesafe katedilmiştir. Yeni Karabük gazetesi 19 Aralık 1952 tarihli haberinde Ersöz için, Karabük'ün bu ihtiyacı üzerinde durduğunu, *"Karabükde nihayet bir Lise açılıyor"* başlığıyla duyurmuştur. Haberin detaylarında, dönemin Zonguldak Valisi Ahmet Akbil'in Karabük'ü ziyaretinde öğretmenler için vilayetin aracı olduğu takdirde, işletmenin bina için bir yer temin edeceğini söylediği belirtilmiştir. Bir yandan lisenin DÇ Okulunda açılacağı müjdelenirken, diğer yandan hem Vali Akbil'in aracılık edeceğini vaat etmesi hem de Millî Eğitim Bakanlığının bir lise binası hazırlandığı takdirde gerekli öğretmen kadrosu vermeyi uygun görmesi

---

[295] *Yeni Karabük,* 19 Eylül 1952, Sayı:76, s.1.

[296] *'Yeni Fabrika Müdürüne yapılan ziyaretler'* başlıklı haberde dönemin Safranbolu Belediye Başkanı Osman Paçacının başkanlığındaki heyetin, yeni Müdür Mithat Ersöz'ü hoş geldin mahiyetince makamında ziyarete gelmişlerdir. 11 Kasım günü de Safranboluyu Kalkındırma Derneği başkan ve üyeleri memleket meseleleri hakkında görüşmek için kendisini ziyaret etmişlerdir. Bkz. *Yeni Karabük,* 14 Kasım 1952, Sayı:92, s.2. Ayrıca Osman Paçacı, Cemal Caymaz 'ın istifasından sonra 25 Şubat 1952 Pazartesi günü Safranbolu Belediye Başkanı seçilmiştir. Bkz. *Safranbolu Karabük,* 26 Şubat 1952, Sayı:69, s.1.

[297] *Safranbolu Karabük,* 1 Kasım 1952, Sayı:132, s.1-3. 1953 yılında müdür yardımcılığına, Kemal Dikmen getirilmiştir. Bkz. *Safranbolu Karabük,* 31 Ocak 1953, Sayı:155, s.1., 11 Mart 1953, Sayı:162, s.1.

noktasında 1953 yılında eğitime kapılarını açacak okulda, kesinlikle Mithat Ersöz'ün girişimlerinin payı da olmuştur[298].

Çalışmalarına devam eden yeni ve genç idareci, Ankara'ya gitmiş ve Sümerbank'a bağlı tüm fabrika müdürlerinin katılımıyla gerçekleştirilen toplantılara katılmıştır. Bu toplantıların mevzusu, idari organizasyon ve yeni kurulacak tesisler olmuştur. Fabrikayı alakadar eden diğer işler hakkında da Umum Müdürlükle temaslar kurmakta olduğu ve bu toplantıda, Karabük DÇ Fabrikalarının yeni organizasyon şeklinin de etraflı bir surette görüşüldüğü ifade edilmiştir. Fabrikanın çalışma sistemi ve idare tarzında büyük değişiklikler yapılacağı söylenmiştir[299].

Demir Çelik Fabrikaları, Filyos'ta iskele yanında 32.561 liraya mal olacak bir su pompası ve üç depo inşasına karar vermiştir. Bu işlerin ihalesinin, 29 Aralık'ta DÇ Fabrikasında yapılacağı belirtilmiş ve fabrikanın bu teşebbüsünün iktisadi çevrelerde büyük memnuniyet uyandırdığı belirtilmiştir[300].

İşçiler için iskân politikası kapsamında, KDÇF İşçileri Yapı Kooperatifinin kuracağı sitenin yerini tespit etmek için, İller Bankası Genel Müdür Muavininin başkanlığında dört kişilik bir heyet nahiyeye gelmiştir. Heyet, sitenin kurulmasına elverişli tüm sahaları tekrar tekrar gezmiş ve yerinde yaptıkları incelemeleri bir rapor halinde Sümerbank Genel Müdürlüğüne bildirmiştir. Öğrenilene göre, Kayabaşı ve Öğlebeli civarındaki sahalar heyet tarafından uygun görülmemiştir. Bu durum karşısında Safranbolu Bağları, Yenişehir Çamlığının alt kısmındaki boşluklardan birini ve Safranbolu Karabük şosesinin üzerindeki arazi, site yeri olarak tercih etmenin icap ettiği söylenmiştir. Heyet bu üç arazi parçasından hangisini uygun gördüğü ise gizli tutulmuştur. Ancak işçi temsilcilerinin ileri sürdükleri fikirlere uyularak kooperatif ortakları arasında bir anket açılacağı ve sonuca göre heyetin raporunun da genel arzuya uyacağı yetkililerce söylenmiştir[301].

Sümerbank çevrelerinde söylendiğine göre, heyet bir muhalife karşı çoğunlukla evlerin Safranbolu'da yapılmasına karar verdiği aktarılmıştır[302]. Bu evlerin inşaatının

---

[298] *Yeni Karabük,* 19 Aralık 1952, Sayı:102, s.1., *"Karabük'te Lise Açılıyor"* başlığı için ayrıca bkz. *Safranbolu Karabük,* 20 Aralık 1952, Sayı:145, s.1.
[299] *Yeni Karabük,* 19 Aralık 1952, Sayı:102, s.1.
[300] *Yeni Karabük,* 23 Aralık 1952, Sayı:103, s.1. *Safranbolu Karabük,* 27 Aralık 1952, Sayı:147, s.1.
[301] *Yeni Karabük,* 19 Aralık 1952, Sayı:102, s.2.
[302] *Yeni Karabük,* 16 Ocak 1953, Sayı:110, s.1.

bir kısmı, Mithat Ersöz'den sonra bitirilmiş ve 29 Aralık 1957 tarihinde kura ile kooperatif ortaklarına verileceği açıklanmıştır[303]. Karabük'te de daha sonra tamamlanacak olan 200 işçi evinin (200 Evler) temelleri bu dönemde atılmıştır[304].

Ersöz, fabrikada çalışan bekar işçilerin dinlenmeleri ve daha uygun sosyal şartlara kavuşmaları için geldiği günden itibaren mücadele vermiştir. Yine bu doğrultuda maliyeti 1-1,5 milyon liraya mal olacak bekarlar pavyonu kurulmasını Sümerbank Genel Müdürlüğü de uygun bulmuştur. Yer olarak fabrikaya giderken o günkü belediyeye kömür teslim edilen sahada yapılacağı belirtilmiştir. Yapılacak olan binada her türlü konforun olacağı vurgulanmış ve bu yönde sağlıklı tesisat, kaloriferler, daima sıcak ve soğuk su bulunacağı ve her dairede de banyo olacağı bildirilmiş, nisan başında inşaata başlanacağı bir yıl sonra bitirileceği söylenmiştir[305].

Yeni Karabük gazetesinin 30 Ocak 1953 tarihli haberinde, DÇ işçileri mesken dertlerini halletmek için birer odadan ibaret ve sağlıksız şekilde spor sahasının arkasında kurulmuş olan tahta barakaların sökülmesine karar verilmiş ve bu konuda Sümerbank Umum Müdürlüğünden gerekli ödeneğin istenildiği yazılmıştır. 150 kadar olan bu barakaların parça parça kaldırılacağı ve yerine Çamlıktaki sahaya modern ve sağlıklı işçi evleri yapılacağı belirtilmiştir. İlk partide 50 evin müteahhide ihalesinin on beş gün içerisinde yapılacağı ve inşaatın bahara kadar tamamlanacağının söylenmesi işçileri memnun etmiştir[306].

Demokrat Karabük gazetesinin 25 Kasım 1954 tarihli nüshasında, Tahtaevlerde oturanların Devlet Bakanına kadar giden şikâyeti sonrası 50 adet evin inşasına karar verildiği ihalesinin yapıldığı ve mukaveledeki zamanının geçmiş olduğu halde bir türlü tamamlanarak müdürlüğe teslim edilememiştir. Ayrıca eksikleri giderilen bu elli evin geçici teslimi de yapılmış ancak bir türlü dağıtılmamıştır. Gazetede de işin hızlandırılması için yapılan girişimde ev komisyonunun çoğu üyesinin dışında olduğu bildirilmiş ve geçici bir komisyonla yapılabileceğinin arzu edildiği İşletme

[303] *Demokrat Karabük,* 13 Aralık 1957, Sayı:84-975, s.1.
[304] *Yeni Karabük,* 7 Eylül 1956, Sayı:1009, s.1. *Karabük Postası,* 2 Şubat 1959, Sayı:702, s.1.
[305] *Yeni Karabük,* 30 Ocak 1953, Sayı:114, s.1., *Safranbolu Karabük,* 27 Aralık 1952, Sayı:147, s.2.
[306] *Yeni Karabük,* 30 Ocak 1953, Sayı:114, s.2.

Müdürlüğünün dikkatine sunulmuştur[307]. Yine Mithat Ersöz 1958 yılının ikinci yarısında açılacak olan modern sinemanın kurulmasına da vesile teşkil etmiştir[308].

Mithat Ersöz'ün özenle meşgul olduğu konulardan biride şüphesiz işçilere yeni sosyal imkanlar sağlamaya yönelik atılımlarıdır. Bu doğrultuda Sümerbank'ın onayını aldıktan sonra Beden Terbiyesi Uzmanlarından Mehmet Cik'i Karabük'e davet etmiştir. Bir hafta kadar ilçede kalan M. Cik, muhitteki tüm ormanları ve spora müsait sahaları gezmiştir. Bu doğrultuda şu işlerin yapılması tasarlanmıştır: 1- Ahmet Usta mevkiinden ayrılan bir yol ile Ardıç Düzüne çıkılan yaylada bir kış sporları sarayı ve dinlenme evi, 2- Ardıç Düzünden Abdi Paşa'ya inerek oradan Amasra'ya ulaşımın kolay olduğundan, buradaki yolların esaslı bir şekilde yapılması, 3- Yenişehir Mahallesinde hali hazırda bulunan sahanın *'yeni baştan'* düzenlenmesi ve tribünlerin yapılması. Özellikle üçüncü madde ilk kez bu dönemde gündeme gelmesi açısından değerlidir[309].

3.3.3.Orhan Üçok (?- Nisan 1955)

'Mithat Ersöz'ün tayin haberi asılsız' başlıklı yazıda, DÇ Fabrikası eski Müdürü Mithat Ersöz'ün tekrar göreve getirildiğine yönelik birtakım söylentilerin gerçeği yansıtmadığı, kendisinin DÇ Fabrikası Müdürlüğünden ayrılmasından sonra Sümerbank Genel Müdürlüğünde Teknik Müşavirlik görevini yerine getirmekte olduğu belirtilerek kamuoyu aydınlatılmıştır[310].

Orhan Üçok'un, DÇ Fabrikaları Müdürlüğü görevine başladığı tarih ise tam olarak tespit edilememiştir. Buna karşın, D. Karabük gazetesinin 7 Mart 1955 tarihli nüshasında, dönemin İşletmeler Bakanı Samet Ağaoğlu'nun Karabük'e gelişine ilişkin verilen haberden karşılayanlar arasında Fabrika Müdürü olarak Orhan Üçok'un adının yer aldığı görülmüştür[311]. Bizde bu tarihteki haberden itibaren Üçok dönemindeki yaşananları aktarmaya çalışacağız.

Öncelikle 8 Şubat 1955 tarihli D. Karabük gazetesinde, DÇ Fabrikalarında öteden beri müessese memurları arasında huzursuzluğa, hoşnutsuzluğa yol açan, maden yeri

[307]En az 6-8 kişilik nüfusuyla bir oda yaşayan ve gece vardiyalarına giden işçiler zorluk çekmekteydiler. Detaylar için bkz. *Demokrat Karabük,* 25 Kasım 1954, Sayı:84-145, s.1.
[308]*Karabük Postası,* 2 Şubat 1959, Sayı:702, s.1.
[309]*"D.Ç. İşçilerine yeni sosyal imkanlar sağlanıyor"* başlığına bkz. *Yeni Karabük,* 13 Ocak 1953, Sayı:109, s.1.
[310]*Demokrat Karabük,* 1 Aralık 1954, Sayı:84-149, s.1.
[311]*Demokrat Karabük,* 7 Mart 1955, Sayı:84-223, s.1.

tazminatı meselesinden bahsedilmiştir. Gazete bu hususta ki kanunun, maden yeri tazminatının maden işleme ve çıkarma yerlerinde çalışanlara verilebileceğini belirttiğini ve bu hakkın, memur statüsüne tabi olanlara tanınmış olduğunu izah etmiştir. Devamında bu hükümlere göre, fabrikada vazife gören memurlardan bu tazminatı alanların neden aldıklarını; alamayanların ise neden alamadıklarını izah etmenin güç hatta imkânsız olduğundan söz etmiştir. Son olarak bu adaletsizliğin ortadan kaldırılmasını ne zamana kadar bekleyeceklerini sormuşlardır[312]. Aynı gazete 6 Nisan günkü nüshasında, bu sorunun halli dolayısıyla ilgililerin harekete geçtiğini açıklamıştır. Bu tazminatın, bir nispet dahilinde bütün memurları kapsamına alması için hazırlıkların yapıldığının öğrenildiğini duyurmuştur[313]. Neticede bu da *ilk somut adımın*, Umum Müdür Orhan Üçok Döneminde atıldığını göstermiştir.

DÇ Meslek kursu adı altında senelerce faaliyet gösteren okulun, nihayet ortaokul dengi Meslek Okulu olarak ve mezunlarına ortaokul mezunlarına tanınan hakların tanınması dolayısıyla, 17 Nisan Pazar günü tören yapılmıştır. Bu törende gerek Fabrika Müdürü Orhan Üçok gerek önceki müdürlerden Mithat Ersöz'de birer konuş yaparak, gençleri tebrik ve teşvik etmişlerdir. Ayrıca saat 20.30'da Sosyal Binada tertiplenen yemekli toplantıya katılanlar arasında Müessese Müdürü Orhan Üçok'ta yer almıştır[314].

17 Eylül 1960 tarihli Yeni Karabük gazetesinde DÇ eski Umum Müdürü ve müessesede türlü görevlerde uzun yıllar çalışmış ve bütün Karabüklüler tarafından çok sevilmiş olduğu söylenen Orhan Üçok'un, Şeker Şirketi Umum Müdürlüğüne tayin edildiği bildirilmiştir[315].

3.3.4.Aziz Aksu (20 Nisan 1955- 1956)

DÇ Fabrikaları Müessesesi Müdürlüğüne tayin edilen, Makine Kimya Kurumu Meclisi İdare Azası Aziz Aksu, 20 Nisan 1955 Çarşamba günü öğleden sonra Karabük'e gelerek vazifesine başlamıştır. Aziz Aksu, uzun yıllar DÇ Fabrikalarında çeşitli hizmetlerde bulunmuş ve teknik müdür muavinliğini yaparken 1948 yılında istifa ederek müesseseden ayrılmıştır. Karabük'te bulunduğu devre içerisinde gerek

[312] *Demokrat Karabük,* 8 Şubat 1955, Sayı:84-200, s.1.
[313] *"Bir Mes'elenin Halline Doğru…" Demokrat Karabük,* 6 Nisan 1955, Sayı:84-245, s.1.
[314] *Demokrat Karabük,* 20 Nisan 1955, Sayı:84-255, s.1.
[315] *Yeni Karabük,* 17 Eylül 1960, Sayı:2168, s.1.

teknik gerek sosyal sahadaki dürüst mesaisiyle anılan ve sevilen Aziz Aksu'nun yeniden Müessese Müdürlüğüne tayini, fabrika camiası içinde memnuniyetle karşılanmıştır[316].

Yukarıda bahsettiğimiz maden yeri tazminatı sorunu, Aksu Dönemi'nde kesin surette çözüme kavuşturulmuştur. Demokrat Karabük gazetesi sol üst köşede *'Hak Yerini Buldu..'* başlığıyla yayımladığı haberde, eşine ender rastlanabilecek böyle bir adaletsizliğin düzeltilmesi hususundaki teşebbüslerin olumlu sonuç verdiğini ve nihayetinde maden yeri tazminatının bütün memurlara istisnasız kapsayışının gerçekleşmiş bulunduğunu aktarmıştır. İlgililerden öğrendiklerine göre, 1 Haziran 1956 tarihinden itibaren tüm memurlara yaptıkları işin çeşidine göre tayin edilecek nispetlerde bu ek ücretin dağıtımına başlanacağı bildirilmiştir. Gazete, uzun süren mücadelelerden sonra alınan bu neticeyi, hakkın bir zaferi olarak belirtmiştir. Ayrıca bu sonucun meydana gelmesinde büyük dahli olduğunun kanaatini taşıdıkları DÇ Umum Müdürü Aziz Aksu'ya da teşekkür etmişlerdir[317].

5 Temmuz 1955 tarihli D. Karabük gazetesi, DÇ Amasra Deniz Kampı ziyaret eden bir arkadaşının anlattıklarını paylaşmıştır. Anlatılana göre, o yıl Amasra'yı özellikle DÇ Kampını çok değişmiş ve her taraf çiçek gibi tertemiz olmuş, yemekhanenin önü mezbelelikten kurtulmuş ve yeşil saha haline getirilmiştir. Tüm bunların dışında, kampa daimî elektrik temin edilmiş ve otel binasının önü betonlanmıştır. Çadır adeti artırılarak daha birçok ailenin faydalanması sağlanmıştır[318].

Uzun zamandır Karabük ve Karabük dışındaki iş insanlarının ve halkın hizmetinde bulunan Yenişehir Otel ve lokantasının, DÇ İşletmeleri Umum Müdürlüğünün aldığı bir kararla kapatılacağı söylenmiştir. Öğrenilene göre, otel 15 Temmuz itibarıyla

---

[316]*Demokrat Karabük,* 23 Nisan 1955, Sayı:84-256, s.1., Kimya Mühendisi olan Aziz Aksu'nun, Makine Kimya Endüstrisi Kurumu İdare Meclisi İşletmeler Vekaleti azalığına adı geçen Vekaletin 2 Mart 1954 tarihli ve I/390 sayılı yazısı üzerine, 3659 sayılı kanunun 3. ve 5591 sayılı kanunun 14. maddelerine göre, İcra Vekilleri Heyetince 30 Mart 1954 tarihinde kararlaştırılmıştır. Bkz. *DABCA,* Fon Kodu:30-18-1-2, Yer No:135-36-3. Ayrıca Aksu'nun DÇ Müdürlüğü görevine tayini hakkındaki Cumhuriyet Arşivinden elden edilen belgede ise şu ifadeler bulunmaktadır: Türkiye Demir ve Çelik İşletmeleri Umum Müdürlüğüne Sümerbank Demir ve Çelik Fabrikaları Müessesesi Müdürü Aziz Aksu'nun ve Teknik Umum Müdürü Muavinliğine Makine ve Kimya Endüstrisi Kurumu Kırıkkale Mühimmat Fabrikası Müdürü Ali Çimen'in sekiz yüz yetmiş beşer lira aylık ücretle tayinleri, İşletmeler Vekaletinin 28-31/5/1955 tarihli ve 6-407, 413 sayılı yazılarıyla yapılan teklifleri üzerine, 3460 sayılı kanunun 18. 3659 sayılı kanunun 3 ve 6559 sayılı kanunun 11. maddelerine göre, İcra Vekilleri Heyetince 18 Haziran 1955 tarihinde kararlaştırılmıştır. Bkz. *DABCA,* Fon Kodu:30-18-1-2, Yer No: 140-60-4.

[317]*Demokrat Karabük,* 8 Temmuz 1955, Sayı:84-309, s.1.

[318]*Demokrat Karabük,* 5 Temmuz 1955, Sayı:84-306, s.1.

faaliyetine son vereceği ve Yenişehir Otelinin, işletmenin çekmekte olduğu mesken sıkıntısını gidermek üzere bundan böyle ev olarak kullanılacağı bildirilmiştir[319]. Netice itibarıyla, 16 Temmuz Cumartesi günü otelin kapatıldığı duyurulurken otelin tadil edilerek ev haline getirileceği yinelenmiştir[320].

Cahit Özbek'in Karabük Köylerini Kalkındırma Derneği Başkanı Fevzi Fırat ile yaptığı röportaj yayımlanmıştır. Başkanın beyanından anlaşılana göre, DÇ İşletmelerinden işe başlamak için dernekçe 90 bin lira avans alınmıştır[321].

20 Ocak 1956 tarihli Müstakil gazetesindeki haberde, DÇ Umum Müdürlüğünün Mart 1956'dan itibaren demir tevziat sisteminde değişiklik yapacağı ve böylece uzun zamandan beri demir alamayan Karabük tüccarlarına da demir vereceği ifade edilmiştir. Diğer yandan yine öğrendiklerine göre, Umum Müdür Aziz Aksu'nun özellikle gün geçtikçe ekonomik açıdan sarsılmakta olan Karabük piyasasının bu şekilde eskisi gibi normal seyrine gireceğine kanaat getirdiği için, bu mevzuyla alakalı ilgili Bakanlıklarla temasa geçmiş bulunduğu söylenmiştir. Kendisine Karabük esnaf ve tüccarları adına teşekkür edilmiştir[322]. Fakat Müstakil gazetesinin sahibi ve aynı zamanda yazı işleri müdürü olan Yakup Kefeli'nin 1 Mart Perşembe günü, demir tüccarlarının mustarip bir durumda olduğuna ilişkin makalesi yayımlanmıştır[323].

'Demir Çeliğin ev tevzi garabeti' başlığı altında da DÇ İşletmesinin tevziatındaki *haksızlığa* vurgu yapılmıştır[324].

İşletmeler Vekili Samet Ağaoğlu, 5 Mart 1956 Pazartesi günü Karabük'e gelmiş ve ayyuka çıkan iddialara yanıt vermek için, yerel basının hemen hemen tüm mensuplarını çağırmış ve gündeme ilişkin değerlendirmelerini aktarmıştır. Konuyla

---

[319] *"Yenişehir Oteli kapanıyor" Demokrat Karabük,* 1 Temmuz 1955, Sayı:84-303, s.1.
[320] *Demokrat Karabük,* 18 Temmuz 1955, Sayı:84-317, s.1.
[321] *Demokrat Karabük,* 30 Haziran 1955, Sayı:84-302, s.1., Aynı gazete işletmenin 90 bin lira avans verdiğini bunu yanlışlıkla 40 bin lira avans olarak yazdıklarını ve düzelttiklerini hemen bir sonraki sayıda belirtmişlerdir. *"Tavzih"* başlığına bkz. *Demokrat Karabük,* 1 Temmuz 1955, Sayı:84-303, s.1.
[322] *Müstakil,* 20 Ocak 1956, Sayı:78, s.1.
[323] Detaylar için bkz. *Müstakil,* 1 Mart 1956, Sayı:106, s.1., Aynı gazete ertesi günde, "*Demir Çelik İdarecileri Uykuda"* başlığıyla yine bu konuya temas etmiştir. Yazıda kısaca, aylardan beri Karabük piyasasında fabrikanın demir tevziat sisteminden dolayı bir işsizliğin hüküm sürdüğü ifade edilmiştir. Ayrıca bunun sebeplerinin ne olduğunu birçok yazılarında yazsalar da vurdumduymaz ve avutucu bir sistemle çalışan ve kendilerinden başka bir şey düşünmeyen bir zümrenin fabrikanın idaresine hâkim olduklarına an itibarıyla kanaat getirdiklerini vurgulamışlardır Ayrıntılar için bkz. *Müstakil,* 2 Mart 1956, Sayı:107, s.1.
[324] Detaylar için bkz. *Müstakil,* 2 Mart 1956, Sayı:107, s.1.

ilgili Ağaoğlu, Karabük'teki gazetelerin Aziz Aksu hakkında bazı *'gerçek olmayan yazılar'* yayımladıklarını ve bunların hiçbirisinin doğru olmadığını söyledikten sonra, kendisinin faziletli ve kıymetli bir arkadaşları olduğuna ve Demir Çelik İşletmesinin de hala Umum Müdürlüğü görevini ifa ettiğine değinmiştir. Devamında buradan ayrılmasını istemediklerini fakat kendisinin de bir türlü kalmak istemediğinden ötürü başka bir yerde faydalanacaklarını ve söylediklerini aynen gazetelerinde yayımlamalarını özellikle rica etmiştir. Son olarak Ali Çimen'in vekalet edeceğini belirtmiştir[325].

Aziz Aksu aleyhine basında eleştiriler sürmüştür. 26 Nisan tarihli nüshasında Müstakil gazetenin sahibi Yakup Kefelioğlu *'Cız'* rumuzu ile yazdığı yazılarından birinde yine,

> *"...Fabrikanızca fakir belediye reisine tahsis edilen ucuz elektrikli, ucuz kiralı, banyolu, beleş odun ve kömürlü üstelik telefonlu. Banyolu evi artık lütfen tahliye edeceğine göre bu evin yabana yahutta dokuz kişi bir odada yatan bir işçiye vermenizi pulsuz olarak istida ederim"*[326]. demiştir.

Sonuç itibarıyla Aziz Aksu görevden ayrılmıştır. İlerleyen yıllarda Karabük Postası gazetesinin 2 Mart 1959 Pazartesi günkü *"Demir-Çelik Eski Umum Müdürlerinden Aziz Aksu vefat etti"* başlıklı haberinden öğrenilene göre, 27'yi 28 Şubat'a bağlayan gece Ankara'daki evinde sabaha karşı hayatını kaybetmiş, ilçede ve özellikle DÇ camiasında derin bir üzüntü uyandırmıştır[327].

3.3.5.Ali Çimen (1956- 3-4 Şubat 1959)

Fabrikadaki ilk görevine, Aziz Aksu'nun Teknik Umum Müdür Muavini olarak Ağustos 1955'te başlamıştır. Aziz Aksu'nun ani şekilde görevden ayrılmasından sonra yerine Ali Çimen getirilmiş ve Karabük Demir Çelik Fabrikasının 14. müdürü olarak kayıtlara geçmiştir. Ancak kendisi önce 1956'da *vekaleten* sonra 1957 Şubat'ında *asaleten* umum müdürlüğü görevine tayin edilmiştir. Böylece üç yıl DÇ İşletmelerinin bir numaralı sorumlusu olmuştur[328]. 1953 yılında temellerinin atıldığını söylediğimiz 200 işçi evi, Amaç şirketine ihale edilmiş idi. Ancak Çimen

[325]*Müstakil,* 8 Mart 1956, Sayı:111, s.1.
[326]*Müstakil,* 26 Nisan 1956, Sayı:128, s.1.
[327] *Karabük Postası,* 2 Mart 1959, Sayı:726, s.1.
[328]*Karabük Postası,* 31 Ocak 1959, 701, s.1. 30 Ocak 1959, Sayı:700, s.1.

Dönemi'nde bu şirketin taahhüdünü yerine getirmemesi üzerine inşaat *'emanet usulüyle'* olacak şekilde *'işletme tarafından'* sürdürülmüştür[329].

İskân politikası kapsamında alınan diğer önemli kararlarda fabrika çalışanlarının mesken ihtiyacını karşılamak için yeniden 170 işçi evi yapılmasına karar verilmiştir. Detaylarda bu evlerden 100'ünün Yüzevler mıntıkasındaki açık sahalara ve 70'inin de Dereevler semtine inşa edileceği açıklanmıştır[330]. Bunlardan 70 tanesinin ihalesi Diyarbakırlı müteahhide, 100 tanesinin Safranbolulu müteahhide verildiği görülmektedir. İnşaata ocak ayında başlanacağı ve yıl sonundan önce bitirileceği duyurulmuştur[331]. Çalışma Bakanı Mümtaz Tarhan konuşmasında 3 sene içerisinde 75.000.000 lira harcanarak 10.000 işçi evi yapıldığına değinmiştir. Karabük'teki 100 işçi evinin temelleri de 12 Mart Salı günü saat 11.00'de atılmıştır[332].

Ayrıca Ali Çimen tarafından DÇ mensuplarının mesken ihtiyacını karşılamak için yeniden 12 apartman yaptırmaya karar verilmiş ve bu yönde Yenişehir semtindeki boş sahalara inşa edileceği bildirilmiştir. Yine DÇ Gençlik Kulübünün yanındaki arazi, pazar yeri ve hastanenin karşısında ki sahanın bu iş için ayrıldığı ilave edilmiştir[333]. Dörder daireli tarzda ve 48 ailenin iskân etmesine imkân sağlayacak şekilde olacak olan bu 12 apartman inşaatının, 1.681.371 lira keşif bedeli üzerinden ihaleye çıkarılmış ve geçici teminatının 64.191 lira olduğu bilgisi verilmiştir[334]. 22 Ekim tarihli haberde, ihaleyi tahmin edilen bedelin %13,5 eksiğiyle Belediye Apartmanları Müteahhidi Mustafa Şendinç'in aldığı belirtilmiştir[335]. 1957 yılı ocak ayında öğrendiğimize göre, sekiz tanesinin temel hafriyatı biterken dördünün ise 20 Ocak Pazar günü başlanmıştır[336]. 3 Şubat Pazar günü inşaatın temel atımının gerçekleştirileceği söylense de[337] olmamış ancak bundan on gün sonra 13 Şubat Çarşamba günü saat 15.00'de ilk harcı Kaymakam Kemal Paşaoğlu koymuştur[338].

[329] *Yeni Karabük,* 7 Eylül 1956, Sayı:1009, s.1-2.
[330] *Yeni Karabük,* 1 Aralık 1956, Sayı:1082, s.1-2.
[331] *Demokrat Karabük,* 3 Ocak 1957, Sayı:84-691, s.1.
[332] *Demokrat Karabük,* 13 Mart 1957, Sayı:84-750, s.1.
[333] *Yeni Karabük,* 7 Eylül 1956, Sayı:1009, s.1-2.
[334] *Yeni Karabük,* 10 Eylül 1956, Sayı:1011, s.1.
[335] *Yeni Karabük,* 22 Ekim 1956, Sayı:1047, s.1.
[336] *Demokrat Karabük,* 21 Ocak 1957, Sayı:84-706, s.1.
[337] *Demokrat Karabük,* 2 Şubat 1957, Sayı:84-717, s.1.
[338] *Demokrat Karabük,* 14 Şubat 1957, Sayı:84-727, s.1. *Karabük Postası,* 14 Şubat 1957, Sayı:108, s.1.

Nisanın henüz başında 8'inin taş duvarlarının tamamlandığı ve 4'ününde briket duvar inşasına başlandığı konusunda bilgi verilmiştir[339]. Haziran ayında inşaatın son sürat sürdüğü ve en geç ekim ayının sonunda apartmanların tamamlanacağı ve kasım ayının ilk günlerinde merasimle işletme personeline verileceği ifade edilmiş[340] lakin 1958 yılında inşaat bitmiş ve dağıtımına yakında başlanacağı duyurulmuştur[341].

Bir yandan iskân dahilindeki diğer çalışmaların da son sürat devam ettiği görülmektedir. Bu doğrultuda uzun süre önce Çamlık mevkiinde temelleri atılan 200 işçi evinin inşaatı bitmiş ve sıhhi tesisat yapılmıştır. Aynı zamanda sitenin umumi elektrik tesisatı ve transformatör işi ele alınmış ve kanalizasyon ve su tesisatının plan ve projeleri hazırlanmıştır[342]. Diğer yandan 11 Mart Pazartesi günü basın, 170 işçi evinin inşaat hazırlıklarının hemen hemen bittiğini ve hafta içinde temel atma töreninin yapılacağını söylemiştir[343]. Çamlık'ta kurulan bu işçi sitesinin kooperatif üyelerine 20 Ekim'de verileceği müjdelenmiştir[344]. Müjdelendiği gibi de aynen gerçekleşmiş ve DÇ İşçileri Yapı Kooperatifi tarafından yaptırılan 200 işçi evi, 13 Ekim Pazar günü Kooperatif üyeleri arasında kurayla paylaştırılmış ve 20 Ekim Pazar günü saat 14.30'da da düzenlenen merasim ile anahtarları sahiplerine verilmiştir[345]. Böylece Çimen yönetimindeki DÇ İşletmeleri, Karabük'e yepyeni, modern bir mahalle kazandırmış oldu.

Daha önce Mithat Ersöz'ü anlatılırken onun döneminde Yenişehir Stadının yeniden düzenlenmesinin ilk kez gündeme geldiği ifade edilmişti. Ali Çimen Dönemi'nde ise bu işe ciddi manada girişildiği ve teoriden pratiğe geçilerek Yenişehir Stadyumunun temellerinin atıldığı görülmektedir[346].

Ali Çimen'in işçiler nezdindeki diğer faaliyetleri de şöyledir: İşçi Sarayının yapılması yönündeki çalışmalar da bu dönemde başlamıştır. İki katlı ilk katında

[339] *Demokrat Karabük,* 1 Nisan 1957, Sayı:84-766, s.1.
[340] *Demokrat Karabük,* 12 Haziran 1957, Sayı:84-823, s.1.
[341] *Karabük Postası,* 6 Ocak 1958, Sayı:374, s.1. Bu apartmanların 1.454.386.07 kuruşa mal edildiği ifade edilmiştir. Bkz. *Karabük Postası,* 5 Aralık 1957, Sayı:347, s.1. 48 daireden oluşan bu apartmanların tevziatına 10 Mart 1958 tarihi itibarıyla başlanmıştır. Bkz. *Karabük Postası,* 11 Mart 1958, Sayı:429, s.1.
[342] *Demokrat Karabük,* 25 Şubat 1957, Sayı:84-736, s.1.
[343] *Demokrat Karabük,* 11 Mart 1957, Sayı:84-748, s.1.
[344] *Demokrat Karabük,* 19 Eylül 1957, Sayı:84- 903, s.1.
[345] *Demokrat Karabük,* 21 Ekim 1957, Sayı:84-930, s.1. *Karabük Postası,* 21 Ekim 1957, Sayı:311, s.1.
[346] *Demokrat Karabük,* 13 Mart 1957, Sayı:84-750, s.1.

sinema, kütüphane ve konferans salonu, ikinci katta sendika ve misafirhanesinin olacağı, projesinin Yüksek Mimar Münci Tangör tarafından yapılacağı, binanın arsası konusunda DÇ İşletmelerinin inisiyatifi üstlendiği ve işin İşletmeler ve Çalışma Bakanlıkları ile sendika tarafından ortaklaşa *finanse edileceği* yönünde detay paylaşılmıştır[347].

9 Haziran 1958 Pazartesi günü saat 15.00'te fabrika sahasına inşa ettirilen İşçi Sarayının *ikmal inşaatının* ihalesi, 2.133.000 lira keşif bedeli üzerinden İşletme Umum Müdürlüğünde yapılmıştır[348]. İhaleyi yüzde 12,27 eksiğiyle, Mustafa Alper adlı bir Zonguldak firması almıştır[349]. Demokrat Karabük gazetesi tarafından 26 Ocak 1959'da yapılan haberde ise açılış töreninin 19 Mayıs'ta yapılacağı yönünde bilgi verildiği görülmektedir[350]. Ancak Karabük Postasının 6 Temmuz Pazartesi günkü haberi, söz konusu tarihte açılışın gerçekleşmediğine işaret etmektedir. Çünkü gazete inşaatın tamamen bitirildiğini, binanın etrafının düzenlenme işlerinin hala devam etmekte olduğunu ve bu işinde kısa zamanda bitirilerek birkaç gün içinde törenle hizmete açılacağını iletmiştir[351]. Yine DÇ meslek kursu mezunlarının çektiği zorluk da kursun *kesin şekilde* ortaokul dengi sayılıp eski mezunlarına yeni diplomalarının verileceğinin söylenmesi oldukça önemli diğer bir gelişmedir[352]. Diğer bir atılımda turizm sektörü özelinde gerçekleştirilmiştir. Bu yönde Ereğli Uzunkumda kamp kurma girişimine başlanılmıştır[353].

Ali Çimen tüm bu faaliyetleri ve çalışmaları sonrası Karabük Postasının 26 Ocak 1959 tarihli haberinde, Makine ve Kimya Endüstrisi Umum Müdürlüğüne tayin edildiği ve Demokrat Karabük'te de Sosyal Binada 2 Şubat 1959 Pazartesi akşamı saat 18.00'de kendisi için bir veda ziyafetinin verildiği yazılmıştır. Yemeğe DÇ İdare Meclisi azaları, Belediye Başkanı, Kaymakam, DÇ Kısım Müdürleri ve basın

[347]*Demokrat Karabük,* 5 Şubat 1957, Sayı:84-719, s.1.
[348]*Demokrat Karabük*, 10 Haziran 1958, Sayı:84-1124, s.1. *Karabük Postası,* 11 Haziran 1958, Sayı:505, s.1.
[349]*Demokrat Karabük,* 27 Haziran 1958, Sayı:84-1139, s.1.
[350]Demokrat Karabük, 26 Ocak 1959, Sayı:84-1310, s.1. Karabük Postasının Kasım 1958'deki haberinde, binanın dış kısımlarının tamamlandığı iç kısımlarında da büyük ilerleme kaydedildiği belirtilmiştir. Bununla birlikte E blokun kalorifer tesisatının da yapıldığı bildirilmiştir. Bkz. *Karabük Postası,* 14 Kasım 1958, Sayı:625, s.1.
[351]*Karabük Postası,* 6 Temmuz 1959, Sayı:823, s.1.
[352]*Demokrat Karabük,* 26 Ocak 1957, Sayı:84-711, s.1.
[353]*Demokrat Karabük,* 8 Nisan 1957, Sayı:84-772, s.1.

mensupları vs. katılmışlardır. Çimen'in yeni görevine 3/4 Şubat günü başlayacağı belirtilmiştir[354].

Karabük Postası tarafından 6 Şubat Cuma günü Ali Çimen'in tayinine ilişkin Resmî Gazete'de üç gün önce yayımlanan karar okurlarla paylaşılmıştır[355]. Bu hesapsız ayrılık ve beraberinde gelişen veda organizasyonu ve Karabük Postasında 30 Ocak Cuma günü *"D.Ç. Umum Müdürlüğünden ayrılması münasebeti ile SAYIN ALİ ÇİMEN Şahsiyet ve Hizmetleri…"* başlıklı kaleme alınan yazı okunduğunda görülecektir ki, kendisi Karabük camiasında oldukça sevilen ve sayılan bir idareci olup kalıcı bir iz bırakmıştır. Bu yazıdan kısaca bahsetmek gerekirse; sevilen ve sayılan bir kişiliğinin yanı sıra pek çok hizmetlerinin görüldüğü ve başarılı bir idareci olduğu, ayrılışının üzüntü yarattığı ifade edilmiştir[356].

Netice itibarıyla dönemindeki faaliyetleri kısaca toparlamak gerekirse ortaya şöyle yüklü bir veri çıkacaktır: Modern Yenişehir Sineması, 1000 kişilik İşçi Sarayı ıslah ve tadili, 2000 kişilik Yenişehir Stadı, Büyük Yenişehir Kulübünün tevsi ve ıslahı, Memurlar Kulübü; İskân açısından 400'den fazla ev bitirilerek bir miktar ailenin ikametine tahsis edilmiştir. 200 evler, 18 apartmanlık 72 daire, 12 büyük apartmanlık 48 daire, Yüzevler arasında yapılan 62 ev, yüksek virajda yapımına çalışılan 6 apartmanlık 38 daire, Yenişehir'de 5 blok içinde 80 modern daireyi içeren bekar memur lojmanları bitirilmiş ve dağıtılmıştır. Turizm açısından da kayak ve kış sporları kampı için Ahmet Usta mevkisinde arazi satın alınmış, Safranbolu Arslanlarda açık hava dinlenme yeri olmak üzere binalar satın alınmış ve Amasra deniz kampı genişletilmiştir. Otobüs seyir ve seferi civar ilçe ve köylere kadar kapsayacak hale getirilmiştir. Yine eski sinema binası modern bir poliklinik haline getirilmiş ve fabrikayla ilgili de Cumayanı kireç taşı ocağı açılmış ve işletmeye

[354]*Karabük Postası,* 26 Ocak 1959, Sayı:696, s.1. 3 Şubat 1959, Sayı:703, s.1. *Demokrat Karabük,* 3 Şubat 1959, Sayı:84-1317, s.1.
[355]*Karabük Postası,* 6 Şubat 1959, Sayı:706, s.1. 5 Şubat Perşembe gecesi posta treniyle Karabük'ten ayrılmıştır. *"Ali Çimen gitti"* başlığına bkz. *Karabük Postası,* 7 Şubat 1959, Sayı:707, s.1.
[356]Yazının tamamı için bkz. *Karabük Postası,* 30 Ocak 1959, Sayı:700, s.1. Ayrıca kendisinin dönemin Belediye Başkanı Fevzi Fırat ve DÇ İşletmeleri İç Alımlar Uzmanı Alişan Toker ile birlikte Kızılay Genel Merkezi tarafından onursal üyelik rozeti ile ödüllendirilmesi, Ceride-i Tıb adlı ek yayında *"NE ÇEKERLER?"* başlığı altında şahsının karşısındaki ifadede çok ilgi sözü diğer örnekler olarak göze çarpmaktadır. Bkz. *Karabük Postası,* 7 Temmuz 1958, Sayı:525, s.1. *Ceride-i Tıb,* 17 Mart 1956, Sayı:5, s.2.

alınmış, boru kok, yüksek fırın, çelikhane ve haddehane ilave ve tevsi işleri ve etütleri tamamlanmıştır[357].

3.3.6.Cevat Süberk (19 Mart 1959-1961)

Memleketi Adana olan Süberk, 1915 yılında Edirne'de dünyaya gelmiştir. 1935 yılında Askeri Liseden mezun 12 kişiden biri olarak Yarsubay/Asteğmenliğe terfi etmiş ve bu rütbesiyle Askeri Fabrikalar Umum Müdürlüğünde vazifeye başlamıştır. Yüksek İzabe Mühendisi olan Süberk tahsilini Berlin'de tamamlamış ve kıdemli beşinci sınıf askeri yüksek mühendis olarak Askeri Fabrikalar Genel Müdürlüğü Kırıkkale Pirinç Haddehanesi Teknik Müdürü olmuş, 1947 yılında ise sağlık sebebinden ötürü emekliye sevk edilmiştir. Ali Çimen'in görevden ayrılmasının ardından sızan haberlere göre Mithat Ersöz'ün yeniden geleceği Kemal Sungun'a oranla daha yüksek bir tahmin olarak görülürken bir süre sonra bu tahminler çürümüştür. Çünkü 16 Mart Salı günü Karabük Postası Demir Çelik Umum Müdürlüğü vazifesine, Mannesman-Sümerbank Boru Endüstrisi Müdürü Cevat Süberk'in tayin edildiğini ve birkaç gün içinde şehre geleceğini duyurmuştur. Son olarak basından öğrendiğimize göre o güne kadar Müdür Muavinliğini vekaleten üstlenen Şemsettin Koray'ın bu göreve asaleten tayini tasdikten geçerek kesinleşmiştir[358].

D. Karabük gazetesinin 11 Şubat 1959 Çarşamba günkü haberine göre DÇ İşletmeleri, Ağır Sanayi İşçileri Sendikasına 1231 m^2'lik arsayı hibe etmiştir. Buraya sendika idare heyetinin pek yakın bir zamanda sendika binası yaptıracağından bahsedilmiştir[359]. Sendikanın Yüzevler civarındaki yere yaptıracağı binanın plan ve projeleri hazırlanmıştır. C. Süberk göreve geldikten sonra da 31 Mart Salı günü sendika idare heyeti tapu dairesinde yapılan bir törenle arsanın tapusu almıştır[360].

---

[357]Detaylar için bkz. *Karabük Postası,* 31 Ocak 1959, Sayı:701, s.1.

[358]*Yeni Karabük,* 5 Mayıs 1960, Sayı:2055, s.1., *Demokrat Karabük,* 21 Mart 1959, Sayı:84-1355, s.1. *Karabük Postası,* 24 Şubat 1959, Sayı:721, s.1. 16 Mart 1959, Sayı:738, s.1. 20 Mart 1959, Sayı:741, s.1. K.g. Demokrat Karabük gazetesinde 19 Mart Perşembe günü Karabük'e geldiği ve yeni görevine başladığı haberine karşın Karabük Postası da o tarihte ilçeye geldiğini ifade ederken 23 Mart Pazartesi gününden itibaren resmen vazifesine başlayacağını bildirmiştir. Bizde şehre geliş tarihini verdik. Bkz. *Karabük Postası,* 21 Mart 1959, Sayı:742, s.1. *D.A.B.C.A.,* Fon Kodu:30-11-1-0, Yer No:95-13-7., *D.A.B.C.A.,* Fon Kodu:30-11-1-0, Yer No:193-23-3.

[359]*Demokrat Karabük,* 11 Şubat 1959, Sayı:84-1324, s.1.

[360]*Demokrat Karabük,* 2 Nisan 1959, Sayı:84-1363, s.1. Karabük Postası da bu konu le ilgili bina yapımı için fiili çalışmalara başlandığını Umum Müdürlüğün bedelsiz olarak sendikaya devredeceği yeri gösterdiği bu yerin PTT binasının yapılacağı yerin hemen bitişiği olduğunu yazmıştır. *Karabük Postası,* 7 Nisan 1959, Sayı:756, s.1.

İşçilere yönelik yapılan en büyük hizmet ise, kuşkusuz epeyce zaman sürüncemede kalmış olan *'Ustabaşılar arasındaki prim farkı'* meselesinin kesin surette çözülmüş olmasıdır. Bu sorunun yarattığı adaletsizliğe biraz daha değinmeyi yararlı görmekteyiz:

DÇ Ustabaşıları ikiye ayrılmaktaydı şöyle ki 3659 sayılı kanunun 10. maddesine göre tayinleri yapılıp maaş alanlar ile 3008 sayılı İş Kanunu'na göre maaş alanlar olarak. Son yapılan yüzde yüz zamdan ilk sıradaki memurlar faydalanmışken diğerleri yararlanamamıştır. Bu yüzden aynı işi yapan iki ustabaşından 3008 sayılı kanuna tabi olan 3659 sayılı kanuna tabi olana göre hemen hemen yüzde elli oranında daha az ücret almaktaydılar. DÇ Umum Müdürlüğü de aradaki ücret farkını kapatmaya karar vermiş ve 3008 sayılı kanuna tabi olanların maaşının 1 Haziran 1959'dan itibaren diğer ustabaşıların seviyesine çıkarmak için idare meclisine bir teklif yapmıştır. İdare meclisinin 25 Ağustos tarihli toplantısında müzakere edilecek olan teklifin ittifakla kabul edileceği muhakkak gözüyle bakılmıştır[361]. 25 Ağustos günüde bu teklifin görüşüleceği ve karara bağlanacağı söylenmiştir[362]. Bu söylentiler boş çıkmamış ve iki gün sonra bu adaletsizliğin ortadan kaldırıldığı, 3008 sayılı kanuna tabi ustabaşıların ücretlerinin de 3659 sayılı kanununa tabi olan ustabaşıların ücretlerine göre ayarlanacağı ve aradaki farkında ağustos ücreti ile birlikte ödeneceği basında bayram sevinci şeklinde karşılanarak okurlara duyurulmuştur[363].

Ücret farkının kalkmasıyla birlikte 3008 sayılı kanuna tabi ücreti kesilenlerin maaşlarına da hatırı sayılır şekilde %46 oranında zam yapılmış ayrıca 14 Eylül itibarıyla da *maaş farkları* ödenmeye başlamıştır[364]. Fakat 12 Ekim 1960 yılında Y. Karabük'te, *ismi belirtilmeyen bir kişinin* işçilere verilen bu %46'lara yükseltilen zamların geçmiş aylara ait farklarının aynı iş camiasında aynı İş Kanunu'na bağlı olan ustabaşılara ve ücreti kesilmiş olan işçilere ödenirken, yevmiyeli işçilere verilmediğini belirten ve söz konusu ikiliğin ortadan kaldırılması yönünde Cevat Süberk'e talepte bulunduğu metin yayımlanmıştır[365].

---

[361] *Demokrat Karabük,* 10 Ağustos 1959, Sayı:84-1447, s.1-2.
[362] *Demokrat Karabük,* 25 Ağustos 1959, Sayı:84-1460, s.2.
[363] *"D.Ç. ustabaşıları arasında ki ücret farkı kalktı" Demokrat Karabük,* 27 Ağustos 1959, Sayı:84-1462, s.1-2.
[364] *Demokrat Karabük,* 15 Eylül 1959, Sayı:84-1477, s.1. *Karabük Postası,* 14 Eylül 1959, Sayı:883, s.1.
[365] *"Umum müdürden bekliyoruz" Yeni Karabük, 12* Ekim 1960, Sayı:2189, s.1.

Aziz Aksu Dönemi'nde Karabük ekonomisinin sıkıntıya girmesine sebep olan demir satış usulünde değişiklik yapılmasına yönelik pratiğe geçmeyen birtakım iyi niyetli söylemlerin olduğu ifade edilmişti. Süberk Dönemi'nde ise bu hususta eyleme geçildiği görülmektedir. Bu meyanda, 18 Eylül tarihinden itibaren inşaat demiri satışlarının serbest bırakılmasına yönelik karar alınmış ve talimatname hazırlanmıştır. Söz konusu talimatname de müşterinin müracaat şekli, alacağı miktar, nerelerden alacağı tespit edilmiştir[366]. Ancak bu çalışma, kalıcı ve net bir çözüm getirmekte aciz kalmıştır. Çünkü İnsanoğlunun fıtratında bozukluk olduktan sonra hangi kanunu getirirseniz getirin hangi düzenlemeyi yaparsanız yapın, hepsi beyhude olacaktır. Satışlar serbest bırakıldıktan sonra bazı firmalar çalışanlarını piyasada en geçer cins demiri almak adına DÇ'ye müracaat ettirmişlerdir. Ancak karaborsacılığa yönelip malları stoklamaya başlamışlardır. Bunun üzerine 4 Ekim Pazar günü Umum Müdürü Cevat Süberk Umum Müdür Muavini Şemsettin Koray'ın katılımıyla gerçekleştirilen toplantıda, talimatnameye son şekil verilmiştir. Bu talimatnameye göre demir satışı öncelikle gerçek ihtiyaç sahiplerine yapılacak ve artan kısmında demir tüccarlarına *başvuru sırasına* göre verilecektir[367].

İşçilerin maddi ve manevi açıdan kalkınması için çalışan işletme 1959 işçi mesken programı titizlikle uygulanmış bu doğrultuda, inşaatı ihale edilen 52 daireli apartmanın mukavelesi 30 Haziran günü imzalanmıştır. Müteahhitte 1 Temmuz Çarşamba gününden itibaren çalışmalara başlamıştır[368]. Demokrat Karabük gazetesi hazırlıkların bittiğini ve toprak hafriyatına başlandığını, edindikleri bilgiye göre de temel atma törenin temmuz ayının sonlarına doğru yapılacaktır[369]. Ancak söz konusu gazete hem temellerin atılacağı tarih hem de edindiği bilgi açısından yanılmıştır. Çünkü hazırlıklar bitmemiştir. Aynı gazete bu kez inşaat hazırlıklarının süratle ilerlediğini, temel hafriyatına yakında başlanacağını ve temel atma merasiminin de ağustosun ilk haftasında yapılacağını söylemiştir[370]. Diğer taraftan DÇ İşletmeleri aldığı karar doğrultusunda 4.010.533 liraya mal olacak olan 60 daireli apartmanın inşaatını *eksiltmeye çıkartmıştır*[371]. İhalesi 24 Eylül Perşembe günü yüzde 25

[366]*Demokrat Karabük*, 10 Eylül 1959, Sayı:84-1473, s.1-2.
[367]*Demokrat Karabük,* 6 Ekim 1959, Sayı:84-1492, s.1-2.
[368]*Demokrat Karabük,* 2 Temmuz 1959, Sayı:84-1414, s.2.
[369]*Demokrat Karabük,* 13 Temmuz 1959, Sayı:84-1423, s.1-2.
[370]*Demokrat Karabük,* 31 Temmuz 1959, Sayı:84-1439, s.1-3.
[371]*Demokrat Karabük,* 3 Eylül 1959, Sayı:94-1468, s.1-2.

eksiğine bir Ankara firmasına verilmiştir[372]. 8 Ekim Perşembe günü de müteahhit firmayla DÇ İdarecileri arasında inşaat mukavelesi imzalanmıştır[373].

Cevat Süberk Türk sanayisinin çok önemli simalarından biridir. Onun meslek hayatı boyunca Türkiye adına yaptığı en önemli hizmet, kuşkusuz Ereğli'den yükselen dumanlarda kendini hissettirmektedir. Çünkü Ereğli Demir Çelik Fabrikasının kurulma sürecinin *hızlanması,* Süberk'in Karabük DÇ Fabrikasının Umum Müdürü olduğu 1959 tarihinde başlamıştır[374]. Bu doğrultuda Demokrat Karabük gazetesi 14 Ağustos 1959 tarihli haberinde ikinci DÇ Sanayinin yerinin *kesin şekilde* tespit edildiğini ve yapılan incelemeler neticesinde bu iş için en uygun yerin Ereğli olduğu anlaşıldığını ve burada kurulmasına karar verildiğini yayımlamıştır. Devamında ikinci DÇ Sanayinin kurulması için Amerikan firmalarıyla 244 milyon dolarlık bir anlaşmanın imzalandığı hususunda hatırlatma yapmıştır[375]. Sonra 18 Kasım Çarşamba günü kurulacağı sahanın kesin şekilde tespiti ve istimlake gidilmeksizin sahipleriyle bir anlaşmaya varılıp varılmayacağının tetkiki için C. Süberk beraberinde DÇ Hukuk Müşaviriyle birlikte Karadeniz Ereğli'ye gitmiştir[376].

Aynı gazetenin 2 Aralık tarihli haberinden, sanayi tesisinin kuruluş hazırlıklarının son aşamaya geldiği öğrenilmektedir. Devamında Demir Çelik İşletmelerinin Ankara temsilciliğinde gelişen müzakerelerin sona erdiği ve protokolün 30 Kasım Pazartesi akşamı imzalandığı, Süberk'in de görüşmeler için Karabük'ten Ankara'ya gittiği ve 2 Aralık günü döneceği bilgisine ulaşılmaktadır[377]. Onun bu hizmetlerinin görmezden gelinmediği, Demokrat Karabük gazetesinin 15 Aralık 1959 tarihli ve 84-1544 sayılı nüshasından anlaşılmaktadır. Ereğli'den özel aktarılan haberde, 13 Aralık 1959'da Ereğli Belediye Meclisi olağanüstü bir toplantı yaparak *'İkinci Demir Çelik sanayinin Ereğli'ye kurulmasında büyük hizmetleri olan'* Sanayi Vekili Sebati

[372]*Demokrat Karabük,* 26 Eylül 1959, Sayı:84-1484, s.1-3.
[373]*Demokrat Karabük,* 10 Ekim 1959, Sayı:84-1496, s.1.
[374]Yeni Karabük gazetesi, 1953 yılında hükümetin yeni bir demir çelik sanayi kurmaya karar verdiğini ancak kesin olarak nerede kurulacağının bildirilmediğini buna karşın Bandırma, Karadeniz Ereğli veya Edremit'te inşa edileceğinin tahmin edildiğini yazmıştır. Ayrıca hızla ilerleyen etütlerin 1953 yılının sonunda sonuçlanacağını, tesislerin yerinin kesin şekilde tespit edildikten sonra 1954'te inşaata başlanılacağını iddia etmiştir. Bkz. *Yeni Karabük,* 13 Ocak 1953, Sayı:109, s.1., Safranbolu Karabük gazetesinin 25 Şubat günü yayımlanan haberine bakıldığında, net bir ifade ile Ereğli'de kurulacağının duyurulduğu görülecektir. Bkz. *Safranbolu Karabük,* 25 Şubat 1953, Sayı:160, s.1.
[375]*Demokrat Karabük,* 14 Ağustos 1959, sayı:84-1451, s.1. Aynı gazete aralık ayındaki nüshasında ikinci Demir Çelik sanayinin Amerikan Cooper ve Wishghousse Firmaları tarafından inşa edileceğini belirtmiştir. Detaylar için bkz. *Demokrat Karabük,* 3 Aralık 1959, Sayı:1536, s.1.
[376]*Demokrat Karabük,* 19 Kasım 1959, Sayı:84-1524, s.1.
[377]*Demokrat Karabük,* 2 Aralık 1959, Sayı:84-1535, s.1.

Ataman'a, Nafia Vekili Tevfik İleri'ye, A.K.İ. Müessesesi Müdürü Kemal Özkal ve DÇ Umum Müdürü *Cevat Süberk'e 'fahri hemşehrilik'* unvanı verilmesine ittifakla karar verdiği ve beratların hazırlanmasına başlandığı belirtilmiştir. Yine bununla birlikte hafta içi on beş kişilik bir Belediye Heyetinin Karabük'e gelip Cevat Süberk'e merasimle fahri hemşehrilik beraatını takdim edeceği okurlara duyurulmuştur[378]. Yine 28 Şubat 1960 Pazar günü yapılan Kızılay Umumi Heyet kongresinde okunan eski idare heyeti raporunda, Kızılay Karabük Şubesine 1400 metrekare arsanın sembolik bir bedelle DÇ İşletmelerince verilmesinden İşletme Umum Müdürü C. Süberk ve Umum Müdür Muavini Ş. Koray'ın gösterdiği yakın alaka ve yardımlarının minnet ve şükranla anılması sebebiyle kendilerine *'onursal üyelik payesi ile birer altın madalya'* verilmesi Umumi Heyete arz edilmiş ve Umumi Heyetçe ittifakla kabul edilmiştir[379]. 23 Ocak 1960 Cumartesi günü basında fabrikanın kurulmasında kullanılacak olan demir konstrüksiyonların Karabük Fabrikalarında üretileceği ve bunun için dışarıya döviz verilmeyeceğinin vurgulandığı görülmektedir[380].

Yeni Karabük gazetesi 18 Şubat 1960 tarihli nüshasında, kurulacak olan sanayi tesisi ile ilgili firmalarla son görüşmeleri yapmak için, DÇ Umum Müdürü Cevat Süberk, DP İlçe İdare Kurulu üyesi Veli Aytekin, Ticaret ve Mali Müşavir Kemal Dikmen ve Etüt Tesis Müdürünün 17 Şubat Çarşamba günü Ankara'ya gittiklerini, 18 Şubat Perşembe günü saat 10.30'da da Amerika'ya hareket edeceklerini kamuoyuna açıklamıştır[381]. 15 Mart Salı günkü nüshasında da bahsedilen ziyarete dair bilgiler edinilmektedir. Bu doğrultuda Amerika'ya giden Hariciye, Maliye ve Sanayi Bakanlığının temsilcilerinin de bulunduğu heyetin içerisindeki Süberk ve arkadaşlarının 12 Mart Cumartesi günü Karabük'e döndükleri ve öğrenilene göre Ereğli'de kurulacak olan ağır sanayi için kalkınma ikraz fonundan kredi temini konusundaki görüşmelerin başarılı şekilde neticelendirildiği aktarılmıştır[382].

---

[378] *'Ereğlilerin kadir şinaslığı'* başlıklı haber için bkz. *Demokrat Karabük,* 15 Aralık 1959, Sayı:84-1544, s.1.

[379] *Karabük Postası,* 11 Mart 1960, Sayı:1027, s.1-2.

[380] *Yeni Karabük,* 23 Ocak 1960, Sayı:1974, s.1.

[381] Ayrıca Karabük Demir Çelik Fabrikasının genişletilmesi ile ilgili hükümetle sağlanan 15 milyon dolarlık Exime Bank Amerikan kredisinden faydalanabilmek için görüşmelerde bulunacakları kamuoyuna yansımıştır. Bkz. *Yeni Karabük,* 18 Şubat 1960, Sayı:1995, s.1.

[382] Ayrıca Karabük tevziatının tamamlanması için Exim Banktan 15 milyon dolarlık kredinin temini konusu da olumlu sonuçlanmış lüzumlu mühendislik mukavelelerini C. Süberk imzalamıştır. Bkz. *Yeni Karabük,* 15 Mart 1960, Sayı:2015, s.1.

Bir buçuk yıl boyunca Türkiye'ye yeni bir demir çelik fabrikasının daha kazandırılması için mücadele veren Cevat Süberk, 17 Ağustos 1960 Çarşamba günü Yeni Karabük gazetesinde *'ikinci Demir ve Çelik ağır sanayi tesisleri yapılıyor'* başlıklı haberde, fotoğrafı ve altında '*İkinci Demir ve Çelik sanayiinin kurulmasında büyük payı olan Cevad Süberk'* ifadeleriyle, ülkenin ihtiyacını giderecek olan böyle önemli bir tesisi Türkiye'ye kazandırmak için bir buçuk yıl durmadan, dinlenmeden çalışıp neticeyi olumlu şekle getirdiğinden söz edilerek kendisinin onurlandırıldığı görülmektedir[383]. Son olarak fabrikanın 1961 yılında inşaat ve montaj çalışmalarına başlanmış ve 1965 yılında işletmeye alınacak olan Erdemir'in[384] de ilk İdare Meclisi Başkanı olmuştur.

Süberk 1961'e kadar Karabük DÇ Umum Müdürü görevini sürdürmüş ve 23 Nisan 1965 Cuma günü hayata gözlerini yummuştur[385]. Vefatı yerel basın haricinde ulusal basında da büyük yankı uyandırmıştır. Cumhuriyet gazetesinin 25 Nisan 1965 tarihli sayısının 3. sayfanın altında *'ACI BİR KAYIP'* başlığıyla Ereğli Demir ve Çelik Fabrikaları T.A.Ş.'nin derin saygısını içeren bir yazı tefrika edilmiştir. Bu yazıda şu ifadeler oldukça manidardır:

> *"Şirketimizin ilk İdare Meclisi Reisi ve kıymetli Genel Müdürümüz Yüksek Mühendis CEVAT SÜBERK…Şirketimizin kuruluşundan bugüne kadar devamlı olarak hizmetini Müessesemize vakfetmiş ve kıymeti zor takdir edilir, unutulmaz mesaisi ile anılacak merhumun…"*[386]

Aynı gazetenin 13 Mayıs 1965 tarihli 14647 sayılı nüshasındaki 2. sayfanın sol alt köşesinde, *'KAYBETTİKLERİMİZ- TÜRK SANAYİNİN BÜYÜK KAYBI: CEVAT SÜBERK'* başlığıyla Ertuğrul Soysal tarafından kaleme alınan makalede kısa bir biyografisi verilmiştir:

> *"…Almanya'da izabe yüksek mühendisi olduktan sonra, devletin muhtelif fabrikalarında değişmeyen bir muvaffakiyet ve mükemmeliyetle çalıştı. Kırıkkalede ve Sümerbankta uzun yıllar hizmet etti. Sümerbankla Mannersmann'ın İzmitte kurdukları Boru Fabrikasına Türk Genel Müdür tayin edildi. Bu fabrikada temelden başlayıp mamulü çıkarana kadar fevkalade bir gayret ve fedakarlıkla çalıştı…. Mannersmann'dan sonra Karabük'e Genel Müdür olarak atandı. 1959 yılı onun idaresinde Karabük'ün en parlak devri oldu. 27 Mayıs Devrimini müteakip zamanın*

[383] *Yeni Karabük,* 17 Ağustos 1960, Sayı:2141, s.1.
[384] ERDEMİR, *"Tarihçe",* https://www.erdemir.com.tr/kurumsal/tarihce/, Erişim Tarihi:9 Nisan 2023.
[385] C. Süberk'ten sonra Karabük Demir ve Çelik İşletmeleri Genel Müdürlüğü görevine 1961 yılında Ali Ulubay tayin edilmiştir. Bkz. *D.A.B.C.A.*, Fon Kodu:30-18-1-2., Yer No:162-50-20.
[386] *Cumhuriyet,* 25 Nisan 1965, Sayı: 14629, s.3.

Milli Birlik Komitesi onu, kurulması kararlaştırılmış bulunan Ereğli Demir ve Çelik Endüstrisine -Bir Numaralı Adam- olarak tayin etti..."[387]

3.4. Karabük'te Sendikal Faaliyetler

Sendika kelimesi menşei itibarıyla mazisi çok eskilere dayanmaktadır. Roma ve Yunan hukuk sisteminde *'Syndic'* bir birliğin temsilini sağlamakla yükümlü kişileri anlatmaktaydı. *'Syndicat'* sözcüğü ise görevli kişilerin işlevlerini ve bu işlevlerin yürütüldüğü yeri ifade etmek için kullanılmış bir kavram olarak karşımıza çıkmaktadır[388]. Sendikalar Kanunu'nun 2821 sayılı 2. maddesine göre sendika: "*İşçilerin veya işverenlerin çalışma ilişkilerinde, ortak ekonomik ve sosyal hak ve menfaatlerini korumak ve geliştirmek için meydana getirdikleri tüzelkişiliğe sahip kuruluşlara denilir. Konfederasyonun tanımı ise: Değişik işkollarında en az beş sendikanın bir araya gelmesi suretiyle meydana getirdikleri tüzelkişiliğe sahip üst kuruluşlara denilir"*[389]. şeklinde tanımlanmıştır. Sendika hakkında yapılmış olan bu tanımlamalara baktığımızda hepsinin, sendikanın aynı mesleğe mensup kişiler tarafından, her türlü maddi ve manevi bakımdan yek vücut olma hedefiyle yola çıktıkları bir dayanışma çatısı olduğu yönündeki yorumlamada birleştikleri görülmektedir.

Osmanlı'da esas anlamda ilk işçi örgütlenmesi olarak karşımıza, 1895 yılında Tophane işçilerinin kurmuş olduğu *'Osmanlı Amele Cemiyeti'* çıkmaktadır[390]. Ömrü kısa olan bu örgütlenmenin kapatılmasından sonra sırasıyla 1901'de Kavala'da *'Tütün Amelesi Saadet Cemiyeti'*,[391] İstanbul'da '*Hamurkar Cemiyeti*, 1907'de Filibe'de *'Şark Demiryolları Şirketi İşçileri Cemiyetinin'* kurulduğu bilinmektedir[392]. Meşrutiyetin yeniden ilan edilmesiyle birlikte de *'cemiyet'* ismi adı altında pek çok işçi örgütü kurulmuştur.

---

[387] *Cumhuriyet,* 13 Mayıs 1965, Sayı:14647, s.2.

[388] Fevzi Demir, *"Sendikaların Kuruluşu ve İşleyişi",* Çalışma ve Toplum Dergisi, Cilt 4, Sayı 39, 2013, s.19.

[389] Düstur, Tertip:5, Cilt:22, s.316., 7 Mayıs 1983'de Resmî Gazete'de yayımlanmıştır. Bkz. *T.C. Resmî gazete,* Sayı:18040, No:2821, 7 Mayıs 1983, s.2.

[390] Ancak bu bilgi belgelendirilememiş olduğundan ötürü teyide muhtaçtır. Detaylar için bkz. Adnan Mahiroğulları, *"Osmanlı Döneminde Kurulan İki İşçi Cemiyeti (Tütün Amelesi Saadet Cemiyeti, İzmir Elbise Amelesi Cemiyeti)",* Çalışma ve Toplum Dergisi, Cilt 3, 2015, s.12.

[391] Kavala'da ki kurulan bu işçi örgütlenmesinin sendikal nitelikte etkinlikleri olan ilk işçi cemiyeti olduğu söylenmektedir. Detaylar için bkz. Mehtap Yücel Bodur, *"Sendika ve Grev Hakkının Mündemiçliği Sorunu- Kavala Grevi Örneği",* Akademik Hassasiyetler, Cilt 6, Sayı 12, 2019, s.206.

[392] Mahiroğulları, a.g.m., s.12

Cumhuriyet Dönemi'nde 8 Haziran 1936 tarihinde 3008 sayılı *'İş Kanunu'* çıkarılmış fakat sendika kurma veya sendikal örgütlenmeye ilişkin bir maddeye atıfta bulunulmazken madde 72'yle de grev ve lokavt yasaklanmış idi[393]. 11 yıl sonra yani 20 Şubat 1947'de çıkarılmış olan 5018 sayılı *'İşçi ve İşveren Sendikaları ve Sendika Birlikleri Hakkında'* kanunun yürürlüğe girmesi ile birlikte, sendikaların kurulması için hukuki bir altyapı hazırlanmış oldu[394]. Akabinde 1950 yılı itibarıyla Türkiye'de sendikalaşma hareketleri oldukça hız kazanmıştır. Karabük'te bu faaliyetler içerisinde bir işçi kenti olarak elbette kendine yer bulmuştur.

5018 sayılı kanun kapsamınca Karabük'te ilk sendika, Haziran 1950'de başta İbrahim Odabaşı ve Mazlum Özdemir (askerdi) olmak üzere *DÇ Ağır Sanayi İşçileri Sendikası* adı altında bir sendika kurulmuştur.

11 Mart 1951 yılında kurulan ikinci sendika da *Demir Çelik İşçileri Sendikasıdır.* Çünkü *'Sanayii işçileri sendikası baltalanıyor'* başlıklı yazı dizisinin 25 Nisan 1952 tarihli bölümünde İş Yolu gazetesinin İbrahim Odabaşı hakkındaki yazısı eleştirilirken, kullanılan *"...İbrahim Odabaşı sendikası adı ile anılan...Demir Çelik sanayi işçileri sendikasını ..."* ifadeleri, yukarıda ifade ettiğimiz gibi 1950'de kurulan ilk sendikanın Ağır Sanayi İşçileri Sendikası olduğuna işaret etmektedir[395]. Sonradan detaylarıyla değineceğimiz toplulukla iş ihtilafı meselesini çıkaran sendikanın özellikle *"D.Ç. Ağır Sanayi İşçileri Sendikası toplu iş ihtilafı çıkardı" ve "D.Ç.A. Sanayi İşçileri Sendikasının çıkardığı toplulukla iş ihtilafı"* şeklinde açıkça Ağır Sanayi İşçileri Sendikası olduğunun belirtilmiş olması ve özellikle Yeni Karabük gazetesinin 25 Kasım 1952 tarihindeki "*D.Ç. Sanayi işçilerinin çıkardığı toplulukla iş ihtilafı"* başlığıyla 3. sayfanın sağ üst sütununda yer verdiği haberde ki *"...D. Çelik ağır sanayi işçileri sendikası başkanı İbrahim Odabaşı..."* ifadeleri bize

[393] Söz konusu 3008 sayılı İş Kanunu işçi ile işveren arasındaki ilişkileri düzenleyen bir form olarak değerlendirmek gerekir. Detaylar için bkz. *T.C. Resmî Gazete,* 15 Haziran 1936, Sayı:3330, no:3008, s.6621-30.

[394]Resmî Gazete'de 26 Şubat 1947'de yayınlanan söz konusu kanunun 1. ve 3. maddeleri sendika kurma özgürlüğünü açıkça tanırken, 7. maddede grev ve lokavt hususu yine yasak kapsamında ele alınmıştır. Detaylar için bkz. *T.C. Resmî Gazete,* 26 Şubat 1947, Sayı:6542, No:5018, s.11929., Ardından 1950 seçimleri arifesinde, Demokrat Parti açıkça grev hakkını savunmuş ve bu hakkın verileceğini vaat etmişti. Seçimi kazanmasından kısa süre sonra 29 Mayıs günü de Adnan Menderes'in mecliste okuduğu hükümet programı içerisinde ki şu ifadeler ile; *"...Demokrasi prensiplerine göre tabii bir hak olarak tanıdığımız grev hakkını sair demokrat memleketlerde olduğu gibi, içtimai nizamı ve iktisadi ahengi bozmayacak surette kanunileştireceğiz..."* yinelenmiştir. Bkz. *TBMM Tutanak Dergisi,* Dönem:9, Toplantı: Olağan, Oturum:1, Cilt:1, 29.05.1950, s.29. Fakat DP iktidarının söylemleri dilden öteye geçmeyecek ve grev hakkı kesin olarak 1963 yılında tanınacaktır.

[395]*Yeni Karabük,* 22 Nisan 1952, Sayı:34, s.2. 25 Nisan 1952, Sayı:35, s.2.

kurulan ilk sendikanın *net bir biçimde* Ağır Sanayi İşçileri sendikası olduğunu göstermektedir[396]. Özetle bu ilk sendikanın kimi zaman Ağır Sanayi işçileri kimi zaman Sanayi işçileri şeklinde ifade edildiği görülüyor.

'Karabük'ün ilk sendikası Ağır Sanayi İşçileri Sendikasının' içerisinde yaşanan işçi kitlelerini tekele geçirmek adına yürütülen rant kavgaları sonrasında sendika başkanı İbrahim Odabaşı'nın altının iyiden iyiye oyulması[397], daha yüksek konumda olanlar tarafından, her söylenene evet dememesi gibi etkenlerden ötürü *'sevimsiz'* olarak görülmesine ve uzaklaştırılmak istenmesine sebep olmuştur. Tüm bu kişisel hırsların ön plana çıkarıldığı 11 Mart 1951 Pazar günü düzenlenen olağanüstü kongrede, ilk sendikadaki ayrılık sonrası *'Demir Çelik İşçileri Sendikası'* adıyla yeni bir sendika kurulmuştur[398].

Çehreli sendika içi yaşanan bu ayrılığın sebebini, 1966 yılında verdiği konferansta şu ifadelerle dile getirmiştir:

> *"...Sendika idarecilerinin fabrika idarecilerine karşı eski küskünlüklerini devam ettirmek istemeleri karşısında İşçi iki kutuba ayrıldı. Siyasi hiç bir tesir altında kalmıyarak, bir araya gelerek ve Sendika idarecilerini beyenmediklerinden sendikadan ihraç olanlarla birlikte yeni bir sendikanın çatısı altında toplanıldı..."*[399]

---

[396]*Yeni Karabük,* 11 Nisan 1952, Sayı:31, s.1. 23 Eylül 1952, Sayı:77, s.2. 25 Kasım 1952, Sayı:95, s.3. 14 Mart 1952 Cuma günkü nüshada da yine *"...Kongre başkanlığına Demir-Çelik ağır sanayi işçileri başkanı İbrahim Odabaşı seçilmiştir..."* ifadesi yer alır. Bkz. *Yeni Karabük,* 14 Mart 1952, Sayı:23, s.1.

[397]*Yeni Karabük,* 25 Nisan 1952, Sayı:35, s.2.

[398]*Yeni Karabük,* 22 Nisan 1952, Sayı:34, s.2., Sendikanın Yönetim Kurulu üyeleri şu isimlerden oluşuyordu: Başkan Mustafa Ulupınar, 2. Başkan Ömer Bilici, Sekreter Turhan Kökkaya, Sayman Necmi Güvengez, Üye Mehmet Kavilci, Veznedar Nuri Büyüktopçu, Niyazi Akyol. Bkz. *İş Yolu,* 18 Ocak 1953, Sayı:25, s.5. Sendikalar birleşmeden önceki yönetim kurulu başkanlığı ibaresinin altında da Ahmet Çehreli ve Turhan Kökkaya'nın isimleri bulunmakta idi. Bkz. *Müstakil,* 7 Ocak 1956, Sayı:67, s.1.

[399]Çehreli, a.g.m., s.146-47. Fakat Karabük Postasının *"Sendika ve Siyaset"* başlıklı yazısını okuduğumuzda, bazı unsurların gerek kulis arkası faaliyetleri gerek fiili hareketleri ile kongrenin havasına siyaseti de sokmak için uğraştıkları ve bunda az da olsa başarılı olduklarının söylendiğine tanık olunmuştur. Yine İş ve işçi meselelerinin mevzu bahis olduğu bir toplantıda, o toplantıya siyaseti sokmanın memleket sanayisine bir darbe olduğunun belirtildiği görülmüştür. Ayrıca siyasetin münakaşasının işçi camiasının dışında kalması gerektiği ifade edilmiş ve işçi camiasına siyaset sokulmasın denilmiştir. Ayrıntılar için bkz. *Karabük Postası,* 30 Eylül 1958, Sayı:587, s.1. Ahmet Çehreli DP içerisinde de aktif siyaset yürütmüş bir kişiydi. Bkz. *Demokrat Karabük,* 20 Ocak 1959, Sayı:84-1305, s.1. Yani şunu demek istiyoruz: İlk sendikayı siyasi olarak nitelendirmiş ama birleşme sonrası başkanı olduğu sendikada öyle ya da böyle politikaya alet olmuştur.

Basında da Demir Çelik İşçileri Sendikası için, sabık iktidarın işçi kitlelerini dağıtmak, mevcut sendikayı baltalamak maksadıyla kurulduğu ifade edilmiş ve *'kukla sendika'* olduğu çarpıcı şekilde vurgulanmıştır[400].

İkinci sendikanın kurulması tartışmaları dindirmediği gibi daha da hararetli hale getirdiği görülmektedir. Nitekim Demir Çelik İşçileri Sendikasının yayın organı olan İş Yolu gazetesinde Sanayi İşçileri Sendikası Başkanı İbrahim Odabaşı, tüzüğü ayaklar altına alıp genel heyeti hiçe sayan ve diktatör idareci olarak lanse edilmiştir. Bu iddialara cevap gecikmemiş ve Mustafa Saka tarafından kaleme alınan yazı Yeni Karabük gazetesinde yayımlanmıştır. Bu yazıda İş Yolu gazetesi açıkça hedef alınmış ve *'işini yoluna koyanların'* gazetesi şeklindeki ifadeler ile kinaye yapılmıştır.

Mustafa Saka yazısında;

> *"...Ahmet Çehreli'nin yazısını okudum. Hemen kaydedeyimki kendisine bu şekilde bir yazıyı asla yakıştıramadım. Mezkûr yazıda, işverenin çığırtkanlığını yaparak matbuat alemini rencide edecek bir şekilde işçi topluluğunun yüzde 90 ını bünyesine alan sanayi işçileri sendikasına hücuma sahifelerini teksif eden bir gazetenin gayesinin neye matuf olduğunu kıymetli okuyucularımın takdirlerine arz eder. Durumu şöylece hülasa ederim:... "*demiştir.

Yine Mustafa Saka yazısında İbrahim Odabaşı'ya getirilen iddialara yönelikte, keyfine göre hareket etmediği cevabını vermiştir. Ayrıca eğer bir usulsüzlük var ise yetkili makamları harekete geçirebileceklerini belirtmiştir. Odabaşı'ya yönelik özellikle diktatör söylemlerine ilişkin de onun sadece 3512 sayılı Cemiyetler Kanunu'na ve buna göre yapılması gereken ana nizamnamesine göre idare edilmesi gereken bir kuruluşun başkanı olduğu, dolayısıyla diktatördür tezini savunanların ya bu kelimenin anlamını bilmediklerini yahutta *'garezine'* söylediklerini ifade ederek söz konusu iddiaların yalnız dedikodudan beslenen bir mahiyette olduğu için, gülünç bulmuştur. Son olarak İş Yolu gazetesinde *'işini yoluna koyanların'* şeklinde ifade edilen yayının zaman zaman çıkardığı bu gibi yazıların gerçekte İbrahim Odabaşı sendikası adı ile anılan ve üç bin kişilik işçiyi sinesinde barındıran Demir Çelik

[400] *Yeni Karabük,* 22 Nisan 1952, Sayı:34, s.2.

Sanayi İşçileri Sendikasını yıkmak ve aynı zamanda büyük bir işçi kitlesini bu kuruluşlardan soğutmaktan başka gaye gütmediğini beyan etmiştir[401].

İş Yolu gazetesi tarafından M. Saka'nın bu ifadelerine yönelik kendisinin Cemiyetler kanunun kapağını dahi açıp okumadığı ve eğer açıp okusaydı cemiyetlerin en az beş kişi ile kurulacağını öğrenirdi söylemine karşılık Saka'da kaleme aldığı *'İşyolu'nun Sayın kalemşörlerine'* başlıklı yazısında yayındaki yazarlara:

> *" ...Söz oyunları ve espriler kullanan yazı sahipleri bilgisizliğimden bahsederek adeta bilgiçlik taslıyorlar. Şayet yazılarından bir kelime öğrenmiş olsa idim minnettar kalırdım. Aksine bildiğimi bana ve okuyucularına aslından bambaşka öğretmeye çalışıyorlar..."*[402]

çıkışından sonra ilgili kanuna atıfta bulunarak cemiyet kurmak için ikiden fazla kişinin yeterli olacağını belirtmiş ve *"...üç kişi ile sendika kurulacağını bilemediler ve beş kişi olacağız diye bekliyerek zaman kaybettiler. Şimdi öğrendiklerine göre iş kolaylaşıyor, üç kişi daha bulup başka bir sendika daha kurabilirler..."* diyerek kinaye yapmıştır.

İki sendika arasındaki basın üzerinde yapılan kavgalar bununla da bitmemektedir. Bu kavgalarda İş Yolu ve Demokrat Karabük gazeteleri Demir Çelik İşçileri Sendikasının tarafında yer alırken Yeni Karabük gazetesi Ağır Sanayi İşçileri Sendikasının tarafında yer alan basın mecrasıdır. Bunun sebeplerinden biri Ahmet Çehreli'nin 3 Mart 1953 yılında yayın hayatına başlayan Demokrat Karabük gazetesi sahibi Galip Fırat'ın ağabeyi olan Fevzi Fırat'ın yakın arkadaşı olmasından ötürüdür. Basında *'sendika özelinde'* gerçekleşen rant kavgalarına tekrar bakıldığında bu kez de Sanayi İşçileri Sendikasının 2. Başkanı aynı zamanda DÇ Fabrikalarının İşçi Baş Mümessili olan Sabri Gürata'nın, İş Yolu gazetesinin 1 Temmuz 1952 tarihli yazısına karşılık, iki kısımdan oluşan ağır bir o kadar da ciddi iddiaları barındıran yazı dizisi kaleme aldığı görülmektedir. Sabri Gürata'nın tepkisine sebep *"Demir-Çelik sanayi işçileri sendikasının istişari kongresinden intibalar"* başlıklı yazıdır. Gürata da buna karşılık *'(İşyolu)nun işçi rumuzlu kalemşörüne cevap:'* isimli yazısı dizisi hazırlamıştır. Yazıda amaçlarının faaliyetlerini frenlemek için doğru olmayan yazılar kaleme aldıklarını ve

[401] *Yeni Karabük,* 25 Nisan 1952, Sayı:35, s.2.
[402] *Yeni Karabük,* 23 Mayıs 1952, Sayı:43, s.2.

"...Medeni ve mert insanlar hüviyetlerini saklamazlar. Sen yazılarının altına ismini bile koymak cesareti medeniyesini gösteremiyecek kadar korkak ve zavallı durumdasın... Eğer yanılmıyorsam sen işçilikle ilgisi olmıyan fakat işçilerin her cemiyet toplantısında ekseriyeti teşkil ettiğini bildiğin için onların sayesinde bir post kapmak sevdasına kapılmış bir zavallısın..."[403] ifadelerini kullanmıştır.

Yazının ikinci kısmı sendika tarafından işletmeyle çıkarılan toplulukla ve iş ihtilafı üzerine yürütülen tartışmayı içermektedir. İş Yolu gazetesi çıkarılan ihtilafın bir sonuca varamadığını belirtmesi üzerine Sabri Gürata da neticesiz kalmayıp uzadığını ve bunun nedeninin de ikinci toplantılarındaki işveren vekili tarafından Sendika Başkanının hala işletmede çalışmadığı için ihtilafa katılamayacağını ileri sürmesinden kaynaklandığını belirtmiş ve sonuçsuz kaldığını iddia edenlere:

"...Netice, Biz Sendika Yönetim Kurulu olarak bir İhtilaf çıkardık, hiç değilse bir teşebbüs var, buna mukabil sizler ne yaptınız, hiç bir şey değilmi? Hayır, hayır hiç birşey değil, birşeyler yapmak istediniz. Mesela en mühimi 3000 üyesi bulunan Sendikamızı 300 üyenizle birden faaliyete geçip yıkmak istediniz ve istiyorsunuzda,..."[404] cevabını vermiştir.

Toplu İş İhtilafı meselesi, DÇ işçilerinin yevmiyelerine zam istemesi sebebiyle 3008 sayılı İş Kanunu gereğince grev yasak olduğundan kanuna dayanarak Demir Çelik Ağır Sanayi İşçileri Sendikası tarafından toplu iş ihtilafının çıkarılmasıydı. İşçiler 6 liraya kadar olan yevmiyeler için %50, 9 liraya kadar olanlar için %40, 9 liradan yukarı yevmiyeler için de %20 zam istemişlerdir[405]. Ancak sendika müessese ile bir anlaşmaya varamadığından mesele, 4 Ağustos 1952 Pazartesi günü İl Hakem Kuruluna sevk edilmiştir. Sendikayı temsilen başkanı İbrahim Odabaşı ve Burhan Gülsoy katılmış ve her ikisi de geçim şartlarının çok ağır olduğu bir çevrede işçilerin mevcut yevmiyeyle geçinmelerinin zor olduğunu ve işletmenin yılda 7,5 milyon lira kar ettiğini ileri sürerek %50 zam yapmanın hem mümkün hem de adil olacağını iddia etmişlerdir. Ancak dönemin DÇ Müdürü Ömer Lütfi Bilkan karın 7,5 milyon değil 5 milyon lira olduğunu bunun da fabrikanın tevzi işlerine sarf edildiğini ifade etmiş ve eski iddialarını tekrarlamıştır. Sonuç itibarıyla tarafların tüm iddia ve

[403] *Yeni Karabük*, 8 Temmuz 1952, Sayı:56, s.3.
[404] *Yeni Karabük,* 11 Temmuz 1952, Sayı:57, s.3.
[405] *Yeni Karabük,* 11 Nisan 1952, Sayı:31, s.1.

savunmalarını dinleyen İl Hakem kurulunun kararı yakında vereceği ve sonucu ilan edeceği belirtilmiştir[406].

Bu hususta her ne kadar Çalışma Müdürlüğü *işçilerin lehine* karar vermişse de Demir Çelik Fabrikasının idarecilerinin bu kararı reddetmesi olayın İl Hakem kuruluna taşınmasına sebebiyet vermişti. Yeni Karabük gazetesi 23 Eylül tarihli nüshasında, İl Hakem kurulunun öğle saatlerinde bir kez daha çıkmaza giren bu meseleyi çözmek adına toplanacağını ve bir karar vereceğini yazmıştır[407]. Aynı gazetenin 26 Eylül tarihli sayısına baktığımızda, yaklaşık dört buçuk saat süren oturumdan çıkan kararın, İl hakem kurulu tarafından sendikanın bu zam talebinin çoğunlukla reddedildiğine ulaşılmaktadır. Detaylarda alınan karara muhalefet edenlerden biri de Demokrat Parti Zonguldak İl İdare Kurulu üyelerinden Ata Germen öne çıkan isim olarak görülmektedir. Çünkü Germen için uzun bir muhalefet açıklaması yaptığı ve ret kararına itirazının sebeplerini delilleriyle anlattığı söylenmiştir. Karar işçi kitlelerini üzmüştür. Ancak sendika tüm bunlara rağmen davanın peşini bırakmayacaklarına ve meseleyi Yüksek Hakem Kuruluna taşıyacaklarına dair, tabir-i caizse ant içmişlerdir[408].

31 Ekim günü yerel basında, Ağır Sanayi İşçileri Sendikasının zam talebinin İl Hakem Kurulu tarafından reddedilmesi kararının çok gecikmeden Yüksek Hakem Kurulu tarafından 15-20 Ekim arası toplanan kurulda bozulduğu, geniş yer bulmuştur. Yüksek Hakem Kurulu, kararı veren kurulu mercek altına almış ve kararın bozulmasına hükmetmiştir. İş Kanunu'nun 83. maddesi gereğince Danıştay Daire Başkanı Avni Türel'in başkanlığında kurulan kurul, kararın bozulma gerekçesini Zonguldak İl Hakem kurulunun usulsüz şekilde kurulduğu ve böyle bir kurulunda verdiği kararın kanuni bir kıymeti olamayacağı şeklinde açıklamıştır. Gündeme bomba gibi düşen bu haber tüm işçi kitlelerinin derin bir nefes almasına, memnun olmalarına ve tekrar umutlanmalarına neden olmuştur[409]. İlerleyen günlerde kararın bozulmasına rağmen yeniden İl Hakem kurulunun teşekkül etmemesi karşısında Ağır Sanayi İşçileri Sendikası Başkanı İbrahim Odabaşı ve ikinci Başkan

[406] *Yeni Karabük,* 8 Ağustos 1952, Sayı:65, s.1.
[407] *Yeni Karabük,* 23 Eylül 1952, Sayı:77, s.2.
[408] *Yeni Karabük,* 26 Eylül 1952, Sayı:78, s.1.
[409] *Yeni Karabük,* 31 Ekim 1952, Sayı:88, s.1., Sendikayı temsilen başkan İbrahim Odabaşı ve beraberindeki üyeler Ankara'ya gitmişler ve ulaştıkları esnada bu kararın bozulduğu bilgisini almışlardır. Bkz. *Safranbolu Karabük,* 1 Kasım 1952, Sayı:132, s.2.

Sabri Gürata İl Hakem Kurulunun bir an önce teşekkül etmesi için yetkili makamlara başvuruda bulunacakları beyan edilmiştir[410]. Müracaatın gerçekleşip gerçekleşmediğinin bilinmemesiyle birlikte, 2 Aralık 1952 Salı günkü haberden İl Hakem Kurulunun tekrar kurulduğu öğrenilmektedir[411].

2 Aralık Salı günü hem fabrika temsilcileri hem işçi temsilcileri İl Hakem Kurulu tarafından yeniden dinlenmiştir. Fabrikayı temsilen katılanlar: DÇ Fabrikaları Teknik Müdür Muavini Orhan Üçok, Zat İşleri Müdürü Baha Tuna. Sendikayı temsilen: Sendika Başkanı İbrahim Odabaşı, İkinci Başkan ve İşçi Mümessili Sabri Gürata ve Sendika Haysiyet Divanı Başkanı Burhan Gülsoy katılmışlardır. Sendika temsilcileri hararetle tezlerini savunmuşlar ve işçilere zam yapılmasının bir gereklilik olduğunu vurgulamışlardır. Buna karşın Orhan Üçok müessese adına gerekli cevapları vermiştir. Fakat kendisinin ileri sürdüğü tezler sendika temsilcilerince çürütülmüştür. Sonucunda olumlu veya olumsuz bir karar çıkmamış ve bazı konuların incelenmesi için oturum yeniden ileri bir tarihe atılmıştır[412]. Ancak sonraki oturumda da işçilerin isteği İl hakem kurulu tarafından bir kez daha reddedilmiştir[413].

İşçiler nezdinde bir yandan söz konusu meselenin halline yönelik çalışmalar sürerken, diğer yandan *Sanayi İşçileri Sendikası* yıllık kongresini düzenlemiştir. Bu kongre 7 Aralık Pazar günü saat 15.00'te Zevk Sinemasında[414] gerçekleştirilmiştir. Sanayi İşçileri Sendikasının bir kez daha başkanı İbrahim Odabaşı olurken Sabri Gürata da yeniden ikinci başkanlık görevine layık görülmüştür. Diğer üyelikler listesi şu kişilerden seçilmiştir: Halil Karaca, Ahmet Özdemir, Kasım Odabaşı, Salim Bostancıoğlu, Tevfik Karatekeli, Cemal Öztoprak, Mehdi Yetimler, Sami Demirbaş, Hikmet Acar, Şefik Abdullahoğlu, Cemil Ateş ve Cevdet Naci Beşorak[415].

Seçim haricinde kongrede öne çıkan önemli hadiselerden biri yaklaşık dört ay önce kurulan Türk- iş Sendikalar federasyonuna katılmaya yönelik yapılan teklifin kabul edilmesi[416] diğeri sendikayı yıkıcı faaliyetler yürüttükleri gerekçesiyle suçlanan

[410]*Yeni Karabük,* 25 Kasım 1952, Sayı:95, s.3.
[411]*Yeni Karabük,* 2 Aralık 1952, Sayı:97, s.1.
[412]*Yeni Karabük,* 5 Aralık 1952, Sayı:98, s.1.
[413]*Yeni Karabük,* 3 Şubat 1953, Sayı:115, s.2.
[414]Bugün orada yaşayanlar iyi bilirler ki bu sinema bugün hala var olan Hürriyet caddesinde ki Mako İşhanı'n da bulunmaktaydı.
[415]*Yeni Karabük,* 9 Aralık 1952, Sayı:99, s.1-2.
[416]*Yeni Karabük,* 9 Aralık 1952, Sayı:99, s.2., Türk-İş 31 Temmuz günü kurulmuştur. Bkz. *Yeni Karabük,* 1 Ağustos 1952, Sayı:63, s.2., 28 Eylül 1958 yılında DÇASİ Sendikası kongresinde, DÇ

Selahattin Kafkas, Mehmet Ali Çamurali, Şevki Türker, Dursun Durmaz, Hüseyin Şalvarcı ve İbrahim Şenay'ın genel heyet kararıyla sendikadan ihraç edilmeleridir[417]. Şimdi tekrardan toplu iş ihtilafı sürecine geri dönelim. 9 Ocak tarihinde, Çalışma Bakanlığının İş Kanunu'na daha iyi bir yön vermek için, işçiler lehine birtakım düzenlemelere gidileceği ve bu konuda hazırlamış olduğu değişiklik tasarısını, görüş almak amacıyla bakanlıklara gönderdiği Karabük kamuoyunda duyurulmuştur. Yapılacak tadil ile işçi ve işveren ihtilaflarına bakan İl hakem kurulları ile Yüksek Hakem Kuruluna yeni bir yön tayin edilecekti. Bunun için 82, 83, 84, 89 ve 90. maddeler ele alınarak, İl Hakem Kurulları ile Yüksek Hakem Kuruluna işçi ve işveren temsilcileri üye olarak katılacaklar ve İl Hakem Kurullarına hakimler başkanlık yapacaktı[418]. Nitekim daha sonra meseleyi, Yüksek Hakem Kurulu üstlenmiş ve buna ilişkin 3 Şubat günü yayımlanan haberde: *"Yüksek hakem kurulu gelecek hafta toplanıyor"* şeklindeki alt başlıkla kamuoyu aydınlatılmıştır[419]. Özetle kanunda gidilen değişiklik ile bir müddet sonra toplu iş ihtilafı konusunun işçiler lehine sonuçlanması sağlanmış ve istedikleri gibi yevmiyelerine %50 nispetinde zam kararı verilmiştir.

İki ayrı sendikanın aynı şehirde birbirlerine üstünlük kurma gayretleri Türk-İş Konfederasyonunun da dikkatinden kaçmamıştır. İvedilikle konuyu gündemine alan Konfederasyon aynı iş kolunda iki sendikanın kurulamayacağını, kurulsa dahi işçiye fayda yerine zarar sağlayacağı kanaatinden ötürü bu iki sendikanın birleştirilmesini gerekli görmüştür. Türk-İş'in bu görüşünü, şüphesiz sendikaların birleşmesine yönelik atılan ilk adım olarak görmeliyiz. Nitekim Türkiye İşçi Sendikaları Başkanı İsmail İnan ve Hukuk Müşaviri Zeki Siddal'ın Karabük'e gelerek, her iki sendikanın idarecileri ile görüşmelerde bulunacakları bildirilmiştir[420]. Bu haberden beş ay sonra yani haziran ayında, Demir Çelik Sanayi İşçileri sendikasının siyasetle uğraştığı iddiasıyla Karabük Sulh ceza mahkemesinin kararıyla üç aylığına kapatıldığının

---

Sanayi Sendikasının Türk- İş Konfederasyonuna üye olması umumi heyetin ezici çoğunluğuyla kabul edilmiştir. Detaylar için bkz. *Demokrat Karabük,* 30 Eylül 1958, Sayı:84-1214, s.1. *Karabük Postası,* 30 Eylül 1958, Sayı:587, s.1.

[417]*Yeni Karabük,* 9 Aralık 1952, Sayı:99, s.2. Ayrıca yaşanan bu ihraçların çok öncesinde de sendikada ayrılık yaşanmıştır. Bu ayrılık, Ali Kaya'nın Sümerbank İdare Meclisinin aldığı son karar ile *'barem dışı'* memur sayılmasından ötürü istifa etmesidir. *"Sendikadan istifa"* bkz. Yeni Karabük, 8 Ocak 1952, Sayı:4, s.2.

[418]*Yeni Karabük, 9* Ocak 1953, Sayı:108, s.1.

[419]*Yeni Karabük,* 3 Şubat 1953, Sayı:115, s.2.

[420]*Yeni Karabük,* 30 Ocak 1953, Sayı:114, s.1.

bildirilmesi, ileride Ağır Sanayi İşçileri Sendikası çatısı altında buluşulması yolunda önemli bir kırılma noktası olmuştur[421].

1955 yılına bakıldığında sendikaların birleşmesine yönelik adımın, iki sendika üyelerinden geldiği görülmektedir. Çünkü her iki sendikanın idare heyeti de aynı iş kolunda iki sendikanın varlığını sakıncalı ve işçi haklarını savunmak bakımından zararlı olduğu kanaatinde bulunmaları dolayısıyla daha önce birleşme mevzusunu ele almışlar fakat neticede başarılı olamamışlardı. Sonra aynı fikri iklimi benimseyen fabrika mensubu işçilerden bir heyet, bu işi yeniden ele almış ve gerekli teşebbüslere girişmişlerdir[422]. Akabinde DÇ İşçileri Sendikası İdare Meclisinin yapacağı toplantı da bu konuda son zamanlarda ileri sürülen fikir üzerinde karara varılacağı belirtilmiştir[423].

Demir Çelik Sanayi İşçileri Sendikasının 20 Şubat günü Zevk Sinemasında istişari kongresinin tertiplendiği ancak sendikaların birleşmesi konusunda olumlu bir karara varılmadığı ifade edilmiştir[424].

19 Şubat Cumartesi günü de Sendikaları Birleştirme Komitesi Zevk Sinemasında ilk istişari toplantısını yapmıştır. Gündeme dair Komite Başkanı Burhanettin Gülsoy, iki sendikanın birleşmesi lüzumunu belirtmiş ve *'...iki Afacan çocuğun kaprislerinden bıktık usandık'* diyerek konuşmasına son vermiştir. Akabinde kürsüye çıkan Demir Çelik İşçileri Sendikasının İdare Meclisi Başkanı Mustafa Ulupınar konu ile ilgili olarak, işçi çıkarları bakımından tek sendika çatısı altına gidilmesinin mutlaka gerektiği lüzumunu belirterek sözlerine başlamıştır. Devamında daha önce bu işe teşebbüs edildiğini hatta bir protokol dahi hazırlanıp kaymakamlığa verildiğini ifade etmiştir. Ancak ilk sendika yani Ağır Sanayi İşçileri Sendikasının bu işe yanaşmadığını belirterek konuşmalarına son vermiştir. Üçüncü konuşmacı olarak kürsüye çıkıp, mikrofonu eline alan Ağır Sanayi İşçileri Sendikası Başkanı İbrahim Odabaşı, her iki sendikanın birleşmesinin prensip olarak mutabık bulunduğunu ancak

[421]Ayrıca Sendika İdare Heyetinin buna itiraz getirmek maksadıyla Zonguldak Ağır Ceza Mahkemesine başvuracağı belirtilmiştir. *"Karabük D.Ç. Sanayi işçileri Sendikası"* başlıklı yazının detayları için bkz. *Safranbolu Karabük,* 24 Haziran 1953, Sayı:174, s.1.
[422]*Demokrat Karabük,* 9 Şubat 1955, Sayı:84-201, s.1.
[423]*"Demir-Çelik İşçileri sendikası idare meclisi bugün toplanıyor"* bkz. *Demokrat Karabük,* 18 Şubat 1955, Sayı:84-209, s.1.
[424]*"Demir Çelik sanayi işçileri kongresi yapıldı"* bkz. *Demokrat Karabük,* 22 Şubat 1955, Sayı:84-212, s.1.

birleşmenin hiçbir kayda tabi tutulmadan yapılabileceğini bildirmiştir. Konuşmasının sonuna doğru karşı sendikaya bazı serzenişlerde bulunmuştur[425].

1956 yılında tansiyon iyiden iyi yükselmiştir. Sendikaları Birleştirme Komitesinin Başkanı aynı zaman da İşçi Baş Mümessili olan Burhanettin Gülsoy sendikadan ihraç edilmiştir. Sendikadan ihraç edilmesinden sonra, basın yoluyla işçilere seslenmiştir. İhracının fabrika idarecilerinin emirleriyle gerçekleştiğini söylerken sendikanın da işletme idarecilerinin güdümüne girdiğinden bahisle içinde bulunduğu durumu ve işçilerin yapması gerekeni şöyle dile getirmiştir:

> *"…Onlar ne derse sendika işçi aleyhindede olsa onların emrine boyun eğmektedir. Bunun için binbir emekle meydana getirdiğimiz sendikamızı bir şahsın inhisarından kurtarmamız icap etmektedir. Zira işçiye bir çok haklar elde edebilecek kuvvete sahip olan sendikamız bu kuvvetini kaybetmiş bugünkü haliyle iş görmez hale gelmiştir. Bu sebeple bu sendikayı reylerinizle kongrede sevdiğiniz kimselerin eline tevdi etmeniz kendi menfaatleriniz bakımından zaruridir…"*[426]

Burhanettin Gülsoy, sendikadan ihraç edilmesinden sonra Karabük'te *'ilk grevi'* başlatan kişi olmasıyla tarihe geçmiştir. İhracına yönelik itiraz için kongreye katılmak istese de içeriye alınmamıştır. Bunun üzerine Çalışma Vekaleti tarafından gönderilecek müfettiş marifetiyle yapılacak yeni tahkikat neticesinde mümessilliğin iadesi, tekrar işe alınma isteği ve sendika kongresinde ihracına yönelik çıkan karara itiraz hakkının verilmesi gibi şartlarının yerine getirilirse, 27 Nisan 1956 tarihi itibarıyla başlatmış olduğu sakal bırakma grevine son vereceğinin anlaşıldığı ifade edilmiştir. Münferit olarak başlatmış olduğu bu grev önce eşinin bir ay boyunca evden çıkmama kararı[427] sonra işten atılan arkadaşlarıyla birlikte miting düzenlemesi, olayı münferit daireden çıkartan gelişmeler olmuştur[428]. Burhanettin Gülsoy sonraki günlerde verdiği beyanatla hem sendikadan ihraç edilme gerekçesine hem de İbrahim Odabaşı hakkında şöyle önemli açıklamalarda bulunmuştur:

> *"…ben müessese ünitelerini dolaşıyor ve sizlere propaganda yapıyorum ve böylece iş disiplinini ihlal ediyorum diye işimden atıldım…sizlere propaganda yapan rakibim İbrahim Odabaşı şu anda müessese ile bir alakası da bulunmadığına göre kısım kısım dolaşıyor ve sendika propagandası yaptırılıyor. Şu anda ben müessese gıda dağıtım salonuna dahi giremezken acaba İbrahim Odabaşının mamul ambardan tutunuzda*

[425] *Demokrat Karabük,* 21 Şubat 1955, Sayı:84-211, s.1.
[426] *"İşçi kardeşlerime açık mektup"* bkz. *Müstakil,* 6 Ocak 1956, Sayı:66, s.1.
[427] *"Karabük'te İlk Grev"* bkz. *Müstakil,* 28 Nisan 1956, Sayı:130, s.1.
[428] *"MİTİNG" Müstakil,* 4 Mayıs 1956, Sayı:135, s.1.

asidin kulesine kadar girebilmesi müessese idarecileriyle bir akrabalığının olmasından ileri gelmesin"[429].

26 Haziran 1956 yılına baktığımızda, artık iki sendikanın birleşmesine yönelik yapılan mücadelelerin sonuna gelindiği görülmektedir. Çünkü sendikaların birleşmesine engel oluşturan tüzüğün 75.maddesinde yapılan değişiklik, sürecin önündeki engeli kaldırmıştır. Haberin devamında bir aya yakın bir zamanda iki sendikanın bir kongre yaparak Demir Çelik İşletmeleri Ağır Sanayi İşçileri Sendikası şemsiyesi altında buluşacakları belirtilmişse de[430] iki ay sonra 2 Eylül 1956 Pazar günü iki sendika ayrı birer toplantı yaparak kendi kendilerini feshetmişler ardından saat 15.00'te düzenledikleri ortak kongrede birleşmişlerdir. Sonra Ahmet Çehreli'nin divan başkanlığına, Ahmet Özdemir'in de ikinci başkanlığa getirildiği toplantıda, yeni tüzüğün müzakeresine geçilmiştir. Kabul edilmesinden sonra da sendika seçimlerine başlanmıştır.

Yapılan seçimde iki aday yarışmıştır. Biri Ahmet Çehreli diğeri Cihat Aytun'dur. Yarışı 305 oy alarak ipi göğüsleyen Ahmet Çehreli olurken, rakibi Cihat Aytun sadece 195 oy alabilmiştir. Başkanlık seçiminden sonra birleşen sendikanın ilk idare heyeti de şu isimlerden kurulmuştur: Asli Üyeler: Selahattin Bulut, Faik Karaoğlu, Nuri Büyüktopçu, Ahmet Akbir, Ahmet Özdemir, Hakkı Saka, Fuat Köylüoğlu ve Cihat Aytun; Yedek Üyeler: Halim Vatandaş, Hüseyin Dereli, Hasan Ergüvenç, Ziya Gelişli, Hüseyin Bozkurt, Kemal Karataban, Nazım Aydın ve Hamdi Eren[431]. Sendikanın birleşmesi sonrası bandolar ve marşlar eşliğinde kutlamalar ve işçilere Zevk Sinemasında bedava film izleme jesti yapılmıştır[432].

Birleşimin ardından şehrin yegâne sendikası pozisyonuna gelen Demir Çelik Ağır Sanayi İşçileri Sendikası, 16 Aralık Pazar günü olağanüstü kongre düzenlemiştir. Kongrede Divan Kurulu seçimleri yapılmış ve heyet Başkan Ahmet Çehreli, vekili Ali Gökçınar, katipler Selahattin Bulut ve Sadettin Yalçın isimlerinden oluşmuştur. Sonrasında ilave tediye ve ikramiyelerden birer liralık aidat kesilmesini öngören ana tüzük değişikliği hakkındaki teklif kabul edilmiştir[433]. Aralık ayının sonunda

---

[429] *Müstakil,* 4 Mayıs 1956, Sayı:135, s.1.
[430] *"Sendikalar Tüzükte yaptıkları tadille birleşiyorlar"* başlıklı haber için bkz. *Müstakil,* 26 Haziran 1956, Sayı:175, s.1.
[431] *Müstakil,* 4 Eylül 1956, Sayı:224, s.1. K.g. Demokrat Karabük gazetesine göre, bu birleşme 21 Ağustos Salı günü yaşanmıştır. Bkz. *Demokrat Karabük,* 23 Ağustos 1956, Sayı:84-577, s.1.
[432] *Müstakil,* 5 Eylül 1956, Sayı:225, s.1.
[433] *Yeni Karabük,* 18 Aralık 1956, Sayı:1096, s.1-3.

verilmeye başlanan ikinci ilave tediyelerden oldukça memnuniyet duymuş olmaları, söz konusu değişikliğin yapıldığını ve kesintinin kaldırıldığını göstermektedir[434]. 19 Şubat 1957 Salı günü DÇ Ağır Sanayi İşçileri Sendikası Başkanı Ahmet Çehreli, Ahmet Akbir, Selahattin Bulut ve Hakkı Saka'dan oluşan bir heyet İşletme Vekaleti, Çalışma Vekaleti ve İşçi Sigortaları Kurumu ile işçi mevzuları etrafında temaslarda bulunmak için Ankara'ya gitmişlerdir[435].

9 Nisan Salı günü bir kez daha Ahmet Çehreli liderliğinde beş kişilik heyet, Ankara'ya çeşitli işçi mevzularını İşletmeler ve Çalışma Vekilleriyle görüşmek için gitmiştir. Görüşülecek mevzular arasında; asgari ücretin yeniden tespiti, işçi lokali, kalifiyeli işçi yetiştirme seminerinin bir an önce açılması ve ücretli hafta tatili meselesindeki anlaşmazlıkların olduğu söylenmiştir[436]. Aslında bu taleplerden kalifiyeli işçi yetiştirme seminerine yönelik atılan adım bu yüksek mercilere yapılan ziyaretten önce, Ankara'dan özel haber olarak 25 Mart Pazartesi günü yansıtılan habere göre Çalışma Bakanlığı Erkanı ile ABD Çalışma Vekili Muavini Patterson bu konuda etraflı görüşmeler yaptıkları belirtilmiş ve Çalışma Bakanlığının seminerler açacağı ve işçilere fabrikalarda da çalışırken eğitim yaptırılacağına karar verdiği bildirilmiştir[437]. İşçi lokali açılmasına yönelik talep de İşletmeler Vekilinin sendika ziyaretinde gündeme gelmiş ve karar alınmıştı[438]. Son olarak ücretli senelik izin istemini ise, Ahmet Çehreli ve Turhan Kökkaya'nın daha sendikaların birleşmesinden önce hükümete yaptıkları çağrıda bulmaktayız. TBMM'ye yapılan bu seslenişte hükümetin işçilere de senelik izin hakkını kanuni yaptırımlar üzerine tanımak istemesinin memnuniyet verici olduğu ancak hükümetin bu olumlu kararının yürürlükte bulunan 3008 sayılı İş Kanunu ve buna ilave kanunların uygulandığı işyerlerinde işçilerin senelik izinlerinin her fabrika, müessese ve iş yerinin kendi bünyesine uygun düşen bir tarzda uyguladığının bir gerçek olduğu belirtilmiştir. Özellikle devlet iktisadi teşekküllerde tam tatminkâr olmakla beraber, işçi sosyal haklarını aşamalar halinde işçiler lehine birtakım düzenli yaptırımları tanımasına karşın özel kuruluşların ise böyle bir sosyal mevzuda ilgisiz kaldıkları vurgulanmıştır. Ayrıca kıdem esasına dayandırarak bir ücretli izin hakkı tanımanın

[434] *Yeni Karabük,* 29 Aralık 1956, Sayı:1106, s.2.
[435] *Demokrat Karabük,* 20 Şubat 1957, Sayı:84-732, s.1.
[436] *Demokrat Karabük,* 10 Nisan 1957, Sayı:84-774, s.1.
[437] *Demokrat Karabük,* 26 Mart 1957, Sayı:84-761, s.1.
[438] *Demokrat Karabük,* 13 Mart 1957, Sayı:84-750, s.1.

açıkça işçileri çok üzdüğü söylenmiştir. Bu yüzden gerek kıdemli işçi gerekse yeni işe giren bir yıllık çalışma sonunda *aynı miktar* ücretli izin kullanmalıdır ki bu suretle ortaya çıkacak sosyal adaletin işçilere huzur getireceği savunulmuştur. Son olarak ücretli senelik izin *müddetinin* benzer kanunlarda dikkate alınarak tek dereceli şekilde 30 gün olması hususunda talep getirilmiştir[439].

Ahmet Çehreli ve ekibi tarafından gerçekleştirilen ziyaretlerdeki işçi davalarından birçoğu olumlu şekilde neticelenmiştir. Örneğin asgari işçi ücretleri, işçi lokali, ücretli hafta tatilindeki ihtilaf ve meslek hastalıkları etrafında tam bir anlaşmaya varılmıştır[440].

1958'de Zonguldak Milletvekilleri Necati Diken ve Mustafa Saraç, ücretli yıllık izin konusunda bütün işçileri ilgilendiren önemli kanun teklifi hazırlamışlardır. Meclise verilen bu kanun teklifi bütün işçilere yıllık ücretli izin verilmesini öngörmekteydi. Tasarının metnindeki bazı maddeler ise şunlardı: *Madde 1'de* bu kanunun İş Kanunu'na tabi iş yerlerinde çalışan işçi ve müstahdemlerle bunların işvereni hakkında uygulanır, birçok iş yeri olan bir işverenin İş Kanunu'na tabi olmayan işyerlerinde çalışan işçi ve müstahdemler hakkında da bu kanunun tatbik edilir ve en az birer ay aralıklarla muntazam sırayla çalışan işçi ve müstahdemlerden yılda 150 gün çalışmış olanlar bu kanunla tanınan izin hakkının ücretinden faydalanırlar demektedir. *Madde 2'de* bu kanun gereğince yıllık ücretli izne hak kazanmak için işçi ve müstahdemlerin iş yerine girdiği tarihten itibaren bir yıl çalışmış olmalarının şart olduğunu ifade etmektedir. *Madde 3* mevsimlik işlerle kampanya işlerinde çalışanların faydalanamayacağı belirtilmiştir. *Madde 6'da* da kanuna göre verilecek yıllık ücretli izin günlerine rastlayan ulusal bayram, hafta ve genel tatil günlerinin hariçte tutulacağı ve *madde 9'da* ise kısaca yıllık izin ücretinin izne başlamadan önce ödeneceğinin vurgulandığını söyleyebiliriz[441].

Sendikanın taleplerinden biri olan işçi seminerlerinin açılacağına yönelik 24 Mayıs Cuma günü *'Şehrimizde işçi semineri açılıyor'* başlıklı haberde; hazırlıklar için üç kişilik heyetin şehre geldiği ve iki ay kadar sürecek olan bu kursun 10 Haziran

[439] *Müstakil,* 7 Ocak 1956, Sayı:67, s.1.
[440] *Demokrat Karabük,* 15 Nisan 1957, Sayı:84-778, s.1.
[441] *"Tekmil işçilere yıllık ücretli izin"* detaylar için bkz. *Demokrat Karabük,* 24 Temmuz 1958, Sayı:84-1158, s.1.

Pazartesi günü saat 09.00'da açılacağı duyurulmuştur[442]. Basının duyurduğu gibi 10 Haziran günü saat 17.00'de DÇ Lisesi salonunda törenle resmen açılmıştır. İlk dersi Celal Dinçer'in verdiği, işletme ve DDY'den toplam 70 işçinin katılımı ile 6 hafta süreceği söylenmiştir[443]. Nihayetinde 45 gün süren işçi yetiştirme seminerinin 25 Temmuz Perşembe günü Karabük'te yapılan ilk devresi tamamlanmış[444], ikinci devresinin ise Zonguldak'ta açılacağı bilgisi verilmiştir[445].

İki yıl sonra yeniden işçi yetiştirme seminerinin açılması kararlaştırılmıştır. Hatta Ahmet Çehreli ilk açıldığında da büyük hizmetleri bulunan İş ve İşçi Bulma Kurumunun bu seminerde de büyük destekçi olduğunu söylemiştir. Seminere katılmak için aranan vasıflar şöyle tasnif edilmiştir: -Okur yazar olmak – sendika üyesi veya kayıt olmak -daha önce açılmış olan A tipi seminerlere katılmamış olmak – ders saatleri cumartesi ve pazar harici her gün 18-20 arası olacak – her bir ders günü için taşıma karşılığı birer lira ücret ödenecek, son olarak kurs hocalarını akademisyen ve Amerikalı profesörlerin oluşturduğu belirtilmiştir. Neticede A tipi işçi semineri 20 Mayıs Çarşamba akşamı yine lise salonunda İş ve İşçi Bulma Kurumu ile Milletlerarası İş birliği İdaresi Türkiye Misyonunun ortak çalışmaları doğrultusunda açılmış ve 15 Haziran Pazartesi akşamı saat 17.30'da kursu başarıyla tamamlayanlara da düzenlenen törende diplomaları verilmiştir[446].

1957 yılının kasım ayında, Sanayi Vekaleti işçi ailelerini çalışmaya yönelterek hem işçilerin omuzundaki yükü azaltmak hem de küçük sanayiyi teşvik hedefiyle yola çıkarak halıcılık kursu açmaya karar vermiş ve Kaymakamlığa bildirilmiştir. Ayrıca Sanayi Vekaleti bu kurs için üç tezgâh ve yeterli miktarda iplik de göndermiştir[447]. 21 Şubat 1958'de yapılan habere göre; kursun 20 Mart'ta eğitime açılacağı ve 3 ay sürüp başarılı olanlara da yine birer tezgâh, iplik verileceği tekrarlanırken ek olarak kredi açılacağı belirtilmiştir[448].

1959 yılına gelindiğinde sendika, işçi ailelerine ikinci bir gelir kaynağı sağlamak için halıcılık kursu açmaya karar vermiş ve harekete geçmiştir. Kursun hazırlıkları

[442] *Demokrat Karabük,* 24 Mayıs 1957, Sayı:84-807, s.1.
[443] *Demokrat Karabük,* 11 Haziran 1957, Sayı:84-822, s.1.
[444] *Demokrat Karabük,* 27 Temmuz 1957, Sayı:84-858, s.1.
[445] *Demokrat Karabük,* 22 Temmuz 1957, Sayı:84-853, s.1.
[446] *Demokrat Karabük,* 6 Mayıs 1959, Sayı:84-1376, s.1. *Karabük Postası,* 21 Mayıs 1959, Sayı:790, s.1. 16 Haziran 1959, Sayı:812, s.1.
[447] *"Şehrimizde bir Halıcılık kursu açılıyor" Demokrat Karabük,* 14 Kasım 1957, Sayı:84-950, s.1.
[448] *"Halıcılık kursu" Demokrat Karabük*, 21 Şubat 1958, Sayı:84-1035, s.1.

tamamlanmış ve eğitimin temmuz ayının ortalarında başlayacağı ifade edilmiştir. Açılacak olan kurs ile Umurbey tipi halı dokumanın öğretileceği, üretilen bu halıların Almanya'ya sevk edileceği bu suretle işçi ailelerinin ek gelir kaynağı elde etmeleri aynı zamanda işçileri mental açıdan kuvvetlendirerek iş verimini artırmak hedeflenmiştir[449]. Bundan yaklaşık bir buçuk ay önce de Ahmet Çehreli Başkanlığındaki sendika, işçi ailelerini iktisadi açıdan desteklemek amacıyla bir halı sanayisi kurma kararı aldığı, konuyu Ankara'ya gidip Sanayi Vekaletine taşıdığı ve işleri olumlu şekilde sonuçlandırdığı belirtilmiştir[450].

Yine Demir Çelik Ağır Sanayi İşçileri Sendikası yayınladığı tebliğ ile, işçilerin tatil günlerinde ceplerini düşünmüş ve bu minvalde Amasra kampında tatil yapacakları vakit çadır ücreti alınmayacağı ifade edilmiştir[451].

Sendika bu teşebbüslerinin yanı sıra 28 Eylül 1958'de seçim heyecanı yaşamıştır. Zevk Sinemasında gerçekleştirilen Senelik Genel Heyet Toplantısı, Ahmet Çehreli'nin kısa bir konuşmasıyla açılmıştır. Sonra kongre divan heyeti seçimleri başlamıştır. Açık oyla yapılan bu seçimler sonucunda: kongre divanı başkanlığına Hüseyin Kaba ikinci başkanlığa Hasan Ergüven, katipliklere Muharrem Gezer ve Cemal Varlıer seçilmişlerdir. Seçimin ardından 2 Eylül 1956'dan 25 Eylül 1958'e kadar yapılan faaliyet ve elde edilen olumlu sonuçlar maddeler halinde anlatılmış ve genel heyete arz edilmiştir. Akabinde Nuri Büyüktopçu sendikanın gelir gider durumunu gösteren kesin hesap raporunu B. Kemal'de murakabe heyeti raporunu okuyarak umumi heyetin ittifakına sunmuşlar ve neticede oya arz edilerek kabul edilmiştir. En son Sendika başkanlığı seçimlerine geçilmiştir. Bu seçimde adaylık için Ahmet Çehreli, Mustafa Özyurt, İbrahim Odabaşı, Faik Karaoğlu ve Ahmet Aktan teklif edilseler de İbrahim Odabaşının adaylığının kabul edilememesi, Faik Karaoğlu ile Ahmet Aktan'ın da Çehreli adına başkanlıktan vazgeçmeleri sonucu ortada yalnızca iki aday kalmıştır: Biri Ahmet Çehreli diğeri Mustafa Özyurt. Sonucunda gizli oy kullanılarak gerçekleştirilen seçimi, 628 oy ile tekrar Ahmet Çehreli kazanmıştır[452]. İdare heyeti de Ahmet Çehreli, Ahmet Aktan, Ahmet Akbir,

[449] *Demokrat Karabük,* 29 Haziran 1959, Sayı:84-1412, s.1.
[450] *Demokrat Karabük,* 9 Mayıs 1959, Sayı:84-1378, s.1.
[451] *"D.Ç. işçileri sendikasının tebliği" Demokrat Karabük,* 17 Temmuz 1957, Sayı:84-849, s.1.
[452] *Demokrat Karabük,* 29 Eylül 1958, Sayı:84-1213, s.1.

Şevki Yaşar, Hüsnü Karahan, Nuri Büyüktopçu, Selahattin Bulut, Hasan Hüseyin Uzunçelik/Uzunçelebi ve Kadir Öztürk isimlerinden kurulmuştur[453].

Seçimlerin ardından basında tartışmalar çıkmıştır. 1958 sendika seçimleri sonrası Yeni Karabük gazetesi geçmişten gelen hasımlığın verdiği refleksle seçimde baskı ve şiddet politikası güdüldüğünü dolayısıyla gayr-i hukuki olduğunu ifade etmiştir. Buna karşın Demokrat Karabük Ahmet Çehreli 'nin baskı ve şiddet ile başkanlığa oturmadığını, oyların gizli şekilde verilip tasnif heyetindeki görevlilerin önünde tasnif yapıldığı dolayısıyla hile, baskı ve şiddetin söz konusu bile olamayacağını belirtmiştir. Devamında Yeni Karabük'ün bu ithamının maksatlı olduğu ifade edilirken gerekçesi de Ahmet Çehreli ve arkadaşlarının sırf Fevzi Fırat'ın arkadaşları olduğu için işçilerin gözünden düşürmeye ve sendikalarını parçalamaya yönelik çabalarına dayandırmış olmaları, bu görüşü kuvvetlendirmektedir[454]. Ayrıca Tarık As'ı temsil eden Yeni Karabük gazetesi ile Fevzi Fırat'ın çizgisinde olan Demokrat Karabük gazetesi şehirde her şeyi unutup birbirleriyle rant kavgasına soyunup iki ezeli rakip olarak kalemleriyle mücadelede vermişlerdir. Bu yüzden Yeni Karabük gazetesinin, Fevzi Fırat'ın arkadaşı olan Ahmet Çehreli ve beraberindekilere karşı olması doğaldır. Demokrat Karabük, Yeni Karabük gazetesinin bu şekilde yazılar yayınlamasının sebebinin de sendikayı parçalama gayesinden geldiğini söyleyerek işçi kitlelerine seslenmiştir. *'Demir Çelik A. Sanayi Muhterem işçileri Dikkat!'* başlığı ile işçi kitleleri uyanık olmaya davet edilmiş ve Yeni Karabük Matbaasına gidip, yeni bir sendika kurma girişiminde bulunanlara da yayının niyetini ortaya koymaya çalışmıştır[455].

Diğer yandan sendika, bina sorununu halletmek için girişimlerde bulunmuştur. Bu doğrultuda Demir Çelik İşletmeleri 1231 m^2 arsayı Ağır Sanayi İşçileri Sendikasına

---

[453]*Demokrat Karabük,* 30 Eylül 1958, Sayı:84-1214, s.1., *Karabük Postası,* 30 Eylül 1958, Sayı:587, s.1. İkinci başkanlığa Ahmet Akbir, sekreterliğe Selahattin Bulut, saymanlığa Nuri Büyüktopçu, veznedarlığa Kadir Öztürk, üyeliklere Şevki Yaşar, Hüsnü Karahan, Hasan Hüseyin Uzunçelebi ve Ahmet Aktan seçilmişlerdir. Bkz. *Demokrat Karabük,* 3 Ekim 1958, Sayı:84-1217, s.1. *Karabük Postası,* 3 Ekim 1958, Sayı:591, s.1.

[454]*Demokrat Karabük,* 1 Ekim 1958, Sayı:84-1215, s.1. Cerideci rumuzlu yazar Karabük Postasında söz konusu kongre havasına bakarak şiddet politikasının önemli denecek bir tesiri olmadığı kanaatinde olduklarını ifade etmiştir. Bkz. *Karabük Postası,* 30 Eylül 1958, Sayı:587, s.1.

[455]Yeni Karabük gazetesinin 28 Eylül 1958 tarihli nüshasında kongreye ilişkin bahsettiği bu iddialardan ötürü, DÇASİ Sendikası tarafından kendisine dava açılacağı yazılmıştır. Detaylar için bkz. *Demokrat Karabük,* 30 Eylül 1958, Sayı:84-1214, s.1. Karabük Postası'da Yeni Karabük gazetesinin *"ayrı bir sendika kurulması gerekliliğine"* işaret ettiğinden bahsederek, bu düşüncenin yersiz ve yanlış olduğunu savunmuşlardır. Detaylar için *"Düşünceniz yanlış efendiler"* başlıklı köşe yazısına bkz. *Karabük Postası,* 30 Eylül 1958, Sayı:587, s.1.

hibe etmiştir[456]. Böylece 6000 üyesi bulunan Karabük'ün *biricik* sendikasının bina sorununun ilk aşamasının çözüldüğü görülmektedir. Bina inşaatının ise mart ayı içerisinde eksiltmeye çıkarılacağı söylenmiştir[457]. Plan ve projelerine serbest mühendis Hüsnü Tığlı tarafından yapılmasına başlanmış[458], hazırlıklar bitirilmiş ve temmuz ayında temel atma töreninin yapılacağı müjdelenmiştir[459]. Ancak temel atma merasimi söz konusu bu tarihte gerçekleşmemiştir. Maketinin bile yapıldığı her şeyin hemen hemen tastamam olduğu, hazırlanan plan ve projelerin İşçi Sigortaları Kurumu tarafından onaylandığı DÇ Umum Müdürlüğünce toprak hafriyatına başlanması için inşaat şubesine gerekli emri verdiği ve bu seferde ekim ayının başında temel atma merasimi yapılacağının tahmin edildiği söylenmiştir[460]. Fakat bu tarihte de herhangi bir temel atma merasimi olmamıştır.

DÇ Ağır Sanayi İşçileri Sendikası Başkanı Çehreli, 8 Haziran 1959 Pazartesi günü Ankara'da toplanan İşçi Sigortaları Genel Kurul toplantısına katılmak üzere Ankara'ya gitmiş ve bu toplantıda sigorta mevzusunda bir konuşma yaparak işçilerin dertlerini belirtmiştir. Ayrıca Çalışma ve Sanayi Vekaletiyle de temaslar kurarak işçilerin Kurban Bayramı ikramiyelerinin verilmesini ricada bulunmuş ve Sanayi ve Çalışma Bakanları yardımda bulunarak ikramiyenin gerçekleşmesini sağlamıştır[461]. DÇ işçilerine Cumhuriyet Bayramı'nda verilmesi gelenekselleşen Cumhuriyet Bayramı ikramiyelerinin dağıtılması için 27 Ekim'de gerekli emir gelmiş, işletme bordroları hazırlatmış ve 2 Kasım Pazartesi gününden itibaren tevziata başlamıştır[462]. Sonra 28 Ekim 1960 Cuma günü alınan bir emre göre işçi ikramiyelerinin bir maaşa çıkarılması üzerine daha önce İşçi Baş Mümessili seçilmiş olan Ahmet Özdemir, işçiler adına son dakikaya kadar uğraşarak ikramiyeyi çıkartan ve işçileri düşünerek üzgün bırakmayan DÇ İşletmeleri Umum Müdürü Cevat Süberk'e teşekkür etmiştir[463]. Demir Çelik Ağır Sanayi İşçileri Sendikası namına Başkan Ahmet Çehreli, herhangi bir ürün ya da hizmet noktasındaki üretici servislerinde çalışmayanlar DÇ İşletmelerinin üretime kapılarını açtığı yıldan 1959 yılına kadar

[456]*Demokrat Karabük,* 11 Şubat 1959, Sayı:84-1324, s.1.
[457]*Demokrat Karabük,* 2 Şubat 1959, Sayı:84-1316, s.1.
[458]*Demokrat Karabük,* 9 Mayıs 1959, Sayı:84-1378, s.1.
[459]*Demokrat Karabük,* 9 Temmuz 1959, Sayı:84-1420, s.1.
[460]*Demokrat Karabük,* 18 Eylül 1959, Sayı:84-1480, s.1-2.
[461]*Demokrat Karabük,* 16 Haziran 1959, Sayı:84-1406, s.1.
[462]*Demokrat Karabük,* 3 Kasım 1959, Sayı:84-1513, s.1.
[463]*Yeni Karabük,* 29 Ekim 1960, Sayı:2204, s.3. 25 Temmuz 1960, Sayı:2121, s.1.

hiç prim almazlarken Umum Müdürünün çok yerinde bir kararı ile bunlara önce %10'luk prim hakkı tanıması ardından %15 prim verileceği kararından ötürü işletme idarecilerine teşekkürünü iletmiştir[464].

1959 yılının son günleri Karabük'te *tekrar ikili sendika* dönemi olarak karşımıza çıkmaktadır. Karabük Postasında yayımlanan *Karabük Sanayi İşçileri Sendikasının* Ana Nizamnamesinin 1, 3 ve 15. maddelerine göz atıldığında sendikanın faaliyet sahasına girdiği ve kurucularının da şu isimler olduğu görülmektedir: Nihat Özer, Hamdi Tezcan, Cavit Çağ, Aslan Çaylı, Hamdi Felek, Tahsin Kalkan, Kazım Çevik, Recep Çevik, Hayber Bozkurt ve Mehmet Öztürk. 2. maddesinde ise sendikanın amacı şöyle ifade edilmiştir: 1-Üyelerinin ortak menfaatlerini kanunların bahşettiği hak ve salahiyetler dairesinde korumak 2-Üyelerini mensup oldukları iş kolunda ve mesleklerinde geliştirmek ve temsil etmek 3-Üyeleri arasında sıkı bir iş birliği ve mesleki bağlılık ve yardımlaşmayı sağlamak 4-Sendikanın temsil ettiği iş kolları ve meslekteki örf ve adeti teamül, usul ve kaideleri tespit etmek, geliştirmek ve ihtiyaca uygun olan yenilerini koymak ve mesleğin tespit edilen usul ve kaidelerin uyarlığını üyeleri arasında sağlamak[465].

Fakat Yeni Karabük gazetesinde belirtilene göre yeni kurulan Karabük Sanayi İşçileri Sendikası henüz teşekkül devresinde ve müteşebbis heyet halinde çalışmış, 6 Mart 1960 Pazar günü ilk kongresini gerçekleştirerek sendikanın kuruluşunu resmen tamamladığı öğrenilmektedir. Bu doğrultuda gerçekleştirilen kongre, DÇ Fabrikaları gıda dağıtım salonunda saat 14.00'te yapılmıştır. Kongre divan başkanı olarak Kemal Atalay, ikinci başkanı Ahmet Özdemirler ve katipliklere İsmail Kömürcü ile Tahsin Cağ seçilmişlerdir. İlk sözü alan müteşebbis heyet başkanı Nihat Özer sendikanın kuruluş nedenlerini ve gayesini açıklamış ve o tarihe kadar 453 üyenin kayıtlarının yapıldığını anlatmıştır. Ardından esasen kuruluş halinde olunduğu için bir faaliyet raporu bulunmadığından seçimlere geçilmiştir. Sonuç itibarıyla 451 oy alan sendikanın 1 numaralı kurucusu Nihat Özer İdare heyeti Başkanlığına seçilmiştir. İdare heyeti seçiminde kazanan isimler şunlardır: Asli Üyeler: Mehmet Öztürk, Hayber Bozkurt, Nurettin Çalışoğlu/Çavuşoğlu, Mustafa Coşkun, Ahmet Ergin,

[464] *"D.Ç. İşletmeleri Ağır sanayi işçileri sendikasının işletme idarecilerine teşekkürünü aynen neşrediyoruz" Demokrat Karabük,* 5 Kasım 1959, Sayı:84-1515, s.1-3.
[465] Ana Nizamnamenin tamamı için bkz. *Karabük Postası,* 15 Aralık 1959, Sayı:959, s.2. 16 Aralık 1959, Sayı:960, s.2.

Cafer Yaman ve Muzaffer Cebeci. Yedek Üyeler: Nurettin Özyurt, Selahattin Ulusu/Ulucu, Ramazan Gül, Arslan Çaylı, Mustafa Öztürk, Hamdi Tezcan, Ali Demiral ve Ramazan Elmacı[466].

Özetle Demokrat Parti döneminin sonlarına doğru 5018 sayılı kanunun verdiği yetkiye dayanarak ve yukarıdaki seçim ile birlikte Karabük'te uzun bir süreden sonra tekrar ikili sendika anlayışına dönülmüştür[467]. 14 Mart 1960 tarihli Yeni Karabük gazetesinin yayımladığı haberden de kongrenin isteği üzerine Başbakan Adnan Menderes, TBMM Başkanı Refik Koraltan ve Çalışma Bakanı Haluk Şaman'a telgraf gönderildiği ve karşı cevapların geldiği öğrenilmektedir[468].

Muhtemeldir ki Yeni Karabük gazetesi de bu hadiseden memnuniyet duymuştur. Çünkü arzu ettiği şekilde Ahmet Çehreli'nin başkan olduğu DÇASİ Sendikasına rakip çıkmıştır.

9 Ekim Pazar günü saat 10.00'da Zevk Sinemasında DÇ Ağır Sanayi İşçileri Sendikasının kongresi başlamıştır. 390 oy kullanan üyenin katılımı ile yine Zevk Sinemasında gerçekleştirilmiştir. Türkiye Sendikaları Konfederasyonu Genel Sekreteri İsmail Aras'ın Divan Başkanlığına, İkinci Başkanlığa Recep Çakar, Katipliklere Kemal Aldoğan ve Nafiz Turaslı'nın seçildiği kongrede, 390 üyenin 293'ü gibi büyük bir çoğunluğunun Başkan Ahmet Çehreli'ye oy vermesi ile kendisi yeniden başkan seçilmiştir. Diğer adaylardan Recep Cokara oyların 52'sini, Kemal Aldoğan 25'ini ve Hasan Ergüven ise sadece 20'sini almışlardır. Kongrenin verdiği bir ara kararı ile Ahmet Çehreli idare heyeti arkadaşlarını kendisi seçmiş ve yaptığı listeyi kongre oylamış ve idare heyeti şu isimlerden meydana gelmiştir: Asiller: Selahattin Bulut 194, Ahmet Çentek 172, Şaban Kapıcı/Kapucu 162, Ali Rıza Osman/Osmanoğlu 155, Ali Gökçınar 155, Mustafa Haşlama 151, Hüsnü Oral 143, Hamdi Yıldırım 137. Yedekler: Şevki Yaşar/Yarar 122, Ahmet Başaran 115, Niyazi Pabuççu 106, Ömer Eyüpoğlu/Eyüboğlu 94, Kadir Kocakurt 87, Yunus Demir 84,

---

[466] *Yeni Karabük,* 7 Mart 1960, Sayı:2009, s.1. *Karabük Postası,* 8 Mart 1960, Sayı:1024, s.1 Karabük Postası 23 Ocak 1960 Cumartesi günkü nüshasında kurulan ikinci sendikaya kayıt için müracaat eden işçilerin adetinin verilen bilgiye göre 1000'e yaklaştığını yazmıştır. *"Şehrimizde Kurulmuş Olan İkinci Sendika Faaliyetini Geliştiriyor"* başlığına bkz. *Karabük Postası,* 23 Ocak 1960, Sayı:986, s.1.

[467] *"Şehrimizde ikinci bir işçi Sendikası faaliyete geçti" Karabük Postası,* 6 Ocak 1960, Sayı:975, s.1.

[468] Kendilerine gösterdikleri yakınlıktan ötürü teşekkür etmişler ve başarılar temennisinde bulunmuşlardır. Detaylar için *"Refik Koraltan, Adnan Menderes ve Haluk Şaman'ın Karabük Sanayi İşçileri Sendikasına gönderdiği telgraflar"* başlığına bkz. Yeni *Karabük,* 14 Mart 1960, Sayı:2014, s.1.

Yaşar Yılmaz 57 ve Niyazi Yüksel 57 oy almışlardır. Murakabe heyetine de Salih Sayın, Necdet Sayın, Yusuf Acar, Muzaffer Cebni/Çepni, Fuad/Fuat Köylüoğlu, Yaşar Yılmaz, Niyazi Yüksel, Hayber Bozkurt ve Kemal Temelkaya; Haysiyet divanına da Ali Çatan, Ahmet Başaran, Hüseyin Bozkurt, Ahmet Ergül ve Behçet Akbir seçilmişlerdir[469]. Görev dağılımı neticesinde Ali Gökçınar başkan vekilliğine Selahattin Bulut sekreterliğe, saymanlığa Ali Rıza Osmanoğlu, yardımcı saymanlığa Hüsnü Oral, veznedarlığa Mustafa Haşlama, yardımcı veznedarlığa Ahmet Çentek, üyeliğe Şaban Kapucu ve Hamdi Yıldırım getirilmiştir[470]. Böylece 1960 yılının bu son sendika seçimleri de demokratik bir havada gerçekleşerek son bulmuştur.

3.5. Karabük'te İşçilerin Çalışma Şartları

Karabük'teki işçilerin çalışma şartları, 1950'ye kadar ve 1950 sonrası olmak üzere iki dönem halinde incelenecektir.

3.5.1. 1950'ye kadar

1948 yılında Karabük'e gelip çalışma şartları üzerinde incelemelerde bulunup sonuçları hakkında bir konferans düzenleyen Alman İktisatçı Gerhard Kessler, işletmenin sekizer saatlik üç işçi vardiyası halinde çalıştığını, Zonguldak'ta dar görüşlülüğün sonucu olarak uzun yıllardan beri ihmal edilen iyi meskenlerin inşası meselesinin Karabük'te en esaslı bir görev olarak ele alındığını ve hali hazırda Karabük'te müessese tarafından yapılıp elemana oldukça ucuz şekilde kiraya verilen evlerin adetinin üç bine ulaştığını belirtmiştir[471].

Yapılan meskenlerin ise oldukça iyi olduğu ve işletmenin tüm meskenlere *ücretsiz şekilde* elektrik, su ve ısınma malzemesi temin ettiğini söylemiştir. Hatta bu tip imkanlar, kendisinin *"…insanın hakikaten derhal Karabüke göç edeceği geliyor…"* şeklinde övgü getirmesine neden olmuştur[472].

Döneme ilişkin izlenimlerini aktarmaya devam eden Kessler, burada esaslı bir yorumun eklenmesini gerekli görmüştür. O da şudur: İşçi ve müstahdemlerini barındırmak üzere büyük sanayi işletmelerince evler yapılmasının modern

---

[469]*Yeni Karabük,* 10 Ekim 1960, Sayı:2187, s.1. *Karabük Postası,* 10 Ekim 1960, Sayı:1192, s.1.
[470]*"D. Çelik işletmeleri Ağır Sanayi işçileri Sendikası idare Heyeti vazife taksimi yaptı" Karabük Postası,* 20 Ekim 1960, Sayı:1201, s.1.
[471]Gerhard Kessler, *"Zonguldak ve Karabük'teki Çalışma Şartları", Sosyal Siyaset Konferansları Dergisi,* Sayı 2, 2012, s.25.
[472]A.g.m., s.25-26.

meskenlerin inşası için hiçbir zaman ideal şekil olmadığını savunmuştur. Ayrıca işletmenin evlerinde oturan bir işçi ve müstahdemin firmalarına daha fazla bağlanmış bir duruma gireceğine de vurgu yapmıştır. Kısaca Kessler bu gibi nedenlerden ötürü büyük sanayi işletmeleri tarafından meskenlerin inşa edilmesini en iyi durum olarak kabul etmediğini ve en ideal şeklin ise yapı kooperatiflerince yapılanlar olduğunu ifade etmiştir[473].

İşletmenin yaptıkları arasında 100 yataklı ve 9 doktoru olan bir hastane ve buraya poliklinik ve eczanenin de eklendiğini ifade edilmiştir. Ayrıca Türkiye'de o yıllar zorunlu hastalık sigortasının olmamasından dolayı Karabük'te personelin hiçbir aidat ödemesine gerek kalmaksızın tüm işi işletmenin üstlendiği ilave edilmiştir. Bu hizmetlerden bazıları şunlardır: müessesedeki *çalışma süresine göre* üç aya kadar süren hastalıklar için hastalık parasının ödenmesi, *çalışan kadınlar ile elemanların eşlerine* her doğumda işletme tarafından hemen 25 lira ödenmesi, vereme tutulup iş göremez duruma gelen işçilere *bir defaya özgü* 600 lira değerinde tazminat verilmesi, kazaların ölüm ile sonuçlanması durumunda maaş ya da ücret yüksekliği terfi edilmeksizin kazazedenin *dul kalan eşi bir kereye özel* 800 lira tazminat alması gibi[474].

Karabük'teki ücret sistemine de değinen Kessler konu ile ilgili incelemelerinin sonuçlarını bizlere şu şekilde aktarmıştır:

> *"...Karabükteki ücret sistemi, Zonguldaktaki gibi, nakdi ücret ve prim zamlarını ihtiva etmektedir. 8 saatlik iş gününün en aşağı ücreti iki liradır; bunun üstünde ücretler muhtelif kademeler halinde yükselir. Prim zamları 1948 de ücretlerin vasati %25 ine baliğ oluyordu...İşletmede nakdi ücretlerden ayrı olarak bir öğün sıcak yemek verilmektedir...Ayrıca nakdi ücretlerin yüksekliğine bakılmaksızın, müessesedeki çalışma süreleri nazar itibara alınarak çocuk başına 6-10 lira aylık da verilmektedir...Bundan maada bütün işçi ve müstahdemin için yine müessesedeki çalışma sürelerine göre ayarlanmış 3-15 güne kadar uzayan ücretli yıllık izinler de vardır...Müessesede 5 seneden fazla çalışanlara ayrıca daimî işçi primi tediye ediliyor..."* [475]

Demokrat Parti iktidara gelmeden az bir zaman önce bu incelemeleri yapan Kessler, Karabük'ün ücret sistemine, sosyal yardım önlemlerine ve mesken ihtiyaçlarının sağlanmasına bütün olarak dikkatli bir şekilde bakıldığında idare başında bir aile

[473] *A.g.m.,* 26-27.
[474] *A.g.m.,* s.27-31.
[475] *A.g.m.,* s.29-30.

babası gibi faaliyet gösteren vizyon sahibi Muhittin Erkan sayesinde hakikaten övgüye layık başarılara imza atıldığını kabul ettiğini açıklıkla ifade etmiştir. Bununla birlikte şartların iyi olduğu sonucuna şu cümlesi ile ulaştığı net görülmektedir: *"...Karabükteki şartları öğrenen binlerce Türk kadın ve erkek işçi ve müstahdemini haklı olarak, 'ah bu tedbirler bizde de olsaydı' diyeceklerdir"*[476].

3.5.2. 1950 Sonrası

Gerek Demir Çelik İşletmeleri tarafından gerek belediye tarafından işçilerin mesken sorununun çözülmesi hususunda çalışmaların bu dönemde de tüm ciddiyetiyle devam ettiği görülmektedir. 1951 yılında Safranbolu ve Karabük'te 22 göçmen ailenin iskân edilebilmesi için faaliyetlere girişilmiş ve meskenleri tamamlanmıştır. Bu amaçla köylerde 17 ev yapılmış ve sahiplerine teslim edilmiştir[477]. Eylül 1952'de 8 göçmen evi daha yapılacağı ifade edilmiş ve bunlardan üç tanesinin Karabük'te olacağı belirtilmiştir[478]. Yine Y. Karabük gazetesinin 30 Aralık 1952 yılındaki *"2.5 Yılda Belediye ne işler yaptı"* başlığı altında sunduğu listeden Belediyenin 6 göçmen ailesi için evler inşa ettirip iskanlarının sağlandığı öğrenilmiştir[479].

Demir Çelik işçileri için de kurulacak yapı kooperatifinin formaliteleri tamamlanmış ve sermayesinin yüzde 75'ni Emlak Kredi Bankası yüzde 15'ni Sümerbank ve yüzde 10'nu ise işçiler tarafından karşılanacağı bildirilmiştir. 20 senede yüzde 5 faizle bu iki bankaya borçlarını ödeyecekleri ifade edilmiştir[480].

Belediyenin de ortak olacağı Karabük'te öncelikle 50 ev yapacak yeni bir yapı kooperatifinin kurulacağı söylenmiştir. Kooperatifin kurulma işlemi ve kanuni formalitelerinin kısa zamanda bitirileceği aktarılmış ve bu kooperatifin yapacağı evlerin iki tip üzerine olacağı, önünde ve arkasında bahçe bulunacağı belirtilmiştir[481]. 1952 yılında kooperatif *kanuni formalitelerin bitirilememesinden* ötürü faaliyete geçememiştir. Fakat 3 Şubat 1953 Salı günü söz konusu yapı kooperatifinin bütün formalitelerinin neticelendirildiğine ilişkin haber yapılmıştır. Yaptırılacak evlerin

[476] *A.g.m.,* s.31.
[477] *"Göçmen işleri" Yeni Karabük,* 28 Aralık 1951, Sayı:1, s.1.
[478] *Yeni Karabük,* 16 Eylül 1952, Sayı:75, s.2.
[479] *Yeni Karabük,* 30 Aralık 1952, Sayı:105, s.2.
[480] *"D.Ç. İŞÇİLERİ İÇİN KURULACAK YAPI KOOPERATİFİ" Yeni Karabük,* 4 Ocak 1952, Sayı:3, s.2.
[481] *"Karabükde yeni bir Yapı Kooperatifi kuruluyor" Yeni Karabük,* 29 Şubat 1952, Sayı:19, s.1-2.

25'i tek diğer 25'inin çift katlı olacağı ve ilkbaharda inşaata başlanacağı bilgisi paylaşılmıştır[482].

DÇ İşletmeleri işçilerini mesken derdinden kurtarmak adına yeniden 22 ev yaptırmaya karar vermiştir. Bu evlerin Yenişehir ile Yüzevler arasındaki sırtta inşa edileceği ve yapılan keşiflere nazaran 120/122 bin liraya mal olacağı belirtilmiş ayrıca 27 Ekim Pazartesi günü ihale edileceği ve çok kısa bir zamanda bitirileceği duyurulmuştur[483].

Evsiz işçilere Safranbolu bölgesinde ev yaptırmak üzere kurulan DÇ İşçi Yapı Kooperatifi, iki yıla yakın bir zamandan beri devam eden olumlu çalışmaları sonucunda 1955'te bu iş için gerekli arsa ve krediyi temin etmiştir. Emlak Kredi Bankasından 400 bin lira değerinde kredi alınmıştır. Bu süreçte kooperatifin genç başkanı İsmail Uluateş'in Zonguldak'a gidip Emlak Kredi Bankası Müdürlüğü ile hazırlanan kredi anlaşmasını imza etmesi çok önemli bir detay olarak karşımıza çıkmıştır. Banka bu anlaşmaya göre 20 sene vade ve yüzde 5 faiz ile 400 bin liralık krediyi kooperatife vermiştir. Safranbolu belediyesi de bu amaçla 80 bin m^2'lik arsayı 400 lira gibi cüzi bir bedelle kooperatife vermiştir. Öncelikle bu arazi üzerine kooperatif iki ve üç odalı 58 adet ev yaptırmayı kararlaştırmıştır[484]. Yenişehir oteli de doğan mesken ihtiyacına yönelik dört ailenin kullandığı *ev formuna* dönüştürülmüştür[485].

Mayıs 1961 yılında İktisat fakültesi akademisyeni ve öğrenci ekibiyle beraber Karabük'e gelen Amiran Kurtkan'ın grubunda Karabük'teki küçük sanayi ve DÇ İşletmesinde işçi verimliliği hususlarına ilgili olan öğrenciler bulunmaktaydı. 4 gün gibi kısa sürede yürüttüğü çalışmalarını aktardığı konferansta; işçi çevrelerinde kurduğu temaslar sırasında işçi ve idareciler arasında gerilim meydana getiren çeşitli

---

[482] *"50 Evlik Yapı Kooperatifi" Yeni Karabük,* 3 Şubat 1953, Sayı:115, s.2.
[483] *"D.Ç. Fabrikaları 22 işçi evi yaptırıyor" Yeni Karabük,* 24 Ekim 1952, Sayı:86, s.1.
[484] *"D.Ç. İşçi yapı kooperatifi" Demokrat Karabük,* 11 Şubat 1955, Sayı:84-203, s.1.
[485] *Yeni Karabük,* 19 Nisan 1960, Sayı:2041, s.1., Ancak bu ihtiyaca cevap verilirken bu seferde bir başka ihtiyacın ortaya çıktığı görülmektedir. O da şehirde ortaya çıkan otel ihtiyacıdır. Mevcut on bir otelin hiçbiri otel olarak inşa edilmediği için ilçeye gelen konukların ihtiyaçları tam anlamıyla karşılanmamaktadır. İşletmenin Yenişehir Mahallesindeki otelini mesken ihtiyacından ötürü lojman yapması o an için bir çözüm olduğunu, ilerleyen yıllarda büyük bir sorunu da beraberinde getirdiği görülmektedir. Detaylar için bkz. *Demokrat Karabük,* 17 Temmuz 1959, Sayı:84-1427, s.1-2., Buna çözüm bulmak için özel teşebbüs yoluyla da ilçenin bilinen İş İnsanı Emin Demir tarafından Zevk Sinemasının karşısındaki boş arsaya otel yaptırma girişimi olmuştur. Bkz. *Demokrat Karabük,* 21 Kasım 1957, Sayı:84-956, s.1. Ancak ilerleyen yıllarda somut bir çalışma ortaya konulmamıştır.

sorunların varlığını fark etmiş ve bu doğrultuda işçilerin ev dağıtımı komisyonunun içerisinde bir de İşçi Mümessilinin bulundurulması konusundaki isteklerinin dikkate alınmadığını ve tabir-i caizse *kulak arkası* edildiğine ilişkin örnek vermiştir[486].

Kurtkan'ın temas ettiği bu sorunun aslında oldukça önemsenmesi gerektiği basındaki yansımalarından daha iyi anlaşılmaktadır. Müstakil gazetesinin 2 Mart 1956 Cuma günü yayımladığı haberde;

> *"Demir Çelik işletmemizin ev tevzi işlerini organize eden bir komisyonu ve elindede bir tüzüğü vardır. Bir yanda, 14 yaşında kızı, karısı ve diğer aile efradı ile 7 kişi bir odada yatan işçisi vardır. Senelerdir kirada oturan, aylığının yarısını kiraya veren memurlar vardır. Kaderine razı olup daha rahat bir eve çıkmak için sıra bekliyenler var. Diğer tarafta: dün gelip ev beğenmiyen torpilliler var, Sıraya kademeye, puvana boş verip yenişehirin havadar yerine konanlar var, D.P. den bonservis alıpta puvanın üst kademesine konanlar var. Tek başına olduğu halde ünvan budalası olduğundan 5 odalı eve geçip pencerelerine perde bulamıyanlar var…"*

Açık bir adaletsizlik, torpil teması işlendiği ve işçilerin kaale alınmadığı ortadadır[487]. Yine işçiler için daha önce *'D.Ç. Umum Müdürleri ve Faaliyetleri'* bölümünde Ali Çimen döneminin faaliyetlerine ilişkin vermiş olduğumuz bilgilerde ifade ettiğimiz gibi 200 adet işçi evi yapılmıştır[488]. Ayrıca 12 apartman ile 120 işçi evinin inşaatının bittiği ve 8 Mart 1958 Cumartesi günü dağıtımına başlanacağı belirtilmiştir[489]. Daha önce yapımına başlanan 100 evin 62 adeti de tamamlanmış ve 1 Nisan'dan itibaren dağıtımının yapılacağı belirtilmiş ancak 38 evin yapımından Umum Müdürlüğünce vazgeçilmiş ve bunların yerine 38 daireli apartman yapılmasına karar verilmiştir[490]. 16 Ağustos 1958 tarihli haberde; DÇ İşletmeleri tarafından Dere Evler Mahallesinin üst yamacına inşa ettirilen ve büyük bir bölümünün bitirilerek iskân edilen 70 evin geri kalan kısmının da müteahhit firma tarafından tamamlandığı yazılmış ve tahminen ağustos ayının sonunda ihtiyaç sahibi müessese mensuplarına paylaştırılacağı duyurulmuştur[491].

D. Karabük gazetesi, Memur Evleri Yapı Kooperatifi tarafından Safranbolu'da yaptırılan 25 binanın son noksanlarının da bitmek üzere olduğunu ve edindiği bilgiye

---

[486]Kurtkan, *A.g.m.,* s.73-83.
[487]*Müstakil,* 2 Mart 1956, Sayı:107, s.1.
[488]*Demokrat Karabük,* 21 Ekim 1957, Sayı:84-930, s.1.
[489]*Demokrat Karabük,* 7 Mart 1958, Sayı:84-1047, s.1.
[490]*Demokrat Karabük,* 25 Mart 1958, Sayı:84-1062, s.1.
[491]*Demokrat Karabük,* 16 Ağustos 1958, Sayı:84-1177, s.1.

nazaran Mart 1957'de düzenlenecek törenle sahiplerine verileceğini yazmıştır. Haberin devamında kooperatifin statüsünde değişikliğe gittiği ve Karabük'teki memurları da ortaklığa kabul ederek sayısını 125'e çıkardığından söz edilmiştir[492]. Müessese tarafından mensuplarının mesken ihtiyacını karşılamak üzere Dere Evler Mahallesinde yaptırılan 18 bloktan ibaret 72 evin bir an önce bitmesi için çalışmalara büyük bir hızla devam edilmiştir. Bu bağlamda bu evlerden 11 blokun sıhhi tesisat ve elektrik işleri bitmiş ve boya badana işlerine başlanmıştır. Kalan 7 blokun da kaba inşaatı bitmiş ve diğer faaliyetlere girişilmiştir[493]. Demir Çelik İşletmeleri Çamlık semtine daha önce yapılan 200 işçi evi haricinde yeniden 200 işçi ev inşa ettirmeye karar vermiştir[494]. Üç tip üzerinden inşa edilecek bu evlerin plan proje ve keşiflerinin hazırlandığı ve inşaatın pek yakında eksiltmeye çıkarılacağı belirtilmiştir[495].

12-13 Eylül 1958'de işçi evlerinde, DÇ İşletmeleri sosyal tesislerinde, Yardım Sevenler Derneğinde, Demir Çelik Hastanesinde, işçi pavyonlarında vs. incelemeler yapan Birleşmiş Milletler Sağlık ve Sosyal Yardım Vekaletindeki Müşaviri Miss Elveyn Hörsey Karabük'e gelmiştir. *Karabük'teki sosyal işlere* gösterilen ilgiye *hayran kaldığını* ve bunu özellikle raporunda belirteceğini söylemiştir[496].

DÇ İşletmeleri 54 daireli apartman inşasına da girişmiştir. Ruhsat için belediyeye başvuru dahi yapılmıştır. Plan ve projesi hazırlanan bu apartmanın, 5 milyon liraya mal olacağı ve 300 iş gününde tamamlanacağı belirtilmiştir[497]. Çamlık'ta var olan 200 işçi evi üzerine 500 adet daha ilave edileceğine yönelik karar alınmıştır. Ödeneğin İşçi Sigortaları Kurumu tarafından karşılanacağı belirtilmiş ve incelemeler için Çalışma Vekaleti İşçi Meskenleri Müdürü Zekai Bey ile İşçi Sigortaları Kurumu uzmanlarından yüksek mimar Halim Bey'in Karabük'e geldikleri ve müdür ile sendika başkanının beraber inşa edilecek mekanlara giderek incelemelerde bulundukları ve Ocak 1960'da inşasının eksiltmeye çıkarılacağı belirtilmiştir[498].

İşçilerin ihtiyacını gidermeye yönelik girişilen tüm bu geniş iskân politikası, hedeflenen başarıya ulaşılmada başarısız kalmıştır. Bunun en önemli sebebi

---

[492] *"MEMUR EVLERİ SİTESİ" Demokrat Karabük,* 11 Şubat 1957, Sayı:84-724, s.1.
[493] *"72 Evler inşaatı bitmek üzere" Demokrat Karabük,* 25 Ekim 1957, Sayı:84-934, s.1.
[494] *Demokrat Karabük,* 6 Aralık 1957, Sayı:84-969, s.1.
[495] *"Çamlık işçi sitesi tevsi ediliyor" Demokrat Karabük,* 12 Şubat 1958, Sayı:84-1027, s.1.
[496] *"B. Milletlerin Sağlık vekaletindeki müşaviri" Demokrat Karabük,* 15 Eylül 1958, Sayı:84-1201, s.1.
[497] *Demokrat Karabük,* 14 Ağustos 1959, Sayı:84-1451, s.1-2.
[498] *Demokrat Karabük,* 1 Aralık 1959, Sayı:84-1534, s.1-3.

fabrikanın üretim kapasitesinin genişletilmesi çerçevesinde eklenen yeni ünitelerin, açılan yeni fırınların vs. daha fazla işçi ihtiyacını beraberinde getirmesidir. Böylece daha fazla işçi istihdamı ile nüfus artışı yaşanmış ve buna karşın yapılmış olan meskenler ihtiyacı karşılamaktan uzak kalmıştır.

Bugüne kadar 3460 sayılı kanunun 42.maddesine göre, İktisadi devlet teşekküllerinde sadece memur ve müstahdemlere verilen ikramiye, Bakanlar Kurulunda tetkik edilmekte olan yeni kanun tasarısına göre bundan böyle *bütün işçilerinde* faydalanacağı söylenmiştir. İş verimini artırmak bakımından çok yerinde olan bu karar işçiler arasında büyük bir sevinç uyandırmıştır. Son olarak bu kanun tasarısının çok yakında Meclise sevk edileceği yazılmıştır[499].

Diğer yandan 1954'ten itibaren, müessesede uygulanan puan planı vardı. Bu her işçinin görev ve işletmeye sağladığı faydayla orantılı ücret alabilmesi amacıyla iş yerlerinin değerlendirilmesi gereksiniminden ortaya çıkmıştı[500]. Y. Karabük gazetesinin 11 Nisan 1952 Cuma günkü haberine göre işçilerin yevmiyeleri 6 lira 9 lira ve daha üstü olarak değişiklik göstermekteydi. Ayrıca bu haberde yevmiyelerine zamda istedikleri duyurulmuştur[501]. Hatta Tarık As Yeni Karabük gazetesinin darbe sonrası 17 Ekim 1960 tarihli nüshasında; işçi zamları mevzusunda verilen uzun açıklamalardan sonra müessesede işçi yevmiye ve maaşlarının esaslı bir prensibe bağlandığını anladıklarını ve 18 liraya kadar çıkan yevmiye kademelerinin bu prensibin esasını oluşturduğunu, görülüyor ki artık diyerek DÇ işçilerinin bir üstünün keyfine tabi olmaktan kurtarılmış terfilerinin kendi çalışma gayretine bağlanmış olduğundan söz etmiştir[502].

1 Mart 1952'den itibaren *ücretli hafta tatili* kanunu meriyete girmiştir. İşçilere hafta tatili ve genel tatil günlerinde ücret verilmesi hakkındaki 5837 sayılı kanununun şöyle uygulanacağı anlatılmıştır: kanun sadece işçi vasfına sahip olanlara uygulanacağı işçi niteliğe sahip olmadığı halde sigorta kanunundan faydalananlar ile açık havada ve aynı zamanda yılın bir kısmında çalışan işçiler pazar veya tatil günlerinde çalıştıkları taktirde yalnız çalıştıkları o günlerin ücretlerini alacaklardı.

[499] *Yeni Karabük,* 29 Ocak 1952, Sayı:10, s.1.
[500] Kurtkan, *a.g.m.,* s.82.
[501] *Yeni Karabük,* 11 Nisan 1952, Sayı:31, s.1.
[502] *"Demir Çelikteki basın toplantısı" Yeni Karabük,* 17 Ekim 1960, Sayı:2193, s.1.

Ayrıca bu kanundan faydalanma şartlarından biri de o hafta tatili gününden önceki 6 iş gününde kanuni iş müddetlerine uygun olarak çalışması gerekmekteydi[503].

28 Nisan 1960 Perşembe günkü haberde kabul edilen *yıllık ücretli izin kanun* hakkında bilgi verilmiştir. Bunlardan yıllık izin süresi hususunda verilen bazı bilgiler şunlardır: madde 5'te hizmet süresi kapsamında 1 yıldan 5 yıla kadar olanlara yılda 12 gün, 5 yıldan fazla 15 yıldan az olanlara yılda 18 gün, 15 yıldan fazla olanlara da senede 24 gün yıllık ücretli izin verildiğidir[504]. Ayrıca *"Yıllık ücretli izin kanunundaki mahfuz haklar"* başlığı altında diğer yandan yaşı 18'den küçük olanlara hizmet süresi bir yılda olsa en az 18 gün izin verileceği belirtilmiştir. Kanunun getirdiği bir yenilikte 6.maddede görülmektedir. O madde; izin süresine denk gelen ulusal bayram, hafta tatili ile genel tatil günlerinin dikkate alınmayacağı keyfiyetini ifade etmektedir. Yine kanun 10. maddesiyle ücretli iznini kullanmakta olan işçinin izin devresi içinde ücret karşılığı bir işte çalışmasını yasaklamakta ve çalıştığı taktirde bu müddet için kendisine ödenen ücretin geri alınacağını buyurmaktadır[505]. Bu dönemde montaj müdürlüğünde eskiden işe girmiş ve az yevmiyeli işçilerin mağduriyetinin giderilmesinin de düşünüldüğü ve bu vaziyeti düzeltecek şekilde zam yapabilmek için çalışmalara başlandığı ve çok yakında kesin karar olarak çıkacak olan bu zamdan mağdur kalan işçilerin faydalanacağı açıklanmıştır[506].

Ağustos 1957'de DP iktidarının iktisadi devlet teşekküllerinde çalışan işçilere genel bir zam yapmaya karar verdiği bildirilmiştir. Bu yeni zamma göre DÇ Fabrikalarında en az işçi yevmiyesinin 5 lira olacağı bundan aşağı alanların otomatikman 5 liraya yükseleceği müjdelenmiştir. Bununla beraber kalifiyeli işçilere de ortalama yüzde 15 oranında zam yapılacaktı[507]. 1 Eylül 1957'den itibaren uygulanacağı söylenmiş olan bu kararla DÇ işçilerine yapılacak zam miktarının eşit olarak saatte on kuruş olacağı söylenmiştir. İş Kanunu günde sekiz saat mesai kabul ettiğine göre, bu işçilerin ücretlerine *günde* en az 80 kuruş zam yapılmasıydı. Böylece DÇ Fabrikalarında asgari işçi ücretinin 512 kuruşa çıkacağı kamuoyuna açıklanmış ve bu karar işçiler

---

503 *Yeni Karabük,* 4 Mart 1952, Sayı:20, s.1.

504 *"Yıllık ücretli izin kanunu kabul edildi"* başlığındaki detaylara bkz. *Yeni Karabük,* 28 Nisan 1960, Sayı:2049, s.1.

505 *Yeni Karabük,* 4 Mayıs 1960, Sayı:2054, s.1.

506 *"Demir ve Çelik İşletmeleri Montaj işçilerine zam veriliyor" Yeni Karabük,* 10 Mayıs 1960, Sayı:2059, s.1.

507 *Demokrat Karabük,* 27 Ağustos 1957, Sayı:84-883, s.1.

arasında büyük memnuniyete sebep olmuştur[508]. Kasım 1958'de Zonguldak'ta asgari işçi ücreti 736 kuruş olarak tespit edildiği ve bu durumda DÇ işçilerine de genel bir zam yapılacağı bildirilmiştir. Buna göre yapılan ortalama %33,5 zam miktarına karşılık en az yevmiye alanlara %45-50 en çok yevmiye alanlara da %25 zam yapılmıştır. Yapılan zamların ikramiyelerle ilgisi olmadığı ve eskisi gibi yılda üç ilave tediyeyi almaya da devam edecekleri eklenmiştir. Demokrat Karabük gazetesinin 29 Kasım 1958 Cumartesi günü yayımladığına göre yeni zamlardan sonra işçilerin *sosyal yardımlar hariç* alacakları yevmiyeler şöyledir: **Eski yevmiyeler:** 520, 544, 568, 600, 632, 654, 704, 744, 792, 840, 960, 1024, 1096, 1168, 1256; **Zamdan sonraki yansımalar:** 736, 762, 790, 828, 865, 903, 950, 997, 1055, 1108, 1248, 1320, 1400, 1483, 1582[509].

21 Ocak 1957 Pazartesi günü *'Kıdemli İşçiliği Teşvik Yönetmeliği'* kapsamınca, DÇ işletmelerinde on ve on yedi yılını doldurmuş olan işçilere 2 ve 3 maaş oranında ikramiyeleri dağıtılmıştır. Öte yandan yeniden hazırlanmakta olan iş yeri talimatnamesinin yakında tamamlanarak ilgililere verileceği ve ücretli izin kanunu, hastalık ve analık sigortaları ve bunlarla birlikte çıkacak olan diğer kanunların işçileri daha rahat bir yaşama hazırlayacağı müjdelenmiştir[510]. Nitekim DÇ işçileri TBMM'nin 4 Şubat 1957 Pazartesi günkü toplantısında kabul edilen maluliyet ihtiyarlık ve ölüm sigortaları kanunu ile hastalık ve analık sigortaları kanunlarından oldukça memnun olmuşlardır. Onların bu mutluluğunu Demir Çelik Ağır Sanayi İşçileri Sendikası Başkanı Ahmet Çehreli'nin açıklamalarından daha iyi anlamaktayız: *"...Metnini gazetelerden öğrendiğimiz yeni kanunlar işçi kardeşlerimizi refah ve mükemmeliyete ulaştıracak adımlar olup memnuniyetimize mucip olmuştur. Zaten bu hususta alakalı makamlara teşekkür ve şükranlarımızı ifade eden telgraf çekeceğiz."*[511].

Bu kanuna göre işçilerin elde ettiği kazanımlardan bazılarını şu şekilde sıralamak mümkündür: Yeni kanuna göre çalışma gücünün %75'ini kaybeden işçilere maluliyet

[508]*Demokrat Karabük,* 28 Ağustos 1957, Sayı:84-884, s.1.
[509]Detaylar için bkz. *Demokrat Karabük,* 29 Kasım 1958, Sayı:84-1265, s.1. 520 kuruştan 736 kuruşa yükseltilerek %41 gibi ciddi bir artış yaşanmıştır. Ayrıca 1 Aralıktan itibaren de meriyete gireceği duyurulmuştur. Bkz. *Karabük Postası,* 29 Kasım 1958, Sayı:638, s.1.
[510]*Demokrat Karabük,* 22 Ocak 1957, Sayı:84-707, s.1.
[511]*"Son çıkan İşçi kanunları" Demokrat Karabük,* 8 Şubat 1957, Sayı:84-722, s.1. *TBMM Zabıt Ceridesi*, Devre:10, Toplantı:3, Oturum:1, Cilt:17, 4 Şubat 1957.

aylığı veya toptan ödemeyi öngören mevcut hükümler yerine çalışma kuvvetinin 3/2'sini kaybetmiş bulunma esası konulmuştur. Maluliyet aylığından faydalanabilmek için gerekli kılınan en az 25 sene sigortalı olmak ve 5000 gün için prim ödeme şartı kaldırılarak yerine 15 sene sigortalı olma ve ödenmiş prim günü de 3000 güne indirilmiştir. Azaltılmış maluliyet aylığına gelince, bunun için 15 yıl sigortalı olma esası yerine 5 yıl 200 gün prim ödeme yerine de 150 gün kabul edilmiştir. Ayrıca malullerin geçindirmekle yükümlü oldukları kişilere sigortalılık süresince geçindirdiği kimseler için prime esas yıllık ortalama kazançlarının %50 oranında maaş bağlanabileceği gibi geçindirmekle mükellef kimsesi olmayanlar ise sigortalılık müddetinde prime esas senelik ortalamalarının %35'nin ödeneceği belirtilmiştir.

İhtiyarlık sigortasında yapılan değişikliğe göre, 25 yıldan beri sigortalı olanlardan 60 yaşını doldurup en az 5000 gün için pirim ödeyen sigortalılara ihtiyarlık aylığı bağlanacaktır. 60 yaşını doldurduğu halde maluliyet veya ihtiyarlık aylığına hak kazanmayanlar ise biriken primlerini toptan alabilecektir.

Ölüm sigortası kanununda da gerekli değişiklikler yapan kanun, maluliyet veya ihtiyarlık aylığı almakta iken ölenlerle en az 15 sene sigortalı kalıp 3000 gün için prim ödeyenlerin hayatlarını kaybetmeleri halinde arkasında kalan hak sahiplerine sigortalının aldığı veya hak ettiği aylığın yıllık tutarı üzerinden maaş bağlanacağını zikretmektedir. Sigortalıların ölümü halinde cenazelerinin kaldırılması hususunda ödenen 75 liranın 150 liraya yükseltilmesini öngören değişiklik maddesi ise Kocaeli'den Demokrat Parti Milletvekili Sadettin Yalım'ın teklifi üzerine değiştirilerek 200 liraya çıkarılmıştır[512].

Diğer taraftan mağduriyet hususunda birtakım söylentilerde çıkmıştır. Bu açıdan basına yansıyan bir haber vardır ki o da 11 yıl belediyede çalışan Hüseyin Karadeniz adlı işçinin mağdur edildiğini ortaya koyan şikâyet dilekçesinin Yeni Karabük gazetesinde yayımlanmasıdır. Hüseyin Karadeniz bu yazısında 1959 yılının mayıs ayında hastalandığını ve Belediye doktoruna muayene olduktan sonra doktorun kendisine 15 gün istirahat verdiğini fakat bu 15 günlük doktor istirahatinin yevmiyesini vermediklerini anlatmıştır. Devamında bu aciz hali karşısında

[512]*Demokrat Karabük*, 7 Şubat 1957, Sayı:84-721, s.2. Sadettin Yalım 250 liraya çıkartılmasına ilişkin teklif getirmiş buna karşın *Çalışma Encümeni* Başkanı Mehmet Ünaldı Encümen olarak 200 lirada taraftar olduklarını beyan etmiştir. Bkz. *TBMM Zabıt Ceridesi*, Devre:10, Toplantı:3, Oturum:1, Cilt:17, 4 Şubat 1957, s.34.

belediyeye bir dilekçe vererek hakkını istediğini bunun üzerine bir de kovulduğunu ve 11 senedir sigortaya kesilen parasının iade talebinin de karşılık bulmadığını ileri sürmüştür. İçişleri Bakanlığına da derdini anlatarak dilekçeyle müracaat ettiğini İçişleri Bakanının da bu paraların ödenmesi için gerekli emirlerini verdiğini ve bir kopyasını da Belediyeye verdiğini eklemiştir. Ancak emrin yırtıldığını belediyeye sorduğunda da başlarından savdıklarını sonrasında da evrakların kaybolduğunu söylediklerini ifade etmiştir[513]. Söz konusu bu iddialara ilişkin belediye tarafından bir cevap gelmemiştir.

21 Şubat'ta basında yer alan haberlere bakıldığında, DP iktidarının işçi sigortaları kanununda işçiler lehinde hazırladığı değişiklik tasarısının mecliste birinci müzakeresinin yapılarak kabul edildiği öğrenilmektedir. Söz konusu değişikliğe göre; Primler artırılmış, sigortalılar analık halinde tedavi için başka yere gönderildikleri taktirde kendilerine yolda eşlik edeceklere ulaşım ile zaruri masrafları ödenecek, meslek hastalığına yakalanan sigortalılarında memleket içinde tedavileri mümkün olmazsa başka memleketlere gönderilecek bunlara refakat edecek kimselerin de yine yol paraları ile zaruri masrafları ödenecektir. Yeni kanunda iş kazasına uğrayan sigortalıya kaza tarihinden itibaren ödenek verilmesi de öngörülmüştür. Bundan böyle aylık gelirleri 20 liradan dul olanların maluliyet gelirlerinin sermayeye çevrilmesi de kabul edilmiştir. Maluliyet dereceleri *%50'yi geçmeyen* sigortalıların gelirleri de sermaye olarak verilebilecektir. Yeni kanundaki en önemli değişikliklerden biri de şüphesiz iş kazasında hayatını kaybeden sigortalının çocuklarına 18 yaşına kadar verilen aylıkta meydana getirilen değişikliktir. Böylece sigortalının çocuğu *yüksek öğrenim görüyorsa* maaş 25 yaşına kadar verilecektir[514].

Yine DP hükümeti tarafından *'işçilerin lehine'* yeni bir kanun tasarısı daha hazırlanmıştır. Çalışma Bakanlığı tarafından hazırlanan bu kanuna göre eceli ile vefat eden sigortalı işçilerin ailelerine ödedikleri sigorta primi oranında bir maaş bağlanması öngörülmüştür. Artık son şeklinin verildiği tasarının ilerleyen günlerde

[513] *"11 sene Belediyede çalışan bir işçinin acıklı hali" Yeni Karabük,* 22 Mart 1960, Sayı:2021, s.1.
[514] *"İşçi Sigortaları kanunu işçiler lehine tadil ediliyor" Demokrat Karabük,* 21 Şubat 1957, Sayı:84-733, s.1.

Meclise sevk edileceği ve öncelikle görüşülerek bu devrede kanunlaşacağı ifade edilmiştir[515].

DP iktidarının 1956 yılında kabul ettiği bir kanunla her sene yer altı işçilerine 3 yer üstü işçilerine de 2 maaş ilave tediye yapmaya karar vermiş ve aralık ayının sonuna kadar dağıtılmıştır[516]. D. Karabük gazetesinin 10 Nisan 1958 Perşembe günü aktardığı habere göre 8 gün sonra işçilere yapılacak olan birinci ilave tediyelerin %100 olması için Demir Çelik Ağır Sanayi İşçileri Sendikası Başkanı Ahmet Çehreli Başbakan A. Menderes'e, Cumhurbaşkanı C. Bayar'a ve Sanayi Vekaleti Vekili Abdullah Aker'e telgraf çekmiştir[517]. Ekim 1960'ın sonuna doğru iki gündür yarım maaş olarak dağıtılmakta olan işçi ikramiyelerinin alınan bir emre göre yarım maaş daha eklendiği ve bayram ertesi bu ikinci yarım ikramiyelerin de dağıtılmasına başlanacağı haber edilmiştir[518]. Yine 2 Kasım Çarşamba günü yapılan haberde; 27-28 Ekim günlerinde yıllardır adet olan Cumhuriyet Bayramı ikramiyelerinin yarım maaş olarak dağıtıldığı fakat DÇ idarecilerinin yakın takibi sonucunda kalan yarım maaşın da verilme kararı alındığı bildirilmiştir. Buna göre araya işçi ücretlerinin girmesinden ötürü bu kalan *yarım maaş ikramiyenin de* 12 Kasım Cumartesi günü dağıtılmasına başlanacağı duyurulmuştur[519]. Gazete 16 Kasım Çarşamba günü kalan yarım maaş tutarındaki ikramiyelerin noksansız şekilde dağıtıldığını ve işçinin memnun edildiğini kamuoyu ile paylaşmıştır[520].

4 Mart 1959 Çarşamba günü İzmir'den özel aktarılan habere göre işçilerin ihtiyarlık ve yetim aylıklarını en az 120 liraya, meslek hastalıkları dolayısıyla verilecek ödenekleri de 6 liraya çıkartan kanun meriyete girmiştir. Bu konudaki kanun teliflerinin İzmir Milletvekili Ahmet Ünal ve arkadaşları tarafından Meclise verildiğinden söz edilmiştir. Ayrıca 6900 ve 6901 sayılı işçi kanunlarını değiştiren

---

[515] *"İşçiler lehine yeni kanun" Demokrat Karabük* 23 Mart 1957, Sayı:84-759, s.1.
[516] *Demokrat Karabük,* 26 Mart 1957, Sayı:84-761, s.1.
[517] Çekilen telgrafın tam metni şöyledir: *"6772 sayılı kanunun 1 inci ikramiyesinin tediyesi hem bahar ve hemde mübarek bayram üzerine rastladığında, bu tediyenin yüzde yüz olması hususundaki tavassut ve direktiflerini diler, Altıbin DEMİR ÇELİK AĞIR SANAYİ İŞÇİLERİ adına müsbet cevaplarınıza intizar eder, bilvesile saygı ve hürmetle ellerinizden öperiz. Saygılarımızla Karabük Sendika Reisi Ahmet Çehreli" Bkz. Demokrat Karabük,* 10 Nisan 1958, Sayı:84-1076, s.1.
[518] *Yeni Karabük,* 29 Ekim 1960, Sayı:2204, s.3.
[519] *Yeni Karabük,* 2 Kasım 1960, Sayı:2207, s.1.
[520] *"İkramiyeler verildi" Yeni Karabük,* 16 Kasım 1960, Sayı:2219, s.1.

yeni kanun hükümlerinden hala muamelede olanlar ile önceden maaş alanların faydalanacağı belirtilmiştir[521].

20 Şubat 1959 Cuma günü Zonguldak özel kaynaklı haberde bu defa Çalışma Bakanlığı tarafından hazırlanan kanun tasarısıyla işçilere ücretli izin, hastalık, ihtiyarlık ve maluliyet gibi çeşitli haklara ilişkin yeni ilaveler yapılacağı ve bunun Meclise taşındığı söylenmiş bunlardan ayrı olarak iş kazaları, meslek hastalıkları ve ihtiyarlık ödeneklerinin de artırılması kararlaştırılmıştır. Yeni alınan karara nazaran şimdiye kadar bir işçinin malulen veya asgari müddetini doldurmak suretiyle emekliye ayrılması halinde kendisine ödenen 720 lira iki misli artırılarak 1440 liraya yükseltilmiştir. Bu ve bununla ilgili hazırlanan tasarılarında yakında Meclise getirileceği eklenmiştir[522].

Ankara'dan özel olarak nakledilen habere göre de İşçi Sigortaları Genel Kurulunun son toplantısında sigortalı işçi ailelerinin de kurum tarafından tedavi edilmesi istenmiş bunu dikkate alan Çalışma Vekaleti mevzuyu etüt etmek üzere karma komisyon kurmuştur. Komisyon çalışmalarına başlamıştır. Bu noktada ifade edilene göre komisyon sigortalı işçi ailelerinin de sigorta tarafından tedavi edilmesinin müesseseye yükleyeceği masrafın ne şekilde karşılanacağını etüt etmiştir. Bu konuda iki görüş ileri sürülmüştür: 1- İşçilerin aile sigortası için %1 iş ve %1 işçinin prim ödemesi. 2- Devlet bütçesinden tahsisat için lüzumlu yardımın yapılması şeklinde olmuş ve komisyonun toplanarak nihai kararını vereceği belirtilmiştir[523].

Yine işçilere yönelik getirilen bir diğer hak da memurken geçirdikleri sürelerinin de sigortalı sayılacağına ilişkindir. Çalışma Vekaleti tarafından hazırlanıp, meclise gönderilen bu tasarının kanunlaştığı takdirde büyük ölçüde daha önce memurluk yapmış işçilerin faydalanacağı ilave edilmiştir. Yürürlüğe gireceği vakit aynı amaçla teşekkül etmiş olan ve Emekli Sandığı tarafından uygulanan emeklilik sigortası ile 6900 sayılı kanunla yürürlüğe giren maluliyet, ihtiyarlık ve ölüm sigortaları kollarında geçen hizmetlerin bir araya getirilmesini sağlayacaktı. Böylece yeterli hizmeti bulunmasına rağmen bu hizmetlerin birleştirilmemesi nedeniyle maluliyet ve ihtiyarlık halinde şahsın ölümü halinde de hak sahiplerine aylık bağlanmayan bir

[521] *Demokrat Karabük,* 4 Mart 1959, Sayı:84-1341, s.1.
[522] *Demokrat Karabük,* 20 Şubat 1959, Sayı:84-1331, s.1.
[523] *"Sigortalı işçilerin aileleri de tedavi edilecek" Demokrat Karabük*, 3 Ekim 1959, Sayı:84-1490, s.1-2.

kısım memur, hizmetli ve işçilerin çıkarları korunma altına alındığı yönünde bilgilendirme yapılmıştır. Son olarak yine kanunun yürürlüğe girmesini takiben, bir kişiye emeklilik veya ihtiyarlık aylığı bağlanırken, her iki sosyal sigorta kolunda geçen hizmetlerinin de birleştirileceği vurgulanmıştır[524].

1942 yılına dek işletmeye az sayıda işçiyi taşıyabilen vardiya arabaları var iken bu tarihte daha fazla işçiyi taşıyan araçlar devreye girmiş ve yeni bir çehre kazanmıştır. 1950'lilere gelindiğinde işçiler de vardiya otobüslerinde taşınmaya başlamıştır[525]. Cevat Süberk Dönemi'nde, vardiya otobüslerinin işçileri işe giderken haddehanenin önünde durmakta ve oradan işyerlerine gitme çilesine karşın önceden olduğu gibi işçilerin vardiya otobüsleriyle fabrikanın önüne kadar taşınmasına başlanmıştır[526]. Böylelikle işçilerin işe gidiş gelişlerindeki sıkıntılar ortadan kaldırılmıştır.

1954 yılında 848 işe giriş 532 işten ayrılış yaşanmıştır. 1955 yılında da 1.227 işe giriş 870 çıkış yaşanırken, 1956'da 1.063 işçi alımına karşın 771 işçinin işten ayrılışı vardır. 1957'de 882, 1958'de 887, 1959'da 1.018 ve 1960'da 784 işçi çıkmıştır[527]. Bu sayısal verilere baktığımızda olumsuz bir istatistik karşımıza çıkmaktadır. Çünkü işçilerin işi terk etme oranlarının arttığını göstermektedir. Aynı zamanda bu durum işçilerin müesseseden memnun olmadığına da işaret etmektedir. Ayrılış nedenlerine bakıldığında, en fazla istifa suretiyle gerçekleşmiş olması bunu doğrulayan çarpıcı bir detaydır[528].

Amiran Kurtkan KDÇF'de işçinin verimli çalışma şartlarına etki eden sebepleri şu şekilde üç grupta toplamıştır:1-İşçinin seçilmesiyle ilgili tedbirler 2-Çalışma süresi sırasında alınabilecek önlemler 3-İşçinin işi terk etmesiyle ilgili önlemler[529].

İlk başlıktaki işçinin seçilmesiyle ilgili tedbirler hususunda Türkiye DÇ Fabrikaları Umum Müdürlüğünün iş yeri daimî talimatnamesinin 3.maddesi: işe alınacak işçilerin okuma yazma bilmeleri, çalışmalarına engel teşkil edecek bir sağlık bozuklukları olmadığının saptanmasını şart koşmaktayken 5.madde: yeni işçi

---

[524] *"İşçinin memurken geçen müddetleri de sigortalı sayılacak" Demokrat Karabük,* 23 Mart 1959, Sayı:84-1356, s.1.
[525] Detaylar için bkz. Kalyoncu, *A.g.e.,* s.36.
[526] *"D.Ç. nin yerinde kararı" Demokrat Karabük,* 9 Temmuz 1959, Sayı:84-1420, s.3.
[527] Detaylara bkz. A.g.m., s.86.
[528] *İstifa ederek* ayrılanların sayısı toplam 2.113'dür. 1954-60 yıllarında işçilerin ayrılış nedenlerinin etraflıca ele alındığı tablonun detayları için bkz. Kurtkan, A.g.m., s.87.
[529] Ayrıntılar için bkz. a.g.m., s.81-86.

alınırken işin niteliğine göre, başvuranların yeteneklerinin belirlenmesi ve işe en uygun olanlarının tercih edilmesi amacıyla test yönteminin uygulanması esasını koymaktadır[530]. Fakat işletmenin bu talimatnameye özellikle bahsedilen 5.maddeye uyduğu söylenemez. Çünkü Müstakil gazetesindeki yazıdan işletmede liyakat esasının dikkate alınmadığına ve torpillerin döndüğüne tanık olunmaktadır[531]. Yeni Karabük gazetesi de işçilerin en çok şikayetçi olduğu işlerin başında sınav sorularının geldiğinden söz etmiştir. Burada imtihan sorularının kişiye göre sorulduğuna, terfi ettirmek istediklerine kolay istemediklerine zor soru yöneltildiğinin iddia edildiğini belirtmiş ve bunda muhakkak hissi düşünce ve yakın zamanlara kadar uygulanan ve hala da imkân oranında görülen ve cemiyetin bünyesine kök salmış iltimas duygusunun büyük payı olduğunu ve bu asırların yerleştirdiği duygunun kolay kolay sökülüp atılamayacağını ifade etmiştir. Bununla birlikte imtihan sorularının amir durumunda olanların keyfi sorusundan alınması ve sınava tabi tutulanın kendi şansına bırakılması gerektiği yazılmıştır. En iyi şeklin ise kura usulü olduğu dile getirilerek hem bu soruna çözüm önerisi sunulmuş hem de bir yerde müessesenin içinde bulunduğu dedikodular yumağından çıkmaya yönelik formüle işaret edilmiştir[532].

Y. Karabük'ün bir başka yazısında işletmede geçmiş yıllar içinde büyük haksızlıklar yapıldığı, müessese camiasında çalışan, bırakın tarafsızlıkları DP taraftarı olanların bile partiden soğudukları anlatılmaktadır. Yine partizanlık marazının olduğu, yevmiyeli olan bir iş yerinde çalışırken sadece DP idarecilerinin adamı olduğu için kısa sürede memur kadrosuna oradan da şefliğe kadar yükselen insanlar varken yine DP'li olsalar da partinin o zamanki idarecilerinin adamı olmadıkları için haksızlığa uğrayan kişilerin bilindiği örneği üzerinden sunulmaktadır. Aynı parti mensubu olanlar arasında bu ayrıcalığın yaşandığı düşünüldüğünde, bir de muhalif ya da tarafsız pozisyondakileri düşünmek daha da acı tabloyla karşılaşmaktır[533]. Yeni

---

[530] A.g.m., s.81.

[531] *'CIZ'* rumuzu kullanarak yazılarını kaleme alan Yakup Kefelioğlu *'Ve minelgaraip'* adlı yazısı ile bu soruna değinerek, özellikle *"...Bu kitle neyi teftiş ederler acaba?"* çıkışıyla eleştiri getirmiştir. Detaylar için bkz. *Müstakil,* 5 Mart 1956, Sayı:109, s.1.

[532] *'Demir Çelikteki basın toplantısı'* başlığıyla Tarık As tarafından kaleme alınan ve yazı dizisinin ikinci aynı zamanda son kısmında geçmektedir. Detaylar için bkz. *Yeni Karabük,* 18 Ekim 1960, Sayı:2194, s.1.

[533] *"Beklediklerimiz" Yeni Karabük,* 8 Şubat 1960, Sayı:1986, s.1. Bu particiliğe 10 ay önce Karabük Postası tarafından da *"Dileğim o ki"* isimli köşe yazısında değinildiği görülür. Bkz. *Karabük Postası,* 6 Nisan 1959, Sayı:755, s.1.

Karabük gazetesinde darbeden sonra ise partizan olan işçi ve memurların bir kısmının işine son verilmiş bir kısmı da başka yerlere nakledildiği belirtilmiştir. Daha sonra Cemal Gürsel'in Resmî Gazete'de yayımlanan genelgesinin ışığı altında bu kişilerin durumları incelenmiş ve işlerine iade edilmesi için müracaat edenlere, vazifeye başlamaları için tebligat yapılmıştır. Ancak bir şartla. O da aldıkları tazminatın işletmeye iadesiydi. Bu karar ile göreve başlamaları için tebligat yapılanlar şunlardır: Mehmet Emin Turgut, Yaşar Kuzucu, Sabri Bostancı, Osman Keskin, Tayyar Akyar, Mustafa Telli, Nihat Özer, Niyazi Özoğlu ve Mehmet Akın[534].

Talimatnamenin 25.maddesi: işçinin ihmalkarlığı nedeniyle iş malzemelerinin bozulması, arızalanması durumlarında hasar tespitiyle görevli heyette bir de işçi temsilcisinin yer alması gerektiği halde uygulamada buna işletme tarafından çok da uyulmadığı belirtilmiştir[535].

Mart 1961'de Karabük'e gelen Profesör Miller işçileri ve idarecileri ortak şekilde ilgilendirmesi gereken bir konuda, insan ilişkileri konusunda bir konferans vermek istediği zaman kendisine idarecilerin ve işçilerin bir arada dinleyemeyeceklerinin bildirilmesi[536] müessese içerisindeki statü farkının derin yaralarını göstermesi açısından önemli bir örnektir.

Kurtkan'a göre; bu insan ilişkileri haddehaneler de işletmeye nazaran daha pozitiftir. Kendisi işletme çevresinde gözlemlediği sosyal gerilimin burada olmadığını savunmuştur. Örnek olarak iş yeri sahibinin ustasını tanıtma şeklini vermiştir. Ayrıca işverenle nitelikli ve niteliksiz işçiler arasındaki sıcak davranışın işçi verimini artırıcı etkileri *olabileceğini* de belirtmiştir[537].

Tüm bunlardan yola çıkarak müessese içerisinde işçi-idareci ilişkisinin iyi olduğu tabii ki de söylenemez ancak Kurtkan'ın ilişkilerin işçinin *verimliliği* üzerindeki yansımalarının olabileceği fikrinden hareket edilirse, bu sefer de fabrikanın kar durumuna bakıp, münasebetlerin üretime olumsuz yansımadığı göz önüne gelecek ve ilişkilerin anlatıldığı kadar da kötü olmadığı sonucuna varılacaktır. Fakat burada

[534]"D.Ç. de işine son verilen işçiler" *Yeni Karabük,* 15 Temmuz 1960, Sayı:2113, s.1.
[535]Kurtkan, a.g.m., s.84.
[536]A.g.m., s.84. (2 no.lu dipnottan)
[537]A.g.m., s.78.

önemli olan işçinin çalışma şartlarıdır. Bunun içerisinde de ekonomik ve mental durumlar vardır.

3.6.Karabük'te İmar ve Bayındırlık Faaliyetleri

Demokrat Parti'nin 1946 tarihli ve 85 maddeden oluşan ilk programının 77-84.maddeleri bayındırlık ve ulaştırma işlerine ayrılmıştır. Özellikle 78. madde modern yol yapım tekniği, büyük vasıtalara, makinelere ihtiyaç gösterdiği, köy ve bucak yolları haricindeki yapımın merkezden idaresini, esaslı bir plan içinde büyük yol şebekeleri kurulmasını ve bunların devamlı tamire tabi tutulması gerekli görülmekteydi. Bu bakımdan kanunlarda değişiklikler yapılmalı ve özel kanuna göre köy ve bucak yollarının süratle yapılması gözönünde tutulmalıydı[538].

Nihayetinde yaklaşık dört buçuk yıl sonra iktidara gelen parti, programında sekiz maddelik yer ayırdığı imar ve bayındırlık faaliyetlerine hızlıca girişmiştir. Zira yurdun genelinde imar faaliyetlerine girişildiği Başbakan Adnan Menderes tarafından şu cümleler ile ifade edilmiştir: *"...Türkiyenin her tarafında inşaat, tarihimizde misli görülmemiş bir şekilde devam etmektedir. Memleket baştan başa inşa halindedir..."*[539]

Bu doğrultuda Karabük'te de pek çok imar faaliyetlerine girişildiği görülmektedir.

3.6.1. Su Meselesi

Şehrin içme suyu Bartın Çocuk Esirgeme Kurumu tarafından 35 cL şişelerle şehre sevk edilen ve bir şişesi 12,5 kuruşa satılan kavşak suları son zamanlarda tortulu çıkmaya başlamıştır[540]. Yine şehrin su ihtiyacı mevcut Filyos Irmağıyla Araç ve Soğanlı Çaylarının kenarlarına yapılmış olan kuyulardan yükseklere kurulmuş depolara pompalarla iletilerek ve depolardan şebekeye gelmesi suretiyle temin ediliyordu. Fakat bu suların sertlik derecesinin yüksek olmasından ötürü içime ideal olmaması ve Bartın'dan kapalı damacana ve şişelerle taşınmaktaysa da suyun az gelişi özellikle pahalı olması ihtiyaca cevap vermekten uzak kalmaktaydı[541]. Zaten

[538] *Demokrat Parti Programı 1946,* TBMM Kütüphanesi, Yer:2008-563, 1946, s.22-23.
[539] *Milliyet,* 14 Temmuz 1953, Sayı:1143, s.1.
[540] *"Kavşak suları tortulu çıkıyor" Yeni Karabük,* 3 Ekim 1956, Sayı:1031, s.1.
[541] *Demokrat Karabük,* 25 Haziran 1959, Sayı:84-1409, s.1.

şehrin içme suyu belediye tabipliği tarafından tahlil için üç ayda bir Refik Saydam Enstitüsüne gönderilmekteydi[542].

1952 yılında Bostanbükün'de ki şifalı suyun Safranbolu Kaymakamlığı tarafından bir örnek aldırılıp tahlile gönderildiği ifade edilmiştir. Basın nezdinde de bütün içmelerdeki gibi buraya da sıhhi bir tesisat yapılması ve pek çok derde deva olan bu suyun tanıtılması için teşebbüslere geçileceği söylenmiştir[543]. 11 Ekim 1952 Cumartesi günü saat 14.00'de Demir Çelik İşletmelerinin yardımıyla bucağa adını da veren Karabük köyünün içme suyuna kavuşması amacıyla 1200 metre mesafeden getirilen su törenle köye akıtılmıştır. Merasimde DÇ Müdürü Ö. Lütfi Bilkan vs. de hazır bulunmuştur[544].

27 Ocak 1953 tarihli haberden öğrenildiğine göre, Karabük'ün 17 köyünün içme su sıkıntısı halledilmiş geri kalanların su aynı zamanda yoldan yoksun olan köylerin de yola kavuşturulmasının temini için Fevzi Fırat, Hüseyin Kaba, Ali Doğancı, Niyazi Kahveci ve Kazım Çetinkaya gibi kişiler tarafından bu iş için 15 bin lira temin eden *'Karabük Köylerine Su Getirme ve Yol Yaptırma Derneği'* adıyla cemiyet kurulmuştur. Derneğin ana tüzüğünün ikinci maddesinde ise kuruluş amacı şöyle ifade edilmiştir: *"Karabük Köylerinin Su, yol, elektrik ve zirai ihtiyaçlarını karşılamak için çalışmak ve bu işleri yapmak için teşebbüsatta bulunacak hususi veya resmi teşekküllerle yardımlaşmada bulunmaktır"*[545].

---

[542] *"Şehir Suları Tahlile Gönderildi" Yeni Karabük,* 28 Kasım 1952, Sayı:96, s.1.

[543] *Yeni Karabük,* 22 Ocak 1952, Sayı:8, s.1. Demokrat Karabük gazetesi turistik tesisler vücuda getirilecek yerler arasında Bostanbükü'nün bulunmamasını hayret ve üzüntü ile karşılamıştır. Buraya eskiden beri çevre il ve ilçe havalisinden haziran, temmuz, ağustos ve eylül aylarında günde ortalama 400-500 kişinin geldiğini ve burada iptidai bir tesis bile bulunmadığını vurgulamıştır. Detaylar için bkz. *Demokrat Karabük,* 12 Mart 1957, Sayı:84-749, s.1., 1958'de Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığının üç uzmandan oluşan bir heyete tahkikat yaptırmak için Bostanbüküne göndermeye karar verdiği de belirtilmiştir. Bkz. *Demokrat Karabük,* 5 Temmuz 1958, Sayı:84-1143, s.1. Aynı gazete 1957 yılındaki bir başka haberinde, içmecelerin iki milli bankanın katılımıyla kurulacak bir şirket tarafından işletileceğine ilişkin edindiği bilgiyi paylaşmıştır. Bkz. *Demokrat Karabük,* 22 Mart 1957, Sayı:84-758, s.1. 1959 yılında da yine Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığının üç kişilik bir heyet göndererek inceleme yaptıracağı ve alınacak sonuca göre *'...gelecek yıl burada sıhhi tesisat yaptıracaktır.'* denmiştir. Bkz. Demokrat Karabük, 29 Ağustos 1959, Sayı:84-1464, s.3. Karabük Postasına bakıldığında da şu ifadelere tanık olunmuştur: *"Haber aldığımıza göre her sene olduğu gibi bu senede Bostanbükü içmeleri işletilmeğe başlanmıştır, Bu sene yeni tesislerin ilavesiyle Bostanbükü içmeleri daha cazip bir hale getirilmiştir. 18-7-957 Perşembe gününden itibaren şehrimiz buz bayilerinden Bostanbükü içmeleri müsteciri Sabri Yavuz tarafından muhitimiz halkının ziyaretine açılmış bulunmaktadır."* Bkz. *Karabük Postası,* 20 Temmuz 1957, Sayı:229, s.1.

[544] *Yeni Karabük,* 14 Ekim 1952, Sayı:83, s.1

[545] *Yeni Karabük,* 27 Ocak 1953, Sayı:113, s.2., Karabük Köylerini Kalkındırma Derneği olarak da ifade edilen bu derneğin diğer kurucu üyeleri şu isimlerdi: Kazım Coşkuner, Alaaddin Özçelik, Halim

Şehrin Kapullu köyünün içme suyuna kavuşması için etüt yapmak adına Yüksek Mühendis Ziya Tamer ve Muzaffer Demircioğlu Karabük'e gelmişler ve köye giderek incelemelerde bulunmuşlardır. 3,5 km uzaklıktan getirilecek olan bu suyun köyün ihtiyacına yeterli olmayacağından civarda sondajlar yapılıp galeriler açılacağı ve tesisatın 25-30 bin lira arası mal olacağı ifade edilmiştir. Bu paranın bir kısmının Özel İdareden diğer kısmının da Muvazeney-i Umumiye'den temin edileceği hususunda açıklama getirilmiştir[546].

Kayabaşı, şehir, DDY pompası suyu da bu dönemde tahlile gönderilmiştir. Sonuca göre; koli basili yani bakteri bulunmadığı ve içime elverişli oldukları tespit edilmiştir[547]. 1957 yılında günün ihtiyaçlarını karşılamakta uzak olan Kayabaşı Mahallesinin su tesisatının genişletilmesi ve iyileştirilmesine karar verilmiştir[548]. 10 gün içerisinde inşaat tamamlanmış ve mevcut 70'lik boru 100'lüğe yükseltilmiştir[549].

Suların sağlıklı olup olmadığının incelenmesi maksadıyla bu seferde Mehterler, Arıcak, Kızdap, Tandır ve Belen köylerinin suları tahlile gönderilmiştir[550]. Sonuç itibarıyla herhangi bir sorun ile karşılaşılmamıştır. 18 Haziran 1952 Çarşamba günü köylerin içme suyu için ayrılan ve peyder pey gelen 50 ton çimentonun sonuncu vagonu da gelmiş ve bunların köylerin ihtiyaçlarına göre muhtarlara teslim edileceği söylenmiştir. Böylece Karabük'e bağlı 17 köyün içme su davasının halledildiği yinelenmiştir[551]. 1953 yılının ilk ayının sonlarında da su sorunu çözülmeyen 5-6 köy kaldığı yönünde bilgi verilmiştir[552].

1953 yılında Karabük'e bağlanan Yenice nahiyesinin[553] 8 köyünün içme su davası ele alınmıştır. Yenice merkez, Cebeciler, Cihanbeyli, Sekse, Gökbel, Tır ve Çeltik köylerinin suya kavuşacağı müjdelenmiş, köylülerce tesislerinin kanallarının açıldığı ve en geç bir ayda su tesislerinin tamamlanacağı belirtilmiştir[554]. Yine bu doğrultuda Tandır ve Kamış köyleri için Zonguldak tarafından tahsis edilen 2900 metrelik demir

---

Karagülle, Muarrem Özyurt, Hüseyin Biçer, Ali Öz, Ali Açar. Tüzüğün detayları için de ayrıca bkz. *İş Yolu,* 18 Ocak 1953, Sayı:25, s.5.

[546] *"Kapullu köyü içme suyuna kavuşuyor" Yeni Karabük,* 15 Ocak 1952, Sayı:6, s.2.

[547] *Yeni Karabük,* 25 Ocak 1952, Sayı:9, s.1., *Safranbolu Karabük,* 26 Ocak 1952, Sayı:60, s.2.

[548] *"Kayabaşı bol suya kavuşuyor" Demokrat Karabük,* 12 Mart 1957, Sayı:84-749, s.1.

[549] *Demokrat Karabük,* 1 Nisan 1957, Sayı:84-766, s.1.

[550] *Yeni Karabük,* 29 Ocak 1952, Sayı:10, s.2.

[551] *"17 köyün Su derdi halledildi" Yeni Karabük,* 20 Haziran 1952, Sayı:51, s.1.

[552] *Yeni Karabük,* 27 Ocak 1953, Sayı:113, s.2.

[553] 1953'e dek Devrek'e bağlı idi. Bkz. *Yeni Karabük,* 23 Ocak 1953, Sayı:112, s.1.

[554] *Yeni Karabük,* 5 Aralık 1956, Sayı:1085, s.1-2.

borular Bartın üzerinden şehre gelmiş ve ivedilikle tesisat çalışmalarının başlayacağı bildirilmiştir[555].

6 Ağustos 1956 Pazartesi günü ise dönemin Ziraat Bakanı Esat Budakoğlu'nun katılımıyla Yenice Kereste fabrikasının açılışı gerçekleştirilmiştir[556].

1956 yılında Karabük'teki 52 köyün 22'sinin sağlıklı içme suyuna eriştiği, kalan 30 köyünde bu işinin ön plana alındığı belirtilmiştir[557].

Yılın son günü Zonguldak Valiliğinin emrine tekrardan 68 bin metre su borusunun ayrıldığı ve önemli bir kısmının Karabük kazasına bağlı köylerde su tesisleri için Kaymakamlığın emrine gönderileceği söylenmiştir. Böylelikle 1957 yılı içinde Karabük köylerinin yüzde 90'ının sağlıklı içme suyuna kavuşmuş olacağı müjdelenmiştir[558]. Ayrıca Karabük köyleri için 10 bin metre boru ile çeşmeler için yeterli miktarda çimento ayrıldığı öğrenilmektedir[559].

Ağustos ayında *yeniden* 10 bin metre boru tahsis edildiği yazılmıştır[560]. 6 Mart 1957 Çarşamba günü verilen habere göre, *son bir buçuk yıl içerisinde* toplam 18 köye sağlıklı içme suyu akıtılmıştır. Bu köyler sırasıyla şöyle sıralanabilir: Hisar, Sipahiler, Yukarı Kızılcaveren, Döngeller, Gölveren, Çukurca, Karaşar, Bağbaşı, Cihanbey, Cebeciler, Tır, Sekse, Gökbel, Derebaşı, Devebaşı, Burunsuz, Bürnük ve Çeltik. Aynı zamanda bu köylere su tesisatı için 17.910 metre galvanizli boru, 2100 metre pik boru, 5660 tane büz ve 1890 torba çimento verilmiştir[561].

17 Eylül Salı günkü haberde de *1 Mart 1953'den Ağustos 1957 sonuna dek* köylere içme su tesisatı için 20.188 metre su borusu, 29.434 büz ve 2172 torba çimento verildiği açıklanırken özellikle 1950'den 1953 senesine kadar verilen borular, çimento ve büzlerin bu hesaba dahil edilmediği hatırlatılmıştır. Bununla birlikte ilçe köylerinin %82'sinin temiz içme suyuna kavuştuğuna ilişkin bilgi de paylaşıldığı görülüyor[562].

---

[555] *Yeni Karabük,* 27 Aralık 1956, Sayı:1104, s.1-3.
[556] *Müstakil,* 6 Ağustos 1956, Sayı:203, s.1.
[557] *Yeni Karabük,* 19 Ekim 1956, Sayı:1045, s.1-2.
[558] *Yeni Karabük,* 31 Aralık 1956, Sayı:1107, s.1
[559] *Demokrat Karabük,* 15 Nisan 1957, Sayı:778, s.1.
[560] *Demokrat Karabük,* 8 Ağustos 1957, Sayı:868, s.1.
[561] *Demokrat Karabük,* 6 Mart 1957, Sayı:84-744, s.1.
[562] *Demokrat Karabük,* 17 Eylül 1957, Sayı:84-901, s.1.

1957'nin şubat sonunda Kızılcaveren de bulunan suyun Refik Saydam Enstitüsüne test için gönderilmesinden sonra tahlil sonuçları olumlu gelmiştir. Gazetede bu suyun *nitelikleri bakımından* kavşak suyundan çok daha iyi olduğunun anlaşıldığını satırlara taşımıştır. Bunun yanı sıra belediye tarafından şehre getirilmesine karar verildiği ve etütlere de başlanacağı söylenirken, Karabük'ün hem temiz içme suyuna hem de ihraç edilebileceği düşüncesinden hareketle yeni bir gelir kapısının açılacağı şeklinde yorumda getirilmiştir[563].

Yaklaşık iki buçuk yıl sonra basından girişimci Sabri Yavuz tarafından suyun şehre ulaştırılması için bütün hazırlıklarının tamamlandığı öğrenilmektedir[564]. Keza işin elbette ki mali boyutu da hesaplanmış ve ortalama 80 bin lira gibi masrafa ulaşacağı belirtilmiştir. Ayrıca belediyenin sudan yararlanma hakkını almak için daha ayrıntılı incelemelere başlamak üzere olduğu da söylenmiştir[565].

Belediye kentin içme su sorununu dikkate almış ve çevrede incelemelere başlamıştır. Bu araştırmalar neticesinde Bakla Bostandaki suyun ölçü derecesinin düşük ve içime de oldukça müsait olduğuna ulaşılmasından sonra şehre akıtılması için fen heyetince keşif çalışmalarına başlanmıştır[566]. Ancak bulunan suyun çok fazla olmaması, uzaklığı ve oldukça maliyetli olacağı gibi sebepler silsilesinden ötürü vazgeçilmiştir.

Bunun üzerine Maden Teknik Arama ile anlaşılmış ve Jeolog Raif Akol Karabük'e gelmiş ve arazi durumlarını inceleyeceği, yapılacak sondajlar olumlu sonuç verir alınan örnekler içme suyu niteliklerini barındırırsa artezyen kuyularının açılacağı ayrıca daha yakın yerlerde Bakla Bostandaki su benzeri başka kaynaklar tespit edilirse buralardan teminine çalışılacağı bilgisi kamuoyuyla paylaşılmıştır[567]. Lakin başka rezerv bulunamamış olacaktır ki 1959 yılında, Bakla Bostandaki suyun getirilmesi için etütlerin tekrar başlayacağı ve etütler için İller Bankası uzmanlarından oluşan heyetin Karabük'e geleceği haber verilmiştir. Yine bilimsel çalışmaların sonucunun Eskişehir Kaplanlı ve İzmit Çene suyu ile aynı niteliklerde olduğunu meydana çıkardığı vurgulanmıştır[568]. 8 Kasım Pazar günü etütler için Karabük'e gelen İller Bankası uzmanlarından oluşan bir heyet, hemen ertesi gün

[563] *"Kızılcaveren'de güzel bir su bulundu" Demokrat Karabük,* 28 Şubat 1957, Sayı:84-739, s.1.
[564] *Demokrat Karabük,* 18 Mayıs 1959, Sayı:84-1384, s.1.
[565] *Demokrat Karabük,* 25 Haziran 1959, Sayı:84-1409, s.1.
[566] *Yeni Karabük,* 17 Haziran 1952, Sayı:50, s.1.
[567] *Yeni Karabük,* 7 Ekim 1952, Sayı:81, s.1.
[568] *Demokrat Karabük,* 30 Temmuz 1959, Sayı:84-1438, s.1.

Belediye Fen Dairesi Müdürü Yüksek Mühendis Nazif Bey ile birlikte çalışmaya başlamıştır[569]. Yüksek Mühendis Gültekin Aral Belediye Fen Dairesi Yüksek mühendis Nazif Bey ile birlikte Baklabostan, Gölveren, Göksu kaynaklarında incelemeler yapmış ve bunların şehir ihtiyacını karşılamayacağı kanaatine varmıştır. 11 Kasım Çarşamba günü de Uzman Gültekin Aral, Belediye Başkan Vekili Mehmet Vergili ve Nazif Bey ile birlikte Toprakcuma'ya giderek Karasu kaynağında yaptığı incelemeler sonrası bir numune alıp tahlil için Refik Saydam Enstitüsüne göndermiştir[570].

1959 yılında Yeşil Mahalleye depo inşasına karar verildiği ve ihalesinin dahi yapıldığı okurlara hatırlatılırken müteahhidin taahhüdüne uymaması sebebiyle mukavelesinin feshine karar verildiği ve yeniden eksiltmeye konulacağına dair bilgi verilmiştir[571]. Bu haberden iki hafta sonra işin Belediyeye 49.550 liraya mal olacağı belirtilirken[572] 16 Ekim günü işin bir an önce bitirilmesi iççin Belediyenin tesisatı emanet usulüyle yaptıracağı açıklanmıştır[573].

Melise köyünün de içme su sorunu ele alınmış ve Vilayetten ayrılan 1200 metre galvaniz boru çimento, demir ve işçilik parası gelmiştir. 2 Ekim 1959 tarihinde de köye gönderileceği ve hemen döşemeye başlayıp en geç bir ay içerisinde de biteceği ifade edilmiştir[574]. Tüm bu çalışmalar 1959 yılında Karabük köylerinin 34'ünün içme suyuna kavuştuğunu göstermektedir[575].

Fevzi Çakmak Mahallesine, yeniden fabrika tarafından 500 bin lira maliyetli su tesisatı yaptırılmış ve 17 Şubat 1960 Çarşamba günü saat 10.00'da düzenlenen törende kurdeleyi Cafer Bayraktaroğlu kesmiştir[576]. DÇ'nin bu hizmetinin yanı sıra şehrin köylerinin su ihtiyacını karşılamak üzere önemli bir bölüm borunun işletme tarafından daha önce verileceği söylenmişti. Ancak bu boruların uygun olmaması sebebiyle İzmit Boru fabrikasının ürünlerinin kullanılması daha uygun bulunmuş ve

[569] *"Şehrin içme su ihtiyacı" Demokrat Karabük,* 10 Kasım 1959, Sayı:84-1517, s.2.
[570] *Demokrat Karabük,* 12 Kasım 1959, Sayı:84-1518, s.1.
[571] *"Yeşilmahallenin su davası hallediliyor" Demokrat Karabük,* 6 Ağustos 1959, Sayı:84-1444, s.1.
[572] *Demokrat Karabük,* 21 Ağustos 1959, Sayı:84-1457, s.1.
[573] *Demokrat Karabük,* 16 Ekim 1959, Sayı:84-1501, s.1.
[574] *Demokrat Karabük,* 1 Ekim 1959, Sayı:84-1488, s.2.
[575] Hasan Aynagöz, *A.g.e.,* s.27.
[576] *Yeni Karabük,* 18 Şubat 1960, Sayı:1995, s.1. Elektrikte verilmiştir. Bkz. *Karabük Postası,* 18 Şubat 1960, Sayı:1008, s.1.

daha elverişli ve daha ucuz olan boruların satın alınması için toplanan DÇ İdare Meclisi 50 bin liralık ödenek kabul etmiştir[577].

1959 yılında Nafia Vekaleti tarafından Soğanlı Çayının ıslahına karar verilmiş ve gerekli etütler için Devlet Su İşleri 14. Bölge Müdürlüğüne kesin emir verilmiştir[578]. Amaç seferlere açmak, DÇ İşletmeleri ürünlerinin buradan naklini sağlamak ayrıca bir de 150 bin KW kapasiteli Hidro elektrik santrali tesisi düşünülmekteydi[579]. Netice itibarıyla Yeni Karabük gazetesi DP Dönemi'nde hayata geçilemeyen proje hakkında 30 Aralık 1960 tarihli nüshasında Ankara'dan aktardığı habere göre, Soğanlı Çayı yatağının ıslah edilmesi için yapılan incelemeler sonuçlanmış ve Devlet Su İşleri 14. Bölge uzmanlarından oluşan beş kişilik bir heyetin yılbaşından sonra Karabük'e gelip Soğanlı ve Araç Çaylarının etütlerini yapacağına söylenmiştir[580].

3.6.2. Yol Sorunu

1952 yılında Kapullu-Karabük arasındaki yolun yapılmasına başlanmış ve inşaatın bir ay içinde bitirileceği belirtilmiştir. Yine Karabük-Ovacık köyleri arasında yapılacak olan yol çalışmaları için de 28 Ocak 1951 yılında kurulan *'Karabük Ovacık Yol Yaptırma Derneği'* harekete geçmiştir. Bu doğrultuda yolun güzergahının belirlenmesi için Zonguldak Bayındırlık Müdürlüğünden bir heyetin geleceği ifade edilmiştir[581].

Şehrin en büyük sorunlarından biri kuşkusuz Tahta Köprü meselesidir. 18. yüzyılda Mustafa Paşa tarafından yaptırılan[582] bu köprü, zamanla deforme olmuş ve devamlı tamir edilmesi gereken sorunlu bir yapıya dönüşmüştür. Yaklaşık 60 metre uzunluğundaki yapı, bir yerde Karabük ile güneyinde bulunan 30-35 köyün iletişimi demekti. Bu sorunun çözülmesini engelleyen bir durumda köprü ve yol işinin Devlet Kara Yollarının tekelinde olması karşısında ne DÇ ne de Belediye *el uzatamıyordu*[583]. Nahiyeyi Kayabaşı Mahallesine bağlayan ve etraftaki çok sayıdaki köylerin Karabük ile, Safranbolu ve yöresi ile *yegâne iletişim noktasını* oluşturan bu köprü için, Bayındırlık Vekaletinin duruma el atıp beton olarak yeniden inşa

[577] *Yeni Karabük,* 11 Mayıs 1960, Sayı:2060, s.1.
[578] *"Soğanlı çay yatağı ıslah ediliyor" Demokrat Karabük*, 2 Temmuz 1959, Sayı:84-1414, s.1.
[579] *Demokrat Karabük,* 30 Temmuz 1959, Sayı:84-1438, s.1-2.
[580] *"Soğanlı çayı ıslah ediliyor" Yeni Karabük,* 30 Aralık 1960, Sayı:2254, s.1-2.
[581] *Yeni Karabük,* 15 Ocak 1952, Sayı:6, s.2., 25 Nisan 1952, Sayı:35, s.1.
[582] Kalyoncu, *A.g.e.*, s.7.
[583] *"Karabükün Dertlerinden: Sihirli köprü" Yeni Karabük,* 15 Ocak 1952, Sayı:6, s.3.

ettireceği ve Vilayetinde 2 bin lira yardım etmeye karar verdiği söylenmiştir[584]. 6 Şubat 1953 tarihli haberdeki bilgiye göre Tahta Köprünün tamiratı için yeni gelişmeler yaşanmış öncesinde bu iş için 50 bin lira ödenek ayrıldığı fakat incelemeler yapan mühendislerin, köprünün onarılmasının çok deforme olduğu için imkânsız olduğunu ve bu yüzden yeni bir köprü yapılması gerektiğini raporlarında belirttikleri bildirilmiştir. Bunun üzerine demir köprü yapımına karar verilmiş ve 1953 yılı bütçesine Karayolları 4. Bölge Müdürü Cihat Beyin girişimleri sonucu 170 bin lira ödenek konmuştur[585].

Temmuz 1952'de Bayındırlık Müdürlüğü, Karabük Belediyesi ile Eskipazar Kaymakamlığının bir an önce bitmesi adına çalışma yürüttükleri Karabük-Eskipazar yolu için Bayındırlık Vekaleti tarafından yolun stabilize olarak yapılabilmesi için Zonguldak Bayındırlık Müdürlüğüne 32 bin lira ödenek yollamıştır[586]. Ayrıca Ankara Caddesi ile İstasyon Caddesinin birleştiği noktadan Fabrikaya ve Safranbolu'ya giden yol geçilmeyecek kadar bozuk olduğundan ve özellikle motorlu araçlar için bir şikâyet mevzusu olan bu yolun tamirine başlanmıştır[587]. Ancak bir süre sonra Ankara Caddesinin oldukça bozuk olması, genişletilmesi ve yeni baştan yapılmasını gerekli kılmış ve bu yönde çalışmalar ilerlemiştir[588].

Özetle Belediye tarafından 1950'den 1952 yılı sonuna kadar yapılan işlerin genel fotoğrafı şöyledir: İstasyon Caddesi ile meydanı, Atatürk Caddesi ile Tahta Köprü başı meydanı yeniden asfalt ve katranlı olarak yaptırılmıştır. Yeni açılan ve yeniden yaptırılan 3-4-5-6-8-9-10-11-14-16-36 ve Yeşil Mahalle de 91-93-86-111 no.lu yollar ve Karabük- Safranbolu şosesinin 1 km'lik kısmı katranlanmıştır. Ayrıca su baskınlarına karşı çay kenarlarına istinat duvarları yapılmış, trafik bakımından tehlikeli görülen dar virajlar genişletilmiştir[589].

1955 yılında ise tevziata imkân sağlamak için Bayır Mahalleye üç yol yapılmıştır. Bu yollar Belediye tarafından buldozerle açılarak halkın hizmetine sunulmuştur[590]. Karabük Köylerini Kalkındırma Derneği tarafından inşaatına başlanacak olan yol 6

[584] *"Tahta köprü onarılıyor" Yeni Karabük,* 31 Ekim 1952, Sayı:88, s.2.
[585] *Yeni Karabük,* 6 Şubat 1953, Sayı:116, s.1
[586] *Yeni Karabük,* 22 Temmuz 1952, Sayı:60, s.1.
[587] *Yeni Karabük,* 18 Temmuz 1952, Sayı:59, s.3.
[588] *Yeni Karabük,* 19 Eylül 1952, Sayı:76, s.2.
[589] *Yeni Karabük,* 30 Aralık 1952, Sayı:105, s.1.
[590] *"Bayır Mahalleye üç yol açıldı" Demokrat Karabük,* 19 Şubat 1955, Sayı:84-210, s.1.

metre genişliğinde olup 1 ay içerisinde tamamlanacağı duyurulmuştur. Bu cümleden olarak Karabük'e bağlı Çukurca, Üçbaş, Davutlar ve Kamış yollarının bir an önce bitirilmesi için Bayındırlık Müdürlüğünden Tekniker Özdemir Bey, Kaymakam Kemal Gürsel ve DP Kaza idare heyeti başkanı F. Fırat 30 Haziran Perşembe günü yol güzergahının tespiti için Davutlar köyüne gitmişlerdir[591]. Yine bu dernek tarafından 40 km'lik bir kısmı tamamlamak üzere harekete geçmiştir. Bu yolların 25 km'lik Çukurca-Tandır-Mehterler yolu ile 15 km'lik Çukurca-Üçbaş-Davutlar-Kamış yolu olduğu bilgisi verilmiştir. Böylelikle her çeşit nakil araçlarının geçişine hazır bir hale getirileceği söylenmiştir. 1957 yılında dernek tarafından yapımına başlanan köy yollarının yeniden imar edilmesi ve onarılmasına devam edilmiş bu anlamda Üçbaş Davutlar yolunun bitmek üzere olduğu belirtilmiştir. Diğer yandan Yukarı Kızılcaveren köyü ile Karabük-Ankara devlet yolu arasındaki şosenin bir an evvel bitmesi için çalışmalara hız verilmiştir[592]. Sonuç itibarıyla derneğin beş senelik çalışmaları sayesinde Karabük köylerinin 163 kilometre yolu yapılmıştır[593].

Karabük-Yenice kara yolu için tüm hazırlıkların tamamlanmakta olduğu ifade edilmiştir. Bu kara yolu ile şehrin Zonguldak'a bağlanacağına ilişkin başlık atılmıştır[594]. İlerleyen günlerde inşaatın hızla sürdüğü ve köylülerinde var gücüyle çalıştığı söylenmiştir. Çünkü bu yolun yapılması, Yenicenin Karabük'e hem demir yolu hem de şose ile bağlanması demek olduğundan köylülerin ekonomik açıdan kalkınmasına önemli destek sağlayacaktı[595]. Şubat 1957'de iki köprüden birinin esaslı surette tamiratının bitirildiği, ikinci köprüye de çok yakında başlanacağı bilgisi verilmiştir[596]. D. Karabük gazetesinin 20 Ekim 1955 tarihli nüshasında Kaymakam Kemal Gürsel ve Belediye Başkanı M. Seyhanın isimlerinin yer aldığı yazıya baktığımızda son bir yıl zarfında Karabük'ün 22 köyünün yola kavuştuğunu öğrenmekteyiz[597].

Yeni Karabük gazetesi 10 Eylül 1956 tarihli haberinde, Çerkeş kazasına bağlı olan Ovacık bucağının Karabük'e bağlanmak üzere çeşitli mercilere başvuruda

[591] *Demokrat Karabük,* 1 Temmuz 1955, Sayı:84-303, s.1.
[592] *Demokrat Karabük*, 2 Temmuz 1955, Sayı:84-304, s.2., 31 Ocak 1957, Sayı:84-715, s.1.
[593] *Demokrat Karabük,* 24 Ocak 1959, Sayı:84-1309, s.1.
[594] *Demokrat Karabük,* 2 Temmuz 1955, Sayı:84-304, s.2.
[595] *"Karabük Yenice yolu" Demokrat Karabük,* 16 Temmuz 1955, Sayı:84-316, s.1
[596] *"Yenice Karabük Yolu" Demokrat Karabük*, 25 Şubat 1957, Sayı:84-736, s.1.
[597] *"Muhterem Adnan Menderes Başvekilimiz" Demokrat Karabük,* 20 Ekim 1955, Sayı:84-358, s.1.

bulunmuştur[598]. Karabük-Ovacık yolunun inşaatının bitmek üzere olduğu bilgisinin yanı sıra Vilayetçe Demiryolu Köprüsünün yanında *'106 Köprüsünün'* yapılacağı ve böylelikle Karabük-Ovacık arasındaki ulaşımın kolaylaşacağını paylaşmıştır[599]. Ağustos 1958'in ortasında yapılan keşiflere göre eksiltmesinin 378.922 liraya mal olacağı söylenen[600] köprünün inşaatının ihale usulü ile yapılması uygun görülmüştür. Bu köprünün inşaatı Karabük'ün 11, Safranbolu'nun 3, Ovacık'ın 8 köyünün davasını sonlandıran çok önemli bir atılımdır[601]. Buna paralel, köylerin birbiriyle iletişim ağı sağlayacak olmasına bağlı şekilde ekonomik kalkınmayı da beraberinde getirmiştir. Yapımı finansman sorunundan ötürü epey sürmüştür. Fakat Karabük Ovacık Yol Yaptırma Derneği tarafından yapılan girişimler neticesinde vilayetten gerekli yardım sağlanarak aşılmıştır. Ayrıca bu köprünün inşası sürecinde Bürnük, Kızılcaveren, Çavuşlar ve Düzköy ahalisi de maddi manevi destek verme kararı alarak inşasında *ücretsiz* çalışacaklarını aktarmışlardır[602]. 14 Ağustos'ta Vilayet Nafia Müdürlüğü uzmanlarından Yüksek Mühendis Nedret Bey, köprünün inşaat hazırlıklarını incelemek üzere Karabük'e gelmiştir[603].

D. Karabük gazetesinin 20 Ağustos 1959 tarihli nüshasından köprünün inşaat hazırlıklarının tamamlandığını öğreniyoruz. Bu hamle Ovacık'ı Bürnük, Kızılcaveren ve Çavuşlar üzerinden Karabük'e bağlayacak olmasıyla son derece büyük bir adımdır[604]. 23 Ağustos Pazar günü saat 10.30'da da köprünün temelleri Zonguldak Valisi Ekmel Çetiner'in koyduğu ilk harç ile atılmış[605], 26 Aralık günü inşaatın tamamlandığı duyurulmuştur. Bu köprü, Vilayet, DÇ ve Orman İşletmelerinin çok büyük destekleriyle meydana gelmiştir. Yine Karabük Ovacık Yol Yaptırma Derneği ile köylülerin birlikte yürüttükleri çalışmalar sayesinde *birlikten kuvvet doğar* deyiminin en somut örneği olarak inşa edilmiştir[606]. 27 Aralık Pazar günü saat

[598]Ovacık önce 1959 yılında Çankırı'nın ardından 1995'te Karabük'ün ilçesi olmuştur. Bkz. T.C. Karabük Valiliği, *"Ovacık"*, http://www.karabuk.gov.tr/ovacik., Erişim Tarihi:23.10.2022. *Karabük Postası,* 3 Nisan 1959, Sayı:753, s.1.
[599]*Yeni Karabük,* 10 Eylül 1956, Sayı:1011, s.1-3.
[600]*Demokrat Karabük,* 14 Ağustos 1958, Sayı:1175, s.1. K.g. Eksiltmesinin 548.986 liraya mal olacağı da belirtilmiştir. Bkz. *Demokrat Karabük,* 14 Kasım 1958, Sayı:84-1252, s.1.
[601]*Demokrat Karabük,* 26 Aralık 1959, Sayı:84-1549, s.1.
[602]*Demokrat Karabük,* 13 Temmuz 1959, Sayı:84-1423, s.1.
[603]*"106 köprüsü inşaatı" Demokrat Karabük,* 15 Ağustos 1959, Sayı:84-1452, s.1.
[604]*Demokrat Karabük,* 20 Ağustos 1959, Sayı:84-1456, s.1-2.
[605]*Demokrat Karabük,* 24 Ağustos 1959, Sayı:84-1459, s.1-2. *Karabük Postası,* 24 Ağustos 1959, Sayı:864, s.1. 25 Ağustos 1959, Sayı:865, s.1.
[606]*"106 köprüsü inşaatı ikmal edildi" Demokrat Karabük,* 26 Aralık 1959, Sayı:84-1549, s.1-3., Dönemin Karabük Ovacık Yol Yaptırma Derneği Başkanı ve daha sonra 1968-1973 ve 1984-1987

11.00'de 60 metre uzunluğundaki köprünün, Cevat Süberk'in kurdeleyi kesmesiyle açılışı yapılmış ve 22 köy sevince boğulmuştur[607].

106 Köprüsünün inşaatı devam ederken diğer yandan Hoca Köprüsü inşaat hazırlıkları da süratle ilerlemiştir[608]. Bu köprünün yapımı mevzusunda Demir Çelik İşletmeleri de bulunduğu için bahsetmek gerekir. Vilayet Safranbolu Kaymakamlığına ödenek göndermiş ve kereste işi tıpkı 106 Köprüsünde olduğu gibi Orman İşletmesinden alınmış, demir konstrüksiyonunun da Demir Çelik İşletmeleri tarafından yapılacağı belirtilmiştir[609]. 1959 yılında Zonguldak tarafından Yenice nahiyesi için Çeltik Köprüsü adlı köprünün inşasına karar verilmiştir. İhalesi de yapılmış ancak müteahhitin taahhütlerini yerine getirememesinden ötürü anlaşma feshedilmiş, inşasının bir an evvel tamamlanması için emanet usulü ile yapılmasına karar verilmiştir. Ancak her ne kadar Çeltik Köprüsünün inşaat hazırlıkları bitme aşamasına gelmiş, inşaatına da çok yakında başlanacağı söylenmişse de[610], olumlu bir sonuç alınamamıştır.

Ahşap 38 metre uzunluğunda, 4 metre genişliğinde ve beş beton ayak üzerine inşa edilmesi planlanan *Bostanbükü Köprüsünün* de 25 Ekim 1959 Pazar günü saat 11.00'de temeli atılmıştır[611]. Bostanbükü içmecelerine geçişi sağlayacak olan bu köprü Araç Çayı üstüne kurulmuş ve Aralık 1959'da D. Karabük gazetesinde kısa zamanda bitirileceği belirtilmiştir[612].

1956 yılında, Yenice Köprüsünün plan projelerinin Kara Yolları Umum Müdürlüğü tarafından hazırlatıldığı ve onaylandıktan sonra da Karabük Kaymakamlığına gönderildiği söylenmiştir. Yenice Orman İşletmesi tarafından inşa ettirileceği haber verilen bu köprünün, keşif bedelinin ise 400 bin lira civarı olduğu bildirilmiştir[613]. Yenice Devlet Orman İşletmesi ve kereste fabrikasının finansman desteği sonucunda

---

yılları arası iki kez Karabük Belediye Başkanlığı görevini üstlenen Necmettin Şeyhoğlu inşaat sürecini adım adım günde iki defa köprüye giderek kontrol etmiştir. Bkz. *Demokrat Karabük*, 2 Eylül 1959, Sayı:84-1467, s.1-2.

[607] *"106 köprüsü trafiğe açıldı" Demokrat Karabük,* 28 Aralık 1959, Sayı:84-1550, s.1-3. *"106 Köprüsü Dün Merasimle Açıldı" Karabük Postası,* 28 Aralık 1959, Sayı:968, s.1. 29 Aralık 1959, Sayı:969, s.1.

[608] *Demokrat Karabük,* 10 Ekim 1959, Sayı:84-1496, s.1-2.

[609] *"Hoca köprüsü inşaatı" Demokrat Karabük,* 30 Aralık 1959, Sayı:84-1552, s.1-2.

[610] *Demokrat Karabük,* 8 Eylül 1959, Sayı:84-1471, s.1.

[611] *"Bostanbükü köprüsü" Demokrat Karabük,* 27 Ekim 1959, Sayı:84-1509, s.1-3.

[612] *Demokrat Karabük,* 2 Aralık 1959, Sayı:84-1535, s.1.

[613] *Yeni Karabük*, 3 Aralık 1956, Sayı:1083, s.1-2.

ahşap olarak yeniden yaptırılarak, 20 Şubat 1960 Cumartesi günü açılışı gerçekleştirilmiştir[614].

1954 yılında Kara yolları tarafından 12.000.000 lira bedelle ihale edilen ve aynı yıl yapımına başlanan ve yaklaşık 2 yıl süren çalışmalar sonucunda memleketin belki de *'en arızalı'* kara yollarından biri olan Karabük-Eskipazar yolu 1956 yılının kasım ayında tamamlanarak trafiğe açılmıştır[615]. Böylece ihaleyi almış olan Mustafa Mürtezoğlu tarafından[616] bir süre sonra stabilize çalışmaları sonlandırılmış ve 2 saatte ancak gidilebilen 34 km'lik Karabük Eskipazar yolu 25 dakikaya indirilmiştir[617]. 6 Nisan 1957'de asfaltlama çalışmalarının başladığı bilgisi kamuoyu ile paylaşılmıştır[618]. 26 Nisan Cuma günüde Karabük Gerede kara yolunun İsmet Paşa'ya kadar olan 50 kilometrelik kısmının asfalt işinde kullanılacak mıcır, Karayolları 4. Bölge Müdürlüğü tarafından 303 bin lira keşif bedeli üzerinden ihaleye çıkarılmış ve müteahhitte verilmiştir[619].

Sonraki yıllar Eskipazar-Gerede yolunun sefere açılması[620] ile Karabük'ten Ankara'ya gitmek için Kastamonu üzerinden 11 saate varan uzun yol çilesi son bulmuş ve Karabük Ankara kara yolu 3,5 saate indirilmiştir[621]. Müteahhit Mehmet Yılman'a ihale edilen Yeni ve Yeşil Mahallenin hususi yolları da tamamlanmış ve geçici kabulünü takiben trafiğe açılacağı duyurulmuştur[622].

Karabük Safranbolu yolunun yapımı ise *üç kısım* halinde ele alınmıştır. Müteahhit Mürtezoğlu tarafından 1.000.000 lira bedel üzerinden emanet usulüyle yaptırılan yolun *ilk kısmının* döşemesi tamamlanmıştır. Böylece yapılan bu kısımla iki ilçe arası mesafe 1850 km kısalmıştır[623]. *İlk kısmını* oluşturan Bağlar ile Kıranköy arası olan yol 800.000 lira harcanarak 1956 yılında açılmıştır. Pabuççu Pınarı ile Bağlar arasını

---

[614]Yenice Orman İşletmesi Müdürü Nevzat Bey, 55 bin liraya mal olduğunu açıklarken, açılış kurdelesini dönemin Kaymakamı Selahattin Altaş kesmiştir. *Bkz. Yeni Karabük,* 22 Şubat 1960, Sayı:1998, s.1. *Karabük Postası,* 22 Şubat 1960, Sayı:1011, s.1.
[615]*Demokrat Karabük,* 7 Ocak 1957, Sayı:84-694, s.1.
[616]*Yeni Karabük,* 17 Kasım 1956, Sayı:1070, s.1.
[617]*Yeni Karabük,* 6 Ekim 1956, Sayı:1034, s.2.
[618]*Demokrat Karabük,* 6 Nisan 1957, Sayı:84-771, s.1.
[619]*Demokrat Karabük,* 27 Nisan 1957, Sayı:84-789, s.1.
[620]Gerede yolunun imarında 1950-1955 yılları arası Bayındırlık Bakanı Kemal Zeytinoğlu'ndan taktirle söz edilmiştir. Baş yazı olarak yayımlanan *"Halbuki…"* başlıklı yazının ikinci kısmının detayları için bkz. *Yeni Karabük,* 10 Şubat 1960, Sayı:1988, s.1.
[621]*Yeni Karabük,* 21 Eylül 1956, Sayı:1021, s.1.
[622]*Demokrat Karabük,* 11 Aralık 1957, Sayı:84-973, s.1.
[623]*Demokrat Karabük,* 31 Ocak 1957, Sayı:84-715, s.1-2.

kapsayan *ikinci kısmın* yapılan keşiflere göre 1.400.000 lira tutacağı belirtilmiştir. Böylece ilk iki kısmı toplam 2.200.000 liraya mal olacaktı[624]. Sonrasında ilk iki kısmı tamamlanmış fakat Karabük tarafını oluşturan *üçüncü* aynı zamanda *son bölümün inşaatı,* her ne kadar Demokrat Karabük gazetesinin 16 Ocak 1958 yılında verdiği haberde yakında eksiltmeye çıkarılacağı ifade edilmişse de[625] istimlak işlerinin halledilememesi[626] nedeniyle yapılamamıştır.

Cevizlidere yolu tamamen yapılmış ve yeniden ıslah edilmesiyle birlikte tüm nakil araçların geçişine müsait hale getirilmiştir[627]. Temmuz 1959'da Yeşilmahalle yollarının asfaltlama çalışmaları başlamış, Yenişehir Cami altından açılan 2 numaralı yolun asfaltı da tamamlanırken ilk olarak Pembe Evlerden itibaren Karabük Safranbolu şosesinin asfaltlanmasına girişilmiştir[628]. Sonuç olarak M. Velioğlu'nun *'Karabük'ümüzün ana meselelerine bakışlar'* adlı makalesinin *üçüncü kısmından,* plandaki mevcut yolların yaklaşık %90'ının bitirildiği öğrenilmektedir. Bu çalışmalarda başarılı olunduğu şeklinde bir değerlendirme yapıldığı görülse de[629] makalenin *dördüncü bölümüne* bakıldığında, işin rengi değişir ve bilhassa kanalizasyon yapımında aynı başarının görülmediğine dikkat çekilir.

Hali hazırdaki yolların belki %35'inin yanında kanal yapıldığının söylenmesi, aslında var olan kanalizasyon sorunu nedeniyle yapılan yolların kıymetini ortaya çıkaramadığını anlatıyor. Ayrıca Velioğlu'na göre yapılamayışın ilk nedeni; mali yetersizliklerdir. Zira ortalama 15 km'lik kanalizasyon ihtiyacı var ise bu miktar kanalı yapmanın *4.000.000 civarı* tuttuğu bilgisiyle fikrini desteklemiştir[630]. Aslında bu davanın 1957 yılında halledilmesi adına Belediye Başkanı F. Fırat, İller Bankası Umum Müdürlüğüyle temaslarda bulunmuş ve etütlerde bulunmak üzere İller Bankası tarafından Yüksek Mühendis Fikret Ağaç şehre gelerek, gelecekteki imar planına göre bütün mahalleleri yerinde incelemiş ve rapor hazırlamıştır. Raporun

[624]*Demokrat Karabük,* 16 Mart 1957, Sayı:84-753, s.1. Karabük Postası'da yolun ikinci kısmı için aynı keşif bedelinden söz etmiştir. Bkz. *Karabük Postası,* 18 Mart 1957, Sayı:130, s.1.
[625]*Demokrat Karabük,* 16 Ocak 1958, Sayı:84-1004, s.1.
[626]*Demokrat Karabük,* 22 Temmuz 1959, Sayı:84-1431, s.1. İlgililerin söylediklerine göre Karabük tarafındaki istimlak bedellerinin bir hayli tuttuğundan Karayolları 1958'de istimlak yapmamış 1959'da da yine aynı sebepten iş ele alınamamıştır. Detaylar için bkz. *Demokrat Karabük,* 18 Kasım 1959, Sayı:84-1523, s.1-2.
[627]*Demokrat Karabük,* 1 Mayıs 1959, Sayı:84-1372, s.1.
[628]*Demokrat Karabük,* 17 Temmuz 1959, Sayı:84-1427, s.1.
[629]*Demokrat Karabük,* 26 Haziran 1959, Sayı:84-1410, s.1.
[630]*Demokrat Karabük,* 29 Haziran 1959, Sayı:84-1412, s.1.

tetkikinin ardından kanalizasyon projesinin ihaleye çıkarılacağı ve mevzunun çok kısa sürede halledileceği söylenmiştir[631]. Ancak yukarıda ifade edildiği gibi çözüme kavuşturulamamıştır. Sonuç itibarıyla Karabük şehrinin kuruluşundan bu yana en büyük problemlerinden birini teşkil eden kanalizasyon meselesi Demokrat Parti Dönemi'nde de sürmüştür[632].

Karabük'te 1950'den önce hizmete giren camiler sırasıyla şunlardır: Karabük Mahalle Cami: 1937'den çok önce de var olan bu cami, 1937'den sonra bir müddet Karabük'ün dini ihtiyaçlarına cevap vermiş ilerleyen yıllarda bu görevini sadece kendi çevresi içinde yerine getirmiştir. Mahkumlar Mescidi: Demir Çelik İşletmesinde bir dönemler çalıştırılan mahkûmlar tarafından Köprübaşına yaptırılan bir camidir. Yenişehir Cami: başta fabrika işçilerinin de bulunduğu çeşitli halk zümreleri tarafından Yenişehir'i işletmeye bağlayan iniş yolu üzerinde yaptırılan camidir[633].

1950 yılından itibaren yaptırılan ve onarılan camilerin listesi ise şöyledir; Bayır Mahalle Cami: tamir edilmiştir[634]. Kayabaşı Cami: 3 Şubat 1952 yılında Rıfat Dedeoğlu tarafından hibe edilen arsaya, Karabüklü yardımsever vatandaşların girişimleri ile yapılacak olan caminin saat 11.00'de temelleri atılmıştır. Öğrenilene göre törende Belediye Başkanı Tarık As, Karabük'ün son Bucak Müdürü Lütfü Baykal, Yenişehir Cami İmamı Necati Pürüzsüz ve Yapı Kredi Bankası Müdürü Cevdet Özaltan'da yer alırken ayrıca Kayabaşı Cami Yaptırma ve Yaşatma Derneğinin idare kurulu ve faal başkanı Rahmi Soyak'ta tebrik edilmiştir[635]. Yeşil Mahalle Cami: hayırsever vatandaşların girişimi sonucu, 19 Ekim 1952 Pazar günü saat 15.00'de temelleri atılmıştır[636]. Karabük Ulu Cami: Basında 1957'deki haberde, caminin genel proje ve hesaplarının Münci Tangör'e verildiği ifade edilirken dernek

---

[631] *Demokrat Karabük,* 1 Şubat 1957, Sayı:84-716, s.1.

[632] Demir Çelik Ağır Sanayi İşçileri Sendikası başkanı İbrahim Odabaşı *'Belediye Meclisine ve Reisine Zaruri Bir Cevap'* başlığıyla kaleme aldığı eleştiri yazısında, şehrin ve semtlerin kanalizasyon teşkilatının olmamasından ötürü, Karabük'ün teşekkülünden beri hala suyu ve kuyularının sağlıksız ve bilimsel yöntemler kullanılmadan yapıldığından iyileştirilmeye muhtaç olduğuna değinmiştir. Detaylar için bkz. *Müstakil,* 27 Nisan 1956, Sayı:129, s.1.

[633] Fındıklıoğlu, *A.g.e.*, s. 66-67.

[634] *Yeni Karabük,* 30 Aralık 1952, Sayı:105, s.2.

[635] *"Kayabaşı Camiinin Temeli Atıldı" Yeni Karabük,* 5 Şubat 1952, Sayı:12, s.1., *"Kayabaşı Camii'nin temeli atıldı" Safranbolu Karabük,* 6 Şubat 1952, Sayı:63, s.4.

[636] *"YEŞİL MAHALLE CAMİİNİN TEMELİ ATILDI" Yeni Karabük,* 24 Ekim 1952, Sayı:86, s.2., Çamlık cami: Yenişehir mahallesinin çamlık tarafında yapılması düşünülen bu cami için, dernek kurulmuş faaliyete geçmiştir. Fakat bu dönemde inşa edilmemiştir. *"Çamlık mahallesi camii"* bkz. *Karabük Postası,* 29 Haziran 1957, Sayı:213, s.1.

başkanlığının oyunu almak adına 2 Ocak 1957 Perşembe günü geçici projelerinin durumu ve izahını yapmak üzere Ulu Cami İdare Başkanlığı ile inşaatçı teknik şahıslarından Hamdi Erdemci'nin Münci Tangör'ün ikamet ettiği sosyal binada bir araya gelindiği ve incelemelerde bulunulduğu bilgisi paylaşılmıştır[637].

24 Haziran 1959'da Karabük Ulu Cami Yaptırma ve Yaşatma Derneği Başkanlığından bildirilene göre, Bayır Mahalledeki 3-5 no.lu yollar arasında ve altında 36 dükkân üzeri 1400 kişi kapasiteli olacak şekilde yapılacağı ifade edilmiştir. Maliyetinin tahminen 2.000.000 liraya mal olup Karabük halkının yardımlarıyla yapılacağı ve 26 Haziran Cuma günü öğle namazından sonra merasimle temelinin atılacağı eklenmiştir[638]. Gazetenin sayfaları o güne çevrildiğinde, caminin Osmanlı mimarisini yansıtan üslupta iki minareli ve kubbeleri bulunacak şekilde yapılacağı ve *bugün temeli atılacağından* bahsedilmiştir[639]. Ertesi gün basından takibi yapıldığında, 2.000.000 liraya mal olacak olan caminin temelinin atıldığı görülecektir[640]. Bugün Karabük Müftülüğünün cami ibadete açılış beratına bakıldığında, mimarının Lütfü Aksoy olduğu ibadete açılış tarihinin 1960 olduğu yazmaktadır. Bu beratta basın nezdindeki haberlerle çelişen ufak ama önemli bir detay göze çarpmaktadır. O da basında yukarıda belirttiğimiz gibi 27 Haziran 1959'da *'temelinin atıldığından'* bahsederken açılış beratında *'yapılış tarihi'* olarak 1953 yılına işaret edilmektedir[641]. Fakat bu berat çok da sağlıklı görünmemektedir. Çünkü Karabük Postası gazetesinin 1957 yılının ocak ayındaki haberine bakıldığında, 1953 yılında yapıldığı bir kenara henüz temelinin dahi atılmadığı anlaşılacaktır[642]. 30 Temmuz 1960'da inşaat sürecinde birtakım mesafeler kaydedilmiş olsa da hala sürmekteydi[643]. Bugünkü o yapının imar edilişinin bu denli

[637]*Demokrat Karabük,* 9 Ocak 1957, Sayı:84-696, s.1.
[638]*Demokrat Karabük,* 24 Haziran 1959, Sayı:84-1408, s.1.
[639]*"Bugün Ulu Camiinin temeli atılıyor" Demokrat Karabük,* 26 Haziran 1959, Sayı:84-1410, s.1.
[640]Temel atma töreninde ilk sözü, Ulu Cami Yaptırma ve Yaşatma Derneği Başkanı Ali Kalafatoğlu almıştır. Detaylar için bkz. *Karabük Postası,* 27 Haziran 1959, Sayı:816, s.1. Ayrıca ağustos ayında da temel hafriyatına başlandığı ifade edilmiştir. Bkz. *Karabük Postası,* 6 Ağustos 1959, Sayı:850, s.1.
[641]Bkz. Ek-5
[642]*Karabük Postası,* 7 Ocak 1957, Sayı:75, s.1. 1958 yılının başında inşaat için maddi yardım vaadinde bulunanlara çağrı yapılmış ve ilgi alaka göstermeleri istenmiştir. Bkz. *Karabük Postası,* 2 Ocak 1958, Sayı:371, s.1.
[643]Birinci kısım temel işleri sona ermiş ve zemin katın duvarlarının örülmesine başlanmıştır. Bkz. *Karabük Postası,* 30 Temmuz 1960, Sayı:1131, s.1.

uzun sürmesinin nedeni; İbrahim Yıldız'ın 3 Ağustos 1960 tarihli Karabük Postası gazetesinde yayımlanan yazısından anlaşılana göre, maddi yetersizliklerdir[644].

Pembe Evler Cami: Pembe Evler Cami Yaptırma Derneği tarafından iki yıllık uğraşlar sonucunda tamamlanan ve 21 Şubat 1960 yılında saat 10.00'da Kaymakam Selahattin Altaş, Dernek Başkanı Sadık Arslan ile birlikte Karabük müftüsünün de katılımıyla başlayan törende, DÇ Umum Müdür Muavini Şemsettin Koray'ın elleriyle açılışı gerçekleştirilmiştir[645].

Yeni Cami: Arıcak Mahallesindeki bu caminin temeli, 2 Ekim 1960 yılında atılmıştır[646].

Karabük'e ilk elektrik Yenişehir Mahallesine verilirken 1944 yılından itibaren genele yayılmaya başlamıştır[647].

1955 yılında da Çatalağzı'ndan Karabük'e elektrik vermek için enerji nakil hatlarının çekimi tamamlanmış ve trafonun inşasına başlanmıştır. Amerikan teknisyenlerin kontrolü altında süren çalışmalar da nihayete ermiş ve işletmenin sahasında Etibank tarafından yaptırılmakta olan trafo tamamlanmış ve işlemeye hazır duruma gelmiştir[648]. Buna ilişkin haberler sonraki aylarda da devam etmiştir. Örneğin Çatalağzı'ndan doğrudan doğruya çekilen bir hat ile Demir Çelik İşletmelerinin ihtiyacı olan enerjinin verildiği, Karabük Safranbolu ile bu hat üzerinde bulunan bazı köylerinin elektriği de Çatalağzı'ndan verileceğinin duyurulması bunlardan biridir[649]. Nihayetinde Belediye ile Etibank arasında imzalanan anlaşma sonucunda bu iş olumlu şekilde neticelenmiştir[650].

1959 yılında şehrin bolca elektriğe ulaşabilmesi için şehrin elektrik şebekesinin tevsi işine girişildiği görülmektedir. Bu yönde 2 Eylül itibarıyla caddelerin pilonlarının dikilmeye başlandığı, Transmatörlerin de yerlerinin belirlendiği ve yakında inşaata başlanacağı belirtilmiştir[651]. Şehrin çeşitli yerlerine konacak trafo binalarının

---

[644] *"HIIIIIIIM... Ulu Camii" Karabük Postası,* 3 Ağustos 1960, Sayı:1134, s.1. Ekim 1960'da dahi hala inşa halindeydi. Bkz. *Karabük Postası,* 3 Ekim 1960, Sayı:1186, s.1.
[645] *"Karabük'ün 7. Camisi de dün hizmete açıldı" Yeni Karabük,* 22 Şubat 1960, Sayı:1998, s.1.
[646] *"YENİ CAMİİN temeli dün atıldı" Karabük Postası,* 3 Ekim 1960, Sayı:1186, s.1.
[647] Kalyoncu, *A.g.e.,* s.41.
[648] *Yeni Karabük,* 31 Ekim 1956, Sayı:1055, s.1.
[649] *Yeni Karabük*, 24 Kasım 1956, Sayı:1076, s.1.
[650] *Karabük Postası,* 26 Şubat 1958, Sayı:418, s.1. *Aynagöz,* A.g.e., s.27.
[651] *Demokrat Karabük,* 3 Eylül 1959, Sayı:84-1468, s.1.

inşaatına başlandığı bilgisinin ardından Kuzey Batı Elektrik İstihsal ve Tevzi Müessesesinin sorumluluğunda yürütülen çalışmalar kapsamında 27 Eylül Pazar günü Müessese Umum Müdürü Sabih Duralı'nın kente geldiği ve gerekli bilgileri aldıktan sonra işlerin bir an önce bitirilmesi için kesin talimatları verdiği aktarılmıştır[652]. İlerleyen günlerde basına yansıyan haberlerden çalışmaların sürdüğü 1960 yılından önce bitirileceği ve yeni yıldan itibaren şehrin bol elektriğe kavuşacağı öğrenilmektedir[653].

29 Ekim 1956 yılında Yenice nahiyesine Kereste fabrikasından faydalanılarak elektrik verilmiş[654] ancak satın alınan jeneratörün yeterli güçte olmaması nedeniyle sadece Orman sitesi ile bucağın bir kısmını ışıklandırmaya yetmiştir. İlerleyen yıllarda, Orman İşletmesi Yenicenin tamamının elektriğe kavuşması için Bartın Belediyesinin 100.000 liraya lokomobilini aldığı ve montajının yapılarak işletilmeye başlanacağı söylenmiştir[655].

Tefen, Kurtköy, Kılavuzlar köyüne[656] elektrik tesisatının yapılmasına karar verilmesinin ardından Bostanbükü'nün de elektrik meselesi ele alınmış ve Karabük-Safranbolu enerji hattından çekileceği söylenmiştir[657]. Ayrıca Öğlebeli köyüne DÇ Elektrik Bakım Müdürü Ruknettin Özkul ve arkadaşları tarafından 20 gün gibi kısa bir sürede elektrik tesisatı tamamlanmış ve 12 Mart 1955 Cumartesi günü köy aydınlatılmıştır[658].

1950-1960 yılları Demokrat Parti Dönemi'nde Karabük'te elektrik hususunda uzunca bir süre durma noktasına gelen ve sonunda aydınlığa kavuşma ile biten bir hikâye vardır. Bu Bulak köyünün ışığa kavuşma arzusu ile olan imtihanıdır. 1951 yılına dayanan hadise, köy halkının bu önemli ihtiyacı hep beraber sorumluluk olarak addetmesi ve aralarında para toplamaları ile başlamış, Zonguldak'ta bir firma ile

---

[652] *Demokrat Karabük,* 29 Eylül 1959, Sayı:84-1486, s.1-2.
[653] *Demokrat Karabük,* 17 Ekim 1959, Sayı:84-1502, s.1.
[654] *'Yenice Nura Kavuştu'* başlıklı yayımlanan habere detaylar için bkz. *Yeni Karabük,* 1 Kasım 1956, Sayı:1056, s.1.
[655] *Demokrat Karabük,* 15 Eylül 1959, Sayı:84-1477, s.1-2.
[656] Kılavuzlar köyünün elektrik tesisatının 195.000 liraya mal olacağı belirtilirken, etütlerin Bayındırlık Bakanlığı tarafından onaylandığı ifade edilmiştir. Bkz. *Demokrat Karabük,* 15 Mayıs 1957, Sayı:84-799, s.1.
[657] *"Bir köyümüz daha nura kavuşuyor" Demokrat Karabük,* 7 Haziran 1957, Sayı:84-819, s.1.
[658] *"Öğlebeli Köyü bugün nura kavuşuyor"* başlıklı haberde ayrıca dönemin Kaymakamı Kemal Gürsel tarafından elektrik verileceği belirtilmiştir. Detaylar için bkz. *Demokrat Karabük,* 12 Mart 1955, Sayı:84-228, s.1.

anlaşmalarıyla devam etmiştir. Akabinde dış tesisata başlamışlardır. Ancak sermayenin yetmemesi sebebiyle yarıda kalmıştır. Bu da yeni kaynak arayışını beraberinde getirmiştir. Sonra Bulaklılar Zonguldak'ın kefil olmasıyla borçlanma girişimde bulundularsa da genel meclis buna yanaşmamış ve sonucunda *Sümerbank'tan* 40 bin lira borç alınmıştır. Hattın önemli bir bölümü çekilmiştir. Ancak iş bilmezlikten ötürü kaynaklanan *fenni aksaklıklar* işi tekrar durma noktasına getirmiştir. Çekilen tellerin önemli kısmı da çalınmıştır[659]. 1952 yılında *'Bulak köyünün Elektrik derdi nihayet halledildi'* başlığı ile okurlara duyurulmuştur. Haberin devamında köylülerin girişimlerinin olumlu şekilde sonuçlandığı ve İller Bankasının elektrik tesisatının bitirilmesi için 40 bin lira borç vermeyi kabul ettiği bildirilmiş ve 1953 yılında köyün elektriğe kavuşacağı ümit edilmiştir[660].

Bu para verilmemiş olacaktır ki, 1957 yılında yeniden 35-40 bin lira gerektiği vurgulanmış ve daha önce Vali Celalettin Ünseli DÇ Elektrik Bakım Müdürü Ruknettin Özkulu'yu da yanına alarak köye gidip elektrik durumunu incelemişlerdir. Kısa zamanda çözüleceğini müjdelemişseler de üzerinden üç ay geçmesine rağmen bir haber çıkmadığı ifade edilmiştir[661]. 1958 yılının sonlarına doğru çok önemli bir gelişme yaşanmış ve Kapullu köyünün elektriğe kavuşması için[662] 17 Kasım 1958'de tesisat mukavelesi için *Kuzeybatı Elektrik İstihsal ve Tevzi Müessesesi* ile yapılan anlaşma hem Bulak hem Kapullu köylerinin elektrik meselesinde büyük bir ilerleme yaşanmasına neden olmuştur[663]. 22 Kasım Cumartesi günü söz konusu müessese ile köy ihtiyar heyeti arasında mukavele imzalanmıştır[664]. 1959 yılının ikinci yarısında Bulak'ın elektrik şebekesini Safranbolu enerji hattına bağlayacak olan pilonlar dikilmiş ve yakında hattın çekilmesine başlanacağı duyurulmuştur[665]. Netice itibarıyla DP iktidarında Bulak ve Kapullu'ya elektrik ulaştırılmıştır[666].

1952 yılında basında Kemal Çivici *otomatik telefon* getirilmesinin gerekliliğini *"...Karabük gibi bir ticaret ve sanayi şehrinde telefon en belli başlı bir ihtiyaçtır P.T.T. Umum Müdürlüğü bu mevzu ile ilgilense de, şehrimiz şu kahve değirmeni*

[659]*Demokrat Karabük,* 10 Nisan 1957, Sayı:84-774, s.1., *Yeni Karabük,* 16 Ekim 1956, Sayı:1042, s.1.
[660]*Yeni Karabük,* 24 Ekim 1952, Sayı:86, s.1-2.
[661]*Demokrat Karabük,* 12 Şubat 1957, Sayı:84-725, s.1-2.
[662]Elektrik işi 26 Mayıs 1958'de müteahhide ihale edilmişti. Detaylar için bkz. *Demokrat Karabük,* 28 Mayıs 1958, Sayı:84-1113, s.1.
[663]*Demokrat Karabük,* 17 Kasım 1958, Sayı:84-1254, s.1.
[664]*Demokrat Karabük,* 25 Kasım 1958, Sayı:84-1261, s.1.
[665]*Demokrat Karabük,* 23 Temmuz 1959, Sayı:84-1432, s.1.
[666]Aynagöz, *A.g.e.*, s.27.

kılıklı telefonlardan kurtulup otomatik telefonlara kavuşsa, hepimizin hayır duasını almış olurdu"[667]. şeklinde PTT'ye çağrıda bulunarak ifade etmiştir. Yapılan bu çağrıya 1953 yılında 150'lik santral kurularak karşılık verilmişse de[668] sonraki yıllar değişen ve gelişen şartlara doğal olarak cevap verememiş olacaktır ki dört yıl sonra 1957 yılında yeniden gündeme gelmiştir. Bu doğrultuda PTT Umum Müdürlüğü şehrin iktisadi önemi ve gelişimini dikkate almış, *otomatik telefon tesisatı* kurulması işini ön plana alarak 1957 bütçesine yeterli derecede ödenek koymuş ve gerekli döviz için de Maliye Bakanlığına başvuruda bulunulmuştur[669].

22 Şubat Cuma günü basında beş kişilik uzmanlar heyetinin kazaya geleceği ve caddelerdeki telefon direklerinin değişip, yeni hatların çekileceği ifade edilmiştir[670]. Nisan ayında da kabloların değiştirilmesine başlanmıştır[671]. 1958'de Çankırı PTT Fen Müdürü Rahmi Konuşkan beraberinde Belediye Mühendisi Nazif Yardımcı ve PTT Müdürü Ali Demirel şehir elektrik şebekesini incelemelere başlamıştır[672]. Kasım ayında Karabük şehri için 4000 numaralı otomatik telefon santrali konusunda *Ericsson Firması* ile anlaşmaya varılmış ve böylece telefon meselesi kesin surette çözülmüştür. Bu santralden önce kullanılan 1400 numaralı santralin ise ya yedek olarak kalacağı ya da bir başka yere verileceği ifade edilmiştir. Son olarak her gün genişlemekte olan şehrin telefon ihtiyacının kurulacak bu yeni santralle karşılanacağı bildirilmiştir[673].

Karabük'te DP Dönemi'nde toplam dört Kaymakam görev yapmıştır. Bunlar sırasıyla; İlhami Ertem (1953-1954), Kemal Gürsel (1954-1955), Kemal Paşaoğlu (1955-1959), Selahattin Altaş'tır. (1959-1960) Altaş 27 Mayıs askeri darbesi sonrası *'ikinci bir emre kadar izinli sayıldığı'* ifade edilerek aslında görevden alınmış yerine Yarbay Muzaffer Vural getirilmiş ve kendisi 1961'e dek görev yapmıştır[674].

---

[667] *"P.T.T." Yeni Karabük,* 4 Ocak 1952, Sayı:3, s.2.
[668] *"Karabük'te Yeni santral FAALİYETE GEÇTİ" İş Yolu,* 15 Mart 1953, Sayı:29, s.1.
[669] *"Karabük'ün otomatik telefon işi" Demokrat Karabük*, 14 Şubat 1957, Sayı:84-727, s.1.
[670] *Demokrat Karabük,* 22 Şubat 1957, Sayı:84-734, s.1.
[671] *Demokrat Karabük*, 19 Nisan 1957, Sayı:84-782, s.1. Karabük Postası mayıs ayında telefon sorununun olumlu şekilde sonuçlandığını duyurmuştur. Bkz. *Karabük Postası,* 8 Mayıs 1957, Sayı:169, s.1.
[672] *Demokrat Karabük, 29* Mart 1958, Sayı:84-1066, s.1.
[673] *"Şehrimizde 4000 Numaralı yeni bir otomatik telefon santralı kurulacak" Demokrat Karabük,* 6 Kasım 1958, Sayı:84-1245, s.1.
[674] *Yeni Karabük,* 31 Mayıs 1960, Sayı:2077, s.1. Selahattin Altaş sonraki günlerde Gebze Kaymakamlığına atanmıştır. Bkz. *Karabük Postası,* 8 Temmuz 1960, Sayı:1114, s.1. 11 Kasım'da ilçeye uğraması ve basın nezdinde de iyi anılması, herhangi bir gönül kırgınlığı yaşamadığını ve iyi bir intiba bıraktığını göstermektedir. Bkz. *Karabük Postası,* 12 Kasım 1960, Sayı:1221, s.1.

Gerek Demokrat Parti Dönemi'nde şehirde görev yapan kaymakamlar gerek darbe sonrası göreve gelen Muzaffer Vural olsun bu beş Kaymakam Dönemi'nde de şehirde bir kaymakam binası yapılmamıştır. Karabük'te bu dönem görev yapan İlhami Ertem, Kemal Gürsel mesken olarak DÇ'nin tahsis ettiği lojmanlar da ikamet etmek zorunda kalmışlardır. Kemal Paşaoğlu'da bir müddet burada kalmıştır[675]. Daha sonra Kaymakamlık Nisan 1957'nin sonuna doğru yapılan büyük İşhanı'na taşınmıştır[676].

Ancak basın nezdinde de kaymakamlığın *kendine ait binasının* olması gerektiği, bu meselenin hallinin icabı defalarca dile getirilmiştir[677]. Hatta Karabük Kaymakam evi inşası için vilayetin bütçesine konan ödeneğin başka bir kısma aktarıldığı dahi söylenmiş 1959 yılında Zonguldak Valisi Ekmel Çetiner'e mesele ile ilgilenmesi adına çağrıda bulunulmuştur[678]. Fakat hiçbir netice alınamamıştır.

Şehrin imarı hususunda uzun zaman çözülemeyen bir başka mesele, *'Hükümet Konağı'* özelindedir. Bu mesele ayrıca basının 1952 yılından beri sürekli idarecilere baskı yapmasının sebeplerinden biridir. Bunu kamçılayan dürtü, Karabük'ün ilçe olacağına yönelik söylentilerin arttığı dönem olması itibarıyla mevcut ihtiyacın daha hissedilir boyutlara ulaşmasıdır. Nitekim bu doğrultuda 29 Şubat 1952 yılında Yeni Karabük gazetesi attığı *'Karabük Hükümet Konağı neresi olacak'* başlığı ile tartışmayı kamuoyuna açmıştır. Makalede kullanılabilecek yer konusundaki 2 farklı görüş satırlara taşınmıştır. Gazete Orman İşletmesine ait olan daire ile DÇ Sosyal Binanın tahsisi üzerinde durulduğunu ifade etmiştir. Ancak Karabük'ün bir orman bölgesi olması ve işletme müdürünün de burada bulunmasından dolayı, bu binaların tahsisini imkânsız kıldığını belirtirken ikincisi yani sosyal binanın gerekli tadilat yapıldıktan sonra Hükümet konağı olması yerinde görülmüştür. Fakat bu noktada da

[675] *Yeni Karabük,* 22 Kasım 1956, Sayı:1074, s.1.
[676] *Demokrat Karabük,* 26 Nisan 1957, Sayı:84-788, s.1. Binanın üst katına taşınılmıştır. Bkz. *Demokrat Karabük,* 20 Nisan 1957, Sayı:84-783, s.1.
[677] *Yeni Karabük,* 22 Kasım 1956, Sayı:1074, s.1. Karabük Postası buna gerek olmadığını belirterek karşıt görüşte yer almıştır. Karabük'ün birçok derdi dururken Kaymakam evinin yapılmasının doğru olmadığını şu cümlelerle dile getirmiştir: *"...Kaymakam evi yapılmasını savunmamız gülünç birşey oluyor..."* detaylar için *"Kaymakam Evi mi?. Diğer İhtiyaçlar mı?."* başlıklı makaleye bkz. *Karabük Postası*, 24 Kasım 1956, Sayı:38, s.1.
[678] *"Karabük Kaymakam evi" Demokrat Karabük,* 7 Temmuz 1959, Sayı:84-1418, s.1-2.

tadilat masrafının çok tutacağı söylenmiştir. Son olarak gerekli masrafı İçişleri Bakanlığının ödeyeceğine ilişkin edinilen istihbarat okurlarla paylaşılmıştır[679].

Yeni Karabük gazetesi on bir ay sonra 27 Ocak 1953 tarihinde, *'Karabük kaza olunca Hükümet konağının yeri neresi olacak?'* başlığıyla tartışmayı yeniden gündeme getirmiştir. Yeri hususunda yürütülen tahminler sıralanmıştır. Ancak hâkim olan görüşler şunlardır:1- Mezunlar pavyonu 2-Yenişehir'deki büyük apartmanlardan birinde 3-Sosyal binanın hükümet konağı olarak tercih edileceği ve alt taraftaki büyük salonun bölünerek mahkemelere ayrılacağı tahmini[680].

Karabük'ün ilçe olmasından yaklaşık üç buçuk yıl sonrada bu sorunun hala tam anlamıyla çözüme kavuşturulamadığı görülmektedir. Ancak Yeni Karabük gazetesinin 27 Eylül 1956 Perşembe günü yayımladığı haberde; Belediye tarafından yaptırılacak olan 7 apartman ve iş hanı inşaatının ilerlediği yönündeki bilginin paylaşılması aslında bu işin çözümüne doğru giden yolun en önemli kilometre taşı olarak okunmalıdır[681]. Çünkü aynı gazete tarafından 17 Ekim 1956 tarihinde bu konuda yapılan haberde, büyük İşhanı'nın Hükümet Konağı olarak kullanılacağı belirtilmiştir. Hatta bu hususta belediye ve kaymakamlık arasında anlaşmaya varıldığı okurlara duyurulmuştur[682].

Bir ay sonra 20 Kasım 1956 yılında basında *'Şehrimizde Bir Hükümet Konağı Yapılmalıdır'* başlığıyla 1952'den *beri hala bir Hükümet Konağı olmadığı ve bundan ötürü tüm resmi dairelerin ayrı yerlerde bulunmasına ilişkin* çıkan yazıda, artık şehrin bu elzem ihtiyacının bir an önce giderilmesi gerektiği yinelenmiştir. Yine aynı haberin devamında tüm bu resmi dairelerin ayrı yerlerde bulunmasının ekonomik zorlukları beraberinde getirdiği, oldukça fazla ödenen kira bedelleri ile elbette gelecek yıllardaki gelişmeye cevap verebilecek mahiyette bir hükümet konağının yapılabileceği ve zaman içerisinde yaptırılacak bu binanın kendini kazanca dönüştüreceği yönünde fikir ileri sürülmüş ve özellikle Zonguldak Milletvekillerine de dikkat çekilmeye çalışılmıştır[683].

[679] *Yeni Karabük,* 29 Şubat 1952, Sayı:19, s.1.
[680] *Yeni Karabük,* 27 Ocak 1953, Sayı:113, s.1.
[681] *Yeni Karabük,* 27 Eylül 1956, Sayı:1026, s.1.
[682] *"Yapılmakta Olan İşhanı" Yeni Karabük,* 17 Ekim 1956, Sayı:1043, s.1.
[683] *Yeni Karabük,* 20 Kasım 1956, Sayı:1072, s.1-2.

20 Nisan 1957 yılı haberine bakıldığında, basının pes etmeden yürütmüş olduğu *'mücadele'* Karabük'teki tüm hükümet dairelerinin belediye tarafından yaptırılan işhanına taşınacağına yönelik yapılan çalışmaların artık sona gelmesi ile amacına ulaştığı görülmektedir[684]. *Nakil işlerine ilişkin* bilgiye 26 Nisan tarihli verilen haberde 27'sinden itibaren kademeli şekilde gerçekleştirileceği haberiyle erişmekteyiz. Bu doğrultuda *ilk aşamada* Kaymakamlık, Özel Muhasebe, Ziraat, Nüfus Memurlukları, Veteriner Dairesi, Jandarma Kumandanlığı; *ikinci aşamada* adliyenin nakledileceği ifade edilmiştir. 27 Temmuz Cumartesi günü Emniyet Amirliği, 1 Ağustos Perşembe günüde ilçe Jandarma Kumandanlığı bu yeni binaya taşınmış ve netice itibarıyla 1957 yılında Karabük'teki tüm hükümet daireleri tek bir binada toplanıp bir hükümet binası meydana getirilebilmiştir[685].

Karabük'te sürüncemede kalan diğer bir mesele de yeni ve modern bir Postane binası ihtiyacıdır. 15 Kasım 1956 yılında Çankırı PTT Bölge Başmüdürlüğünün verdiği bilginin aktarıldığı habere göre; 12 Kasım 1956 tarihli ve 9725 sayılı yazısıyla, Karabük'ün 1957 yılında modern bir PTT binasına kavuşacağı ifade edilmiştir[686].

17 Nisan 1957 yılında işin çözüldüğü ve inşaatın haziran ayı içerisinde eksiltmeye çıkarılacağı söylenmiştir[687]. Kazada bu gelişmeler yaşanırken 28 Aralık 1957 Cumartesi günü Yenice nahiyesinin postanesinin açılış töreni yapılmış ve gişelerini halkın hizmetine açmıştır[688]. Demokrat Karabük gazetesi 29 Temmuz 1959 tarihli yazısında; 24 Ekim 1957'de PTT binasının *temellerinin atıldığını* açıklarken, sonrasında inşaatın olduğu gibi kaldığını ve Mart 1958'in sonuna kadar müteahhidin

---

[684] *'Hükümet daireleri iş hanına taşınıyor'* başlıklı haberde; 18 Nisan günü Kaymakam Kemal Paşaoğlu başkanlığındaki heyetin binayı resmen teslim aldığı ve hükümet dairelerinin yerleştirileceği odaların paylaşımının dahi yapıldığı duyurulmuştur. Bkz. *Demokrat Karabük,* 20 Nisan 1957, Sayı:84-783, s.1.

[685] *Demokrat Karabük,* 26 Nisan 1957, Sayı:84-788, s.1. Üst katın; Kaymakamlık, Özel Muhasebe, Ziraat, Veteriner, Nüfus Tapu Memurluğu, Jandarma Bölük Kumandanlığı, Zemin katın; Jandarma Karakolunun olacağı yönünde detaylar paylaşılmıştır. Bkz. *Demokrat Karabük,* 20 Nisan 1957, Sayı:84-783, s.1., Karabük Postası, 26 Nisan 1957, Sayı:163, s.1, 30 Temmuz 1957, Sayı:237, s.1. 1 Ağustos 1957, Sayı:239, s.1. Karabük'ün il olacağına yönelik söylentilerin devam ettiği 1958 yılının Ekim ayında, şehrin gelişmesine paralel olarak İstasyon Caddesinde pazar yerinin yanındaki sahaya modern bir hükümet konağının yapılmasına yönelik karar alındığı ve inşaatın 1959 yılı çalışma programına eklendiği yazılmıştır. Bkz. *Demokrat Karabük,* 25 Ekim 1958, Sayı:84-1236, s.1., Ek bir bilgi olarak şu da verilebilir. Karabük'ün ilk savcısı, Giresun Cumhuriyet savcısı vekili Mahir Cangökçe idi. Bkz. *Safranbolu Karabük,* 10 Haziran 1953, Sayı:172, s.1. Cangökçe 1959 yılında İstanbul Cumhuriyet Müddeiumumi muavinliklerinden birine tayin edilmiştir. Bkz. *Karabük Postası,* 13 Mayıs 1959, Sayı:783, s.1.

[686] *Yeni Karabük,* 15 Kasım 1956, Sayı:1068, s.1.

[687] *"Karabük PTT Binasına kavuşuyor" Demokrat Karabük,* 17 Nisan 1957, Sayı:84-780, s.1.

[688] *"Yenice Postahanesi" Demokrat Karabük,* 30 Aralık 1957, Sayı:84-989, s.1.

havalar müsait değil diye işi paydos ettiğini söylemiştir. Aynı yılın nisan ayında toprak hafriyatı başlamış temmuzda iş tekrar paydos olmuştur. Sebebi sorulduğu zaman demir tahsisi çıkmadı cevabı verilmiştir. Bunun üzerine postane PTT inşaatları için tahsis dilen demirlerin verildiği Karabük'ün demirinin her ne hikmetse Çanakkale PTT binası inşaatı için gönderildiği aktarılmıştır[689]. Aynı gazete kasım ayının sonuna doğru Münakalat Vekaletinin çalışmalara çok yakında başlanacağını belediyeye bildirdiğini söylemiş[690] Münakalat Vekilinin ele aldığı işin, 3 Aralık Perşembe gününden itibaren çalışmalarına başlandığı ve inşaatın aralıksız devam edeceği 1960 yılının ortalarına kadar bitirileceği yönünde kamuoyu bilgilendirilmiştir[691]. Fakat 25 Ağustos 1960 yılında sebebi belirtilmeyerek gelen bir emirle PTT binası inşaatının durdurulduğu haberi verilmiş ve ne zamana bitirileceğinin bilinmediği ifade edilmiştir[692].

Öyle görünüyor ki gerek Bakan gerek müteahhit nezdinde sebebi demir tahsisinin yapılamadığı gerekçesine bağlansa da aslında kabiliyetsizlik, iş bilmezlik, önem verilmemesi gibi nedenlerden ötürü sürekli duran ve temelden yukarı çıkamayan *âtıl bir proje* olarak kalmıştır[693].

Dönemin giderilemeyen bir başka ihtiyacı, modern çağa ayak uyduracak tarzda yeni bir Gar binasıdır. Çünkü Karabük'ün *ilk kamu hizmet binası* Kasım 1932'de açılan Gar binasıdır[694]. Fakat zamanla ilerleyen gelişen Demir Çelik İşletmelerinin ve kurulan yeni haddeler ile günden güne iş hacminin artması ihtiyaçları gidermede yetersiz bırakmıştır[695]. Demokrat Karabük gazetesinin 9 Mart 1957 yayımladığı haberde bu konuda Devlet Demir Yollarına dikkat çekildiği görülür[696]. Bundan 19 gün sonra aynı gazete, günden güne gelişen Karabük'ün önemini dikkate alan DDY İdaresinin Karabük Garını genişletip iyileştirmeye karar verdiğini duyurmuş ayrıca

---

[689]*Demokrat Karabük,* 29 Temmuz 1959, Sayı:84-1437, s.1-2. Karabük'ün yeni postanesinin temel atımı için *"Yeni PTT binasının temeli atıldı"* başlığına ayrıca bkz. *Karabük Postası,* 25 Ekim 1957, Sayı:315, s.1.

[690]Münakalat Vekili Muzaffer Kurbanoğlu, demir tahsisi yapılamadığından binanın şimdiye dek inşaatına başlanamadığını bildirmiştir. Bkz. *Demokrat Karabük,* 25 Kasım 1959, Sayı:84-1529, s.1.

[691]*"PTT binası inşaatı" Demokrat Karabük,* 5 Aralık 1959, Sayı:84-1537, s.1.

[692]*"Postahane inşaatı durduruldu" Yeni Karabük,* 25 Ağustos 1960, Sayı:2148, s.1.

[693]*Yeni Karabük,* 13 Mayıs 1960, Sayı:2062, s.1.

[694]Kalyoncu, *A.g.e.*, s.8.

[695]*Demokrat Karabük,* 14 Temmuz 1959, Sayı:84-1424, s.1-2., *Safranbolu Karabük,* 3 Ocak 1953, Sayı:148, s.1.

[696]*"Karabük Garı" Demokrat Karabük,* 9 Mart 1957, Sayı:84-747, s.1-2.

muhtemel fiziki yapısı hakkında bilgi de vermiştir[697]. Nisan ayında da DDY 2. İşletme Müdürünün işi son bir defa daha inceleme için Karabük'e geleceği ifade edilmiştir[698]. 1959 yılının eylül sonuna doğru yapılan haberde ise yeni gar binası inşaatının 1960 yılı başlarında eksiltmeye çıkarılacağı duyurulmuştur[699].

Son olarak İstasyon yapımı hususunda yaşanılan önemli iki diğer gelişmeden bahsedilmelidir. Bunlardan ilki 1958 yılında inşaatına başlanan Pirinçlik İstasyonu[700] ile ikincisi DDY İdaresinin verdiği karar sonrası Pirinçlik ile Bolkuş arasında *'Şimşirkaya'* isminde yeni bir istasyon inşaatına başlanmasıdır. Bu istasyon hizmete açıldıktan sonra, Bolkuş İstasyonunun kaldırılacağı ve Balıkısık ile Karabük arasındaki istasyonlardan biri olacağı yönünde bilgilendirme yapılmıştır[701].

3.7. Karabük'te Belediye Hizmetleri

14 Aralık 1938'de Şurayı devlet, Karabük'te belediye kurulması için İçişleri Bakanlığına karar sunmuştur. 27 Aralık günü de vekaletten 14011/3.2.2 sayılı tezkere ile gönderilen kararname, Cumhurbaşkanlığına arz edilmiş ve 31 Aralık günü de dönemin Reis-i cumhuru Mustafa İsmet İnönü tarafından vilayet idare heyeti ve devlet şurasınca alınan kararlar onaylanmıştır[702].

25 Haziran 1939'da *nüfus yoğunluğunun* fazlalaşmaya başlamasıyla belediye teşkilatı resmen kurulmuştur[703]. Böylece daha önce Safranbolu Belediyesine bağlı iken, kendisine ait kurumunu tesis etmiş Ahmet Muzaffer Tayşi de ilk Belediye Başkanı olmuştur[704]. Daha sonra yerine Millî Mücadelenin örgütlenme safhası içerisinde Safranbolu Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti'nin kurucu önderliğini ve

---

[697]Eski binaların komple yıkılacağı, kapalı tahliye rampalarının yapılacağı, yeni modern bir gar binası inşa edileceği emanet kabul yeri, bir gazino ve bekleme salonları olacağı yönünde bilgi paylaşılmıştır. Detaylar için bkz. *Demokrat Karabük,* 28 Mart 1957, Sayı:84-763, s.1.

[698]*"Karabük Garının Tevsii işi" Demokrat Karabük,* 3 Nisan 1957, Sayı:84-768, s.1.

[699]*"Karabük garı tevsi ediliyor" Demokrat Karabük,* 28 Eylül 1959, Sayı:84-1485, s.3.

[700]Pirinçlik İstasyonunun önemi şuydu: çevredeki Orman İşletmesinin ürettiği kereste tomruk ve orman kalıntılarının sevkinde büyük bir rol üstlenmesi ve bu konuda yapılmakta olan önemli bir nakliye işini de ortadan kaldıracak ekonomik bir hamle olmasıdır. Aynı zamanda civardaki bir kısım köylerde bu istasyon sayesinde ekonomik açıdan kalkınmış olacaklardı. Detaylar için bkz. *Demokrat Karabük,* 1 Eylül 1958, Sayı:84-1190, s.1., *Demokrat Karabük,* 28 Temmuz 1959, Sayı:84-1436, s.3.

[701]*Demokrat Karabük,* 28 Temmuz 1959, Sayı:84-1436, s.3. Bir ay sonraki haberde ise istasyon binasının inşa edileceği kısmın doldurulup binanın temellerinin bitirildiği ve duvarlara başlandığı yazılmıştır. Bkz. *Demokrat Karabük,* 28 Ağustos 1959, Sayı:84-1463, s.2.

[702] *D.A.B.C.A.*, Fon Kodu: 30-10-0-0, Yer No: 82-538-18., *D.A.B.C.A.* Fon Kodu:30-11-1-0, Yer No: 127-48-12.

[703] Karabük Belediyesi, *"Tarihçe",* www.karabuk.bel.tr Erişim Tarihi:24.05.2022.

[704] Kalyoncu, *A.g.e.*, s.22.

başkanlığını yapan Ali Yaver (Ataman'ın)[705] oğlu müzikolog Sadi Yaver Ataman getirilmiş ve 1946'ya dek görevi üstlenmiştir[706].

Demokrat Parti Dönemi'nde ise Karabük şehrine üç belediye başkanı hizmet etmiştir. Bu belediye başkanları sırasıyla; 1- Seyit Tarık As (1950-1953),[707] 2- Mustafa Seyhan (1953-13 Kasım 1955) ve 3- Sinan Fevzi Fırat'tır (13 Kasım 1955- 1 Haziran 1960).

Askeri darbeden sonra 1 Haziran 1960'da Fevzi Fırat'a işten el çektirilmesinden sonra yerine Kıdemli Binbaşı İbrahim Yücetin getirilmiştir[708]. Fakat 27 Haziran 1960 yılında, Dahiliye Vekaletinin genel bir genelgesiyle ilçe kaymakamlarının aynı zamanda belediye başkanlığını da yapması kararlaştırılmış olduğundan Karabük'ün belediye başkanı aynı zamanda kaymakamlık makamına da getirilen Yarbay Muzaffer Vural olmuştur[709].

Nüfus açısından Karabük 1950 yılında 9.778 olarak, 1945 yılındaki nüfusundan yaklaşık 1,004 azalma yaşadığı ifade edilir[710]. 1952 yılında 11.000 küsur, 27 köy ve 5000 haneden ibaret iken, mahalle sayısı da 7'ydi[711]. Yenice'nin 1953 yılında

---

[705] Hür Kalyoncu, *Tarih İçinde Safranbolu*, Safranbolu Belediyesi Kültür Hizmeti, 2010, s.52.
[706]Karabük Belediyesi, *"Eski Başkanlar",* www.karabuk.bel.tr. Erişim Tarihi:24.05.2022.
[707]Tarık As, DP iktidara geldikten sonra belediye başkanlığı görevine getirilmiş ve 1953 yılının mayıs ayında da Belediye Başkanı olarak ismi zikredilmektedir. Çünkü Safranbolu Karabük gazetesinde 5 Mayıs 1953 yılındaki Atatürk ilkokulunun açılış törenine dair yansımaların aktarıldığı haberde, açıkça *'...Karabük Belediye Başkanı Tarık As...'* ifadesinin yer alması bu tarihte hala Belediye Başkanı olduğuna işaret etmektedir. Bkz. *Safranbolu Karabük,* 6 Mayıs 1953, Sayı:168, s.1. Karş. Karabük Belediyesinin resmî sitesinde ise Tarık As'ın hizmet yılı için 1950-1952 tarihleri verilirken, Mustafa Seyhan için 1952-1955 yılları görev süresi olarak tarihlendirilmiştir. Fakat bu bilgi dönemin gazetesini esas aldığımızda doğru olmadığı açıkça ortaya çıkmaktadır. Bkz. Karabük Belediyesi, *"Eski Başkanlar",* https://www.karabuk.bel.tr/icerik.asp?i_id=70., Erişim Tarihi:19.09.2022.
[708]*Yeni Karabük,* 2 Haziran 1960, Sayı:2079, s.1.
[709]*Yeni Karabük,* 27 Haziran 1960, Sayı:2097, s.1. İbrahim Yücetin'in veda mesajına bkz. *Karabük Postası,* 27 Haziran 1960, Sayı:1104, s.1. Karabük Postasının 19 Kasım 1963 Salı günü yayımladığı habere göre M. Vural'ın ardından belediye başkanlığı koltuğuna, Adalet Partisi'nin zaferiyle neticelenen 17 Kasım 1963 yerel seçimlerinde AP'li Kemal Güneş geçmiştir. Bkz. *Karabük Postası,* 19 Kasım 1963, Sayı:2141, s.1.
[710]İşçilerin iskân yeri açısından Safranbolu'ya yönelmeleri bu durumun bir nedeni olarak gösterilmektedir. Bkz. Kalyoncu, *A.g.e.,* s.18., Bu bilgiye göre 1950 yılında Safranbolu'nun merkez, nahiye ve köylerle birlikte toplam nüfusu 63.731'dir. Bunun %6,51'lik dilimin Karabük'e ait olduğuna işaret ediyor. Bkz. *Safranbolu Karabük,* 8 Mart 1952, Sayı:72, s.1. Ayrıca Karabük'ün 21 Ekim 1945 tarihinde yapılan genel nüfus sayımındaki *7 yaşından yukarı* okuma yazma bilen ve bilmeyen erkek ve kadın nüfusu hesaplandığında 9.642 çıkmaktadır. Bkz. T.C. Başbakanlık İstatistik Genel Müdürlüğü, *21 Ekim 1945 Genel Nüfus Sayımı,* Cilt 65, Sayı 286, Ankara Aralık 1950, s.208.
[711]*"Karabük Kaza olana kadar" Yeni Karabük,* 26 Eylül 1952, Sayı:78, s.1., Karabük'ün 1952 yılındaki mahalleri şunlardır; Yeni mahalle, Bayır mahalle, İstasyon, Tahtaevler, Yeşil mahalle, Arıcak'a bağlı olan Yeni mahalle ile Kayabaşı mahallesidir. Bkz. *Safranbolu Karabük,* 3 Aralık 1952, Sayı:141, s.2.

Karabük'e bağlanması[712] ile köy sayısı yaklaşık iki katına yükselmiştir. 1955 yılındaki nüfus sayımında Karabük belediye hudutları içi nüfusu 15.509 iken bu rakama Arıcak, Kapullu ve Öğlebeli köylerinin Karabük'e yakın mahalleleri o seçimden sonra belediye sınırı içine alındığından bu üç köyün mahallelerinde oturan 2500 kadar nüfus bu defa belediye içinde muamele görmüşlerdir. Köy sayısı da 52'ye yükselmiştir[713]. 1956 yılında köy sayısı 52 olarak devam etmiştir[714].

1957 yılında ise nüfus 20.000'nin üstüne ulaşmıştır[715]. 1959 yılında Karabük'teki köy sayısı 54'e nüfus 30.000'e çıkarken mahalle sayısı 10'a ulaşmıştır[716]. 1960'da Karabük kaza hududu 31.832 belediye içi nüfusu da 66.100 olmuştur[717]. Hane sayısı 13'ten 102'ye yükselmiş[718] mahalle sayısı da 11'e yükselmiştir[719]. Neticede Karabük'ün nüfusu düzenli şekilde 1952- 1955'de %1,6, 1955-1957'de %1,1 ve 1957-1960 arasında da %3,3 oranında artış göstermiştir. Verdiğimiz bu genel bilgilerin ardından Karabük'e getirilen belediye hizmetlerini, dönemin belediye başkanları çerçevesinde maddeler halinde inceleyelim.

3.7.1.Seyit Tarık As (1950-1953)

1950-1953 arası Karabük'ün Belediye Başkanlığı görevini üstlenen As, mesleği itibarıyla mobilyacı idi.

---

[712]Yenice, Karabük'ün tek nahiyesiydi. 23 köyü ile birlikte Karabük'e bağlanmıştır. K.g. Ancak Hasan Aynagöz 1954'de Karabük'ün nahiyesi olduğunu söylemiştir. Detaylar için bkz. Aynagöz, *A.g.e.,* s.22. Karş. Buna rağmen Yenice nahiyesi Karabük'e 1953 yılında dahil olmuştur. Bkz. T.C. Karabük Valiliği, *"Yenice",* http://www.karabuk.gov.tr/yenice, Erişim Tarihi:24.10.2022.

[713]Detaylar için bkz. *Yeni Karabük,* 29 Ekim 1960, Sayı:2204, s.2., 29 Haziran 1955 tarihinde henüz Belediye Başkanı görevinde bulunmayan Fevzi Fırat'ın açıklamalarına göre 1955'de Karabük'te 52 köy vardır. Detaylar için bkz. *Demokrat Karabük,* 29 Haziran 1955, Sayı:84-301, s.1.

[714]19 Ekim 1956 tarihli haberde, 22 köyün suya ulaştığı, 30 köyün su işinin ön plana alındığı bilgisinden yola çıkılarak Karabük'ün bu tarihte 52 köyü olduğu sonucuna ulaşılmaktadır. Bkz. *Yeni Karabük,* 19 Ekim 1956, Sayı:1045, s.1-2.

[715]*"Şehrin içme su davası"* başlığına bkz. *Demokrat Karabük,* 22 Nisan 1957, Sayı:84-784, s.1.

[716]İlgili mahalleler şunlardır: Yeni Mahalle, 100 evler, 200 evler, Yenişehir, Dere Evler, Fatih, Bayır Mahalle, Yeşil Mahalle, Menderes, Kayabaşı. Bkz. Aynagöz, *A.g.e.,* s.22. Nüfus hakkındaki bilgi için Kemal Çivici tarafından kaleme alınan *"Gelişen Karabük ve Münevverlerimiz"* isimli makaleye bkz. *Karabük Postası,* 13 Şubat 1959, Sayı:712, s.1.

[717]*Yeni Karabük,* 29 Ekim 1960, Sayı:2204, s.2.

[718]Fındıklıoğlu, *A.g.e.,* s.76.

[719]1945 yılında; Yenişehir, Yeşil Mahalle, Kayabaşı, Fabrika ve Bayır Mahalleden ibaret beş mahalle vardı. 1960 yılında eklenen mahalleler ile (Atatürk Mahallesi, Kartaltepe Mahallesi, Ergenekon Mahallesi, Hürriyet Mahallesi, Şirinevler ve Soğuksu Mahallesi) bu sayı 11'e yükselmiştir. Bkz. Kalyoncu, *A.g.e.,* s.18. K.g. Fakat Safranbolu Karabük gazetesinin verdiği bilgiye göre Karabük'teki ilk Belediye kuruluşunda Yeni ve Bayır Mahalle olmak üzere iki mahalle var iken kasabanın genişlemesinden sonra 1950'de bunlara İstasyon, Tahtaevler ve Yeşil Mahalle eklenerek sayı 5'e yükselmiştir. Bkz. *Safranbolu Karabük,* 3 Aralık 1952, Sayı:141, s.2.

Demokrat Partinin iktidarı ile Rüştü Tombuloğlu'nun ardından göreve getirilmiştir. Tarık As 1950-1953 yılları arası Belediye Başkanlığı yaparak Karabük'e hizmet etmiştir. Öte yandan Tarık As bürokrat ve serbest ticaretle uğraşan kimliğinin yanı sıra gazeteci kimliğine de sahipti. Karabük'ün Demokrat Parti Dönemi'ndeki gazetelerinden Yeni Karabük'ün sahibi olacaktır. Ancak bu gazetenin ilk sahibi ve kurucusu Kemal Çiviciydi[720]. Sonra 1958'de Ali Dedeoğlu[721] ardından 29 Ocak 1960'a dek sahibi olarak Cafer Bayraktaroğlu ismi bulunurken[722] 29 Ocak 1960 yılına bakıldığında kendisinden devraldığı görülecektir[723]. Son olarak Seyit Tarık As, 13 Haziran 1982 tarihinde hayata veda etmiştir[724].

Karabük'ün bu dönemlerde kendine ait bir Belediye binası yoktur. Hatta Y. Karabük gazetesi 28 Aralık 1951 Cuma günü *"Belediye Meclisinde 38 dakika"* başlıklı Cabir Cudi tarafından yapılan röportajda belediyenin henüz bir toplantı salonunun olmadığı ve toplantıların Tarık As'ın odasında yapılıyor olması mevzu bahis edilerek söz konusu eksikliğe değinilmiştir[725]. Şimdi bu dönemin hizmetlerini mercek altına alalım.

---

[720]Sol üst köşe. Bkz. *Yeni Karabük,* 28 Aralık 1951, Sayı:1, s.1., 19 Kasım 1960, Sayı:2222, s.2.
[721]*"Yeni Karabük refikimiz 8 yaşında" Karabük Postası,* 30 Aralık 1958, Sayı:673, s.1.
[722]Sağ üst köşe bkz. *Yeni Karabük,* 28 Ocak 1960, Sayı:1978, s.1.
[723]Sağ üst köşe bkz. *Yeni Karabük,* 29 Ocak 1960, Sayı:1979, s.1.
[724]Karabük Belediyesi, *"Defin Kayıtları",* https://mebis.karabuk.bel.tr/vefatlar.asp, Erişim Tarihi:15.03.2023.
[725]*Yeni Karabük,* 28 Aralık 1951, Sayı:1, s.1. Her ne kadar 1952 yılında Karabük Belediye binası inşasına başlanacağı söylenmişse de uygulamada başarısız kalınmıştır. Bkz. *Yeni Karabük,* 7 Mart 1952, Sayı:21, s.1. Yine 1957 yılında ki haberlere baktığımızda da hala bir belediye binası noksanlığı yaşandığına tanık olmaktayız. Detaylar için bkz. *Demokrat Karabük,* 26 Temmuz 1957, Sayı:84-857, s.1. Belediye meclisinin toplantılar için bir salon olmadığından, yapılan içtimaları başkanlık odasında çok az vatandaş topluluğu dinleyebilmekteydi. Karabük'te belediyenin kendi mülkü olan binaya ne zaman geçtiği konusu İş İnsanı Recep Özçelik'in verdiği değerli bilgiler ışığında aydınlanmış bulunmaktadır. Sayın Özçelik bilgilerini şöyle aktarmıştır: *"Yıkılan eski Belediye binamızı sormuştunuz. Belediye teşkilatı Karabük'e kurulduğu günden beri Karabük'te İstasyon ve Ankara Caddesi Safranbolu esnaf ve tüccarları, parası olan 1935'de DDY'ye ayrılan arsalar haricindeki yerleri köylülerimizden almışlar. O günün şartlarına göre; Kerpiç, tuğla ve ahşap zemin kat olmak üzere yapmışlar. Bu binalardan Kasap Emin Ağa (Emin Demir) binası üst katında yıkılan Belediye binamız açılıncaya kadar kiracısı olmuş. Karabük içinde o güne kadar mevzi İmar planı da yapılmamış. 1963-1969 Belediye seçimleri neticesinde Adalet Partisinden Kemal Güneş Belediye seçimlerini kazandıktan sonra her iki konuya ivedilikle ele aldı. İmar planı İller bankasına, Belediye binası yapacağı yeri de daha önce Haddecilik yapan Ali Özpişkin'den kamulaştırarak almış. Başkanlık döneminde mali imkanlar nedeniyle inşaata başlamadan 1969 mahalli seçimleri neticesinde seçimi kaybederek müstakil aday Dr. Necmettin Şeyhoğlu başkan seçildi. 1970'de İller bankasından gelen şehir imar planımızda ki müzakere neticesinde kamuya ait yapılacak değişiklikler yapılarak ittifakla imar planı kabul edildi. O zamanın şartlarına göre Belediye gelirleri çalışanlarının ücretlerini bile karşılamıyor. Her ay Türkiye Demir Çelik Karabük fabrikasından para alıyoruz. Kaldı ki Belediye binamızı yapma imkânımız da yok. Önceki tüm şartlarımızı zorlayarak Belediyemizin mülkü olan şimdi EVKUR firmasının olduğu yerdeki binamızı dört taraftan genişlettik. Üzerine*

Tarık As Başkanlığındaki Belediyenin Karabük'e hizmetlerinden bazıları aşağıdaki gibidir:

- Karabük'te 1952'ye dek tek eczane vardı. 1952'nin hemen başında *ikinci eczane* gerekliliği kavranmıştır. Bunu dikkate alan belediyenin teşebbüsüyle ikinci bir eczane açılmasına müsaade edilmiş ve ruhsatnamesi verilmiştir. Eczanenin kunduracı Rıza Uğral ile berber Salim'in dükkanlarının birleştirilmesi ile yapılacak yeni binada açılacağı söylenmiş[726] ve ikinci eczane 3 Nisan 1952 Perşembe günü resmen açılmıştır[727].
- Yeni bir kimyahane kurulmuştur
- Gittikçe artan motorlu araçların garaj ihtiyaçları dikkate alınarak bu araçlar için belediye garajı tesis edilmiştir
- Mezbaha, soğuk hava deposu ve buz fabrikası bilimin gereklerine göre ve nahiyenin artan ihtiyaçlarını tatmin edecek şekilde tamir edilmiş ve genişletilmiştir
- Yeni bir et nakliye kamyonu yaptırılmıştır

çıktığımız katla Devlet ve Belediyeyi aynı çatı altında topladık. Sıra müstakil Belediye binamızı yapmaya geldi. Önceleri dolmuş durağı olarak hizmet veren yer üzerindeki İş bankası şube binası yapıldı. Bitişiğindeki üç parsellik yer satılıp elde edeceğimiz maddi imkân para ile de şimdi Ticaret ve Sanayi Odasının olduğu yeri kullanmak üzere Belediye meclisinden bağlayıcı karar ile satılmasına karar aldık. 1973 yılında Belediye Başkanlığını deruhte ettiğimde ayrılan üç parseli satışa çıkarıp daha çok para getireceğini beklerken ihaleye Emlak ve Kredi bankası ve Sümerbank'tan başka talip çıkmadı. Onlarda İktisadi devlet teşekkülü oldukları için bir kuruş artırma ile satarak; üçüncü parseli de halı tüccarı Azmi Selvi'ye sattım. Gelen paraları da Belediye binamızın yapılmasında kullanmak üzere bloke koydurdum. İhaleye çıkardığımızda Karabük'teki mimar, mühendis ve tüccar Ali Merter'in ofisinde toplanarak Belediyemizin maddi sıkıntı içinde olduğunu bildikleri için ihaleye katılmadılar. Komşum, ağabeyim, kadim dostum Hüseyin Merter Belediye binası inşaatını yüklensin. Şayet yayılan şayialardan korkarsa ki ben kendi açık çekimi vereceğim. Benden karşılayamaz diye bir şüpheniz var mı dedim. Sen böyle istiyorsan size sonsuz güvenim vardır. Fazlasıyla karşılayacak gücünüzde var dedi. İhaleye çıkardığımızda Ali Merter, Bulaklı Mehmet Kalfa ortaklık kurup işi yüklendiler. Hafriyata başladıklarını duyan Ali Özpişkin Ankara'da itfaiye meydanında o tarihte demir tüccarı. Sabah erken saatte hafriyat alanına gelip benim yerimde hafriyat yapamazsınız diye sabah 08:00'de müdahale ediyor. Ali Merter telefonla evimden arayarak bana iletiyor. Telefonumu bekle, bilgilendireceğim dedim. Anında mülkiye amirimiz, Kaymakamımız Mustafa Yeni, Ceza hâkimi Osman Kadıoğlu ve Başsavcı Kadri Beyleri arayarak konuyu ilettim. Belediyemiz imar müdürü ve yazı işleri müdürüm İlhan Beyi ve muhasebe müdürüm Mustafa Bey'i arsaya ait tüm evrakları bularak alıp Kaymakamlık makamına getirmelerini istedim. Konuyu her yönü ile inceledikten sonra zaman aşımı olmuş ama kanuni bir sakıncası yok; müteahhit işine devam edebilir kararı verdiler. Kaba inşaatı bitmişti. Yapılan 1973 yılı Belediye seçimleri neticesinde Adalet Partisinden Yüksel Erhal seçilip yeni Belediye Başkanı olduktan sonra, Belediye binasını açmak ona nasip oldu."[725] Recep Özçelik, Kişisel Görüşme, 20.09.2022.

[726]*Yeni Karabük,* 8 Ocak 1952, Sayı:4, s.1.

[727]*Yeni Karabük,* 4 Nisan 1952, Sayı:29, s.2. Safranbolu Karabük gazetesinin *"Sayın Halkımıza MÜJDE"* başlığıyla duyurduğu haberden, saat 10.00'dan itibaren faaliyete geçtiği ve eczanenin İstasyon Caddesi Zevk Sineması karşısı No.69-71'de yer aldığı hususunda bilgilendirme yapıldığına ulaşılmaktadır. Bkz. *Safranbolu Karabük,* 9 Nisan 1952, Sayı:81, s.3.

- Köhne eski barakalar ve seyyar işportalar kaldırılarak yerlerine dükkanlar yapılmış ve pazar meydanı zemini beton olarak düzenlenmiştir
- Ankara Caddesinin genişletilmesi ve yeni baştan yapılması işi ilerlemiştir[728]
- Şehrin asri mezarlığı müteahhide ihale edilmiştir
- Mezbaha yolunda bir hayvan pazarı tesisine başlanılmıştır
- Göçmen aileler için evler yapılarak iskanları sağlanmıştır
- Yeni bir çocuk bahçesi ile birlikte bir de fidanlık tesis edilmiş ayrıca açılan ve düzenlenen yol kenarları ağaçlandırılmıştır
- Mevcut elektrik tesisatına ilave olarak yeni yapılan yollara direkler dikilmiş ve lambalar konulmuştur. Yine Karabük'ün Kayabaşı ve Cevizlidere gibi mahallelerine elektrik şebekesi ulaştırılmıştır
- İstasyon Caddesi ile meydanı ve Ankara Caddesi ile Tahta Köprü başı meydanı yeniden asfalt ve katranlı olarak yaptırılmış, 3-4-5-6-8-9-10-11-14-16-36 ve Yeşil Mahalle de 91-93-86-111 no.lu yeni açılan ve yeniden yaptırılan yollar ve bunlarla beraber Karabük-Safranbolu şosesinin 1 km'lik kısmı da katranlanmıştır
- Doktor-veteriner-kimyager ve sağlık memuru tarafından gerekli kontroller yapılırken mazotaj işleri için de daimî 4 kişilik bir ekip çalışmıştır. Bununla beraber her yıl düzenli aşı taramaları yapılmış ve bucağa tifo ve tifüs aşıları uygulanmıştır[729]
- İstasyon Meydanı ve Belediye garajı etrafına yapılacak taş duvar ve kaldırım işi 284.550 lira keşif bedeliyle açık olarak eksiltmeye çıkarılmıştır[730]
- Safranbolu'ya gelen üç göçmen aile Karabük'e yerleştirilmiştir[731]
- Şehrin havasını ve çehresini değiştirmek amacıyla ağaçlandırma projesi kapsamında çıplak araziye 25 bin kadar fidan dikme hususunda harekete geçilmiştir[732]
- Belediye zabıtasının yaptığı kontroller sonucu yaklaşık 65 bozuk ekmek saptanmış ve el konulmuştur[733]
- Belediyenin teklifi ve il daimî encümeninin onayıyla asker ailelerine yardım 30 liraya çıkarılmıştır. Çocuklar da 6 lira yardım almaktaydı. Böylece belediye 23

[728] *Yeni Karabük*, 19 Eylül 1952, Sayı:76, s.2.
[729] *Yeni Karabük,* 30 Aralık 1952, Sayı:105, s.1-2-4.
[730] *Yeni Karabük,* 28 Aralık 1951, Sayı:1, s.3.
[731] *Yeni Karabük,* 11 Ocak 1952, Sayı:5, s.2.
[732] *Yeni Karabük,* 22 Ocak 1952, Sayı:8, s.1.
[733] *Yeni Karabük,* 1 Şubat 1952, Sayı:11, s.1.

aile ve 39 çocuğa yardım eli uzatmıştır. Mart 1952'de 924 lira yardım ulaştırılmıştır[734]

- Belediye Meclisinin haziran dönemindeki son toplantısında ucuz evler, dispanser ödenekleri kabul edilirken yapılacak olan asri mezarlık için bütçeye konan 50 bin lira da aynen kabul edilmiştir[735]
- Ankara Caddesi ile İstasyon Caddesinin birleştiği noktadan fabrika ve Safranbolu'ya giden yolun geçilemeyecek kadar bozuk olmasından ötürü özellikle motorlu araçlar için bir şikâyet konusu olan bu yolun tamirine başlanmıştır[736]
- Belediye tarafından yaptırılacak sağlık evi inşaatı ihaleye çıkarılmıştır[737]
- I. Kısım inşaatı 41 bin liraya müteahhidine ihale edilen asri mezarlığın temeli, 4 Ekim 1952 Cumartesi günü saat 10.00'da Bucak Müdürü Lütfü Baykal ve Belediye Başkanı ile birlikte pek çok idarecinin katılımıyla düzenlenen törende atılmıştır[738]
- Erzurum'daki depremzedeler için 1000 lira yardım gönderilmiştir[739]
- Yeşil Mahallede yapılacak ikinci kısım yol inşaatı için tahmini bedelin 123.641 lira olup geçici teminatının ise 92.731 lira tutarında ve kapalı zarf usulü ile eksiltmeye çıkarılmıştır[740]
- Kanalizasyon inşaatı için Belediye sınırlarındaki 3-4-5-8 ve 10 numaralı yollar 182.835 lira tahmini bedeli ve geçici teminatı 137.127 lira olup kapalı zarf usulüyle eksiltmeye konmuş ve 29 Ocak günü saat 17.00'de eksiltmesinin yapılacağı belirtilmiştir[741]
- Belediyenin katılımıyla işçilerin mesken sıkıntısını önlemek adına *50 Evlik Yapı Kooperatifi* kurulmuştur[742]

---

[734] *Yeni Karabük,* 11 Nisan 1952, Sayı:31, s.2.
[735] *Yeni Karabük,* 20 Haziran 1952, Sayı:51, s.1-3.
[736] *Yeni Karabük,* 18 Temmuz 1952, Sayı:59, s.3.
[737] *Yeni Karabük,* 9 Eylül 1952, Sayı:73, s.1.
[738] *"Asri mezarlığın temeli atıldı" Yeni Karabük,* 7 Ekim 1952, Sayı:81, s.1., Karş. Safranbolu Karabük gazetesi temel atıldığı tarihi 6 Ekim Pazartesi günü olarak vermiştir. *"Asri mezarlığın temeli atıldı"* başlıklı haber için bkz. Safranbolu Karabük, 8 Ekim 1952, Sayı:126, s.1.
[739] *Safranbolu Karabük,* 30 Ocak 1952, Sayı:61, s.1. Para telefon havalesi olarak Erzurum Valiliği adına çıkarılmıştır. Ayrıca depremzedeler yararına, Yenişehir Sinemasında film de gösterilmiştir. Bkz. Yeni Karabük 29 Ocak 1952, Sayı:10, s.1.
[740] *Yeni Karabük,* 6 Ocak 1953, Sayı:107, s.3.
[741] *Yeni Karabük,* 23 Ocak 1953, Sayı:112, s.3.
[742] *Yeni Karabük,* 3 Şubat 1953, Sayı:115, s.2.

- Çanakkale ve Balıkesir'deki deprem mağdurlarına 1500 lira maddi destek de bulunulmuştur[743]

Bu hizmetlerin yanı sıra Tarık As'ın ve Belediyenin eleştirildiği konular yok değildir. Bu hususlardan biri veremin ciddi tehdit olduğu dönemde yolların süpürülmesi sırasında önce sulanacağı imkân yoksa herkes ortalıktan çekildikten sonra sabaha karşı yapılması gerektiği ancak bunun aksi şekilde hareket ediliyor olmasının halkın sağlığını daha da tehdit ettiği yönünde eleştiri getirilmiştir[744].

Diğeri yapıcı eleştiri noktasında kayda değer görülmektedir. Karabük gibi hemen hemen bütün sakinlerinin tüketici ve zamanın ağır şartları içinde geçim darlığı çekenler için bir *'şefkat sandığına'* şiddetle ihtiyaç olduğu belirtilmiştir. Bununla ilintili olarak Belediye Kanunu'nun belediyelerin görevlerini sayan 15. maddenin 70 numarasında bir kayıt olduğu konusunda hatırlatma yapılmıştır[745].

Son olarak Müstakil gazetesi tarafından yapılan değerlendirmede sertliği ve icraatı ile kendisini seçmenlerinden soğutturduğu ve zamanla bazı kanunsuz hareketleri nedeniyle halk arasında da *kötü şöhret* yapmaya başladığı ancak buna karşılık kim ne derse desin Karabük'te işten *'el çektirilinceye kadar'* çok hizmetler yaptığı ve o gün için somut olan tüm işlerin onun zamanına ait olduğuna değinildiği görülmektedir[746].

Tarık As, 17-18 Kasım 1960 yılında kaleme aldığı *'Aydının vazifesi'* adlı iki bölümden oluşan yazı dizisi nedeniyle 25 gün tutuklu kalmıştır. Bu yazının yazılma sebebi; lise binasının küçük jimnastik salonunda yapılan Atatürk'ün ölümünün 22. Yılı anma törenine katılımın oldukça düşük olmasıdır. As'ın tutuklanmasına neden olan yazının ilk bölümünden ufak bir kesit şöyle sunulabilir:

> *"...Çok partili demokratik sistemi kabul ettiğimiz yıllardanberi münevver zümrenin tutumu, memleket hesabına pek içler acısı olmuştur. Bu zümrenin küçük bir mideci kısmı, sırf bir külah kapma hırsıyla particilik yapmış, faydalı olmak şöyle dursun, partilerin gidişini kötü istikamete çevirerek zararlı olmuşlardır...Büyük bir ekseriyet ise, nemelazımcılık zihniyetine kendini vermiş, memleketin uçuruma sürüklenmesine seyirci kalmıştır...Cahil olduğu kadar görgüsüz ve tecrübesiz bir millet ekseriyetine sahip olan memleketimizde münevverin vazifesi pek mühim*

[743]*Safranbolu Karabük,* 1 Nisan 1953, Sayı:164, s.1.
[744]Kemal Çivici'nin *'Mangal Başı'* adlı köşedeki yazısına bkz. *Yeni Karabük,* 15 Ocak 1952, Sayı:6, s.1.
[745]Detaylar için bkz. *"Karabük Belediye Başkan ve Üyelerine Açık Mektup" Yeni Karabük,* 22 Şubat 1952, Sayı:17, s.1-2.
[746]Müstakil, 1 Mart 1956, Sayı:106, s.1.

olması gerekmezmi?...Fakat çok kötü bir itiyat haline gelen bu vatani vazifeyi unutmak, toplumu uyaracak ödevleri dururken, onlara yüksekten bakarak dudak bükmek, içlerine girip hataları düzeltmeye çabalayacakları yerde de, uzaktan tenkit etmek bu memlekete hizmetmidir?...Karabük gibi okumuşu, diğer kazalarımızla kıyas edilemiyecek kadar bol olan şehrimizde ilgisizliğin ne kadar ileri gittiğini on beş yıl yaşayarak memlekete nelere mal olduğunu tesbit ettik…Bu acı hakikatin tek sebebi milletin seçme işini hafife alması, başı boş kalan cahil zümrelerin hissi hareketlerle, tekkecilik zihniyetiyle hareket edip, kötü olduğunu bile bile, sadece tekkesinin mürididir diye rey vermeleri değilmi?..."[747]

3.7.2.Mustafa Seyhan (1953- 13 Kasım 1955)

Seyhan Belediye Başkanlığı görevine Tarık As'dan sonra getirilmiştir. Belediye Başkanlığı haricinde mühendis olmasının bir getirisi olarak Ağır Sanayi Mühendisleri Derneği'nin 36. üyesi ve Arfa Pulluk Ucu Fabrikasının üç kurucusundan biri olarak sanayici kimliğiyle de faaliyet göstermekteydi[748]. Seyhan 13 Kasım 1955'e kadar bu görevini yürütmüştür.

Mustafa Seyhan Başkanlığındaki Belediyenin Karabük'e Hizmetleri:

- İmar dışı bırakılmış olan ve parselasyonları yapılarak halka ve ev sahiplerine dağıtılacak olan Bayır Mahalleye bu dağıtıma imkân vermek üzere Belediye buldozerle üç yol açmıştır[749]
- Belediye DÇ Müessesesiyle yaptığı bir anlaşma ile yılda 5000 lira vermek suretiyle ilçe için müessese itfaiye teşkilatından faydalanma yoluna gitmiş ancak birtakım nedenlerden ötürü işletmenin 1955 tarihinde itfaiye teşkilatını fabrika dışına göndermemek için karar alması karşısında Belediye teşkilat kurma mecburiyetinde kalmıştır. Akabinde D. Karabük gazetesi yetkili kaynaklardan edindiği bilgiyi aktardığına göre 1955 yılında öncelikle bir arazöz ve dokuz itfaiye eri ile çekirdek şeklinde kurulacağı ve her yıl genişleterek modern bir teşkilat haline getirileceğini duyurmuştur[750]

[747]Detaylar için bkz. *Yeni Karabük,* 17 Kasım 1960, Sayı:2220, s.1., İkinci bölüm için ayrıca bkz. *Yeni Karabük,* 18 Kasım 1960, Sayı:2221, s.1., Tarık As 12 Aralık 1960 Pazartesi günü yapılan ilk sorgusunun ardından serbest bırakılmıştır. Bkz. *Yeni Karabük,* 13 Aralık 1960, Sayı:2241, s.1.
[748]*Yeni Karabük,* 30 Aralık 1952, Sayı:105, s.4.
[749]*Demokrat Karabük,* 19 Şubat 1955, Sayı:84-210, s.1.
[750]*"Belediye itfaiye teşkilatı kuruyor" Demokrat Karabük,* 19 Şubat 1955, Sayı:84-210, s.1.

- 22 ton toz şekeri getirileceği ve halkın karne alımında zorluk çekmemesi adına şeker karnelerinin çeşitli ekiplerce evlere nüfus adetlerine göre dağıtılacağı duyurulmuş[751] ve 28 Şubat Pazartesi günü gelen 22 ton toz şeker bakkallara bölüştürülmüş ve daha önce nüfus başına bir kilo olarak Belediye tarafından dağıtılan karneler karşılığında 1 Mart Salı günü itibarıyla aylık gereksinimlerini alabilecekleri söylenmiştir[752]
- 25 Şubat 1955 tarihli ve 84-215 sayılı D. Karabük gazetesi 1950'den beri Karabük Belediyesinin meydana getirdiği eserlerden en çok beğenilenin muhakkak ki yollar olduğu asıl önemli olanında eskiden hiç olmayan diğer yolların yapılmasından bahsetmiştir. Ayrıca Belediyenin bu yolları yapmak kadar devamlı surette ilgilenmesini takdir etmiş ancak Pazar yerinin vaziyeti karşısında Belediyeye dikkat çekmeyi de ihmal etmemiştir[753].
- Fırat Matbaasına uğrayan köylü kadın ağır hastalanan eşi için Kaymakam Kemal Gürsel ve Belediye doktoru Ülker Eğilmez'in köye gelerek çok büyük ilgi gösterildiğini ifade eden yazı D. Karabük gazetesi tarafından *'Bir teşekkür'* başlığı ile yayımlanmıştır[754].
- Dönemin spor kulüplerinden biri olan Karabük Gençlik Kulübünün ilgilenilmediği ve hiçbir maddi destek alamadığı dönemde, Belediye el uzatmış ve 250 lira gibi ufak bir yardımda bulunmuştur[755]
- Tahsis edilen 140 kilo çay 6 Temmuz Çarşamba günü gelmiş ve ev başına yarım paket olarak evlere teslim suretiyle dağıtılacağı açıklanmıştır[756]
- Halkın ve memurun Amasra plajlarından yararlanmalarını sağlamak amacıyla çadırlı bir kamp kurma teşebbüsüne geçilmiş ve bu konuda Belediye Başkanı Mustafa Seyhan, Demir Çelik İşletmeleri ile anlaşma yaparak müessese kampı yanındaki boş arsaya Kızılay Genel Merkezinden getirilecek çadırlarla kurdurarak 15 günlük devreler halinde halk ve memurun istifadelerini temin edeceği *"Belediyemizin yerinde bir teşebbüsü"* başlığıyla yansıtılmıştır[757]

[751] *Demokrat Karabük,* 19 Şubat 1955, Sayı:84-210, s.1.
[752] *Demokrat Karabük,* 1 Mart 1955, Sayı:84-218, s.1.
[753] *"Pazar yerinin Çamurlu hali…" Demokrat Karabük,* 25 Şubat 1955, Sayı:84-215, s.1.
[754] *Demokrat Karabük,* 11 Mart 1955, Sayı:84-227, s.1.
[755] *Demokrat Karabük,* 12 Nisan 1955, Sayı:84-249, s.1.
[756] *Demokrat Karabük,* 7 Temmuz 1955, Sayı:84-308, s.1.
[757] *Demokrat Karabük,* 5 Temmuz 1955, Sayı:84-306, s.1.

- Belediye ilçede un sıkıntısı yaşanabileceğini düşünmüş ve zamanında önlemini almıştır. Bu yönde M. Seyhan un fabrikalarıyla temaslar kurmak üzere Ankara'ya gitmiş ve 80 tonluk bir anlaşma yapmıştır[758]
- Belediye hem mesken buhranını önleme hem de gelir kaynağı sağlama düşüncesiyle 1.720.503 liraya mal olacak 8 apartman yaptırmaya karar vermiş ve iş kapalı zarf usulüyle eksiltmeye konulmuştur[759]. Netice itibarıyla ihalesi 5 Temmuz 1955 Salı günü saat 16.00'da Belediye Encümeninde yapılmış ve %3,5 eksiğine Ankaralı Müteahhit Mustafa Şendinç'e kalmıştır[760]. 8 Ağustos Pazartesi günü de temel atma merasimi yapılmıştır[761].
- Belediye tarafından inşası kararlaştırılan apartmanlar, iş hanı ve dükkanların ihalesini yapmıştır. Buradaki belirtilmesi gereken önemli bir hususta belediyeye ait arsaların şahıslara satılması yoluyla ilçenin en müstesna kısımlarında gelişi güzel bina ve dükkanların ortaya çıkmasına meydan verilmemiş olmasından *'En övülecek karar..'* başlığında söz edilmiştir[762]
- 22 Temmuz 1955 Cuma günü düzenlenen törenle şehrin yeni su şebekesi açılmıştır. Böylece daha önceki yıllarda mevcut eski kuyudan günde en fazla 20 ton su depo edilirken bu hamleyle yeniden açılan 9 metre derinliğindeki ve iki motor aracılığıyla su çekilen kuyudan 400 ton su depo edileceği belirtilmiştir. Ayrıca eski suyun sertlik derecesi 30 iken bu yeni kuyudan elde edilen suyun sertlik derecesinin 11 olduğu dikkate alındığında önemi artar[763].
- Seyhan'ın açıklamalarına göre kendi döneminde Kayabaşı Mahallesinde mevcut çamurlu yolun asfalt bir yol haline getirilmiş ve hatta bu yola birleştirmek için Kayabaşı Camisinin bulunduğu semte asfalt yol çıkarılmış ve Cevizlidere, Yeşil Mahalle ve diğer semtlerde toplam 8000 metreden fazla yol yapılmıştır[764]
- Cevizlidere, Yeşil Mahalle, Kayabaşı ve Yeni Mahalle yol davası ele alınmıştır. Bu doğrultuda Karabük Köylerini Kalkındırma Derneğinden alınan buldozerle Cevizlidere semtini ana caddeye bağlayan yolun yapılmasına başlanmıştır[765]

---

[758] *"Şehrin Ekmeklik Un ihtiyacı" Demokrat Karabük,* 2 Temmuz 1955, Sayı:84-304, s.2.
[759] *"Belediyemizin yaptıracağı apartmanlar" Demokrat Karabük,* 1 Temmuz 1955, Sayı:84-303, s.1.
[760] *Demokrat Karabük,* 7 Temmuz 1955, Sayı:84-308, s.1.
[761] *"Belediye Apartmanları" Demokrat Karabük,* 9 Ağustos 1955, Sayı:84-326, s.1.
[762] *Demokrat Karabük,* 15 Temmuz 1955, Sayı:84-315, s.1.
[763] *Demokrat Karabük,* 23 Temmuz 1955, Sayı:84-322, s.1.
[764] *"Belediye Reisi Mustafa Seyhan Mukayeseli bir konuşma ile hakikatleri teşrih etti" Demokrat Karabük,* 8 Kasım 1955, Sayı:84-371, s.1.
[765] *Demokrat Karabük,* 19 Ekim 1955, Sayı:84-357, s.1.

- Belediye sınırları içindeki hazineye ait arsaların yersiz ve evsiz vatandaşlara dağıtılması için tüm hazırlıklar bitirilmiştir. Bu arsaların noter huzurunda kura çekilmesi suretiyle vatandaşlara *"...tevzii önümüzdeki günlerde yapılacaktır."* denilmiştir[766].

Mustafa Seyhan'ın getirdiği hizmetler çok fazla görünmese de göz ardı edilmemesi gereken husus, kendisinin Demokrat Partili olduğu halde muhalif çizgide bulunan Müstakil gazetesi tarafından büyük bir muhabbet ile anılması ve *Karabük Sakinlerinin Sevgilisi'* olarak lanse edilmesidir. Onun değerine işaret eden bu haber 1 Mart 1956 yılında yayımlanmıştır.

Bu haberden ufak bir kesit şöyle sunulabilir:

> *"...Mustafa Seyhan reis vekili olduktan sonra Tarık As ve Fevzi Fırat hizbinin arasında kalarak bir müddet iş göremedi, buna mukabil mutedilliği ve yüksek ahlakı sayesinde vatandaşın hiçbir zaman sevgisini kaybetmedi, bu sözü geçen hizipçiler herne pahasına olursa olsun istemiyorlardı Mustafa Seyhanın muvaffak olmasını kendi şahsi hesaplarına göre fakat bir müddet bu şekle mağlup olan Seyhan son zamanlarda kendisine bir rota tayin ederek memlekete bazı hizmetler edebildi, mesela bunlardan en mühimi yeni yapılan apartmanlardır. Kader meselesi diyeceksiniz adamcağız bu seçimlerde erkanı harpliğe kurban gitti reis seçilemedi…* [767]

Belediye Başkanlığı görevinden ayrıldıktan sonra Seyhan, 17 Aralık 1956 Pazartesi gecesi Yeni Karabük gazetesi tarafından ameliyat olmak için şehirden ayrıldığı ve Almanya'ya hareket edeceği ifade edilmiştir[768]. Tedavi için giden Seyhan 12 Mart 1957 Salı günü hayatını kaybetmiştir[769].

3.7.3.Sinan Fevzi Fırat (13 Kasım 1955-1 Haziran 1960)

Fevzi Fırat, Demir Çelik İşletmelerinde görev yapmış, DÇ Fabrikaları Gıda ve Yardım İşleri Şefliğine[770], şehrin mülki amirliğine, oradan milletvekilliğine kadar yükselen bir kariyer çizgisine sahipti. Aynı zamanda şehrin yerel gazetelerinden biri

---

[766] *"Arsa Dağıtımı" Demokrat Karabük,* 3 Kasım 1955, Sayı:84-367, s.1.
[767] *Müstakil,* 1 Mart 1956, Sayı:106, s.1.
[768] *Yeni Karabük,* 19 Aralık 1956, Sayı:1097, s.1.
[769] *Demokrat Karabük,* 13 Mart 1957, Sayı:84-750, s.1. Karabük Postasında da 11 Mart'ı 12 Mart'a bağlayan gece vefat ettiği duyurulmuştur. Bkz. *Karabük Postası,* 13 Mart 1957, Sayı:126, s.1. Ağabeyi Fahri Seyhan'ın *"Teşekkür"* başlıklı yazısı için ayrıca bkz. *Karabük Postası,* 15 Mart 1957, Sayı:128, s.1.
[770] Fevzi Fırat, DÇ Fabrikaları Gıda ve Yardım İşleri Şefi iken istifa etmiş ve yerine naklen Şefik Kocasoy tayin edilmiştir. Bkz. *Demokrat Karabük,* 10 Şubat 1955, Sayı:84-202, s.1.

olan Demokrat Karabük gazetesinin mesul müdürü olan Galip Fırat'ın ağabeyi ve[771] gazetenin *kurucusu* olarak[772] her açıdan destekleyicisiydi.

1955 Belediye seçimlerinden 6 gün önce Demokrat Karabük gazetesi, 40 kişiden oluşan DP Belediye meclisi aday listesini yayımlamıştır. Söz konusu listedeki isimler şunlardır:[773] Asiller: Fevzi Fırat, Kemal Güneş, Mehmet Vergili, Hikmet Özkul, Faik Tuğsuz, Dr. Asım Cangören, Tahsin Özkazanç, Haluk Karo, Mustafa Saka, Mustafa Seyhan, Süleyman Özen, Ali Özeş, Gafur Demircan, Hikmet Kes, Osman Güngör, Mehmet Sürmen, Şükrü Erhal, Mustafa Arslan, Ali Keleş, Fahri Kundakçı, Kemal Somuncu. Yedekler: İbrahim Ulupınar, İbrahim Çınar, Vahit Özveren, Mehmet Tokbay, Halil Öner, Ali Kaba, Hasan Özmen, Muhittin Özkan, Salim İşegel, Cemal Erol, Osman Kızılca, Hüsnü Kader, Mehmet Bostan, Abdurrahman Ayhan, Bayram Kapak, Süleyman Bilsel, Hürrem Erkan, Naci Bozkurt ve Ahmet Müsellim.

13 Kasım 1955 günü Belediye meclisi seçimleri yapılmıştır. Seçimlerden sonra gerek müstakillerin itirazları gerek sonuçların açıklanmasının ardından Belediye meclisinin ilk toplantısını yapmamış ve başkanının da seçilmemiş oluşu türlü türlü dedikodulara kapı aralamıştır. Bu hususta sözünü ettiğimiz gazete, adeta paravan olmuş ve Meclisin bugüne kadar toplanmayışının sebebini, kanuni bazı formalitelerin henüz bitirilmemiş olmasına bağlamıştır. Mazbataların geç verilebilmesinin ise getirilen itirazların gerek İlçe Seçim Kurulunda gerekse de Zonguldak Seçim Kurulunda incelenmesiyle ilişkilendirmiştir[774].

Aynı gazete 17 Aralık Cumartesi günü yayımladığı haberde müstakillerin söz konusu itirazları YSK'nın İlçe Seçim Kurulunun kararlarına aynen uyarak müstakillerin itirazlarının reddine karar verdiği ve aslında Demokrat Parti'nin ve doğal olarak Fevzi Fırat'ın seçimleri kazandığı duyurulmuştur[775]. Böylece 13 Kasım 1955 seçimlerinde sandıktan Karabük'ün Belediye Başkanı olarak Fevzi Fırat'ın ismi çıkmıştır. 1956 yılının mart ayında Müstakil gazetesinin, seçimlere ilişkin çarpıcı bir

[771]Sağ üst köşede gazetenin sahibi, yazı işlerini fiilen yöneten mesul müdürü olarak kardeşi Galip Fırat'ın ismi geçer. Sol üst köşede ise gazetenin dizildiği ve basıldığı yer olarak Fırat Matbaası ibaresi bulunur. Bkz. *Demokrat Karabük,* 20 Kasım 1954, Sayı:84-143, s.1.
[772]Gazetenin isminin hemen altında müessisi ifadesinin karşısında Fevzi Fırat ismi açıkça ortadadır. Bkz. *Demokrat Karabük,* 28 Ocak 1957, Sayı:84-712, s.1. 1 Aralık 1961, Sayı:84-2001, s.1.
[773]*Demokrat Karabük,* 7 Kasım 1955, Sayı:84-370, s.1.
[774]*"D.P. Belediye Meclisi hakkında ortaya atılan rivayetler asılsızdır" Demokrat Karabük,* 23 Kasım 1955, Sayı:84-376, s.1.
[775]*Demokrat Karabük,* 17 Aralık 1955, Sayı:84-384, s.1. Zaten aynı nüshada *"Fevzi Fırat Ankarada"* başlıklı bir başka haberde Belediye Başkanı Fevzi Fırat ifadesi açıkça yer almaktadır.

detay paylaştığı görülmektedir. O ayrıntıda; Mustafa Seyhan'ın 1955 seçimlerinde erkanıharpliğe kurban gittiği, 380 oy alan Fevzi Fırat'a yerini bıraktı denirken, son seçim kanununa göre silinen oylar sayılmadığı taktirde Fırat'ın almış olduğu oyun söylenen miktarı geçmediği belirtilmiştir. Hatta gazete, bu kıstasa göre başkan yedek aza bile olamazdı ifadesiyle sandalyeyi devraldığını vurgulamıştır[776].

1957 yılı önce Belediye Başkan vekili seçimlerine sahne olmuştur. 11 Haziran Salı günü gerçekleştirilen toplantıya, 21 üyeden 19'u katılmıştır. Bu üyelerden Hikmet Özkul, dedikodulara isminin karıştırılmasından ötürü oy pusulasını beyaz renkte vermiştir. Neticede Faik Tuğsuz'un 3, Doktor Asım Cangören'in 2 oy aldığı ortamda 13 oy alan Mehmet Vergili vekilliğe seçilmiştir[777].

Ekim'de yapılacak olan Belediye seçimleri öncesinde Karabük Postası *"Fevzi Fırat istifamı etti?"* başlığıyla, DP'den milletvekili adayı gösterileceğine ve Kaymakamlığa istifasını sunduğuna dair iddiaların etrafta dolaştığını yazarken, 24 Eylül tarihli nüshasında bu kez kesin bir dille; *"Fevzi Fırat'ın adaylığı tahakkuk etti"* başlığı altında belediye başkanlığından istifa ettiğini ve seçimlere DP'den milletvekili adayı olarak katılacağını belirtmiştir.

Buna ilişkin Demokrat Karabük gazetesinin de bir yandan Sinan Fevzi Fırat'ın yaklaşan seçimlerde daha faal olarak çalışabilmek için Belediye başkanlığından istifa ettiğini diğer yandan da mebusluk adaylığı hususunda böyle bir girişimi olduğundan bahsedilmişse de memleket ve DP'ye isimsiz bir asker gibi unvansız olarak hizmet edip herkese örnek olmak amacıyla milletvekilliği adaylığından vazgeçtiğini kamuoyuna sunmasıyla, istifa etmesi hakkında Karabük Postasını doğrularken milletvekilliği noktasında yalanladığı görülmektedir[778]. Ekimin ikinci günü Belediye Başkanlığına, Valilikçe Kaymakamlığa gönderilen tel emri ile birlikte meclisin en yaşlı üyesi olan Dr. Asım Cangören'in getirildiği ve kendisinin yeni Belediye Başkanlığı seçimlerine kadar bu görevi üstleneceği bildirilmiştir[779]. Ancak F. Fırat'ın Belediye Başkanlığı açısından ilerleyen günlerde düşüncesi değişmiş olacaktır ki 10

[776]*Müstakil,* 1 Mart 1956, Sayı:106, s.1.
[777]*"Belediye Meclisimizin olağanüstü toplantısı" Demokrat Karabük,* 12 Haziran 1957, Sayı:84-823, s.1. *"Belediye Meclisinin dünki Fevkalade toplantısı" Karabük Postası,* 12 Haziran 1957, Sayı:198, s.1.
[778]*Karabük Postası,* 19 Eylül 1957, Sayı:281, s.1. 24 Eylül 1957, Sayı:285, s.1. *Demokrat Karabük,* 26 Eylül 1957, Sayı:84-909, s.1. 24 Eylül 1957, Sayı:84-907, s.1.
[779]*Karabük Postası,* 3 Ekim 1957, Sayı:296, s.1.

Ekim Perşembe günü düzenlenen Belediye meclisi olağanüstü toplantısında, 21 üyeden 17'sinin hazır bulunduğu yoklama sonucunda tek başına aday olarak katıldığı seçimde iki üyenin çekimser kalmasına karşın oyların 15'ini alarak ikinci kez başkanlığa layık görülmüştür[780].

1 Haziran 1960 yılında görevinden el çektirilmesinden sonra mecliste 1962-1963[781][782], 1965[783]-1967[784], 1970[785]-1975[786] yılları arası dört dönem[787] Adalet Partisinden, 1983-1986 arası bir dönemde eski AP'lilerin yoğunlukta olup *'kitle partisi'* söylemiyle yola çıkan kurucuları arasında Turgut Sunalp'in yanı sıra çok sayıda kişinin de yer aldığı Milliyetçi Demokrasi Partisinden[788] olmak üzere toplamda beş kez Zonguldak Milletvekili olarak görev yaparken aynı zamanda, NATO ve Ortak Pazar Karma Parlamento Komisyonu üyesiydi[789]. Takvimler 8 Nisan 1986 yılını gösterdiğinde hayatını kaybetmiştir[790].

Fevzi Fırat Başkanlığındaki Belediyenin Karabük'e Hizmetleri

- 1 Ekim 1956 Pazartesi günü saat 10.00'da yapılan Belediye meclisinin ekim dönemi toplantısında Demir Çelik'ten alınan 236 bin liranın programlı işler kapsamında bulunan yol yapımına ayrılması ittifakla kabul edilmiş ve Belediye

---

[780] *Demokrat Karabük,* 11 Ekim 1957, Sayı:84-922, s.1. *Karabük Postası,* 11 Ekim 1957, Sayı:303, s.1.
[781]*Millet Meclisi Tutanak Dergisi,* Dönem:1, Toplantı:2, Oturum:1, Cilt:11, 05.02.1963, s.456.
[782]*Millet Meclisi Tutanak Dergisi,* Dönem:1, Toplantı:1, Oturum:1, Cilt:6, 03.09.1962, s.297.
[783]*Millet Meclisi Tutanak Dergisi,* Dönem:1, Toplantı:4, Cilt:40, 21.05.1965, s.189.
[784]*Millet Meclisi Tutanak Dergisi,* Dönem:2, Toplantı:2, Cilt:11, 04.01.1967, s.3.
[785]*Millet Meclisi Tutanak Dergisi,* Dönem:3, Toplantı:1, Cilt:2, 27.01.1970, s.424.
[786]*Millet Meclisi Tutanak Dergisi,* Dönem:4, Toplantı:3, Cilt:14, 01.11.1975, s.4.
[787]*TBMM Tutanak Dergisi,* https://www.5.tbmm.gov.tr//develop/owa/td_v2_istatistik.tutanak_hazirla?v_meclis=&v_donem=&v_yasama_yili=&v_cilt=&v_birlesim=&v_sayfa=&v_anabaslik=&v_altbaslik=&v_mv=FEVZ%DD%20FIRAT&v_sb=ZONGULDAK&v_ozet=&v_kelime=&v_bastarih=&v_bittarih=, Erişim Tarihi:20.09.2022. Özetle Fevzi Fırat, 1961, 1965, 1969, 1973 seçimlerinde Zonguldak'tan Adalet Partisi milletvekili seçilmiştir. Detaylar için bkz. "*MİLLETVEKİLİ ARAMA FORMU",* https://www.tbmm.gov.tr/milletvekili-arama/liste Erişim Tarihi:06.03.2023.
[788]*Cumhuriyet,* 16 Mayıs 1983, Sayı:21.091, s.1. *Yeni Şafak,* "Zonguldak 1983 Genel Seçimi Zonguldak Meclis Milletvekili Dağılımı", https://www.yenisafak.com/secim-1983/zonguldak-ili-milletvekili-dagilimi., Erişim Tarihi:20.09.2022. Ayrıca bkz. *TBMM Tutanak Dergisi,* Dönem:17, Yasama Yılı:3, Cilt:27, 27.03.1986, s. 102.
[789]TBMM Genel Sekreterliği Basın ve Halkla İlişkiler Müdürlüğü, *TBMM ALBÜMÜ 1920-2010 (1983-2010),* Ed. Sema Yıldırım ve Behçet Kemal Zeynel, 3. Cilt, Gökçe Ofset, Ankara Nisan-Haziran 2010, s.1169.
[790]*"MDP'Lİ Fırat Mecliste öldü"* başlıklı haberin detayları için bkz. *Cumhuriyet,* 9 Nisan 1986, Sayı:22.135, s.1-10. Ayrıca dönemin Meclis Başkanı Necmettin Karaduman tarafından açılan 8 Nisan 1986 tarihli oturumda anısına hitaben saygı duruşunda bulunulmuştur. Bkz. *TBMM Tutanak Dergisi,* Dönem:17, Yasama Yılı:3, Cilt:27, 08.04.1986, s.285.

sınırlarını belirleyecek kadastro komisyonunda görev yapmaları için Mustafa Aslan ve İbrahim Özmen seçilmişlerdir[791]

- Fevzi Fırat Yeni Karabük gazetesine verdiği beyanatta: imar planına dahil tüm şehir yolarının yapılacağını, Yenişehir Mahallesinin asfaltlanmasının bitirileceği, Ankara Caddesinin de hafta başı başlanacağı ayrıca Bayır Mahalle ve Yeşil Mahalle yollarının da asfaltlanacağını ve 1956 yılının bir *'imar yılı'* olduğunu belirtmiştir[792]
- Yeni caddelerin açılmasına ve eskiden yapılmış yolların asfaltlanmasına başlanmıştır[793]
- Yenişehir Mahallesinin iki sokağı dışında diğer yolların hepsi asfaltlanmış ardından Ankara Caddesinin asfalt işine başlanılmışsa da havaların müsait olmamasından dolayı sekteye uğramıştır[794]
- Yenişehir Caminin altındaki yolun asfaltlanmasına başlanmış ve Yeşil Mahalle ve Kayabaşı Mahallelerinin de kadastrosu bitirilmiş ve sınırların yapılmasına başlanmıştır[795]
- Belediye tarafından 1.700.000 lira maliyetle[796] yaptırılan 7 apartman ve büyük İşhanı'nın inşaatı, 7 Aralık 1956 yılında tamamlanmıştır[797]
- Belediye Elektrik ve Su İşletmesi tarafından Yeşil ve Yeni Mahalle olmak üzere iki çeşme daha imar edilmiştir[798]
- Şehrin elektrik şebekesinin iyileştirilmesi ve genişletilmesi adına proje hazırlanmış ve Nafia Vekaleti tarafından onaylanmıştır[799]
- Kayabaşı ve Bayır Mahalleden sonra 100 Evler ve Dere Evler Mahallelerinde oturan halkın da ikinci kısım kömür istihkakları dağıtılmış ve 20 Ocak 1957 Pazar günü itibarıyla da Çamlık ve Yeni Mahallenin tevziatına başlanmıştır[800]

---

[791] *Yeni Karabük,* 2 Ekim 1956, Sayı:1030, s.1-2.
[792] *Yeni Karabük,* 5 Ekim 1956, Sayı:1033, s.1-2.
[793] *Yeni Karabük,* 11 Ekim 1956, Sayı:1038, s.1-2.
[794] *"Havalar Bozdu" Yeni Karabük,* 12 Ekim 1956, Sayı:1039, s.1.
[795] *Demokrat Karabük,* 8 Temmuz 1959, Sayı:84-1419, s.1-2.
[796] *Yeni Karabük,* 15 Kasım 1956, Sayı:1068, s.1. 3 Ocak 1957'de toplanan Belediye meclisinde; dört odalı dairelere 200, üç odalı dairelere 150, büyük dükkanlara 150, küçük dükkanlara 100 ve son olarak bürolara 40 lira bedel ile kiraya verilmesi kabul edilmiştir. Son olarak Belediye kütüphanesinde ihaleye çıkarılacağı duyurulmuştur. Bkz. *Karabük Postası,* 4 Ocak 1957, Sayı:73, s.1. 14 Ocak 1957, Sayı:81, s.1.
[797] *Yeni Karabük,* 10 Aralık 1956, Sayı:1089, s.1-2. *Karabük Postası,* 19 Aralık 1956, Sayı:59, s.1.
[798] *"Yeniden 2 çeşme yaptırıldı" Yeni Karabük,* 26 Kasım 1956, Sayı:1077, s.2.
[799] *Yeni Karabük,* 1 Aralık 1956, Sayı:1082, s.1.
[800] *Demokrat Karabük,* 21 Ocak 1957, Sayı:84-706, s.1.

- Zabıta memurlarının mesleki açıdan yetiştirip nitelikli eleman olmaları için teorik ve pratik dersleri içeren bir kurs açılmıştır[801]. Sonraki süreçlerde şehir de asayişin oldukça iyi seviyelere ulaşması, her ne kadar zabıtaların kabiliyetlerine bağlanmış olsa da[802] kursun önemli kazanımı olduğu göz ardı edilmemelidir.
- 1956 yılında Milli Korunma Kanunu'nun yürürlüğe girmesinden sonra Belediye tarafından oluşturulan ekip 6 Temmuz Cuma günü ilçede ilk kontrollere başlamıştır[803]. İstasyon Caddesinde radyo ve tuhafiyecilik yapan bir kişi Hasan Çelik ismindeki bir şahsa radyo için batarya ve pil satmış fakat Hasan Çelik'in ısrarı üzerine fatura vermekten kaçınması sonucu yapılan ihbar üzerine kanuna muhalefetten tutuklanmıştır[804]. İstasyon Caddesinde terzilik yapan şahıs bir takım elbiseyi 235 liraya pazarlık ederek anlaşmışlar ardından pazarlık milli korunma kanunundan önce yapılmışsa da İsmail Kuşçu adlı şahıs tarafından ihbarda bulunulmasından sonra terzi ilk sorgusunu müteakip tutuklanmıştır[805]. Yine bu konuda son bir örnek de İstasyon Caddesindeki demir tüccarının Ovacuma'nın Tintin köyünden Mehmet Coşkun isimli şahsa yüksek fiyatla demir satması ile ihbar edilmesi ve ilk sorgusunun ardından da tutuklanması verilebilir[806].
- Yenişehir ve Bayır mahallenin kadastrosu tamamlanmıştır[807]
- Halkın ısınma ihtiyacını karşılamak maksadıyla belediye Orman İşletmesi Karabük Müdürlüğü nezdinde yaptığı temaslarda başarılı olmuş ve yeniden 200 ton odun almıştır[808]
- Belediye itfaiye teşkilatı için yeni bir arazöz almaya karar vermiş ve bu doğrultuda tüm resmi işlemler tamamlanmış ve Maliye Bakanlığından döviz izni çıkmıştır. Bir Hollanda firmasına sipariş edilen arazöz 30 Ocak 1957 Çarşamba günü yola çıkarılmış[809] ve 20 Nisan Cumartesi günü Karabük'e getirilmiştir. 1958 yılında da teşkilat içerisinde görev alacak memur ve diğer personelin tayinleri yapılmış diğer yandan itfaiye garajının binası için plan ve projeler

[801] *Demokrat Karabük, 21* Ocak 1957, Sayı:84-706, s.1.
[802] *"Şehrin asayişi mükemmel" Demokrat Karabük,* 28 Mart 1957, Sayı:84-763, s.1.
[803] *Müstakil,* 7 Temmuz 1956, Sayı:185, s.1.
[804] *Müstakil,* 11 Temmuz 1956, Sayı:188, s.1
[805] *Müstakil,* 10 Temmuz 1956, Sayı:187, s.1.
[806] *Müstakil,* 13 Temmuz 1956, Sayı:190, s.1.
[807] *Demokrat Karabük*, 25 Ocak 1957, Sayı:84-710, s.1.
[808] *Demokrat Karabük,* 28 Ocak 1957, Sayı:84-712, s.1.
[809] *Demokrat Karabük,* 31 Ocak 1957, Sayı:84-715, s.1.

Belediye Fen servisi tarafından hazırlanmıştır. Aynı zamanda işin ihaleye çıkarılacağı da kamuoyuyla paylaşılmıştır[810]

- Belediye Encümeni Yardım Sevenler Derneğine 1000 lira yardım yapmaya karar vererek destek çıkmıştır[811]
- Kaçak inşaatla mücadele hızlandırılmıştır[812]
- 21 Mart 1957 Perşembe günü itibarıyla Yeni Mahallenin kadastrosuna başlanmıştır[813]
- Şehir elektrik şebekesinin iyileştirilmesi ve büyütülmesine karar verilmiştir. Bu hususta İller Bankasından borç için girişimler yapılmıştır. Fevzi Fırat'ta İller Bankası ile anlaşmış ve hazırlık niteliğindeki anlaşmayı imza etmiştir[814]. 1.426.306 lira tutarındaki maliyetin 323.022 lirasının İmar Vekaletindeki fondan, 1.103.284 lirasının da İller Bankasından 15 sene vadeli ve 15 eşit taksitle ödenmek suretiyle borçlanılacağı bilgisi kamuoyu ile paylaşılmıştır[815]
- Şehir yollarının asfaltlanması için 2 adet asfalt makinesi satın almaya karar verilmiş ve bu konuda İstanbul'da bulunan F. Fırat bir firmayla anlaşmaya varmıştır[816]
- 10 Nisan 1957 Çarşamba gününden itibaren Kadastro Müdürü Kemal Erdem denetiminde İstasyon Caddesinin kadastro çalışmalarına başlanmıştır[817]
- Yapılan keşiflere göre Bayır Mahalleye 21.500 liraya mal olacak yeni yol yapımı için girişimlere başlandığı, ihalesinin 20 Mayıs'a doğru yapılacağı ifade edilmiştir[818]
- Belediye Sağlık Teşkilatının çalışmaları doğrultusunda 8 tuvalet çukuru kapatılmış, 190 yerde kontroller yapılmış ve 42'si hakkında kovuşturmaya başlanmıştır[819]
- Evsizler için Tepe Evler Mahallesinin arka kısmında 100 blok apartman inşasına girişilmiş ve işin bir an önce gerçekleşmesi için Uğur Evler Yapı Kooperatifinin

[810] *Karabük Postası,* 22 Nisan 1957, Sayı:159, s.1. *Demokrat Karabük,* 27 Mart 1958, Sayı:84-1064, s.1.
[811] *Demokrat Karabük,* 11 Mart 1957, Sayı:84-748, s.1.
[812] *Demokrat Karabük,* 21 Mart 1957, Sayı:84-757, s.1.
[813] *Demokrat Karabük,* 22 Mart 1957, Sayı:84-758, s.1.
[814] *Demokrat Karabük,* 4 Nisan 1957, Sayı:84-769, s.1.
[815] *Demokrat Karabük,* 2 Haziran 1958, Sayı:84-1117, s.1.
[816] *Demokrat Karabük,* 10 Nisan 1957, Sayı:84-774, s.1.
[817] *Demokrat Karabük,* 11 Nisan 1957, Sayı:84-775, s.1.
[818] *Demokrat Karabük,* 8 Mayıs 1957, Sayı:84-793, s.1.
[819] *Demokrat Karabük,* 13 Mayıs 1957, Sayı:84-797, s.1.

statüsünde değişiklikler yapılarak 400 ortaklı yeni bir kooperatif kurulacağı söylenmiştir[820]. 1958 yılında yine evsizler için 1000 hanelik Belediye sitesi kurma girişimleri, yerin tespiti ve konutların tipi hakkında karara varılmış ve plan ve projeler için mimarlar arasında bir yarışma açılacağı duyurulmuştur[821]

- Belediye Zabıta Teşkilatının çalışmalarında, Çamlıkta yapılan 6 gecekondunun yıktırılması hakkında gereken kanuni formalitelere başlandığı ve ilçenin çeşitli yerlerine yeniden 100 adet çöp sandığı konduğu görülmektedir[822]
- Belediyenin halin arkasındaki derenin üstüne bir cephesi hal tarafına diğer cephesi 100 Evler tarafına olacak şekilde iki taraflı dükkanlar inşa ettireceği belirtilmiştir[823]. Bu dükkanların eksiltmesi 29 Ağustos 1957 Perşembe günü saat 15.00'de Belediye Encümeninde yapılmıştır[824]. İhale yüzde 9 eksiğine Karabüklü firmaya verilmiştir[825]. Müteahhit 10 Eylül Salı gününden itibaren çalışmalara başlamıştır[826]. 50 gün içinde büyük ölçüde tamamlanmıştır[827]. Belediyeye tahminen 64 bin liraya mal olacağı söylenen bu dükkanların inşaatı[828] ile Belediye 170 bin lira tutarında gelir sağlamıştır[829]. Yine pazar yerinde yaptırılan 18 dükkân 5 Nisan 1960'da Belediyenin Kütüphanesinde Encümen huzurunda talip fazla olduğundan ötürü dağıtımı peşin kira artırma usulüyle yapılmış ve peşin alınan beşer yıllık kira ile on beş gün içinde ihalesinin yapılacağı ve en fazla iki ay içinde de bitirilerek dağıtılacağı söylenen üçüncü kısım dükkân inşaatı için sıcak para kaynağı sağlanmıştır[830].
- Belediyeye 100 bin liraya mal olacağı tahmin edilen han inşaatı ihalesi için, yüzde 12,25 eksiğiyle Müteahhit Muharrem Acarla anlaşılmış[831], 4 Kasım 1957 Pazartesi günü de yer müteahhide teslim edilmiş ve temellerin açılmasına başlanmıştır[832]

---

[820]*Demokrat Karabük,* 29 Mayıs 1957, Sayı:84-811, s.1.
[821]*Demokrat Karabük,* 17 Nisan 1958, Sayı:84-1082, s.1.
[822]*Demokrat Karabük,* 25 Şubat 1957, Sayı:84-736, s.1.
[823]*Demokrat Karabük,* 12 Temmuz 1957, Sayı:84-845, s.1.
[824]*Demokrat Karabük,* 29 Ağustos 1957, Sayı:84-885, s.1.
[825] *Demokrat Karabük,* 31 Ağustos 1957, Sayı:84-887, s.1.
[826]*Demokrat Karabük,* 11 Eylül 1957, Sayı:84-896, s.1.
[827]İnşaatın bittiği, İç ve dış badanalarına da başlandığı belirtilmiştir. Bkz. *Demokrat Karabük,* 3 Ocak 1958, Sayı:84-993, s.1.
[828]Demokrat Karabük, 31 Ağustos 1957, Sayı:84-887, s.1.
[829]*"Halin arkasına inşa edilen dükkanlar" Demokrat Karabük,* 14 Nisan 1958, Sayı:84-1079, s.1. Dükkanlar 11 Nisan Cuma günü Belediye Encümeni tarafından kiralanmıştır.
[830]*Karabük Postası,* 6 Nisan 1960, Sayı:1043, s.1. 8 Nisan 1960, Sayı:1045, s.1.
[831]*Demokrat Karabük,* 10 Ekim 1957, Sayı:84-921, s.1.
[832]*Demokrat Karabük,* 6 Kasım 1957, Sayı:84-943, s.1.

- 1000 evlik bir site kurmak için bir firma ile prensip anlaşmasına varılmıştır[833] Ankara Ziraat Bankası memur evleri tarzında olacağı söylenen konutların, muhtemelen her birinin ortalama 9 bin liraya mal olacağı belirtilmiştir[834]
- İhalesi yapılan Bayır Mahalle, Yeni Mahalle ve Kayabaşı Mahallesi yollarının toprak tesviyesi yaptırılmış olup bu işe 263.573 lira sarf edilmiş, 121.120 lira ödeme ile Bayır Mahallede özel ve 10 numaralı yolların birleşiminden yukarı doğru 98,5 metre kanalizasyon yapılmıştır. Yeni Mahallede 112, 119 numaralı yollar arasında ve 119 numaralı yol üzerinde variller döşenmek ve etrafı çimento sarılmak suretiyle menfezler yapılmış ayrıca çeşitli yerleri kanalizasyon ve bacalarının bakım ve tamirleri yapılmış olup tüm bu işlere toplam 393.225 lira sarf olunmuştur. Yine 136,01 lira keşif bedelli 3 metre genişlik ve 2x400 metre uzunluğundaki Ankara Caddesi tratovar inşaatı müteahhide ihale edilmiş ve bir kısmı bitirilmiştir. Bu iş için 1957 yılında müteahhidine 756.973 lira istihkak ödenmiş ve bunların dışında yine benzer pek çok hizmet getirilmiştir[835]
- Belediye Sağlık Teşkilatı, 1957 yılında 5555 kişiye aşı yaparken 2856 hastayı da muayene ve tedavi etmiştir[836] Yine 1 Ocak'tan 15 Haziran 1958'e kadar 13.070 kişiye çeşitli aşı uygulanarak salgın hastalıklarla mücadele yürütmüştür[837]
- Ankara Caddesi üzerindeki han inşaatı 906,774 lira keşif bedelle ihale edilmiş olup müteahhidine 101.509 lira istihkak ödenmiştir. Toplam 1.347 lira masraf karşılığında 200 Evler-Kapullu köyü arasında ve Soğuksu Mahallesi köprü yapımı ile eski Tahta Köprü ayaklarında kalan potrellerin çıkarılması işleri gibi çok sayıda çalışma yapılmıştır[838]
- Belediye 6 Şubat 1959 yılında şehrin sağlık ihtiyacına cevap verecek mahiyette 20 yataklı[839] hastane yaptırmıştır[840] Bu iş için bütçeye 170.000 lira konulurken[841] Belediye meclisinin 6 Şubat 1959 Cuma günü düzenlediği toplantıdan öğrenilen

---

[833] *"Belediyemizin güzel bir teşebbüsü" Demokrat Karabük,* 21 Ekim 1957, Sayı:84-930, s.1.
[834] Sermaye konusunda Emlak ve Kredi Bankasıyla anlaşmaya varıldığı bildirilmiştir. Detaylar için *"Belediyemizin Kuracağı 1000 evlik mahalle"* başlığına bkz. *Demokrat Karabük,* 24 Ocak 1958, Sayı:84-1011, s.1.
[835] Detaylar için bkz. *Demokrat Karabük,* 5 Şubat 1958, Sayı:84-1021, s.1-2.
[836] *Demokrat Karabük,* 5 Şubat 1958, Sayı:84-1021, s.1.
[837] *Demokrat Karabük,* 21 Haziran 1958, Sayı:84-1134, s.1.
[838] *Demokrat Karabük,* 6 Şubat 1958, Sayı:84-1022, s.2.
[839] *Demokrat Karabük,* 26 Nisan 1957, Sayı:84-788, s.1. K.g. Hasan Aynagöz ise bu hastanenin 25 yataklı olduğunu yazmıştır. Bkz. Aynagöz, *A.g.e.*, s.27.
[840] *Demokrat Karabük,* 7 Şubat 1959, Sayı:84-1321, s.1.
[841] *Demokrat Karabük,* 22 Mayıs 1957, Sayı:84-805, s.1.

bilgiye göre Belediye bütçesi 3.049.021.26 kuruş, hastanenin bütçesi 200.050 lira olarak kabul edilmiştir[842].

- Bir buçuk sene önce arızalanan buzhanenin tamiri için firma ile anlaşma sağlanmış[843] 8 Ağustos Cumartesi günü Zonguldak'tan F-12 gazı getirtilmiş ve 10 Ağustos Pazartesi gününden itibaren buz satışlarına başlanacağı bildirilmiştir[844]
- Kara sineklerle mücadele programı çerçevesinde on etkili ilaç kullanılarak şehrin çeşitli mahalleleri taranmıştır[845]
- 1-25 Ağustos 1959 akşamına kadar 25 günde 109 dükkânın kontrolleri yapılmıştır[846]
- 27 Mayıs 1959 Çarşamba günü Bayır Mahallede bulunan Ay Yıldız Sinemasının karşısına yaptırılan çocuk bahçesi hizmete girmiştir[847]

Tüm bu hizmetlerinin yanı sıra daha önce *'D.Ç. Umum Müdürleri ve Faaliyetleri'* alt başlığında spekülasyonlarla anılan Ömer Lütfi Bilkan gibi Fevzi Fırat da aynı şekilde, çeşitli iddialardan ötürü iki kez görevden el çektirilip sonra tekrar görevine iade edilen, daha önceki mevkidaşları kadar sevilmeyen ve hafızalarda iyi bir resme sahip olmayan bir figürdür.

Fırat ve beraberindeki Belediye Teşkilatının şehrin temizliği açısından sınıfta kaldığı, sokakların, caddelerin vali ve kaymakam geldiğinde temizlendiği onun haricinde ilgilenilmediği söylenmiştir.

Müstakil gazetenin 9 Ocak 1956 tarihli nüshasında *'Kâşif'* rumuzlu yazarda bu konu ile ilgili *'Gönül İsterdi!'* başlıklı yazısında götürülen temizlik hizmetinin şehir sakinlerinin dertlerine katılmaktan mı? yoksa vali ziyaretinden mi? olduğunu sormuş ve *"...Aksi hale gönül isterki; Valimiz her gün Kazaya gelsin."* sözleriyle açıktan açığa kinaye yapmıştır. Yine aynı gün yapılan *'Bu Kaza Karabük Kazasımıdır? Yoksa Karabük Köyümüdür?'* adlı bir başka yazıda caddelerin baştan aşağı çamur

---

[842] *Demokrat Karabük,* 7 Şubat 1959, Sayı:84-1321, s.1., Belediye Meclisinin 2 Şubat Pazartesi günkü toplantısında, hastane bütçesi de tespit edilmiş ve bütçeye 200.000 lira konmuş ayrıca açılış tarihi kesin olarak 6 Şubat Cuma günü öğleden sonra olarak tespit edilmiştir. Bkz. *Demokrat Karabük,* 4 Şubat 1959, Sayı:84-1318, s.1.

[843] *Demokrat Karabük,* 7 Ağustos 1959, Sayı:84-1445, s.1-3.

[844] *"Buz fabrikası tamir edildi" Demokrat Karabük,* 10 Ağustos 1959, Sayı:84-1447, s.1.

[845] *Demokrat Karabük,* 15 Ağustos 1959, Sayı:84-1452, s.3.

[846] *Demokrat Karabük,* 26 Ağustos 1959, Sayı:84-1461, s.1.

[847] *"Belediyenin Bayır mahallede inşa ettirdiği çocuk bahçesi" Demokrat Karabük*, 28 Mayıs 1959, Sayı:84-1392, s.1.

aynı zamanda su birikintileriyle dolu olduğu, ilçenin şimdiye kadar böyle bakımsız bir hale düştüğünün görülmediğini ve gelenlerin belediye yok mu diye sordukları belirtilmiştir[848]. Aynı içeriğe ait bir diğer haberi de Yeni Karabük'ün 1 Şubat 1960 tarihli haberinde bulmaktayız. Haberde açıkça cumhurbaşkanının geldiği zaman temizlik yapıldığı söylenmiştir[849].

İmar faaliyetleri açısından da Belediyenin oldukça eleştirildiğini görmekteyiz. Bu açıdan özellikle belediye tarafından yaptırılmakta olan blok apartmanların ev kısmı daha sonra dükkânları ve işhanı dükkanlarını daha bitmeden belediye meclis üyelerinin sadece kendi adamlarına vermeyi garanti etmeleri, daha bitmeden paylaştırdıklarını belirtmiştir. Yine Belediye tarafından bu apartmanların ve dükkanların yapılmasının esas amacının Karabük'teki ev ve dükkân sıkıntılarını önlemek olduğu ortada iken çeşitli ve dolambaçlı yollardan birkaç kişinin eline vermenin insaflı bir tavır olmadığı Demir Çelik Ağır Sanayi İşçileri Sendikası Başkanı İbrahim Odabaşı'nın kaleminden çıkan *"Görülmemiş Taksimat Sistemi"* başlıklı yazıda iddia edilmiştir[850].

6 gün sonra aynı gazete *"Vallahi İstidadır Demir Çelik İşletmelerinin en büyüğüne"* adlı Cız rumuzlu yazarın kısa ama önemli bir diğer yazısında da aynı duruma yeniden değinilmiştir[851]. Sonraki yıllarda da yine bu tarz dükkân ihalelerinde ki usulsüzlük, yolsuzluk şu cümlelerle ifade edilmiştir: *"...Belediye istediklerini kayıramamanın şaşkınlığı içindedir."*[852], beş yıllık peşin parası olmayanların ihaleye girememesi ve *"...Belediyede hiç para kalmadımı ki bu fakir esnafın parasını döner sermaye olarak kullanma yoluna saptı..."* şeklinde kendini göstermiştir[853]. Hatta dönemin belediyesi Milli Korunma Kanunu'nun *'hiçe sayılması'* konusunda da eleştiri oklarının hedefi olmuştur. Bu kapsamda hal içindeki eski belediye

[848]Detaylar için bkz. *Müstakil,* 9 Ocak 1956, Sayı:68, s.1.
[849]*"Belediye yolları yıkadı" Yeni Karabük,* 1 Şubat 1960, Sayı:1980, s.1.
[850]Ayrıntılar için bkz. *Müstakil,* 20 Nisan 1956, Sayı:125, s.1.
[851]Belediye apartmanlarının haziran içinde teslim edileceği ve şimdiden yarı yarıya taksime geçilmeye başlandığını öğrendiğinden bahsetmiştir. Sayfanın sağ en alt köşesindeki yazı için bkz. *Müstakil,* 26 Nisan 1956, Sayı:128, s.1., Karabük Postası gazetesinin 17 Ekim günü yaptığı haberde, söz konusu Belediye apartmanlarının pek yakında biteceğinin söylenmiş olması, haziran ayında da herhangi bir teslimatın yapılmadığını göstermesi açısından ayrıca önem arz etmektedir. Bkz. *Karabük Postası,* 17 Ekim 1956, Sayı:5, s.1.
[852]*"Belediye aciz içinde kıvranıyor On beş dükkânın ihalesini Dün gece saat 20.30 da güç bitirebildi" Yeni Karabük,* 7 Nisan 1960, Sayı:2031, s.1.
[853]*"Belediye dükkanları ihale edildi" Yeni Karabük,* 8 Nisan 1960, Sayı:2032, s.1.

dükkanlarına %200 zam yapıldığı haberi de okurlara duyurulmuştur[854]. Bunun yapılmasının sebebi ise, şüphesiz kendi adamları arasında paylaştırmak istemeleridir. Çünkü fiyatlar yüksek banttan açılıyor ve böylece halk rekabet edemiyordu. Ayrıca bu yöntem ile dükkanların verilmesi, birikimi az olan küçük esnafı sistemin dışına itmekti. Nitekim çok kısa bir süre sonra Kaymakamlık konuya el atmış ve yaptığı incelemeler sonucunda bildirilen konuları tespit etmiş ve üç dükkânın ihalesini ikinci bir emre kadar durdurmuştur[855].

Yeni Karabük gazetesinde 9 Mayıs 1960 Pazartesi günü *BELEDİYEMİZDEKİ YOLSUZLUKLAR: Adam kayırmaya devam"* başlığı altında; 3 no.lu yol üzerinde ve Belediye garajının sağ arka yanında yolu tamamen kestiği için belediyenin derhal istimlake mecbur olduğu bir blok halinde üç evden bahsedilmiş ve bu binaların Fevzi Fırat'ın yakın arkadaşı Ali Pişkin tarafından satın alındığı iddiası da gündeme çarpıcı şekilde yansıtılmıştır[856].

Öte yandan aynı gazete tarafından Şubat 1960'da yine *"Belediye Meclisi Azalarına açık Mektup"* başlığıyla 1200 hanelik gecekondu mahallelerinin kurulduğu ve insanların burada perişan bir halde yaşadıkları vurgulanmıştır. İstifanın da bir hizmet olduğundan hareketle hemen istifa etmeleri teklif edilmiştir[857]. Aslında Demokrat Karabük gazetesinden dönemin belediye teşkilatının imar planı özelinde önemli çalışmalar yaptığını öğrenmekteyiz. Bu yönde 1957 yılında yeni imar kanununun yürürlüğe girmesi sonrası, Karabük için hazırlanacak imar talimatnamesinin yakında tamamlanacağı ve Bayındırlık Bakanlığının onayını müteakip yürürlüğe gireceği kamuoyuna duyurulmuştur[858]. Aynı yılın şubat ayında da Karabük'ün imar talimatnamesinin hazırlandığı ve müzakere edilerek karara bağlanacağı konusunda kamuoyu aydınlatılmıştır[859].

Yeni yürürlüğe giren 6785 sayılı imar kanunu çerçevesinde hazırlanan bu imar talimatnamesini Bayındırlık Bakanlığı onaylamış ve onay tarihi olan 6 Mart 1957 Çarşamba gününden itibaren yürürlüğe girmiştir[860]. 5 Nisan Cuma günü Belediyenin

[854] *Yeni Karabük*, 2 Nisan 1960, Sayı:2027, s.1.
[855] *Yeni Karabük,* 6 Nisan 1960, Sayı:2030, s.1.
[856] *'Adam kayırmaya devam'* başlıklı köşe yazısı için bkz. *Yeni Karabük,* 9 Mayıs 1960, Sayı:2058, s.1.
[857] *Yeni Karabük,* 26 Şubat 1960, Sayı:2002, s.1.
[858] *Demokrat Karabük,* 19 Ocak 1957, Sayı:84-705, s.1.
[859] *Demokrat Karabük,* 7 Şubat 1957, Sayı:84-721, s.1.
[860] *Demokrat Karabük,* 21 Mart 1957, Sayı:84-757, s.1.

girişimiyle gelecekteki geliştirilecek sahaların tespit etmek ve imar planında gerekli değişiklikleri yapmak amacıyla uçakla Karabük'ün topografik haritası alınmıştır. Bu konuda Ankara'da bulunan Fevzi Fırat Tapu ve Kadastro Umum Müdürlüğüyle anlaşmaya varmıştır[861]. Ancak 1959 yılında Demokrat Karabük gazetesinde, Karabük'ün imar haritasının bitirildiği ve belediyeye gönderileceği ve bu harita göz önüne alınarak gelecekteki Karabük'ün imar planının yapılmasına başlanacağı söylenmiştir[862]. Fakat tüm bu çalışmaların nitelikli bir şekilde uygulama sahasına yansımaması nedeniyle gecekondulaşma ortaya çıkmıştır.

Darbe sonrası Fevzi Fırat'ın görevden el çektirilmesinden sonra bu konu tekrar gündeme getirilmiştir. Bu seferde yapılan imar planının yok edildiği, beş yıl boyunca imar planına uygun tek bir inşaatın gösterilemeyeceği, imar planının hiç hesaba katılmayarak ruhsatların yakın çevrelere ve şahsi çıkarlar karşılığında verildiği ve müfettişin bu durum üzerinde çok büyük bir hassasiyetle durması şehir adına temenni edilmiştir[863]. Fakat aynı gazete seneler önce 5 Ekim Cuma günkü yayınında Belediye Başkanı Fevzi Fırat'ın gazeteye verdiği, *"...imar planına dahil bütün şehir yolları bu sene içinde yapılmış olacaktır..."* beyanatı okurlara iletilmiştir[864]. Basındaki bir başka eleştiri konusu da Belediyenin iş ciddiyetinden yoksun oluşu tabir-i caizse *"...başsız ve dipsiz bir belediyenin..."* vatandaştan uzun zaman elektrik ve su parasının tahsilinin yapılmamasından ötürü mağdur edildiğiyle ilgilidir[865].

Fevzi Fırat, 1957 ve 1959 yılı olmak üzere iki kez görevden el çektirilen kişi olmasıyla da dikkat çekmektedir. 8 Haziran Cumartesi günü Karabük Postasında bu hadise birkaç günden beri belediyenin hesaplarını incelemekte olan müfettişlerin raporuna istinaden Vilayet tahkikatın sonuçlanmasına kadar işten el çektirildiğini Karabük Kaymakamlığı aracılığıyla ilgililere bildirdiği şeklinde ifade edilmiştir.

---

[861] *Demokrat Karabük,* 8 Nisan 1957, Sayı:84-772, s.1. K.g. Buna karşılık Karabük Postasında Ankara'ya giden Fevzi Fırat'ın Karabük'ün haritasının uçakla havadan alınması konusunda yaptığı temasların, olumlu bir sonuç vermediği ifade edilmiştir. Bkz. *Karabük Postası,* 8 Nisan 1957, Sayı:147, s.1. 16 Nisan Salı günü Karabük Postasının okurlarından biri, bu yönde iki haber olduğunu birinde uçak ile haritasının alındığından birinde uçak temin edilememesi yüzünden işin geri kaldığından bahsedildiğini, dolayısıyla hangisinin doğru olduğunu sorması üzerine Karabük Postası 8 Nisan'daki haberinin arkasında durduğu görülürken 5 Nisan günü şehir üzerinde dolaşan uçağın harita işi ile hiçbir alakası olmadığını yalnız talim uçuşu yapan bir uçak olduğunu açıklamıştır. Bkz. *Karabük Postası,* 16 Nisan 1957, Sayı:154, s.1.

[862] Bu harita ile 150 bin nüfusun iskân edilebileceği ifade edilmiştir. Detaylar için bkz. *Demokrat Karabük,* 8 Temmuz 1959, Sayı:84-1419, s.1.

[863] *Yeni Karabük,* 26 Ekim 1960, Sayı:2201, s.1.

[864] *Yeni Karabük,* 5 Ekim 1956, Sayı:1033, s.1-2.

[865] *"Bu ne biçim belediyedir?"* başlıklı yazıya bkz. *Müstakil,* 2 Mart 1956, Sayı:107, s.1.

Demokrat Karabük gazetesi de 6 Temmuz Cumartesi günü yayımladığı konuyla ilgili haberde; Belediye de yapılan tahkikatın sonucuna kadar memurin kanunu hükümlerine göre görevden alınan F. Fırat'ın tahkikatın neticelenmesinin ardından incelemeyi yürütenlerin hazırladıkları fezleke, Vali Celalettin Ünseli başkanlığında toplanan Vilayet İdare Heyetinin yaptığı incelemeler sonrası isnat edilen maddelerden sadece ikisinden ihmalden lüzumu mahkemesine diğerlerinden men mahkemesine karar verildiğini ve bu durum karşısında Vilayet görevine başlamasında hiçbir engel görmemesine binaen Kaymakamlığa bildirmesi sonucu F. Fırat'ın 5 Temmuz Cuma günü saat 10.00'da göreve başladığını kamuoyuna duyurmuştur[866].

1959 yılında Demokrat Karabük gazetesi tarafından Fevzi Fırat'ın ikinci kez görevden alınmasına ilişkin haberde, yapılan bir şikâyet üzerine üç hafta kadar önce bir mülkiye müfettişinin belediyeye gelerek tahkikata başladığı söylenmiştir. Tahkikatın sonuçlanmasından sonra 9 Eylül Çarşamba günü Kaymakamlığın Vilayetten aldığı bir emre atfen teftiş nizamnamesinin 25. maddesi gereğince işten el çektirildiği duyurulmuştur. Yerine H. Dağcıoğlu'nun Belediye başkanlığını vekaleten yapacağı bildirilmişse de Dağcıoğlu 10 Eylül Perşembe sabahı belediyeye giderek yalnız tıp işleriyle meşgul olduğundan Belediye başkan vekaletini yapamayacağını bildirerek istifasını gönderdiği ve belediye başkanlığına M. Vergili'nin ifa edeceğinin bildirildiği yazılmıştır.

Konu Karabük Postasında da şu şekilde aktarılmıştır: belediyeyi teftiş için gönderilen müfettişler çalışmalarını bitirerek hazırladıkları raporu Vilayet makamına ve Bakanlığa sunmuşlardır. Müfettişler bu raporlarda özellikle on beş kadar konu üzerinde durmuşlar ve bunlarda belediye teşkilatının hatası bulunduğunu raporlarında öne sürmüşlerdir. Yine müfettişler heyeti tarafından düzenlenen raporda özellikle iki konu üzerinde yoğunlaşılmıştır. Bunlardan biri son birkaç sene zarfında inşa edilen gecekondu ve kaçak inşaatlara fazla müsamaha gösterilmesi ve dolayısıyla özellikle kenar mahallelerde kargaşalığın ortaya çıkmış olması ve diğeri de her türlü hazırlıkları tamamlandığı halde ilçede mevcut tapusuz evlerin tapularının

[866]*Karabük Postası,* 8 Haziran 1957, Sayı:195, s.1. *Demokrat Karabük,* 6 Temmuz 1957, Sayı:84-844, s.1. Aynı bilgiyi eş zamanlı olarak Karabük Postası da vermiştir. Bkz. *Karabük Postası,* 6 Temmuz 1957, Sayı:219, s.1. Göreve tekrar gelene kadar yerine başkan vekilliği için seçim yapılmış ve Mehmet Vergili seçilmiştir. Seçimin detayları için *"Karabük'te Belediye Hizmetleri"* başlığına bkz.

bilinmeyen nedenlerle verilmemesiyle ilgilidir. Böylece F. Fırat yargılama sürecinin esenliği için Bakanlık emrine alınmış ve bu durum kendisine bildirilmiştir. Yerine ise kimin Belediye başkanlığına vekalet edeceğinin henüz kesin şekilde bilinmediği şimdilik Belediye Hastanesi baş operatörü Hüseyin Sahir Dağcıoğlu tarafından işlerin çekip çevrildiği söylenmişse de Dağcıoğlu 14 Eylül Pazartesi günü Karabük Postası idarehanesini arayarak kendisinin tıp insanı olduğunu aynı zamanda görevinin hemen hemen bütün vakitlerini aldığını beyanla kabul edemediğini belirtmiştir[867]. 18 Eylül Cuma günü de 42 kişiden mürekkep Belediye meclisi, Başkan vekili Mehmet Vergili dahil olmak üzere 25 meclis üyesinin istifa etmesiyle birlikte düşmüştür[868].

Üç gün sonra Demokrat Karabük gazetesi tarafından Fevzi Fırat hakkında yapılan isnatların gerçeği yansıtmadığı, Vilayet İdare Heyetinin son gelen müfettişin yaptığı tahkikata dair raporu incelediği ve hiçbir suç bulmayıp ittifakla meni muhakeme kararı vererek yani muhakemenin durdurulduğu açıklanmışken diğer yandan eş zamanlı olarak Karabük Postası da Vilayet tarafından Karabük Özel Muhasebe memurlarından Muzaffer Yeşilbaş'ın Belediye başkanlığı görevini yürütmek için Başkan vekilliğine *geçici olarak* tayin edildiğini duyurmuştur[869]. 9 gün sonra da Dahiliye Vekaleti tarafından Vilayete yazılan 25 Eylül 1959 tarihli ve 5621-320-33-14876 sayılı yazıyla Fevzi Fırat'ın Belediye başkanı olduğu ve bunda hiçbir itilaf olmadığının yazılı olduğu ifade edilmiş[870] ve Fevzi Fırat görevine son kez iade edilmiştir.

---

[867]Teftiş nizamnamesinin 25. maddesi şudur: Soruşturmaların selameti bakımından tahkikat sonuna kadar müfettişin herhangi bir memuru işten el çektirebileceğine ilişkindir. Bkz. *Demokrat Karabük,* 11 Eylül 1959, Sayı:84-1474, s.1-2. *Karabük Postası,* 10 Eylül 1959, Sayı:880, s.1. *"H. Sahir Dağcıoğlunun açıklaması"* ayrıntılar için bkz. 15 Eylül 1959, Sayı:884, s.1.

[868]*"şehrimiz belediye meclisi düştü" Karabük Postası,* 19 Eylül 1959, Sayı:888, s.1. Lakin aynı gazetenin 24 Eylül Perşembe günkü nüshasından öğrendiğimize göre Fevzi Fırat, Mehmet Vergili ve meclis azaları istifalarını geri çekmişlerdir. *"Şehrimiz Belediye meclis üyeleri istifalarını geri aldılar"* başlığına bkz. *Karabük Postası,* 24 Eylül 1959, Sayı:892, s.1.

[869]*Demokrat Karabük,* 21 Eylül 1959, Sayı:84-1482, s.1-2. *Karabük Postası,* 21 Eylül 1959, Sayı:889, s.1. 23 Eylül 1959, Sayı:891, s.1. Şunu belirtmek isteriz ki verilen dipnotta Karabük Özel Muhasebe memurlarından Hüseyin Yeşilbaş ismi görülecektir ancak, bu gazetenin hatasından kaynaklanmış sonra da düzeltilmiştir. *"Düzeltme"* başlığına bkz. *Karabük Postası,* 24 Eylül 1959, Sayı:892, s.1. 1 Ekim 1959 Perşembe günü saat 15.00'te Muzaffer Yeşilbaş başkanlığında toplanan Belediye meclisinde, Başkan vekili için seçimler yapılmış ve M. Vergili 11 oy olarak yeniden seçilmiştir. Diğer aday Mustafa Saka ise 9 oyda kalmıştır. Bkz. *Karabük Postası,* 2 Ekim 1959, Sayı:899, s.1.

[870]*Demokrat Karabük,* 30 Eylül 1959, Sayı:84-1487, s.1-3. Buna benzer bilgiyi Karabük Postası 27 Ocak 1960 tarihinde kamuoyuna duyurmuştur. Bkz. *Karabük Postası,* 27 Ocak 1960, Sayı:989, s.1. Sonuç itibarıyla Fevzi Fırat 28 Ocak Perşembe günü sabahtan itibaren görevine başlamıştır. *"F. Fırat vazifeye başladı"* başlıklı haberin detaylarına bkz. *Karabük Postası,* 29 Ocak 1960, Sayı:991, s.1.

Darbe sonrası Fevzi Fırat idaresine karşı suçlamaların ardı arkasına kesilmeden karalama kampanyasına devam edildiği görülmektedir. Bunlarda ana fikir *yolsuzluk* teması ile bezenmiştir. Birinde 2 Eylül 1960 Cuma günü tayin edilen teftiş raporunun 3.maddesinde kayıtlı bulunan ve açıkça Fevzi Fırat'ın yalan beyanda bulunarak encümeni de aldattığı anlaşılan suçun teftiş raporundaki maddesi aynen yayımlanmıştır. Burada verilen emirleriyle F. Fırat'ın Başbakan Adnan Menderes'ten gelen telefon çağrısı ifadesiyle toplam 249.230 lira harcırah aldırdığı belirtilmiştir. Gazete harcırahın görülecek kamu hizmetine karşılık ihtiyaç olunacak masrafın karşılığı olarak ödendiği bilgisini verdikten sonra bu hizmet yetkili makamların ilgili memurlara özel kanunlarına uygun bir görev vermeleri halinde kanunen uygun bir kamu hizmeti mahiyetini kazanacağı ve bu hizmetin bilinmesi asıldır ki harcırahı ödensin demiştir. Devamında Başbakan A. Menderes'in Karabük Belediye Başkanına kanunen bir hizmet vermesinin mümkün olmadığını söyleyerek yolsuzluğa işaret etmiştir[871].

Diğerinde Fevzi Fırat'a hukuki çerçevenin dışına çıkılarak verilen ve geri alınamadığı için hala cebinde duran 10.000 liradan fazla belediye parası konu edilmiştir. Habere ilişkin ayrıntılar;

> *"Belediye reisi 1957 yılının muhtelif aylarında 30 bin lira avans almış veya Ankaraya gönderilmiştir. Bu paralar Et ve Balık Kurumundan et almak, anlaşma yapmak gibi türlü isimler taşımaktadır. O günden bugüne üç yıl geçmiş olmasına rağmen paranın 10 bin lirası halen belediye kasasına iade edilmemiş, zimmetindedir…"* olduğu şeklinde devam etmiştir[872].

1956 ve 1957 yılında da şehirde et sıkıntısı olduğu bilinmekte hatta bu hususta belediye ağır şekilde tenkit edilmiştir[873]. Ancak gazetenin bu yolsuzluk iddiası ile ilgili olarak basın üzerinden yaptığımız taramalarda ne kadar *'avans verildiği'* hususunda söz konusu tarihe dair bir bilgi bulamadık. Mayıs 1959'da Et Balık Kurumunun ilçede bir şube açmaya karar verdiği belirtilmiştir. Detayda kurumdan

[871]Ayrıntılar için bkz. *Yeni Karabük,* 12 Ekim 1960, Sayı:2189, s.1.
[872]*Yeni Karabük,* 13 Ekim 1960, Sayı:2190, s.1.
[873]Müstakil gazetesi 29 Şubat 1956 tarihli 105 sayılı nüshasında bu konuya açıkça temas etmiştir. Sol üst köşeye bkz. *Müstakil,* 29 Şubat 1956, Sayı:105, s.1. Karabük Postası 22 Mart 1957 Cuma günü *"Kasap Hükümdarlığı ve Et derdi !."* isimli yayımladığı makalede, belediyenin harekete geçip Et ve Balık Kurumundan satın alma suretiyle şehre et getirtmesini tüm şehir halkı adına ricada bulunmuştur. Sol alt köşeye bkz. *Karabük Postası,* 22 Mart 1957, Sayı:133, s.1. Aynı gazetenin beş gün sonra paylaştığı istihbarata bakıldığında, belediyenin anında faaliyete geçtiği görülür. Bkz. *Karabük Postası,* 27 Mart 1957, Sayı:137, s.1.

ilgili bir şahsın şehre geldiği ve şube için uygun bir bina aradığı bilgisi paylaşılmıştır. Son olarak Et ve Balık Kurumunun binayı bulur bulmaz hemen faaliyete geçeceği müjdelenmiştir[874]. Devam eden aylarda ve 1960 yılında bu konu ile ilgili olarak herhangi bir somut adımla karşılaşmamaktayız. Yeni Karabük gazetesi de yayımladığı haberde iddialarını destekleyen bir belgeye yer vermemiştir. Geçmiş belediyeye ilişkin iddialar bununla da bitmemiştir. *"Merkebini boyayıp babasına satan evlat gibi"* denilerek belediye meclisine mensup kişilerin belediyenin arsasını belediyeye sattıkları[875] ve son olarak yolsuz tayin ve terfilere işaret edilerek eski belediyenin perişan bir halde olduğuna değinilmiştir[876].

3.8. Karabük'te Meslek Teşekkülleri, Ticaret ve Sanayi Odasının Kurulması ve Finansal Kuruluşlar

Türkiye Cumhuriyeti'nin Anayasasına göre, *Meslek Kuruluşları* 135.maddede şöyle tanımlanmıştır:

> *"Kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ve üst kuruluşları; belli bir mesleğe mensup olanların müşterek ihtiyaçlarını karşılamak, mesleki faaliyetlerini kolaylaştırmak, mesleğin genel menfaatlere uygun olarak gelişmesini sağlamak, meslek mensuplarının birbirleri ile ve halk ile olan ilişkilerinde dürüstlüğü ve güveni hakim kılmak üzere meslek disiplini ve ahlakını korumak maksadı ile kanunla kurulan ve organları kendi üyeleri tarafından kanunda gösterilen usullere göre yargı gözetimi altında, gizli oyla seçilen kamu tüzelkişilikleridir…"*[877]

Demokrat Partinin iktidara gelişi sonrası Karabük'te zenginleşen seçkinci sınıfsal gruplar, sadece kendilerine ait sosyal alanlar oluşturmak maksadıyla *'izole'* ederek kurdukları bazı kulüpler vardı. *Bu Kulüpler;*

Yenişehir Kulübü: Temeli İngilizler'in kurduğu Jokey Kulübüne dayanmaktadır. Sonra kulüp Mühendisler Derneğinin kurulmasıyla birlikte, sosyalleşme ihtiyaçlarını gidermek amacıyla yeni bir niteliğe kavuşturulmuştur.

---

[874]*Demokrat Karabük,* 18 Mayıs 1959, Sayı:1384, s.1.
[875]*Yeni Karabük,* 22 Ekim 1960, Sayı:2198, s.1.
[876]Buna ilişkin verilen örnekler şudur: bütçeye bağlı kadro cetvelinde 750 lira ücretli müşavir kadrosuna 750 lira ücretle Mustafa Akpınar adlı şahsın tayin edildiği ve aradan bir iki ay geçmeden bu ücretin iki katına çıkarıldığı belirtilmiştir. Diğer yandan Belediye encümeninin Aralık 1959'da 1360 sayılı kararı ile 50 lira yevmiyeli teknisyen kadrosuna bu işle hiç ilgisi olmayan Turgut Ünsal'ın 25 lira yevmiye ile tayin edilmiş ve aynı memurun yevmiyesi Ocak 1960'da 30, 1 Şubat tarihinde de 45 liraya çıkarılmıştır. Detaylar için bkz. *Yeni Karabük,* 27 Ekim 1960, Sayı:2202, s.1.
[877]*Türkiye Cumhuriyeti Anayasası,* Editör: Celal Ülgen, Beta Basım Yayım Dağıtım A.Ş., 20. Baskı, İstanbul Eylül 2019, s.87.

Havuzlu Bahçe: 1948 yılında yapılan Havuzlu Bahçe, Karabük Postasının 11 Temmuz 1959 tarihli nüshasındaki *"Havuzlu bahçe açıldı"* başlıklı haberine göre, birkaç sene işlevselliğini yitirmiş ancak 1959 yılında bir kiracıya devredilmiş olup açılmıştır. 19 Aralık 1962'de 317.87 m^2 alanın tadilatı için yapı ruhsatı verilmiştir[878].

Mühendisler Kulübü: 1950 yılında kurulan Ağır Sanayi Mühendisleri Derneği tarafından mevcut halde bulunan Yenişehir Kulübü, derneğin adıyla müsemma olacak şekilde revize edilmiş ve faaliyetlerine devam etmiştir. Keza Celal Bayar'ın 2 Nisan 1952 Çarşamba günü gerçekleştirdiği ziyarette, *Mühendisler Kulübüne* gelmesi bunun en önemli ispatı olmuştur[879]. 28 Mayıs 1957'de, 114.14 m^2 alanın tadilat ve ilavesi için yapı ruhsatı verilmiştir[880]. D. Karabük 26 Aralık 1957 Perşembe günkü nüshasında, kulübün inşaatının bitirildiğini ve mobilyaların yerleştirilmesine başlandığını ifade etmiştir. Ayrıca öğrendiği bilgiye göre, açılış töreninin 31 Aralık 1957 Salı akşamı yapılacağını müjdelemiştir. D. Karabük gazetesi yanılmamış ve 1 Ocak 1958 Çarşamba günü yayımlanan nüshasında, 31 Aralık Salı gecesi yeni baştan inşa edilen Mühendisler Kulübünün muhteşem bir balo ile hizmete açıldığını belirtmiştir. Baloda, belediye, fabrika erkanı ve şehir sosyetesinin en seçkin bireylerinin katıldığını duyurmuştur[881].

Bu yerin sağladığı imkanlardan, devlet adamlarının ağırlanacağı zamanlar dışında, yalnız üyeler faydalanabilmekteydi. Kulübün 26 Nisan 1958 tarihli yıllık kongresinde, idare heyeti seçimleri yapılmıştır. Gizli oyla yapılan seçimler neticesinde idare heyeti şu isimlerden kurulmuştur: Başkan Harun Kuraner, üyeler Ahmet Kan ve Bozkurt Aykın; Yedek üyelere ise Nuh Ergeneman, Sedat Bilge ve Cemil Topuz seçilmiştir[882].

Tüccar Kulübü: Yüksek Mimar Münci Tangör tarafından dekorasyonu yapılan bir kulüptür. Üç kısımdan oluşan Tüccar Kulübünün birinci kısmında Amerikan barı, ikinci kısmında oturma ve üçüncü kısmında da kütüphane salonu yer almıştır. Üç aydan beri hazırlıkları devam etmiş ve açılış töreni 16 Şubat 1958 Pazar günü saat

---

[878]Nur Banu Ulusoy Evlekoğlu, *Karabük-Yenişehir'de Modern Yapı Üretim Sürecinde Mimar/Arkitekt Dergisinin Rolü,* Karabük Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Mimarlık Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Karabük Ağustos 2022, s.194. *Karabük Postası,* 11 Temmuz 1959, Sayı:828, s.1. *Karabük, Zonguldak, Bartın Sabit Varlık Değerleme Raporu Gayrimenkuller,* Haz. Çelen Kurumsal Gayrimenkul Değerleme ve Danışmanlık A.Ş., İstanbul Ocak 2016, s.37.

[879]*Yeni Karabük,* 4 Nisan 1952, Sayı:29, s.2.

[880]*Karabük, Zonguldak, Bartın Sabit Varlık Değerleme Raporu Gayrimenkuller,* s.40.

[881] *Demokrat Karabük,* 1 Ocak 1958, Sayı:84-991, s.1., 26 Aralık 1957, Sayı:84-986, s.1.

[882]*Demokrat Karabük,* 29 Nisan 1958, Sayı:84-1088, s.1.

18.00'de yapılmıştır[883]. 19 Ekim Pazar günü Genel Heyet toplantısı sırasında yeni idare heyeti seçilmiştir. Seçimler neticesinde, Başkanlığa Dr. Necmettin Kartav ikinci başkanlığa da Cahit Fuat seçilmişlerdir. İki yıl sonra 30 Ekim 1960 yılında düzenlenen yıllık kongresindeki idare heyeti şu isimlerden seçilmiştir: Fethi Tüfekçi, Faik Tuğsuz, Server Ersolmaz, M. Karagülle, Hasan Hatipoğlu, Besim Günaydın ve Yakup Kefelioğlu[884].

Memurlar Kulübü: 11 Ocak 1958 tarihli Karabük Postasında, DÇ İşletmeleri tarafından Yenişehir'deki Havuzlu Bahçe de bir Memurlar Kulübü inşasına karar verildiği belirtilmiştir. Ayrıca, inşaat için ilk hazırlıklara ve proje incelemelerine başlanıldığı ifade edilmiştir. 22 Ocak tarihli D. Karabük'te ise DÇ İşletmelerinde çalışan memurların dinlenmeleri amacıyla, bir lokal tesisi etrafındaki çalışmaların kararlaştırıldığı söylenmiştir[885].

4 Şubat Salı günü basına yansıyan haberde, iki katlı olacak olan binanın, ilk katının memurlar lokali, ikinci katının da misafirhane olarak kullanılacağı yazılmıştır. Bu lokalden bütün DÇ memurlarının faydalanacağı ve idaresinin de Memurlar Cemiyetine verileceği belirtilmiştir[886].

25 Mart 1958 tarihli D. Karabük gazetesinde, DÇ İşletmeleri Umum Müdürlüğü Memurları Derneğinin, bir kulüp lokali yapılması için Umum Müdürlüğü nezdinde gerçekleştirdiği temasların olumlu karşılandığını ve Yenişehir'in merkezi bir yerinde bulunan çift katlı bir evin geçici şekilde kulübün lokali olarak ayrıldığı ve muhtemelen ertesi gün yeni binada hizmete gireceğini duyurmuştur[887].

Kiraz adlı ek yayının 31 Mayıs 1958 Cumartesi günü yayımladığı *"Memurlar Kulübünün amacı"* başlıktaki yazıda, Karabük'ün yıllardır özlediği bir ev müesseseye nihayet kavuştuğu ve açıldığı ilk günden beri oldukça rağbet gördüğü belirtilmiştir[888]. Karabük Postası gazetesinin 21 Ekim Salı günkü nüshasında da Memurlar Kulübünün, 19 Ekim Pazar günü Yenişehir Gençlik Lokalinde ilk Umumi

---

[883]*Demokrat Karabük,* 17 Şubat 1958, Sayı:84-1031, s.1. Dönemin DÇ İşletmeleri Umum Müdürü Ali Çimen özellikle büfe bölümünü çok beğenmiş ve İngiltere'deki Çin başına benzetmiştir. Bkz. *Karabük Postası,* 18 Şubat 1958, Sayı:411, s.1.

[884]Kulüp başkanlığına Fethi Tüfekçi, ikinci başkanlığa Server Ersolmaz seçilmiştir. Bkz. *Yeni Karabük,* 31 Ekim 1960, Sayı:2205, s.1. *Karabük Postası,* 21 Ekim 1958, Sayı:606, s.1.

[885]*Demokrat Karabük,* 22 Ocak 1958, Sayı:84-1009, s.1. *Karabük Postası,* 11 Ocak 1958, Sayı:379, s.1.

[886]*Demokrat Karabük,* 4 Şubat 1958, Sayı:84-1020, s.1.

[887]*Demokrat Karabük,* 25 Mart 1958, Sayı:84-1062, s.1.

[888]*Kiraz,* 31 Mayıs 1958, Sayı:1, s.1.

Heyet toplantısını yaptığından söz edilmiştir[889]. Demokrat Karabük gazetesinin 5 Kasım Çarşamba günü yayımladığı haberde, DÇ Memurlar Kulübü İdare Heyetinin görev paylaşımı yaptığı duyurulmuştur. Netice itibarıyla, Cafer Bayraktaroğlu başkanlığa, Rahmi Ergüven sekreterliğe, Nihat Büyükcingöz saymanlığa; üyeliklere de Kasım Özsoy ve Hayrettin Altınbay seçilmişlerdir. Bu haberler, Memurlar Kulübünün 1958 yılında hizmete girdiğini göstermiştir[890].

Kiraz'da söz konusu kulübün amacına ilişkin ele alınan yazıda şu ifadelere yer verilmiştir:

> *"Karabük şehri yıllardır özlediği bir ev müesseseye nihayet kavuştu… Kulübe girmek öyle uzun boylu protokole tabi değildir. Misafirlerin huzurunu kaçıracak muamele gösterilmez. Aksine bir samimiyet havası eser…Kulübün disiplini çok iyidir…. İşte kiraz gecesi. Yorulan zihinlere, eğlence yoluyla dinlenme imkanlarını vermek için çalışanları tebrik eder başarılar dileriz" [891].*

Kulübe, 19 Haziran 1962'de mutfak ve tuvalet; 19 Eylül 1963 pavyon ilavesi için ruhsat ve 3 Temmuz 1964'de yapı kullanım izni verilmiştir. 6 Eylül 1964'de iki katlı kulüp binası ilavesi, 20 Eylül 1965 ve 13 Kasım 1967'de ise ilave yapılar için ruhsat alınmıştır[892].

İşçi Lokali: 12 Mart 1957'de İşletmeler Bakanı Samet Ağaoğlu'nun sendika ziyaretinde tesisi hususunda alınmış olan karar[893], ancak 15 Aralık 1964 yılında 566.25 m^2'lik alana bu yeni yapının inşası için yapı ruhsatı alınmasıyla eyleme dökülebilmiştir[894]. 1965'te yapımına başlanan lokal, iki yıl sonra Karabük Postası gazetesinin 27 Ekim 1967 Cuma günü verdiği habere göre, 28 Ekim günü saat 16.00'da hizmete açılmıştır[895]. 4 Ağustos 1967'de de 798.88 m^2 olduğu belirtilen alanın, yapı kullanma izni verilmiştir. 9 Temmuz 1968 tarihinde yemekhane ilavesi

---

[889]Ayrıca Zonguldak Milletvekili Suat Başol, kulübün fahri üyeliğine seçilmiştir. Bkz. *Karabük Postası,* 21 Ekim 1958, Sayı:606, s.1.

[890]Yine Lokal Amiri olarak Kâmil Tuncalı getirilmiştir. Bkz. *Demokrat Karabük,* 5 Kasım 1958, Sayı:1244, s.1.

[891]*"Kirazın Sapı"* rumuzlu yazarın yazısının tamamı için bkz. *Kiraz,* 31 Mayıs 1958, Sayı:1, s.1-4.

[892]*Karabük, Zonguldak, Bartın Sabit Varlık Değerleme Raporu Gayrimenkuller,* s.37-40.

[893]Samet Ağaoğlu, yapılan ziyarette bir İşçi Lokali tesisine karar verildiğini açıklamıştır. Lokalde işçiler için toplantı, kütüphane, dinlenme ve eğlence salonlarının bulunacağı belirtilmiştir. Ayrıca, bu işin etütlerine derhal başlanacağı da duyurulmuştur. *Demokrat Karabük,* 13 Mart 1957, Sayı:84-750, s.1.

[894]*Karabük, Zonguldak, Bartın Sabit Varlık Değerleme Raporu Gayrimenkuller,* s. 37.

[895]*Karabük Postası,* 27 Ekim 1967, Sayı:3189, s.1.

için yapı ruhsatı çıkarılmış ve 14 Mayıs 1969'da ise bu yemekhane ilavesinin kullanma izni alınmıştır[896].

İşçi lokali**,** Kasım 1965 yılında Maden-İş sendikasında yaşanan istifaların ardından kurulan Çelik-İş sendikasının[897] idaresine devredilip bir çeşit *'proleter yuvaya'* bürünmüştür.

Yukarıda hakkında oldukça detaylı şekilde bilgiler vermeye çalıştığımız kulüplerin bu durumu, dışa kapalılığı ve sosyal anlamdaki tabakalaşmayı göstermektedir. Özellikle Mühendisler Kulübündeki bu hal, aslında Karabük'te bir mühendislik şirketi Braithwaite tarafından kurulan ilk sosyal kulüp olan Jokey Kulübünden kalan, düşünsel mirasın iz düşümü şeklinde okunmalıdır. Çünkü orada da özellikle Türklerin giremeyeceği açıkça ilan edilmişti[898]. Fındıklıoğlu'da bu konuyu, iktisadi devletçilik aracılığıyla meydana gelen ve kendine özgü tüccar ve teknokratik burjuvazi gruplarının ortaya çıkması olarak değerlendirmiştir[899].

Nitekim ilerleyen yıllarda da bir değişiklik yaşanmamış ve hem şehir burjuvazisinin hem işçi kesiminin edindiği bu hoş olmayan tecrübe, sosyal yaşantının icra edildiği tesislerin ruhuna sinmiş ve aynen devam ettirilmiştir. Buna 1989 yılındaki grev sonrası Çelik-İş'in efsane Başkanı Metin Türker'in: *"Grev, bize en başta dayanışmayı öğretti…"* sözleri ile değinmiş olması, şehirdeki birliğe duyulan açlığın dışavurumunu yansıtması açısından oldukça değerli olmuştur[900]. Ayrıca şehrin bir sanayi kenti olarak kurulması ile birlikte yurdun çeşitli yerlerinden çok sayıda kişi göç etmiştir. Böylece işçi, köylü, mühendis gibi çok yönlü bir portföy ortaya çıkarak renklenme yaşanmıştır ancak bu durum, *'kutuplaşmayı'* da beraberinde getirmiştir.

---

[896]*Karabük, Zonguldak, Bartın Sabit Varlık Değerleme Raporu Gayrimenkuller,* s.38.

[897]*"Karabük'te Maden-İş Sendikasından 4900 İşçi İstifa Etti"* başlıklı haberin detayları için bkz. *Milliyet*, 20 Kasım 1965, Sayı:6462, s.7. K.g. *'ihraç'* edildiklerini söyleyenlerde vardır. Bkz. Kalyoncu, *A.g.e.,* s.116.

[898]Mustafa Haluk Zelef, *"Ankara'da Elçiliklerin İnşa Sürecinde Az Bilinen Bir Aktör: Jacques Aggiman",* Ankara Araştırmaları Dergisi, Cilt 5, Sayı 2, Ankara Aralık 2017, s.187. Kalyoncu, *A.g.e.,* s.28.

[899]Fındıklıoğlu, *A.g.e.,* s.32.

[900]Karabük Ana Haber, *"Metin Türker kimdir?"*, www.karabukanahaber.com., Erişim Tarihi: 18.11.2022.

3.8.1. 1950-1960 Arası Karabük'teki Meslek Kuruluşları

3.8.1.1. Demir Çelik Ağır Sanayi İşçileri Sendikası

Karabük'teki bu ilk işçi sendikası, Haziran 1950'de başta İbrahim Odabaşı ve Mazlum Özdemir olmak üzere kurulmuştur[901].

3.8.1.2. Demir Çelik İşçileri Sendikası

11 Mart 1951 yılında kurulmuştur[902].

3.8.1.3. Karabük Ağır Sanayi Mühendisleri Derneği

23-24 Ekim 1950'de Şehabettin Şefkati Kocatopçu'nun teşebbüsleri doğrultusunda kurulmuştur. Dernek, *"Demir ve Çelik"* isimli dergide kuruluş amacını şu sözlerle ifade etmiştir:

> *"...Ağır endüstriyi korumak ve geliştirmek için yapılması icabeden bu işlerin pek kolay olmadığını biliyoruz. Nispeten dar bir muhit içinde olmakla beraber müessesemizde sayısı elliye varan ve muhtelif mevzular üzerinde muhtelif memleketlerde tahsil gören mühendis topluluğumuzla bugün yapmak istediğimiz bu işi 4 sene evvelinden ele almış bulunuyorduk. O zaman, müessesemizin muhtelif fabrikalarında çalışan mühendisler yaptıkları etütleri, tesisler üzerinde yaptıkları ilaveleri ve dış memleketlerde her hangi bir branş üzerindeki gelişmeyi ele alarak konferanslar vermekte ve bu mevzuda başkaca bilgileri olanlarla tartışarak, sualler sorarak bu mevzuun inceliklerine nüfuz etmeye çalışmaktaydı. Sonraları gerek bu konferansın metinleri gerek konferanstan sonra yapılan tartışmalar şapoğrafla teksir edilmiş ve bu konferansta bulunamıyanların da bilgilerine sunulmuştur. Daha sonraları bu topluluğun bir dernek şekline getirilmesinde fayda mülahaza olunmuş ve "Karabük Ağır Sanayi Mühendisleri Derneği" 24/10/950 tarihinde böyle bir ihtiyaç karşısında kurulmuştur..."*[903]

Fındıkoğlu'nun ifadelerine göre dernek, Türkiye'de ve çeşitli memleketlerde yetişmiş bilim insanlarını bir araya toplamakta ve zaman zaman mesleki konferanslar düzenlenmiştir. Yine bu konferansların metinleri çoğaltılarak dağıtılmış veya özel bir değeri bulunan mecmualarında yayımlanmıştır[904]. 1951 yılının Haziran ayında ise Karabük'ün ilk meslek dergisi olan *Demir ve Çelik'i* yayımlamaya başlamıştır. Derginin ikinci sayısında kuruluşundan Temmuz'a dek bir aylık gibi bir zaman

[901]Detaylı bilgi için Karabük'te Sendikal Faaliyet başlığına bakınız.
[902]Bkz. Karabük'te Sendikal Faaliyetler başlığına bakınız.
[903]*Demir ve Çelik,* 1 Haziran 1951, Yıl:1, Sayı:1, s.2. K.g. Kuruluş tarihi ile ilgili derginin 2. sayısında 23 Ekim ibaresi geçmektedir. Bkz. *Demir ve Çelik,* 1 Temmuz 1951, Yıl:1, Sayı:2, s.44. Şahap Kocatopçu, Sanayi Bakanı olarak da görev yapmıştır. Bkz. *Karabük Postası,* 1 Aralık 1960, Sayı:1237, s.1.
[904]Fındıklıoğlu, *A.g.e.,* s.37.

diliminde, derneğe giriş sırasına ve işletme içerisindeki pozisyonlarının da detaylı şekilde verildiği bir üye listesi yer almıştır. Söz konusu bu üyeler şunlardır:

1 No.lu Üye: Türkiye Demir ve Çelik Fabrikaları Müessese Müdürü, Dr. Mühendis Ömer Lütfi Bilkan

2 No.lu üye: Kok Fabrikası İşletme şefi, Y. Mühendis Burhan Günergün

3 No.lu üye: Atölye mühendisi- Makine Mühendisi Vahdet Baylas- Sümerbank Sivas Çimento Sanayi İşletmesine Makine şefi olarak tayin edilmek üzere dernekten ayrılmıştır.

4 No.lu üye: Etüt ve Plan Bürosu Mühendisi- Yüksek Kimya mühendisi Kemal Sungun

5 No.lu üye: Kok Fabrikası İşletme Mühendisi- Yüksek Kimya mühendisi Şahabettin Tekin

6 No.lu üye: Kuvvet Santrali şefi- Yüksek Elektrik Mühendisi Fahrettin Ergüvenç

7 No.lu üye: Kok Fabrikası İşletme mühendisi- Yüksek Kimya Mühendisi Mithat Kaya

8 No.lu üye: Boru Fabrikası İşletme şefi- İzabe Mühendisi Cemal Doğanay

9 No.lu üye: Boru Fabrikası İşletme Mühendisi Makine Mühendisi Emin Bezer

10 No.lu üye: Makine Bakım Boru İşleri Mühendisi- Makine Mühendisi Mustafa Bora

11 No.lu üye: Asit Fabrikası İşletme Mühendisi- Yüksek Kimya Mühendisi Hüsamettin Pınar

12 No.lu üye: Asit Fabrikası İşletme Mühendisi- Yüksek Kimya Mühendisi Süha Atamer

13 No.lu üye: Kok Fabrikası İşletme Mühendisi- Yüksek Kimya Mühendisi Necmi Üner

14 No.lu üye: Asit Fabrikası İşletme Şefi Yüksek Kimya Mühendisi Fahir Sipahi

15 No.lu üye: Yüksek Fırın Laboratuvarı Mühendisi- Yüksek Kimya Mühendisi Esat Çamdibi

16 No.lu üye: Makine Bakım Vinç ve Montaj İşleri Mühendisi- Makine Mühendisi Ahmet Kan

17 No.lu üye: Gaz Teshin İşletme Mühendisi- Yüksek Kimya Mühendisi Süphan Tektepe

18 No.lu üye: Haddehane Makine Bakım Mühendisi- Yüksek Makine Mühendisi Abdüsselam Erzen

19 No.lu üye: Merkez Laboratuvarı Mühendisi- Yüksek Kimya Mühendisi İhsan Kaptanoğlu

20 No.lu üye: Merkez Laboratuvarı Şefi- Yüksek Kimya Mühendisi Kenan Bayramoğlu

21 No.lu üye: Konstrüksiyon Bürosu Mühendisi- Makine Mühendisi Faruk Suner

22 No.lu üye: Makine Bakım Şefi- Makine Mühendisi Ali Kıraç

23 No.lu üye: Plan ve Etüt Bürosu Mühendisi- Yüksek İzabe Mühendisi Server Taşdemiroğlu

24 No.lu üye: Yardımcı Tesisat Mühendisi- Mühendis Nuri Ziya Uzaltan

25 No.lu üye: Gaz Teshin İşletme Şefi- Yüksek Kimya Mühendisi İsmail Göksun

26 No.lu üye: Merkez Laboratuvarı Mühendisi- Yüksek Kimya Mühendisi Sadettin Hanoğuz

27 No.lu üye: Fizik Laboratuvarı Mühendisi- Dr. Mühendis Veli Aytekin- vatani görevini yerine getirmek için işletmeden ayrılmıştır.

28 No.lu üye: Merkez Laboratuvarı Mühendisi- Yüksek Kimya Mühendisi Esat Yavuz

29 No.lu üye: İnşaat Bakım Şefi- İnşaat Mühendisi Sadık Türker

30 No.lu üye: Haddehane Elektrik Bakım Mühendisi- Yüksek Elektrik Mühendisi Fethi Ülgen

31 No.lu üye: Yüksek Fırınlar İşletme Mühendisi- Yüksek Kimya Mühendisi Selim Tezgören

32 No.lu üye: Haddehane İşletme Mühendisi- Makine Mühendisi Talat Yavuz

33 No.lu üye: Makine Bakım Mühendisi- Yüksek Makine Mühendisi Şadan Bulutoğlu

34 No.lu üye: Plan ve Etüt Bürosu Mühendisi- Yüksek Kimya Mühendisi Harun Kuraner

35 No.lu üye: Teknik Emniyet Müfettişi- Mühendis Fuzuli Erkol

36 No.lu üye: Atölye Mühendisi- Makine Mühendisi Mustafa Seyhan

37 No.lu üye: Boru Fabrikası İşletme Mühendisi- Makine Mühendisi Ahmet Savranlar

38 No.lu üye: Konstrüksiyon Bürosu Mühendisi- Makine Mühendisi Sedat Bilge

39 No.lu üye: Teknik Emniyet Mühendisi- Yüksek Mühendis Bülent Erkmen- Askerlik hizmetini tamamlamak için işletmeden ayrılanlardan biridir.
40 No.lu üye: Atölye Şefi- Makine Mühendisi Ziya Varlık
41 No.lu üye: Haddehane İşletme Şefi- Yüksek İzabe Mühendisi Hilmi Kurtay
42 No.lu üye: Konstrüksiyon ve Sipariş Büroları Şefi- Yüksek Makine Mühendisi Turgut Akyol
43 No.lu üye: Atölye Mühendisi- Makine Mühendisi İhsan Ülgüray
44 No.lu üye: Üretim Kontrol Amiri- Yüksek İzabe Mühendisi Hasan Ertuğcu
45 No.lu üye: Haddehane İşletme Mühendisi- İzabe Mühendisi Osman Bigikoçin
46 No.lu üye: Haddehane İşletme Mühendisi- Yüksek İzabe Mühendisi Mecit Akıncı- Askerlik görevini yapmak adına işletmeden ayrılmıştır.
47 No.lu üye: Etüt ve Plan Bürosu Mühendisi- Yüksek Kimya Mühendisi Feyyaz Orhun[905].

3.8.1.4. Basın Yayın Birliği Derneği

Bu dernek, Tahir Akın Karauğuz tarafından Zonguldak merkezli olarak kurulmuş fakat Safranbolu Karabük gazetesi ailesinin de derneğin içinde bulunmasından ötürü önem arz ettiğinden değinme ihtiyacı hissedilmiştir. 24 Mayıs 1952 tarihli Safranbolu Karabük gazetesine göre, 24 Mayıs Cumartesi günü bu dernek kurulmuş ve beyannamesi Zonguldak Valiliğine verilmiştir. Gazetede derneğin amacı şöyle açıklanmıştır: *"Mensupları arasında bağlılık ve karşılıklı güvenle iş birliği kurmak, her bakımdan haklarını ve menfaatlerini korumak, meslekçe dayanışma ile gelişme, ilerleme ve yükselme yolunda çalışmalardır…"*

Dernek çalışmalarında, Türkçülük ve milli devrime bağlılığı esas olarak belirtmiştir. Aynı gazeteden dernek ile ilgili başka bilgiler de öğrenilmiştir. Örneğin dernek üyelerinden birkaçı şunlardı: Safranbolu Karabük gazetesi kurucusu Tahir Akın Karauğuz ve sahibi Çağlayan Karauğuz, Hüsameddin Toros, Vecahet Simberk, Ziya Özkaynak, Mehmed Şavran ve Demokrat Zonguldak gazetesinin sahibi Mahmud Ulusoy. Basın Yayın Birliğinin 6 Temmuz 1952 Pazar günü saat 14.00'te dernek merkezinde ilk Genel Kurul toplantısı yapılmıştır. Toplantıda yapılan seçimlerde yeni yönetim kurulu şu isimlerden kurulmuştur: Tahir Karauğuz, Mahmud Ulusoy,

[905]*Demir ve Çelik,* 1 Temmuz 1951, Yıl:1, Sayı:2, s.44.

Hüsameddin Toros, Suna Tur, Berin Özbekin, Naciye Sağular, Belma Sönmezışık; Vekil üyeliklere Jale Sun, Cavidan Erzen, Necla Aykar, aynı gazetenin bir dönem yazı işleri müdürlüğünü yapan Ahmed Soydal, Tarık Güner, Vecahet Simberk ve Mehmed Şavran ayrılmışlar; Denetçiliklere de Ziya Özkaynak ve Behçet Akın seçilmişlerdir[906].

3.8.1.5. Türkiye Sanat Mektepleri Mezunları Cemiyeti Karabük Şubesi

Cemiyet 1950 yılında 85 üye ile Karabük'teki şubesini teşekkül ederken bunda Kemal Aldoğan etkin olmuştur. Eskiden merkezi İstanbul'da olan cemiyet DÇ Fabrikasına eleman istihdamı sağlayarak oldukça destek vermiştir[907]. Söz konusu cemiyet, 13 Aralık 1959 Pazar günü saat 13.00'te Yenişehir Sinemasında yıllık kongresini düzenlemiştir[908].

3.8.1.6. Meslek Kursu Mezunları Cemiyeti[909]

Fabrikanın personel ihtiyacını gidermek gibi maksatlarla kurulan DÇ Meslek Kursundan mezun olan 370 genç *'denklik sorunu'* problemiyle karşılaşmış ve buna çözüm getirmek adına[910] bir araya gelerek davalarının peşinden koşmuşlar ve söz konusu cemiyeti meydana getirmişlerdir. Cemiyet, 26 Ocak 1958 Pazar günü saat 15.00'te Divan Başkanı Ahmet Çehreli başkanlığında yıllık kongresini yapmıştır[911]. 7 Şubat 1960 Pazar günü Belediye Kütüphanesinde yapılan kongrede, yeni idare heyeti seçimleri yapılmıştır. Heyet şu isimlerden kurulmuştur: Ziya Büyükbektaş, Enver Kaya, Sabri Erözcan, Aziz Saraçoğlu ve Rafet Say[912].

---

[906]*Safranbolu Karabük,* 24 Mayıs 1952, Sayı:94, s.2., 12 Temmuz 1952, Sayı:106, s.2. Derneğin Ana Tüzüğünün 3. maddesinde amacı, 4. maddesinde de kurucuları belirtilmiştir. Diğer detaylar için bkz. *Safranbolu Karabük,* 31 Mayıs 1952, Sayı:96, s.3-4.
[907]Fındıklıoğlu, *A.g.e.,* s.36-37.
[908]Ayrıntılar için bkz. *Demokrat Karabük,* 14 Aralık 1959, Sayı:84-1543, s.2.
[909]*Yeni Karabük,* 22 Nisan 1952, Sayı:34, s.4.
[910]Detaylı bilgi için Karabük'te Eğitim adlı başlığa bkz.
[911]*Demokrat Karabük,* 28 Ocak 1958, Sayı:84-1014, s.1.
[912]Geçen devre zarfında, derneğin ikinci başkanı olan İbrahim Yıldız bu defa seçimlere katılmamıştır. Bkz. *Karabük Postası,* 9 Şubat 1960, Sayı:1000, s.1.

3.8.1.7. Karabük Ağır Sanayi Fen Memurları Derneği

Merkezi Yenişehir Mahallesinde özel bir dairede bulunan dernek, 27 Ağustos 1954 tarihinde kurulmuştur. Derneğin gayesi tüzükte şöyle ifade edilmiştir:

> *"Sanayide ekonomik istihsal ve işletme ile ilgili mesleki bilgilerin geliştirilmesi; Üyeler arasında tanışma ve tesanüdün artırılması; Teknik toplantılar tertip edilerek, konferanslar verilerek, raporlar hazırlayıp okuyarak ve bunları tartışarak iş hayatında kazanılmış olan bilgi ve tecrübelerin mübadele edilmesi; Memleketimizde fen memurluğu mesleğinin mevki ve öneminin tanıtılması ve bu maksatla Türkiye'deki derneklerle iş birliği yapılması;…"*

Bununla birlikte, derneğin *siyasetle* ilgisi olmadığına dair şerhte düşülmüştür. Son olarak kurucuları tüzüğün 34. maddesine göre, Makine Fen Memurları Lütfü Onur, Zeki Uluç ve Osman Eskin idi[913].

3.8.1.8. Karabük Esnaf Cemiyeti

Nisan 1949'da 5373 sayılı Esnaf Dernekleri ve Esnaf Birlikleri Kanunu çıkarılmıştır[914]. Böylece esnaf ve sanatkarların, müstakil ilk teşkilatlanmaları sağlanmıştır. Esnafların ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla, Karabük'te de kurulmuştur. Yeni Karabük gazetesinin 20 Haziran 1952 tarihli nüshasının 4.sayfasındaki sağ alt köşede, *"Karabük Esnaf Cemiyeti Başkanlığından:"* başlığı altında cemiyet mensubu esnaflara dağıtılmak üzere yeni esnaf karnelerinin yaptırılmakta olduğuna ilişkin bildiri yayımlanmıştır[915].

3.8.1.9. Karabük Şoförler Cemiyeti

Cemiyetin, 30 Eylül 1956 Pazar günü İstasyon karşısındaki Bahçeli Kahvede Yıllık Genel Heyet toplantısı yapılmıştır. Toplantıda, idare heyeti faaliyet raporu ve bir senelik hesap özeti okunmuş ve reye konularak kabul edilmiştir. Daha sonra kapalı oyla yapılan seçimler sonucunda, Başkanlığa *yeniden* Hürrem Erkan getirilmiştir. İdare heyetine şu isimler seçilmiştir: Ali Rıza Gonçay (58 oy), Hürrem Erkan (53 oy), Mustafa Karakurt (39 oy), Mustafa Babacan (32 oy), Kadir Şeker (29 oy), Ali Nazmi Sesbakan (28 oy) ve Şeref Altındal (25 oy). En son Fazıl Ocakçı'nın konuşmasından sonra da kongre sona ermiştir.

---

[913]Tüzüğün birinci, ikinci ve otuz dördüncü maddeleri de dahil tamamına bkz. *Karabük Postası,* 10 Nisan 1958, Sayı:455, s.2. 11 Nisan 1958, Sayı:456, s.2.

[914]Türkiye Esnaf ve Sanatkarları Konfederasyonu, *"Esnaf ve Sanatkârlar Kanunu Tarihçesi"*, https://www.tesk.org.tr, Erişim Tarihi: 04.11.2022.

[915]Detaylar için bkz. *Yeni Karabük,* 20 Haziran 1952, Sayı:51, s.4.

8 Aralık 1957 Pazar günkü yıllık toplantıda ise yeni idare kurulu üyeleri seçilmiştir. Cemiyetin bu yeni idare heyeti, 11 Aralık Çarşamba günü cemiyet merkezinde toplanarak, vazife taksimi yapmıştır. Neticede gizli oyla gerçekleştirilen seçimlerde, Karabük Şoförler Derneği Başkanlığına Ali Rıza Gençay getirilmiştir[916]. Bu cemiyet, 1959 yılında İstasyon Caddesinde Belediye garajının arka kısmında bir açık hava garajı inşa ettirmiştir[917].

3.8.1.10. Demir Çelik Ağır Sanayi Şoför ve İşçileri Derneği

9 Kasım 1957 tarihli Karabük Postasında, DÇ İşletmelerinde çalışmakta olan şoförler ile Tevsi Montaj Müdürlüğünde çalışan ve toplamları 150'yi bulan şoförlerin, şehirdeki mevcut cemiyetten ayrı olarak Karabük Ağır Sanayi Şoförleri ve İşçileri Derneği adı altında bir cemiyet kurmaya karar verdikleri duyurulmuştur. Ayrıca bu konuda gerekli hazırlıklara başladıkları da belirtilmiştir. Ana sözleşmesini gazeteler aracılığıyla ilan eden derneğin, kurucuları şunlardır: Şeref Altındal, Mahmut Akdeniz, Mehmet Rıza Eğeci, Rahmi Soyak, Şükrü Bingöl, Cevdet Kalem ve Mustafa Ünal/İnal. Cemiyetin amacı kısaca, aralarında dayanışma ve beraberliği temin etmekti. Yine Karabük Postasının 17 Aralık 1957 Salı günkü nüshasında, derneğin 15 Aralık Pazar gününden beri fiilen faaliyete geçtiği bildirilmiştir. Geçici idare heyeti olarak vazifeye başlayan müteşebbisler, aralarında yaptıkları görev paylaşımı neticesinde başkanlığa Şeref Altındal'ı seçmişlerdir. Geçici idare heyeti vazife taksimini şöyle yapmıştır: Başkan Vekili Mahmut Akdeniz, Sayman M. Rıza Eğeci, Sekreter Cevdet Kalem, Üyeler Şükrü Bingöl, Rahmi Soyak ve Mustafa İnal[918].

Derneğin 7 Eylül 1958 Pazar günü yıllık kongresi yapılmıştır. Açık oyla yapılan seçimler neticesinde kongre divanı başkanlığına Fevzi Fırat seçilmiştir. Gizli oyla yapılan yeni idare heyeti seçimleri sonucunda ise Halit Batur, Şükrü Bingöl, Lütfi Özdoğan, Niyazi Arar, Akif Güler ve Şeref Altındal yeni idare heyetini oluşturmuşlardır. Daha sonra dilek ve temenniler faslında üyeler, birçok mesleki

[916] *Yeni Karabük,* 1 Ekim 1956, Sayı:1029, s.1., Üye sayısı *muhtemelen* 40 idi. Çünkü akşam Cemiyet tarafından 40 kişilik bir ziyafet verilmiştir., Bkz. *Yeni Karabük,* 2 Ekim 1956, Sayı:1030, s.1-3. *Demokrat Karabük,* 13 Aralık 1957, Sayı:84-975, s.1.

[917] *"Şoförler cemiyeti" Demokrat Karabük,* 11 Mayıs 1959, Sayı:84-1379, s.1.

[918] *Karabük Postası,* 9 Kasım 1957, Sayı:328, s.1. 14 Aralık 1957, Sayı:355, s.1. 17 Aralık 1957, Sayı:357, s.1. Derneğin amacı, ana sözleşmenin 4. maddesinde açıkça belirtilmiştir. Detaylar için ayrıca bkz. *Karabük Postası,* 10 Aralık 1957, Sayı:351, s.2.

dava üzerinde durmuşlardır[919]. 22 Kasım 1959 Pazar günü yapılan kongrede ise yeni idare heyeti şu şekilde kurulmuştur: Şeref Altındal, Lütfi Özerdoğan, Celal Horasan, Selahattin Öksüz, Akif Gül, Mahmut Akdeniz ve Niyazi Arar; Murakabe heyetine de Mehmet Altınbaş, Muhittin Sungur ve Nuri Erkoç; Haysiyet divanına ise Reşat Keçeci, Abdulbaki Albayrak ve Mustafa Yıldırım seçilmişlerdir[920].

3.8.1.11. Terziler Derneği

Karabük Postasının 15 Ocak 1960 Perşembe günkü nüshasında, terziler tarafından yeni bir derneğin kurulmakta olduğu ve müteşebbis heyetin ana nizamnameyi hazırlayarak gazete ile ilan ettirip ilgili resmi makamlara arz ettiği bildirilmiştir. Aynı gazete 12 Şubat Cuma günü, derneğin kurulduğunu duyurmuş, ilk Yıllık Genel Heyet toplantısını da pazar günü yapacağını açıklamıştır. Merkezi İstasyon Caddesinde bulunan derneğin amacı, ana tüzüğünün 2. maddesinde şu şekilde belirtilmiştir: 1-Şehirde terzilik işlerinin gelişmesine çalışmak 2- Terziler arasında bağlılık ve birliği sağlamak 3-Terzilik işlerindeki örf ve adeti, teamülü, usul ve kaideleri tespit etmek ve ihtiyaca göre yenilerini koymak. 12. maddesinde kurucuları şunlardır: İbrahim Sesver, Fikri Aksoy, Necdet Şenol, Osman Demircan ve Cemal İri[921]. 15 Şubat 1960 tarihli Karabük Postası gazetesindeki *"Terziler Derneğinin Teşekkürü"* başlığı altında yayımlanan yazıdan anlaşılana göre, Terziler Derneğinin Başkanı İbrahim Sesver idi[922].

3.8.1.12. Demir Çelik Kaynakçılar Cemiyeti

Cemiyetin 1959 yılındaki idare heyeti aldıkları oy sırasına göre şöyle kurulmuştur: Cemalettin Acartürk (19 oy), Burhanettin Ulusoy (19 oy), Ali Aksoy (19 oy), Mustafa Çelen (19 oy), Şahin Sarı (17 oy), Kemal Düztürk (15 oy) ve Ali Tüccar (15 oy). Bünyesinde 300 kaynakçıyı barındıran cemiyetin Yıllık Genel Heyet toplantısı, 11 Aralık 1960 Pazar günü Belediye Kütüphanesi salonlarında yapılmıştır. Kongre divanı seçimlerinde Başkanlığa Abdullah Hayber Bozkurt, Vekilliğe Özcan Gedik ve Katipliklere ise Feyzullah Gürel ile İhsan Günday seçilmişlerdir. İdare heyetine seçilenler de görev dağılımı yapmışlardır. Buna göre, Başkan Dursun Ali Sakınmaz,

[919] *Demokrat Karabük,* 9 Eylül 1958, Sayı:84-1196, s.1.
[920] *Karabük Postası,* 24 Kasım 1959, Sayı:942, s.1.
[921] *Karabük Postası,* 15 Ocak 1960, Sayı:983, s.1. 12 Şubat 1960, Sayı:1003, s.1. Ana tüzüğün tüm detayları için ayrıca bkz. *Karabük Postası,* 13 Ocak 1960, Sayı:981, s.2.
[922] *Karabük Postası,* 15 Şubat 1960, Sayı:1005, s.1. 16 Şubat 1960, Sayı:1006, s.1. İbrahim Sesver, bir zamanlar Karabük CKMP İlçe Başkanlığı da yapmıştır. *"İbrahim Sesver C.K.M.P başkanlığından istifa etti"* başlığına bkz. *Karabük Postası,* 19 Aralık 1958, Sayı:664, s.1.

İkinci Başkan Muzaffer Cebeci, Sayman Ahmet Hamdi Bilge, Sekreter Feyzullah Gürel; üyeler ise Özcan Gedik, Selahattin Mutlu ve Kemal Düztürk/Öztürk olmuşlardır[923].

3.8.1.13. Karabük Müzik ve Sahne Sevenler Cemiyeti

Safranbolu Karabük gazetesine göre, 1953 yılında kurulan derneğin kurucuları şu isimlerdi: Cihat Aytun, Kemal Tümtürk, Vahit Yılmaz, İsmail Akçapınar, Ahmet Özkan. Amacı ise musiki ve sahne sevenleri bir araya toplamak, tanıştırmak ve teşvik edip, bu sahalarda yetiştirmekti. 12 Nisan 1954 tarihli Ata Yolu gazetesinde, cemiyetin 10 Nisan 1954 Cumartesi günü saat 15.00'te Demir Çelik İşçileri Sendikası Lokalinde yıllık kongresinin yapıldığından bahsedilmiştir. Fehmi Önem başkanlığındaki kongrede, idare heyeti seçimleri de yapılmıştır. Asil üyeliklere, Fehmi Önem, Necla Aykar, Fikret Aşıcı, Refik Karatekeli, Hikmet Özbaysal; yedeklere ise Necmi Yüksel, Vahit Yıldız, Kemal Düztürk, İsmail Kileci ve Hasan Özdemir seçilmişlerdir. 27 Haziran 1955 tarihli Demokrat Karabük gazetesinde de cemiyet için DÇ Gençlik Kulübünün kadrosuna geçeceği ve bundan böyle faaliyetlerini kulübün kültür kolu ile birlikte yürüteceği açıklanmıştır[924]. Ancak Karabük Postası 24 Şubat 1960 Çarşamba günkü nüshasında, cemiyetin bir müddet faaliyetten sonra kapandığını söylemiştir. Ardından edindiği bilgiye dayanarak, 30 kadar girişimcinin teşebbüsü ile cemiyetin yeniden kurulmasına karar verildiğini ve bu yolda harekete geçildiğini duyurmuştur[925].

3.8.1.14. Lisan Kültür Derneği

24 Şubat 1960 tarihli Karabük Postasında, söz konusu derneğin kurulmak üzere olduğu belirtilmiştir. Aynı gazete derneğin ana tüzüğünü de yayımlamıştır. Buradan edinilen bilgiye göre, Karabük kazası sınırları dahilinde DÇ İşletmeleri mensupları arasında ve tüzükte gösterilen amaç uğruna çalışmak üzere merkezi Karabük Yenişehir Mahallesinde olan bu dernek kurulmuştur. Derneğin konusu ve amacı 2. maddede şöyle sıralanmıştır: 1-Her türlü vasıta ve imkanlardan faydalanarak üyelerin

---

[923] *Yeni Karabük,* 13 Aralık 1960, Sayı:2241, s.1. *Karabük Postası,* 16 Eylül 1959, Sayı:885, s.1. 12 Aralık 1960, Sayı:1246, s.1.

[924] *"Musiki ve Sahne Sevenler bir Dernek kurdular" Safranbolu Karabük,* 11 Mart 1953, Sayı:162, s.2., *Ata Yolu,* 12 Nisan 1954, Sayı:9, s.1-3., *"Müzik ve Sahne sevenler Cemiyeti" Demokrat Karabük,* 27 Haziran 1955, Sayı:84-299, s.2.

[925] *"Karabük Musiki Cemiyeti Faaliyete Geçiyor" Karabük Postası,* 24 Şubat 1960, Sayı:1013, s.1.

garp lisanı bilgilerini ve genel kültürlerini ilerletmek 2-Kendi gayesine hizmet eden derneklerle ilişkiler kurmak suretiyle üyelere faydalı eserler getirtmek, karşılıklı davetleri sağlamak 3-Yabancı dilden konferanslar verip üyelerin bilgisini ilerletmek ve tercüme ve konuşma kabiliyetini artırmak ve bu sahadaki yetenekleri tanıtmak 4-Üyeler için seyahatler düzenlemek, kamplar kurmak 5-Genel anlamda kültür filmleri göstermek, garp klasik müziğini tanıtmak. Ayrıca Fen Memurları Derneği gibi bu dernekte hiçbir şekilde *'siyasetle'* uğraşmayacağını beyan etmiştir. Tüzüğün 3. maddesine göre de kurucuları şu kişilerdi: DÇ İşletmeleri Umum Müdürü Cevat Süberk, DÇ İşletmeleri Teknik Umum Müdür Muavini Ali Ulubay, DÇ İşletmeleri Etüt Tesis Müdürü Veli Aytekin, DÇ İşletmeleri Esas İşletmeler Müdürü Mustafa Subaşı, DÇ İşletmeleri Kuvvet Santrali Müdürü İbrahim Coşkun, DÇ İşletmeleri Sınai Emniyet Müdürü Fuzuli Erkol ve DÇ İşletmeleri Sosyal Hizmetler Şefi Memduh Abur.

Derneğe üye olabilmek için, DÇ mensubu olmak, lise ve dengi okullardan mezun bulunmak ve DÇ Lisesi, İş Okulu, Kız Sanat Enstitüsü ve Karabük İlkokullarında görev yapan öğretmenlerden olmak gibi kayıt şartları sunulmuştur[926]. Diğer dernekler ise İnşaat Kalfaları Sendikası[927], Karabük Ağır Sanayi Ustabaşıları Derneği[928] , Karabük Berberler Derneği[929] ve Karabük Kahveciler, Otelciler, Lokantacılar ve Pastacılar Derneğidir[930].

---

[926] *"Şehrimizde Lisan Kültür Derneği Kuruluyor" Karabük Postası,* 20 Şubat 1960, Sayı:1010, s.1. Derneğin ana tüzüğünün detaylarına bkz. *Karabük Postası,* 23 Şubat 1960, Sayı:1012, s.2. 24 Şubat 1960, Sayı:1013, s.2.

[927] Kurucularının sendika yazıhanesinde yaptığı toplantı sonunda, ilk müteşebbis idare heyeti kurulmuş ve aralarında yaptıkları görev dağılımı neticesinde de başkanlığa Recep Yıldırımı seçmişlerdir. *"İnşaat kalfaları sendikası kurucuları vazife taksimi yaptı"* başlığına bkz. *Yeni Karabük,* 24 Kasım 1960, Sayı:2226, s.1.

[928] 17 Ekim 1958 tarihli Demokrat Karabük gazetesinde, derneğin Yıllık Genel Kurul toplantısının yapılacağı duyurulmuştur. Bkz. *Demokrat Karabük,* 17 Ekim 1958, Sayı:1229, s.1. Aynı bilgi, Karabük Postasında da yer almıştır. Bkz. *Karabük Postası,* 1 Ekim 1958, Sayı:589, s.1. 18 Ekim 1958, Sayı:604, s.1.

[929] *"Kongre ilanı Karabük Berberler Derneği Başkanlığından" Demokrat Karabük,* 16 Aralık 1959, Sayı:84-1545, s.3.

[930] 5 Eylül 1960 tarihli Y. Karabük gazetesinde, saat 15.00'te Belediye Kütüphanesinde yıllık kongresinin Askeri Kaymakam ve Belediye Başkanı Muzaffer Vural'ın müsaadesiyle yapıldığı bildirilmiştir. Kongre Başkanı Osman Sürmen seçilmiştir. İdare heyeti seçimlerinde, başkanlığa Murat Çebi, başkan vekilliğine A. Altınkaya, muhasipliğe Hasan Yılmaz, üyeliklere de Ethem Sesbakan, A. Kütükoğlu, Mehmet Bostan ve Naci Bozkurt seçilmişlerdir. Bkz. *Yeni Karabük,* 5 Eylül 1960, Sayı:2157, s.1.

3.8.2. Ticaret ve Sanayi Odası ve Başkanları

Önceleri Karabük esnaf ve tüccarı, Safranbolu Ticaret Odasına kayıtlıydı ancak daha sonra bir bucak merkezi olmasına rağmen iş ve sanayi hacminin gayet geniş olması dikkate alınarak, bir Ticaret ve Sanayi Odası kurulması yolunda çalışmalar artmıştır. Özellikle banka sayısının ikiye yükselmesi, özel teşebbüsün yeni imalathaneler kurması ve ticari hayatın günden güne gelişmesi bu ihtiyacı bariz şekilde hissettirmiştir. Karabük esnaf ve tüccarının 5373 sayılı kanun hükümleri çerçevesinde kurdukları Esnaf Cemiyeti de birçok konuda yetersiz kalmıştır. Bu nedenle, Ekonomi ve Ticaret Bakanlığının müsaadesi dahilinde bir Ticaret ve Sanayi Odası kurulması için çalışılmıştır[931]. 23 Ağustos 1952 tarihli Safranbolu Karabük gazetesi de konu ile ilgili aktardığı haberde, odanın kurulması için teşebbüslere geçildiğinin öğrenildiğini ifade etmiştir. Aynı zamanda, Zonguldak Milletvekillerinden Ali Rıza İncealemdaroğlu'nun da bu teşebbüsü destekleyeceğini vaat ettiği söylenmiştir[932]. İlçe olmasından bir yıl sonra da Faik Tugay'ın girişimi ile Ticaret Odası, Karabük esnaf ve tüccarını bağımsız Karabük Ticaret Odasında bir araya getirmiştir[933]. Odanın ilk başkanlığını, Manifaturacı İhsan Kes yapmıştır. 29 Kasım 1954 Pazartesi günü Ticaret ve Sanayi Odasının seçimleri yapılmıştır. İdare Meclisi Başkanlığına aynı zamanda Yapı ve Kredi Bankası Müdürü olan Yusuf Arman, Başkan Vekilliğine ise Mustafa Saka seçilmişlerdir. Yönetim kurulu üyeliklerine de Ziraat Bankası Müdürü Fethi Tüfekçi, İhsan Kes, Şevket Kocamanoğlu, Mehmet Vergili, Murat Çebi getirilmişlerdir[934]. Daha sonra Arman, Yapı Kredi Bankasının Ankara Samanpazarı Şubesi Müdürlüğüne tayin edilmiştir[935]. 22 Nisan 1955 Cuma günü ise eski idare heyetinden bazı kişilerin istifa etmesi üzerine, İdare Meclisi yeni bir seçime gidilmesinin uygun olacağına karar vermiş ve

---

[931] *"Şehrimizde bir Ticaret ve Sanayi odası kurulacak" Yeni Karabük,* 22 Ağustos 1952, Sayı:69, s.1.

[932] *"Karabük'te Ticaret Odası isteniyor" Safranbolu Karabük,* 23 Ağustos 1952, Sayı:116, s.2., 15 Kasım Cumartesi günkü nüshasında da yeniden teşebbüse geçildiğini ve Karabük tüccar ve esnafının konu üzerinde görüşmek için bir toplantı hazırlamakta olduklarını bildirmiştir. *"Karabük'te Bir Ticaret Odasının Kurulması isteniliyor"* başlıklı haber için bkz. *Safranbolu Karabük,* 15 Kasım 1952, Sayı:136, s.1.

[933] Ayrıca Fındıklıoğlu 'nun aktardığına göre, Safranbolu'da bir süre sonra Karabük Ticaret Odasına bağlanmıştır. Bkz. Fındıklıoğlu, *A.g.e.,* s.33.

[934] *Demokrat Karabük,* 1 Aralık 1954, Sayı:84-149, s.1.

[935] İdare Meclisi başkanıydı. Bkz. *Demokrat Karabük,* 3 Şubat 1955, Sayı:84-196, s.1. Yapı Kredi Bankasının Karabük Şubesi Müdürlüğüne ise Enver Tümener tayin edilmiştir. Bkz. *Demokrat Karabük,* 7 Şubat 1955, Sayı:84-199, s.1.

yapılan seçimler neticesinde Başkan, Fethi Tüfekçi olmuştur[936]. Kendisi 1956 yılının Kasım ayının ortalarına kadar başkanlık yapmıştır[937].

4 Kasım 1956 Pazar günü, Karabük Ticaret ve Sanayi Odası meslek komitelerinin seçimi gerçekleştirilmiştir. 8 grupta toplanan meslek komitelerine seçilenlerin isimleri şunlardır:[938]. *I. Grup:* Hüseyin Mutlu, Osman Sürmen, Mazlum Can, Hamit/Hamid Aygün ve Osman Yücel *II. Grup:* Besim Günaydın, İhsan Kes, Niyazi Karahaliloğlu, Cemil Kesler ve Ömer Demirman *III. Grup:* Rıza Dedeoğlu, Kadir Erhal, Yakup Kefeli, Ahmet Sürmen ve Salim Kale, *IV. Grup:* Murat Çebi, Mehmet Sürmen, Şükrü İbiş, Hamit Müsellim ve Niyazi Baş *V. Grup:* Hilmi Bayramgil, Hüseyin Bankoğlu, Hilmi Gülay, Şevket Kocamanoğlu ve Mustafa Güneş *VI. Grup:* Ali Dedeoğlu, Kemal Oyman, Kemal Yılmaz, Rıfat Akıllıoğlu ve Kemal Somuncu, *VII. Grup:* Mustafa Gürcan, Mustafa Aslan/Arslan, Mustafa Yazıcı, Mehmet Kesim ve Hilmi Erdoğan *VIII. Grup:* Ziraat Bankası, PTT, Yapı Kredi Bankası, Kemal Çivici ve Türkiye Demir ve Çelik İşletmeleri.

10 Kasım Cumartesi günü, Oda Meclisi ve meslek komitelerinin başkanları seçilmiştir. Karabük Kaymakamı Kemal Paşaoğlu'nun denetimi altında yapılan seçimlerin sonucuna göre, *I. Grubun* Başkanı Mazlum Can**,** *II. Grubun* Niyazi Karahaliloğlu, *III. Grubun* Rıza Dedeoğlu, *IV. Grubun* Şükrü İbiş, *V. Grubun* Hilmi Bayramgil, *VI. Grubun* Kemal Oyman, *VII. Grubun* Mehmet Kesim, *VIII. Grubun da* DÇ İşletmeleri olmuştur. Ticaret Odası Meclisi asil azalıklarına da Osman Sürmen, Hüseyin Mutlu, İhsan Kes, Besim Günaydın, Yakup Kefeli, Salim Kale, Mehmet Sürmen, Murat Çebi, Hüseyin Bankoğlu, Şevket Kocaman, Ali Dedeoğlu, Kemal Yılmaz, Hilmi Erdoğan, Mustafa Yazıcı, Ziraat Bankası ve Yapı ve Kredi Bankası seçilmişlerdir[939].

15 Kasım günü basına yansıyan haberlerde, Ticaret Odası Meclis Reisliğine Ziraat Bankası Müdürü Fethi Tüfekçi, gizli oy ile yapılan idare heyeti seçimlerini Ali

---

[936]Bu yeni idare heyetini oluşturan diğer isimler; Başkan Vekili Mehmet Vergili, Muhasip üye Şevket Kocamanoğlu, üyeler Ali Dedeoğlu ve Hilmi Gülay. Bkz. *Demokrat Karabük,* 26 Nisan 1955, Sayı:84-258, s.1.

[937]3 Ekim 1956 tarihli haberde, Meclis Başkanı Fethi Tüfekçi başkanlığında Ticaret Odası Meclisi toplantısı yapılmıştır. Toplantıdan yansıyanlara bakıldığında, gösterilen adaylar arasında kura usulü ile seçim kurulu seçilmiştir. Seçim kurulu şu isimlerden kurulmuştur: Yakup Kefelioğlu, Abdullah Altınkaya, Hasan Özmen, Şeref Dürcan ve Kemal Somuncu. Bkz. *Yeni Karabük,* 3 Ekim 1956, Sayı:1031, s.1.

[938]*Yeni Karabük,* 6 Kasım 1956, Sayı:1060, s.1-3. *Karabük Postası* 6 Kasım 1956, Sayı:22, s.1.

[939]*Yeni Karabük,* 12 Kasım 1956, Sayı:1065, s.1-2.

Dedeoğlu, Mustafa Yazıcı, Murat Çebi, Besim Günaydın ve Osman Sürmen kazanmışlardır. Murakabe heyetine de İhsan Kes, Salim Kale ve Yapı ve Kredi Bankası Müdürü Enver Tümener seçilmişlerdir. Yaptıkları görev dağılımı neticesinde de idare heyeti Başkanlığına Ali Dedeoğlu, Vekilliğe Mustafa Yazıcı, Muhasipliğe Murat Çebi'nin seçildiği duyurulmuştur[940]. Sonuç itibarıyla başkanlığı, 1959 Kasım ayının sonuna kadar Dedeoğlu üstlenmiştir[941].

13 Kasım 1959 tarihli Demokrat Karabük gazetesine göre, Karabük Ticaret Odasına kayıtlı 533 tüccar bulunmaktadır. Gruplar içerisindeki en kalabalık olanı, 92 kişi ile müteahhit ve nakliyecilerdir. 27 ile en az üyesi olan da banka, matbaa ve gazeteciler grubudur. 22 Kasım'da yapılacak olan meslek komiteleri seçimi öncesi, tüccarlar 10 meslek grubuna seçilmiştir[942]. Aynı gazetenin 23 Kasım günkü nüshasında, Ticaret Odası seçim komitesinin Kadir Erhal başkanlığında Ahmet Sürmen, Hilmi Erdoğan, Murat Çebi ve Nihat Akıllıoğlu'ndan oluştuğu bildirilmiştir[943]. 22 Kasım seçimlerinde 348 üyenin oy kullanması ile %65,30'luk gibi oldukça yüksek katılım elde edilmiştir. Bu, o güne kadar Türkiye'de yapılan Ticaret Odası seçimlerindeki en yüksek oran olduğu için, bir rekor olmuştur[944].

26 Kasım Perşembe günü Demokrat Karabük gazetesi tarafından, çarşamba günü seçilen komite başkan ve başkan vekillerini şu şekilde ilan edilmiştir:[945] *I. Grup:* Başkan Osman Yücel, Vekil İhsan Kes; *II. Grup:* Başkan Ömer Demirman, Vekil Ali Günay; *III. Grup:* Başkan Ahmet Utkan, Vekil İbrahim Toksöz; *IV. Grup:* Başkan Kadir Erhal, Vekil Ahmet Güzel; *V. Grup:* Başkan İsmet Sürmen, Vekil Ali Kaba; *VI. Grup:* Başkan Kazım Basmacı, Vekil Ali Rıza Kesim; VII. Grup: Başkan Yakup Kefeli, Vekil Kemal Oyman; *VIII. Grup:* Başkan Nihat Akıllıoğlu, Vekil Hüseyin

[940] *Yeni Karabük,* 15 Kasım 1956, Sayı:1068, s.1. *Karabük Postası,* 15 Kasım 1956, Sayı:30, s.1.
[941] Kasım 1957'de yapılan seçimlerde, yeniden İdare Heyeti Başkanlığına seçilmiştir. Heyete seçilen diğer şahıslarda şunlardır: Besim Günaydın, İhsan Kes, Osman Sürmen ve Murat Çebi. Son olarak İdare Meclisi Başkanlığına da Fethi Tüfekçi getirilmiştir. Bkz. *Karabük Postası,* 20 Kasım 1957, Sayı:337, s.1.
[942] *Demokrat Karabük,* 13 Kasım 1959, Sayı:84-1519, s.1. Karabük Postası da Demokrat Karabük'ün belirttiği gibi, odaya kayıtlı 533 tüccar olduğunu yazmıştır. Bunlardan 38'i haddeci, demir tüccarları ve dökümcüler; 51'i manifaturacılar ile tuhafiyeciler; 39'u terziler ve kavafiyeciler; 67'si bakkallar ile tekel bayileri; 59'u lokantacılar, otelciler, fırıncılar ve uncular; 52'si makine acenteleri, benzin bayileri, saatçiler; 92'si müteahhit ve nakliyeciler; 40'ı keresteciler ve imalatçılar; 68'i her çeşit imalatçılar; 27'si banka, müessese, gazete, matbaa, sinema ve kooperatiflerden oluşmuştur. Bkz. *Karabük Postası,* 24 Kasım 1959, Sayı:942, s.1.
[943] *Demokrat Karabük,* 23 Kasım 1959, Sayı:84-1527, s.1.
[944] *Demokrat Karabük,* 24 Kasım 1959, Sayı:84-1528, s.1.
[945] *Demokrat Karabük,* 26 Kasım 1959, Sayı:84-1530, s.1.

Merter; *IX. Grup:* Başkan Mustafa Gümüşlü Vekil Yılmaz Gürol; *X. Grup:* Başkan Demirbank, Vekili İbrahim Egenbir. Ticaret Odası Meclisi de şu şekilde oluşmuştur: Mustafa Yazıcı, Mehmet Işık, Ali Keleş, M. Özyıldırım, Tahsin Özkazanç, Rıza Kesim, Ahmet Sürmen, Osman Sürmen, Razi Karakaşoğlu, Murat Çebi, Hilmi Bayramgil, Şevket Kocaman, Faruk Savaş, Kemal Yılmaz, Nihat Akıllıoğlu, Hüseyin Merter, Ahmet İşörön, Hasan Hatipoğlu, Ziraat Bankası ve Yapı Kredi Bankası[946].

26 Kasım Perşembe akşamı Karabük Ticaret ve Sanayi Odasının yönetim kurulu gizli oyla yapılan seçim sonucunda şu isimlerden kurulmuştur: Mustafa Yazıcı, Razi Karakaşoğlu, Yapı ve Kredi Bankası, Mehmet Işık, Ahmet Sürmen, Faruk Savaş ve Murat Çebi. İdare kurulu derhal toplanarak iş bölümü yapmış ve yine gizli oyla yapılan seçim neticesinde, Başkanlığa Mustafa Yazıcı; Başkan Vekilliğine Ahmet Sürmen'i seçmişlerdir[947].

Yeni Karabük gazetesinin 16 Haziran 1960 yayımladığı haberden öğrenilene göre, Ticaret ve Sanayi Odaları idare meclisleri, idare heyetleri ve her türlü organları feshedilerek ilgililere bildirilmiştir. 17 Haziran 1960 tarihli Karabük Postasında da bu konu ile ilgili şöyle bilgi verilmiştir: Milli Birlik Komitesinin bir kanunla Ticaret ve Sanayi Odaları ile borsalarının organlarını feshettiği ve bunun söz konusu kanuna göre, Ticaret ve Sanayi Odaları, Ticaret Odaları, Sanayi Odaları ve Ticaret Borsalarının çalışmalarını mesleki ahlak ve memleketin genel menfaatleriyle ahenkli olarak yürütmek amacıyla, seçimlerin haysiyet ve dayanışma icapları içinde ve tam serbestlik ile yapılması için olduğu duyurulmuştur[948].

Ticaret Odası Meclislerinin feshedilmesinden bir müddet sonra, yapılacak olan seçimlere kadar görev yapacak bir geçici komite kurulmuş ve çalışmalara başlamıştır. Karabük Askeri Kaymakamlığı tarafından geçici komitede görevlendirilen isimler şöyledir: Recai Özgün, Fethi Tüfekçi, Nedim Akdoğ/Aktuğ, Muzaffer/Mustafa Turan ve Mehmet Çekiç. Eski idare heyetinden hesap ve irade beyanını devraldıktan sonra, aralarında açık oyla yaptıkları seçim sonucunda idare heyeti başkanlığına Fethi Tüfekçi'yi; başkan vekilliğine de Mehmet Çekiç'i

[946] *Demokrat Karabük,* 26 Kasım 1959, Sayı:84-1530, s.3.
[947] *Demokrat Karabük,* 28 Kasım 1959, Sayı:84-1532, s.1.
[948] *"Ticaret odaları feshedildi" Yeni Karabük,* 16 Haziran 1960, Sayı:2088, s.1. Detaylar için bkz. *Karabük Postası,* 17 Haziran 1960, Sayı:1096, s.1.

seçmişlerdir[949]. Yeni Karabük gazetesinin 25 Haziran 1960 tarihli nüshasında, bu yeni ve geçici Ticaret Odası idare heyetinin, vilayet tarafından onaylanmadığı açıklanmıştır. Bunun sebebi, heyette bulunan Recai Özgün ve Muzaffer Turan'ın devlet memuru oluşları ve Mehmet Çekiç'in de Ticaret Odasına kayıtlı bulunmayışıdır. Böylece çıkanların yerine Razi Karakaşoğlu, Nihat Akıllıoğlu ve Hilmi Bayramgil'in eklenmesiyle kurulan yeni heyet, onay için vilayete arz edilmiştir[950]. 27 Haziran Pazartesi günü toplanan yeni heyet, görev paylaşımı yapmıştır. Neticede, başkanlığa Fethi Tüfekçi; ikinci başkanlığa da Nihat Akıllıoğlu seçilmiştir[951].

Katılım oranının daha önceki seçime oranla oldukça düşük olduğu 24 Temmuz 1960'daki *'Grup Heyeti'* seçimlerinde her biri (7. grup hariç) beş üyeden oluşan grupların dağılımı aşağıdaki gibidir:[952]

I.Grup: İbrahim Sözen, Kemal Güneş, İhsan Kes, Rıza Dedeoğlu ve Arif Hikmet Özbaysal

II.Grup: Abdurrahman Aygün, Turan/Duran Kes, Mustafa Uluçınar, Cemil Kesler ve Mehmet Özyıldırım

III.Grup: Ali Şahin, İbrahim Balkaya, İbrahim Toksöz, Muharrem Sağlamcı ve Besim Günaydın

IV.Grup: Tahsin Sürmen, Ahmet Sürmen, Osman Sürmen, Ahmet Güzel ve Hüseyin Keleş

V. Grup: Niyazi Baş, Murat Çebi, İsmet Sürmen, Cemal Başaran ve Razi Karakaşoğlu

VI.Grup: Mehmet Toker, Hilmi Bayramgil, İhsan Ganioğlu, Kazım Basmacı ve Hasan Özmen

VII.Grup: Elâzığ Nakliyat Ambarı, Hilmi Gülay, Yakup Kefeli, Sait Yenice ve Mehmet Yurtseven, Ali Rıza Gençay ve Faruk Savaş

---

[949] *Yeni Karabük,* 23 Haziran 1960, Sayı:2094, s.1. *Karabük Postası,* 20 Haziran 1960, Sayı:1098, s.1.
[950] *Yeni Karabük,* 25 Haziran 1960, Sayı:2096, s.1.
[951] *Yeni Karabük,* 29 Haziran 1960, Sayı:2099, s.1.
[952] %31 oranında katılım elde edilmiştir. Bkz. *Yeni Karabük,* 25 Temmuz 1960, Sayı:2121, s.1. Odaya kayıtlı 667 seçmenden 189'u oy kullanmıştır. Bkz. *Karabük Postası,* 26 Temmuz 1960, Sayı:1127, s.1.

VIII.Grup: Ahmet Arpat/Arpak, Hasan Küskü, Nihat Akıllıoğlu, Hüseyin Merter ve İhsan Yalçın

IX.Grup: Ali Köseoğlu, Hasan Hatipoğlu, Mustafa Gümüşler, Mustafa Saka ve Hilmi Erdoğan

X.Grup: İbrahim Egenbir, Sümerbank, Yapı Kredi Bankası, Ziraat Bankası ve Hikmet Şeyhoğlu

28 Temmuz Perşembe günü, Ticaret Odasında yapılan meslek gurupları başkan, başkan vekilleri ve Ticaret Odası Meclisi seçimlerini kazananlar yayımlanmıştır. Buna göre, 20 kişi meclise; 10 kişide meslek grup başkanlığına seçilmişlerdir[953]. Sonuç itibarıyla Karabük Ticaret Odası Başkanlığı seçimleri sonucunda, idare heyeti başkanlığına Yakup Kefeli seçilmiştir[954]. 28 Kasım 1960 Pazartesi akşamı saat 19.00'da yapılan seçimlerde, Meclis Başkanlığına 13 oy ile Fethi Tüfekçi, Vekilliğe Besim Günaydın, Katipliklere de Osman Sürmen ve Mustafa Uluçınar seçilmişlerdir. İdare heyetine ise Razi Karakaşoğlu (14 oy), Yakup Kefeli (12 oy), Mustafa Saka (12 oy), Server Ersolmaz (11 oy), Hasan Hatipoğlu (9 oy), Nedim Akdoğ (8 oy), Osman Sürmen (6 oy) ve Nihat Akıllıoğlu (6 oy) seçilmişlerdir. Ancak Osman Sürmen ile Nihat Akıllıoğlu oyları aynı olduğundan kura çekilmiş ve Nihat Akıllıoğlu kazanarak idare heyetine girmiştir. İdare heyetinin kendi arasında yaptığı başkan ve iki başkan vekili seçiminde de 6 oy ile Yakup Kefelioğlu başkan; vekilliklere ise beşer oy alan Razi Karakaşoğlu ve Server Ersolmaz seçilmişlerdir[955]. Bu seçimde, Oda İç Yönetmeliğinde de bazı değişiklikler yapılmıştır[956].

---

[953]Meclise seçilenler, Mustafa Uluçınar, İhsan Kes, Kemal Güneş, Ali Şahin, Besim Günaydın, Abdurrahman Aygün, Osman Sürmen, Ahmet Güzel, İsmet Sürmen, Razi Karakaşoğlu, İhsan Ganioğlu, Mehmet Toker, Yakup Kefeli, Elâzığ Nakliyat, Nihat Akıllıoğlu, Hüseyin Merter, Hasan Hatipoğlu, Zerbank (Ziraat Bankası), Yapı Kredi Bankası, Mustafa Saka; Meslek grubu başkanları ise I- İbrahim Sözen, II-Mehmet Özyıldırım, III-İbrahim Balkaya, IV-Hüseyin Keleş, V-Cemal/Kemal Başaran, VI-Kazım Basmacı, VII-Sait Yenice, VIII-Nihat Akıllıoğlu, IX-Ali Köseoğlu, X-Sümerbank. Bkz. *Yeni Karabük,* 29 Temmuz 1960, Sayı:2125, s.1.

[954]İdare heyeti, Mustafa Uluçınar, Razi Karakaşoğlu, Yakup Kefeli, Nihat Akıllıoğlu, Elâzığ Nakliyat Ambarı, Osman Sürmen ve Mustafa Saka isimlerinden teşekkül etmiştir. Bkz. *Yeni Karabük,* 30 Temmuz 1960, Sayı:2126, s.1. Karabük Postası da Ticaret ve Sanayi Odası Meclis Başkanlığına Ziraat Bankası Müdürü Fethi Tüfekçi'nin; idare heyeti başkanlığına ittifakla Yakup Kefeli'nin, ikinci başkanlığa da yine ittifakla Razi Karakaşoğlu'nun seçildiğini belirtmiştir. Ayrıca Murakabe heyetine, Abdurrahman Aygün, Osman Sürmen ve Kemal Güneş seçilmişlerdir. Bkz. *Karabük Postası,* 1 Ağustos 1960, Sayı:1132, s.1.

[955]*Karabük Postası,* 29 Kasım 1960, Sayı:1235, s.1-2.

[956]Ayrıntılar için bkz. *Karabük Postası,* 30 Kasım 1960, Sayı:1236, s.1.

3.8.3. Finansal Kuruluşlar

3.8.3.1. Bankalar

Açılan 6 bankadan 5'inin Demokrat Parti Dönemi'nde kurulmasına binaen Karabük'ün *banka ile tanışmasının* bu dönem itibarıyla başladığını söylemek doğru olacaktır. Bu kapsamda hizmete giren bankalar *kronolojik olarak* aşağıdaki gibi sıralanmıştır:

30 Nisan 1951 Yapı Kredi Bankası[957]

1 Ekim 1952 Çarşamba günü açılan Ziraat Bankası Ajansı[958], 1 Kasım 1956 Perşembe gününden itibaren şube olarak hizmet vermeye başlamıştır[959].

6 Ocak 1953 açılacağı söylenen Sümerbank Ajansı[960] 6 Ocak 1956'da şubeye çevrilmiştir[961].

Demirbank[962]

29 Aralık 1956 Cumartesi günü açılan Muhabank Ajansı[963] bir müddet sonra şubeye dönüştürülmüş ancak 21 Ekim 1959 tarihli habere göre Karabük'teki şubesini kapatmıştır[964].

---

[957]Bankanın Karabük'te şube açmasına yönelik izin, 24 Nisan 1951 tarihli Bakanlar Kurulu toplantısında kararlaştırılmış, 30 Nisan günü açılan bankanın ilk müdürü de Cevdet Özaltan olmuştur. Bkz. *Yeni Karabük,* 28 Aralık 1951, Sayı:1, s.3., 29 Nisan 1952, Sayı:36, s.1., 24 Ekim 1952, Sayı:86, s.1. *Safranbolu Karabük,* 26 Nisan 1952, Sayı:86, s.1., *D.A.B.C.A.,* Fon Kodu: 30-18-1-2, Yer No: 125-33-12. Son olarak Özaltan görevinden 1 Kasım 1952 Cumartesi günü ayrılmıştır. Bkz. *Safranbolu Karabük,* 5 Kasım 1952, Sayı:133, s.1. Yerine Yusuf Arman gelmiştir. Bkz. *Safranbolu Karabük,* 12 Kasım 1952, Sayı:135, s.1.

[958]Saat 15.00'de açılan bankanın müdürü Fethi Tüfekçi'ydi. Bkz. *Yeni Karabük,* 3 Ekim 1952, Sayı:80, s.1-3., Safranbolu Karabük gazetesi 12 Nisan 1952 Cumartesi günü açılışından önce konuyla ilgili yaptığı haberde, Ziraat Bankası Genel Müdürü Midhat Dülge'nin bucakta şubeye elverişli gördüğü yerleri gezdiği ve Rıfat Dedeoğlu adlı şahsa ait olan binayı beğendiği açıklanmıştır. Bkz. *Safranbolu Karabük,* 12 Nisan 1952, Sayı:82, s.1.

[959]*"Dünden İtibaren Karabük Ziraat Bankası şube olarak çalışmağa başladı" Yeni Karabük,* 2 Kasım 1956, Sayı:1057, s.1. K.g. Karabük Postası, 20 Ekim günü şube olarak çalışmaya başladığını belirtmiştir. *"Şehrimiz Ziraat Bankası Şube Oldu"* başlıklı habere bkz. *Karabük Postası*, 20 Ekim 1956, Sayı:8, s.1.

[960]*"Sümerbank Karabükde bir Ajans, Zonguldak'ta bir Şube açıyor" Yeni Karabük,* 6 Ocak 1953, Sayı:107, s.1.

[961]Bankanın Karabük ile birlikte dört yerde şube açmasına izin verilmesi, Maliye Vekaletinin uygun bulmasına dayanan Ekonomi ve Ticaret Vekaletinin 3 Şubat 1954 tarihli 4/288-1705-7529 sayılı yazısı üzerine, 2999 sayılı kanunun 4. maddesine göre İcra Vekilleri Heyetince 9 Şubat 1954 tarihinde kararlaştırılmıştır. Bkz. *D.A.B.C.A.,* Fon Kodu: 30-18-1-2, Yer No: 135-17-15, İlk müdürü Ferit Ula iken ilk hesabı açan da 1000 lirayla Zehra Bingöl adlı şahıs olmuştur. Bkz. *Müstakil,* 7 Ocak 1956, Sayı:67, s.1., *Müstakil,* 4 Ocak 1956, Sayı:64, s.1.

[962]Hizmete giriş tarihi belli değildir. Ancak Muhabank'ın açılışından bahsedilirken beşinci banka olarak zikredilmesi ve ondan önce de Demirbank'ın isminin telaffuz edilmiş olması dördüncü banka olduğunu düşündürmektedir. Ayrıca Demirbank'ın Karabük'te şube açımına izin verildiği tarih 19 Ocak 1955'dir. Bkz. *Yeni Karabük,* 5 Aralık 1956, Sayı:1085, s.2., *D.A.B.C.A.,* Fon Kodu:30-18-1-2, Yer No:138-109-20. Müdürü ise Remzi Kavalcı isminde bir şahıstı. *"Demirbank Müdürü Takdir Edildi"* başlıklı habere bkz. *Müstakil,* 23 Mart 1956, Sayı:120, s.1.

9 Şubat 1957 Cumartesi günü Yenice Ziraat Bankası Ajansı açılmıştır[965].

İş Bankası, Karabük'te bir şube açmak için harekete geçmiş ve bu iş için Zonguldak şubesinden bir ilgili şehre gelmiştir. Yaptığı inceleme sonunda, şube binası için Tüccar Kulübünün altında bulunan Hikmet Şeyhoğlu'na ait yer tespit edilmiş ve anlaşmaya varılmıştır. Ancak ilçede bu altıncı bankanın şubesi yedi ay sonra 3 Kasım 1960 Perşembe günü saat 10.00'da yapılan törenle açılabilmiştir[966].

3.8.3.2. Sigorta Acenteleri

Doğan Sigorta A.Ş. (Yapı Kredi Bankasıyla bağlantılı)[967]

Başak Sigorta[968]

Güven Sigorta

İnan Sigorta

Şeker Sigorta

Anadolu Sigorta[969]

Yerel basından elde edilen bu veriler ışığında Demokrat Parti Dönemi'nde Türkiye genelindeki yaşanan sosyo ekonomik gelişmelerin Karabük'teki ekonomik yapıyı da hissedilir derecede canlandırdığına ulaşılmaktadır. Yine zenginleşmenin doğal bir getirisi olarak türeyen ticari ve sanayi burjuvazisi, teknokrat ile bürokrat kesimin yerel düzlemdeki görüntüsüdür. Banka ve sigorta şirketlerinin şehirdeki belirgin şekildeki çoğalmaları ise, ticaretin gelişip üretimin artmasına bağlı olarak ihtiyaç duyulan nakit akışı ve tetiklenen kredi talebinin sonucudur.

---

[963]Karabük'ün beşinci bankasıdır. Bkz. *Yeni Karabük,* 31 Aralık 1956, Sayı:1107, s.1-3. Açılışı, 1955 yılında İcra Vekilleri Heyetince Türkiye Demir ve Çelik İşletmeleri İdare Meclisi Başkanlığına tayini kararlaştırılmış olan DÇ İşletmeleri İdare Meclisi Başkanı Bekir Vehbi Ergene tarafından yapılmıştır. *"Muhabank Karabük Şubesi hizmete girdi"* başlığına bkz. *Karabük Postası,* 31 Aralık 1956, Sayı:69, s.1. *D.A.B.C.A.,* Fon Kodu: 30-18-1-2, Yer No: 140-59-17., Bu banka Karabük Postasının 1 Ağustos 1959 tarihli haberine göre birleşme sureti ile hükmü şahsiyeti sona ermiş ve yeni ismi ile faaliyete geçmiş ve bu "*Türkiye Birleşik Tasarruf ve Kredi Bankası Anonim Şirketi"* adı altında olmuştur. Bu doğrultuda bankanın Karabük şubesinin yine aynı yerde ve daha geniş imkanlarla faaliyetine devam edeceği belirtilmiştir. Bkz. *Karabük Postası,* 1 Ağustos 1959, Sayı:846, s.1.

[964]*Karabük Postası,* 21 Ekim 1959, Sayı:915, s.1.

[965]*"Ziraat Bankası Yenice Bürosu" Demokrat Karabük,* 11 Şubat 1957, Sayı:84-724, s.1. *"Yenice Ziraat Bankasına Kavuştu" Karabük Postası,* 11 Şubat 1957, Sayı:105, s.1.

[966]*Yeni Karabük,* 4 Kasım 1960, Sayı:2209, s.1. Karabük *Postası,* 4 Nisan 1960, Sayı:1041, s.1. 2 Kasım 1960 Sayı:1212, s.1.

[967]*Yeni Karabük,* 1 Şubat 1952, Sayı:11, s.4., *Safranbolu Karabük,* 2 Şubat 1952, Sayı:62, s.4.

[968]Ziraat Bankası tarafından kurulmuştur. Bkz. *Karabük Postası*, 17 Ekim 1959, Sayı:912, s.1. 24 Mayıs 1960, Sayı:1082, s.2.

[969]Anadolu Sigorta İş Bankasıyla ilişkili iken Güven Sigortayı Faik Turgay, Şeker Sigortayı Ahmet Velioğlu, İnan Sigortayı da Hilmi Gülay kurmuştur. Bkz. Fındıklıoğlu, *A.g.e.,* s.36.

3.9. Karabük'te Siyasi Yaşam

Karabük'te yerel basın, 1944 yılında Sadi Yaver Ataman tarafından çıkartılan Karabük adlı dergi ile başlamıştır. Sonra dergicilikten gazeteciliği de bünyesine alarak gelişimini sürdürmüş ve Demokrat Partinin iktidara gelişiyle birlikte Karabük basını yelpazesini genişletmiştir. Bu dönemde çıkartılan şu gazete ve dergiler de bunu doğrulamaktadır: 1 Haziran 1951 Demir ve Çelik dergisi, 7 Temmuz 1951'de Safranbolu Karabük adlı gazete, 28 Aralık 1951 yılında yayım hayatına başlayan Yeni Karabük, 1952'de Demir Çelik İşçileri Sendikasının yayın organı olan İş Yolu, 1953 yılında Doğru Söz ve Fevzi Fırat'ın kurucusu olduğu Demokrat Karabük gazetesi, 1954'te Ata Yolu gazetesi, 1955 yılında Müstakil, 1956'da Karabük Postası ve aynı tarihte kısa ömürlü olan Kabak adlı mizah yayını, Karabük Ticaret gazetesi veya Sicilli Ticaret, Kiraz ve Ceride-i Tıb adlı iki ilave yayın, Okul Sesi isminde iki gazete, Karabük Mecmuası dergisi, Genç Kalemler ve Baklava Gecesi adlı gazete.

Bu başlıkta dönemin süreli yayınlarından bazılarının politik eğilimleri, rant kavgaları, siyasi partilerin örgütlenmeleri ile faaliyetleri ve son olarak da seçim sonuçları incelenecektir.

3.9.1.Gazetelerin Politik Eğilimleri

3.9.1.1.Demokrat Karabük

Galip Fırat'ın mesul müdürü olduğu gazete, *"PAZARDAN MAADA HER GÜN ÇIKAR, GÜNLÜK SİYASİ MEMLEKET GAZETESİ"* ifadesinden örülü sloganı ile kendini tanımlamıştır. Yerel gazete olarak kentin sesi olmasının yanı sıra, Türkiye gündeminde yer alan konular hakkında da haberler yapmıştır. Gazetenin kurucusu Fevzi Fırat ve sahibi ve mesul müdürlüğü görevini de yapmış olan Galip Fırat'ın, DP içerisinde aktif siyaset yürüten partililer olması nedeniyle bu haberlerin büyük bir çoğunluğunda Demokrat Parti'yi koruma iç güdüsüyle hareket edilmiştir. Örneğin 27 Kasım 1954 Cumartesi günü yayımlanan *"İflas"* başlıklı köşe yazısında, bazı memurların vazifeleri sırasında iktidar partisi mensuplarına, milletvekillerine ve devlet adamlarına karşı takındıkları tavrın, son zamanlarda DP Meclis grubunda görüşüldüğü ifade edilmiştir. Muhalefet gazetelerinin de DP'nin tüm memurlara karşı cephe aldığını ileri sürmek suretiyle güya bu zümrenin düşmanlığını DP'nin üzerine çekmeye çalıştıklarından bahsedilmiştir. Neticede gazete, her olayda, her

zümreyi DP iktidarının düşmanı haline getirmeye çalışan muhalefet taktiğinin, bir kez daha *iflasa* uğradığını vurgulamıştır[970].

Yine 1 Aralık 1954 Çarşamba günü *"YANGIN SÖNMÜŞTÜR"* adlı bir başka köşe yazısında da İstanbul Kapalı Çarşıda çıkan yangından söz edilmiştir. Gazete, hükümetin her olayda olduğu gibi bu milli felaket karşısında da hassasiyet gösterdiğine değinmiştir. Hadisenin hemen ardından ilgili bakanların ve özellikle cumhurbaşkanının da olay mahalline gidip gerekli tedbirleri bizzat almalarının, elbette cesaret ve ümitlerini kuvvetlendireceğini ifade etmiştir. Hükümetin bir yandan topyekûn gelişme ve ilerleme yolundaki çalışmalarına hızla devam ederken diğer yandan, bu gibi milli felaketlerin zarar ve acısını hafifletecek çareleri bulmakta olduğunu da söylemiştir. Gazete kısa bir zaman içinde meydana gelen zararın kapatılacağını ve İstanbul halkının tarihi Kapalı Çarşıdan geçerken DP iktidarına güvenmiş olmasındaki isabeti, bir kez daha doğrulama imkanını bulacağına inandıklarını belirtmiştir. Son olarak gazete bu uzun yazısını şu cümlelerle noktalamıştır: *'...İtfaiye, bütün gayretlerine rağmen yangını söndürememişti. Fakat, devlet adamlarımız kalplerimizdeki yangını çabuk söndürdüler."*[971]. Yayın bu tarzda başka yazılar da yayımlamıştır. Gazete her ne kadar olayları tam tarafsız şekilde takip ettiğini ileri sürmüşse de[972] pek de öyle olmadığı görülmüştür. Neticede Demokrat Karabük gazetesi, DP'nin Karabük'teki sözcüsü olan bir süreli yayın olarak basın hayatında yer almıştır.

3.9.1.2.Yeni Karabük

İlk sayısında *"ÇIKARKEN"* adlı yazısında amacı okurlara duyurulmuştur. Burada büyük şehir gazetelerinin hiçbir zaman Karabük'ün dertlerine yeterli sütun ayıramadıklarından ötürü o gün için bu eksikliği gidermeye çalışmak üzere yayın hayatına başladıklarını ifade etmişlerdir. Ayrıca tarafsızlığı bir ilke olarak benimsediklerini vurgulamışlardır. Bu ilkeyi *"EĞRİYE EĞRİ, DOĞRUYA DOĞRU"* ve *"BAĞIMSIZ SİYASİ MEMLEKET GAZETESİ ŞİMDİLİK SALI VE CUMA GÜNLERİ ÇIKAR"* sloganlarıyla güçlendirmeye çalışmışlardır[973]. Ancak gazete bu

[970]*Demokrat Karabük,* 27 Kasım 1954, Sayı:84-147, s.1.
[971]*Demokrat Karabük,* 1 Aralık 1954, Sayı:84-149, s.1.
[972]*Demokrat Karabük,* 3 Mart 1958, Sayı:84-1043, s.1.
[973]*Yeni Karabük,* 28 Aralık 1951, Sayı:1, s.1., 5 Mart 1960'dan itibaren "EĞRİYE EĞRİ, DOĞRUYA DOĞRU" parolasıyla yayımlanmaya başlamıştır. Bkz. *Yeni Karabük,* 5 Mart 1960, Sayı:2008, s.1., 3

tarafsızlık ilkesinden uzaklaşmıştır. Darbeden tam bir ay sonra Tarık As çevresindekiler tarafından sürekli kendisine yöneltilen hangi partilisin sorusuna, verdiği *"Kesin cevap Demokrat Partiliyim"* yanıtı bunu gösteren önemli işaret olmuştur[974]. Fakat Seyit Tarık As, bu açıklamalarından tam 27 gün önce yazdığı *"Bizim yapamadığımızı ordu yaptı"* başlıklı yazıda, darbeden çok memnun olduklarını belirterek, partisinin iktidara gelmesinden sonra yaptıkları ilk kongrede idealistler ve *'mideciler'* olarak iki kampa ayrıldığını, asıl davadan kopma yaşadıklarını ve bunun yeni değil daha 1952'de belirdiğine değinmiştir. Yine partisini karalamaktan da geri durmadığı şu yazıyla görülmüştür: *"...İşte yıllardır özlediğimiz o sesi 27 Mayısın çok erken saatlerinde duyduğumuz zaman, rüya görüyoruz sandık. Hayalimizde yaşayan O gür ses, bizim sekiz yıldır yapamadığımız o zümre saltanatı yıkılmasını, bir kaç saat içinde halledivermişti…"*[975]

Karabük Postası gazetesi, Yeni Karabük gazetesiyle ilgili oldukça önemli bir detay paylaşmıştır. Bu, *"Şehrimizde ilk siyasi Basın davası"* başlığı altında şehirde ilk defa siyasi bir yazıdan dolayı bir gazete aleyhinde basın davası açılmasının meydana gelmekte olduğuyla ilgilidir. Haberin detayında, CHP ve Genel Başkanı İsmet İnönü ile ilgili bir yazıdan ötürü Yeni Karabük gazetesi hakkında dava açılması için İsmet İnönü'nün Karabük Savcılığı tarafından onayı alınmak suretiyle açılan davaya yakında şehir mahkemelerinde başlanacağı duyurulmuştur. Karabük Postasından konunun takibini yapıldığında, 22 Mayıs 1959 Cuma günü yapılan yargılamada gazetenin o dönemki yazı işleri müdürü Yalçın Tan'ın, İsmet İnönü'ye kötü söz söylemeyi aklından geçirmediğini ve daima saygılı olduğu beyanıyla yazılarından dolayı kendisinden özür dilediği öğrenilmiştir[976].

Mart 1960 tarihli 2006 sayılı nüshasında *"Pazardan Maada Hergün çıkar"* ibaresi bulunmaktadır. Bkz. Yeni Karabük, 3 Mart 1960, Sayı:2006, s.1.

[974]Hatta darbeye dek parti içerisinde ıslahat yapabilmek umuduyla canla başla mücadele ettiklerini de ilave etmiştir. Yazının detayları için bkz. *Yeni Karabük,* 28 Haziran 1960, Sayı:2098, s.1-2. Ancak buna rağmen, beş sene önceki 1955 belediye seçimlerine bağımsız aday olarak girmiştir. Bu durum partiden ihraç edilmesi gibi bazı sebeplerden ötürü aldığı tavır olarak izah edilebilir. *Demokrat Karabük,* 7 Kasım 1955, Sayı:84-370, s.1. *Karabük Postası,* 13 Aralık 1958, Sayı:650, s.1. Çünkü kendisinin hem darbeden önce hem de darbe ertesi iktidar partisinin Karabük'te *"zafiyet"* içinde olduğu ve parti içerisindeki mideci grubun varlığından söz etmesi bunu desteklemektedir. Bkz. *Yeni Karabük,* 11 Şubat 1960, Sayı:1989, s.1., *Yeni Karabük,* 1 Haziran 1960, Sayı:2078, s.1.

[975]Devamı için bkz. *Yeni Karabük,* 1 Haziran 1960, Sayı:2078, s.1.

[976]Yeni Karabük gazetesinin o dönemki sahibi Ali Dedeoğlu idi. *Karabük Postası,* 15 Nisan 1959, Sayı:759, s.1. 25 Mayıs 1959, Sayı:793, s.1.

3.9.1.3.Ata Yolu Gazetesi

1954 yılında çıkarılan söz konusu gazete incelendiğinde, DP'yi eleştiren CHP'yi ise öven yazılarla karşılaşılmıştır. Bu yazılardan örnekler vermek gazetenin fikir dünyasını keşfetmeye olanak sağlayacaktır.

Öncelikle *"DAVAMIZ"* adlı koyu punto ile çerçeve içine alınmış başlıktaki yazıya bakalım. Yazının konusu, CHP'ye niçin girildiğiyle ilgili olmuştur. Bu hususta CHP'nin tutmuş olduğu yol ve gayelerin hukuk devletleri prensip ve gayelerine uygun olduğu, iktidar zamanında olsun daima dünya hukuk devletleri arasında kendi bütünlüğünü koruduğu, Atatürk'ün kurduğu parti olduğu, İkinci Dünya Savaşı zamanında Türkiye'nin savaşa girmesini isteyen devletleri şaşırttığı, Türkiye'de demir yollarını, sanayi müesseselerini bir zincir halinde birbirine bağladığı ve geçmişiyle övünülecek bir parti olduğu için tercih edildiği yazılmıştır[977].

1954 seçimleri öncesinde, Recep Çakar tarafından *"Seçime Giderken!"* başlıklı yazı kaleme alınmıştır. Çakar, seçim imtihanı verecek olan Demokrat Partiye çok büyük bir görev düştüğünü, bunun da sandalye kaygısından uzak düşüncelerle seçimleri dürüstlükle idare etmek ve Türk milletinin fikir ve siyasi kanaatlerine saygı göstermesini bilmek olacağını belirtmiştir. Ardından CHP'nin 27 sene memleket sorumluluğunu üzerinde taşıdıktan sonra 1950'de yapılan genel seçimlerde imtihan verdiğinden hareketle, ülke menfaatlerini her şeyin üstünde gördüğünü, çıkardığı gizli oy açık sayım usulü seçim kanunu çıkartarak kanun hükümlerini aynen uyguladığını söylemiştir. Bu sayede de seçimlerin dürüstlükle idare edildiğini öne sürmüştür. Ayrıca dedikodulara maruz kaldığı *"milli husumetçilere"* iktidarı terk ettiğini beyan etmiştir. Yazının devamında, 1950 seçimlerini azim ve irade ile idare edilmesini gerektiren şartları yerine getiren CHP'nin, çıkardığı kanunda bazı boşlukları gördüğünü ve bu boşlukların giderilmesi için de muhalefete geçtikten sonra yeni iktidardan istediğine değinmiştir. Çakar bu noktada, Türk milletine vaat edilenlerin yerine getirilmediği gibi bu boşluğun doldurulacağı vaadinin de yapılmadığını ileri sürmüştür. Yine bütün endişelerinin bundan olduğunu şu cümlelerle dile getirmiştir: *"...Çünkü; çıkarmış oldukları milli selamet ve basın kanunları tek taraflı işlemektedir..."* Seçim sınavının Türk milletine yakışır bir şekilde verilmesini iktidardan istemenin hakları ve seçimlerin Türk milletine hayırlı

[977]*Ata Yolu,* 12 Nisan 1954, Sayı:9, s.2.

olmasının en büyük dilekleri olduğunu söyleyerek yazısını noktalamıştır[978]. *"C.H.P. siyasi toplantısı"* başlığıyla Karabük'e gelen Albay Celal Dora'nın halkın isteği üzerine parti balkonuna çıkarak yaptığı konuşmadan bölüm aktarılmıştır. Celal Dora, dinleyicilere kendisinin askerlik mesleğinden ayrılarak CHP saflarına geçmeye mecbur eden sebeplerin başında, DP iktidarının *'diktatörlüğe'* doğru giden idaresine karşı muhalefet etmek isteği olduğunu söylemiştir[979].

Ata Yolu gazetesi, CHP Karabük Gençlik Kolunun *"C.H.P. Karabük Gençlik Kolunun Tebliği"* isimli bildirisine de sütunlarında yer vermiştir. Bildirinin ana konusu, 2 Nisan 1954 günü Karabük gazetesinde kendilerini olduğu kadar tüm Karabük halkını üzdüğünü ifade ettikleri yazıya yönelik getirdikleri cevaptır. Söz konusu Karabük gazetesindeki bu yazıda, Genç Demokratlar vatandaşların yanında durduklarını ve bundan ötürü kendilerini artık yalnız ve çaresiz hissetmemeleri gerektiğini ve her zaman her yerde dertlerine tercüman olacaklarına dair güven duygusu aşılamışlardır. Ayrıca *bazı kimselere* ifadesiyle, bir noktayı hatırlatmak istediklerini beyan etmekten de kaçınmamışlardır. O nokta, kendilerini içine düştükleri gafletten ve milli birliği sarsan düşüncelerden kurtarmaları şeklinde ifade etmişlerdir. Keza yapmak istedikleri her hareket ve tutacakları yolun da haberleri olmadan yetkili makamlara *duyurulacağı* tehdidinde bulunmuşlardır. İşte CHP Karabük Gençlik Kolu da bu yazıya ilişkin şu cümlelerden dizili bildiriyi kaleme almıştır: Ülkede ne gaflet içine düşmüş ne de her şeyden üstün olan milli birliği tehlikeye atacak düşüncelere sahip insanların olmadığını söylemişlerdir. Bu ülkede yaşayanların en az söz konusu yazıyı yazan yazar kadar milli duyguya sahip, kendisi kadar temiz ve mert insanlar olduğunu belirtmişlerdir. Son olarak, CHP Karabük Gençlik Kolu şu dört soruyu kendilerine sormuşlardır: 1-Yalnız Genç Demokratlar teşkilatında bulunan gençler mi milli duyguya sahiptir? diğer gençlerde bu milletin içinden yetişmiş bu toprağın çocukları değil midirler? 2-Gerçekten ülke için böyle tehlikeli insanlar var ise bunları ortaya çıkarmak yalnız onlara verilmiş bir vazife midir? 3-Çevrede milli birliği bozacak insanların mevcudiyetini hayali iddialarla ortaya atan bu yazar, halkın huzurunu kaçırma cesaretini nereden alıyor? 4- Yarın

[978] *Ata Yolu,* 12 Nisan 1954, Sayı:9, s.1-2.
[979] *Ata Yolu,* 12 Nisan 1954, Sayı:9, s.1-2.

diğer bir iddiasına göre, DP'yi tenkit milli birliği sarsmak ise bu *demokrasinin inkârı* değil midir?[980]

Ata Yolu gazetesinin CHP'yi savunan bu yazılarının dışında, DP'yi tenkit eden başka yazılarına da tanık olunmuştur. Örneğin V.B. rumuzlu yazar (Vedat Balkaya olabilir) *"HAYAT"* isimli yazısında *"...Vatandaş normal çalışıp normal istirahat edeceğini ümit ve tahayyül ederek D.P.'yi başına getirdi. Umduğunu göremeyen seçmen vatandaş 950 senesinden önceki bereketli kazancının hasreti ile 954 mayısını sabırsızlıkla bekliyoruz."* demiştir.

H. Altunbay'ın 17 Şubat 1954'te *"Karabükte Siyaset"* başlığı altındaki yazısı yayımlanmıştır. Altunbay bu yazı serisinin nedenini, seçimler yaklaşırken Karabük'ün siyasi hayatının kendi görüşlerine göre bir panoramasını yapmak ve kamuoyu ile olacak münasebetleri bakımından faydalı olacağı düşüncesiyle hazırlamış bulundukları şeklinde ifade etmiştir.

1950 seçimlerinden birkaç sene önce başlayan şiddetli bir propaganda ile millette yeni ümitler telkin edildiğini belirtmiştir. Yapılan bu telkinlerin tesiriyle de herkesin bulunduğu durumdan daha iyi bir duruma geçeceğini hayal ettiğine değinmiştir. Çok partili sistem ve geniş hürriyet vaatlerinin Cumhuriyet Halk Partisini insafsız şekilde kötülemenin tüm yurtta olduğu gibi, Karabük'ün kitle hareketlerine müsait heyecanlı muhitinde de var olduğuna vurgu yapmıştır. Durmadan idare mekanizmasının kötülendiğini, memlekete hizmet eden her şahsın durumu ne olursa olsun adının kötüye çıkarıldığını iddia etmiştir. Bu nedenle, daha o zamanlar memleketin doğal düzenini rahatsız eden bir atmosferin temelinin atılmaya başlandığından ve DP'nin kendisini başarıya götürecek yolun en kötüsünü seçmiş bulunmakta olduğuna işaret etmiştir. Yazar, iktidara geçtikten sonra bir düzen gösteremediğini düşündüğü partinin, rejim meselesinde hak ve hukuk prensipleri dahilinde samimiyetle bağlanamayışını da hakiki fikir ve prensiplerden mahrum bulunmasında aranması gerektiğini düşünmüştür. Ayrıca H. Altunbay'ın, DP topluluğunun içinde samimi duygulu ve çok partili sistemin memlekete gerçekten fayda getireceğine inanmış idealistlerin bulunduğunun inkâr edilemeyeceğine ancak bunların çok azınlıkta

[980] *Ata Yolu,* 12 Nisan 1954, Sayı:9, s.1-3.

kalmış olmalarının, siyasi topluluklarına tesir kabiliyetinden mahrum bıraktığına ilişkin görüş de beyan ettiği görülmüştür[981].

Tavcı rumuzlu kişi *"Milli İrade."* isimli köşe yazısında ise bütün demokrasilerde iktidar ve muhalefetin Millet Meclisinde milli iradeyi ortaklaşa temsil ettiklerini söylemiştir. Ancak Türkiye'de ise DP iktidarının milli iradeyi özellikle kendi çoğunluğuna tanıdığı ve muhalefete kontrol görevini sağlaması bir yana ortadan kaldıracak türlü tertiplere giriştiğinden bahsetmiştir. Buradan hareketle *"Demokraside buna: "Milli iradeyi, temsil değil, Milli iradeyi inkâr, derler."* demiştir. Objektif rumuzlu yazarda *"Temel mi? Temelleşme mi*?" adlı köşe yazısında kısaca, son aylarda gerçekleştirilen temel atma faaliyetlerini tenkit etmiştir[982].

Ata Yolu gazetesinin ilk sayısındaki Fahrettin Ergüvenç tarafından yazılan *"ATA YOLU"* isimli beyanattaki şu ifadelerden*; "C.H.P. İlçe teşkilatımızın resmi bir organı olmamakla beraber "Atayolu'nun C.H.P.li değerli arkadaşlarımız tarafından çıkarılması partimiz hesabına sevinilecek bir hadisedir…"*[983] *CHP'li kişiler tarafından* çıkarılan bir yayın olduğu net şekilde anlaşılmaktadır.

3.9.1.4.Müstakil

CMP'nin ideolojisi ve siyasi duruşundan kısaca bahsetmek, Müstakil gazetesinin fikri iklimini daha iyi kavramaya olanak tanıyacaktır. Bu nedenle, partinin nizamname ve programına göz atmakta fayda görülmüştür.

1954 yılında Türk siyasi tarihine adım atan parti amacını, Türkiye'de insan haklarını hâkim kılacak ve bunları güvenilir teminata bağlayacak bir devlet düzeni kurmak şeklinde tarif etmiştir. Parti bu gayeye, hürriyet, emniyet, eşitlik ve adalet ülkülerine, milli hakimiyet ve laik cumhuriyet esaslarına, Batı modeli demokrasi hukukuna ve milliyetçilik inancına samimi şekilde bağlanmakla varılabileceğine inanmıştır[984]. CMP ülkenin imarı ve ekonomik kalkınması konusunda, devleti birinci derecede görevli olarak kabul etmesiyle birlikte, özel teşebbüse de sıcak bakmıştır. Ancak

[981]*Ata Yolu,* 12 Nisan 1954, Sayı:9, s.3. 17 Şubat 1954, Sayı:1, s.2.
[982]Detaylar için bkz. *Ata Yolu,* 17 Şubat 1954, Sayı:1, s.3.
[983]Devamı için bkz. *Ata Yolu,* 17 Şubat 1954, Sayı:1, s.1.
[984]Cumhuriyetçi Millet Partisi, *Ana Nizamname ve Program,* Yeni Matbaa, Ankara 1954, s.3.

gücünün yetmediği konularda devletin teşvikçi ve yardımcı olması gerektiğini de savunmuştur[985].

İdeolojik açıdan samimi bir şekilde bağlandıkları milletçiliğin, düşünce ve duygu birliğine ve ortak bir yaşam ve istikbale inanışı kapsayan ve ülke içi ilişkilerde terbiyeci, dayanışmacı ve milletlerarası barışçı ve insaniyetçi bir yapıda olduklarını izah etmişlerdir. Ayrıca parti, komünizme muhalif olduğunu ve açıkça Türkiye'de kanun dışı sayılmasının gerekliliğine inandıklarını da vurgulamıştır[986].

Müstakil gazete, isminden *'bağımsız'* olarak kazanın muhalefet ihtiyacını gidermeye soyunmuş bir diğer yayındı. Sahibi Yakup Kefelioğlu'ndan ötürü, siyasi eğilimi de ona göre şekillenmiştir. Gazetenin Osman Bölükbaşı'nın Partisi Cumhuriyetçi Millet Partisinin saflarında yer almış olması, gazetenin sık sık Osman Bölükbaşı'nın meclis konuşmalarından bölümler sunması[987] ve partinin Karabük'te yapılan karma toplantısına dair yansımaların aktarılması[988] bunu kanıtlamıştır. Gazetenin özellikle 9 Haziran 1956 Cumartesi günü yayımladığı *"VASİYETNAMEMİZ!."* başlıklı yazısına baktığımızda, yayının politik eğiliminin CMP'den yana olduğuna şüphemiz kalmamıştır. Çünkü bu yazıda net bir dille

> *"…İstikbalde mesuliyet devrini açabilecek olan Cumhuriyetçi Millet partisine koşmamız lazımdır… Artık her Türk'e, ve her vatan severe düşen vazife D. Parti iktidarını kanuni usullerle devirmek olmalıdır. Çünkü bu Partiden hürriyet beklemek tarafsız bir idare beklemek safdillik olur. Demokrat Partiye bundan sonraki seçimlerde rey vermemek isabetli olacaktır…Zümre saltanatına, rozet imtiyazına, partizan idareye, son verip hukuk devletine kavuşmak istiyorsak, D. Partiye rey vermiyeceğiz ibaresi Milletçe parolamız olmalıdır…"* denilmiştir[989].

Öte yandan Hüseyin Alan, *"İrtica ve Kominizm"* adlı yazısı ile Türkiye'nin özellikle coğrafi şartları dolayısıyla karşı karşıya kaldığı en önemli tehlikenin komünizm tehlikesi olduğunun herkesçe malum olduğuna değinmiştir. Devamında H. Alan, DP'nin iktidara geçmesiyle giriştiği taviz politikasının, ikinci ve hayati öneme sahip

[985]Madde 8 bkz. *A.g.y.,* s.7.
[986]Madde 13,16, *A.g.y.,* s.9-10.
[987]*Müstakil,* 14 Ocak 1956, Sayı:73, s.1., 17 Ocak 1956, Sayı:75, s.1.
[988]*Müstakil,* 29 Şubat 1956, Sayı:105, s.1.
[989]*Müstakil,* 9 Haziran 1956, Sayı:162, s.1.

büyük bir tehlike ile daha karşılaştırdığını bunun da irtica tehlikesi olduğunu savunmuştur[990].

Gazetenin Cız rumuzlu yazarı (Yakup Kefelioğlu'nun kendisidir)[991] ise *"Etme bulma Dünyası"* başlığıyla Menderes'i sert bir dille eleştirmiştir[992]. Yine *"Bu memleket babanızın çiftliği bu aziz millette çiftliğinizin yanaşmaları değildir"* başlığı altında *'...Bunun bir hesap günü vardır...,sizler bu milletin birer hizmetkarısınız sizse bu milletin ağası kesildiniz. Ağalık devri geçtiğine göre sizinde devrinizin sonu gelecektir elbet."*[993] şeklinde kullanılan ifadeler, yayının DP'ye karşı oldukça muhalif olduğunu gösteren bir başka örneği sunmuştur.

Müstakil gazetesinin kapanmasından çok sonra, 1960 yılında Yakup Kefelioğlu, Karabük CHP İlçe İdare Kurulu üyesi sıfatıyla Yeni Karabük gazetesine verdiği beyanatta, 1958 yılının ikinci yarısından itibaren CHP denklemi içine girdiğini açıkça beyan etmiştir[994].

Gazetenin kâğıtsızlık nedeniyle çıkarılamadığı günler dahi olmuştur[995]. Son sayısı 6 Eylül 1956 tarihli olan bu gazetenin yayın hayatına veda edeceğine yönelik ilk işarete, 9 Haziran 1956 Cumartesi günü yayınlanan vasiyetnamemiz adlı yazıda rastlanılmıştır. Bu yazıda *"Son basın kanunu dolayısıyla bu satırlarda bademe eğriye eğri, doğruya doğru düsturuna uyarak bir daha yazı yazamıyacağız. Bunun için bugünkü yazımızda son sözlerimizi yazmayı vatani bir vazife telakki ederek küçücük bir vasiyetname yazmaya karar verdik..."*[996]. demişlerdir.

---

[990]*Müstakil,* 12 Ocak 1956, Sayı:71, s.1.
[991]*"Okuyucularımızın nazarı dikkatine"* isimli başlığa bkz. *Müstakil,* 29 Şubat 1956, Sayı:105, s.1.
[992]Yazıdaki ifadeler aynen şöyledir: *"Sayın Adnan Menderes Demokrat Parti grubunda Hürriyet Partisi için (rahm-i maderdeki ceninin anasını bıçaklaması gibi Demokrat Partiyi içinden yıkmaya çalıştılar) demiş. Adnan Menderes C.H.P. içinde iken öpmek için sıra beklediği eli sonradan kırmak için çok uğraştı muvaffak olamadı. Bunu düşünecek olursak Sayın Adnan Menderesinde babasına bıçak çeken ve ıbed-e benzemesi icabeder. Sırça köşkte oturanlar komşunun camına taş atarsa böyle olur. Etme bulma dünyası..."* Bkz. *Müstakil,* 16 Şubat 1956, Sayı:101, s.1.
[993]Yazının detayları için bkz. *Müstakil, 23* Mart 1956, Sayı:120, s.1.
[994]Kefelioğlu kendisine sorulan Karabük'te çalışmalarınız biraz zayıf görülüyor bu hususta bize bilgi verir misiniz? sorusuna, *"Malumu aliniz, ben halk partisine gireli bir buçuk sene kadar oldu..."* şeklinde yanıt vermiştir. Detaylar için bkz. *Yeni Karabük,* 1 Nisan 1960, Sayı:2026, s.1.
[995]*"Okuyucu abonelerimizden özür dileriz"* için bkz. *Müstakil,* 18 Nisan 1956, Sayı:123, s.1., *"Sayın okuyucularımıza zaruri bir açıklama"* için bkz. *Müstakil,* 29 Şubat 1956, Sayı:105, s.1.
[996]Ayrıntılar için bkz. *Müstakil,* 9 Haziran 1956, Sayı:162, s.1.

3.9.1.5.Kabak

İlçenin ilk mizah gazetesi olan Kabak, çıkış amacını 1 Haziran 1956 tarihli ilk sayısında yayımladığı *"Niçin Çıkıyoruz?."* adlı yazıyla şöyle ifade etmiştir:

> *"İkinci cihan harbi resmen bittiği halde, soğuk harp ise devam etmekte ve bu yüzden, birçok devletlerin iktisadi durumları bozuk ve hayat şartları da o nisbette ağır gitmektedir. Halk eski günleri aramakta ve geçim gailesi yüzünden, eylenmeyi hatta gülmeyi unutmuş bir haldedir. Fakat, Avrupa'nın bazı şehirlerinde harp günlerinde bile bir çok kimselerin, tiyatrolarda, Operalarda eylendiklerini çok defa okuduk ve duyduk. Biz de, mahalli bu küçük Mizah gazetemizle Sayın karilerimize, gülmelerini ve bir kaç dakika hoşça vakit geçirmelerini düşünerek neşir hayatına başladık. Bu yolda daha fazla muvaffak olmak için sayın okurlarımızın da tavsiyelerinden mümkün olduğu kadar istifade etmeye çalışacağız. Moliere'in dediği gibi, "İnsan, güldüğü kadar insandır"*[997].

Söz konusu gazetenin ilk sayısında, Erkan Yolaç'ın çizdiği karikatürün yanı sıra *"Hayat Ucuzluyor"* başlığı ile Karabük'teki hayat pahalılığına dikkat çekilmiştir. Yine *"ARANIYOR"* başlığıyla büyük bir müessesenin idari müdür muavinliğini yapabilecek (muhtemelen DÇ İşletmeleri kastediliyor) yetenekte bir elamana ihtiyaç bulunduğundan hareketle ironik bir şekilde kayırmacılığa işaret edilmiştir. Çarıklı rumuzlu yazar *"MERAK"* başlığı altında, DÇ İşletmelerinde Teknik Grup Başkanlığında ilkokul diploması dahi olmayan F. adlı bir kadının oldukça yüksek maaş almasını alenen sorgulamıştır[998].

Bu mizah gazetesinin kendisine, 1-15 Temmuz 1956 tarihli son sayısının ikinci sayfasında yer alan *"KERESTE ŞEFİ ARANIYOR"* isimli yazısından ötürü basın davası açılmıştır[999].

3.9.1.6.Safranbolu Karabük

Temmuz 1951'de yayın hayatına başlayan gazete, ilk sayısında ve ilk yazısında belirttiği esaslardan asla ayrılmadıklarına, 11 Ağustos 1951 Cumartesi günü taraf tuttuğunu zannedenlere yönelik tekrar değinme gereği duymuştur. *"Bir Daha Açıklıyoruz Gazetemizin Siyasi Partilerle Alakası Yokdur Tamamiyle Tarafsızız"* ifadeleriyle atılan başlıkta, yalnız cumhuriyet ve inkılap tarafında, halkla ve gençlikle beraber olduklarını belirtmişlerdir. Sadece gerçeğin peşinde olduklarını ve hakikat

---

[997] *Kabak,* 1 Haziran 1956, Sayı:1, s.1.
[998] Detaylar için bkz. *Kabak,* 1 Haziran 1956, Sayı:1, s.1-2.
[999] *Kabak,* 1-15 Temmuz 1956, Sayı:3-4, s.2., *"Kabak Gazetesinin dünkü duruşması"* başlıklı yazıya bkz. *Karabük Postası,* 15 Şubat 1958, Sayı:409, s.1.

neredeyse gazetelerinin de orada olduğunu açıklamışlar ve *"...Bu ses hakikatin sesi o partiden, bu partiden ne taraftan gelirse gelsin, biz ona kulak veririz ve sayfalarımızda aksettiririz..."* demişlerdir[1000].

Tabiatı itibarıyla yerel haberler çoğunlukta olmuş ancak Rusya'da ayaklanan Kazak Türkleri, Kore'deki durum, Süveyş meselesi ve Orta Doğu'nun müdafaası, *"Kardeş Devlet"* başlığı altında Libya'da kurulan yeni devletten bahsedilmesi[1001] gibi dünyadan; Türk petrolü, Halkevleri ve Ticaniler gibi Türkiye gündemine ilişkin konular da fazlaca işlenmiştir[1002].

Dönemin Türk siyaseti üzerine çok defa yazı kaleme alınmış bunlardan DP'ye en çok muhalefet yürüttükleri konulardan biri, Halkevleri özelinde olmuştur. Bu yazılardan bazıları şunlardır: *"Tarih Önünde Mesuliyet",* Behçet Kemal Çağlar'ın *"Halkevlerine dair"* ve Karakullukçuoğlu'nun *"Halkevleri ve Halk Eğitim Ocakları"*[1003]. *"Halkevleri heder olmasın"* adlı yazıda da Meclisten çıkan kanunun anayasaya aykırılığında şüphe olmadığını ifade etmişlerdir. Fakat diğer taraftan, bu konuda CHP'nin de hatalı olduğunu şöyle izah etmişlerdir:

> *"...Halkevlerini tesis haline koymak Halk Partisi kurultayının 1947 senesinde aldığı bir karar icabı olduğu halde türlü sebeplerle bugüne kadar geciktirilmiş olmasının bugünkü hatalı durumun meydana gelmesine fırsat verdiği de meydandadır. Bu itibarla ortadaki hata iki taraflıdır"*[1004]

Eleştirdikleri konuya dair bir diğer örnek de bütçeyle ilgili verilebilir. 8 Aralık 1951'de *"Yeni Sene Bütçesi"* başlığıyla yayımlanan yazıda, hükümetin 1952 bütçesini Meclise getirmesi konu edilmiştir. Yazıda kısaca, Maliye Bakanının açıklamasından yola çıkılarak bütçe açığına değinilmiştir[1005].

Safranbolu Karabük gazetesinin, iktidarı öven yazıları da görülmüştür. Bunlardan biri Karakullukçuoğlu'nun *"Varol, Menderes!"* adlı yazısı olmuştur. Yazar, Başvekil

---

[1000]*Safranbolu Karabük,* 11 Ağustos 1951, Sayı:11, s.1.

[1001]*Safranbolu Karabük,* 24 Ekim 1951, Sayı:33, s.1., 13 Ekim 1951, Sayı:30, s.1., 3 Ekim 1951, Sayı:27, s.1-3., 2 Ocak 1952, Sayı:53, s.1.

[1002]*Safranbolu Karabük,* 11 Ağustos 1951, Sayı:11, s.3., 3 Ağustos 1951, Sayı:9, s.1., 15 Ağustos 1951, Sayı:12, s.1-3.

[1003]Tarih Önünde Mesuliyet başlıklı yazıda, *"...Demokrat Parti iktidarı bir kanun çıkararak Atatürk'ün heykellerine tecavüz edenleri ağır surette cezalandırırken Halk Partisinden alınan Halkevlerini dağıtarak Atatürk'ün inkılap esaslarını memlekette yaymak ve yerleştirmek ve milli kültürü geliştirmek için kurduğu bu eserini ortadan kaldırırsa tarih önünde kendisini mes'uliyetten kurtaramaz."* denmiştir. Bkz. *Safranbolu Karabük,* 8 Eylül 1951, Sayı:19, s.3., Diğer başlıklar için ayrıca bkz. *Safranbolu Karabük,* 3 Ağustos 1951, Sayı:9, s.1., 22 Ağustos 1951, Sayı:14, s.1.

[1004]Ayrıntılar için bkz. *Safranbolu Karabük,* 15 Ağustos 1951, Sayı:12, s.1-3.

[1005]Detaylar için bkz. *Safranbolu Karabük,* 8 Aralık 1951, Sayı:46, s.1.

Menderes'in basın toplantısıyla müjdesini verdiği partiler arası dostluğu sağlam bir temel üzerine kurmak için ciddi bir çalışma yolunda olduğunu ve bu sağlam temelin, milli devrimi koruma esası olduğunu yazmıştır. Ayrıca, bu bekleyişin uzun sürmemesinden dolayı çok sevinçli olduklarını ve Menderes'in tuttuğu yoldaki samimiyetinden kuşku duymadıklarını vurgulamıştır. Devamında artık DP'nin de istedikleri ve bekledikleri olgunluk çağına erdiğinden söz etmiş ve Menderes'in son Gaziantep'teki konuşmasının yüreklere su serptiğini tüm memleketin susadığı bir havayı getirdiğinden bahsetmiştir[1006].

Gazetenin kurucusu Tahir Akın Karauğuz CHP'li[1007] olsa da yayının net bir ideolojisi olduğundan bahsedilemez. Diğer yandan gazetenin, komünizme karşı açıktan muhalif olduğu da inkâr edilemez. Örneğin *"Şu Küstahlığa Bakınız!"*, *"Beklediğimiz teselli", "Kızıl Vatan Hainlerinin Gizli Bir Komünist Partisi Kurdukları Meydana Çıkdı", "Stalin!"* ve *"Dünyanın Sevindiği ölüm"* başlıklı yazıları bunu desteklemektedir[1008].

Behçet Kemal Çağlar'ın *"Atatürkcüler, el ele!"*, İbrahim Zeki Burdurlu'nun *"Ticani"* ve gazete idaresinin *"Din Bahsi Üzerinde Münakaşa"*[1009] adlı yazılarından Atatürk ilke ve inkılaplarına bağlı oldukları, laik bakış açılarıyla her türlü gericiliğe ve devrimin kazanımlarına yönelik açılan savaşlara karşı durdukları anlaşılmıştır. Yine gazetenin kuruluşunun ilk yılını tamamlamasının ardından 12 Temmuz 1952

[1006]Detaylar için bkz. *Safranbolu Karabük,* 21 Ocak 1953, Sayı:152, s.1-2.

[1007]*Safranbolu Karabük,* 19 Kasım 1952, Sayı:137, s.2. Tahir Akın Karauğuz, kendisinin partili olduğunu açıkça beyan etmiş fakat gazetenin politika bakımından taraflılığı olmadığını ifade etmiştir. Detaylar için bkz. *Safranbolu Karabük,* 12 Temmuz 1952, Sayı:106, s.3., 20 Haziran 1953'te CHP kurultayına katılmak için Ankara'ya gitmiştir. Bkz. *Safranbolu Karabük,* 20 Haziran 1953, Sayı:173, s.1.

[1008]İlk yazıda İzmir Fuarında Çekoslovakya pavyonunun kapatılması meselesi üzerinden *"...Şu komünistlere, Türkiyeyi hala öğretemedik! Bu memleket, hürriyetinden, istiklalinden, milli varlığından zerresini komünistlere vereceklerden değildir…,adi ve bayağı numaralarla, propaganda yapmaları, işte böyle cevap alır. Daha ileri giderlerse bellerine bir de tekme yerler…"* şeklinde sert bir üslupla seslenilmiştir. Bkz. Safranbolu Karabük, 30 Ağustos 1951, Sayı:16, s.1-3. İkinci yazıda ise *"…Bugünkü komünizm...Tehlikeli bir gaz havaya nasıl bulaşırsa, o da öylece sirayet hudutlarını genişletiyor…Komünistlerle mücadelemizi, biz açıktan yapalım…"* söylemiyle çağrıda bulunulmuştur. Bkz. *Safranbolu Karabük,* 31 Ekim 1951, Sayı:35, s.1., Üçüncü yazıda İstanbul'da bir komünist şebekesinin etrafında savcılık tahkikatının ilk aşamasını neticelendiği ve bu şebekenin Türkiye'de gizli bir komünist partisi kurduklarının anlaşılması konu edilmiştir. Bkz. *Safranbolu Karabük,* 7 Kasım 1951, Sayı:37, s.1-3. Dördüncü yazıda Stalin'in Rus halkı nezdinde itibar kaybettiğinden bahsedilirken kendisinden *'Kanlı, kızıl diktatör'* olarak söz edilmiştir. Bkz. *Safranbolu Karabük,* 12 Ocak 1952, Sayı:56, s.1. Son başlıkta da *"...Milyonlar ve milyonlarca cesetlerin üstünde bir kızıl diktatörlük kuran bu adam, insanlığa dünyayı cehennem etti. Cehenneme gitti!."* sözlerine yer verilmiştir. Bkz. *Safranbolu Karabük,* 11 Mart 1953, Sayı:162, s.1.

[1009]Birinci yazıda, Atatürkçüler birlik olmaya davet edilmiştir. Bkz. *Safranbolu Karabük,* 25 Ağustos 1951, Sayı:15, s.1., 8 Ağustos 1951, Sayı:10, s.3., 26 Aralık 1951, Sayı:51, s.1.

tarihli ve 106 sayılı nüshasında, kurucusu Tahir Akın Karauğuz tarafından yayının temel ülküsünün, Türk milliyetçiliği olduğu açıkça vurgulanmıştır[1010].

3.9.1.7.Karabük Postası

12 Ekim 1956 tarihinde Karabük basın hayatına giriş yapan gazete, bir yerel gazete olmasının dışında, yurttan ve dünyadan gelişmelere de kayıtsız kalmamıştır. Bunlara *"Dünyanın bugünkü Siyasi Durumu Ne Olacak?..", "Mısır'ın İşgali", "Kaynayan Dünya", "Lübnan çıkartmasının Hukuki cephesi.."*[1011] ile *"Başvekilimizin Libya Seyahati", "Sarıyar Barajı ve Hidro Elektrik Santralı dünden itibaren memleketimiz hizmetine girdi"*[1012] başlıklı haberler birer örnek teşkil etmiştir.

Karabük Postası, 1 Aralık 1956 yılında yayımladığı *"İdari Makamlar ve Basın"* adlı yazıda, iktidara destek çıkmıştır[1013]. Şöyle ki kanun ve nizam dairesinde hareket eden bir gazete ve gazeteciye hiç kimsenin etki edemeyeceği söylenmiştir. Ülkede bu kanun ve nizamlara göre hareket eden gazete ve gazetecilerin olduğu gibi, DP hükümetinin Türkiye'nin *'selametine'* çıkardığı kanunları, hala hazmedemeyen gazetecilerin de olduğunu dile getirmiştir. Bunun yanı sıra gazetecinin herhangi bir mevzuyu kendi görüşüyle yazıp geçtiği, onun iyi veya kötü olmasının ileride gazeteciye fazla mesuliyet yüklemezse de bir idari makamın yapacağı işin ilerideki iyi veya kötü sonucunun doğrudan onunla ilgili olacağı belirtilmiştir. Hükümetin bu hususları gözönünde bulundurduğu ve idari makamlar ile gazeteler arasında bir *irtibat kurduğunu* ifade etmiştir.

Gazete 8 Ocak 1957 Salı günü, DP'nin kuruluşunun 11. Yıldönümüne dair günün anlam ve önemine ilişkin şu *övgü dolu sözleri* dile getirmiştir:[1014]

> *"...kuruluşundan dört sene sonra yapılan umumi seçimlerde kahir bir ekseriyetle iş başına gelen ve bu suretle eski tek parti zihniyetinin tarihe karışmasıyla doğan demokratik zihniyet ve 6 sene gibi çok kısa bir zamana sığdırılarak muvaffakiyetle neticelendirilen içtimai, kültürel, sınai ve geniş bayındırlık hamleleri dolayısıyla duyulan memnuniyet ve*

[1010] *"İkinci Yıla Girerken"* adlı yazının detayları için bkz. *Safranbolu Karabük,* 12 Temmuz 1952, Sayı:106, s.1. Zaten Türkçülüğü ile bilinen bir sima olması bu açıklamasını daha da güvenilir kılmaktadır. Bkz. Doğu Karaoğuz, *"Türkçülüğün Zonguldak'tan Yükselen Sesi: 1940'lı Yılların "Doğu" Dergisi",* https://www.turkyurdu.com.tr/yazar-yazi.php?id=4184, Erişim Tarihi:25.03.2023.
[1011] *Karabük Postası,* 22 Kasım 1956, Sayı:36, s.1. 6 Kasım 1956, Sayı:22, s.1. 5 Kasım 1956, Sayı:21, s.1. 19 Temmuz 1958, Sayı:536, s.1.
[1012] *Karabük Postası,* 30 Ocak 1957, Sayı:95, s.1. 3 Aralık 1956, Sayı:45, s.1.
[1013] *Karabük Postası,* 1 Aralık 1956, Sayı:44, s.1.
[1014] *Karabük Postası,* 8 Ocak 1957, Sayı:76, s.1.

itimat tebarüz ettirilerek D.P. nin dört kurucusu Celal Bayar, Adnan Menderes, Refik Koraltan ve Fuat Köprülü'ye olan bağlılık ve sevgi bir kere daha ibraz ettirilmiştir. Kısa zamandaki icraatıyla milli barometremizi daima iyiye doğru yönelten ve harici sahada takındığı ağırbaşlı siyaset ile bütün dünyanın takdir ve sempatisini kazanan D.P. nin bu mutlu günü kutlu olsun."

1957 seçimlerinden 22 gün önce, Sus rumuzlu kişi tarafından yazılan *"Birikaz"* başlıklı köşe yazısı yayımlanmıştır. Yazar burada, idealleri demokratik prensipleri koyup, Türk milletini layık olduğu muasır medeni milletler seviyesine eriştirmek olan, iyi niyet sahibi kişilerin çoğunluğu oluşturdukları iktidar partisini çıkarlarını gerçekleştirmek için *"kuzu postu içinde kurt düşüncesini taşıyan insanların"* yıkmakta olduğundan söz etmiştir. Hatta bu kişilerin gayri meşru hareketlerinin iktidar partisinin icraatı hakkında çoğu vatandaş üzerinde bir şüphe bir belirsizlik uyandırmasına sebep olduğunu ifade etmiştir. Son olarak seçim mücadelesinin kritik günlerinde idealist particilerinden gereken tedbiri almaları konusunda ikazda bulunmuştur[1015].

29 Nisan 1958 tarihli nüshada Cerideci rumuzlu yazar tarafından *"Paranın değeri"* başlıklı köşe yazısında, altın spekülatörlerinin yarattığı suni artışla paranın değerinin düşmesinden ötürü, her şeyden önce hükümetin spekülatörlerin oyunlarına bir son vermesi gerektiği çağrısı yapılmış ve *"...Hükümetimizin siyasi sahadaki istikrarlı politikasının ticari sahayada teşmilini beklemekteyiz."* denilmiştir[1016]. Haziran 1958'de ise Kıbrıs meselesine ilişkin *"Dava'nın ehemmiyeti"* başlıklı yazı yayımlanmıştır. Yıllardan beri devam eden Kıbrıs davanın son zamanlarda Türkiye'nin lehine bir gelişim göstermiş bulunduğundan hareketle, DP hükümetinin *istikrarlı politikasının da rolü* olduğuna değinilmiştir. Temmuz'un üçüncü haftasında yine Cerideci rumuzlu yazarın *"Bozguncu dedikoduları aramıza sokmayalım"* isimli bir başka köşe yazısıyla karşılaşılmıştır. Yazar, Orta Doğu'daki hadiselerin bazı *'çarıklı diplomatlar'* tarafından aslından fazla abartıldığını ve bunun sonucu olarak da mesnetsiz çeşitli dedikoduların halk arasında yayılmasına sebep olduğunu söylemiştir. Ayrıca Cerideci *"...Hükümetimiz hadisatı gereken ehemmiyeti ile takip*

[1015] *Karabük Postası,* 5 Ekim 1957, Sayı:298, s.1.
[1016] *Karabük Postası,* 29 Nisan 1958, Sayı:467, s.1.

etmektedir…" diyerek, bir yandan halk arasında yayılan şayiaların önüne geçmeye çalışmış diğer yandan da hükümete duyduğu güvenini yansıtmıştır[1017].

Adnan Menderes'in de içerisinde bulunduğu Türk heyetinin Londra'ya gitmek üzere iken uçağı düşmüştür. Bu kazada çok sayıda kişi hayatını kaybetmiştir. Olayın ardından yayımlanan *"Elim kaza"* isimli köşe yazısında Adnan Menderes için şu cümleler kurulmuştur:

> *"…Bunda tek tesellimiz Başvekilin sağ olarak kurtulmasıdır. Çünki O Başvekilki bu memleketin kendisinden daha çok şeyler beklediği yorulmak bilmeyen muhterem varlık. Cenabı Allah Menderesin bu memlekete daha birçok faydaları dokunacağı için bir mucize yaratmış ve kurtulması hemen hemen hiç mesabesinde olan bir kazadan sağ salim kurtarmıştır…"*

Bu ifadeler, gazetenin Menderes'e yönelik iyi intibalarını göstermesi bakımından bir örnek teşkil etmiştir.

Son olarak şehrin siyasi çevrelerinde CHP'li oluşuyla tanınan ve partide aktif siyasette yürütmüş olan Süleyman Sürmen'in dahi, gazetede *"Yerinde Bir Karar Ve Bir Temenni"* ismiyle yayımlanan yazısında, Maarif Vekaletinin ortaokul ve lise kitaplarına Kıbrıs mevzusunu dahil etmesini memnuniyetle karşıladığı ve milli duyguları kuvvetlendireceğinden hareketle isabetli bir karar olarak değerlendirdiği görülmüştür. Bu yazı, muhalefetiyle bilinen bir şahsın milli meseleler söz konusu olduğunda tek bilek olabilmesi açısından değerli olduğu kadar, gazetenin de bazı yayınlar gibi *'körü körüne'* muhalefet ya da yandaşlık yapmadan doğru nereden gelirse gelsin *'alkışlamayı ve kulak'* vermeyi bilen yönünü göstermesi bakımından da oldukça değerli bulunmuştur[1018].

Gazete bunların dışında DP, CHP ve diğer muhalefetlere de yönelik çok defa olumsuz eleştiriler de getirmiştir. Örneğin Demokrat Karabük gazetesinin Ankara kaynaklı aktardığı mevsim şartlarının elverişsizliği ve pek çok köyden seçim torbalarının seçim kurullarına zamanında gelememesi düşüncesiyle, muhtar seçimlerinin bir yıl ertelenmesine karar verildiğine ilişkin haberine[1019] hemen ertesi gün Karabük Postasının Mercek rumuzlu yazarı *"Mücbir sebeb bu olmasa"* isimli köşe yazısıyla şöyle cevap vermiştir:*"…Bizde radyonun verdiği haberlere bakıp*

[1017]*Karabük Postası,* 25 Haziran 1958, Sayı:517, s.1. 21 Temmuz 1958, Sayı:537, s.1.
[1018]*Karabük Postası,* 20 Şubat 1959, Sayı:718, s.1. 26 Kasım 1959, Sayı:944, s.1-2.
[1019]*Demokrat Karabük,* 18 Kasım 1958, Sayı:84-1255, s.1.

bütün köy yollarının yapıldığını zan ediyorduk, meğer baksanıza daha bir torbanın gelmesine kadar dahi onarılmamış." Burada bayındırlık konusunda eleştiri yapılmıştır. Y. Tellidede'nin *"Tercümandan Gülümsüyoruz"* başlıklı yazısında da yapılan zamlar konu edilmiştir. *""Mürşit" olan KALEM, Mühim teklif (!)"* şeklinde atılan başlıklarda da Vatan Cephesine ilişkin kinaye yapılmıştır. Mustafa Tekoğlu'da *"AY IŞIĞINDA KALKINIYORUZ"* adlı yazısında gençliğin bilimsel metotlarla yetiştirilmediği üzerinden iktidar yine eleştirilmiştir.

"Muhalefet ve dış politika" başlığıyla, CHP'nin dış politika faaliyetinin gerek tarafsız gerekse çok sayıda ılımlı muhalifler tarafından uygun görülmediği ifade edilmiştir. Ayrıca, iç politikada tüm gücü ile muhalefet yapan muhalefet partilerinin, dış politika sahasına gelince çok nadir durumlar hariç hükümetle iş birliği yapmaları gerektiğini tavsiye etmiştir.

Karabük Postası gazetesi *"Demokrasi mücahitleri ve işbirliği"* başlıklı yayımladığı yazıda da bir muhalefet ki diyerek, bugüne kadar 7 sene içinde iktidarın bir tek icraatını onaylamak efendiliğini gösteremediğini ve dahildeki olumsuz propagandasını dışarıda da en yıkıcı şekilde sürdürmek yoluna gittiğini ve bu hususta hiçbir fırsatı kaçırmadığını yazmıştır. Gazete muhalefetin bir vazifesinin de iyiye iyi diyebilmek olduğunu izah etmiştir. Muhalefetin yıkıcı bir politika kullandığını ve iktidarı kötüleyebilmek için ülkenin yüksek menfaatlerini bile çiğnemekten çekinmediğini vurgulamıştır. Son olarak *'...Yalancı demokrasi mücahitleri kazdıkları kuyuya kendileri düşmüş bulunuyorlar...'* şeklindeki sert üslubu kullanmaktan da geri durmadıkları görülmüştür[1020].

Karabük Postası, yayın hayatına başladığı günden itibaren *'objektif'* bir basın organı söylemini sürekli vurgulamıştır[1021]. Bu duruşlarını uygulamaya da dökmüşlerdir. Örneğin gazete idaresi, okurları için bir sütun ayırmıştır. Bu sütunda benimsedikleri herhangi bir fikri savunabileceklerini ve sosyal, iktisadi, kültürel ve siyasi gibi

[1020]*Karabük Postası,* 19 Kasım 1958, Sayı:629, s.1. 25 Kasım 1958, Sayı:634, s.1. 24 Ocak 1959, Sayı:695, s.1. 26 Ocak 1959, Sayı:696, s.1. 13 Kasım 1959, Sayı:933, s.1. 21 Kasım 1958, Sayı:631, s.1. 25 Eylül 1957, Sayı:289, s.1.

[1021]*Karabük Postası,* 8 Eylül 1958, Sayı:569, s.1. *"Ceridecinin cevabı"* isimli köşe yazısında da *"...Mahalli bir gazete olarak biz ve ben Hadiseleri objektif bir çerçeve içinde mütalaa etmekteyiz. Ahmedin şu partiye Mehmedin bu partiye girdiği veya gireceği bizi alakadar etmez. Bizim tek ve yegâne vazifemiz hadiseleri okurlarımıza bitaraf bir görüşle arzetmektir. malum ola."* denilmiştir. Detaylar için bkz. 15 Aralık 1958, Sayı:651, s.1. Ayrıca bkz. *Karabük Postası,* 16 Aralık 1958, Sayı:652, s.1. 12 Ekim 1959, Sayı:907, s.1.

mevzularda kanaatlerini ortaya atabilecekleri, *"Fikir ve Mütalaa'lar"* isminde okuyucu köşesi açmıştır. Ancak bu köşe, 9 Mayıs 1959 tarihli nüshada Y. Uzundurdu adlı yazar tarafından yazılmış olan *"Okuyucularla Başbaşa Cevaplar"* başlıktaki yazıya göre bazı okuyucular söz konusu sütunda yayımlanması dileğiyle gönderdikleri yazılarında fazlaca hissiyata kapılmışlardır. Bunun da gazetenin *objektif* görüş düsturuna ve bazı yaptırımlara aykırı bulunması nedeniyle bu yazıları yayımlamaktan üzülerek vazgeçmek mecburiyetinde kalmışlardır. Aynı zamanda bu şekilde bir istisna yaratmamak için de sütunlarını şimdilik kapatmak zaruretini hissettiklerini okuyucularına duyurmuşlardır[1022].

Yine yukarıda bahsettiğimiz muhalif isim Süleyman Sürmen'in gazetede yayımlanan makalelerine bakıldığında, mevcut iktidara yönelik karalayıcı, aşağılayıcı veya CHP'ye oy toplama anlayışı ile hareket edildiği görülmemiştir. Bu makalelerden birkaçından kısaca bahsetmenin yararlı olacağı düşünülmüştür.

1- *"Sorumsuz Demagoglar Ve Sorumlu Olmak"* adlı makalede, partileri basamak yapan birçok insanın zaman ve zemine göre gelişi güzel konuşarak partilerini mahvettiklerine temas etmiş ve her partide bu tarz insanlara tesadüf edildiğini belirtmiştir. Tesadüf edilmesinin de normal olduğunu ancak bu zihniyetin yaşama imkânı bulamaması gerektiğine işaret etmiştir. Ayrıca partilerin bünyesi ne kadar kuvvetli olursa milletin bünyesinin de o kadar kuvvetli olacağından eğer partiler tezatlar karışıklığı haline gelirse de milletin güveninin kalmayacağından ve milletin birbirine olan güvensizliğinin de buhranlar doğuracağından ve felaketler yaratacağından bahsetmiştir.

2- *"Siyasi münafıklara Dair"* isimli makaleye her devirde ve her zaman iyi niyetle kurulan siyasi ve sosyal kuruluşları zedeleyen *münafıkların* olduğu girişiyle başlamıştır. Daha sonra bu gibi *'iki yüzlülerden'* partileri, cemiyetleri sakınmanın ve milleti bu kişilerin kötülüklerinden korumanın asli görevlerinin arasında olduğunu vurgulamıştır.

3- *"Demokratik Rejimlerde Halkcılık"* başlığında ise demokrasinin ne olduğunu, neyi ifade ettiğini izah etmiş ve 20. yüzyılın tamamen halkçılık ideal ve ideolojisinin hâkim olduğu devir şeklinde ifade etmiştir. Ayrıca halkçılığın seçim zamanlarında oy

[1022]*Karabük Postası,* 28 Mart 1959, Sayı:748, s.1. 9 Mayıs 1959, Sayı:780, s.1.

toplamak için köylere giderek *sevimli* gözükmek olmadığını aksine samimi ve ideal sahibi olmanın gerekliliğinden söz etmiştir. İçinde bulundukları asrın tamamen halk ve halkçılık yüzyılı olduğunu tekrarlamış ve cemiyetlerde, partilerde ve bütün sosyal kuruluşlarda bu esas üzerinden hareket edilmesi ve bu bilincin benimsetilmesi gerektiğini savunmuştur[1023].

Görüldüğü gibi söz konusu makaleler, ne a partisini hedef tahtasına oturtmuş ne de b partisini kahraman gibi gösterme eğiliminde olmuştur. Tüm bunlardan ötürü, Karabük Postasını çalışmadaki Demokrat Karabük, Ata Yolu, Müstakil ve Yeni Karabük gibi dönemsel gazetelerle mukayesesi yapıldığında, siyasal partilere karşı oldukça *denge politikası* izlediğine ve adı geçen yayınlar gibi politik bir yapının sesi olmadığına ulaşılmıştır.

3.9.2.Rant Kavgaları

Ata Yolu gazetesindeki Objektif rumuzlu yazarın *"D.P. demokrasisi"* başlıklı köşe yazısında, Demokraside asıl gayenin ülkenin en mümtaz kişilerinin seçildiği Millet Meclislerinde milletin en iyi şekilde temsil edilmesini temin etmek olduğundan bahsedilmiştir. Demokrat Karabük gazetesine göre, şahıs yok Demokrat Parti varmış, denilerek bunun demokrasinin tam zıttı bir ifade olduğuna değinilmiştir. Ayrıca, 1950 seçimlerinde bir DP adayının DP listesinde lokomotif dahi aday gösterilse oylarınızı yine DP'ye vereceksiniz sözleri de hatırlatılmıştır. Objektif rumuzlu bu yazar, D. Karabük yazarı ve benzerleri gibi bilerek veya bilmeyerek milletin aklıyla alay etmeye kalkanların, 1954 genel seçimlerinde hak ettikleri cevabı milletten alacaklarının şüphesiz olduğunu açıkça vurgulamıştır[1024].

13 Kasım 1955 Belediye seçimleri öncesi basında gerilim artmış, Demokrat Karabük gazetesi de DP saflarındaki yerini almıştır[1025]. 16 Temmuz 1955 tarihli D. Karabük gazetesi, Yeni Karabük gazetesinin *'Kimi belediye Reisi görmek istiyoruz?.."* sorusu kapsamında başlatacağı anketten oldukça rahatsız olmuştur. Bu husus üzerinde de *"Bir Anket Münasebetiyle"* başlıklı yazıyı yayımlamışlardır. Burada, belediye

[1023]*Karabük Postası,* 4 Aralık 1959, Sayı:951, s.1. 28 Kasım 1959, Sayı:946, s.1. 15 Aralık 1959, Sayı:959, s.1. 16 Aralık 1959, Sayı:960, s.1.
[1024]*Ata Yolu,* 12 Nisan 1954, Sayı:9, s.3.
[1025]Cahit Özbek'in *"Belediye Seçimleri ve D.P."* adlı yazısı yayımlanmıştır. Bu yazıda *"...D.P. ye karşı olan muhabbet, itimat ve emniyetini tekrar etmekten şeref duyan milletimizin,... bu seçimlerde de, muhtelif aday Listelerinin mevcudiyetine rağmen, işbaşında görmek istediği azalarını gene D.P. Saflarında arayacağını peşinen söylemekte herhalde isabetsizliğe düşmüş olmıyacağız..."* denmiştir. Tamamı için bkz. *Demokrat Karabük,* 10 Ekim 1955, Sayı:84-352, s.1.

başkanlarının tek dereceli seçim usulüyle seçilmedikleri ve iki dereceli seçime göre belirlendiğinin izahına girişmişler ve bundan ötürü Belediye Meclisinin kimi makama getireceği hakkında peşinen hüküm vermenin çok zor olduğuna değinmişlerdir[1026]. Ancak D. Karabük gazetesinde de eleştirilen bu bir çeşit kamuoyu araştırmasının bir benzerini kendilerinin de paylaştığı görülmüştür[1027].

D. Karabük gazetesi 27 Ekim 1955 Perşembe günü, eski Belediye Başkanı Tarık As ile faal Belediye Başkanı Mustafa Seyhan'ın Karabük'teki hizmetlerinin mukayesesine girişmiştir. Tarık As için, kendisinin belediye başkanlığı zamanına bir göz atıldığında, karşılarına eser ve iş diye İstasyon Caddesi ile Bayır Mahallenin *'tali'* yollarının dikildiğini ifade etmiştir. Bunların dışında Tarık As devrinden geriye kalan hatıraların ise gerçekten ve cidden üzüntü verici olduğunu iddia etmiştir. Mustafa Seyhan için verilen örnekler içerisinde de yol, su, elektrik gibi bayındırlık faaliyetlerine değinilmiştir. Gazete, bütün bunlara ilave olarak gözlerinin önünde birer abide halinde yükselmeye başladığını ifade ettiği apartmanlara ve dükkanlara da atıfta bulunmuştur. Bu yapıların, şehir belediye tarihinde eşine rastlanmayacak ve Mustafa Seyhan Belediyesini Karabük halkına daima hatırlatacak en büyük eserler olduğuna vurgu yapmıştır[1028]. D. Karabük gazetesi, *"Sayın Karabüklü Hemşehri"*

[1026]*Demokrat Karabük,* 16 Temmuz 1955, Sayı:84-316, s.1.

[1027]D. Karabük gazetesinde yayımlanan 8 Kasım 1955 Salı günkü *"BİR ANKET..."* başlıklı yazıda yazar, bir önceki gün kendi çapında anket yaptığını ancak bu anketin konusunun belediye seçimlerinde kime oy verileceği şeklinde olmadığını söyleyerek giriş yapmıştır. Bu anketin mevzusunun, seçmenlerin şimdiden hangi tarafa oy verecekleri hususunda bir karara varıp varmadıkları keyfiyetini tespit etmek için olduğunu açıklamıştır. Devamında 100 kişiye, oylarını hangi tarafa vereceklerini kararlaştırıp kararlaştırmadıklarını sorduğundan bahsetmiştir. Aldığı cevaplar üzerinden yaptığı çıkarıma göre de 92 seçmenin şimdiden oyunu hangi tarafa vereceğini kararlaştırmış bulunduklarını belirtmiştir. Buraya kadar her şey normal görünse de şu cümle partizanlığa ve yönlendirmeye işaret etmiştir: *"...onlara reylerini kime vereceklerini de sorsaydım alacağım netice muhakkak D.P. lehinde olacaktı..."* Yazının detayları için bkz. *Demokrat Karabük,* 8 Kasım 1955, Sayı:84-371, s.1.

[1028]*"Belediye Seçimi Münasebetiyle bir mukayese"* başlıklı bu yazının detayları için bkz. *Demokrat Karabük,* 27 Ekim 1955, Sayı:84-362, s.1. 1 Kasım Salı günü Tarık As'ı karalamaya yönelik propagandalara devam edilmiş ve bu doğrultuda kendisinin *"şahsi çıkarlarını"* gözettiği yazılmıştır. Detaylar için *"Vazifeye Başlıyoruz"* adlı köşe yazısına bkz. *Demokrat Karabük,* 1 Kasım 1955, Sayı:84-365, s.1., Bilen rumuzlu yazar tarafından kaleme alınan *"Müstakil Aday Tarık As ile Hasbihal"* adlı yazıda da Tarık As'ın Müstakil gazetesinde yayımlanan Zonguldak DP Milletvekili Suat Başol hakkındaki açık mektubu üzerinden yeniden Tarık As'a yüklenilmiştir. Bkz. *Demokrat Karabük,* 7 Kasım 1955, Sayı:84-370, s.1., Tarık As'ın, Müstakil gazetesinde yayımlanan *"Sayın Mebusumuz Suad Başol'a açık mektup"* başlıklı o yazısına ayrıca bkz. *Müstakil,* 4 Kasım 1955, Sayı:4, s.1-2.

çağrısıyla da adeta Demokrat Partinin oy toplayıcılığını yapmıştır[1029]. Ayrıca Tarık As'ın aday olduğu Müstakillere de *'saldırmayı* ihmal etmemiştir*[1030]*.

8 Kasım 1955 Salı günü, D. Karabük gazetesinde *"Dile gelen hakikatler"* isimli köşe yazısı yayımlanmıştır. *"Çarıkçı"* rumuzlu kişi tarafından yazılan bu yazıda, Müstakil gazetesi açıktan hedef alınmıştır. Şöyle ki gazete bir sınıfın belediyeyi ele geçirmesine hizmet etmeye çalışmakla suçlanmış ve belediyenin iflas ettirildiğini yazdığı iddiasından hareketle de *'...Belediyenin iflas ettirildiği doğrudur amma ne zaman iflas ettirildiğini halk efkarı çok iyi bilir. Bilakis Belediye yerinde bir tasfiye ile iflasdan kurtarılmıştır..."* cevabı verilmiştir[1031].

3.9.3.Siyasi Partilerin Örgütlenmeleri ve Faaliyetleri

7 Ocak 1946'da kurulan Demokrat Parti, 14 Mayıs 1950 seçimlerinde büyük bir çoğunluğun desteğini arkasına alarak iktidara gelmiştir. Özellikle Karabük'teki politik mücadelede genel ağırlığın, 1950 yılındaki 43 kişilik kurucu kadroya sahip DP[1032] lehine görünmesi, iktidar olmasıyla beraber başlayan özgül ağırlığını fazlasıyla hissettirmiş olduğunu gösterir. Şehirde CHP dışında Millet Partisi,

---

[1029]Yazıda, *"Önümüzdeki Belediye Seçimlerinde Reyini vereceğin DEMOKRAT PARTİ BELEDİYE MECLİSİNİN...Şehrinin her bakımdan inkişafını, Tekamülünü sağlamak için Hükümetle işbirliği yapacağını unutma..."* denilmiştir. Bkz. *Demokrat Karabük,* 1 Kasım 1955, Sayı:84-365, s.1., Yine *"Muhterem Seçmenler, Belediye Seçimi yaklaşırken"* başlıklı yazılar için bkz. *Demokrat Karabük,* 2 Kasım 1955, Sayı:84-366, s.1., 8 Ekim Cumartesi günü de *"Belediye Meclis Seçimleri"* başlığıyla Karabük DP aday listesinin, seçimleri büyük bir çoğunlukla kazanacaklarına dair genel bir kanaat olduğunu söylemiştir. Bkz. *Demokrat Karabük,* 8 Ekim 1955, Sayı:84-351, s.1.

[1030]3 Kasım Perşembe günü Müstakil listeden Belediye Meclisine adaylığını koyan Eczacı Necmi Ak'ol'un, istifasını İlçe Seçim Kuruluna verdiğini ve adaylıktan çekildiğini bildirmiştir. Bu istifa üzerine harekete geçen bazı şahısların, Necmi Ak'ol'un istifa sebepleri hakkında rencide edici mahiyette söylentiler ortaya attığından bahsetmiştir. Bu noktada Necmi Ak'ol'un savunuculuğunu yapmış ve kendisinin gerçeklerin tezahürü karşısında ve tamamen kendi bilincinin emrine uyarak adaylıktan çekildiğini belirtmiştir. Bkz. *Demokrat Karabük,* 3 Kasım 1955, Sayı:84-367, s.1., Sayı:84-370, s.1., 9 Kasım Çarşamba günü de Müstakil adaylardan Hilmi Gülay'ın belediye tarafından şehir su şebekesine verilen suyun mikroplu olduğunu ileri sürdüğünü ve belediyenin bu suyu bir defa bile tahlil ettirmediğini iddia ettiğinden bahsetmiştir. Ayrıca Gülay'ın, belediye için bu suyu tahlil ettirdiğini ispat ederse Müstakil adaylıktan istifa edeceğine yönelik söz verdiğini de iddia etmiştir. Ardından söz konusu Demokrat Karabük gazetesi şunları söylemiştir: *"...Karabüklüler tarafından namuslu bir insan olarak tanınan Hilmi Gülay'ın suretlerini aynen neşrettiğimiz tahlil raporları karşısında verdiği sözü derhal yerine getirmesi beklenilmektedir..."* Bkz. Demokrat Karabük, 9 Kasım 1955, Sayı:84-372, s.1., *"Bir Demokrat Parti Belediye Meclisi Adayına Müstakil Bir Adayın Söyledikleri"* başlığı altında ise Müstakil adaylardan biri için arkadaşları tarafından yazıldığını ve bu emrivakiyi kabul etmek mecburiyetinde kaldığını söylediği iddia edilmiştir. Ayrıntılar için bkz. *Demokrat Karabük,* 7 Kasım 1955, Sayı:84-370, s.1., Bunlara son bir örnek olarak da *"Bir müstakil adayın Samimi İtirafı"* başlıklı yazısını verebiliriz. Bu yazıda D. Karabük gazetesi, Müstakil adaylardan birinin kendisi ile görüşen bir arkadaşına şu sözleri söylediğini duyurmuştur: *"Müstakil listede adaylığımı koyduğum için çok pişmanım..."* Detaylar için bkz. *Demokrat Karabük,* 2 Kasım 1955, Sayı:84-366, s.1.

[1031]Ayrıntılar için bkz. *Demokrat Karabük,* 8 Kasım 1955, Sayı:84-371, s.1.

[1032]Ek:15 bkz.

Hürriyet Partisi, Cumhuriyetçi Millet Partisi ve Cumhuriyetçi Köylü Millet Partisi gibi muhalif oluşumlar faaliyet yürütmüştür. Ancak on yıl boyunca genel anlamda muhalefetin *sesi* CHP olmuştur.

1951 ara seçimleri öncesinde iktidar ve muhalefet nezdinde çalışmalar hız kazanmıştır. Safranbolu Karabük gazetesinin 30 Ağustos 1951 tarihli nüshasında, milletvekilliği seçimi çalışmalarının günden güne heyecanını artırdığı yazılmıştır. Bu doğrultuda, DP milletvekilleri ve propaganda kollarının köy ve ilçeleri dolaştığı, DP adayı Esat Kerimol ve MP adayı Prof. Hüsameddin Tosbi'nin seçmenlerle temaslara başladıkları ifade edilmiş, CHP adayı Kemal Satır'ın da ilçelerde ve köylerdeki gezilerine devam etmekte olduğu ve parti toplulukları tarafından karşılandığı duyurulmuştur. Ayrıca Safranbolu Karabük gazetesinin kurucusu ve aynı zamanda Zonguldak İl İdare Kurulu üyesi olan Tahir Akın Karauğuz'un başkanlığında kurulan, propaganda ve yayın kolunun çalışmalarına hız verdiğinden bahsedilmiştir[1033].

Ertesi gün CHP adayı Kemal Satır, Bartın Ulus ve Safranbolu gezilerinden sonra Karabük'e geldiği bildirilmiştir. Diğer yandan Millet Partisinin de hafta içi propaganda faaliyetine devam ettiği aktarılmıştır[1034]. 5 Eylül günü haberlerden yansıyanlara bakıldığında ise Kemal Satır CHP Milletvekillerinden Avni Doğan ve Halil Sezai Erkut'un konuşmalarının CHP'liler ve halk tarafından büyük bir ilgiyle dinlendiğine ulaşılmıştır. Buradaki konuşmalardan en dikkat çekeni kuşkusuz, 9. Dönem Yozgat Milletvekili Avni Doğan'ın konuşmalarındaki ifadeler olmuştur. Doğan, vatan ve memleket davalarını her şeyin üzerinde tutulması gerektiğine değinmiş ve DP'nin millet eliyle *kulağının çekilmesi* zamanının geldiğini belirtmiştir[1035].

Millet Partisi de seçimlerden 9 gün önce 7 Eylül Cuma günü, düzenlediği açık hava toplantısında, söz alan konuşmacılar hem eski hem de yeni iktidarı eleştirmişlerdir[1036]. Fakat muhalefetin bu çalışmaları, halk üzerinde beklenen etkiyi

[1033] *"Seçim faaliyetleri Hararetli Bir Safhaya Girdi"* başlıklı haberin detayları için bkz. *Safranbolu Karabük,* 30 Ağustos 1951, Sayı:16, s.1-3.
[1034] *Safranbolu Karabük,* 1 Eylül 1951, Sayı:17, s.1.
[1035] *Safranbolu Karabük,* 5 Eylül 1951, Sayı:18, s.1.
[1036] *Safranbolu Karabük,* 8 Eylül 1951, Sayı:19, s.1.

gösterememiştir. Çünkü 1951 ara seçimleri, DP'nin yaklaşık bir buçuk yıl sonra yeni bir seçim zaferi kazanıp, siyasi konumunu güçlendirmesi ile sonuçlanmıştır.

Safranbolu Karabük gazetesinin 6 Şubat 1952 tarihli nüshasının 3. sayfasında, Karabük CHP Ocak kongrelerinin başladığı duyurulmuştur. Bu bağlamda, 10 Şubat Pazar günü Yenişehir Semt Ocağı ve 17 Şubat Pazar günü de İstasyon Semt Ocağında kongrelerin yapılacağı bildirilmiştir. Ancak 10 Şubat günü Yenişehir Semt Ocağı kongresi yapılmak üzere toplanmışsa da tüzüğe göre *çoğunluk* olmadığından dolayı kongre 17 Şubat Pazar gününe bırakılmıştır[1037].

1952 yılında Cildikısık'a bağlı 5 köyde CHP kongreleri yapılmıştır. Kongrelerde, köylü vatandaşlar zamlardan şikayetçi olmuşlar, DP'nin gidişatını eleştirmişlerdir. Karaşar köyü CHP'lilerden bir vatandaş ise köyde ilkokul çağında 60'dan fazla çocuk bulunduğunu ve köylerinde okul olmadığı gibi öğretmen de bulunmadığını beyan etmiştir. Ayrıca hararetli geçen kongrede köylüler, 1950 seçimlerinden öncekine göre fiyatların %100 artmış olduğuna ve yegâne giyecekleri olan pamuklularında artmasından ve çocuklarının gömleksiz olduğunu söyleyerek iktidara sitem etmişlerdir.

30 Mart 1952'de, Abdurrahman Boyacıgiller, Ahmet Tahtakılıç, A. H. Pamukoğlu ve Osman Bölükbaşı'ndan müteşekkil Millet Partisi mensupları da bir açık hava toplantısı yapmışlar ve çeşitli konularda konuşmuşlardır. Aynı partinin 19 Nisan Cumartesi günü saat 16.00'da Karabük kongresi yapılmıştır. Konuşmacılar diğer partileri eleştirmişlerdir. Geç saate kadar süren kongrede, yeni idare kurulu seçilmiştir. Bu doğrultuda yeni idare kurulu şu isimlerden oluşmuştur: Başkanlığa Talat Yavuz, Vekilliğe Yakup Kefelioğlu, Sekreterliğe Yaşar Doğancı, Saymanlığa Cihat Benice, Üyeliklere de Nihat Büyükcingöz, Burhan Gülsoy ve Abdülkadir Ertaç. Aynı yılın ekim ayında da CHP'nin ilçe kongreleri devam etmiştir. Bu meyanda, 19 Ekim Pazar günü Devrek ilçesi kongresi toplanmıştır. Kongrede Karabük'ü temsilen Cihat Aytun hazır bulunmuştur[1038].

26 Ekim 1952 Pazar günü, CHP tarafından siyasi açık hava toplantısı tertiplenmiştir. Toplantı için, CHP Genel Sekreteri Kasım Gülek, Ordu Milletvekili Naşit Fırat, Ulus

[1037] *Safranbolu Karabük,* 6 Şubat 1952, Sayı:63, s.3., 13 Şubat 1952, Sayı:65, s.2.
[1038] *Safranbolu Karabük,* 22 Mart 1952, Sayı:76, s.1-3., *Yeni Karabük,* 1 Nisan 1952, Sayı:28, s.2., 22 Nisan 1952, Sayı:34, s.2. *Safranbolu Karabük,* 22 Ekim 1952, Sayı:129, s.2.

gazetesi yazarlarından Nurettin Artam, eski Kastamonu Milletvekili Hamdi Çelen gibi çok sayıda kişi Karabük'e gelmiştir. Kasım Gülek ve arkadaşları pazar sabahı, Safranbolu'ya gitmişlerdir. Burada CHP, MP ve DP merkezlerini ve Safranbolu'yu Kalkındırma Derneğini ziyaret etmişler ve halkla temas kurmuşlardır. Saat 13.00'de miting başlamıştır. Oldukça kalabalık yerlerini almıştır. Alkışlar eşliğinde kürsüye çıkan Kasım Gülek, topluluğa yaptığı konuşmada Türk işçisi için övgü dolu sözler sarf etmiş ve daha sonra Karabük'ten ayrılmışlardır[1039].

16 Kasım 1952 Pazar günü saat 10.00'da Hilal Sineması salonunda, CHP Karabük itibari ilçe kongresi toplanmıştır. Kongreyi İdare Kurulu Başkanı Muharrem Sürmen açmıştır. Daha sonra yapılan yeni idare kurulu seçimlerinde, Başkanlığa Vedat Balkaya, Üyeliklere Cihat Aytun, Salim Giray, Kadir Uluçay, Raşit Ünlü, Ahmet Tunalı, Şevket Kocaman ve Kenan Uğraşkan seçilmişlerdir[1040]. Karabük'te bir lise açılması, CHP kongrelerinde belirtilen dileklerden olmuştur. Dolayısıyla bu, 1953 yılında açılmış olan DÇ Lisesi konusunda pay sahibi olduklarını göstermiştir[1041].

Yeni Karabük gazetesinin 5 Şubat 1952 tarihli nüshasından, Karabük DP idare kurulunun görevine son verildiği öğrenilmiştir. Detaylarda, idare kurulundaki yolsuzluk işinin tamamen çözüldüğü ve uzun zamandan beri gizli gizli yapılmakta olan tahkikatın sona erdiği ifade edilmiştir. Gazetedeki ifadelere göre, DP İl İdare Kuruluna yapılan yazılı bir ihbarda idare kurulunun işlerinde birçok yolsuzluk ve kayırmacılığın yapıldığı bu sebeplerden de müşkül duruma sokulduğu ve parti prestijinin kaybolduğu bildirilmiştir. Aynı gazetenin 12 Şubat günkü nüshasından da Karabük'te DP Geçici İdare Kurulunun oluşturulduğu ve başkanlığa Kazım Tuncay'ın getirildiği görülmüştür[1042].

15 Nisan 1952 Salı günü, DP Yenişehir kongresi yapılmıştır. Kongreye Fevzi Fırat başkanlık yapmıştır. Yeni idare kuruluna da Fevzi Fırat, Ökkeş ve Ertem Beyler, Hüseyin Kaba, Muhsin Atmaca, Cemal Kulaksız seçilmişlerdir[1043]. 27 Nisan Pazar günü saat 14.00'te de parti lokalinde, Merkez Semt Ocağı kongresi

---

[1039] *Safranbolu Karabük,* 29 Ekim 1952, Sayı:131, s.1-4.
[1040] *Safranbolu Karabük,* 19 Kasım 1952, Sayı:137, s.2. V. Balkaya, Karabük'te aynı zamanda fotoğrafçılık yapan bir esnaf idi. Bkz. *Karabük Postası,* 21 Şubat 1959, Sayı:719, s.1.
[1041] *Safranbolu Karabük,* 20 Aralık 1952, Sayı:145, s.1.
[1042] *Yeni Karabük,* 5 Şubat 1952, Sayı:12, s.1-3. K. Tuncay ile gündeme ilişkin yapılan mülakat için ayrıca bkz. 12 Şubat 1952, Sayı:14, s.1-2.
[1043] *Safranbolu Karabük,* 16 Nisan 1952, Sayı:83, s.2.

gerçekleştirilmiştir. Eski idare kurulu bir senelik faaliyet raporunu okumuş daha sonra yeni idare kuruluna da İbrahim Odabaşı, Mümtaz Çehreli, Mehmet Vergili, Sabri Gürata ve Dursun Durmaz gibi isimler getirilmiştir[1044].

1 Haziran Pazar günü, günlerden beri merakla beklenen DP'nin kongresi yapılmıştır. Kongrede, 3 ay önce işbaşından uzaklaştırılan Fevzi Fırat Grubu yeniden göreve gelmek istemiştir. Bu durum mücadelenin ortaya çıkmasına sebep olmuştur. İş raporu üzerinde çetin tartışmalar yürütülmüş ve iki grup birbirine suçlamalarda bulunmuştur. Neticede, Genel İdare Kurulunun işbaşına getirdiği grup mağlubiyete uğramış dolayısıyla Fevzi Fırat'ın başında bulunduğu grup kazanmıştır. Yeni idare kuruluna da Fevzi Fırat 59, Hüseyin Kaba ve Şefik Kocasoy 56, Mehmet Vergili ve Feridun Sezer 53, Niyazi Kahveci ve Muharrem Özyurt 54 oy ile seçilmişlerdir. Salim Kale 30, Kemal Sungun 28, Ali Kaya 26, Kazım Tuncay 25, Mustafa Cebeci 23, Cafer Bayraktar 20 ve İbrahim Odabaşı ise 12 oyla yedekte kalmışlardır[1045]. Bu kongreye dair Yeni Karabük gazetesinde de haber paylaşılmıştır. Bu haberde, Fevzi Fırat'ın heyecanlı bir konuşma yaparak partide ikilik olmadığını söylediği, Zonguldak teşkilatı içerisindeki anlaşmazlıkların kardeş anlaşmazlığı olduğunu ve DP'nin kale kadar sağlam bulunduğunu belirttiği aktarılmıştır[1046].

Aynı gazetenin 11 Kasım 1952 tarihli nüshasında, Karabük DP İlçe İdare Kurulu üyesi Mehmet Vergili'nin istifa ettiği duyurulmuştur. Gazetenin öğrendiğine göre bu istifanın sebebi, son zamanlarda partiden ihraç edilmek istenen bazı kurucular hakkında idare kurulunun verdiği kararların, Mehmet Vergili tarafından uygun görülmemesi ve birkaç kişi tarafından hazırlanan tertiplerin de idare kurulunun kararı gibi gösterilmek istenmesi olmuştur. Özellikle Tarık As, İbrahim Odabaşı, Ali Dedeoğlu ve Ali Haydar Seymen'in tüm yalanlamalara rağmen ihraç edilmek istendikleri ve bu yolda karar alındığı halde, M. Vergili'nin bu işten haberi olmadığı söylenmiştir. Mehmet Vergili partiden istifa ettiğini doğrulamış ve idare kurulunun kararlarını onaylamadığını belirtmiştir. Ayrıca başka bir partiye kaydolmayacağını, ilerleyen günlerde yapılacak kongrelerdeki vaziyete göre de yeniden partiye girmesinin mümkün olduğunu ifade etmiştir[1047].

[1044] *Yeni Karabük,* 29 Nisan 1952, Sayı:36, s.2.
[1045] *Safranbolu Karabük,* 4 Haziran 1952, Sayı:97, s.1-2.
[1046] *Yeni Karabük,* 3 Haziran 1952, Sayı:46, s.1-3.
[1047] *Yeni Karabük,* 11 Kasım 1952, Sayı:91, s.2.

18 Nisan 1953 tarihli Safranbolu Karabük gazetesinde, Karabük DP Ocağı içindeki kutuplaşmadan ve bunların birbiriyle mücadele halinde olduğundan söz edilmiştir. Kurucuların başında bulundukları birinci grubun, belediyeciler olduğu ve sendikacıların da bunları desteklediği belirtilmiştir. Yeni Karabük gazetesinin de basındaki destekçileri olduğu söylenmiştir. Diğer grubun da ilçe idare kurulu seçiminde ilk grubu yenerek yerlerine geçen Fırat grubu mensuplarından oluştuğu açıklanmış ve kendilerini Demokrat Karabük gazetesinin tuttuğu bildirilmiştir[1048].

18 Nisan günü düzenlenen CHP Üçbaş kongresi çok hararetli geçmiştir. Bu kongrede, köyün yol, su, sağlık, orman ve okul işlerinde DP'nin vaatlerini yerine getirmediği belirtilmiş ve partizanlıktan şikâyet edilmiştir. Yapılan seçim sonucunda ocak idare kuruluna şu isimler getirilmiştir: Mahmud Yılmaz, Ali Kaplan, Hakkı Şahin ve Tevfik Kaplan. 19 Nisan 1953 Pazar günü ise Millet Partisi Kapullar köyü ocak kongresi yapılmış ve Karabük idare kurulu da kongrede hazır bulunmuştur. 20 Haziran 1953 tarihli Safranbolu Karabük gazetesinde, 14 Haziran Pazar günü Karabük'te, CHP İlçe Yönetim Kurulu tarafından bir siyasi toplantı düzenlendiği bildirilmiştir. Pek çok partililerin katıldığı bu toplantıda konuşmacıların, DP'ye eleştiri getirdiklerinden bahsedilmiştir[1049].

29 Ocak 1955 Cumartesi günü, DP İl İdare Kurulu Başkanı Necati Tanyolaç ve idare kurulu üyelerinden Ramiz Karakaş ve Adnan Taneri şehre gelmişlerdir. Parti ocak ve merkez idare heyetlerinin katılımıyla yapılan karma bir toplantıya iştirak etmişlerdir[1050].

DP'nin CHP içinden çıktığı gibi Hürriyet Partisi de DP'den ayrılarak, Aralık 1955'te kurulmuştur[1051]. Mart 1956'da da Karabük'te önce partinin binası açılmıştır. 8 Mart 1956 tarihli Müstakil gazetesinde, 10 Mart Cumartesi günü partinin Karabük teşkilatının yapılacak bir merasimle faaliyete geçeceği duyurulmuştur. Ayrıca, müteşebbis heyeti olarak Ali Kalafatoğlu, Behçet Derman ve İhsan Kes'ten oluşan kurucu heyetin, resmen kaymakamlık ve emniyet amirliğine müracaatta bulundukları ve teşkilatın kuruluş müsaadesini aldıkları bildirilmiştir. Aynı gazete ertesi gün, ilk

[1048]Tüm detaylar için *"D. PARTİDE Hizipler çarpışıyor"* başlığına bkz. *Safranbolu Karabük,* 18 Nisan 1953, Sayı:166, s.1.
[1049]*Safranbolu Karabük,* 29 Nisan 1953, Sayı:167, s.1., 20 Haziran 1953, Sayı:173, s.1.
[1050]*Demokrat Karabük,* 1 Şubat 1955, Sayı:84-194, s.1.
[1051]Detaylar için bkz. Diren Çakmak, *"Türk Siyasal Yaşamında Bir Muhalefet Partisi Örneği: Hürriyet Partisi (1955-1958)",* Gazi Akademik Bakış, Cilt 2, Sayı 3, 2008, s.154.

toplantısını ve ilçe idare kurulunun görev paylaşımı yaptığından bahsetmiştir. Buna göre Başkan Avukat Ali Kalafatoğlu, İkinci Başkanlığa Avukat Behçet Derman, Saymanlığa Manifaturacı İhsan Kes ve Kâtipliğe ise Ahmet Özdemir seçilmiştir. Böylece Fevzi Lütfi Karaosmanoğlu ve arkadaşları tarafından kurulan Hürriyet Partisi'nin, Karabük teşkilatı teşekkül etmiştir[1052].

Hürriyet Partisi'nin, 7 Eylül 1957 Cumartesi günü saat 15.30'da Zevk Sinemasında ilçe kongresi yapılmıştır. Kongreye Doktor Orhan Köprülü, Ziya Termen, Cemal Kıpçak, Hüseyin Balık, eski Milletvekillerinden Fehmi Açıksöz ve Zonguldak Ereğli teşkilatı Başkanı Abdülkadir Karadeniz, Zonguldak İl Başkanı Turgut Güneli katılmışlardır. Yapılan divan seçiminde başkanlığa Abdülkadir Karadeniz seçilmiştir. Kongrede, Cemal Kıpçak, Tarık As, Fehmi Açıksöz, CHP İlçe Başkanı Sabahattin Onat, CMP adına Yakup Kefeli, Orhan Köprülü ve Kastamonu Milletvekili Ziya Termen söz almışlar ve hiddetli şekilde DP'ye yüklenmişlerdir. Yapılan seçim sonucunda ise HP İlçe İdare Kurulu şu kişilerden kurulmuştur: Ali Kalafatoğlu, Behçet Derman, Salim Kale, İhsan Kes, Mustafa Cebeci, Tarık As ve Ahmet Özdemir[1053]. Karabük Hürriyet Partisi teşkilatı halktan beklediği ilgiyi pek görememiştir. Nihayetinde 29 Kasım 1958 tarihli Karabük Postasında da ilçe teşkilatının fesih için hazırlıklara başladığı duyurulmuştur[1054]. Kurucu kadrosundaki Ali Kalafatoğlu ve Behçet Derman gibi isimler de bir süre sonra CHP'ye geçiş yapmışlardır.

[1052] *Yeni Karabük,* 7 Mart 1956, Sayı:858, s.1., Hürriyet Partisi Karabük teşkilatının, İhsan Kes Ticarethanesinin üzerindeki binada faaliyete geçeceği bildirilmiştir. Bkz. *Müstakil,* 8 Mart 1956, Sayı:111, s.1., 9 Mart 1956, Sayı:112, s.1.

[1053] *Karabük Postası*, 9 Eylül 1957, Sayı:272, s.1. 10 Eylül 1957, Sayı:273, s.1. Çeşitli hizipler nedeniyle, Tarık As ve İbrahim Odabaşı DP'den ihraç edilerek uzaklaştırılmışlardır. Daha sonra Tarık As, Hürriyet Partisine girmiştir. Bu kişilerin yeniden DP'ye alınacaklarına dair ortada dolaşan söylentilerin nihayet gerçekleşmiş bulunduğu ve her iki eski DP'linin tekrar partiye alındıkları duyurulmuştur. Ayrıntılar için bkz. *Karabük Postası,* 13 Aralık 1958, Sayı:650, s.1. Fakat yine Karabük Postası tarafından konuyla ilgili yayımlanan bir başka haberinde ise kendisiyle konuştuklarını Tarık As'ın halihazırda DP'ye girmediğini ve şimdilik müstakil kalmak arzusunda bulunduğunu ifade ettiğini açıklamıştır. Bkz. *Karabük Postası,* 15 Aralık 1958, Sayı:651, s.1. Hürriyet Partisinin feshinden sonra hiçbir partiye girmeyip müstakil kalan Cemal Kıpçak ve DP'den istifa ettikten sonra CHP'ye giren Hüseyin Balık ise bu partiden 1957 seçimlerinde Ankara'dan milletvekili seçilmiştir. 1960 yılında da bu iki siyasi, tekrar DP'de bir araya gelmişlerdir. Bkz. *Karabük Postası,* 8 Şubat 1960, Sayı:999, s.1. K.g. Karabük Postasının Hüseyin Balık için DP'den *'istifa'* ettiği bilgisine karşın Müstakil gazetesi, DP Müşterek Haysiyet Divanı tarafından kendisinin *'ihracına'* karar verildiğini duyurmuştur. Ayrıntılar için bkz. *Müstakil,* 1 Ocak 1956, Sayı:62, s.1.

[1054] *"Hürriyet Partisinin feshinden sonra Şehrimiz H.P. Teşkilatıda feshediliyor" Karabük Postası,* 29 Kasım 1958, Sayı:638, s.1.

1954 yılında Osman Bölükbaşı öncülüğünde, Cumhuriyetçi Millet Partisi kurulmuştur[1055]. 26 Şubat 1956 Pazar günü CMP'nin, Zonguldak İl İdare Kurulu Başkanı Yüksek Mühendis Halil Altınok'un başkanlığı altında bütün kaza teşkilatından ikişer temsilci ile Karabük'te bir *"karma toplantısı"* yapılmıştır. Bu toplantıda, parti teşkilatının bir an önce tamamlanması ve özellikle teşkilat bulunmayan köylerde hızlıca teşkilat kurularak seçimlere hazır bir vaziyette bulunması gerekli kararlar verilmiştir. Bu doğrultuda köy teşkilatını kurmak için köylere gidecek ekipler hazırlanmıştır. Parti kongrelerinin ise pek yakında başlayacağı duyurulmuştur[1056].

Müstakil gazetesi 4 Mayıs 1956 Cuma günü, CMP Genel Başkanı Osman Bölükbaşı'nın Karabük'e geleceğini ve siyasi bir konuşma yaptıktan sonra ayrılacağını kamuoyuna açıklamıştır. Ayrıca bu haberden, o tarihte Karabük İlçe teşkilatı Başkanının Nihat Büyükcingöz olduğu öğrenilmiştir[1057]. 26 Mayıs Cumartesi günü Gerede de pazar günü de Zonguldak'ta seçmenleriyle buluşan Bölükbaşı'nın, Devrek'teki mitingi Devrek Kaymakamlığı tarafından yasaklanmıştır[1058]. Karabük'teki yapacağı söylenen siyasi konuşmasının ise gerçekleştiği görülmemiştir.

1 Haziran 1956 tarihli Müstakil gazetesi, CMP Karabük İlçe Başkanlığının üyelerine olan tebliğini yayımlamıştır. Bildiriye göz atıldığında, Karabük'e bağlı Yenice nahiyesinin Çeltik, Cebeciler, Cihanbey, Çengeller, Bağbaşı, Günye Ağbaşı, Günye Hasan Kadı, Günye, Dere, Hisar, Ibrıcak, Tır, Sekse, Kaya Arkası, Satu ve Nadırlar köylerindeki ocak kongrelerinin 3 Haziran Pazar günü saat 10.00'da kongreler yapılacağının duyurulduğu bilgisine ulaşılmıştır. 6 Haziran Çarşamba günü de ilçe başkanlığı bu sefer, CMP Yenice bucağının yıllık kongresinin 9 Haziran Cumartesi

---

[1055]Ferit Salim Sanlı, *Cumhuriyetçi Köylü Millet Partisi'nden Milliyetçi Hareket Partisi'ne- Tarihi Süreç, İdeoloji ve Politika (1960-1969)*, Ötüken Yayınları, İstanbul 2019, s.95. K.g. Kemal Karpat, 1954 yılında kurulan bu partinin ismini CMP değil CKMP olarak belirtmiştir. Bkz. Kemal Karpat, *Kısa Türkiye Tarihi 1800-2012,* Timaş Yayınları, 7. Baskı, İstanbul Kasım 2017, s.201. Ancak bu bilgi doğru değildir. Çünkü 1958 yılında, CMP Genel Başkanı Osman Bölükbaşı ile Türkiye Köylü Partisi Genel Başkanı Tahsin Demiray'ın anlaşması sonucunda CKMP ismi altında birleşilmiştir. Bkz. Muhammet Çiçek, *Cumhuriyetçi Köylü Millet Partisi ve Türk Siyasi Hayatındaki Yeri,* İstanbul Üniversitesi Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Enstitüsü Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2014, s.37. Ayrıca bkz. *Cumhuriyet,* 17 Ekim 1958, Sayı:12.294, s.1.

[1056]*Müstakil,* 29 Şubat 1956, Sayı:105, s.1.

[1057]*"Osman Bölükbaşı Şehrimize Geliyor !.."* başlıklı haberin detayları için bkz. *Müstakil,* 4 Mayıs 1956, Sayı:135, s.1.

[1058]*Müstakil,* 29 Mayıs 1956, Sayı:152, s.1., 30 Mayıs 1956, Sayı:153, s.1., 31 Mayıs 1956, Sayı:154, s.1.

günü saat 10.00'da icra edileceğini açıklamıştır. Müstakil gazetesinin 8 Haziran Cuma günkü nüshasında, *"Cumhuriyetçi Millet Partisinin Faaliyetleri"* başlığı altında şunlar aktarılmıştır: CMP Karabük teşkilatının son günlerde birçok ocak teşkilatı açmaya başladığı ve pazar günü Karabük İlçe Lokalinde Mareşal Fevzi Çakmak Ocağı adı altında bir ocak açılacağı[1059]. Yeni Karabük gazetesinin 10 Ekim 1956 Çarşamba günkü sayısında da CMP Karabük Kaza kongresinin o gün saat 15.00'te parti lokalinde yapılacağından söz edilmiştir. Çarşamba günü yapılan kongrede, CMP Karabük teşkilatı İdare Heyeti Başkanlığına Yakup Kefelioğlu seçilmiştir[1060].

Muhalefetin CMP kanadında bunlar yaşanırken iktidar partisinde de istifalarla sancılı bir sürece girilmiştir. Bu ayrılıklardan biri, teşkilatın önemli isimlerinden Ahmet Aladağ'dan gelmiş ve kendisinin HP'ye gireceği söylenmiştir. Diğeri İktisadi Devlet Kuruluşunda çalışması nedeniyle, İşletmeler Bakanlığının genelgesi üzerine DP Karabük İdare Heyeti Başkanlığından Hüseyin Kaba'nın istifa etmesidir. Bunun ardından dolaşan söylentilere göre, bir müteşebbis heyetin kurulacağı belirtilmiştir. Bir kısım partililer Belediye Başkanı Fevzi Fırat'ın başkanlığı üstleneceği hususunda hemfikir bulunsalar da belediye başkanlığı vazifesinin ağırlığı ve çokluğundan ötürü F. Fırat'ın bu hizmeti üstüne almayacağı kanaatinin hâkim olduğu yazılmıştır. DP Başkanlığı için ileri sürülen diğer isimlerin başında ise Mehmet Vergili ve Kemal Güneş'in bulunduğu aktarılmıştır. 23 Eylül Pazar günü, Necati Tanyolaç başkanlığındaki heyet kazaya gelmiş ve bir *'geçici idare heyeti'* kurmaya karar vermiştir. Geçici idare heyeti ise şu isimlerden kurulmuştur: Fevzi Fırat, Kemal Güneş, Mehmet Vergili, Niyazi Kahveci, İsmail Çetinkaya, Dr. Asım Cangören ve Sabri Yavuz. Pazar günü kurulan bu Karabük DP Geçici İdare Heyeti toplanarak, vazife taksimi yapmıştır. Neticede, Başkanlığa Fevzi Fırat, İkinci Başkanlığa Mehmet Vergili, Sekreterliğe Sabri Yavuz, Muhasipliğe de Niyazi Kahveci seçilmiştir[1061].

[1059] *Müstakil,* 1 Haziran 1956, Sayı:155, s.1., 6 Haziran 1956, Sayı:159, s.1., 8 Haziran 1956, Sayı:161, s.1.

[1060] *Yeni Karabük,* 10 Ekim 1956, Sayı:1037, s.1., 12 Ekim 1956, Sayı:1039, s.1. CMP'nin sonraki başkanlarından biri de İbrahim Sesver olmuştur. Ancak 1958 yılının son günlerine doğru başkanlık görevinden istifa etmiştir. Bkz. *Karabük Postası,* 19 Aralık 1958, Sayı:664, s.1.

[1061] *Müstakil,* 17 Şubat 1956, Sayı:102, s.1., *Yeni Karabük,* 24 Eylül 1956, Sayı:1023, s.1., 25 Eylül 1956, Sayı:1024, s.1., 27 Eylül 1956, Sayı:1026, s.1.

26 Ocak 1957 tarihli Demokrat Karabük gazetesinde, bugünden itibaren DP Kaza teşkilatının kongrelerinin başlayacağı duyurulmuş ve DP Kaza İdare Heyeti eski Başkanı Hüseyin Kaba'nın başkanlığı altına yapılacağı söylenen kongrelerin, 10 Şubat'a kadar devam edeceği belirtilmiştir. 26 Ocak Cumartesi günü, Bürnük, Aşağı ve Yukarı Kızılcaveren Ocaklarının kongrelerinin yapılacağı bildirilmiştir. Söz konusu bu kongreler, belirtilen tarihte saat 18.00 ve 18.30'da ocak lokallerinde gerçekleştirilmiştir. 1 Şubat Cuma günü de Çerçiler ve Belen Ocak kongreleri icra edilmiştir. İsmail Çetinkaya'nın divan başkanı olduğu Çerçilerdeki kongrede yapılan seçimler sonucunda idare heyetine, İsmail Çetinkaya, Ahmet Özal, Tevfik Aslan, Abidin Özal, Mustafa Kartal; Üst kademe delegeliklerine ise Hüseyin Aslan, Ahmet Özal ve Tevfik Aslan seçilmişlerdir. Hüseyin Biçer'in ocak başkanı ve Hüseyin Kaba'nın divan başkanı olduğu Belen Ocak kongresinde ise gizli oyla yapılan seçimler sonucunda idare heyetine, Hüseyin Biçer, Ahmet Çetin, Mustafa Uludağ, Halil Ulu ve Durmuş Ünal; Üst kademe delegeliklerine ise Hüseyin Biçer, Mustafa Uludağ ve Halil Ulu getirilmişlerdir.

2 Şubat Cumartesi günü de Hüseyin Kaya'nın başkan olduğu Zobran Ocak teşkilatının yıllık genel heyet toplantısı düzenlenmiştir. Yapılan seçimler neticesinde idare heyetine, Hüseyin Kaya, Mustafa Kahraman, Hüseyin Ulaş, Kemal Sidal ve Sadık Yıldırım seçilmişlerdir. 5 Şubat Salı günü ise yeni kurulan Aceviz Ocağının ilk genel heyet toplantısı tertiplenmiştir. Seçimler sonunda idare heyeti, Mehmet Öztürk, Mustafa Ünal, Şaban Erdem, Ömer Öztürk ve M. Ali Şen'den kurulmuştur. Ayrıca bu köyden, CHP ve CMP'den istifa eden toplam 92 kişi DP'ye katılmıştır[1062].

Sonraki günlerde de benzer kongreler sürmüştür. Örneğin 6 Şubat günü Kılavuzlar köyünde, 10 Şubat günü ise Kızdap, Salmanlar, Saitler, Demirciler, Sipahiler, Bulak, Karabük köylerinde; 17 Şubat'ta da Yeşil Mahalle ve Kayabaşı Mahalle Ocak kongreleri gerçekleştirilmiştir[1063].

26 Ocak 1957 tarihli Karabük Postasında, DP'nin Zonguldak dahilindeki bütün ilçelerinin kongreleri sona erdiği ancak Karabük kaza kongresinin bir hayli geç

[1062] *Demokrat Karabük,* 26 Ocak 1957, Sayı:84-711, s.1., 30 Ocak 1957, Sayı:84-714, s.1., 4 Şubat 1957, Sayı:84-718, s.1., 5 Şubat 1957, Sayı:84-719, s.1., 7 Şubat 1957, Sayı:84-721, s.1.
[1063] *Demokrat Karabük,* 8 Şubat 1957, Sayı:84-722, s.1, 12 Şubat 1957, Sayı:84-725, s.1-2., 18 Şubat 1957, Sayı:84-730. Karabük köyünde DP kurucularından biri, Ahmet Çakır isminde bir vatandaştı. Bkz. *Demokrat Karabük,* 21 Şubat 1955, Sayı:84-211, s.1.

kalışının siyasi çevrelerde çeşitli söylentilere yol açmış bulunduğu yazılmıştır. Gazete, ilgililerin kongrenin bu kadar gecikmesinde başlıca sebep olarak, Kaza İdare Heyeti başkanının hasta bulunması ve ameliyat geçirmiş olduğunu ileri sürmekte olduklarını paylaşmıştır. Ayrıca kongrenin daha fazla geri kalmasının, Vilayet kongresinin de aksamasına sebep olacağını gözlemleyen Vilayet İdare Heyetinin, kaza teşkilatına bir telgraf göndererek kongreye derhal başlanmasını bildirdiği aktarılmıştır. Bu iş için eski Başkan Hüseyin Kaba'ya yetki vermiş bulunduğu açıklanmıştır[1064].

Nihayetinde 6 Mart Çarşamba günü saat 10.00'da Divan Başkanı Mustafa Saraç'ın başkanlığında Karabük kaza kongresi yapılmıştır. Kongrede faaliyet raporu, Kaza İdare Heyeti Başkanı Fevzi Fırat tarafından okunmuştur. Raporda kısaca, DP'nin Karabük'teki çalışmaları esaslı surette belirtilmiştir. Raporun kabulünün hemen ardından, Fevzi Fırat genel istek üzerine konuşmuştur. Sonra Mustafa Saraç konuşmuş ve Başbakan Adnan Menderes ve DP'ye büyük destek çıkmıştır. Gizli oyla yapılan seçim neticesinde de yeni idare heyeti şöyle kurulmuştur: Fevzi Fırat, Mehmet Vergili, Hüseyin Kaba, Vahit Özveren, Sabri Yavuz, Mehmet Akın ve Mustafa Telli asil üyeler; Dursun Durmaz, Kemal Güneş, Cemil Kulaksız, İsmail Çetinkaya, Ahmet Avdancı, Faik Karaoğlu ve Hamdi Yıldırım yedek üyeler.

12 Mart Salı günü, DP Kaza İdare Heyeti toplanarak iş bölümü yapmıştır. İttifakla verilen karara göre, Başkan Hüseyin Kaba, Başkan Vekili Mehmet Vergili, Sekreter Mustafa Telli, Sayman Mehmet Akın, Üye Fevzi Fırat, Vahit Özveren olmuştur[1065].

23 Mayıs 1957 tarihli Karabük Postasına göre, son günlerde şehrin siyasi çevrelerinde özellikle DP çevrelerinde dolaşan söylentilerin, sonunda 22 Mayıs Çarşamba günü bütün gelişmeleriyle patlak vermiştir. Gazetenin, akşam geç saatte telefonla Zonguldak'tan aldığı habere göre, Adnan Menderes'in imzasını taşıyan ve İl İdare Kuruluna gelen bir telgrafta, Karabük DP İdare Heyetinin düştüğüne işaretle, yeni idare heyetinin kurulması istenmiştir. Bu talimat üzerine hemen harekete geçen İl İdare Kurulu, ilçe teşkilatını haberdar etmiş ve yeni idare kurulunun teşkil

[1064]Detaylar için bkz. *Karabük Postası,* 26 Ocak 1957, Sayı:92, s.1.

[1065]*Demokrat Karabük,* 7 Mart 1957, Sayı:84-745, s.1-2., 14 Mart 1957, Sayı:84-751, s.1. Karş. 6 Mart günü yapılan kaza kongresinde idare heyetine seçilen yedek üyelerden Hamdi Yıldırım değil, Ahmet Yıldırım olarak da ifade edilmiştir. Ayrıca 12 Mart günü gerçekleştirilen görev paylaşımında üyeler içerisinde Sabri Yavuz'un ismi de geçmektedir. Bkz. *Karabük Postası,* 7 Mart 1957, Sayı:121, s.1. 14 Mart 1957, Sayı:127, s.1.

edilmesini bildirmiştir. Sonuç itibarıyla, yeni idare heyeti şu isimlerden kurulmuştur: Hüseyin Kaba, Kemal Güneş, Hakkı Kılıç, Sabri Yavuz, Hamit Aygün, Mustafa Haşlama ve Ahmet Avdancı. Yapılan görev dağılımı sonucunda, Başkan Hüseyin Kaba, İkinci Başkan Kemal Güneş, Sekreter Sabri Yavuz, Muhasip Mustafa Haşlama ve üyeler ise Hakkı Kılıç, Hamit Aygün ve Ahmet Avdancı olmuştur[1066]. Aynı gazetenin 28 Mayıs Salı günkü nüshasında da İl Haysiyet Divanı tarafından cuma akşamı yapılan toplantının sonunda, F. Fırat, Mehmet Akın ve Hüseyin Açıkgöz'ün DP'den ihraç edildikleri duyurulmuştur. Ayrıca alınan bu ihraç kararının onaylanmak üzere, merkez haysiyet divanına sunulduğu ifade edilmiştir. Yine Karabük Postası bu son değişikliklerin, siyasetle ilgili çevrelerde genel bir tasviple karşılandığını belirtmiş ve DP teşkilatında adeta bayram havası estiğinin söylendiğini bildirmiştir[1067].

Demokrat Karabük gazetesi de *"Güneş balçıkla sıvanmaz"* başlığı altında yazı yayımlamıştır. Yazıya, Belediye Başkanı F. Fırat aleyhinde bir aydan fazla bir zamandan beri, geniş bir iftira kampanyası açıldığı ve hemşehrilerin gözünden kaçmadığını söyleyerek başlamıştır. Sonra kendisinin yüz binlerce dönüm arazi satın aldığı ve pek çok ticari işlerde ortak olduğunu ileri sürdüklerine değinmiştir. F. Fırat'ın da bu isnatların daha ileri götürüldüğünü görünce, talep edilmediği halde mal beyanında bulunduğunu ve resmi dairelerden aldığı vesikaları kamuoyuna yayımlamak suretiyle ispat ettiğini yazmıştır. Karabük kamuoyunun bu belgelerin yayımlanması üzerine F. Fırat'a olan hayranlığını artırdığını söylemiştir. Bu iftira kampanyasını açanlarında ummadıkları bu netice karşısında ilk anda şaşırdıklarını sonra yeni bir taktiğe başvurarak, kendisi hakkında alınan kararın kamuoyu tarafından onaylanmış gibi yayım yaptırmaya kalkıştıklarını vurgulamıştır. K. Postası'da *"Lüzumlu bir açıklama"* başlığı altında, D. Karabük gazetesinin yazısına cevap vermiştir. Bu yazıda, şunun veya bunun etkisi ile neşriyat yaptırılabilecek bir gazete olmadıklarını ve bugüne kadar ki yayın hayatlarının da bunu açıkça gösterdiğini belirtmişlerdir. Şu cümle ile de yazıya nokta koymuşlardır:

[1066]*Karabük Postası,* 23 Mayıs 1957, Sayı:182, s.1. 24 Mayıs 1957, Sayı:183, s.1.
[1067]*Karabük Postası,* 28 Mayıs 1957, Sayı:186, s.1. Detaylar için bkz. *Karabük Postası,* 29 Mayıs 1957, Sayı:187, s.1.

"…Gazetemize yapılan bu gibi isnat ve iftiraları, şiddetle tel'in ve protesto ederiz." [1068].

14 Eylül Cumartesi günü CHP İlçe Teşkilatı Başkanlığının bir bildirisi üzerine, tüm partililer saat 15.00'te parti binasında toplanarak iş birliği ve CHP Kurultayı kararları üzerinde müzakerelerde bulunmuşlardır. 16 Eylül Pazartesi günü CMP Kaza Teşkilatı, saat 18.00'de parti binasında toplantı yapmıştır[1069]. DP ise 11 Ekim Cuma günü, biri Ovacuma diğeri Toprakcuma'da olmak üzere iki adet açık hava toplantısı düzenlemiştir. Binlerce vatandaşın katıldığı Ovacuma'da ki toplantıyı, Ocak Başkanı Mustafa İşözen açmış ve iktidarın sekiz senelik icraatlarını belirtmiştir. Milletvekili adayı Ali Kaya'nın muhalefet partilerinin konuşmacılarının iddialarına yanıt getirmiştir. Toprakcuma'da ki toplantıya ise tüm civar köylerin halkı iştirak etmiştir. Toplantıyı Kazım Özyaman açmıştır. Yaşar Kuzucu bir konuşma yaparak iktidarın icraatına değinmiştir. Son olarak, Kemal Yıldıran muhalefet hatiplerinin iddialarına cevap vermiştir[1070].

12 Ekim 1957 tarihli K. Postasına göre, DP İlçe İdare Kurulu Başkanı Hüseyin Kaba hem İlçe İdare Kurulu Başkanlığından hem de İdare Heyeti Azalığından istifa etmiştir. İlçe başkanının, istifasına sebep olarak son günlerin siyasi olaylarına işaret ettiğini belirtmiştir[1071].

Seçimlerin yaklaştığı günlerde DP, ilk hoparlör yayınını cumartesi günü saat 15.00'te yapmıştır. Bunu takiben CHP'de bir propaganda yayını gerçekleştirmiştir. Parti lokallerinde yapılan bu yayınlar, vatandaşlar tarafından büyük bir alaka ile dinlenmiştir. Ayrıca 19 Ekim Cumartesi günü DP, Safranbolu ve Yenice'de iki büyük açık hava toplantısı tertiplemiştir[1072].

10 Mart 1958 tarihli D. Karabük gazetesi Zonguldak'tan aktardığı haberde, DP İl, İlçe İdare Heyetlerinin saat 14.00'de DP İl merkezinde ortak toplantı yapıldığını

[1068]Ayrıntılar için bkz. *Demokrat Karabük,* 30 Mayıs 1957, Sayı:84-812, s.1. *Karabük Postası,* 31 Mayıs 1957, Sayı:189, s.1.
[1069]*Karabük Postası,* 16 Eylül 1957, Sayı:278, s.1. 17 Eylül 1957, Sayı:279, s.1.
[1070]*Demokrat Karabük,* 12 Ekim 1957, Sayı:84-923, s.1-2.
[1071]Hüseyin Kaba verdiği beyanatta şunları dile getirmiştir: *"Bütün bir efkarın önünde cereyan eden dürüst ve hakikaten D.P. zaviyesinden lüzumlu bir mücadelenin neticesinde alınan kararlar ideal ve dürüst particiliğimi rencide etmiştir…"* Detaylar için bkz. *Karabük Postası,* 12 Ekim 1957, Sayı:303, s.1.
[1072]*Demokrat Karabük,* 14 Ekim 1957, Sayı:84-924, s.1., 21 Ekim 1957, Sayı:84-930, s.1. *Karabük Postası,* 21 Ekim 1957, Sayı:311, s.1.

yansıtmıştır. 4 Eylül Perşembe günü ise Fevzi Fırat başkanlığında toplanan DP Kaza İdare Heyeti, gündemlerinde bulunan işleri müzakere ederek karara bağlamıştır[1073].

Karabük basınında 4 Aralık 1958 Çarşamba günü, DP Vilayet İdare Heyeti Başkanı Reşat Tuncel'in şehre geldiği ve DP Kaza İdare Heyetinin feshedildiğini ilgililere bildirdiği söylenmiştir. Cafer Bayraktaroğlu başkanlığındaki Ali Dedeoğlu, Mühendis Veli Aytekin, Mehmet Yirmibeşoğlu, Dr. Selahattin Aykın/Aygün, Vasfi Al ve Yusuf Coşkun'dan oluşan müteşebbis kurul görevine başlamıştır. Dr. Reşat Tuncel, 1958 seçimlerini kazanan idare heyetinin feshedilmesinin bir nöbet değişimi olduğunu beyan etmiştir[1074].

5 Ekim 1958 tarihinde yapılan Yazıköy CHP Ocak kongresinin, doğurduğu hukuki süreçten ötürü ayrı bir yere sahip olduğu görülmüştür. Kongrede CHP İlçe Başkanı Avukat Sabahattin Onat'a, konuşması sırasında Adnan Menderes'e ve DP'ye hakaret ettiği iddiasıyla dava açılmıştır[1075]. 26 Ekim 1958 Pazar günü, CHP'nin Zevk Sineması salonunda ilçe kongresi yapılmıştır. Kongreye kalabalık bir delege grubu katılmış ve bu arada bazı milletvekilleri de hazır bulunmuşlardır. Saat 10.00'da başlayan kongreye dair detaylarda, İlçe Başkanı Sabahattin Onat tarafından İdare heyetinin raporunun okunmasını hemen ardından ilk sözü CHP Meclis Grubu Başkan Vekili Faik Ahmet Barutçu'nun aldığı ve yarım saat kadar süren konuşmasında, iktidara şiddetli hücumlarda bulunduğu öğrenilmiştir. Daha sonra seçimlere geçilmiştir. Avukat Sabahattin Onat 4 muhalife karşı çoğunlukla ilçe başkanlığına seçilmiştir. Kongrede basın ve söz hürriyeti ve geçim sıkıntıları üzerinde durulmuştur[1076].

15 Ocak 1959 Perşembe akşamı saat 20.00'de DP Bulak köyü Ocak kongresi yapılmıştır. Ocak Başkanı Osman Nuri Ertan'ın teklifi ittifakla kabul edilmiş ve Adnan Menderes'e sadakat içerikli telgraf çekilmiştir. Mehmet Vergili'nin kongre başkanı olduğu Bulak Ocağında idare heyetine, Şükrü Özen, Osman Nuri Ertan, Hasan Demiray, Mustafa Çilingir ve Cevat Genç seçilmiştir.

[1073]*Demokrat Karabük,* 10 Mart 1958, Sayı:84-1049, s.1., 5 Eylül 1958, Sayı:84-1193, s.1.
[1074]Detaylar için bkz. *Demokrat Karabük,* 4 Aralık 1958, Sayı:84-1268, s.1. *Karabük Postası,* 4 Aralık 1958, Sayı:642, s.1.
[1075]*Karabük Postası,* 17 Temmuz 1959, Sayı:833, s.1.
[1076]*Karabük Postası,* 27 Ekim 1958, Sayı:611, s.1. 28 Ekim 1958, Sayı:612, s.1.

18 Ocak Pazar günü de DP'nin Merkez Ocak, Yeşilmahalle ve Yenişehir Ocak kongreleri düzenlenmiştir. Dursun Durmaz'ın başkan olduğu Merkez Ocağında yapılan idare heyeti seçimlerinde, Dursun Durmaz 144, Hamdi Yıldırım 124, İbrahim Şenay 129, Tevfik Kefeli 105, Dursun Ali Aksu 111 oy alarak seçilmişlerdir. Yenişehir Ocağının yıllık kongresinde de İkinci Başkan Galip Fırat'ın yaptığı üye yoklamasını takiben kongre divan seçimine geçilmiştir. Başkanlığa Fevzi Fırat, İkinci Başkanlığa Ahmet Çehreli getirilmiştir. Eski idare heyetinin ibrasıyla yeni idare heyeti seçimine geçilmiştir. Gizli oyla yapılan seçim neticesinde, Dr. Şadi Güçlü, Dr. Canip Saka, Galip Fırat, Turhan Kökkaya ve Osman Eskin seçilmişlerdir. Yeşilmahalle Ocak kongresinde ise Ocak Başkanı Şaban Avlar tarafından yapılan yoklamanın hemen ardından divan başkanlığına geçilmiştir. Başkanlığa Cafer Bayraktaroğlu, İkinci Başkanlığa Kemal Karataban seçilmiştir. Gizli oy ile yapılan idare heyeti seçimleri neticesinde Faik Karaoğlu, İbrahim Kaş, Mustafa Çarkçı, Hüsnü Şener ve Ahmet Sevgili seçilmiştir.

19 Ocak Pazartesi akşamı saat 18.00'de DP Kayabaşı Ocak kongresi icra kılınmıştır. Ocak Başkanı Hüseyin Molla tarafından yoklama yapılmış ardından açık oyla yapılan kongre divan seçimleri sonucu Başkanlığa Mehmet Vergili, İkinci Başkanlığa Galip Fırat seçilmiştir. Gizli oyla yapılan seçimde ise idare heyeti şu isimlerden kurulmuştur: Hüseyin Dereli, Hüseyin Molla, Ahmet Velioğlu, Osman Eskin ve Ahmet Köse.

13 Şubat Cuma günü saat 10.00'da da DP İlçe kongresi düzenlenmiştir. Kongre divanı seçiminde, Ali Kaya, Dr. Reşat Tuncel, Salim Kale, Faik Karaoğlu divana seçilmişlerdir. Bundan sonra hesap ve faaliyet raporları okunarak ittifakla kabul edilmiştir. Yapılan yeni idare heyeti seçimleri neticesinde, Cafer Bayraktaroğlu 159, Ali Dedeoğlu 161, Veli Aytekin 132, İbrahim Sözen 107, Salim Kale 143, M. Emin Turgut 74 ve Yusuf/Yaşar Coşkun 114 oy alarak seçilmişlerdir. Eski İlçe Kurulu Başkanı Fevzi Fırat 19, Mehmet Vergili 18 oy alarak yedek üyeliğe girebilmişlerdir[1077].

[1077] *Demokrat Karabük,* 17 Ocak 1959, Sayı:84-1304, s.1., 20 Ocak 1959, Sayı:84-1305, s.1., 21 Ocak 1959, Sayı:84-1306, s.1., 14 Şubat 1959, Sayı:84-1327, s.1. *Karabük Postası,* 14 Şubat 1959, Sayı:713, s.1.

8 Mart Pazar günü CHP'nin İlçe teşkilatı, İsmetpaşa Ocağının açılış merasimini yapmıştır. 31 Mayıs Pazar günü de Yeşilmahalle Ocağı açılmıştır[1078]. 10 Temmuz Cuma günü Zevk Sinemasında, CHP Yenişehir Ocak kongresi düzenlenmiştir[1079].

9 Eylül 1959 Çarşamba akşamı, CHP'nin 36. kuruluş yıldönümü dolayısıyla Karabük CHP Lokalinde bir toplantı düzenlenmiştir. Toplantıda, çeşitli konuşmalar yapılmıştır. Partinin kuruluşundan bu yana geçirdiği devreler aktarılmış ve CHP Genel Başkanı İsmet İnönü'ye bağlılık telgrafı çekilmiştir. 23 Ekim Cuma günü ise CHP'nin yeni Genel Sekreteri İsmail Rüştü Aksal beraberinde bulunan bazı milletvekilleriyle Karabük'e gelmiştir. Zevk Sinemasında düzenlenen kongrede, CHP ile ilgili konular hakkında bir konuşma yapmıştır[1080].

CKMP'nin Kayabaşı Ocak kongresi, 17 Mayıs Pazar günü saat 15.00'te gerçekleştirilmiş ve saat 19.00'a kadar sürmüştür. D. Karabük gazetesinin 22 Mayıs 1959 Cuma günü yayımladığı nüshasında da CKMP İlçe İdare Heyeti Başkanı Nihat Büyükcingöz'ün istifasından dolayı, Genel Merkezden gelen bir emirle İlçe İdare Heyetinin yeniden vazife taksimi istendiği belirtilmiştir. Bu emre istinaden derhal 21 Mayıs Perşembe günü toplanan CKMP İdare Heyeti kendi aralarında yeniden görev paylaşımı yapmıştır. Başkanlığa Osman Sürmen'i İkinci Başkanlığa Mustafa Saka'yı, Sekreterliğe Ş. Abdullahoğlu'nu, Saymanlığa Kemal İnce'yi ve Üyeliklere de Ahmet Cantek, S. Erdoğan, Nuri Özyılmaz ve Ali Mühürcü'yü getirmişlerdir.

22 Ekim 1959 tarihli Karabük Postası, CKMP Genel Başkanı Osman Bölükbaşı'nın 29 Ekim Perşembe günü şehre geleceğini duyurmuştur. Nihayetinde *"Anadolu Fırtınası"* 30 Ekim Cuma günü Karabük halkıyla buluşmuştur. Zevk Sinemasındaki kongreye oldukça yüksek katılım olmuştur. O. Bölükbaşı, son günlerde bazı İstanbul gazetelerinde çıkan CHP ile güç birliği yapılacağı haberlerini kesin bir dille yalanlamıştır. Partisinin kendi yolunda yürümeye azimli olduğunu ve özellikle şu çarpıcı ifadeleri:

[1078]İlk kongrelerini de aynı gün tertiplemişlerdir. Bkz. *Karabük Postası,* 10 Mart 1959, Sayı:733, s.1. 2 Haziran 1959, Sayı:800, s.1.

[1079]*Karabük Postası,* 11 Temmuz 1959, Sayı:828, s.1. Kongreye katılanlar arasında, günümüzde sanatçı kimliğinin yanı sıra siyasi yönüyle de tanınan Bedri Baykam'ın babası Adana Milletvekili Suphi Baykam yer almıştır. Oldukça uzun konuşma yaptığı belirtilen Baykam, yayın yasakları sebebiyle gazetelerde yayımlanamayan hadiseleri nakletmiştir. Bkz. *Karabük Postası,* 13 Temmuz 1959, Sayı:829, s.1.

[1080]*Karabük Postası,* 11 Eylül 1959, Sayı:881, s.1. 24 Ekim 1959, Sayı:918, s.1. İsmail Aksal, Kasım Gülek'in istifasının ardından CHP Genel Sekreterlik görevine getirilmiştir. Bkz. *Cumhuriyet,* 29 Eylül 1959, Sayı:12.636, s.1.

> *"...Bir tarafa Reisicumhur koltuğu ile DP. ve C.H.P. yi, diğer tarafa idam sehpasını koysalar ve deseler ki şu iki partiden birine gir, seni Reisicumhur koltuğuna oturtalım. Kabul etmez, gider idam sehpasında kendi ipimi kendim çekerim."* kullanmıştır.

Yine iktidara da şiddetle hücum etmiş ve özellikle anayasa tadilatı üzerinde durmuştur.

7 Aralık 1959 tarihli Karabük Postasında, Osman Bölükbaşı'nın 4 Aralık Cuma akşamı saat 18.30 sularında ani şekilde bir kez daha geldiğini bildirmiştir. Partinin Kaza teşkilatı ile temaslarda bulunmuştur.

15 Kasım Pazar günü saat 10.00'da Zevk Sinemasında CHP Karabük İlçe kongresi yapılmıştır. Açık oyla yapılan kongre divanı seçiminde, Başkanlığa Mehmet Ali, Başkan Vekilliğine Behçet Derman, Katipliğe Muammer Olcay ve Orhan Ökkeş seçilmiştir. Başkan Sabahattin Onat tarafından faaliyet raporu okunmuştur. Raporda, Kahyalar Okulu inşaatında suiistimal olduğu iddia edilmiştir. Gizli oyla yapılan seçim neticesinde de yeni idare heyeti şu isimlerden kurulmuştur: Başkan Sabahattin Onat; Üyeler Behçet Derman, Şevket Kocaman, Hasan Ergüven, Hüseyin Ateş, Süleyman Sürmen, Hilmi Gülay, Kadir Uluçay ve Ali Kalafatoğlu[1081].

Yurt genelinde DP kendisine karşı güçlerini birleştiren muhalefete *'Vatan Cephesi'* kurarak cevap vermiştir. Karabük'te de *"Güç Birliği Ocağı"* açılmasına yönelik[1082], 11 Ocak 1960 Pazar günü biri Demirciler köyünün Akseki Mahallesi diğeri Kızdap köyünün Yortan Mahallesinde olmak üzere birer *Vatan Cephesi Ocağı* açılmıştır. Akseki Mahallesi Vatan Cephesi Ocağına CHP'den ayrılan 10, CKMP'den de 52 vatandaş kaydolmuşken Yortan Mahallesindeki ocağa ise CHP'den ayrılan 64 vatandaş girmiştir. Ayrıca Akseki Mahallesinin Ocak Başkanlığına Mehmet Ulu; Yortan Ocak Başkanlığına Salim İnal seçilmişlerdir. 18 Ocak 1960 Pazartesi akşamı

[1081] *Demokrat Karabük,* 22 Mayıs 1959, Sayı:84-1387, s.1., 18 Mayıs 1959, Sayı:84-1384, s.1., 17 Kasım 1959, Sayı:84-1522, s.2. *Karabük Postası,* 17 Kasım 1959, Sayı:936, s.1. 22 Ekim 1959, Sayı:916, s.1. 2 Kasım 1959, Sayı:923, s.1-2. 7 Aralık 1959, Sayı:953, s.1. Osman Bölükbaşı Türk siyasetinde Anadolu fırtınası şeklinde anılmaktadır. Bkz. Adem Çaylak, *İktidar Muhalefet İlişkileri Bağlamında Türkiye'nin Siyasal Hayatında Osman Bölükbaşı ve Siyasal Hareketi,* Atatürk Araştırma Merkezi, Ankara 2010, s.50-482.

[1082] 9 Aralık 1958 Salı günü, Güç Birliği Ocağı eski HP İlçe binasında açılmıştır. 16 Aralık Salı günü de CHP Güç Birliği Ocağı tabelası asılmıştır. Bkz. *Karabük Postası,* 10 Aralık 1958, Sayı:647, s.1. 17 Aralık 1958, Sayı:653, s.1. İlk resmi toplantısını 15 Şubat 1959 Pazar günü ilçe binasında yapmıştır. Bkz. *Karabük Postası,* 17 Şubat 1959, Sayı:715, s.1. 2 Haziran 1959 tarihli Karabük Postasından öğrendiğimize göre, Güç Birliği Başkanı Avukat Ali Kalafatoğlu idi. Bkz. *Karabük Postası,* 2 Haziran 1959, Sayı:800, s.1.

DP İlçe İdare Kurulunun haftalık toplantısında da iki yeni Vatan Cephesi Ocağı açılmasına karar verilmiştir[1083].

Karabük'te HP, CMP ve CKMP'nin güçsüz oluşunun yanı sıra CHP'nin de kuvveti beklenen düzeyde olamamıştır. Bunda DP'nin Karabük'ün köyleri dahil olmak üzere yol, su, okul, sağlık gibi vatandaşların ihtiyaçlarına cevap vermeye yönelik hizmetlerde bulunması elbette ki önemli bir etken olmuştur. Diğer yandan parti ileri gelenlerinin ve devlet erkanının doğrudan temasa geçip gönül bağı kurmada başarılı olması[1084], fabrikanın her geçen yıl hem kar hem tevziat programı kapsamınca büyümesi, vergi tahakkuk ve tahsilatındaki artışlar[1085], özel teşebbüsü desteklemesi ve çok sayıda haddehane açılması, kaymakam, belediye başkanlarının hizmetleri ve muhalefet partilerinin cezbedici politika üretememelerinin de rolü olduğu düşünülmüştür.

Daha önce yukarıda ifade edildiği gibi CMP'den CHP'ye geçen Yakup Kefelioğlu, özellikle partisinin faaliyetlerinin Karabük'te biraz zayıf görüldüğüne ilişkin soruya verdiği yanıt da önemlidir. Kefelioğlu, Cumhuriyet Halk Partisinin eski Başkanı Vedat Balkaya dönemindeki idare heyetinin çok güzel faaliyetlerde bulunduğunu ve özellikle köy çalışmalarının fevkalade olduğunu söylemiştir. Her nedense acele şekilde ve 1957 yılının seçim ortamı içerisinde başkanlığa Avukat Sabahattin Onat'ın getirildiğinden ve kendisinin mebus adayı olarak biraz faaliyet gösterdiğinden bahsetmiştir. Seçimlerden sonra da kongre yapıldığını ve çoğunlukla başkanlığa seçildiğine değinmiştir. Bu arada idare heyetine, Hürriyet Partisinden CHP'ye Ali Kalafatoğlu, Süleyman Sürmen, Behçet Derman ve Hilmi Gülay gibi isimlerin girdiğini belirtmiştir. Kefelioğlu bu noktada, Sabahattin Onat'ın bu topluluk karşısında keyfi hareket edemediğini ve partiyle ilişiğini kesmiş gibi bulunmakta

[1083] *Yeni Karabük,* 13 Ocak 1960, Sayı:1966, s.1., 20 Ocak 1960, Sayı:1972, s.1.

[1084] Dönemin Başbakanı Adnan Menderes'e fahri hemşehrilik mazbatasının verilmesi ve DÇ Ağır Sanayi İşçileri Sendikası tarafından Fahri Başkan seçilmesi. Bkz. *"Karabük'e Gerçekleştirilen Ziyaretler"* başlığı.

[1085] Yeni Karabük gazetesine göre, 1957'de vergi tahakkuk miktarı 27.612.901.03 kuruş tahsilat miktarı 27.009.302.30 kuruş; 1958'de 39.133.998.96 kuruş tahakkuk 38.502.429.45 kuruş tahsilat; 1959'da 77.985.148.60 kuruşa karşılık 77.727.461.39 kuruşa yükselmiştir. Bkz. *Yeni Karabük,* 5 Mart 1960, Sayı:2008, s.1. Karabük Postası da Yeni Karabük gazetesiyle eş zamanlı aynı verileri paylaşmıştır. Özellikle 1959 yılında rekor kırıldığı söylenen bu habere göre, 1957'de 27.612.901.03 kuruş tahakkuk miktarı 27.009.302.30 kuruşu tahsil edilirken; 1958'de 39.133.998.96 tahakkuk üzerinden 38.502.429.45 kuruş tahsilata ulaşmış son olarak rekor yılı olarak kayıtlara geçen 1959'da da 77.985.148.60 kuruşluk tahakkuk bedelinden 77.727.461.39 kuruşu toplanabilmiştir. Bkz. *Karabük Postası,* 5 Mart 1960, Sayı:1022, s.1.

olduğuna vurgu yapmıştır. Onat'ın hiçbir idare heyeti toplantısına katılmadığının yanı sıra tüzüğe göre de mazeret beyan etmediğini ileri sürmüştür. Bir buçuk aydır idare heyetinde olduğunu ve Sabahattin Onat'ın kendisinin bulunduğu ilk toplantıya geldiğini ve bir meseleden dolayı önce kendisine sonra idare heyetindeki arkadaşlarına rest çektiğini o toplantıdan sonra da hiçbir toplantıya gelmediğini iddia etmiştir. Kefelioğlu, parti çalışmalarının sekteye uğramasını bir bakıma Başkan Sabahattin Onat'la ilişkilendirdiği bu açıklamasında, çizdiği kötü başkan figürü üzerinden partinin bir nevi *'âtıl'* kaldığına işaret etmiştir[1086].

Yeni Karabük gazetesi 19 Nisan 1960 Salı günkü nüshasında, *"Karabük'te Halk Partisi kötü yolda"* başlığı altında bir makale yayımlamıştır. Makalede, Davutlar köyünün DP'li muhtarının kaymakamlıktan 1155 metre su borusu aldığı söylenmiştir. Bu boruların 1105 metresi, Sofular Mahallesinin iken 50 metresinin kendi mahallesinin eksik kalan su yolu borusu olduğu belirtilmiştir. Ancak muhtarın aldığı borularla daha çok kendi mahallesinin çıkarlarını gözettiği iddia edilmiştir. Neticede söz konusu muhtar, şikâyet üzerine tutuklanmıştır. Bu olay üzerinden, CHP idarecileri bu kadar açık bir haksızlık müsebbiplerini ve işin iç yüzünü bildikleri halde sahneye çıkarmaları oldukça eleştirilmiş ve *"...suçlu muhtarı sahneye çıkararak, bir kahraman gibi kongreye takdim edilmesi nasıl bir zihniyetin mahsulüdür? Hak ve adaletin, kanun ve nizamın öncülüğü iddiasında olan Halk partisinin Karabük idarecileri, kötü yoldasınız."* ifadeleriyle uyarıda bulunulması da önemli bir diğer detay olarak değerlendirilmiştir[1087].

Yeni Karabük gazetesi darbeden iki gün sonra yani 29 Mayıs 1960 Pazar günü, Karabük Garnizon Kumandanlığının aşağıdaki 4 maddeden oluşan kararlarını okurlarıyla paylaşmıştır:

1-Dün geceden itibaren sinema ve tiyatrolar serbesttir

2-Bankalar yarın sabaha kadar kapalıdır

3-Her türlü parti faaliyetleri yasaktır

4-Lokanta ve gazinolarla her çeşit umumi yerlerde içki içilmesi yasaktır.

[1086] *Yeni Karabük,* 1 Nisan 1960, Sayı:2026, s.1.
[1087] Yazının tamamı için bkz. *Yeni Karabük,* 19 Nisan 1960, Sayı:2041, s.1.

Aynı gazete 31 Mayıs Salı günkü nüshasında, bu defa Karabük Garnizon Kumandanlığının 11 no.lu tebliği doğrultusunda alınan yasakların kaldırıldığını duyurmuştur[1088]. Kumandanlığın 30 Mayıs Pazartesi günü yayımladığı bu tebliği, Karabük Postası gazetesi de şehir halkıyla buluşturmuştur[1089].

Darbeden sonra kaymakamlık görevine getirilen Yarbay Muzaffer Vural, kendisine yöneltilen Karabük'te bu dört gün içinde herhangi bir hadise oldu mu sorusuna, *"Hayır, ufak tefek ve her günkü zabıta vak'alarından kayda değer hiç bir şey olmadı. Bunun için Karabüklülere müteşekkiriz"*[1090]. cevabını vermiştir. Yine Karabük gençliği tarafından hem Karabük hem Safranbolu'da *ordu lehine* Atatürk ve hürriyet mitingi düzenlenmiş, Karabük Garnizon Birliklerinin İstasyona kadar yaptığı resmi geçidi büyük ilgi toplamıştır[1091]. Bu haberler bize, darbenin Karabük'te memnuniyetle karşılandığı göstermiştir ancak darbe sonrası hem Kaymakam hem Belediye Başkanlığı görevini üstlenen Topçu Yarbay Muzaffer Vural *'huzuru'* bozmaya yönelik bazı teşebbüslere yeltenildiğinin haber alındığını ifade etmiştir. Diğer yandan Karabüklülerin ilk günden beri gösterdiği anlayış ve sükunetin, görevlerini yapmalarında dayanak olduğunu açıklamıştır. Son olarak DP İlçe tabelasının, Orman İşletmesi Şoförü Mustafa Aksoy ve arkadaşları tarafından indirilmesi gibi hadiseler de yaşanmıştır[1092].

Darbeden kısa bir süre sonra, Belediye Başkanı Fevzi Fırat görevden alınırken Kaymakam Selahattin Altaş'ta izne çıkarılarak aslında bir nevi uzaklaştırılmıştır[1093]. İçişleri Bakanlığından gelen bir emirle, tüm Belediye Meclisleri, encümenleri, İl Genel Meclisleri, daimî encümenleri, mahalle ihtiyar heyetleri ve muhtarlıklar feshedilmiştir. Emniyet teşkilatında da değişikliğe gidilmiştir[1094].

[1088]*Yeni Karabük,* 29 Mayıs 1960, Sayı:2076, s.1. 31 Mayıs 1960, Sayı:2077, s.1.
[1089]*Karabük Postası,* 31 Mayıs 1960, Sayı:1087, s.1.
[1090]*Yeni Karabük,* 1 Haziran 1960, Sayı:2078, s.1.
[1091]Karabük'te Eğitim başlığına bkz., *Yeni Karabük,* 25 Haziran 1960, Sayı:2096, s.1. *Karabük Postası,* 2 Haziran 1960, Sayı:1089, s.1. 3 Haziran 1960, Sayı:1090, s.1.
[1092]Detaylara bkz. Karabük Postası, 4 Temmuz 1960, Sayı:1110, s.1. *"D.P. tabelasını indirenlerin muhakemesi"* başlıklı habere bkz. *Yeni Karabük,* 6 Temmuz 1960, Sayı:2105, s.1.
[1093]Karabük'te Belediye Hizmetleri ve Karabük'te İmar ve Bayındırlık Faaliyetleri başlıklarına bkz.
[1094]Şehrin beş mahallesine yeniden tayin edilen muhtarlar şunlardır: Yenişehir Mahallesine DÇ İşletmeleri Koruma Şefi Mühendisi Fuzuli Erkol, Bayır Mahalleye Ziraat Bankası Müdürü Fethi Tüfekçi, Yüzevler Mahallesine Öğretmen Fevzi Gürsoy, Kayabaşı Mahallesine hal içi Esnafı Cemil Kesler ve Yeşilmahalleye de Bakkal Hüseyin Şener. Bkz. *Yeni Karabük,* 9 Haziran 1960, Sayı:2082, s.1., Emniyet Amiri Şevket Erkan Bartın Emniyet Amirliğine tayin edilmiştir. *"Karabük'te nakil ve tayinler"* başlığının detayları için bkz. *Yeni Karabük,* 24 Haziran 1960, Sayı:2095, s.1. Yeni Emniyet

Partiler üzerindeki yaptırımlara bakıldığında ise DP Karabük İdare Heyeti Başkanı Cafer Bayraktaroğlu'nun emekliliğe sevk edileceği söylenmiştir[1095]. Ankara 5. Sulh Ceza Mahkemesinin 31 Ağustos 1960 tarihli ve 131 sayılı kararı tatbikat olarak vilayetten gelen bir emirle, DP eski İdare Heyeti Başkanı Cafer Bayraktaroğlu, İkinci Başkan Ali Dedeoğlu ve İdare Heyeti Azası İbrahim Sözen parti binasına davet edilmişlerdir. Binada hazır bulunan Kaymakam Albay Muzaffer Vural, alay komutanı, mal müdürü, tapu memuru ve emniyet amirinden oluşan bir heyet, ortaklaşa bir zabıt düzenleyerek DP'ye ait bütün mal ve evrakı devir almış ve mal müdürlüğüne teslim etmişlerdir[1096].

27 Mayıs Hareketinin anlamını, önemini, gayesini, sebeplerini ve kapsamını izah etmek için, ilçedeki öğretmenler köylere gitmişlerdir[1097]. Hatta DÇ Lisesi Müdürü Mevlüt Oğuz'un başkanlığında *"İnkılabı Yayma Bürosu/Komitesi"* adı altında bir manipülatif yapılanmaya dahi gidilmiştir[1098]. Ayrıca köylerin öğretmen ihtiyacını karşılamak amacıyla, 10 yedek subay öğretmen verilmiştir. Bu öğretmenler, Karabük'ün çeşitli köylerine dağıtılmışlardır[1099].

3.9.4.Karabük ve Seçimler

14 Mayıs 1950 seçimleri zamanında, Karabük'te süreli yayın bulunmadığı için seçim sonuçları öğrenilememiştir. Yine Demokrat Zonguldak gazetesinde de Karabük özelinde bir veriye rastlanılmamıştır. Bu gazetenin 16 Mayıs 1950 tarihli ve 129 sayılı nüshasına göre DP 110.000, CHP 'de 62.200 oy almıştır.

Amiri de Ahmet Ertan olmuştur. Bkz. *Yeni Karabük,* 2 Eylül 1960, Sayı:2155, s.1., Polis memurlarından Talat Özinanır, Nurettin Marangoz, Bayram Deniz, Mehmet Çelikcan, Cevdet Başoğlu ve Reşat Bek yurdun çeşitli yerlerine gönderilmişlerdir. *"Karabük Emniyet kadrosundaki değişiklikler"* başlıklı haberin detayları için bkz. *Yeni Karabük,* 20 Temmuz 1960, Sayı:2117, s.1.

[1095]Cafer Bayraktaroğlu, 1905 yılında Hersek Vilayetinde dünyaya gelmiştir. 1 Haziran 1946'da Demir Çelik'e girmiştir. Haziran 1960'da DP Karabük İlçe İdare Heyeti Başkanı olmasının yanı sıra, DÇ İşletmeleri Umumi Muhasebe Şefiydi. Bkz. *Yeni Karabük,* 16 Haziran 1960, Sayı:2088, s.1.

[1096]*Yeni Karabük,* 3 Eylül 1960, Sayı:2156, s.1.

[1097]*Yeni Karabük,* 14 Haziran 1960, Sayı:2086, s.1., 20 Haziran 1960, Sayı:2091, s.1., 24 Haziran 1960, Sayı:2095, s.1., 9 Temmuz 1960, Sayı:2108, s.1., *Karabük Postası,* 24 Haziran 1960, Sayı:1102, s.1. 2 Temmuz 1960, Sayı:1109, s.1. 15 Temmuz 1960, Sayı:1118, s.1.

[1098]İnkılabı Yayma Komitesinin Genel Yönetim Kurulu Üyesi A. Fevzi Gülsoy'un konuşmasına da ayrıca bkz. *Karabük Postası,* 29 Ağustos 1960, Sayı:1156, s.1. Komitenin Başkanı da Mevlüt Oğuz idi. Bkz. *Karabük Postası,* 3 Eylül 1960, Sayı:1161, s.1. M. Oğuz'un Belediye hoparlörlerinden yayımlanan konuşması için ayrıca bkz. *Karabük Postası,* 5 Eylül 1960, Sayı:1162, s.1-2. 1958 yılında da DÇ Lisesi müdürüydü. Haberler bölümündeki *"Mevlâna Anıldı"* başlığına bkz. *Okul Sesi,* 15 Ocak 1959, Sayı:1, s.2.

[1099]*Karabük Postası,* 21 Kasım 1960, Sayı:1228, s.1.

Bu bilgi, Temmuz 1951'de yayın hayatına başlayan Safranbolu Karabük gazetesinin 25 sayılı nüshasında da bulunmuştur. Zonguldak ile ilgili olarak 186.130 seçmenden 170.897'sinin oy kullandığı ve DP'ye 107.363, CHP'ye 62.020, MP'ye ise oy çıkmadığı şeklinde benzer veriler sunulmuştur[1100].

Zonguldak dahil 17 ilde yapılan 16 Eylül 1951 ara seçimlerinin Safranbolu Karabük gazetesinden izi sürüldüğünde, yine Karabük ile ilgili bilgi vermemesi yukarıdaki seçime nazaran bu defa oldukça ilginç bir durumdur. Çünkü DP dönemi basını adlı alt başlığımızda değinildiği gibi, bu gazetenin iki iş yerinden biri Karabük'te bulunduğu halde herhangi bir veriye yer verilmemesi anlaşılır bir durum değildir.

Gazetenin 17 Eylül 1951 tarihli nüshasına bakıldığında, Safranbolu dışında Devrek, Ulus, Çaycuma gibi Zonguldak'ın diğer ilçelerine ilişkin oy sonuçları da net şekilde yer almıştır. DP'nin Zonguldak'ta dahil 15, CHP'nin 2 vilayette kazandığı seçimin[1101] Safranbolu'daki sonuçlarının, 1951 yılında Safranbolu ilçesinin bir nahiyesi pozisyonunda olan Karabük hakkında da bir çıkarım yapılabileceği düşüncesinden hareketle aşağıya yansıtılmıştır.

Tablo 3.9.4.1: 1951 Ara seçimler

	DP	**CHP**	**MP**	**BĞZ**
Türkiye 17 İl	%52,7	%38,7	%8	%0,6
	937.288	687.668	142.359	10.323
Zonguldak	%63,03	%32,20	%4,77	—
	81,246	41.515	6.034	—
Safranbolu	%57,5	%29	%13,46	—
	11.333	5.719	2.654	—

Kaynak: (TESAV, http://www.tesav.org.tr/milletvekili-ara-secim-sonuclari-1947-1948-1949-1951-1966-1968-1975-1979-1986-2003/., Erişim Tarihi:02.01.2023., *Safranbolu Karabük,* 26 Eylül 1951, Sayı:25, s.3., 17 Eylül 1951, Sayı:22, s.1.)

Bu verilerden yola çıkılarak Karabük'te siyasi yelpazenin sağına verilen oyların, Safranbolu'ya oranla daha fazla olmasından dolayı *1951 yılı seçimi için*, DP'nin

[1100] *Demokrat Zonguldak,* 16 Mayıs 1950, Sayı:129, s.1., *Safranbolu Karabük,* 26 Eylül 1951, Sayı:25, s.3., YSK'nın arşivinde de DP'nin 107.863 CHP'nin 62.020 oy aldığı yönünde benzer bilgi bulunmaktadır. Bkz. T.C. Yüksek Seçim Kurulu, *"Milletvekili Genel Seçimi Arşivi 9.Dönem Milletvekili Genel Seçimi",* https://www.ysk.gov.tr/tr/14-mayis-1950-viiii-donem-milletvekili-genel-secimi/80063, Erişim Tarihi:02.01.2023., DP'nin basın organı Zafer gazetesine göre sonuçlar ise şöyledir: DP 109,349 CHP 61,747 oy. Bkz. *Zafer,* 16 Mayıs 1950, Sayı:380, s.4.

[1101] CHP sadece Sivas ve Sinop'ta kazanabilmiştir. Bkz. *Akşam,* 17 Eylül 1951, No:11833, s.1., *Cumhuriyet,* 17 Eylül 1951, Sayı:9742, s.1.

Karabük'te %57,5'in üzerinde CHP'nin de %29'un altında bir oy yüzdesi yakaladığını söylemekte sakınca görülmemiştir[1102].

2 Mayıs 1954 yılında Karabük artık bir ilçe olduğu halde yerel basın üzerindeki araştırmalarda seçim sonuçlarına bir kez daha hayretler içerisinde ulaşılamamıştır. YSK'da sadece il bazında veriler sunulurken TÜİK'te ise bu seçime dair *'ilçelere özgü'* bir kayıt yoktur. Yine Zonguldak İl Seçim Kurulu ile kurulan temas neticesinde de herhangi bir bilgi edinilememiştir.

Tablo 3.9.4.2: 1954 Seçimlerinin Zonguldak'taki oy dağılımı

Seçmen Sayısı	Oy Kullanan	DP	CHP	CMP	BĞZ
222.141	197.962 %89,11	130.759 %66	53.539 %27	11.338 %5,72	119 %0,06

Kaynak: (Yüksek Seçim Kurulu, *"Milletvekili Genel Seçimi Arşivi 10.Dönem Milletvekili Genel Seçimi",* https://www.ysk.gov.tr/tr/02-mayis-1954-x-donem-milletvekili-genel-secimi/80062., Erişim Tarihi: 03.01.2023., K.g. Vatan gazetesinin 4 Mayıs 1954 tarihli haberinde ise şu veriler bulunmaktadır: DP 131.719, CHP 58.817, CMP 42.438 oy. Ayrıntılar için *"Kat'i neticeleri alınan iller şunlardır:"* alt başlığına bkz. *Vatan,* 4 Mayıs 1954, Sayı:4661, s.6.)

Demokrat Partinin on yıl süren iktidar dönemindeki üç genel seçimden sadece, 1957 yılındaki seçimin Karabük'teki oy yansımalarına eksiksiz şekilde erişilmiştir.

24 Eylül Salı gününden itibaren şehrin çeşitli yerlerinde seçmen kütükleri çıkarılmış ve halka ilan edilmiştir. Kütüklerin dört gün askıda kalacağı bildirilmiştir. 6 Ekim Pazar günü de İlçe Seçim Kurulu, biri Kaymakam Kemal Paşaoğlu'nun diğeri İlçe Seçim Kurulu Başkanı Osman Özer'in başkanlığında iki toplantı gerçekleştirmiştir. Bu toplantılarda, sandık kurulu üyelikleri tespit olunmuştur. Buna göre sandık

[1102]Çünkü Karabük ile Safranbolu'nun 1961-2018'e kadar seçim sonuçları üzerindeki kıyaslamalar bunu göstermektedir. Bkz. TÜİK, *"Adalet ve Seçim",* https://data.tuik.gov.tr/Kategori/GetKategori?p=adalet-ve-secim-110, Erişim Tarihi:03.01.2023.

kurulu, bir başkan, üç parti asil azası ve iki yedek aza, ihtiyar heyetinden bir asil ve bir yedek aza olmak üzere, sekiz kişiden kurulacağı söylenmiştir[1103].

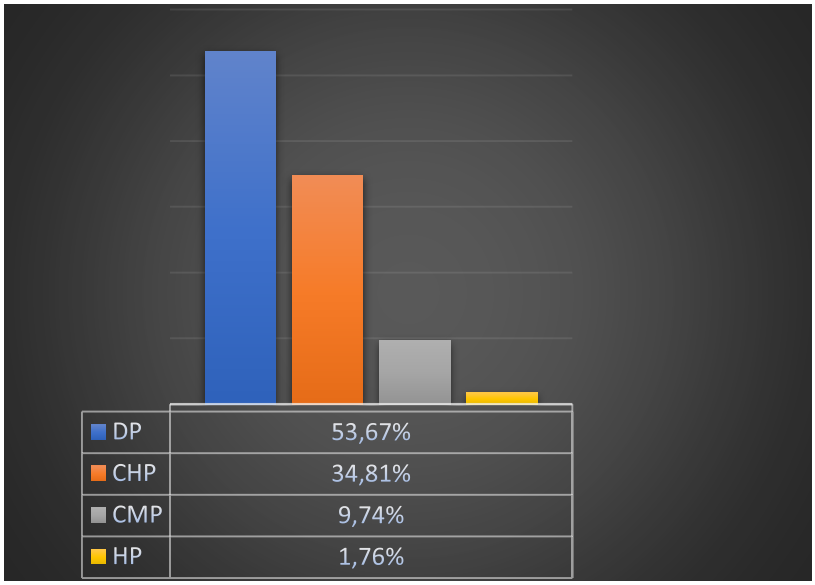
12 Ekim 1957 tarihli D. Karabük gazetesine göre, Karabük'te 84 sandık alanı vardı. Bunlardan 22'si şehirde, 62'si köylerdeydi. Şehir sınırları içindeki sandık alanlarının 8'i Bayır Mahallede, 4'ü Yenişehir'de, 4'ü Fabrika Mahallesinde, 3'ü Kayabaşında, 3'ü de Yeşilmahallede bulunmaktaydı. 22 Ekim tarihli Karabük Postasında da İlçe Seçim Kurulunun şehirdeki sandık alanlarını ilan ettiği söylenmiştir. Beş seçim bölgesine ayrılan şehrin, çeşitli mahallelerine 22 sandık konulacağı belirtilmiştir. Birinci bölge Bayır Mahallede 8 sandık; ikinci bölge Yenişehir'de 4 sandık; üçüncü bölge Fabrika Mahalleleri 4 sandık; dördüncü bölge Kayabaşı'na 3 sandık; beşinci bölge Yeşilmahallenin de 3 sandıktan oluştuğu bildirilmiştir[1104].

17 Ekim 1957 tarihli Karabük Postası gazetesi, seçmen kartlarının dağıtımının devam ettiğinden söz etmiştir. 24 Ekim tarihli nüshasında da 27 Ekim günü yapılacak olan milletvekili seçimleri için yapılan propaganda faaliyetinin, 23 Ekim Çarşamba akşamı saat 17.00'den itibaren sona erdiğini duyurmuştur[1105]. 27 Ekim günü gerçekleşen seçimin sonuçları Demokrat Karabük gazetesinin 29 Ekim 1957 tarihli ve 84-936 sayılı nüshasında şu şekilde paylaşılmıştır: Kazadaki ilk seçimi bitiren 70 no.lu Hisar; İlçe Seçim Kuruluna en son neticesi gelen de 50 no.lu Saitler Sandığı olmuştur. Oylardan 11.513'ünü DP, 7.469'unu CHP, 2.091'ini CMP, HP ise yalnızca 378'ini alabilmiştir[1106].

Karabük Postası da 28 Ekim 1957 Pazartesi günü açıkladığı seçim sonuçlarına dair veriler, Demokrat Karabük'ün verdiği bilgilere oldukça yakın olduğu görülmüş ve 1957 seçimlerinin sonuçlarına ilişkin rakamlar şöyle yansıtılmıştır: Seçime katılan 21.388 kişiden, 11.543'ü DP'ye, 7.435'i CHP'ye, 2.032'si CMP'ye ve 378'i de HP'ye oy kullanmıştır[1107].

[1103] *Karabük Postası,* 25 Eylül 1957, Sayı:289, s.1. 8 Ekim 1957, Sayı:300, s.1.
[1104] *Demokrat Karabük,* 12 Ekim 1957, Sayı:84-923, s.1. *Karabük Postası,* 22 Ekim 1957, Sayı:312, s.1.
[1105] *Karabük Postası,* 17 Ekim 1957, Sayı:308, s.1., 24 Ekim 1957, Sayı:314, s.1.
[1106] *Demokrat Karabük,* 29 Ekim 1957, Sayı:84-936, s.1.
[1107] *Karabük Postası,* 28 Ekim 1957, Sayı:317, s.1.

Şekil 3.9.4.3: Karabük'ün 27 Ekim 1957 seçimlerinin yüzdelik dilimi aşağıya verilen grafikteki gibidir:

1957 yılındaki seçim neticelerinin Vatan gazetesi üzerinden okuması yapıldığında, Demokrat Parti'nin Karabük'te Türkiye genelindeki kümülatif sonuçlara oranla, %11,67 nispetinde daha fazla oy aldığı görülmüştür.

Fakat Devlet Arşivleri Başkanlığı Cumhuriyet Arşivindeki belgeye göz atıp karşılaştırması yapıldığında, 9.250.949 oy kullanan seçmenden 4.497.811'inin DP'ye 3.825.267'sinin CHP'ye 604.087'sinin CMP'ye ve 321.471'inin HP'ye oy kullandığı öğrenilmiştir. Kısacası DP %48,62 CHP %41,35 CMP %6,53 ve HP'nin de %3,47'lik oy yüzdesinden yola çıkarak, Karabük'te Türkiye geneline göre DP'ye %5,05 oranında daha yüksek, CHP'ye %6,54 oranında daha düşük oy verdiği yine CMP'ye %3,21 daha fazla, HP'ye ise %1,71 oranında daha az oy pusulası kullanıldığı söylenebilir[1108]. Elde edilen bu veriler şu tespitleri yapabilmemizi mümkün kılmıştır:

[1108]DP %42 oranında yüzde yakalamıştır. Detaylar için bkz. *Vatan*, 29 Ekim 1957, Sayı:5903, s.1. K.g. Ayrıca DP meclisteki 610 adet milletvekili koltuğundan 424'ünü CHP 178'ini CMP ve HP ise dörder adet alabilmişlerdir. 1950,1954 ve 1957 yıllarında yapılan milletvekili seçim sonuçlarının mukayesesine dair cetvelin detayları için bkz. *D.A.B.C.A.*, Fon Kodu:30-1-0-0, Yer No:52-312-4, Recep Büyüktolu'nun *"Milletvekili Genel Seçimlerinde DP'nin Seçim Propagandaları (1946-1957)"* isimli çalışmasında da Başbakanlık Cumhuriyet Arşivindeki bir başka belgeden faydalanılarak benzer bilgilere ulaşıldığı görülmektedir. Bkz. Recep Büyüktolu, *Milletvekili Genel Seçimlerinde DP'nin Seçim Propagandaları (1946-1957),* Atatürk Araştırma Merkezi Başkanlığı, Ankara 2021, s.528. DP

1- DP 1957 seçimlerinde bir önceki seçime nazaran oldukça oy kaybederken Karabük'teki potansiyelinden pek bir şey yitirdiği söylenemez.
2- 1951 ara seçimlerine göre, Karabük'te DP'nin oy oranının düştüğü CHP'nin ise yükseldiği görülmüş ancak bu DP'nin ilçe halkının *'kantarına'* çıktığı her seçimde açık ara önde gelen parti olduğu gerçeğini de değiştirmemiştir. Nitekim Demokrat Parti, iktidarının son dönemecine girdiği tarihte bile Karabük'te birinci parti olarak gelmesiyle bunu yine kanıtlamıştır. Çünkü 1959 yılındaki Yenice nahiyesinin Döngeller köyünde yapılan muhtarlık seçiminde DP adayı 216 oy alırken, CHP ve CKMP adaylarının aldığı toplam oyu bile bu rakama erişememiştir. Yine aynı nahiyenin Ibrıcak köyünde DP adayının 175 oy alarak ipi göğüslemiş ve Kapullu köyündeki bir diğer muhtarlık seçiminde de DP adayı Sabri Bostancı'nın 195 oy alarak yarışı önde tamamlaması bize bunu rahatlıkla söyletmiştir[1109].

1950-1960 yıllarında, Karabük'ün daima DP'yi önceledi̇ği görülmüştür. Darbe sonrası ilk yerel ve genel seçimde taviz vermeden aynı siyasi eğilim refleksini göstermiş ve onun seçmen kitlesine hitap eden, devamı olduğunu açık yüreklilikle dile getirerek Türk siyasetine atılım yapan AP'ye[1110] yönelmiştir.

Bu tavır aynı zamanda daha önce her ne kadar darbe sonrası yeni düzene çabucak uyum sağladığını söylemişsek de diğer yandan sandığa gittiği ilk anda vesayet sistemine karşı olan tepkisini, demokratik yöntemlerle Ragıp Gümüşpala'nın kurucusu olduğu AP'ye oy kullanarak göstermeyi ihmal etmedikleri sonucuna da ulaştırmıştır.

3.10. Karabük'e Gerçekleştirilen Ziyaretler

Cumhuriyet'in ilanı sonrası Birinci Beş Yıllık Sanayi Planı kapsamında kurulan ilk ağır sanayi kenti Karabük, zaman içerisinde yerli ve yabancı pek çok devlet adamı,

---

zaferiyle neticelenen 13 Kasım 1955 ve 10 Ekim 1957 Belediye seçimleri için *"Karabük'te Belediye Hizmetleri"* başlığına bkz.

[1109]CHP adayı 125, CKMP adayı ise sadece 9 oy alabilmiştir. Bkz. *Demokrat Karabük,* 30 Nisan 1959, Sayı:84-1371, s.1. Ibrıcak köyünde diğer partilerin toplam oyu 60 bile değildir. Bkz. *Karabük Postası,* 7 Ocak 1959, Sayı:680, s.1. 10 Şubat 1959, Sayı:709, s.1. Buna rağmen CHP'de hiç kazanmamış değildir. Örneğin Yenice nahiyesinin Hüseyinbeyoğlu köyündeki seçimde 87 oy alan Tevfik Acar muhtar seçilmiştir. Bkz. *Karabük Postası,* 3 Nisan 1959, Sayı:753, s.1.

[1110]Tanel Demirel, *Adalet Partisi İdeoloji ve Politika,* İletişim Yayınları, 1. Baskı, İstanbul 2004, s.28. 1961 Genel seçimlerinde AP %46,5 CHP %28 CKMP %25,4 oy almışlardır. Bkz. TÜİK, *"Adalet ve Seçim",* https://data.tuik.gov.tr/Kategori/GetKategori?p=adalet-ve-secim-110, Erişim Tarihi:03.01.2023., 1963 yerel seçimleri için *'Karabük'te Belediye Hizmetleri'* başlığına ayrıca bkz.

uzman, gazeteci vs. görmek istediği ve incelemelerde bulunduğu bir kent olmuştur. Türkiye'de kurulacak olan ilk ağır sanayi tesisinin temel atma töreni için Nisan 1937'de dönemin Başbakanı İsmet İnönü, tesisi kurmak adına anlaşma yapılan İngiliz Brassert Firmasının Başkanı M. Brassert ve İngiliz Elçi Percy Lorain gelmişlerdir. Sonra Cumhurbaşkanı İsmet İnönü'nün yurt genelinde çıktığı gezinin 12 Aralık 1938 yılındaki durağı, Demir Çelik Fabrikasında incelemelerde bulunmak için gittiği Karabük olmuştur[1111]. Milli Şef Karabük'e son kez, 26 Nisan 1949 Salı günü[1112] uğramıştır. Yine Ağustos 1940'ta Başvekil İbrahim Refik Saydam beraberinde Dışişleri Bakanı Şükrü Saraçoğlu ve İktisat Vekili Hüsnü Çakır ile gelerek, fabrikayı ve diğer tesisleri gezmiştir[1113].

Demokrat Parti Dönemi'nde, geneli Demir Çelik Fabrikasını incelemek, yeni eklenen üniteleri ve haddehaneleri görmek amacıyla gidiş gelişler artarak devam etmiştir.

3.10.1. Yurt İçinden Gelen Misafirler

Günümüze kadar Karabük'e en çok seyahat eden Devlet Başkanı, Cumhurbaşkanı Celal Bayar'dır. Bayar Karabük'e sırasıyla; 1934, 3 Nisan 1937[1114], 1949, 27 Aralık 1950[1115], 1952, 1954, 1955, 1956, 1957, 1958 ve 1960 yıllarında ayak basmıştır. 1952 yılında Celal Bayar'ın kente geleceğine yönelik ilk haber, 25 Mart günü

[1111] *"İnönünün tetkikleri Cumhur Reisimiz Karabükte çelik fabrikasını gezdi" Cumhuriyet,* 13 Aralık 1938, Sayı:5239, s.1-7.

[1112] Kastamonu halkına konuşma yapmış, Safranbolu gezintisinden sonrada Karabük'e gitmiştir. Burada Demir Çelik Fabrikasına geçip, yapılacak yeni tesisler üzerine emirler vermiş ve fabrika hakkında bilgiler almıştır. Sonra DÇ Ortaokulunu gezmiş, derslere katılmıştır. Buradan ayrılıp tren yoluyla Zonguldak'a giderken Kilimli'de geceyi trende geçirmiş, 28 Nisan günü Zonguldak'a gideceği bildirilmiştir. *"İnönünün Kastamonu halkına hitabesi"* başlığına bkz. *Cumhuriyet,* 27 Nisan 1949, Sayı:8876, s.1-3.

[1113] *"Başvekil Karabük Fabrikasını Gezdi" İkdam Sabah Postası,* 24 Ağustos 1940, Sayı:375-212, s.1. Refik Saydam 25 Ocak 1939-8 Temmuz 1942 arası başbakanlık yapmıştır. Bkz. Mustafa Yahya Metintaş, *Refik Saydam'ın Yaşamı ve Kişiliği,* T.C. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türkiye Cumhuriyeti Tarihi Anabilim Dalı, Doktora Tezi, Ankara 2008, s.176., T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü, *Dünden Bugüne Başbakanlık (1920-2014)*, 2.Baskı, Ankara 2014, s. 64.

[1114] Dönemin İktisat Vekili olarak, Karabük Demir Çelik Fabrikasının temel atma törenine katılan heyetin içerisinde yer almıştır. *"İsmet İnönü dün Karabük demir fabrikalarının temelini attı"* başlığına bkz. *Cumhuriyet,* 4 Nisan 1937, Sayı:4629, s.1.

[1115] Cumhurbaşkanı Celal Bayar 27 Aralık 1950 Çarşamba günü Karabük ve Safranbolu'ya gitmiş ve DÇ Fabrikalarını incelemiştir. Müdürlük binasında ilgililerden, işletme ve randıman hakkında geniş izahat almıştır. Ardından Belediye Başkanı Tarık As tarafından yaptırılan su tesislerinin açılışını gerçekleştirmiştir. Devamında Karabük sakinlerine balkon konuşması yaparak selamlamış ve son olarak CHP, DP ve MP yerel merkezlerini ziyaret etmiştir. *"Celal Bayar Cumhurbaşkanı dün Karabük ve Safranboluyu ziyaret ederek tetkikler yaptı"* başlığına bkz. *Akşam,* 28 Aralık 1950, Sayı:11575, s.1-2.

yapılmıştır[1116]. 1 Nisan 1952 tarihli Yeni Karabük gazetesinde, *'Cumhurbaşkanı Yarın Karabük'ü Şereflendiriyorlar'*[1117] başlığı ile beraberinde İşletmeler Bakan Vekili ve Çalışma Bakanı Nuri Özsan, Sümerbank ve Etibank Genel Müdürlerinin refakat edecekleri okurlara duyurulmuştur.

2 Nisan Çarşamba günü Bayar ve beraberindekilerin Karabük'e gelişinden, gazetelerde büyük bir coşku ile bahsedilmiştir. Bütün Karabük halkı İstasyon Meydanına akmış, çocuklar bayramlıklarını, işçiler temiz kıyafetlerini giymişlerdir. C. Bayar'ın Karabük'e inişi ile birlikte büyük bir alkış tufanı koptuğu, coşkulu bir ilgi ve alaka ile karşılandığı belirtilmiştir. Fabrikaya gidilmiş ve bütün tesisler ve işletmeler teker teker gezilmiştir. Yeni kurulan fabrikalar hakkında izahat alınmıştır. Saat 11.45'te açılacak olan profil haddehanesinin açılış töreninde kurdeleyi kesmiştir[1118]. Saat 12.00 sularında da DÇ Ortaokuluna gitmiş ve Matematik Öğretmeni Adnan Erel'in verdiği dersi dinlemiştir. Saat 18.00'e geldiğinde ise Mühendisler Kulübünde sohbette bulunmuştur. Bayar saat 24.00'de Karabük'ten ayrılmıştır[1119].

31 Mayıs 1954 akşamı saat 17.30'da beraberinde bulunan İşletmeler Bakanı Fethi Çelikbaş ile birlikte Kastamonu yoluyla Karabük'e gelmiş ve Santrifüj Boru Fabrikasının açılış merasimine katılarak, işletmeye açmıştır[1120]. 2 Temmuz 1955 Cumartesi günü saat 09.45'te Celal Bayar, bu sefer Başvekil Adnan Menderes, Devlet Vekili Fuat Köprülü ve İşletmeler Vekili Samet Ağaoğlu ile birlikte gelmiştir. Heyetin şehre inişi sonrası DÇ tesisleri gezilmiş ve saat 12.00'de Zonguldak'a hareket etmişlerdir[1121].

1956 yılında, Karabük Bayar'ı iki kez misafir etmiştir. Bunlardan ilki, 17 Şubat 1956 tarihinde olmuştur. Saat 06.15'te postaya ilave edilmiş olan özel vagonlarıyla ilçeye

---

[1116] *"Cumhur Başkanımız Karabüke şeref verecekler" Yeni Karabük,* 25 Mart 1952, Sayı:26, s.1. Safranbolu Karabük gazetesi de ertesi gün duyurmuştur. "*Devlet Başkanımız Bayar Başbakanla Birlikte Nisanda Memleketimize gelecekler"* başlığına bkz. *Safranbolu Karabük,* 26 Mart 1952, Sayı:77, s.1.

[1117] *Yeni Karabük,* 1 Nisan 1952, Sayı:28, s.1.

[1118] İsmail Güven adlı girişimcinin kurduğu haddehanedir.

[1119] *Yeni Karabük,* 4 Nisan 1952, Sayı:29, s.1-2. Safranbolu Karabük gazetesi bu ziyarete dair yansımaları, hem 2 hem de 5 Nisan günü paylaşmıştır. Bkz. *Safranbolu Karabük,* 2 Nisan 1952, Sayı:79, s.1-2., 5 Nisan 1952, Sayı:80, s.1-2. 5 Nisan Cumartesi günü yayımlanan haberde, Karabük'ten sonra saat 23.30'da Çankırı'ya gitmek üzere ayrıldığından bahsedilmiştir.

[1120] *"Celal Bayar dün Karabüke gitti" Cumhuriyet,* 1 Haziran 1954, Sayı:10.720, s.1.

[1121] *Demokrat Karabük,* 2 Temmuz 1955, Sayı:84-304, s.1.

gelmiştir. Üç saat şehirde kaldıktan sonra Gerze kazasında çıkan büyük bir yangın felaketinden dolayı, 09.15'te özel araçla olay yerine gitmek üzere hareketlenmiştir[1122]. İkincisi 20 Mayıs Pazar günüdür. Karabük'e geldiğinde coşkun tezahüratlar arasında doğruca DÇ İşletmelerine gitmişlerdir. Şehirde bir saat kadar kalan Bayar, ardından Çatalağzına gitmek üzere yola koyulmuştur[1123].

Demokrat Karabük gazetesi 24 Mayıs 1957 tarihli nüshasında, Bayar'ın şehre gelişini *'Celal Bayar bugün şehrimize şeref veriyor'*[1124] başlığı ile duyurmuş ve heyecanını Karabük kamuoyu ile paylaşmıştır. Ertesi günü haberlerde *'BAYARI DÜN BAĞRIMIZA BASDIK'* manşeti ile[1125] Cumhurbaşkanı Celal Bayar'a, Çalışma Bakanı Mümtaz Tarhan, Amerikan Yardım Heyeti Başkanı General Realy, Zonguldak Mebuslarından Sebati Ataman, Suat Başol, Edibe Sayar, Hakkı Hilalci ve Necati Diken'in refakat ettiklerine dair bilgi verilmiştir. Doğruca DÇ tesislerini incelemeye gitmişlerdir. C. Bayar burada, dönemin Umum Müdürü Ali Çimen'den tevziat hakkında izahat almıştır. Bu görüşmede dikkat çeken önemli bir detay da Celal Bayar'ın Ali Çimen'e sorduğu sorudur. Bayar, ikinci bir demir çelik sanayisinin kurulmasının gerekli olup olmadığını sormuş ve bunun lüzumlu olduğuna ilişkin cevap almıştır. Bundan sonra sırasıyla; atölye, kok, savurma boru fabrikası, yüksek fırınlar, çelikhane ve haddehane, DÇ Lisesi ve hastaneyi gezmişlerdir. Saat 15.55'te halkın coşkun sevgi tezahüratı arasında özel trenle Zonguldak'a hareket edilmiştir[1126].

Bayar'ın 24-25 Nisan 1958 günü *"Reisi Cumhurumuz Şehrimizde, Reisicumhurumuz Celal Bayar dün saat 1130da şehrimizden ayrıldılar ve REİSİCUMHURUMUZU UĞURLADIK"* başlıklı haberlerden[1127], 23 Nisan 1958 tarihinde Karabük'e geldiği öğrenilmiştir. Ertesi günde Yenişehir Sineması, DÇ Lisesi ve stadyumu ziyaret etmişlerdir. Saat 10.00'da DÇ İşletmelerine gitmiştir. Burada üçüncü yüksek fırın inşaatı ve haddehane tevziatı inceledikten sonra müdüriyet binasına gelmiştir. Umum

---

[1122] *"Reisicumhurumuz Celal Bayar Şehrimizde" Müstakil,* 18 Şubat 1956, Sayı:103, s.1.
[1123] *Müstakil,* 21 Mayıs 1956, Sayı:145, s.1.
[1124] *Demokrat Karabük,* 24 Mayıs 1957, Sayı:84-807, s.1. Karabük Postası ise aynı gün *"Reisicumhurumuz Şehrimizde"* başlığıyla haber yapmıştır. Bkz. *Karabük Postası,* 24 Mayıs 1957, Sayı:183, s.1.
[1125] *Demokrat Karabük,* 25 Mayıs 1957, Sayı:84-808, s.1. Karabük Postasında da *"Reisicumhurumuz Şehrimizi Şereflendirdiler"* başlığı atılmıştır. Bkz. *Karabük Postası,* 25 Mayıs 1957, Sayı:184, s.1.
[1126] *Demokrat Karabük,* 25 Mayıs 1957, Sayı:84-808, s.1-2.
[1127] *Karabük Postası,* 24 Nisan 1958, Sayı:463, s.1. 25 Nisan 1958, Sayı:464, s.1. *Demokrat Karabük,* 25 Nisan 1958, Sayı:84-1035, s.1.

Müdür Ali Çimen kendisine işletmenin çalışmaları hakkında geniş izahat vermiştir. Safranbolu Kaymakamı ve Belediye Başkanı, Karabük Kaymakamı ve Belediye Başkanı ile şehrin diğer önde gelenleri tarafından Zonguldak'a gitmek üzere uğurlanmıştır.

D. Karabük gazetesinin 8 Eylül 1958 tarihli haberinde[1128] kendisinin yurt gezisine çıkacağı ve muhtemelen 25 Eylül'e doğru Karabük'e geleceği söylenmiştir. Ancak geldiğine dair basında haber yer almamıştır. Bayar Karabük'e son kez Şubat 1960'ta gelmiştir. 29 Ocak Cuma günü Yeni Karabük gazetesindeki *"REİSİCUMHURUMUZ SAYIN CELAL BAYAR ZONGULDAGA GELİYOR"* başlıklı haberde, Zonguldak'tan sonra eğer programında bir değişiklik olmadığı taktirde pazar günü için Karabük'e geleceği bildirilmiştir[1129].

1 Şubat Pazartesi günü de *"REİSİ CUMHURUMUZ SAYIN CELAL BAYAR BUGÜN ŞEHRİMİZE GELİYOR ve C. Bayar bugün geliyor"* şeklindeki başlıklarla duyurulmuştur[1130]. Gelişi sonrasındaki izlenimleri, Yeni Karabük ve Karabük Postası gazetelerinin 2-3 Şubat tarihli nüshalarından öğrenilene göre[1131], 15.20-15.30 gibi Karabük'e ulaşmıştır. Bayar'ı, başta Karabük Kaymakamı Selahattin Nuri Altaş, Safranbolu Kaymakamı Süreyya Özgür, DÇ Umum Müdürü Cevat Süberk, DP Kaza Ocak Başkanı Cafer Bayraktaroğlu olmak üzere Karabük, Safranbolu askeri ve mülki amirleri ve kalabalık bir halk topluluğu karşılamıştır. Sosyal Binada kısa süreliğine dinlenen Bayar, saat 16.50'de fabrikaya gitmiştir. 18.20'ye kadar fabrikada kaldıktan sonra tekrar Sosyal Binaya dönmüştür. Geceyi burada geçirmiş ve 2 Şubat Salı günü öğle saatlerinde Ankara'ya gitmek üzere ilçeden ayrılmıştır.

Dönemin Başvekili Adnan Menderes'te gelenler arasında yer almıştır. Menderes, Karabük'e gelen heyetlerin içinde bulunmasının dışında kendisi de heyetlere başkanlık ederek gelip fabrikayı incelemiş, tevziat programı çerçevesinde yapılan haddehanelerin açılış törenlerine katılmıştır. Bu yönde 29 Kasım 1956 tarihinde basında çıkan haberlerde, Başvekilin 6 Aralık Perşembe günü için Karabük'e

[1128] *Demokrat Karabük,* 8 Eylül 1958, Sayı:84-1195, s.1.
[1129] *Yeni Karabük,* 29 Ocak 1960, Sayı:1979, s.1.
[1130] *Yeni Karabük,* 1 Şubat 1960, Sayı:1980, s.1. *Karabük Postası,* 1 Şubat 1960, Sayı:993, s.1.
[1131] *Yeni Karabük,* 2 Şubat 1960, Sayı:1981, 3 Şubat 1960, Sayı:1982, s.1. *Karabük Postası,* 2 Şubat 1960, Sayı:994, s.1. 3 Şubat 1960, Sayı:995, s.1.

geleceği, DÇ İşletmelerinde incelemelerde bulunacağı ve çelikhane ile sinter tesisleri tevziatının temelini attıktan sonra da Zonguldak'a gideceği ifade edilmiştir[1132].

1 Ağustos 1957 tarihli Demokrat Karabük gazetesinde Başvekil Adnan Menderes'in 7 Ağustos'ta geleceği *"Başvekilimizi Yakında Bağrımıza Basacağız"* şeklindeki haberle duyurulmuştur[1133]. Gazetenin verdiği detayda, Menderes'in önce 6 Ağustos Salı günü uçakla Kokaksu'ya sonra özel trenle Zonguldak'a gideceği ve Zonguldak Lavvarı ve liman tesislerinin açılış törenine katılacağı ve geceyi burada geçireceğinden bahsedilmiştir. 7 Ağustos Çarşamba günü de saat 08.00'de özel trenle Filyos'a geçip burada Ateş Tuğlası Fabrikası ikinci kademe inşaatının açılış ve üçüncü kademe inşaatının temel atma törenlerinde bulunacağı açıklanmıştır. Saat 11.00'de Karabük'e hareket edeceği ve 14.30'da da ilçeye varacağı bilgisi paylaşılmıştır[1134].

Nihayetinde beklenildiği tarihin sabahında gazeteler, *"Başvekilimiz Adnan Menderes bugün şehrimizi şereflendiriyor ve HOŞ GELDİN MENDERES"* başlıkları ile kendisinin şehre bugün gelerek Kontinü, çubuk, profil, şerit ve Morgan haddehanelerinin temel atma törenine katılacağını ifade etmişlerdir[1135]. Hemen ertesi günü yayımlanan *"BAŞVEKİLİMİZE KAVUŞTUK"* başlıklı haberden öğrenilene göre, saat 18.00'de Bartın'dan Karabük'e hareket etmiştir[1136]. Beraberinde Irak eski Başvekillerinden Fazıl Cemali, Devlet Vekili Fatin Rüştü Zorlu, Sanayi Vekili Samet Ağaoğlu, Dahiliye Vekili Namık Gedik, Adliye Vekili Hüseyin Avni Göktürk, Maliye Vekili Hasan Polatkan ile birlikte gelmiştir[1137]. DÇ İşletmelerine giden Menderes, çubuk, kontinü ve şerit haddehanelerinin temel atma töreninde bulunduktan sonra belediyeye gelmiş ve meydanda toplanan kalabalığa seslenmiştir[1138]. Menderes'in konuşmasındaki önemli kısımlar şöyle aktarılmıştır:

[1132] *Yeni Karabük,* 29 Kasım 1956, sayı:1080, s.1. Fakat gerek 6 Aralık gerek yıl sonuna kadar olan tüm haberlere baktığımızda Menderes'in şehre geldiğine yönelik bir haber yapılmamıştır. Bkz. *Yeni Karabük,* 6 Aralık 1956, Sayı:1086, s.1-2.

[1133] *Demokrat Karabük,* 1 Ağustos 1957, Sayı:84-862, s.1. Aynı gün Karabük Postası'nda da *"B. Vekilimiz Menderes"* başlığı ile duyurulmuştur. Bkz. *Karabük Postası,* 1 Ağustos 1957, Sayı:239, s.1.

[1134] *Demokrat Karabük,* 1 Ağustos 1957, Sayı:84-862, s.1. Karabük Postasındaki haber için de ayrıca bkz. *Karabük Postası,* 2 Ağustos 1957, Sayı:240, s.1.

[1135] *Demokrat Karabük,* 7 Ağustos 1957, Sayı:84-867, s.1-2. *Karabük Postası,* 7 Ağustos 1957, Sayı:244, s.1.

[1136] *Demokrat Karabük,* 8 Ağustos 1957, Sayı:84-868, s.1.

[1137] *Demokrat Karabük,* 9 Ağustos 1957, Sayı:84- 869, s.1.

[1138] *Demokrat Karabük,* 8 Ağustos 1957, Sayı:84-868, s.1-2. *Karabük Postası,* 8 Ağustos 1957, Sayı:245, s.1.

"Aziz Karabüklüler: Hepinizi en candan teşekkürlerimle kucaklarım. Bundan takriben on yedi ay evvel yine Karabük'e gelmiştim. Karabüklü hemşehrilerim o zamanda bugün gösterdiğiniz hararetli tezahürlerle beni bağırlarına basmışlardı. Bugünde beni heyecana gark eder derecede sevgi tezahüratı göstererek bağrınıza bastınız. Size candan teşekkür ederim.

Muhterem Karabüklüler, Bütün müşkülleri arkada bıraktık. Bunu size müjdeleyebilirim Müşkül dediğim zaman siyasi iktisadi sosyal müşküllerden bahsediyorum. Bunu nazara alın reylerinizi yapılan işlere bakın, vicdanınıza danışın onun irşadına göre kullanın…[1139]"

Diğer yandan Menderes'i onurlandırmak maksadıyla Karabük Belediye Başkanı Sinan Fevzi Fırat tarafından, Belediye Meclisinin 3 Ağustos 1957 tarihli olağanüstü toplantısında aldığı karara istinaden, 7 Ağustos Çarşamba günü *'fahri hemşehrilik'* mazbatası verilmiştir[1140].

D. Karabük gazetesinin Eylül 1957'deki nüshasında, Menderes'in yeni bir inceleme gezisine çıkacağı ve muhtemelen ekim ayında da Karabük'e uğrayacağı yazılmıştır[1141]. Aynı gazete 15 Ekim tarihinde de Karabük'e geleceğini söylemiştir. Detayda Zonguldak'ta inşa edilen kurutma fabrikasının açılış töreninde bulunduktan sonra Karabük'teki Cumhuriyet İlkokulu ile yeni yaptırılan 200 işçi meskeninin

[1139]Devamı için bkz. *Demokrat Karabük,* 9 Ağustos 1957, Sayı:84-869, s.1-2. Karabük Postası da bu nutku, yazı işleri müdürü Talat Gündüz'ün kaleme aldığı *"Başvekilimizin Karabük'ü ziyaretlerinden notlar"* başlığı altında satırlara taşımıştır. Bkz. *Karabük Postası*, 9 Ağustos 1957, Sayı:246, s.1. 10 Ağustos 1957, Sayı:247, s.1-2.

[1140]*Demokrat Karabük,* 8 Ağustos 1957, Sayı:84-868, s.2., 9 Ağustos 1957, Sayı:84-869, s.1., 3 Ağustos Cumartesi günü Belediye Meclisinin olağanüstü toplantısında, Karabük'e büyük ilgi gösteren Adnan Menderes'in Karabük fahri hemşehriliğine kabulü istenilmiştir. Bkz. *Demokrat Karabük,* 3 Ağustos 1957, Sayı:84-864, s.1. Fevzi Fırat ve arkadaşlarının bu konuda sunduğu teklif, Meclis üyelerinin ittifakıyla kabul edilmiştir. Bkz. *Demokrat Karabük,* 5 Ağustos 1957, Sayı:84-865, s.1. Kararın verilmesinin akabinde, Belediye Meclisi Adnan Menderes'e verilecek payeyi takdim etmek üzere, F. Fırat başkanlığında 8 kişilik bir heyet seçmiştir. Heyetteki isimler şunlardır: Ali Özeş, Hikmet Kes, Mehmet Vergili, Fahri Kundakçı, Cemal Erol, Gafur Demircan, Mustafa Aslan ve Kemal Somuncu. Bkz. *Karabük Postası,* 5 Ağustos 1957, Sayı:242, s.1. Ayrıca, Adnan Menderes DÇ Ağır Sanayi İşçileri Sendikası İdare Heyetinin 2 Ağustos günü aldığı karar neticesinde, sendikanın da fahri başkanı seçilmiştir. Buna dair düzenlenen beratta şu ifadeler yer almıştır: *"…Sanayileşme yolundaki muazzam gelişmelerin mütenazır olarak işçininde çalışma hayatındaki yerini kanunlarla emniyet ve garanti altına alan, cemiyet hayatındaki mevkiini tarzin ve saygı değer hale sokmak suretiyle işçiye, bu memleketin birinci planda yapıcı unsuru sıfatını vermek kadirşinaslığını gösteren, istikbalini sigortalayarak ona ilerisi bakımından da huzur temin eyleyen hükümetimizin başkanı Adnan Menderes'e bir şükran borcu olarak Sendikamızın Fahri Başkanlığı unvanının tevcihine 2-8-957 tarihinde yapılan oturumda oy birliği ile karar verildi…"* Berat ve flamanın, Sendika Başkanı A. Çehreli başkanlığındaki bir heyet tarafından takdim edileceği ifade edilmiştir. Bkz. *Karabük Postası,* 6 Ağustos 1957, Sayı:243, s.1.

[1141]*"Başvekilimiz Geliyor" Demokrat Karabük,* 11 Eylül 1957, Sayı:84-896, s.1.

açılış merasimlerine katılacağını duyurmuştur[1142]. Ancak katıldığına ilişkin bilgi bulunamamıştır[1143].

Cumhurbaşkanı Celal Bayar ve Başbakan Adnan Menderes'in dışında Karabük'e gelen çok sayıda bakan vardır. Bunlardan İşletmeler Bakanı Sıtkı Yırcalı 16 Kasım 1952 Pazar günü, bucağa gelmiştir. Bakan DÇ tesislerini gezmiş, çalışmaları incelemiş ve işçileri dinlemiştir. Yine 31 Mart 1954 günü fabrikaya ilave olarak inşa edilecek olan haddehane ve çelikhane tesislerinin temelini atmak adına geldiği ve aynı zamanda açılışından tam iki ay önce Santrifüj boru fabrikasını gezmiştir[1144].

8 Mart 1955 tarihli Demokrat Karabük gazetesinde, iki günden beri şehirde bulunduğu söylenen İşletmeler Bakanı Samet Ağaoğlu'nun İş ve işçi davaları üzerinde sendika tarafından kendisine sunulan 14 maddelik teklifin 11 maddesini kabul ettiği belirtilmiştir. Ayrıca, DÇ fabrikalarında incelemelerde bulunduktan sonra Müessese Müdürlüğünde fabrika idarecileri ve ünite şefleriyle görüştüğü de aktarılmıştır. Son olarak belediye tarafından şahsına verilen Yenişehir Otelindeki öğle yemeğinde bulunduğundan söz edilmiştir[1145]. Yine Müstakil gazetesinin 5 Mart 1956 tarihli nüshasında, yeniden geldiği görülmüştür[1146]. Samet Ağaoğlu 18 Mayıs 1957 Cumartesi günü saat 12.00'de bu defa, üçüncü yüksek fırının inşası için yapılan anlaşmanın imzalanması ve akabinde saat 15.00'de tertiplenen temel atma törenine katılmak için gelmiştir[1147].

4 Ağustos 1956 tarihli Müstakil gazetesi, Ziraat Bakanı Esat Budakoğlu'nun Karabük'e geleceğini bildirmiştir. Ayrıca bakanın, Keltepe'deki Orman denizini görüp, ilgililerden izahat alacağını da ifade etmiştir[1148]. 5 Ağustos'ta gelen Bakan, doğruca Keltepe'ye gitmiş ve Orman denizinde incelemelerde bulunmuştur[1149].

20 Ağustos 1957 Salı günü saat 13.00'te Devlet Bakanı Mehmet Cemil Bengü gelmiştir. Saat 18.30'da Belediyeye gitmiştir. Belde işleri hakkında Belediye Başkanı Fevzi Fırat'tan izahat almıştır. Sonra İstasyon Caddesini gezmiş ve yemekten sonra

---

[1142] *"Başvekilimiz geliyor" Demokrat Karabük,* 15 Ekim 1957, Sayı:84-925, s.1.
[1143] Detaylar için bkz. *Demokrat Karabük,* 21 Ekim 1957, Sayı:84-930, s.1.
[1144] *Safranbolu Karabük,* 15 Kasım 1952, Sayı:136, s.1., 19 Kasım 1952, Sayı:137, s.1. *Vatan,* 1 Nisan 1954, Sayı:4628, s.1-5.
[1145] *Demokrat Karabük,* 8 Mart 1955, Sayı:84-224, s.1.
[1146] *Müstakil,* 8 Mart 1956, Sayı:111, s.1.
[1147] *"İşletmeler Vekili Cumartesi günü geldi" Demokrat Karabük,* 20 Mayıs 1957, Sayı:84-803, s.1.
[1148] *Müstakil,* 4 Ağustos 1956, Sayı:202, s.1.
[1149] *Müstakil,* 6 Ağustos 1956, Sayı:203, s.1.

da DÇ İşletmelerinde incelemelerde bulunmuştur. 21 Ağustos Çarşamba günü ise sosyal tesisleri gezdikten sonra DP'yi ziyaret etmiş, idare heyeti üyeleri ve partililerle görüşmüştür[1150].

10 Mayıs 1958 Cumartesi günü de Sanayi Bakanı Sıtkı Yırcalı Karabüke gelmiştir. Geceyi şehirde geçiren Yırcalı, pazar günü işletmeye giderek incelemelerde bulunmuş, yapılan ve yapılmakta olan işler hakkında izahat almıştır. Sıtkı Yırcalı 23 Temmuz Çarşamba günü saat 12.30'da yeniden Karabük'e gelmiştir. Doğruca işletmeye giden vekil, çelikhaneye ilave edilen 150 ton kapasiteli fırının ilk açılışına katılmıştır[1151].

12 Eylül Cuma günü saat 12.30'da Koordinasyon Bakanı Sebati Ataman ile Devlet Bakanı ve Sanayi Vekaleti Vekili Abdullah Aker gelmişlerdir. Bakanlar saat 15.00'te işletmeye giderek saat 19.30'a kadar incelemelerde bulunmuşlardır[1152]. 7 Ekim Salı akşamı, Devlet Bakanı ve Ulaştırma Vekaleti Vekili Muzaffer Kurbanoğlu gelmiştir. Bakan, belediye balkonundan yaptığı konuşmada, muhalefete hücum etmiştir. Özellikle muhalefetin tenkit tutumu üzerinde durmuştur[1153]. 10 Ocak 1959 Cumartesi akşamı saat 19.50'de ise Çalışma Bakanı Haluk Şaman gelmiştir. Kısa bir dinlenmenin ardından DP lokaline uğramıştır. Daha sonra sendikaya gitmiştir. Burada sendika temsilcileri ile görüşmeler yapmış ve kendilerine arz edilen istekler üzerinde not almıştır[1154].

25 Temmuz 1959 tarihinde, Bayındırlık Bakanı ve Maarif Vekaleti Vekili Tevfik İleri gelmiştir. Bakan İleri, Karabük, Safranbolu ve Eflani'nin yol, okul ve diğer bayındırlık işlerini inceleyerek ilgililerden izahat almıştır. Saat 19.00'da Demokrat Parti ilçe binasına gitmiş ve konuşmasında muhalefete hücum etmiştir. 26 Temmuz sabahı da beraberindekilerle Amasra'ya gitmiştir[1155]. 5 Ocak 1960 Salı günü,

---

[1150] *Demokrat Karabük,* 22 Ağustos 1957, Sayı:84-879, s.1. *Karabük Postası,* 22 Ağustos 1957, Sayı:257, s.1.

[1151] *Demokrat Karabük, 13 Mayıs 1958, Sayı:84-1100, s.1.*, 24 Temmuz 1958, Sayı:84-1158, s.1. Çalışma Bakanı Hayrettin Erkmen'de törene katılanlar arasında bulunmuştur. Bkz. *Karabük Postası,* 24 Temmuz 1958, Sayı:530, s.1.

[1152] *Demokrat Karabük,* 13 Eylül 1958, Sayı:84-1200, s.1. Karabük Postası da saat 13.00'te Karabük'e geldiklerini yazmış ve DÇ İşletmelerinde Bakanlıkları ile ilgili incelemeler yaptıklarından bahsetmiştir. Bkz. *Karabük Postası,* 13 Eylül 1958, Sayı:573, s.1.

[1153] *Demokrat Karabük,* 8 Ekim 1958, Sayı:84-1221, s.1-2. *Karabük Postası,* 8 Ekim 1958, Sayı:595, s.1. 9 Ekim 1958, Sayı:596, s.1.

[1154] Detaylar için bkz. *Karabük Postası,* 12 Ocak 1959, Sayı:684, s.1.

[1155] Tüm detaylar için bkz. *Karabük Postası,* 27 Temmuz 1959, Sayı:841, s.1. 28 Temmuz 1959, Sayı:842, s.1.

Ulaştırma Bakanı Hasan Şemi Ergin gelmiştir. Fabrikayı gezmiş çalışmalar hakkında Umum Müdür Cevat Süberk'ten bilgi almıştır. Daha sonra ilgililer kendisine şehrin ulaşım durumuyla ilgili açıklamalar yapmıştır. Yeni bir inceleme gezisine çıkan Gümrük ve Tekel Bakanı Abdulhadi Hüsman, 24 Mart 1960 Perşembe günü akşamüzeri Ankara'dan Karabük'e gelmiştir. Bakanlığı ilgilendiren konular üzerinde incelemeler yapmış ve bazı izahat almıştır. 25 Mart Cuma günü de Kastamonu'ya gitmiştir[1156].

Bakanlar haricinde 9 Temmuz 1959 Perşembe günü saat 12.30'da İstanbul Belediye Başkanı Kemal Aygün başkanlığında, Belediye Meclisi ve Genel Meclis üyelerinden oluşan heyet de gelmiştir. Heyet 14.30'da işletmeye gitmiş ve Umum Müdürlük toplantı salonunda verilen açıklamaları dinledikten sonra işletmeyi ve sosyal tesisleri gezmiştir. İzlenimlerini soran bir basın mensubuna Aygün kısaca, Karabük'te kurulan demir ve çelik sanayinin yurdun ihtiyaçlarını giderecek şekilde hızla büyüdüğü ve bu durumun tüm vatandaşları memnun edecek bir hadise olduğunu değinmiştir[1157].

Tüm bu devlet adamlarının yanı sıra gazeteci Adviye Fenik[1158] de Karabük'e gelenler arasında yer almıştır. Önce DP'ye bir ziyaret gerçekleştirmiş ardından Demir Çelik Fabrikalarını gezmiştir[1159]. 27 Ekim 1959 Salı günü Cumhuriyet, Yeni Sabah, Akşam, Milliyet, Ulus, Dünya, Vatan gazetesinin muhabirleri, trenle Karabük'e gelmişlerdir. Gazeteciler doğruca belediyeye giderek çalışmalar hakkında izahat almışlardır. Öğleden sonra da DÇ İşletmelerine giderek izahat almış ve çeşitli fabrikaları gezmişlerdir[1160]. 10 Temmuz 1956 yılında basına yansıyan haberde, 20.

[1156]*Karabük Postası,* 6 Ocak 1960, Sayı:975, s.1. 25 Mart 1960, Sayı:1038, s.1. 26 Mart 1960, Sayı:1039, s.1.

[1157]*Demokrat Karabük,* 10 Temmuz 1959, Sayı:84-1421, s.1. Toplam 53 kişilik bir heyet gelmiştir. Bkz. *Karabük Postası,* 10 Temmuz 1959, Sayı:827, s.1. Kemal Aygün 11 Temmuz 1958 yılında İstanbul Belediye Başkanı seçilmiş ve darbeden hemen sonra yerine Tuğgeneral Refik Tulga getirilmiştir. Bkz. *Cumhuriyet,* 12 Temmuz 1958, Sayı:12.197, s.1., 28 Mayıs 1960, Sayı:12.867, s.1.

[1158]Adviye Fenik, eşi Mümtaz Fenik'in başyazarlarından olduğu DP basın yayın organı Zafer gazetesinin yazarlarındandı. Detaylar için bkz. *Zafer,* 16 Mayıs 1950, Sayı:380, s.1. *Kadın Gazetesi,* 12 Mart 1951, Sayı:211, s.2., Ayrıca Kadın gazetesinin sahibi İffet Halim, gazetenin 25 Aralık günkü sayısında Zonguldak kömür havzasına ve Karabük DÇ bölgesine ayırmış olması önemli bir detaydır. Bkz. *Safranbolu Karabük,* 7 Ocak 1953, Sayı:149, s.3.

[1159]Detaylar için bkz. *Yeni Karabük,* 22 Ağustos 1952, Sayı:69, s.1., *Safranbolu Karabük*, 23 Ağustos 1952, Sayı:116, s.1.

[1160]*Demokrat Karabük,* 29 Ekim 1959, Sayı:84-1510, s.1-2.

yüzyılın Evliya Çelebisi olarak anılan ilk Türk yaya dünya turisti Hikmet Altınok, 9 Temmuz Pazartesi günü Karabük kazasına geldiği görülmüştür[1161].

17 Ekim 1959 tarihli D. Karabük gazetesi, Dr. Sait Eser başkanlığında İstanbul Tıp Fakültesi Akademisyenleri şehre geldiklerini duyurmuştur. Heyet, DÇ Lisesinde öğrencileri muayene etmiş ve yeni yaptırılan Belediye Hastanesinde incelemeler yapmışlardır. Hastanede gördükleri düzen ve teknik çalışmaları taktir ederek Başhekime teşekkür etmişlerdir[1162].

Y. Karabük gazetesinde, Türk Kadınlar Birliği Genel Başkanı Mualla Anıl'ın incelemelerde bulunmak ve birliğin Karabük teşkilatını kurmak üzere 30 Temmuz 1952 Çarşamba günü geleceği haber verilmiştir[1163]. Belirtilen tarihte Zonguldak Şubesi Başkanı Edibe Sayar, Zonguldak Şubesi Merkez İdare Heyeti üyelerinden Maksude Çubukçu ile birlikte Karabük'e gelerek Türk Kadınlar Birliğinin ilk kongresinde bulunmuşlar ve Karabük Şubesini kurmuşlardır. Birliğin idare kurulu ise şu isimlerden oluşturulmuştur: Başkan Hikmet Özkul, Leman Ulubay, Perihan Kandemir, Cavidan Pınar, Tomris Somer, Güzin Rona, Hikmet Altınok, Dr. Arslan Varlık ve Zülal Günergün[1164].

2 Şubat 1957 Cumartesi günü, Ankara Erkek Teknik Öğretmen Okulu son sınıf makine bölümünden 25 kişilik kafile Karabük'e bir eğitim gezisi düzenlemişlerdir. Kafile, DÇ İşletmelerinin bütün tesislerini gezmişler ve incelemelerde bulunmuşlardır[1165]. 26 Nisan Cuma günü 90 kişilik bir grup halinde Amerikan Kız Koleji öğrencileri gelmiştir. Belediyeye gerçekleştirdikleri ziyaretten sonra, DÇ Fabrikalarını gezmişler ve çalışmalara hayran kalmışlardır. Ayrıca, DÇ Lisesinde de incelemeler yapmışlardır[1166]. Mayıs ayında, Zonguldak Çelikel Lisesinden bir grup ve Ankara Fen Fakültesi Fizik Mühendisliği Şubesi askeri öğrencilerinden 7 kişilik bir kafile, Karabük'e gelmişlerdir[1167]. D. Karabük gazetesinin 25 Nisan 1958

[1161] *"İlk Türk Yaya Dünya Turisti Hikmet Altınok Şehrimizde" Müstakil,* 10 Temmuz 1956, Sayı:187, s.1.
[1162] *Demokrat Karabük,* 19 Ekim 1959, Sayı:84-1503, s.3.
[1163] *Yeni Karabük,* 25 Temmuz 1952, Sayı:61, s.2.
[1164] *Yeni Karabük,* 1 Ağustos 1952, Sayı:63, s.1.
[1165] *Demokrat Karabük,* 4 Şubat 1957, Sayı:84-718, s.1. *Karabük Postası,* 4 Şubat 1957, Sayı:99, s.1.
[1166] *Demokrat Karabük,* 27 Nisan 1957, Sayı:84-789, s.1.
[1167] *Demokrat Karabük,* 8 Mayıs 1957, Sayı:84-793, s.1. 10 Mayıs 1957, Sayı:84-795, s.1. Çelikel Lisesi, 1938 yılında Mehmet Çelikel'in yaptırdığı Türkiye Cumhuriyeti'nin ilk bağış okuludur. Bkz. Mehmet Çelikel Lisesi, *"Okulumuzun Tarihçesi",*

tarihinde yayımladığı habere göre, Avusturya Lisesi öğrencilerinden 16 kişilik bir grup öğretmenleriyle beraber ilçeye gelerek DÇ Fabrikalarını gezmişler ve çalışmalar hakkında izahat almışlardır[1168]. DDY Sivas Özel Sanat Okulu öğrencilerinden oluşan 75 kişilik bir grup, özel bir vagonla Karabük'e gelmiştir. Öğrenciler, 24 Temmuz 1958 Perşembe günü DÇ İşletmelerinde ve şehrin çeşitli bölgelerinde incelemeler yaptıktan sonra Ankara'ya hareket etmişlerdir[1169].

25 Mayıs 1959 Pazartesi günü motorlu trenle, Milli Savunma Akademisinden bir heyet gelmiştir[1170]. 15 Ekim Perşembe günü de Orta Doğu Teknik Üniversitesinden 25 kişilik grup otobüsle Karabük'e uğramışlardır. Bu gruba Prof. Mahmut Mucuroğlu başkanlık yapmıştır. Saat 14.00'te Umum Müdürlüğe gitmişlerdir. Kendilerine fabrikanın çalışmaları hakkında açıklamalar da bulunulmuştur[1171]. Yine Orta Doğu Teknik Üniversitesinin Kimya Bölümünden 10 öğrenci, DÇ Fabrikaları laboratuvarında staj görmek için geldikleri görülmüştür. Bu stajyerler şunlardır: Müşerref Başaran, Ferhunde Arıca, Ayşe Kolaç, Mürvet Aykın, Ruşen Köylüoğlu, Erendiz Yakut, Hale Alkan, Cherg, Feramuz Kaya ve Gönenç Arın. Bu öğrencilerin iki ay Karabük'te kalacakları belirtilmiştir[1172].

3.10.2. Yurt Dışından Gelen Misafirler

Demokrat Parti Dönemi'nde Karabük, çok sayıda yabancının Türkiye'ye geldiklerinde ziyaret ettiği noktalardan biri olmuştur. Sanayi kenti olmasının verdiği potansiyel sonucunda, yabancıların ilk ziyareti 15 Ocak 1952 tarihinde Yeni Karabük gazetesi tarafından sütunlara taşınmıştır. 12 Ocak Cumartesi günü, Karşılıklı Güvenlik Teşkilatı Türkiye Misyonu Başkanı Mr. Russell Dorr başkanlığında Teknik Yardım Kısmı Şefi Draper, Endüstri Şef Yardımcısı C. Day ve Basın Kısmı Şef Vekili L. Hall, DÇ Fabrikalarında incelemeler yapmak üzere gelmişlerdir. Müessesenin çeşitli fabrikalarını gezmişler ve müdür, mühendis ve teknisyenlerle konuşarak fabrikanın çeşitli kısımlarının çalışmalarına ait resimler çekmişlerdir. Russell Dorr ziyaret dair izlenimlerini soran birine, Karabük'e ikinci kez geldiğini ve

---

https://celikel.meb.k12.tr/meb_iys_dosyalar/67/01/456282/icerikler/okulumuzun-tarihcesi_137024.html, Erişim Tarihi:28.06.2023.

[1168] *Demokrat Karabük,* 25 Nisan 1958, Sayı:84-1095, s.1.

[1169] *Demokrat Karabük,* 26 Temmuz 1958, Sayı:84-1160, s.1.

[1170] *"M.S. Akademisinden bir heyet" Karabük Postası,* 26 Mayıs 1959, Sayı:794, s.1.

[1171] *Demokrat Karabük,* 16 Ekim 1959, Sayı:84-1501, s.3. *Karabük Postası,* 19 Ekim 1959, Sayı:913, s.1.

[1172] *"Orta doğu teknik üniversitesinden 10 talebe geldi" Yeni Karabük,* 6 Mayıs 1960, Sayı:2056, s.1.

ilk ziyaretinin 1949 yılında olduğunu söylemiştir. O gün ile bugün arasında büyük ilerlemeler ve farklar gördüğüne değinmiştir. O zaman görüştükleri projelerin neticeye doğru hızla yaklaşmakta olduğuna memnuniyetle tanık olduğuna ve üretimde gözle görülecek kadar bariz bir artışın varlığına da vurgu yapmayı ihmal etmemiştir[1173].

Suriye hükümeti, Halep-Lazkiye arasında inşa edilecek olan demir yolunun bütün malzemesini Türkiye'den almaya karar vermiştir. Bu konuda DÇ Fabrikaları ile Filyos Ateş Tuğlası Fabrikasında incelemelerde bulunup gerekli siparişleri vermek için Suriye Demir Yolları Umum Müdürü Jean Hendiye ve Umum Müfettişi Kâmil Vardeden oluşan bir heyet, 20 Aralık 1952 Cumartesi günü motorlu trenle Karabük'e gelmiş, DÇ Fabrikalarını gezmişlerdir. Heyet Başkanı Jean Hendiye bir yazara şu açıklamalarda bulunmuştur:

> *"Dost Türkiye'den Halep Lazkiye demir yolu inşaatına lazım olan ray, travers ve Suriye'nin büyük bir ihtiyacı olan ateş tuğlasını almaya karar verdik. Alacağımız raylar 38 kilo gramlık ve Bağdat tipi diye vasıflandırılan ve ikinci sınıf olan raylardır. Yalnız, size şunu söyleyeyim ki, komşu bir devlet olmamıza rağmen son seneye kadar Türkiye'de böyle muazzam bir Demir-Çelik fabrikası ve ateş tuğla fabrikası olduğunu bilmiyorduk. Memleketinizi tanıtmak için esaslı bir propaganda yapmanız lazımdır"*[1174].

Hendiye kullandığı bu ifadelerle Karabük'teki Demir Çelik Fabrikalarının, Türkiye'nin dünya sanayi piyasasında ses getirebilecek kadar önemli bir müessese olduğunun altını çizmiştir.

Bağdat Paktı'nın imzalanmasından sonra Irak Kralı II. Faysal'ın geleceğine yönelik haberler yaklaşık beş gün boyunca basında sürekli yazılıp çizilmiştir[1175]. Bu

---

[1173]Detaylar için bkz. *Yeni Karabük,* 15 Ocak 1952, Sayı:6, s.1-2.

[1174]*Yeni Karabük,* 23 Aralık 1952, Sayı:103, s.1-2.

[1175]Milliyet gazetesi bu kişinin Irak Kralı I. Faysal olduğunu yazmıştır. Detaylar için bkz. Milliyet, *"KARDEMİR'İN KURULUŞUNUN 78. YILDÖNÜMÜ",* https://www.milliyet.com.tr/amp/yerel-haberler/karabuk/kardemir-in-kurulusunun-78-yildonumu-10707990., 2 Nisan 2015, Erişim Tarihi: 25.09.2022. K.g. Ancak I. Faysal 20 Mayıs 1885 yılında doğmuş 8 Eylül 1933 yılında hayatını kaybetmiştir. Türkiye'yi ziyaret ettiği tarih ise 1931 yılıdır. Bu yüzden Karabük'ü 1955 yılında ziyaret eden, Irak Kralı I. Faysal değildir. Detaylar için bkz. *DİA, "*FAYSAL I*",* Müellif: Mustafa Bilge, Cilt:12, İstanbul 1995, s.264-65., Tarık Saygı, "Irak Kralı Faysal'ın Atatürk'ü Ziyareti ve Oluşturduğu Yankılar", *Yalova Sosyal Bilimler Dergisi,* Cilt:7, Sayı:15, 2017, s.217., II. Faysal'ın 1955 yılında gerçekleştirdiği Türkiye ziyaretine dair görüntüler için ayrıca bkz. T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, *"Filmler Irak Kralı II. Faysal'ın Türkiye Ziyareti",* https://filmmirasim.ktb.gov.tr/tr/film/irak-krali-turkiye-de, Erişim Tarihi:19.01.2023. Irak Kralı II. Faysal 1958 yılında darbe ertesi öldürülmüştür. Bkz. Alpaslan Öztürkci, *"Soğuk Savaş'ın 1950'li Yıllarda Orta Doğu'da Yaşanan Askeri Darbelere Etkileri",* Çağdaş Türkiye Tarihi Araştırmaları Dergisi, Cilt 17, Sayı 34, 2017, s.390. Darbe sırasında

haberlerin ilkinin, 27 Haziran gününe ait olduğu görülmüştür[1176]. D. Karabük gazetesinin 29 Haziran Çarşamba günkü nüshasında, karşılama için yoğun faaliyete başlandığı dile getirilmiştir[1177]. Aynı gazete 2 Temmuz 1955 günü Irak Kralı II. Faysal'ın, Veliaht Altes Abdülillah, Başvekil Nuri Sait Paşa'dan oluşan Irak heyeti ile Cumhurbaşkanı Celal Bayar, Başbakan Adnan Menderes, Devlet Vekili Fuat Köprülü ve İşletmeler Vekili S. Ağaoğlu'ndan oluşan Türk heyetiyle birlikte saat 09.45'te Karabük'e geleceğini, *"DOST VE KARDEŞ IRAK'IN NECİP HÜKÜMDARI ŞEHRİMİZE HOŞ GELDİNİZ"*[1178] başlığı altında okurlarıyla paylaşmıştır. Aynı nüshada, Türkiye'deki ormanların durumunu incelemek ve tavsiyelerinden faydalanmak amacıyla, Ziraat Bakanlığınca davet edilen Amerikalı Uzman Mr. George Brown, Karabük bölgesinde de incelemelerde bulunmak üzere şehre gelmiştir. Amerikalı Uzmanın, Yenice, Büyükdüz ve Ardıç ormanlarını gezdikten sonra Bartın ve Amasra'ya gideceği bildirilmiştir[1179].

1 Mayıs 1956 tarihli Müstakil gazetesinde, İran Şahı Rıza Pehlevi ve Kraliçe Süreyya'nın 20 Mayıs'ta özel bir trenle beraberinde Cumhurbaşkanı C. Bayar ile Karabük'e gelecekleri ve DÇ İşletmelerini gezecekleri duyurulmuştur[1180]. 15 Mayıs günü Türkiye'ye gelen çift[1181] beş gün sonra, Karabük'te coşkun tezahüratla karşılanmışlardır. Doğruca DÇ İşletmelerine gitmişlerdir. Burada, misafirlere

---

öldüğü de belirtilmiştir. Bkz. *Karabük Postası,* 19 Temmuz 1958, Sayı:536, s.1. Ayrıca bkz. Sina Akşin, *Kısa Türkiye Tarihi,* Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, 23.Basım, İstanbul Eylül 2017, s.254.

[1176]*Demokrat Karabük,* 27 Haziran 1955, Sayı:84-299, s.1.

[1177]Detaylar için bkz. *Demokrat Karabük,* 29 Haziran 1955, Sayı:84-301, s.1.

[1178]*Demokrat Karabük,* 2 Temmuz 1955, Sayı:84-304, s.1.

[1179]*Demokrat Karabük,* 2 Temmuz 1955, Sayı:84-304, s.1.

[1180]*Müstakil,* 1 Mayıs 1956, Sayı:132, s.1.

[1181]Karabük'ün yerel gazetesi Müstakil, 15 Mayıs Salı günü Ankara Esenboğa Havalimanına indiklerinden bahseder. Bkz. *Müstakil,* 17 Mayıs 1956, Sayı:142, s.1. K.g. 16 Mayıs günü Ankara'ya ayak bastığı da söylenmiştir. Bkz. İsmail Ayhan, *Demokrat Parti Dönemi'nde Türkiye'yi Ziyaret Eden Devlet Başkanları ve Bu Ziyaretlerin Türk Basınına Yansımaları,* Dicle Üniversitesi SBE Tarih A.B.D. Türkiye Cumhuriyeti Tarihi Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Diyarbakır 2014, s.123. Ancak Milliyet ve Cumhuriyet gazeteleri de 15 Mayıs gününe işaret etmiş ve Cumhuriyet gazetesi 15 Mayıs günü geleceğini *"İran Şehinşahı ile Kraliçesi bugün 12,30'da Ankaraya geliyorlar"* başlığıyla duyurmuştur. Bkz. *Cumhuriyet,* 15 Mayıs 1956, Sayı:11.422, s.1. Ertesi günde *"dün Ankara'ya geldiler"* denilerek kamuoyu bilgilendirilmiştir. Bkz. *Cumhuriyet,* 16 Mayıs 1956, Sayı:11.423, s.1. Milliyet gazetesi de 16 Mayıs günü *"İran Şahı ve Kraliçe Süreyya Ankarada"* şeklindeki haberiyle, önceki gün geldiğini okurlarıyla paylaşmıştır. Bkz. *Milliyet,* 16 Mayıs 1956, Sayı:2155, s.1. Sonuç itibarıyla çalışmamızın ana malzemesini oluşturan yerel gazete ve ayrıca ulusal basının iki gazetesinde ki tarih esas alınmıştır.

fabrikada demirden yapılmış birer minyatür pota hediye edilmiştir. Şehirde bir saat kadar kalmışlar ardından Çatalağzına gitmek üzere uğurlanmışlardır[1182].

25 Temmuz 1956 Çarşamba akşamı saat 21.00'de 79 kişilik kafile halinde Avusturalya Teknik Üniversitesi öğrencileri gelmişlerdir. DÇ İşletmeleri tarafından Demir Çelik Lisesinde hazırlanan yerde konaklamışlar, perşembe günü ise DÇ Fabrikalarını gezmişler ve branşları özelinde gerekli açıklamaları almışlardır[1183]. 12 Aralık 1956 tarihli Yeni Karabük'te de Afgan Sanayi Dairesi Başkanı Ahmat Ali Masumi yanında Sümerbank'tan mihmandar M. Sudinç ile birlikte, Zonguldak'tan Karabük'e geldiği belirtilmiştir. Demir Çelik İşletmelerinde incelemelerde bulunduktan sonra da motorlu trenle Ankara'ya hareket ettikleri açıklanmıştır[1184].

1957 yılında da ziyaretlerin durmadan devam ettiği görülmüştür. Bu doğrultuda, 26 Ocak 1957 Cumartesi günü posta treniyle 10 kişilik Alman Teknik Heyetinin Karabük'e geldiğinden söz edilmiştir. Almanya'nın Türkiye'den alacağı maddeleri tespit eden ve İşletmeler Bakanlığı ile ticari ve iktisadi mevzular hakkında görüşmeler yapan Alman heyet, DÇ İşletmelerini de gezerek incelemelerde bulunmuştur[1185]. DÇ İşletmelerine bağlı bütün işyerlerinin, eskiden beri sürmekte olan bazı aksaklıkları düzeltmek amacıyla yeniden değerlendirileceği ve bu konuda son işçi baremini hazırlamak için *İşyeri Değerlendirme Revizyonu Komisyonu* oluşturulmuştur. Bu doğrultuda, 7 Şubat 1957 Perşembe günü etütlerde bulunmak ve rapor özelinde görüş arz etmek için Amerikalı Revizyon Uzmanı Mr. Arthur Roose gelmiştir[1186]. 18 Temmuz Perşembe günü ise Orman Umum Müdürü Fuat Adalı beraberinde Irak Orman Müdürü ile birlikte Karabük'e gelmiş ve Keltepe, Yenice, Ovacuma ve Eflani ormanlarında inceleme yapacakları bildirilmiştir[1187].

31 Temmuz 1957 tarihinde, Afgan Kralı Zafirullah Han'ın geleceğine yönelik haber yapılmıştır[1188]. 26 Ağustos Pazartesi günü Türkiye'ye gelen Zahir Şah[1189], 31

[1182] *Müstakil,* 21 Mayıs 1956, Sayı:145, s.1.
[1183] *Müstakil,* 27 Temmuz 1956, Sayı:197, s.1.
[1184] *Yeni Karabük,* 12 Aralık 1956, Sayı:1091, s.1-2.
[1185] *Demokrat Karabük,* 28 Ocak 1957, Sayı:84-712, s.1. *Karabük Postası,* 28 Ocak 1957, Sayı:93, s.1.
[1186] *Demokrat Karabük,* 8 Şubat 1957, Sayı:84-722, s.1.
[1187] *Demokrat Karabük,* 19 Temmuz 1957, Sayı:84-851, s.1.
[1188] *"Afgan Kralı Şehrimize Geliyor"* başlıklı habere bkz. *Demokrat Karabük,* 31 Temmuz 1957, Sayı:84-861, s.1. Haberde açıkça Zafirullah Han yazdığı için aslını bozmamak adına aynısı yazılmıştır. Fakat şu önemli bir detaydır; Zafirullah ile Zahir Han iki farklı devlet adamıdır. Zafirullah Han Pakistan'ın Dışişleri Bakanlığı görevini yapmış iken Zahir Şah Afgan Kralıdır. Kısacası gazetede bahsedilen kişi aslında Afgan Kralı Zahir Şah'ın kendisidir. Zafirullah Han'ın Pakistan devlet adamı

Ağustos Cumartesi günü Karabük'e uğramıştır. 2 Eylül günü basında konuyla ilgili, *"Afgan Kralının ziyareti ve Celal Bayar ve Zahir Şah Cumartesi günü şehrimize şeref verdiler"* başlıklı haberler yapılmıştır. Zahir Şah, Celal Bayar ve yanındakiler doğruca fabrikaya gitmişlerdir. Burada, DÇ Fabrikalarının çeşitli ünitelerini gezmişler ve çalışmalar hakkında izahat almışlardır. Saat 13.30'da da Zonguldak'a hareket etmişlerdir[1190]. D. Karabük gazetesi 4 Eylül Çarşamba günkü nüshasında, İtalya Cumhurbaşkanı Giovanni Gronchi'nin geleceğini duyurmuştur[1191]. Aynı gazetenin buna ilişkin bir diğer haberine, 8 Kasım Cuma günü rastlanmışsa da[1192] geldiğine dair bir haber bulunamamıştır. Yine yapılan çalışmalarda, 1957 yılında şehre gelen devlet adamları içerisinde, Habeşistan Kralı Selasiye'den de söz edilmiştir[1193]. Ancak Karabük basınında bir karşılığı bulunamamıştır. Aynı durum, Hollanda Kraliçesi ve ona eşlik edeceği söylenen Hollanda Başbakanı, Dışişleri Bakanı ve Hollanda gazetecilerinin geleceğine yönelik söylentiden öteye geçmeyen haber içinde geçerlidir[1194].

27 Mart 1958 Perşembe günü ticari görüşmelerde bulunmak üzere, Ecnebi Sefarethane mensuplarından oluşan *Ecnebi Ticaret Heyeti* gelmiştir. Heyet, DÇ İşletmelerine ziyarette bulunmuş ve DÇ Umum Müdürü Ali Çimen tarafından Yenişehir Kulübünde verilen kokteyle katılmıştır[1195]. 10 Nisan Perşembe günü de üç

---

olduğuna ilişkin bkz. *Akşam,* 18 Şubat 1952, Sayı:11987, s.1., Afgan Kralı Zahir Şah için ayrıca bkz. Zabihullah Dashti, *"Zahir Şah Dönemi Afganistan-Türkiye İlişkileri (1933-1973)",* Anasay Dergisi, Yıl 5, Sayı 17, Ağustos 2021, s.125.

[1189] *"Dost Afgan kralı bugün yurdumuza geliyor"* Bkz. *Demokrat Karabük,* 26 Ağustos 1957, Sayı:84-882, s.1. *"Afgan Kralı Ankara'da"* bkz. *Karabük Postası,* 27 Ağustos 1957, Sayı:261, s.1. Ayrıca bkz. *"Zahir Şah bugün geliyor", "Zahir Şah Ankarada törenle karşılandı"* Cumhuriyet, 26 Ağustos 1957, Sayı:11.882, s.1., 27 Ağustos 1957, Sayı: 11.883, s.1.

[1190] *Demokrat Karabük,* 2 Eylül 1957, Sayı:84-888, s.1. *Karabük Postası,* 2 Eylül 1957, Sayı:266, s.1.

[1191] *Demokrat Karabük,* 4 Eylül 1957, Sayı:84-890, s.1.

[1192] *Demokrat Karabük,* 8 Kasım 1957, Sayı:84-945, s.1. Karabük Postasında da 4 Kasım Pazartesi günü *"İtalya Devlet Reisi memleketimize geliyor"* başlığıyla paylaşılmıştır. Bkz. *Karabük Postası,* 4 Kasım 1957, Sayı:323, s.1.

[1193] *Şehrimiz Karabük,* s.75., Sinem Kaya, *İdeoloji, Gündelik Yaşam Pratikleri ve Mekân Etkileşiminde Karabük Demir Çelik Fabrikaları Yerleşiminden Öğrendiklerimiz,* Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Mimarlık, Yüksek Lisans Tezi, Ankara Haziran 2011, s.107., Kalyoncu, *A.g.e.,* s.75-88.

[1194] *"Hollanda kraliçesi geliyor" Demokrat Karabük,* 7 Mayıs 1958, Sayı:84-1095, s.1. Kraliçenin eşi Prens Bernhard, 28 Mart 1958 Cuma akşamı Türkiye'ye gelmiş ve pazartesi günü de Hollanda Arkeoloji Enstitüsünün açılışına katılmıştır. Bkz. *Cumhuriyet,* 29 Mart 1958, Sayı:12.097, s.1. 1 Nisan 1958, Sayı:12.100, s.1.

[1195] *Demokrat Karabük,* 29 Mart 1958, Sayı:84-1066, s.1. *Karabük Postası,* 31 Mart 1958, Sayı:446, s.1.

Japon gazeteci gelmiştir. Gazeteciler işletmede incelemeler yapmışlar ve idarecilerle görüşmüşlerdir[1196].

19 Haziran Perşembe günü, Siyasal Bilgiler Okulu Amme Enstitüsü Profesörlerinden Mr. Chailloux Dantel, İhsan Kutbay, Gülgün Gönenç, Sevda Etem ve Nabi Dinçer'den oluşan beş kişilik bir heyet gelmiştir. DÇ İşletmeleri, belediye ve şehrin çeşitli yerlerinde sosyal mevzuları incelemişlerdir[1197]. 20 Ağustos Çarşamba günü Türkiye'de sıhhi tesisat fabrikası kurmak isteyen bir Amerikan sermayedar grubu, hammadde mevzusunda DÇ İşletmeleri Umum Müdürü Ali Çimen ile görüşmek üzere Karabük'e gelmişlerdir[1198]. 11 Eylül 1958 Perşembe akşamı Birleşmiş Milletler Cemiyetinin Sağlık Vekaletindeki Sosyal Yardım Müşaviri Bn. Elveyn Hörsey beraberindekilerle Karabük'e gelmiştir. 12 Eylül Cuma günü Safranbolu Yetiştirme Yurdunda, DÇ İşletmeleri sosyal tesislerinde, Yardım Sevenlerde; 13 Eylül Cumartesi günü de DÇ Hastanesinde, işçi pavyonlarında ve işçi evlerinde incelemeler yapmıştır. Hörsey, Karabük'te sosyal işlere gösterilen alakadan büyük memnuniyet ve hayranlık duyduğunu, bunu özellikle raporunda belirteceğini söylemiştir[1199].

Demokrat Karabük'ün 4 Haziran 1959 tarihli nüshasında, Fransız Kaymakamların geleceği duyurulmuştur. Heyet, 4 Haziran Perşembe günü saat 16.00'da şehre gelmişlerdir. Kaymakamlar, belediyeyi ve kaymakamlığı ziyaret ederek çalışmaları gözden geçirmişlerdir. Sonra DÇ İşletmelerine giderek tesisleri gezmiş ve çalışmalar hakkında izahat almışlardır. Akşam da Mühendisler Kulübünde verilen kokteylde hazır bulunmuşlardır[1200].

17 Ağustos 1959 tarihinde, hükümetin resmi davetlisi olarak Türkiye'yi ziyaret edecek olan Batı Almanya İktisat Vekili Dr. Erhard'ın İstanbul'a geleceği

---

[1196]*Demokrat Karabük,* 11 Nisan 1958, Sayı:84-1077, s.1. *Karabük Postası*, 11 Nisan 1958, Sayı:456, s.1.
[1197]*Demokrat Karabük,* 21 Haziran 1958, Sayı:84-1134, s.1.
[1198]*Demokrat Karabük,* 21 Ağustos 1958, Sayı:84-1181, s.1.
[1199]*Demokrat Karabük, 13 Eylül 1958, Sayı:84-1200, s.1.*, 15 Eylül 1958, Sayı:84-1201, s.1. Safranbolu Yetiştirme Yurdunun kurulması, 1956 yılında Zonguldak Valisi Ekmel Çetiner'in yardımları sayesinde karar altına alınmıştır. Hemen harekete geçilerek Kıranköy mevkinde yurt binasının temeli atılmıştır. 14 Şubat 1959 Cumartesi günü de hizmete açılmıştır. Bu bilgiler ışığında, muhtemelen Miss Hörsey'in Karabük'e geldiği zaman inşaat halindeydi. Bkz. *Karabük Postası,* 17 Şubat 1959, Sayı:715, s.1. 16 Şubat 1959, Sayı:714, s.1.
[1200]*Demokrat Karabük,* 4 Haziran 1959, Sayı:84-1397, s.1., *Demokrat Karabük,* 5 Haziran 1959, Sayı:84-1398, s.1. *Karabük Postası,* 5 Haziran 1959, Sayı:803, s.1.

açıklanmıştır. Karşılama töreninde hazır bulunmak üzere DÇ Umum Müdürü Cevat Süberk'in İstanbul'a gittiği belirtilmiştir. Dr. Erhard'ın şehre geleceği, DÇ'de incelemeler yapacağı ve kok fabrikası için lüzumlu kredi etrafında müessese idarecileriyle görüşeceği ifade edilmiştir[1201]. Üçüncü yüksek fırının müteahhidi Alman Salzgitter Firmasının Müdürü, Dr. Layte'in 5 Eylül Cumartesi günü Karabük'e gelmiştir. İşletmenin teknik elemanları ile bazı teferruat üzerinde görüşülmeler yapılmıştır[1202].

Tüm bu ziyaretler içerisinde gelişi sonrasındaki yaşanan hadise açısından en önemlisi, kuşkusuz Japonya'nın Ankara Büyükelçisi Taka Jironia'nın da katıldığı iş turnesi olmuştur. 5 Ekim 1959 tarihli Demokrat Karabük gazetesinde, Japon demir çelik sanayicilerinden oluşan 10 kişilik bir heyetin 6 Ekim günü Karabük'e geleceği bildirilmiştir. Ayrıca, heyetin DÇ İşletmesinde incelemelerde bulunacağı, heyet ile DÇ İdarecileri arasında görüşme yapılacağı ve DÇ Fabrikalarına gerekli makine aksamı satış imkanlarının araştırılacağından da bahsedilmiştir[1203]. 6 Ekim 1959 tarihli Karabük Postasında ise dünyanın en büyük demir çelik fabrikalarından biri olduğu söylenen Yuwata Demir Çelik Fabrikaları Başmüşaviri Mr. Yamagata'nın başkanlığındaki Japon demir çelik sanayicilerinden *beş kişilik* bir heyetin, o gün Karabük'e geleceği bildirilmiştir. Ertesi gün aynı gazete de söz konusu Japon Çelik Sanayi Heyetinin, DÇ Fabrikalarında incelemelerde bulunduğu belirtilmiştir. Ardından DÇ İşletmelerinin ileri gelenleri ile müzakereler yaptığından bahsedilmiştir. Karabük Postası, görüşmeler hakkında bir açıklama yapılmamış olmasıyla beraber, DÇ Fabrikalarının genişletilmesi babında teklifler yapıldığının sızan haberlerden anlaşıldığını ifade etmiştir. Nitekim heyetin Ankara'da yaptığı temaslar esnasında Sanayi Bakanlığına aynı anlamda tekliflerde bulunduğunu da hatırlatmıştır[1204].

Bu ziyaret esnasında yaşanan ilginç bir olay şöyle izah edilebilir: Heyet ile birlikte gelen Japon Büyükelçi, DÇ Fabrikalarında boru fabrikasını gezerken çatıdaki güvercinlerden gelen toz ve artıkların üzerine dökülmesi sonrası, adeta kıyameti koparmıştır. Bu hadise de *'garez'* arayan Jironia, boru fabrikası işçilerini mahkemeye

[1201]*Demokrat Karabük,* 17 Ağustos 1959, Sayı:84-1453, s.1-2.
[1202]*Demokrat Karabük,* 7 Eylül 1959, Sayı:84-1470, s.1.
[1203]*Demokrat Karabük,* 5 Ekim 1959, Sayı:84-1491, s.1.
[1204]*Karabük Postası,* 6 Ekim 1959, Sayı:902, s.1. 7 Ekim 1959, Sayı:903, s.1.

vermiştir. Daha sonra işçilerin bir kabahati olmadığı ortaya çıkmış ve büyükelçi işçilerden özür dilemiştir[1205].

13 Ekim 1959 Salı günü, İngiltere Tahran Büyükelçiliği Çalışma Ataşesi Mr. Read ile İngiltere'nin Ankara Büyükelçiliği Birinci Kâtibi Karabük'e gelmişlerdir. Çalışma Ataşesi DÇ İşletmelerindeki çalışma mevzunu incelemiştir[1206].

Bir sömestr için İstanbul Üniversitesinden ders vermek üzere gelen Amerika Columbia Üniversitesi Siyasi İlimler Profesörü Arthur W. Macmahon, eşi ve İstanbul Üniversitesi Siyasi İlimler kürsüsü Doçenti Dr. Nermin Aban ile birlikte Karabük'e gelmiştir. Profesör Macmahon, DÇ İşletmelerindeki işçi işveren ilişkilerini araştırmıştır. Kendisinin İstanbul'a döndüğünde üniversitede *işçi-işveren münasebetlerini* incelemiştir. Ayrıca, kendisinin İstanbul'a döneceği ve üniversitede bu konu hakkında gözlemlerine dayanan konferanslar vereceği de ifade edilmiştir[1207].

16 Aralık 1959 tarihli D. Karabük gazetesinde, Ankara'dan özel bir haber paylaşılmıştır. Bu, İran Ulaştırma Bakanı General Ansari'nin beraberinde İran Ankara Büyükelçiliğine mensup beş kişi ve Basın Yayın Umum Müdürlüğü temsilcisi ile birlikte Karabük'e geleceğine ilişkin olmuştur. Haberin detaylarında, DÇ İşletmelerinde incelemeler yapacakları ve İran Demir yolları lüzumlu demir köprülerin konstrüksiyonu mevzusunda hazırlık niteliğinde DÇ İdarecileri ile görüşecekleri açıklanmıştır[1208].

15 Ocak 1960 tarihli Karabük Postasında, Amerikan yardımının Türkiye'de harcanma şeklini incelemek amacıyla, ülkede bulunan bir Amerikan İktisadi Heyetinin 14 Ocak Çarşamba sabahı şehre geldiği yazılmıştır. Heyet, DÇ İşletmelerinde incelemelerde bulunmuş ve öğleden sonra da diğer DÇ sosyal tesisleri ile Yenişehir Sineması ve Yenişehir Stadyumunu gezmiştir[1209]. Yeni Karabük gazetesinin 5 Mart 1960 Cumartesi günkü nüshasında ise Türkiye'de büyük bir tersane kurmakla ilgili temas ve incelemelerde bulunan, büyük *Japon Tersane*

[1205]Detaylar için bkz. Kalyoncu, *A.g.e.,* s.88. Bu sanayici grup 3 Ekim Cumartesi günü Türkiye'ye gelmiştir. Bkz. Muharrem Turp, *"Türkiye-Japonya Arasında Diplomatik İlişkilerin Yeniden Tesisi ve Siyasi-İktisadi İlişkiler (1951-1960)",* Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi, Sayı 69, Erzurum Eylül 2020, s.664-65.
[1206]*Demokrat Karabük,* 14 Ekim 1959, Sayı:84-1499, s.1-2.
[1207]*Demokrat Karabük,* 28 Kasım 1959, Sayı:84-1532, s.1-2.
[1208]*"İran Münakalat vekili bugün şehrimize geliyor" Demokrat Karabük,* 16 Aralık 1959, Sayı:84-1545, s.1.
[1209]*Karabük Postası,* 15 Ocak 1960, Sayı:983, s.1.

Grubunu temsil eden heyetin, beraberinde Denizcilik Bankası Umum Müdür Muavini Yüksek Mühendis Orhan Koraltan ve Denizcilik Bankası teknik elemanlarıyla birlikte saat 11.30'da Karabük'e geldikleri duyurulmuştur. DÇ İşletmelerinden temin edebilecekleri malzeme hususunda incelemeler yaptıktan sonra, Gölcük Deniz Kuvvetleri tersanelerini görmek üzere Karabük'ten ayrılmışlardır[1210]. Aynı gazete 4 Nisan 1960 tarihli nüshasında da on kişilik *Japon Ticaret Heyetinin*, 3 Nisan Pazar günü saat 09.00'da ilçeye geldiklerinden bahsetmiştir[1211].

27 Nisan 1960 Çarşamba günü, Ereğli Demir Çelik Sanayi T.A.Ş.'nin üç Amerikan firmasını finanse eden Mr. Brand'in geleceği bildirilmiştir. Yeni Karabük gazetesi perşembe günü, Amerikan İş Birliği Teşkilatından Mr. Patterson ve üç uzmanla beraber saat 12.30'da Karabük'e geldiklerini açıklamıştır. DÇ İşletmelerini gezmişler ve Ereğli'de kurulacak ağır sanayi hakkında görüşmüşlerdir[1212].

Karabük, 1950-1960 yılları arası gerek yerli gerek yabancı pek çok kişinin uğrak yeri olmuştur. Yabancı ziyaretler sadece Doğu ülkeleri tarafından değil; Almanya, İngiltere ve Fransa gibi Batılı ülkeler tarafından da yapılmıştır. Onların da Türkiye'ye geldiklerinde seyahat rehberlerine mutlaka ekledikleri şehirlerden biri olması çok önemlidir.

Demir Çelik Fabrikasının varlığı sebebiyle Karabük, Türkiye'ye gelen tüm bu yabancıların kesinlikle görmek istediği, saha araştırması yapma ihtiyacı duyduğu, sanayi üzerine yürüttükleri her türlü çalışmalar için programlarına dahil ettikleri bir *'sanayi standına'* dönüşmüştür.

Şüphesiz Irak ve İran devlet başkanlarının Karabük'e gelişleri, 1955'te kurulan Bağdat Paktı ile geliştirilen ilişkilerin bir yansıması olarak okunmalıdır.

Diğer yandan Karabük çeşitli ülkelerin, sanayi ürünü tedarik etme amacıyla yöneldiği yer olması nedeniyle bir bakıma '*sanayi yolu'* kimliği de kazanmıştır. Yine Türkiye'nin ilk ağır sanayi tesisini sinesinde barındırmasının bir getirisi olarak,

---

[1210] *Yeni Karabük,* 5 Mart 1960, Sayı:2008, s.1.
[1211] *"Japon hey'eti" Yeni Karabük,* 4 Nisan 1960, Sayı:2028, s.1.
[1212] *Yeni Karabük,* 28 Nisan 1960, Sayı:2049, s.1., 27 Nisan 1960, Sayı:2048, s.1. Karş. Karabük Postasında, bu Amerikalı sanayicinin ismi, Mr. Bronel şeklinde yazılmıştır. Bkz. *Karabük Postası,* 28 Nisan 1960, Sayı:1061, s.1.

Demokrat Parti Dönemi'nde de Türk hükümetinin dışa açılımındaki gururu, övünç kaynağı ve marka halini koruyarak daha da geliştirmiştir.

Son olarak Demir Çelik Fabrikası, lise ve üniversite öğrencilerinin eğitim almak adına yönlendirildiği *'uygulamalı okul'* olmasından dolayı, Karabük'te bu durumdan doğrudan etkilenmiş ve bir *'staj şehri'* olmasıyla da ön plana çıkarak dikkatleri üzerine çekmeyi başarmıştır.

4. YEREL BASINA GÖRE DP DÖNEMİNDE KARABÜK'TE SOSYAL, KÜLTÜREL, EĞİTİM VE SPOR HAYATI

4.1. Karabük'te Sosyokültürel Faaliyetler

Karabük'te ilk kulüp etkinliği, İngilizler tarafından başlatılmıştır. Braithwaite Şirketinin başlattığı girişim, *'Jokey Club'* adıyla faaliyete geçmiştir. İngilizler kurdukları bu kulübe Türkler giremez ibaresini taşıyan levha asmışlardır[1213]. Tatyana Moran'ın anılarında; az bir ücret karşılığında söz konusu kulübe üye olanların, seyisler refakatinde Safranbolu'nun yakınlarında gezintiye çıktıklarından söz edilmiştir[1214].

Bu kulüp, önce Yenişehir Kulübü daha sonra Mühendisler Kulübüne dönüştürülmüştür[1215]. 31 Aralık Salı gecesi de yılbaşı için düzenlenen görkemli bir baloda yeni yüzüyle hizmete girmiştir[1216].

4.1.1. Sinema ve Tiyatro

Safa Erkün 1950 yılında yazdığı *"Karabük'ün Sosyal Monografisi"* başlıklı doktora tezinde; Yenişehir Mahallesinde 300 kişilik DÇ İşletmelerine ait sinema binası, ayrıca su deposu mevkinde 1000 kişilik basit bir açık hava tiyatrosu bulunduğunu ifade etmiştir. Yine yazın Amasra'da DÇ personeline özgü bir kamp kurulduğundan bahsetmiş ve kamp ile ilgili aktardığı bilgilerde; açık hava sinemasının varlığına değinmiştir[1217].

Sinema salonları 1950-1960 yılları arası artış göstermiştir. 24 Ağustos 1956 tarihli Müstakil gazetesine göre: Zevk Sineması sahibi İbrahim Egenbir tarafından, Kayabaşı Mahallesine 20 localı ve 700 kişilik sinema inşa ettirilmiştir. Ancak sinemanın bütün hazırlıkları önceden bitmişse de elektrik konusunda meydana gelen teknik zorluklar, açılışını geciktirmiştir. Haberin detaylarından öğrenilene göre;

[1213]Kalyoncu, *A.g.e.,* s.28. Bu Jokey Kulübünün ne zaman tesis edildiği hakkında bilgi bulamadık.
[1214]Mehmet Kütükçüoğlu, *Türkiye'nin İlk Ağır Sanayi Kenti Karabük,* Karabük Valiliği Yayınları, 1. Baskı, Ankara Mart 2012, s.288.
[1215]Erkün, *A.g.t.,* s.63.
[1216]*Demokrat Karabük,* 1 Ocak 1958, Sayı:84-991, s.1.
[1217]Erkün, *A.g.t.,* s.62-63.

ilçenin bu üçüncü yazlık sinemasının, 23 Ağustos 1956 Perşembe akşamı provası yapılmış ve yakında halkın hizmetine gireceği duyurulmuştur[1218].

Şüphesiz Zevk Sinemasında yıllar içerisinde çok sayıda önemli tiyatro ve sinema eserleri sergilenmiştir. Bunların içerisinde bütün Karabüklülerin ücretsiz olarak davet edildiği atom bombası ve zehirli gazlara karşı *'eğitici'* içerikte renkli film gösterilmesinden söz edilmiştir. 27 Şubat 1957 Çarşamba günü düzenlenen bu görsel etkinlik, şüphesiz halkın bilinçlendirilmesinde rol oynamıştır[1219].

Bu sinema salonları içerisindeki en önemli yapı; Demir Çelik İşletmeleri tarafından modern, kaliteli, kalorifer yerine klima, mükemmel düzeyde akustik ve ışık gibi son sistem teknolojinin kullanıldığı sinema salonlarından olan *'Yenişehir Sinemasının'* inşası olmuştur. 13 Ocak 1958 tarihli Demokrat Karabük gazetesinde; Yenişehir Sinemanın sahnesini incelemek üzere Devlet Tiyatrosu Umum Müdürü Muhsin Ertuğrul'un Karabük'e geldiği söylenmiştir. Ertuğrul, sinemayı ve sahneyi çok beğendiğini *"memleketin en güzel tiyatro binası"* sözleriyle dile getirmiştir[1220]. Hakikaten bugün bile hala kendine has dokusu ve Erken Cumhuriyet Dönemi mimarisi oluşunun getirdiği esintiyle kente büyüleyici bir hava katmaktadır.

1953 yılında Yüksek Mühendis Münci Tangör tarafından projesi çizilen sinemanın inşasına, 26 Mayıs 1954 tarihli ruhsatla başlanmıştır[1221]. 12 Ekim 1955 tarihli D. Karabük gazetesinde Amaç Firması tarafından yapılmakta olan sinemanın inşasına hızla devam edildiği yazılmıştır. Ayrıca müteahhit firmanın üç gün geceli gündüzlü çalışması neticesinde, sinema binasının çatı betonunu döktüğü ve bu suretle dış cephesini bitirdiği ifade edilmiştir[1222]. Aynı gazete 29 Ocak 1957 Salı günkü nüshasında, bina inşaatının bitme noktasına geldiğini ve dekorasyon işinin 470.000 lira keşif bedeliyle ihaleye çıkarılacağının öğrenildiğini belirtmiştir[1223]. 1 Şubat Cuma günü ise dekorasyon işinin, bu defa 506.908 lira keşif bedeli üzerinden eksiltmesinin 15 Şubat Cuma günü DÇ Umum Müdürlüğünde yapılacağı

[1218]*Müstakil,* 24 Ağustos 1956, Sayı:219, s.1., Zevk Sineması bugünkü Mako İşhanındaydı.
[1219]Karabük'te açılan Pasif Korunma kurslarının son günü için düzenlenen etkinliktir. Bkz. *Demokrat Karabük,* 26 Şubat 1957, Sayı:84-737, s.1. *Karabük Postası,* 25 Şubat 1957, Sayı:113, s.1. 28 Şubat 1957, Sayı:116, s.1.
[1220]*Demokrat Karabük,* 13 Ocak 1958, Sayı:84-1001, s.1. Ayrıca bkz. *Karabük Postası,* 9 Ocak 1958, Sayı:377, s.1.
[1221]Meltem Özkan Altınöz, *"Endüstri Kenti Karabük'ün Sosyal Yaşantısının Şekillenişinde Yenişehir Sineması'nın Rolü", İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi,* Cilt 4, Sayı 1, 2015, s.89.
[1222]*Demokrat Karabük,* 12 Ekim 1955, Sayı:84-353, s.1.
[1223]*Demokrat Karabük,* 29 Ocak 1957, Sayı:84-713, s.1.

açıklanmıştır[1224]. Basının işaret ettiği tarihte dekorasyon ve bitirme inşaatı; kapalı zarfla eksiltmeye çıkarılmış ancak %12,40 kırıldığı halde ihale edilememiştir[1225].

Sinemanın açılışının gecikme nedenlerinden biri; müteahhidin taahhütlerini zamanında yerine getirmemesi olmuştur. Sonra emanet usulüyle birinci kısım inşaatı bitirilmiş ve sorun kısmen giderilmiştir[1226]. Diğeri Demokrat Karabük gazetesinin 22 Ocak 1958 Çarşamba günü sinemanın durumu hakkında yaptığı bilgilendirme içeren haberinde ifade ettiğine göre; her türlü hazırlıkları tamamlandığı halde sıcak ve soğuk hava tertibatı olmadığı için açılamamıştır. Haberin devamında kuvvetli bir ihtimalle mart ayı başında yapılacak bir törenle açılacağı duyurulmuştur[1227]. Ancak gazetenin belirttiği tarihte sinemanın açılışı gerçekleşmemiştir.

Yenişehir Sinemasının dekorasyon işinin ihalesi, 11 Mayıs 1957 Cumartesi günü DÇ İşletmeleri ile Ali Dedeoğlu Firması arasında yapılan anlaşmayla halledilmiştir[1228]. Daha sonra çalışmalara başlanmıştır[1229]. 16 Ekim 1957 Çarşamba günü de basın da dekorasyonun bittiği yalnız camların takılması işinin kaldığı duyurulmuştur[1230]. D. Karabük 7 Mart 1958 Cuma günkü nüshasında ise; geçici kabulün yapıldığını ve açılış töreninin nisanın ilk haftasında yapılacağını bildirmiştir[1231]. Aynı gazetede açılış tarihi ile ilgili edindiği bilgileri, 25 Mart ve 9 Haziran tarihli nüshalarında da paylaşmıştır[1232]. Ancak işaret edilen tarihlerde beklenen gelişme yaşanmamıştır.

D. Karabük gazetesi, İstanbul Şehir Tiyatrosundan Gül Gülgün, Mehmet Karaca, Mahmut Moralı, Reha Kıral, Nezihe Becerikli, Necdet Mahfi, Toron Karacaoğlu, Suna Pekuysal ve Ertuğrul Bilda'dan oluşan heyetin, 11 Haziran 1958 Çarşamba akşamı Karabük'e geldiğine ilişkin haber yapmıştır. 12 Haziran akşamı içinde ilk

[1224]*Demokrat Karabük,* 1 Şubat 1957, Sayı:84-716, s.1., Sinemanın dekorasyon ve ışık tertibatının projelerinin, Münci Tangör tarafından hazırlanacağı ve bu konuda 22 Ekim Pazartesi günü DÇ İşletmesi ile Münci Tangör arasında bir mukavele imzalandığı söylenmiştir. Bkz. *Yeni Karabük,* 23 Ekim 1956, Sayı:1048, s.1-3.
[1225]*Demokrat Karabük,* 24 Nisan 1957, Sayı:84-786, s.1.
[1226]*Demokrat Karabük,* 24 Nisan 1957, Sayı:84-786, s.1.
[1227]*Demokrat Karabük,* 22 Ocak 1958, Sayı:84-1009, s.1.
[1228]*Demokrat Karabük,* 13 Mayıs 1957, Sayı:84-797, s.1.
[1229]*Demokrat Karabük,* 5 Haziran 1957, Sayı:84-817, s.1.
[1230]*Demokrat Karabük,* 16 Ekim 1957, Sayı:84-926, s.1.
[1231]*Demokrat Karabük,* 7 Mart 1958, Sayı:84-1047, s.1.
[1232]*Demokrat Karabük,* 25 Mart 1958, Sayı:84-1062, s.1. *Demokrat Karabük,* 9 Haziran 1958, Sayı:84-1123, s.1.

temsilini Yenişehir Demir Çelik Sinemasında vereceklerini duyurmuştur[1233]. Ancak ertesi gün aynı gazetenin konu özelinde yayımladığı haberde ise, sanatçıların bu defa 12 Haziran Perşembe akşamı geldikleri ifade edilmiştir. Ayrıca heyetin DÇ Gençlik Kulübü tarafından misafir edildiğinin söylendiği görülmüştür. Bununla birlikte iki müstesna sanat gecesi yaşatacakları ve bunlardan ilkinin de 13 Haziran Cuma akşamı Yenişehir Gençlik Kulübü Sinemasında verecekleri duyurulmuştur[1234].

Dekorasyon çalışmalarının büyük bir gayretle sürdüğü günlerde, resmi açılış günü için organizasyon programı yapılmıştır. Bu doğrultuda İtalyan Operasının duayen ismi Guiseppe Verdi'nin *La Traviata*'sının Devlet Operası tarafından sergileneceği söylenmiştir[1235]. Ancak 16 Ağustos 1958 Cumartesi akşamı ünlü Rus yazar Lev Nikolayeviç Tolstoy'un *Savaş ve Barış* adlı eserinden beyaz perdeye uyarlanan filmin gösterime girmesiyle birlikte, 800 kişilik sinema Karabük halkının yeni eğlence mekânı haline gelmiştir[1236]. Törene Nevşehir'in 11. Dönem DP Milletvekili Zihni Üner, Kaymakam Kemal Paşaoğlu, Belediye Başkanı Fevzi Fırat vs. iştirak etmiştir[1237]. Yine 29 Ağustos Cuma günü sinema ile aynı tarihte pastane ve gazinosunun da hizmete girdiği vurgulanmıştır[1238].

1959 yılında Bayır Mahalle'deki Ay Yıldız Sinemasından sıkça bahsedildiği görülmüştür[1239]. Basında filmler ile ilgili çıkan reklamlarda, burada Yeşilçam'ın önemli oyuncularının oynadığı filmlerin gösterime gireceği duyurulmuştur. Bunlardan bazıları şunlardır: Türk Sinemasının *'küçük hanımefendisi'* Belgin Doruk

---

[1233]*Demokrat Karabük,* 12 Haziran 1958, Sayı:84-1126, s.1. İlk gece Ayşe'nin marifetleri adlı komedi; ikinci gecede Aşka susamışlardı adlı piyesi oynayacakları açıklanmıştır. Bkz. *Karabük Postası,* 12 Haziran 1958, Sayı:506, s.1.

[1234]*"Şehir Tiyatrosu artistleri geldi"* başlıklı ilk sayfanın sağ altta yer alan haber için bkz. *Demokrat Karabük,* 13 Haziran 1958, Sayı:84-1127, s.1. K.g. Karabük Postası eş zamanlı olarak yaptığı haberde bir önceki gün verdiği bilginin arkasında durarak, 12 Haziran akşamı geldiklerini yazmıştır. Bkz. *Karabük Postası,* 13 Haziran 1958, Sayı:507, s.1.

[1235]*Demokrat Karabük,* 13 Haziran 1957, Sayı:84-824, s.1.

[1236]*Demokrat Karabük,* 16 Ağustos 1958, Sayı:84-1177, s.1. Karabük Postası, 16 Ağustos 1958, Sayı:550, s.1. 18 Ağustos gününden itibaren normal seanslarına başlamıştır. Bkz. *Karabük Postası,* 18 Ağustos 1958, Sayı:551, s.1. Karabük Postasında atılan *"Yeni Yenişehir Sineması"* başlık ile gözlemlerin aktarıldığı yazıda Ali Çimen sinemanın 1 milyon küsur liraya mal olduğunu açıklamıştır. Bkz. *Karabük Postası,* 19 Ağustos 1958, Sayı:552, s.1. 28 Şubat 1959, Sayı:725, s.1.

[1237]*Demokrat Karabük,* 18 Ağustos 1958, Sayı:84-1178, s.1. Zihni Üner 1954-1957 ile 1957-1960 arası Niğde ve Nevşehir olmak üzere iki dönem milletvekilliği yapmıştır. Nevşehir milletvekilliğinin detayları için bkz. Doğan Özcan, *1957-1969 Arası (XI.XII. ve XIII. Dönem) TBMM Nevşehir Milletvekilleri ve Faaliyetleri,* Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Nevşehir Şubat 2016, s.26.

[1238]İlçede ilk kez semaverli çay ve nargileli servisler yapılmıştır. Bkz. *Demokrat Karabük,* 29 Ağustos 1958, Sayı:84-1188, s.1.

[1239]*Demokrat Karabük,* 28 Mayıs 1959, Sayı:84-1392, s.1.

ile sert karakterlere hayat veren Kenan Pars'ın başrollerini paylaştığı Kederli Yıllar[1240], yönetmenliğini Kani Kıpçak'ın yaptığı 1951 yapımı polisiye filmi İstanbul Kan Ağlarken[1241], yönetmen koltuğunda Lütfi Ömer Akad'ın başrollerinde Ayhan Işık'ın yer aldığı 1953 yapımı Katil[1242] ve Yılmaz Güney ile Nuri Altınok'un oynadığı 1959 yapımı Bu Vatanın Çocukları filmi[1243].

Bunların dışında Türkiye'nin ilk özel film şirketi *Kemal Film'in* Karabük'te bir film çekeceği söylenmiştir. Filmin kahramanını DÇ işçileri, olayların ise önemli bir kısmının DÇ Fabrikalarında, Karabük ve Safranbolu'da geçmekte olduğu ifade edilmiştir. Bu köy filminin konusunu, Karabük ve çevresinin köy ve iş hayatını içerdiği belirtilmiştir. Bunun üzerine etütler de bulunmak ve gerekli malzemeyi yerinde temin edebilmek amacıyla, filmin rejisörü Osman Fahir Seden ve senarist 28 Mart Perşembe günü Karabük'e gelmişlerdir. Ancak basında; DÇ İşletmelerini ve ilçenin çeşitli yerlerini gezen film ekibinin, Karabük'teki mevcut durum ve şartların imkansızlığını dikkate alarak şimdilik bu teşebbüsten vazgeçeceklerinin söylenmekte olduğundan bahsedilmiştir[1244]. D. Karabük gazetesi 17 Haziran Pazartesi günü; Türkiye'deki ekonomik kalkınmaları göstermek için bir Alman film operatörünün ülkeye geldiğini ve yurdun çeşitli yerlerine giderek yeni kurulan fabrikaları, inşa edilen barajları ve çeşitli sanayi tesislerini gezerek filmini çektiğini yazmıştır. Sonra 15 Haziran Cumartesi günü Basın Yayın Turizm Genel Müdürlüğü temsilcisi ile Karabük'e geldiğini söylemiştir. Operatörün DÇ Fabrikalarındaki çalışmaları, işçilerin hayatını ve sosyal tesisleri filme aldığını duyurmuştur. *'Kalkınan Türkiye'* adı verilecek olan bu filmin Almanya'da 130 sinemada birden gösterileceğini de ilave etmiştir[1245].

D. Karabük gazetesinin 13 Mayıs 1957 tarihli haberinden öğrenilene göre; Karabük'te sanat geceleri düzenlemeye karar verilmiştir. İlk olarak bir şiir gecesi yapılacağı açıklanmıştır. Bu gecede tanınmış ve genç şairlerin şiirlerinin okunacağı paylaşılmıştır. Kaymakam Kemal Paşaoğlu, Cavit Çelik, Refik Yunusoğlu, Kemal

[1240]*Demokrat Karabük,* 23 Haziran 1959, Sayı:84-1407, s.1.
[1241]*Demokrat Karabük,* 26 Haziran 1959, Sayı:84-1410, s.1.
[1242]*Demokrat Karabük,* 8 Haziran 1959, Sayı:84-1400, s.1.
[1243]*Demokrat Karabük,* 11 Haziran 1959, Sayı:84-1402, s.1.
[1244]*Demokrat Karabük,* 8 Mart 1957, Sayı:84-746, s.1., 30 Mart 1957, Sayı:84-765, s.1. *Karabük Postası,* 9 Mart 1957, Sayı:123, s.1.
[1245]*Demokrat Karabük,* 17 Haziran 1957, Sayı:84-827, s.1. Hem Milli Kütüphanede hem TBMM Kütüphanesinde yapılan mikrofilmler üzerindeki araştırmalarda söz konusu yapıta ilişkin herhangi bir veriye erişilememiştir.

Çivici ve Tarık Küçükoğlu'ndan oluşan tertip komitesinin, Kemal Paşaoğlu'nun başkanlığında 13 Mayıs günü toplanacağını duyurmuştur[1246]. Aynı gazete söz konusu etkinliğin, 27 Mayıs Pazartesi akşamı saat 21.00'de Sosyal Bina'da yapılacağını iletmiştir[1247].

9 Nisan 1958 Çarşamba günkü haberde, Oğuz Bora'nın idaresinde Ankara Beşinci Tiyatro sanatçılarının 8 Nisan Salı günü şehre geldikleri bildirilmiştir. İki temsil vereceği söylenen ekibin, 9 Nisan akşamı ilk olarak Sabahattin Ali'nin Sırça Köşk, 10 Nisan akşamı da ilk kez İbnürrefik Ahmet Nuri tarafından Türk tiyatrosuna uyarlanmış olan Ceza Kanunu adlı komedi yapıtını oynayacakları ifade edilmiştir. Karabük Postasında da 9 Nisan akşamı Yenişehir Sinemasında ilk temsili verdikleri paylaşılmıştır[1248].

Söz konusu tiyatronun ilçede ikinci kez sanatını icra ettiği tarih, 31 Temmuz 1958 Perşembe günüdür. İlk temsili, İbnürrefik Ahmet Nuri'nin evlilik temalı üç perdelik komedisi *Hisse-i Şayia'nın* Yıldız Sinemasında sergileneceği duyurulmuştur. Ayrıca 3 Ağustos Pazar akşamı aynı yerde, Antik Dönemin ünlü trajedi yazarlarından Sophokles'in *Antigone* isimli trajedisi de oynanmıştır[1249].

DÇ İşletmeleri fabrikanın çalışmalarını göstermek ve Karabük'ü tanıtmak için sosyal tesisatın ve Karabük'ün filmini çektirmeye karar vermiştir. Bu konuda Arslan Film şirketi ile anlaşmaya varmıştır. Şirketin sahiplerinden Çetin Karamanlı ve Kemal Akkavuk, 26 Haziran 1958 Perşembe günü Karabük'e gelmişler ve Umum Müdürü Ali Çimen'i ziyaret ettikten sonra çalışmaya başlamışlardır[1250]. Demokrat Karabük gazetesi 1 Mayıs 1959 Cuma günü okurlarına; Devlet Tiyatrosu'nun bir iki hafta içerisinde kazaya gelip bir temsil vereceğini duyurmuştur. Karabük Postasında da 9-10 Mayıs geceleri iki oyun sergilediklerine yer verilmiştir[1251]. Yeni Karabük

[1246]Ayrıca haberde; Sosyal Bina'da yapılacak olan şiir gecesinde bulunmak üzere, Zonguldak ve Filyos 'tan sanat severlerinde geleceği yazılmıştır. Bkz. *Demokrat Karabük,* 13 Mayıs 1957, Sayı:84-797, s.1.

[1247]*Demokrat Karabük,* 27 Mayıs 1957, Sayı:84-809, s.1.

[1248]*Demokrat Karabük,* 9 Nisan 1958, Sayı:84-1075, s.1., Karş. Aynı gazetenin altı gün önce 3 Nisan Perşembe günü yaptığı haberde; Ceza Kanunu adlı oyundan bahsederken bu sefer Sırça Köşk değil Tennessee Wıllıams'ın yazdığı ve orijinal ismi The Glass Menagerıe A Random House Play olan ve Sırça Kümes şeklinde tercüme edilen oyuna atıf da bulunulduğu görülmüştür. Bkz. *Demokrat Karabük,* 3 Nisan 1958, Sayı:84-1070, s.1. *Karabük Postası,* 10 Nisan 1958, Sayı:455, s.1.

[1249]*Karabük Postası,* 31 Temmuz 1958, Sayı:536, s.1. 4 Ağustos 1958, Sayı:539, s.1.

[1250]*Demokrat Karabük,* 27 Haziran 1958, Sayı:84-1139, s.1.

[1251]*Demokrat Karabük,* 1 Mayıs 1959, Sayı:84-1372, s.1. *Karabük Postası,* 12 Mayıs 1959, Sayı:782, s.1.

gazetesinin 21 Haziran 1960 Salı günkü nüshasında ise; Türk tiyatrosunun önemli isimleri Müşfik Kenter, Lale Oraloğlu, Sadri Alışık ve Yıldız Kenter'in geldikleri müjdelenmiştir. Devamında haziran ayının 23, 24, 26 ve 27'sinde Çöl Faresi, Öfke, Salıncakta İki Kişi ve Tahta Çanaklar gibi meşhur temsilleri verecekleri *"Karabüklülere bir sanat ziyafeti daha"* başlığıyla kamuoyuna duyurulmuştur[1252].

4.1.2. Sosyal Yardım

Erzurum'da depremzedeler yararına Yenişehir Sinemasında film etkinliği düzenlenmiştir[1253]. Yine DÇ İlk ve Ortaokul öğrencileri tarafından depremzedelere yardım için 140 lira 47 kuruş toplanıp Kızılay'a teslim edilmiştir. Ayrıca Girne Üniversitesinde yaptırılacak olan Atatürk heykeli için de Türk Talebe Birliğine 60 lira 69 kuruş gönderilmiştir[1254].

13 Şubat 1952 tarihli Safranbolu Karabük gazetesinde; Karabük Okul Aile Birliği'nin iki aydan beri 135 yoksul çocuğa sıcak öğle yemeği verdiği; 200 çocuğa da ders araç gereç yardımı sağladığı belirtilmiştir[1255]. 14 Mart 1952 Cuma günü Yeni Karabük gazetesi, şehir doktorlarının Tıp Bayramı münasebetiyle düzenledikleri balonun, 15 Mart Cumartesi günü Sosyal Bina salonlarında verileceğini bildirmiştir. Gecenin kazancının hayır işlerine harcanacağını duyurmuştur[1256]. Aynı gazete dört gün sonra *'Tıbbiyenin 125 inci Yıldönümü'* başlığıyla yayımladığı haberde, söz konusu geceye dair izlenimlerini aktarmıştır[1257].

1953 yılında da Demir Çelik İşçileri Sendikasının yayın organı olarak hala faaliyetlerini devam ettiren İş Yolu gazetesi, *'Vatandaş!'* ve *"Muhterem Vatandaşlar!"* başlıklarıyla 18 Mart Çanakkale Şehitlerini Anma günü için yaptırılacak olan *'Şehitler Abidesi'ne'* destek olmak için yardım kampanyası başlatmıştır. Bu meyanda Karabük Postası gazetesi de 1958 yılında Karabük gençliğini göreve davet ederek yardım çağrısında bulunmuştur. 1953'te Çanakkale ve Balıkesir'in ilçeleri Yenice-Gönen fay hattında yaşanan deprem felaketinden

---

[1252] *Yeni Karabük,* 21 Haziran 1960, Sayı:2092, s.1.
[1253] *Safranbolu Karabük,* 30 Ocak 1952, Sayı:61, s.1. Ayrıca Hasankale merkezli yaşanan bu deprem için *"Zelzele felaketi"* başlığına bkz. *Akşam,* 4 Ocak 1952, Sayı:11942, s.1-2.
[1254] *Safranbolu Karabük,* 6 Şubat 1952, Sayı:63, s.2.
[1255] *Safranbolu Karabük,* 13 Şubat 1952, Sayı:65, s.2.
[1256] *Yeni Karabük,* 14 Mart 1952, Sayı:23, s.1. Aynı gazete hasılatın verem hastalarına verileceğinin öğrenildiğini belirtmiştir. Bkz. *Yeni Karabük,* 19 Şubat 1952, Sayı:16, s.2.
[1257] *Yeni Karabük,* 18 Mart 1952, Sayı:24, s.1. Yine 21-25 Mart günü *"Tıp Balosundan Notlar"* başlığı ile Sabir Sudi adlı kişi tarafından yapılan röportaj yayımlanmıştır. Bkz. *Yeni Karabük,* 21 Mart 1952, Sayı:25, s.1-2., 25 Mart 1952, Sayı:26, s.1-2.

sonra vatandaşlara, Demir Çelik İşletmeleri mensupları aralarında topladıkları 10.722 lira; yine halk ve esnaf tarafından verilen 2.050 lira yardım komitesine gönderilmiştir. İşletmede Sümerbank tarafından verilen 50.000 lira yardıma katılarak, sermayesine göre payına düşen 10.000 lirayı merkeze yollamıştır[1258].

Çocuk Esirgeme Kurumu ve Okul Aile Birliği ortaklaşa, Karabük'te yoksul öğrencilerden 150'sine giyim eşyası dağıtmışlardır[1259]. Zeki Ersal başkanlığındaki Çocuk Esirgeme Kurumu, 9 Eylül 1956 Pazar günü Saitler köyünde bir sünnet düğünü düzenlemiş ve civar köylerden de gelen 200 çocuğu sünnet ettirmiştir[1260].

Nisan 1958'de *23 Nisan Çocuk Bayramı* dolayısıyla, 110 fakir çocuğa giyim yardımı ulaştırılmıştır. Bu yardımlarda Şadi Güçlü başkanlığındaki Karabük Kızılay Şubesi de yer almıştır. Şöyle ki DÇ Lisesinde 2.000 lira harcamayla 100 fakir öğrenciyi yine ÇEK aracılığıyla da 50'ye yakın ilkokul öğrencisine giyecek yardımında bulunmuştur[1261]. Yine 1960 yılında Karabük Çocuk Esirgeme Kurumu 23 Nisan Çocuk Bayramı münasebetiyle Kayabaşı İlkokulundaki fakir öğrencilere 52 çift çorap, ayakkabı ve 78 çocuğa önlük, Atatürk İlkokulu fakir öğrencilerine 45 çift çorap ve ayakkabı, Cumhuriyet İlkokulu yoksul öğrencilerine 45 çift çorap ve ayakkabı, DÇ İlkokulu ve Yenişehir İlkokulundaki yoksul çocuklara da 65 çift çorap ve ayakkabı dağıtılmıştır[1262].

1957 yılında Yenice halkı, Muğla'nın Fethiye ilçesinde yaşanan felaketten ötürü depremzedeler için aralarında topladıkları 450 lirayı Karabük yardım komitesinin

---

[1258]*İş Yolu,* 15 Mart 1953, Sayı:29, s.1., 18 Ocak 1953, Sayı:25, s.6., *Karabük Postası,* 12 Şubat 1958, Sayı:406, s.1. *Safranbolu Karabük,* 1 Nisan 1953, Sayı:164, s.1. Çanakkale ve Balıkesir'de gerçekleşen bu depremin tarihi 18 Mart 1953'dür. Bkz. Fatma Belindir, *Yenice-Gönen Fay Zonu'nun Neotektonik Özellikleri ve Paleosismolojisi (KB Anadolu, Türkiye),* Hacettepe Üniversitesi Jeoloji Mühendisliği A.B.D., Doktora Tezi, Ankara 2008, s.1. Çanakkale Şehitlik Abidesi de 21 Ağustos 1960 Pazar günü açılmıştır. Bkz. *Karabük Postası,* 23 Ağustos 1960, Sayı:1151, s.1.

[1259]*Yeni Karabük,* 6 Mayıs 1952, Sayı:38, s.1. Çocuk Esirgeme Kurumunun bilinen ilk hali Himaye-i Etfal Cemiyeti idi. 1939 yılında bu cemiyetin Karabük'te şubesi vardı. Bkz. *D.A.B.C.A.,* Fon Kodu: 30-1-0-0, Yer No: 2-11-4.

[1260]*Yeni Karabük,* 10 Eylül 1956, Sayı:1011, s.1-3., Zeki Ersal, DÇ Özel Okul Öğretmenleri Dernek Başkanlığı da yapmıştır. Bkz. *D.A.B.C.A.,* Fon Kodu: 30-1-0-0, Yer No: 90-567-3., s.3-4.

[1261]*Demokrat Karabük,* 19 Nisan 1958, Sayı:84-1084, s.1. D. Karabük gazetesinin 23 Şubat 1955 tarihli nüshasındaki habere göre, Karabük Kızılay Şubesinin 1955 yılı kongresinde seçilen yeni idare kurulu ilk toplantısını yaparak, Başkanlığa Dr. Şadi Güçlü, İkinci Başkanlığa DP İlçe Başkanı Fevzi Fırat, Katipliğe DÇ Ticaret Servis Me. Alişan Toker, Muhasipliğe Terzi Tahsin Özkaya, Veznedarlığa ise Tüccar İhsan Kes seçerek yeni yıl faaliyetleri üzerinde kararlar almıştır. Bkz. *Demokrat Karabük,* 23 Şubat 1955, Sayı:84-213, s.1.

[1262]*Yeni Karabük,* 23 Nisan 1960, Sayı:2045, s.1.

emrine göndermişlerdir[1263]. Yine Haziran 1958'de, Demir Çelik İşletmeleri memurları ve işçileri toplam 7.519 lira yollamışlardır.

Karabük Devlet Orman İşletmesi memur ve müstahdemleri bir araya gelerek bir yardımlaşma sandığı kurmuşlardır. Sandık, 1 Temmuz 1952 tarihi itibarıyla faaliyete geçmiştir. O gün için halihazırda 50 üyesi olan bu sandığın amacı; senelerden beri devam eden geçim zorluğunu önlemek ve Orman İşletmesi mensupları arasında dayanışma ve yardımlaşmayı sağlamak olmuştur. İdare heyeti ise şu kişilerden meydana getirilmiştir: Başkan Abdullah Endürlüklü, Mehmet Işık, Mustafa Demir, Nevzat Demiröz, Ragıp Açıkbaş, Yusuf Genç ve Enver Öcal[1264].

31 Ocak 1953'de ilk kongresini yapan Yardım Sevenler Derneği'nin Karabük Şubesi resmen kurulmuştur. Gizli oyla yapılan seçimler neticesinde idare heyeti su isimlerden teşekkül etmiştir: Bedia Üçok, Zülal Günergün, Atifet Özinan, Belediye Başkanı Tarık As'ın eşi Adviye As, Cavidan Pınar, Yıldız Orhun ve Ayşegül Egenbir. Seçimlerden sonra derhal toplanan idare heyeti kendi aralarından başkan olarak Bedia Üçok'u seçmiş Zülal Günergün'ü ikinci başkan ve sekreterliğe; Atifet Özinanı da saymanlığa getirmiştir[1265].

[1263]Kurulan bu yardım komitesi, 9 Mayıs Perşembe gününden itibaren faaliyete geçmiştir. *Karabük Postası,* 10 Mayıs 1957, Sayı:171, s.1. *Demokrat Karabük,* 17 Mayıs 1957, Sayı:84-801, s.1. 24-25 Nisan 1957 yılında 6,2 ve 7,1 şiddetinde iki deprem yaşanmış ardından artçılarda meydana gelmiştir. Bkz. Recep Arslan, *"1957 Fethiye Depremi ve Bölgeye Etkileri",* Turkish Studies, Cilt 12, Sayı 35, Ankara 2017, s.38. *Karabük Postası,* 29 Nisan 1957, Sayı:165, s.1.

[1264]*Yeni Karabük,* 4 Temmuz 1952, Sayı:55, s.1.

[1265]*Yeni Karabük,* 3 Şubat 1953, Sayı:115, s.1., Safranbolu Karabük gazetesi de 29 Mart 1952 Cumartesi günü bir şube açmak üzere teşebbüse geçildiğine ilişkin haber yapmıştır. *Safranbolu Karabük,* 29 Mart 1952, Sayı:78, s.2. K.g. Türkiye Yardım Sevenler Derneğinin resmi internet sitesinde, Karabük şubesinin kuruluş tarihi 1951 olarak geçmektedir. Fakat iki yerel gazete de derneğin resmî sitesindeki bu tarihi doğrulamamaktadır. Bkz. Türkiye Yardım Sevenler Derneği, *"TYSD Karabük Şubemiz",* https://www.tysd.org.tr/tysd-karabuk-subemiz/, Erişim Tarihi:18.03.2023. Keza derneğin dijital arşivindeki *"50. Yıl Albümü"*' nden elde ettiğimiz Zonguldak Karabük şubesi yönetim kurulunun listesinde kurucu ve onursal üyesi Hikmet Şeyhoğlu'nun derneğe giriş tarihi 1953 olarak belirtilmiştir. Bkz. Türkiye Yardım Sevenler Derneği Dijital Arşiv, *"Türkiye Yardım Sevenler Derneği 50. Kuruluş Yılı Albümü 1928-1978",* http://tysdarsivi.hacettepe.edu.tr/document/256#?c=0&m=0&s=0&cv=0, Erişim Tarihi:18.03.2023. Edindiğimiz net bilgiye göre, 1951 yılında *'kuruluş çalışmalarına'* başlanmış, 1953'te teşekkül etmiştir. Karabük Yardım Sevenler Derneği Başkanı Hürmet Özdemir, Kişisel Görüşme, 21.03.2023. D. Karabük gazetesinin 1 Şubat 1955 tarihli nüshasında da derneğin yıllık kongresinin yapıldığı duyurulmuştur. Yeni yönetim kurulu şu isimlerden teşekkül etmiştir: Dr. Ülker Eğilmez, Mediha Yeletayşi, Zerrin Suyun, Ümran Gürsel, Cavidan Pınar, Vedia Koray ve Faik Tuğsuz. Bkz. *Demokrat Karabük,* 1 Şubat 1955, Sayı:84-194, s.1. 19 Şubat tarihli haberde de Zonguldak'ta yapılacağı söylenen Yardım Sevenler Derneğinin Vilayet Kongresinde, Karabük Şubesini temsilen dernek Başkanı Dr. Ülker Eğilmez'in bulunacağı bildirilmiştir. Bkz. *Demokrat Karabük,* 19 Şubat 1955, Sayı:84-210, s.1.

1928 yılında kurulan bu sivil toplum kuruluşunun, Karabük'teki şubesi de ilerleyen yıllarda çok önemli projelere imza atmıştır. Bunlardan bazıları şunlardır: Fabrikaya 50.000 adet naftalin torbası dikilmesi suretiyle hem fakir işçilere bir iş ve gelir kapısı açılmış; hem de derneğe 500 liralık gelir sağlanmıştır. 1954 yılı içerisinde fakir öğrencilere yardım yapmışlardır. 1955 yılında bayram için yoksul ortaokul ve lise öğrencilerine giyim yardımı yapmak için, DÇ Lisesi Müdürü Yavuz Konnolu ile iş birliği yaparak yardıma muhtaç öğrencileri tespit etmiş ve hazırlıklarına başlamıştır. 1956'da 23 Nisan günü ve gecesi için fakir çocuklar yararına büyük bir balo düzenlemiş ve Ankara'dan da bir caz ekibiyle anlaşılmıştır[1266]. Kurdukları Trikotaj atölyesi, 12 Aralık 1956 Çarşamba gününden itibaren faaliyete geçmiştir. Böylece dernek hem daimî bir gelir kaynağına sahip olmuş hem de kurslara katılacaklara sanat öğretilmesinin yanı sıra, şehir ekonomisine de katkı da bulunulmuştur[1267].

Dernek, 13 Mart 1960 yılında Yenişehir'de yeni yapılan Santral Sokak'taki kendi binasında yıllık kongresini gerçekleştirmiştir. Kongrenin başkanlığına Halid Güner ikinci başkanlığa Dr. Ali Necmettin Şeyhoğlu seçilmiştir. İdare heyetinin raporunda bildirildiğine göre, bir yıl içerisinde 185,263 lira gelir elde edilmiştir. Yine bu devre içinde 983,506 lira tutarında yardım yapılmıştır. Örneğin; 3 çocuğun okutulması, yıl içinde giyim eşyası ve ilaç olarak yapılan yardımların toplamının 232,714 lira; iş desteği için ödenen 956,393 lira ile birlikte yardım toplamı 2,212,113 lira olarak açıklanmıştır. O gün için kısıtlı insan kaynağıyla ellerinden geleni yapmaya gayret etmiş olmaları oldukça değerli görülmüştür. Yapılan idare heyeti seçimleri sonucunda, Vedia Koray, Hikmet Şeyhoğlu, Şükran Erkut, Selahattin İnce, Feride Serim, Faik Tuğsuz ve Mediha Ünsal seçilir iken; murakabe heyetine ise Talat Eren ve Ziya Gürvit seçilmişlerdir[1268]. Nisan 1960'dan itibaren önemli bir sosyal

[1266] *"İlk Adım"* başlıklı haber için bkz. *Demokrat Karabük,* 27 Ocak 1955, Sayı:84-191, s.1., *"Yardım sevenlerin yerinde bir teşebbüsü"* için bkz. *Demokrat Karabük,* 9 Mayıs 1955, Sayı:84-269, s.1., *"Yardımsevenler Çocuk Balosu"* için bkz. *Müstakil,* 18 Nisan 1956, Sayı:123, s.1.

[1267] *Yeni Karabük,* 13 Aralık 1956, Sayı:1092, s.1. K.g. Demokrat Karabük gazetesine göre, 28 Şubat 1957 Perşembe günü saat 10.30'da tecrübe işletmesine açılmış, 3 Mart Pazar günü saat 10.30'da da açılış merasiminin yapılacağı ifade edilmiştir. Ayrıntı için bkz. *Demokrat Karabük,* 1 Mart 1957, Sayı:84-740, s.1. 4 Mart günü de işletmeye açıldığını duyurmuştur. Bkz. *Demokrat Karabük,* 4 Mart 1957, Sayı:84-742, s.1.

[1268] *Yeni Karabük,* 14 Mart 1960, Sayı:2014, s.1. *"Karabük Yardım Sevenler Derneği yeni idare ve murakabe hey'etleri"* başlığına bkz. *Yeni Karabük,* 15 Mart 1960, Sayı:2015, s.1.

sorumluluk projesine daha imza atılmıştır. *Baklava Gecesi* ismiyle anılan gecede, elde edilen maddi yardımlarla ihtiyaç sahiplerine el uzatılmıştır[1269].

Karabük Postası 15 Temmuz 1958 Salı günü, *Kıbrıs'taki Türkler için* Tercüman gazetesinin açtığı kampanyaya Karabük halkını *"...Muhterem Karabüklülerin bu milli davaya gereken ehemmiyeti vereceklerinde ziyadesi ile ümitvarız."* ifadeleriyle davet etmiştir. Ağustos ayında Karabük Kızılay Şubesi tarafından *Kıbrıs'a Yardım Komitesi* kurulmuştur. Komitenin başkanlığına DÇ Hastanesi Başoperatörü Dr. Şadi Güçlü getirilmiştir. Aynı zamanda komite şu isimlerden oluşmuştur: Vedia Koray, Feride Serim, Yaşar Bey, Mehmet Acar, Zeki Ersal ve Gülizar Yıldız. Netice itibarıyla yardım kampanyasına ara vermeden devam etmişlerdir[1270].

Atatürk İlkokulu Korunma Derneği, 6 Kasım Perşembe günü saat 17.00'de bir araya gelmiştir. Toplantıda dernek tarafından Atatürk İlkokulunda okuyan 200 yoksul öğrenciye, giyecek yardımı yapmaya karar verilmiştir[1271]. Ağustos 1959'da Kızılay teşkilatıyla Belediye ortak hareket ederek bir *'aş evi'* açmayı gündemine almıştır. Ayrıca yerinin Belediye tarafından ayarlanacağı, Kızılay'ın da yıllık 15.000 lira ödenek desteği vereceği belirtilmiştir. D. Karabük gazetesinin 17 Eylül 1959 Perşembe günkü haberinde de Karabük Öğretmenler Yardım Sandığının faaliyete geçtiği yinelenmiş ve sandığa üye olanların ilk altı ayda geri kalan yirmi ay için onar lira verecekleri de ufak bir detay olarak eklenmiştir[1272].

Demir Çelik İşletmeleri Umum Müdürlüğü, Reşit Menteşoğlu'nun kurulması için öncü olduğu ve 14 Şubat 1959 Cumartesi günü düzenlenen merasimle hizmete açılan Safranbolu Yetiştirme Yurdundaki 120 kimsesiz çocuğa, *7. Dünya Çocuk Günü* münasebetiyle ayrı paketler içerisinde çikolata, battaniye, gömlek, çorap, iç çamaşırı ve mendil gibi gıda ve giyim erzakı göndermiştir[1273].

4.1.3. Konser

Nisan 1952'de Bartın Gençlik Kulübünden 20 kişilik gösteri grubu gelmiştir. Yenişehir Sinemasında memleket havalarından esintiler sunan şarkılar çalınmıştır.

[1269]Kalyoncu, *a.g.e.,* s.93.
[1270]*"Kıbrıslı ırkdaşlarımıza yardım kampanyası" Karabük Postası,* 15 Temmuz 1958, Sayı:532, s.1. 8 Ağustos 1958, Sayı:543, s.1. *Demokrat Karabük,* 15 Ağustos 1958, Sayı:84-1176, s.1.
[1271]*Demokrat Karabük,* 7 Kasım 1958, Sayı:84-1246, s.1.
[1272]*Demokrat Karabük,* 17 Eylül 1959, Sayı:84-1479, s.4.
[1273]*"D.Ç. nin örnek hareketi" Demokrat Karabük,* 8 Ekim 1959, Sayı:84-1494, s.3. *Karabük Postası,* 16 Şubat 1959, Sayı:714, s.1.

Yeni Karabük gazetesinin 7 Ekim 1952 Salı günkü haberine göre, Yeni İstanbul Opereti'nin 25 kişilik bir kadro halinde 9 Ekim gecesi Karabük'e geleceği söylenmiştir. Orhan Erçin idaresinde bulunan Yeni İstanbul Operetinin 4 gece kalacağı ifade edilmiştir. Bu süre içerisinde iki akşam Yenişehir; iki akşam da Zevk Sinemasında temsiller vereceği müjdelenmiştir[1274]. Halkın 1 Temmuz 1955'deki Denizcilik Bayramı için düzenlenen kutlamalara yoğun ilgi göstermesinden ötürü, DÇ Gençlik Kulübü İdare Heyeti 16 Temmuz Cumartesi günü için Havuzlu Bahçede caz eşliğinde davetiyeli bir *Mehtap Gecesi* düzenlemiştir. Basında 18 Temmuz 1955 Pazartesi günü, gecenin çok kalabalık bir davetli kitlesinin katılımıyla gerçekleştiği belirtilmiştir[1275].

Müstakil gazetesinin 23 Mart 1956 Cuma günkü haberinde, 4 Nisan Çarşamba günü için Cumhuriyetçi Millet Partisi'nin Karabük İlçe Teşkilatı yararına Türk sanat müziği yorumcularından Saime Sinan ve arkadaşlarının büyük bir konser vermek için Karabük'e geleceği duyurulmuştur. Ayrıca gelecek ekibin içinde sonraki yıllarda da insanlara keyifli dakikalar yaşatan, komedyen Yalçın Otağ ve Ercan Bostancıoğlu ikilisinden oluşan ateş böceklerinin de yer aldığı müjdelenmiştir[1276]. Aynı gazete 20 Mayıs 1956 Perşembe günü de Karabük Gençlik Kulübü Başkanı Recai Özgün'ün gayretleriyle, Türk sanat müziği sanatçısı Hamiyet Yüceses ve arkadaşlarının geleceğini bildirmiştir. Zevk Sinemasında bir konser vereceklerinden bahsedilmiş ve elde edilecek hasılatın Karabük Gençlik Kulübüne kalacağı memnuniyetle dile getirilmiştir[1277].

3 Mart 1957 Pazar günü saat 20.30'da DÇ Orta Meslek Okulu mezunları tarafından, Ankara radyo evi sanatkarlarının katılımıyla Zevk Sinemasında konser verileceği haber edilmiştir[1278]. 17 Haziran 1957 Pazartesi akşamı Yardım Sevenler Derneği tarafından düzenlenen Avni Dilligil Opereti, ilk temsilini Zevk Sinemasında vermiş; ikinci temsilini de salı akşamı yine aynı yerde sergileyeceği söylenmiştir[1279].

28 Ocak 1958 Salı akşamı Çocuk Esirgeme Kurumu tarafından düzenlenen ve kurum yararına Zevk Sinemasında Klasik Türk müziğinin cesur sesi Safiye Ayla konser

[1274] *Yeni Karabük,* 7 Ekim 1952, Sayı:81, s.3.
[1275] *Demokrat Karabük,* 6 Temmuz 1955, Sayı:84-307, s.1. 18 Temmuz 1955, Sayı:84-317, s.1.
[1276] *Müstakil,* 23 Mart 1956, Sayı:120, s.1.
[1277] *Müstakil,* 20 Mayıs 1956, Sayı:145, s.1.
[1278] *Demokrat Karabük,* 2 Mart 1957, Sayı:84-741, s.1.
[1279] *Karabük Postası,* 18 Haziran 1957, Sayı:203, s.1.

vermiştir[1280]. 18 Mayıs Pazar akşamı da *'Zafer Balosu'* adıyla Mühendisler Kulübünde Ankara'nın ünlü Ungan Caz Orkestrasının katılımıyla davetlilere güzel bir balo gecesi yaşatılmıştır[1281]. 31 Mayıs Cumartesi akşamı saat 20.30'dan itibaren DÇ Memurlar Kulübü tarafından Sosyal Bina bahçesinde caz müziği eşliğinde geç saatlere kadar süren *Kiraz Gecesi* düzenlenmiştir[1282].

11 Haziran 1959 Perşembe günü saat 21.00'de, Arıcak köyü Atatürk Mahallesi Kalkındırma Derneği menfaatine Ay Yıldız Sinemasında 1958 Halk Türküleri ses kraliçesi Güler Özer'in de sevenlerinin karşısına çıkacağı müstesna bir gün yaşanacağı belirtilmiştir[1283].

DÇ Kaynakçılar Cemiyeti tarafından 6 Şubat 1960 Cumartesi akşamı, Gençlik Kulübü Lokalinde *Süt Gecesi* verilmiştir. 1 Haziran Çarşamba akşamı saat 21.00'de Yenişehir Sinemasında Karabük'ün daha önce hiç tecrübe etmediği kadar güzel bir konser gerçekleşmiştir. Bu sanat gecesinde Ferhan Onat, Doğan Onat ve Özcan Sevge'nin aryaları; Mithat Fenmen, Fethi Kopuz ve Enver Kakıcı triosu ve Piyanist Brooks sahne almıştır[1284]. DÇ Lisesini Yaşatma ve İnkişaf Ettirme Derneğinin tertiplediği ve gelirini fakir çocuklara aktarmak üzere karar aldığı Safiye Ayla konserinin 4 Kasım Cuma akşamı Yenişehir Sinemasında verileceği duyurulmuştur[1285].

4.1.4. Sergi

Mayıs 1953'te henüz yeni açılmış olan Atatürk İlkokulunda, *Biçki-Dikiş Yurdu* tarafından yıl sonu sergisi açılmıştır[1286]. 19 Haziran 1956 Çarşamba akşamı saat 18.00'de, her sene düzenlenen lise resim-iş ve biçki-dikiş sergisi davetlilere arz edilmiştir. Burada; portreler, peyzajlar ve natürmortlar davetlilerle buluşturulmuştur. Erkan Yolaç, *'Akşam Kız Sanat Okulu Sergisinden İntibalar'* adlı yazısında sergiye ilişkin gözlemlerini şöyle paylaşmıştır:

[1280]*Demokrat Karabük,* 28 Ocak 1958, Sayı:84-1014, s.1. *Karabük Postası,* 29 Ocak 1958, Sayı:394, s.1.
[1281]*Demokrat Karabük,* 20 Mayıs 1958, Sayı:84-1106, s.1., *'Bahar Balosu'* ismi ile de anılmıştır. Bkz. *Demokrat Karabük,* 17 Mayıs 1958, Sayı:84-1104, s.1.
[1282]*Karabük Postası,* 31 Mayıs 1958, Sayı:495, s.1. 2 Haziran 1958, Sayı:496, s.1. *Demokrat Karabük,* 30 Mayıs 1958, Sayı:84-1115, s.1.
[1283]*Demokrat Karabük,* 10 Haziran 1959, Sayı:84-1401, s.1.
[1284]*Karabük Postası,* 8 Şubat 1960, Sayı:999, s.1. *Yeni Karabük,* 2 Haziran 1960, Sayı:2079, s.1.
[1285]*Yeni Karabük,* 4 Kasım 1960, Sayı:2209, s.2.
[1286]Sergi çok beğenilmiştir. Bkz. *Safranbolu Karabük,* 6 Mayıs 1953, Sayı:168, s.1.

"…Hakikaten mütevazi ve küçücük bir okul, genç kızlarımızın san'at okulu…Eserlerin bulunduğu odanın önüne geldiğim zaman gözlerin gayri ihtiyari karıştı;…Kendimi adeta meşhur ressam Van Gogh'un tablolarından biri önünde zannettim, fakat şurası muhakkakki bu odanın tablosuda Van Gogh'un tabloları kadar güzel ve sade idi…Sergideki işler umumi olarak, nakış, masa örtüleri ve çamaşırlardan ibaretti…İnsan gayri ihtiyari olarak genç kızlarımızın yaptıkları bu nadide ve güzel eserler karşısında gıpta ve iftihar ediyordu…[1287]"

Akşam Kız Sanat Okulu sergisi 9 Haziran 1957 Pazar günü saat 17.00'de, okul müdiresi Jale Divanlıoğlu'nun konuşmasından sonra Kaymakam Kemal Paşaoğlu'nun kurdeleyi kesmesiyle açılmıştır. 15 Haziran Cumartesi günü saat 17.00'de DÇ Lisesinin 1956-57 ders yılı resim-iş sergisinin açılış töreni yapılmıştır. Ertesi gün saat 15.00'te de ilkokullar sergisi Atatürk İlkokulunda açılmış ve 500'e yakın el emeği eser sergilenmiştir[1288].

15 Temmuz Pazartesi günü, *Truman Doktrininin 10.yıl dönümü* münasebetiyle Basın Yayın Umum Müdürlüğü ve Amerikan Haberler Ajansının ortak mesaisiyle Türkiye'deki geniş kalkınma hamlelerini resimlerle gösteren bir seyyar sergi meydana getirilmiştir. *Kalkınan Türkiye* ismini taşıyan ve üç vagondan ibaret olan bu seyyar sergi Karabük'e gelmiş ve saat 14.00'te gerçekleştirilen merasimle halkın hizmetine açılmıştır[1289].

Şubat 1958'de DÇ Lisesi öğrencileri Zonguldak'ın Belediye Meclisi binasında pastel, yağlı ve sulu boya kullanarak ortaya çıkardıkları birbirinden güzel resimleri, şehrin idare kadrosu önünde görücüye çıkarmışlardır. Ağustos ayının sonlarına doğru Türkiye'nin en kült fuarı olan İzmir Enternasyonal Fuarının düzenlediği geceye, DÇ İşletmelerinin hazırladığı film ve işletmeye ait pavyon damga vurmuş, 15 bin kişi ziyaret etmiştir[1290]. İstanbul'da açılacağı söylenen *İstanbul Sanayi Sergisindeki*, DÇ İşletmeleri Standının yapımı *Ar Dekorasyon Firmasına* verilmiştir. Standın inşasına

---

[1287]*Müstakil,* 20 Haziran 1956, Sayı:170, s.1., 22 Haziran 1956, Sayı:172, s.1.

[1288]*Demokrat Karabük,* 10 Haziran 1957, Sayı:84-821, s.1., 17 Haziran 1957, Sayı:84-827, s.1. *Karabük Postası,* 17 Haziran 1957, Sayı:202, s.1.

[1289]Karabük halkı tarafından büyük rağbet görmüştür. Bkz. Demokrat Karabük, 16 Temmuz 1957, Sayı:84-848, s.1.

[1290]Filmde Divriği'den getirtilen madenden demir üretilene kadar yapılan tüm işlemler gösterilmiştir. Ayrıca DÇ Pavyonu İzmir gazeteleri kadar yabancı basının da odağı olmuştur. Ayrıntı için bkz. *Demokrat Karabük,* 25 Ağustos 1958, Sayı:84-1184, s.1. *Karabük Postası,* 20 Ağustos 1958, Sayı:553, s.1. 5 Eylül 1958, Sayı:567, s.1. DÇ İşletmeleri, 400 m^2'lik bir yer üzerine pavyon inşa ettirmeye karar vermiş ve bunun maketini hazırlamıştır. Böylelikle pavyonda, fabrikada üretilen türlü maddenin gösterilmesi aynı zamanda çalışmaları resim ve grafiklerle desteklemek hedeflenmiştir. Bkz. *Demokrat Karabük,* 4 Temmuz 1958, Sayı:84-1142, s.1.

Mühendis Harun Kuraner ile Sedat Bilge'nin nezaret etmekte olduğu bildirilmiştir. Ayrıca 20 Eylül Cumartesi günü için Başvekil Adnan Menderes'in sergiyi gezerek hazırlıkları kontrol edeceği söylenmiştir[1291]. DÇ Standının İzmir Enternasyonal Fuarındaki bir diğer açılışı, 20 Ağustos 1959 Perşembe akşamı saat 17.00'de gerçekleştirilmiştir. D. Karabük gazetesinde, DÇ Standının sergide; en başarılı, en çok ilgi toplayan yeri olduğundan ve çok sayıda kişinin ziyaret ettiğinden söz edilmiştir[1292].

4.1.5. Tatil ve Mesire Yerleri

Karabük halkının yaz aylarında deniz sefası sürebildikleri iki yer vardır[1293]. Bunlar; Amasra Deniz Kampı[1294] ile Filyos Deniz Kampıdır[1295]. Ayrıca 8 Nisan 1957 tarihli Demokrat Karabük gazetesinde, Ereğli kampının Uzunkumda kurulacağı söylenmiştir[1296].

Gazozcu Mustafa Gürcan'ın sahibi olduğu Gürcan otobüsleri Amasra'ya seferler düzenlemiştir[1297]. Yine Demir Çelik otobüsleri cumartesi ve pazar günleri kendi mensuplarını Amasra'ya getirip götürmüştür. Özel teşebbüslere ait otobüsler de müşteri bulurlarsa bazen sefer yaptıklarından bahsedilmiştir[1298]. Bununla birlikte 5 Ağustos 1951 Pazar gününden itibaren, Karabük-Bartın-Amasra arası Mehmed Karademir'in Toros otobüsüyle her pazar günü gidiş-geliş ücretinin beş lira olacağı bir hizmetin verileceği bildirilmiştir[1299].

[1291] *Demokrat Karabük,* 6 Eylül 1958, Sayı:84-1194, s.1.

[1292] Türkiye Başbakanı Adnan Menderes ve Batı Almanya Başbakan Yardımcısı ve Ekonomi Bakanı Ludwig Erhard ile beraber standı ziyaret etmişlerdir. Tertip tarzından duydukları memnuniyeti söylemişler ve DÇ İdarecilerini tebrik etmişlerdir. Bkz. *Demokrat Karabük,* 21 Ağustos 1959, Sayı:84-1457, s.3. Bu 28. İzmir Enternasyonal Fuarında, Ticaret Bakanı Hayrettin Erkmen'de hazır bulunmuştur. Bkz. *Karabük Postası,* 21 Ağustos 1959, Sayı:862, s.1. Ulusal basında da *"Ticaret Bakanı, İzmir Fuarının açılışında bir konuşma yaptı"* başlığıyla yer almıştır. Bkz. *Cumhuriyet,* 21 Ağustos 1959, Sayı:12.597, s.1.

[1293] *"Tenezzüh trenler"* başlıklı yazının ilk paragrafına bkz. *Demokrat Karabük,* 10 Temmuz 1959, Sayı:84-1421, s.1.

[1294] *Müstakil,* 23 Haziran 1956, Sayı:173, s.1.

[1295] 1956 yılında, Filyos 'un her sene olduğundan daha fazla rağbet göreceği göz önüne alınarak, her yönden güzelleşebilmesi ve ilerleyebilmesi için çalışılmıştır. Bu doğrultuda Filyos Ateş Tuğlası Fabrikası tarafından Filyos Deniz Kulübünün inşaatı tamamlanmıştır. Detaylar için *Filyos Deniz Kulübü açıldı"* başlıklı habere bkz. *Müstakil,* 3 Temmuz 1956, Sayı:181, s.1.

[1296] Gerekli tesisat yapılıncaya kadar Ereğli'ye gidecekler için çadırlar kurulacağı ifade edilmiştir. Bkz. *Demokrat Karabük,* 8 Nisan 1957, Sayı:84-772, s.1.

[1297] 27 Temmuz 1952'den itibaren, seferleri başlamıştır. Bkz. *Yeni Karabük,* 29 Temmuz 1952, Sayı:62, s.4., Seferlerin her pazar yapılacağı duyurulmuştur. Bkz. *Safranbolu Karabük,* 26 Temmuz 1952, Sayı:109, s.2.

[1298] *"Tenezzüh trenler" Demokrat Karabük,* 10 Temmuz 1959, Sayı:84-1421, s.1.

[1299] *Safranbolu Karabük,* 1 Ağustos 1951, Sayı:8, s.3.

10 Temmuz 1959 tarihli D. Karabük gazetesine göre, Filyos'a sadece posta treniyle gidilebilmekteydi. Ancak özellikle dar gelirli vatandaşlar için oldukça pahalıya mal olmakta, bu yüzden bu kişiler hafta tatilini deniz kenarında geçirmekten mahrum kalmaktaydı. Bunun üzerine Zonguldak Valiliğinin teşebbüsüyle 1952 yılında Devlet Demir Yolları, Karabük ile Zonguldak arasında pazar günlerine mahsus olmak üzere *tenezzüh tarifesi* uygulamaya başlamıştır. Bu tarife sayesinde insanların az bir masrafla deniz havası alma şansı artırılmıştı. Fakat DDY 1955 yılından itibaren tenezzüh tarifesini uygulamaktan vazgeçmiştir. D. Karabük'ün verdiği bu bilgiye karşın, Karabük Postası 24 Mayıs 1958 Cumartesi günü *"Tenezzüh Tren seferleri"* başlığı ile duyurduğu haberde, Karabük-Filyos-Zonguldak hattı indirimli tenezzüh tren seferlerine muhtemelen 1 Haziran ya da 15 Haziran'dan itibaren başlanacağının bildirildiğini yazmıştır. Ayrıca 1957 yılında uygulanmayan indirimli tarifenin özellikle hafta tatili münasebetiyle Filyos'a gitmek isteyen Karabüklülerin şikayetlerine neden olduğunu ve bu şikayetleri göz önüne alan ilgililerin 1958 yılında tenezzüh seferlerinin başlayacağını bildirdiklerini ifade etmiştir[1300].

13 Ocak 1953 tarihli Yeni Karabük gazetesinde, Ahmet Usta mevkinden ayrılan bir yolla Ardıç Düzüne çıkılan yaylada Kış Sporları Sarayı ve dinlenme evinin yapılacağı ayrıca Keltepe mıntıkasında da buna benzer tesislerin kurulacağı müjdelenmiştir[1301]. 7 Nisan 1958 tarihli Demokrat Karabük gazetesi nüshasına, DÇ Gençlik Kulübü İdare Heyetinin kış mevsimi için *mensuplarının* istifadesine sunulmak üzere kış sporuna ait bir program hazırladığını yansıtmıştır. Hazırlanan programa göre, önceki senelerde Amasra yolu üzerindeki Ahmet Usta mevkinde açılmakta olan dağ ve kayak kampının yeniden kurulacağı bildirilmiştir[1302].

Bunlardan başka ailecek hafta sonlarında güzel ve eğlenceli saatler geçirebilmek için Keltepe, Safranbolu Bağları, Arıcak, Kapullu, Bulak köyleri ve Keltepe ormanları[1303] gibi gezi ve mesire yerleri vardı. Fakat bu yerlere herkes her hafta bütçe yönünden zorlayıcı olduğundan gidememekteydi. Bu nedenle daha ucuza, herkesin rahat şekilde faydalanabileceği yeni sosyal alanlar lazımdı.

[1300] *Demokrat Karabük,* 10 Temmuz 1959, Sayı:84-1421, s.1-2. Karş. *Karabük Postası,* 24 Mayıs 1958, Sayı:489, s.1.
[1301] *Yeni Karabük,* 13 Ocak 1953, Sayı:109, s.1.
[1302] *"Demir Çelik Dağ kampı" Demokrat Karabük,* 7 Nisan 1958, Sayı:84-1073, s.1.
[1303] Aynagöz, *A.g.e.,* s.28., *Demokrat Karabük,* 23 Şubat 1957, Sayı:84-735, s.1.

Bu konu Demokrat Karabük gazetesi tarafından '*Çamlık'ta Yapılması gereken Tesisler'* başlıklı makalede dile getirilmiştir. Makalede özetle: Çamlık için Karabük'ün yegâne gezinti yeri olduğundan bahsedilmiştir. Buranın sosyal hayata kazandırılması gerektiği ifade edilmiştir. Yine memleketin sosyal işleri için hiçbir yardımı esirgemeyen DÇ İşletmelerinin yaz gelmeden Çamlık'ta da bu tesisleri yapacağına inandıklarını ve bu işe bir an önce başlanmasını işletmenin Umum Müdürü Ali Çimen'den beklediklerini iletmişlerdir[1304].

1956 yılında Çamlık mevkinde ilişik krokide tespit edilen ormanlık saha üzerinde, bağlı taahhüt senedinde tespit edilen esaslar dairesinde, Türkiye DÇ İşletmeleri Umum Müdürlüğü lehine 99 yıl müddetle irtifak (başkasına ait taşınmaz maldan belirli kurallar içinde yararlanma) hakkı tesisi; Ziraat Bakanlığının 18 Mayıs 1956 tarihli ve 2876-m/371 sayılı yazısı üzerine, 3116 sayılı kanunun 16. maddesine göre, İcra Vekilleri Heyetince 5 Haziran 1956 tarihinde kararlaştırılmıştır. Müstakil gazetesinde de bu husus ile ilgili *"Çamlık Orman 99 sene Müddetle Demir Çelik'e Devredildi"* başlığı altında, Çamlık Ormanının 5 Haziran 1956 tarihli Bakanlar Kurulu kararı ile 99 seneliğine DÇ İşletmeleri Umum Müdürlüğüne devredildiği bilgisi verilmiştir. Ardından ilçenin en havadar ve yüksek yeri olan Çamlık bölgesinde Karabüklülerin yegâne dinlenme yerini teşkil edecek bir mesire yeri hazırlanmasının kararlaştırılmış vaziyette olduğu duyurulmuştur. Bu bağlamda Çamlık mesire yerinde açık hava sineması ve içinde pisti, Amerikan barı bulunan bir piknik gazinosu ve sportif eğlence teşkilatlarının inşa edileceğinden bahsedilmiştir[1305].

Müessese idaresinde yaşanan bazı değişiklikler işin olduğu gibi kalmasına sebep olmuştur. D. Karabük gazetesi, devir işleminin henüz sonuçlandırılmadığını ve DÇ Hukuk Müşavirliğinin bazı sakıncalar ileri sürdüğüne ilişkin haber almış bulunduklarını yazmıştır. İddiaya göre, devir muamelesi için hazırlıkların son aşamaya geldiği ve mukavelenin imzalanacağı sırada, Çamlık'ta açma yapmak

[1304] *Demokrat Karabük,* 23 Şubat 1957, Sayı:84-735, s.1-2.
[1305] *Müstakil,* 11 Temmuz 1956, Sayı:188, s.1., Bakanlar Kurulunun kararı için ayrıca bkz. *D.A.B.C.A.,* Fon Kodu:30-18-1-2, Yer No:143-48-11.

suretiyle arazi elde eden ve bunu tapuya kaydettiren bazı şahısların mahkemeye verildiğini söylemiştir[1306].

9 Mayıs 1957 tarihli D. Karabük gazetesinde, konuyla alakalı iki yazı yer almıştır. Bunlardan birinde Yenişehir Çamlığının bazı formaliteler nedeniyle olduğu gibi kaldığından ve DÇ tarafından devralınmadığından bahsedilmiştir. Bu durum karşısında Çamlığın belediye tarafından devralınacağı ve burada çeşitli tesisler kurulacağının söylendiği belirtilmiştir. Diğerinde de belediyeye devredilmesi gerektiği *"Çamlık belediyeye devredilmelidir"* başlıklı yazıyla vurgulanmıştır[1307].

Basında 21 Mayıs Salı günü, Orman Umum Müdürlüğü 4. Şube Müdürü Mesut Erden'in Karabük'e geldiği ve bu konu hakkında DÇ Umum Müdürü Ali Çimen ile müzakerelerde bulunduğu ifade edilmiş ve Erden'in, Ali Çimen ile askıda kalan devir teslim meselesini hallettiği duyurulmuştur[1308]. 1959 yılının ikinci yarısında, Çamlık'ın işletmeye devri hakkında anlaşmaya varıldığı halde mukavelenin imzalanmaması işletmenin bu işten vazgeçtiğini gösterdiği belirtilmiştir. Bu noktada belediyeye; *"...Demir Çelik işletmeleri burayı devralmaktan vazgeçtiğine göre Belediye buranın intifa hakkını almalı..."* şeklinde çağrı yapılmıştır[1309]. Fakat bu dönemde bir adım atıldığı görülmemiştir.

Akıbeti açısından benzer bir diğer örnek Safranbolu Arslanlar Gazinosudur. Ömer An başkanlığındaki Safranbolu Belediyesi gazinoyu bir misafirhane yapmak üzere Demir Çelik İşletmelerine devretmeye karar vermiştir. DÇ İdare Meclisi de devre toplantısında Safranbolu Belediyesinin teklifini tetkik ederek kabul etmiştir[1310]. Bu işe ait plan projelerin DÇ İnşaat Servisi tarafından hazırlandığı söylenmiştir. Yetkili kaynaklardan öğrenilene göre, eski binanın tamamen yıkılacağı ve yerine Sosyal Bina tipinde bir bina inşa ettirileceği aktarılmıştır. Netice itibarıyla, inşaatın 1960

[1306]Detaylar için *"Yine Çamlık"* başlıklı yazıya bkz. *Demokrat Karabük,* 11 Nisan 1957, Sayı:84-775, s.1.
[1307]*Demokrat Karabük,* 9 Mayıs 1957, Sayı:84-794, s.1.
[1308]*"Yenişehir Çamlığı" Demokrat Karabük,* 21 Mayıs 1957, Sayı:84-804, s.1.
[1309]*'Yine Çamlık'* isimli makale için bkz. *Demokrat Karabük,* 11 Eylül 1959, Sayı:84-1474, s.1-2.
[1310]*Demokrat Karabük,* 24 Mayıs 1957, Sayı:84-807, s.1. 23 Mart 1957 tarihli Demokrat Karabük gazetesine göre, olağanüstü toplantı yapan Safranbolu Belediye Meclisi, bu işi müzakere ederek gazinonun *bedelsiz olarak* DÇ İşletmelerine devrine karar vermiştir. Bkz. *Demokrat Karabük,* 23 Mart 1957, Sayı:84-759, s.1. Aynı gazete 17 Haziran günü, Safranbolu Arslanlar Gazinosunun DÇ İşletmelerine bedelsiz olarak devredildiğini evvelce bildirdiğini söylemiştir. Bkz. *Demokrat Karabük,* 17 Haziran 1957, Sayı:84-827, s.1.

yılının ilk ayında eksiltmeye çıkarılacağı açıklanmıştır[1311]. Fakat yıl içerisinde somut bir adım atılmamıştır[1312].

Karabük Orman İşletmesi tarafından Keltepe'de bir piknik yeri kurulmuştur. 1956 yılında, Zonguldak Valisi Celalettin Ünseli, Keltepe'de turistik tesisler kurulacağını ve bu iş için Turizm Bankası, DÇ İşletmeleri ve Vilayetin iş birliği yapacağını ve hazırlık mahiyetindeki planların Orman İşletmesince hazırlanmakta olduğunu bildirmiştir. Y. Karabük gazetesi ilgililerden aldığı tamamlayıcı bilgiye göre, Keltepe'de kurulacak tesislerin başında büyük ve konforlu bir otelin gelmekte olduğunu paylaşmıştır. Kış sporları için, gerekli bina ve tesislerin hemen inşa edileceğini ve İsviçre'de olduğu gibi küçük dağ evlerinin yapılacağını duyurmuştur. Ayrıca, bir de sanatoryum inşasının düşünülmekte olduğunu belirtmiştir[1313]. D. Karabük gazetesi de 17 Ocak 1957 Perşembe günü Keltepe kurulacak turistik tesisler için, Orman İşletmesi tarafından hazırlanan arazi haritasının, Vilayet tarafından İller Bankasına gönderildiğini yazmıştır. Gazete Zonguldak'taki muhabirin bildirdiğine göre, arazinin durumunu yerinde inceleyip plan ve projeleri hazırlamak üzere İller ve Turizm Bankası uzmanlarından oluşan dört kişilik bir heyetin Karabük'e geleceğini aktarmıştır[1314]. Aynı gazetenin 24 Mart 1958 tarihli nüshasında, Ankara'dan özel nakledilen habere göre İşçi Sigortaları Kurumunun Keltepe civarında işçiler için bir dinlenme evi inşa ettirmeye karar verdiği hatırlatmasına dahil giriş cümlesinden sonra, bu işe ait hazırlıkların bitirildiği ve yer için Ziraat Bakanlığı ile kesin bir anlaşmaya varılmıştır. Yapılan keşiflere göre, bu işin İşçi Sigortaları Kurumuna 1.876.987 liraya mal olacağı söylenmiş[1315] fakat Çamlık ve Arslanlar gazinosunun imar sürecinde olduğu gibi bir ilerleme kaydedilememiştir.

[1311] *Demokrat Karabük,* 18 Kasım 1959, Sayı:84-1523, s.1. Aynı gazete de bundan çok önce, plan ve projelerin Münci Tangör tarafından hazırlanmış olduğu ifade edilmiştir. Bkz. *Demokrat Karabük,* 17 Haziran 1957, Sayı:84-827, s.1.

[1312] Safranbolu'nun eski Belediye Başkanlarından Kızıltan Ulukavak, Arslanların DÇ'ye satıldığını ve bahçedeki eski hizmet binasının yıkılarak, 1960'lı yılların başında şimdiki binanın alt katının 1970'de de üst katının müessese tarafından yaptırıldığını ifade etmiştir. Detaylar için bkz. *Altın Safran,* Safranbolu Kasım 2021, Sayı 31, s.10.

[1313] *Yeni Karabük,* 23 Kasım 1956, Sayı:1075, s.1-2.

[1314] *Demokrat Karabük,* 17 Ocak 1957, Sayı:84-703, s.1.

[1315] *Demokrat Karabük,* 24 Mart 1958, Sayı:84-1061, s.1.

4.1.6. Kütüphane

1948 yılında İsmail Girgin tarafından yazılan *Karabük* adlı kitap da bucakta biri Halkevi diğeri İşletmeye ait toplam iki tane kütüphane bulunduğu belirtilmiştir[1316]. Bunlar başlarda yeterli olsa da sonraki yıllarda ihtiyaca cevap vermekten uzak kalmıştır. DÇ İşletmeleri bu ihtiyacı gidermek amacıyla, Yenişehir'de Sosyal Bina karşısındaki arsada bir kütüphane kurma kararı vermiştir[1317]. Kütüphanenin Mimar Münci Tangör tarafından hazırlanan projeleri, DÇ İdare Meclisince onaylanmış ve inşaat hazırlıkları başlamıştır. Bununla birlikte 15 Mayıs Pazartesi gününe doğru da temel atma merasiminin yapılacağı bildirilmiştir[1318]. Fakat söz konusu tarihte beklenen gelişmenin yaşanmadığı görülmüştür.

Demokrat Karabük gazetesinde *"Belediye kütüphanesi"* başlıklı yazıda; ilçedeki Belediye Kütüphanesinin bir hayli rağbet gördüğü ancak zenginleştirilmesi için yeni eserlerin raflarda kendine yer bulması gerektiği şu cümlelerle dile getirilmiştir: *"...Belediye kütüphanesine senelerden beri hemen hemen hiç bir yeni kitap alınmamakta, yeni neşriyat takip edilmemektedir..."*[1319]

Yeni Karabük gazetesinin 30 Aralık 1960 Cuma günü *"Yenişehir kütüphanesi"* başlıklı yazısında ise, DÇ İşletmeleri tarafından 1956 yılının Ekim ayında inşasına karar verilen kütüphane için, plan proje ve keşiflerin yapıldığı ve yerin hazır olduğu halde tahakkuk aşamasına girmemesinin nedeni sorulmuştur[1320].

7 Haziran 1957 tarihli Karabük Postasında, Belediye Kütüphanesinin tamir edileceğine ilişkin, *"Belediye Kütüphanesi Yeniden tefriş ediliyor"* başlıklı haber yapılmıştır. Haberde, kütüphaneye kitap; 50 adet koltuk ve dolap getirtileceği duyurulmuştur. Aynı gazete konu ile ilgili 17 Ekim 1959 günü *"BELEDİYE KÜTÜPHANESİ Yeniden restore edilerek hizmete açıldı"* başlıklı bir başka haberinde, 16 Ekim 1959 Cuma günü sabahtan itibaren hizmete girdiğini müjdelemiştir[1321].

[1316]Ayrıntılar için bkz. Hasan Cebecik, *A.g.e.* s.94.
[1317]*Demokrat Karabük,* 13 Şubat 1957, Sayı:84-726, s.1. Modern kütüphane ihtiyacına Karabük Postası gazetesinde de değinilmiştir. Bunun için Cerideci rumuzlu yazarın *"Modern Kütüphane tesisini arzuluyoruz"* başlıklı yazısına bkz. *Karabük Postası,* 18 Mart 1958, Sayı:435, s.1.
[1318]*Demokrat Karabük,* 13 Nisan 1957, Sayı:84-777, s.1.
[1319]*Demokrat Karabük,* 16 Mayıs 1957, Sayı:84-800, s.1.
[1320]Yazının tamamı için bkz. *Yeni Karabük,* 30 Aralık 1960, Sayı:2254, s.1.
[1321]*Karabük Postası,* 7 Haziran 1957, Sayı:194, s.1. 17 Ekim 1959, Sayı:912, s.1.

Hasan Aynagöz 1959 tarihli *Karabük ve Çevresi* isimli eserindeki kütüphaneler isimli alt başlıkta, belediyenin birer adet halk, çocuk ve öğretmenler kitaplığı; her okulda öğretmen ve sınıflarda da sınıf kitaplıklarının olduğundan bahsetmiştir[1322].

4.1.7. Matbaa

Karabük'te 6 matbaa vardı. Bunları şu şekilde sıralamak mümkündür: 1- 1951'de Ömer Özer ile (Enişte) İhsan Ersözlü'nün Kapalı Çarşıda kurdukları ve Almanya'nın son sistem Haıdelberg makinelerinin kullanıldığı Çalışkan Matbaası[1323] ile aynı tarihte Zonguldak Karaelmas Yazım-Basımevinin Karabük Singer Şubesinin yanında bulunan şubesi[1324] 2- 3 Mart 1953 yılında yayın hayatına başlayan Demokrat Karabük gazetesinin dizildiği ve basıldığı Fırat Matbaası[1325] 3- 1953 yılında Necmettin Temuçin Ersözlü tarafından kurulan Yeni Matbaa 4- 1956'da Server ile Ömer Özer'in kurduğu Özer Basımevi[1326] 5- 1957'de kurulup Yeni Karabük gazetesinin de basım adresi olan Yeni Karabük Matbaası[1327]

4.2. Karabük'te Spor

Hasan Cebecik'in verdiği bilgiye göre: Karabük'teki ilk spor kulübü, 1937'de Bedri Bey'in önderliğinde teşekkül etmiş olan *Demirağ Spor Kulübü*'dür[1328]. 28 Ağustos 1937 tarihli Cumhuriyet gazetesinin 6. sayfasında; Karabük'te bulunan mühendis, memur, usta ve işçilerin Demir Çelik adında bir spor kulübü kurdukları yazmaktadır. Detayda; Safranbolu Kaymakamı İhsan ve parti çalışanı Kadri Beylerin destek ve

---

[1322]Aynagöz, *A.g.e.,* s.25.

[1323]*Yeni Karabük,* 1 Ocak 1952, Sayı:2, s.4. Bu matbaa daha sonra İstasyon Caddesi Altın Pasaj No:13'te ve Altın Pasaj No:7'de faaliyetlerini sürdürmüştür. Bkz. *Karabük Postası,* 8 Ağustos 1957, Sayı:245, s.2., 22 Ağustos 1957, Sayı:257, s.2. Enişte lakabı için ayrıca bkz. *Karabük Postası,* 11 Ekim 2013, Sayı:17.343, s.1.

[1324]*Safranbolu Karabük,* 1 Ağustos 1951, Sayı:8, s.3., 10 Kasım 1951, Sayı:38, s.3. Bu matbaa, Tahir Akın Karauğuz tarafından kurulan Zonguldak'ın ilk matbaasıdır. Bkz. *Türkçü Neşriyatın Etkili Bir Örneği:" Doğu Dergisi" Bibliyografyası,* Ed. Yunus Emre Tansü, İKSAD Yayınevi, Ankara 2021, s.14.

[1325]*Demokrat Karabük,* 20 Kasım 1954, Sayı:84-143, s.1.

[1326]Necmettin Şeyhoğlu, *Karabük 1972,* Özer Matbaası, Yıl:2, Karabük 1972, s.56. *Karabük Postası,* 25 Haziran 1959, Sayı:814, s.1. Yeni Matbaanın idarehanesi, Altın Pasaj Zemin Kat No.7, telefon numarası ise 69'du. Bkz. *Karabük Postası,* 22 Eylül 1959, Sayı:890, s.2. *Okul Sesi,* 29 Ocak 1960, Sayı:10, s.3.

[1327]*Yeni Karabük,* 19 Kasım 1960, Sayı:2222, s.2., Önceleri Zonguldak Birgün Matbaasında basılıyordu. Bkz. *Yeni Karabük,* 11 Ocak 1952, Sayı:5, s.4., 28 Aralık 1951, Sayı:1, s.4. 1954 yılına bakıldığında ise Çalışkan Matbaası tarafından basıldığı görülecektir. Bkz. Dilşad Yirsutimur, *Zonguldak Basın Tarihi (1923-2007),* T.C. Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Ağustos 2008, s.82.

[1328]Cebecik, *A.g.t.,* s.100.

yardımlarıyla bu kuruluşun geniş bir faaliyet programı olacağı da geçmektedir[1329]. Karabük 85 adlı kitap da söz konusu kulüp ile ilgili; 1938 tarihinde işletmenin mühendisi Azmi Tlabar, Nimet Bara, Galip Kardam, Tevfik Ulusoy, Avukat Ruşen Pilişan, Celal Karpat ve Ekrem Kapralı tarafından kurduğu geçmektedir. Ayrıca mavi ve gri renkleri benimseyen camianın, kısa zaman içerisinde hem bölgede hem de ülke çapında adından söz ettirmeye başladığı ifade edilmektedir[1330]. Bu renklerin ortaya çıkışı; fabrika ile olan bağına işaret edebilir. Çünkü mavi renk, işletmedeki bacadan yükselen *'mavi ateşi* çağrıştırmaktadır. Nitekim mavi ateş kelimesi daha sonraki yıllar Karabükspor'un taraftar grubunun da ismi olmuştur. Gri ise yine şehirdeki futbolseverlerin bugün marşlarına yansıttıkları *'dumanlı kent'* vurgusu, DÇ Fabrikalarının yaydığı havaya bir atıf olabilir.

Kulüp Futbol, Atletizm, Güreş, Voleybol, Atıcılık ve Boks gibi pek çok branşta faaliyet yürütmüştür. 1945 yıllarında Fatih İsfendiyar Bey'in Başkanlığında bisiklet ve basketbol şubeleri de dahil edilmiştir. Futbolda ilk antrenörlüğü yüksek fırın uzmanı İngiliz Mr. Lain, Atletizm hocalığını Faik Önen, Güreş takımının Mersinli Ahmet ve milli güreş tarihimizin önemli isimlerinden olan 66 kiloda Balkan şampiyonluğu ve 87 kiloda Dünya şampiyonluğu kazanan Çerkes asıllı Yaşar Doğu üstlenmişlerdir.

DÇ Gençlik Kulübü, 1941-1942 sezonundan itibaren Zonguldak Amatör Futbol Ligi'nde oldukça başarılı bir grafik çizmiş ve şampiyonluklar yaşamıştır[1331]. Futboldaki bu başarılar dışında Güreş branşında da tatmin edici sonuçlar alınmıştır.

Demokrat Parti Dönemi'nde şehirde yeni futbol takımları kurulmuş ve sportif faaliyetlerin artmasıyla birlikte sosyal hayatta *renklenmiştir*. Bunlardan ilki 1950 yılında kurulan *Doğan Spor* olmuştur. Ancak bu kulüp, gelirinin çok az olmasından

---

[1329] *"Karabükte spor kulübü" Cumhuriyet*, 28 Ağustos 1937, Sayı:4774, s.6. K.g. İsmail Ömer Girgin Karabük'ün ilk spor kulübünün DÇ Fabrikaları tarafından *1939 yılından sonra* kurulduğunu yazmıştır. Bkz. *Demokrat Karabük,* 13 Nisan 1955, Sayı:84-250, s.1. Ancak Girgin bu yazısını hem herhangi bir kaynağa dayandırmamış olduğundan hem de eldeki verilerden ötürü sağlıklı görünmemektedir.

[1330] *Karabük 85,* s.69. Aynı zamanda Azmi Tlabar 1937 ve 1938 yıllarında Sümerbank İnşaat Şubesi Müdürüydü. Bunu 17 Eylül 1937 tarihli ve 17 Şubat 1938 tarihli Cumhurbaşkanı Mustafa Kemal Atatürk tarafından imzalanan belgelerden öğrenmekteyiz. Bu belgelerin ilkinde Karabük Demir ve Çelik Fabrikası için İngiltere'den getirilecek malzemeyi Brassert Firması gözetiminde kontrol etmek maksadıyla gönderilecek kişi olarak Sümerbank İnşaat Şubesi Müdürü Azmi Tlabar'ın adı geçmiştir. Ayrıca kendisine seyahat için gerekli olan 500 liranın serbest döviz olarak verilmesi de kabul edilmiştir. İkincisinde de aynı amaç ile Londra'ya gönderildiği belirtilmiştir. Bkz. *D.A.B.C.A.,* Fon Kodu:30-18-1-2, Yer No:79-81-1. *D.A.B.C.A.*, Fon Kodu: 30-18-1-2, Yer No: 82-13-8.

[1331] Kalyoncu, *A.g.e.*, s.30.

dolayı 1953 yılında kapanmıştır[1332]. Sonra 1952'de *Jandarma Gücü Spor Kulübü*[1333], 1954'te de ülkede sporun gelişmesini isteyen 15 kadar girişimci eleman, *Karabük Gençlik Kulübünü* meydana getirmişlerdir[1334]. Yine D. Karabük gazetesinin 16 Ağustos 1955 tarihli nüshasına göre; bu kulüplere, yeni kurulduğu ifade edilen Karagücü Futbol takımı da dahil olmuştur. Haberin devamında Tabur Kumandanı M. Cevdet Erkan'ın himaye ve teşviki ile başarılı maçlar çıkardığından da söz edilmiştir[1335]. Karabük Postasının 29 Temmuz 1958 tarihli nüshasındaki *"Yeni bir futbol kulübü"* başlığı altında verilen haberden öğrenilene göre; *"Ata Spor"* adı altında yeni bir futbol kulübü kurulmuş ve faaliyete geçmiştir. İlk maçını 26 Temmuz 1958 Cumartesi günü oynamış ve tescili için faaliyete geçileceği duyurulmuştur. Yine Karabük Postasının 10 Ağustos 1959 Pazartesi günkü yayınından; Daha önce gayr-i resmi şekilde kurulmuş olan *Karabük Demirspor Gençlik Kulübünün*, resmi tescilinin yaptırılması için faaliyete geçildiği öğrenilmiştir. Aynı zamanda 17 müteşebbisten oluşmuş kurucu heyetin, kulübün ana tüzüğünü hazırlayarak ilgili makamlara verdiği de belirtilmiştir. Böylelikle Karabük Demirspor paletin koyu ve açık mavi tonlarında kendine yer bulmuştur. Tescil işi içinde çok kısa zamanda faaliyete geçileceği ve bu suretle ilçede *"resmen teşekkül etmiş"* kulüp sayısının 3'e yükselmekte olduğu söylenmiştir[1336]. 1959'a kadar ismi neredeyse hiç duyulmamış olan *Fener Gençlik Kulübü*, yine bu yıl bölge futbol piyasasına giriş yaptığı görülmüştür. Bunların dışında Demir Çelik Lisesinin futbol, kız voleybol vb. spor kolları da faaliyet yürütmüştür.

DÇ Kulübünün Futbol ve Güreş maçlarında ki başarılarla dolu hikayesi, 1952 yılındaki ağır mağlubiyetlerle sarsılmıştır. Yeni Karabük gazetesi Ankara temsilcisi Karagücüspor'a karşı alınan 6-0 ve 4-1 gibi hezimetlerin, DÇ Futbol takımının eski

---

[1332]İsmail Girgin'in yazısı bkz. *Demokrat Karabük,* 13 Nisan 1955, Sayı:84-250, s.1. Kulübün 1952 yılı senelik toplantısı için ayrıca *"Doğan Spor Kulübü Başkanlığından"* başlığına bkz. *Yeni Karabük,* 15 Şubat 1952, Sayı:15, s.4.

[1333]*Karabük 85,* s.70.

[1334]*"SPOR BAHİSLERİ Karabükte Spor" Demokrat Karabük,* 13 Nisan 1955, Sayı:84-250, s.1. Kulübün kuruluş amacı şöyle ifade edilmiştir: şehir gençliğini spora teşvik etmek ve bu suretle kötü alışkanlıklardan koruyarak Karabük'ü sportif sahada temsil etmek. *"İsteyenin bir yüzü vermeyenin iki yüzü"* başlığına bkz. *Demokrat Karabük,* 12 Nisan 1955, Sayı:84-249, s.1., Kulübün kurucularından biri de eski gazeteci ve T.C. Emekli Sandığı Daire Müdürü Reşat Savaştır. *"Reşat Savaş şehrimizde"* Bkz. *Demokrat Karabük,* 6 Ocak 1959, Sayı:84-1294, s.1.

[1335]Ağustos 1955'te antrenörlüğünü Astsubay Ethem Güley yapmıştır. *"Karagücü Spor Sezonunu açtı"* Bkz. *Demokrat Karabük,* 16 Ağustos 1955, Sayı:84-330, s.1.

[1336]*Karabük Postası,* 29 Temmuz 1958, Sayı:534, s.1. 10 Ağustos 1959, Sayı:853, s.1. Bugün Amatör Lig'de mücadele etmektedir.

canlılığından, hareketliliğinden ve tekniğinden çok aşağıda bir performans sergilemesiyle örtüştürmüş ve bu mağlubiyetleri hakkettiğini yazmıştır. Keza Güreş'te de Futboldaki başarısızlığın bir benzerinin yaşanması, doğal olarak eleştiri oklarını yöneltmesinde bir başka etken olmuştur. Devamında; şehir sporcuları aleyhine gelişen neticelerin çok acı ve düşündürücü olduğunu söylemiştir. Bir zamanlar bölge Futbol ve Güreş sporunda oldukça başarılı olan takımın, içine düştüğü bu feci durumun sadece sporculara yüklemenin kesinlikle uygun olmadığını ifade etmiştir. Ardından spordan ziyade kendini politik düşüncelere kaptıran idare kurullarının bu son maçlardan ders çıkarmaları yönünde tavsiye vermiştir[1337]. 22 Ocak 1955 Cumartesi günü DÇ Gençlik Kulübü Güreş takımı, Zonguldak Kömürspor'a karşı mücadele etmiştir. 57 kiloda Hamdi Demirbaş ve 67 kiloda Hasan Bulut gibi sporcular DÇ adına zaferi getiren isimlerden olmuşlardır. Futbolda da Karabük Gençlik Kulübü, Devrek Gençlik Kulübüne 2-1'lik skor ile kaybetmiş; DÇ Gençlik ise Çankırı Demirspor'a karşı 4-2 üstün gelmiştir[1338].

İsmail Girgin, D. Karabük gazetesinde yayımlanan yazısında şehir sporunu şu sözlerle olumsuz şekilde eleştirmiştir: *"…Karabük'te doğru dürüst hiç bir spor yoktur. Yani futbol dahi yoktur; çünkü: Devrek, gibi spor da geri kalmış bir yer, her iki kulübün futbol takımlarını kendi saha ve seyircileri önünde yenerek, sevinçle Karabük'ten ayrılmışlardır"*[1339]. Mayıs 1956'da ise DÇ Gençlik Kulübü, 97 maçlık yenilmezlik serisine sahip olan Fenerbahçe'nin Genç takımını 3-2 ve 3-1'lik skorlarla iki defa mağlup ederek rekoruna son vermiştir[1340].

Demir Çelik takımı 1958 yılında Bölge Lig maçlarında bütün bir sezonu önde götürse de Zonguldak temsilcisi Kozlu Spor ile 3-3 berabere kalarak ligin b grubunu averaj farkıyla ikinci bitirmiştir[1341]. Diğer yandan Karabük Gençlik Kulübü Zonguldak'ta beş takımın katılımı ile düzenlenmiş olan Ajanlık kupasının 11 Mayıs

[1337] *Yeni Karabük,* 9 Aralık 1952, Sayı:99, s.3.
[1338] *Demokrat Karabük,* 25 Ocak 1955, Sayı:84-189, s.1.
[1339] *Demokrat Karabük,* 14 Nisan 1955, Sayı:84-251, s.1.
[1340] *Müstakil,* 22 Mayıs 1956, Sayı:146, s.1.
[1341] *"Bölge Lik maçları sona erdi" Demokrat Karabük,* 26 Mart 1958, Sayı:84-1063, s.1. 1958 yılında başlayacak olan ikinci devre maçları öncesinde b grubunun averaj durumuyla lideri pozisyonundaydı. Bkz. *Karabük Postası,* 27 Ocak 1958, Sayı:392, s.1.

Pazar günü Zonguldak Şehir Stadında oynanan final maçında, Ateş Sporu 3-2 yenerek kupayı müzesine götürmüştür[1342].

Karabük'teki futbol ile ilgili 1959 yılının son günlerinde, bugünde Türk futbolunun kanayan yaralarından biri olan *'hakem kararları'* üzerinden dikkat çekici bir hadise yaşanmıştır. Bizce bu olay, hakem *'diktasının'* günümüzde ülke futbolunun âtıl kalmasındaki etkenlerinden birini gösteren, 63 yıl önceki çarpıcı bir panoramayı bizlere sunması açısından çok değerli görülmüştür. DÇ Kulübü idare heyeti, yapmış olduğu toplantı sırasında liglerin ikinci devresine katılmama ve çekilme kararı almıştır. Bunun sebebi olarak; liglerin ikinci yarısında dört karşılaşmanın Karabük'te oynanması kabul edildiği halde sonradan hiçbir maçın şehre verilmeyişi ve önceden alınan kararın hiçe sayılışı gösterilmiştir[1343]. Tüm bu olayların başlangıcı; 29 Kasım 1959 Pazar günü lig lideri DÇ ile ikinci Kilimlispor arasında Yenişehir Stadında oynanan maçtır. Müsabakada Karabük temsilcisinin attığı gol, maçın idaresini elinde bulunduran hakem Muhlis tarafından iptal edilmiştir. İlerleyen dakikalarda DÇ takımının sakatlıklardan ötürü dokuz kişi kaldığı anlarda bulduğu bir golü daha, hakemin kaleciye faul olarak değerlendirip yine geçersiz sayması, tribünlerdeki tansiyonu artırmıştır. Daha sonra Kilimlispor idarecileri ile seyirciler arasında hoş olmayan olaylar da yaşanmıştır. Hakem, kötü idaresinden dolayı işlerin tehlikeli bir hal kazanmaya başladığını görünce, Karabük temsilcisi lehine kararlar vermeye başlamıştır. İşte bu kararlardan birinde hiç yoktan verdiği bir frikik ile DÇ takımının beraberlik golünü bulmasına sebep olmuştur. Ardından hakem, daha bitime altı dakika varken karşılaşmadaki son düdüğü çalmıştır[1344]. Maç bitmiştir ancak yankıları uzun bir süre daha sürmüştür. Vakit kaybetmeden apar topar harekete geçen yetkililer, Beden Terbiyesi Bölge Başkanı Ekmel Çetiner'e, Beden Terbiyesi Umum Müdürlüğüne ve Futbol Federasyonu Başkanlığına telgraf ve mektuplarla müracaat etmişlerdir[1345]. Sonraki günlerde Cerideci rumuzlu yazar, *"Bir Futbol Maçındaki Hadiselerin İç Yüzü"* başlığı altında art arda çok uzun bir yazı dizisi kaleme

[1342]*Demokrat Karabük,* 13 Mayıs 1958, Sayı:84-1100, s.1.
[1343]*Karabük Postası*, 19 Aralık 1959, Sayı:961, s.1.
[1344]*Karabük Postası,* 1 Aralık 1959, Sayı:948, s.1-2.
[1345]Ayrıca Vatan gazetesinin Zonguldak kaynaklı bir habere istinaden olayı tam tersi şekilde aktarması gazetenin düştüğü gülünç bir durum olarak ele alınmıştır. Bkz. *Karabük Postası,* 2 Aralık 1959, Sayı:949, s.1-2. 3 Aralık günü basından öğrenilene göre konuyla ilintili DÇ Gençlik Kulübü Başkanı Şemsettin Koray tarafından Vatan gazetesi yazı işleri müdürlüğüne tekzip yazısı dahi gönderilmiştir. Bkz. *Karabük Postası,* 3 Aralık 1959, Sayı:950, s.1-2.

almıştır[1346]. Netice itibarıyla yukarıda ifade ettiğimiz gibi DÇ Gençlik Kulübü Başkanlığı liglerden çekildiğini bildirmiştir[1347]. Karabük Postası gazetesi 29 Aralık 1959 Salı günü yayımladığı haberde; Futbol Federasyonu nezdinde yapılan şikayetlerin dikkate alındığını ve federasyonun bir heyet göndererek durumu inceletme kararı aldığını duyurmuştur[1348]. DÇ Gençlik Kulübünün ligden çekilmesi üzerine, 6 takımın katılımı ile devam eden Zonguldak Bölgesi Lig maçlarının henüz bitmemiş olmasına rağmen şampiyonu belli olmuştur. Şöyle ki; ligin başında bir türlü istenilen duruma gelemeyen Kömürspor, ikinci devrede çıkardığı güzel oyunlarla önce liderliğe yükselmiş ardından Işıksporu 7-1 yenerek ipi göğüslemiştir[1349]. Ancak Futbol Federasyonu, DÇ'nin ligden çekilmesi ile oluşan durum hakkında yeni karar vermiştir. Karabük Postası'da bununla ilgili olarak aldığı son bilgiye göre durumu şu şekilde paylaşmıştır: Kömürspor'un lig şampiyonluğu Federasyon tarafından iptal edilmiş ve Zonguldak Lig şampiyonunun, üç gün zarfında yapılacak eleme usulü maçlarla tayini kararlaştırılmıştır. Buna göre; birinci lige dahil 7 kulübün oynayacağı maçlarla, Zonguldak lig şampiyonunu tayin edecekleri belirtilmiştir. DÇ takımı da bu maçlara katılmak için, 10 Nisan Pazar akşamı Zonguldak'a hareket etmiştir[1350].

14 Nisan 1960 Perşembe günü Cerideci rumuzlu yazar *"Üzülmeyin D.Ç. liler"* başlıklı köşe yazısında; DÇ Gençlik Kulübü idarecilerinin bu tür (eleme usulü) bir turnuvayı kabul etmekle büyük risk altına girdiklerini belirttiğini hatırlatmıştır. Ayrıca DÇ Gençlik'in Kömürspor maçında hakkının yendiğini iddia etmiştir. Neticede Kömürspor, 13 Nisan Çarşamba günü oynanmış olan final maçında, tekrar karşılaştığı Işıksporu bu defa 3-2 yenerek Zonguldak Lig şampiyonu olmuştur[1351].

[1346]Yazı dizisinin tamamı için bkz. *Karabük Postası,* 7 Aralık 1959, Sayı:953, s.1, 8 Aralık 1959, Sayı:954, s.1., 10 Aralık 1959, Sayı:955, s.1. 11 Aralık 1959, Sayı:956, s.1-2., 12 Aralık 1959, Sayı:957, s.1., 14 Aralık 1959, Sayı:958, s.1., 15 Aralık 1959, Sayı:959, s.1., 16 Aralık 1959, Sayı:960, s.1., 19 Aralık 1959, Sayı:961, s.1., 23 Aralık 1959, Sayı:964, s.1-2.

[1347]*Karabük Postası,* 21 Aralık 1959, Sayı:962, s.1. Kulübün ligden çekilme kararını, Zonguldak Kömürspor İdare heyeti üzüntü ile karşılamıştır. Detaylar için bkz. *Karabük Postası,* 26 Aralık 1959, Sayı:967, s.1.

[1348]*Karabük Postası,* 29 Aralık 1959, Sayı:969, s.1. DÇ Gençlik Kulübünün o günlerde yaşadığı bu olayın bir benzerini Kömürspor-Kilimlispor maçında Kilimlispor'da yaşamıştır. *"Bugün bize ise yarın onlara"* başlığa bkz. *Karabük Postası,* 11 Ocak 1960, Sayı:979, s.1.

[1349]*Karabük Postası,* 26 Ocak 1960, Sayı:988, s.1.

[1350]*Karabük Postası,* 11 Nisan 1960, Sayı:1047, s.1.

[1351]*Karabük Postası,* 14 Nisan 1960, Sayı:1050, s.1.

Sporcuların modern, profesyonel tarzda bir sahaya sahip olamayışları, her zaman istenilen düzeyde performans göstermelerine engel teşkil etmiştir. Karabük'te de ilçenin ilk Kaymakamı Mehmet İlhami Ertem zamanında bir Kapalı Spor Sarayının yapılmasının kararlaştırılmış olması, bu eksikliğin hissedildiğini göstermiştir. Bu iş için gerekli tahsisatta ilgililer emrine verilmiştir. Fakat yapılamayışı gençlik tarafından üzüntüyle karşılanmıştır. Ancak 25 Haziran 1955 Cumartesi günü DÇ Kulübü lokalinin açılması münasebetiyle bir konuşma yapan Kaymakam Kemal Gürsel; spor salonunun bir an önce inşa ve ikmal edilmesi için DÇ İşletmesi ve Beden Terbiyesi Umum Müdürlükleriyle temaslarından olumlu sonuç alındığını ve gerekli tahsisatın alınarak inşaatın yakında başlayacağını beyan etmiş ve gençliğe ilk müjdeyi vermiştir. Diğer yandan DÇ Lokalinin açılması dolayısıyla konuşma yapan DÇ Kulübü Başkanı Kemal Sungun; stadyumun yapılması konusunda DÇ İşletmesi Umum Müdürlüğünün kendilerine yardımcı olduğunu, bu hususta gerekli alaka ve yardımı gördüklerini ifade etmiştir. Yine stadın projelerinin ihtisas komisyonu tarafından incelenmekte olduğunu ve ödenek verilir verilmez işin en geç eylül ayına kadar ihaleye çıkarılacağını da söylemiştir[1352].

Yeni Karabük gazetesinin 28 Eylül 1956 yılındaki haberine göre: Kapalı Spor Sarayının inşası yolunda devam eden çalışmalar, olumlu bir aşamaya gelmiştir. Ayrıca sarayın plan ve projeleri Yüksek Mimar Münci Tangör tarafından hazırlanmış ve Beden Terbiyesi Umum Müdürlüğünce kabul edilmiştir. Binanın arsasının müessese tarafından hibe edileceği tekrarlanmış ve yerinin fabrikaya giden yol üzerindeki köprünün sol tarafında olduğu belirtilmiştir. 27 Eylül 1956 Perşembe günü Kaymakam Kemal Paşaoğlu, yanında Kadastro Müdürü Kemal Erdem olduğu halde arsanın bulunduğu sahaya giderek incelemelerde bulunmuş ve sınırlarını tespit etmiştir[1353]. Haberin üzerinden iki ay geçmeden, DÇ İşletmelerince verilmesi kararlaştırılmış olan arsanın Karayolları Umum Müdürlüğü tarafından istimlak edildiğinden, işin bir kez daha çıkmaza girdiği ve yeni bir saha arama gerekliliğinin ortaya çıktığı duyurulmuştur[1354].

[1352] *Demokrat Karabük,* 27 Haziran 1955, Sayı:84-299, s.2.
[1353] *Yeni Karabük,* 28 Eylül 1956, Sayı:1027, s.1-2.
[1354] *"KAPALI SPOR SARAYI İŞİ YİNE ÇIKMAZA GİRDİ" Yeni Karabük,* 16 Kasım 1956, Sayı:1069, s.1-2.

Ekim 1955'te, uzunca süre sürüncemede kalan Yenişehir Stadyumu meselesi, DÇ Kulübü idare heyetinden yetkili bir kişinin verdiği bilgiye göre; stadyumun proje ve kat'i hesapları tamamlandığı ve idare meclisinin toplantısı devresinde görüşülerek, en geç ay sonunda ihaleye çıkarılabileceği yazılmıştır[1355]. 21 Ocak 1957 tarihli D. Karabük gazetesine göre; bir müddet önce inşasına başlanılmış fakat bazı sebeplerden dolayı yarıda kalmıştır. Sonra bir an evvel tamamlanması için gerekli çalışmalar Umum Müdürlüğü tarafından bizzat bitirilmiştir. Beden Terbiyesi Umum Müdürlüğünden temin edilen plan ve projeye göre de inşaata başlanmıştır[1356]. 12 Mart 1957 Salı günü, spor sahasının temel atma merasimi yapılmış ve İşletmeler Vekili Samet Ağaoğlu'nun koyduğu ilk harç ile temeli atılmıştır[1357]. 19 Mayıs 1958 Pazartesi günü, saat 12.00'de Karabük Gençlik ve Çankırı karması, 14.30'da müessesede çalışan Fenerbahçeliler ile Galatasaraylılar ve 15.30'da da Ankara şampiyonu Hacettepe ile DÇ Gençlik Kulübü arasında yapılan birer dostluk maçıyla, 2000 kişilik kapalı tribünü ile modern tesisli stat, ilçenin en güzide mahallesi Yenişehir'e yapılarak Türk sporuna kazandırılmıştır[1358]. Yeni Karabük gazetesinin 24 Şubat 1960 tarihli nüshasındaki habere göre: DÇ İşletmelerinin davetlisi olarak şehre gelen Yüksek Bahçe Mimarı Bilal Eron, stadyumun düzenlenmesi ve iyileştirilmesi için çalışmalara başladığı ve ilk etap da spor sahasının çimlenmesi işinin halledileceği öğrenilmiştir. Ayrıca bu sebepten ötürü, spor sahasının kapatılacağı ve spor hareketlerinin lisenin karşısındaki sahada yapılacağı bildirilmiştir[1359]. Karabük Postasının 17 Eylül 1960 Cumartesi günkü nüshasında:

[1355] *Demokrat Karabük,* 7 Ekim 1955, Sayı:84-350, s.1.

[1356] *"Yenişehir Stadyum inşaatı başladı" Demokrat Karabük,* 21 Ocak 1957, Sayı:84-706, s.1.

[1357] *"D.Ç. SPOR SAHASI" Demokrat Karabük,* 13 Mart 1957, Sayı:84-750, s.1.

[1358] Ancak ilk karşılaşma işletmedeki Galatasaraylılar ile Fenerliler arasında gerçekleşmiştir. *Demokrat Karabük,* 19 Mayıs 1958, Sayı:84-1105, s.1., 20 Mayıs 1958, Sayı:84-1106, s.1. *"Yenişehir Stadyumu hizmete girdi"* başlığına bkz. *Karabük Postası,* 20 Mayıs 1958, Sayı:485, s.1. 31 Ocak 1959, Sayı:701, s.1. DÇ İşletmeleri Umum Müdür Vekili Kemal Sungun'un 15 Mayıs 1958 günü Başbakan Adnan Menderes'e; *"Karabük Yenişehir Stadyumu'nun 19 Mayıs Pazartesi günü saat 9.00 da Türk Gençliğinin hizmetine açılışı ve 19 Mayıs Spor ve Gençlik Bayramı Şenlikleri münasebetiyle yapılacak törene, yüksek huzurlarınızla şeref vermekle, İşletmemiz mensuplarının bahtiyarlığının sonsuz olacağını saygı ile arz ederim."* cümlelerinden ibaret olan davetiyesine Adnan Menderes 21 Mayıs günü şu geri dönüşü yapmıştır: *"Karabük Yenişehir Stadyumunun hizmete açılışı münasebetiyle vaki davetinize teşekkür eder işletmeniz mensuplarının bayramını tebrik ile yeni stadyumun hayırlı olmasını temenni eylerim."* Bkz. *D.A.B.C.A.,* Fon Kodu:30-1-0-0, Yer No:21-119-10. K.g. Hür Kalyoncunun *"Zaman, Mekân ve Anılarla Karabük"* adlı eserinde; Yenişehir Stadyumunun 1957 yılında hizmete açıldığı yazsa da elimizdeki veriler ışığında sağlıklı bilgi olmadığı ortadadır. Bkz. Kalyoncu, *A.g.e.,* s.85.

[1359] *Yeni Karabük,* 24 Şubat 1960, Sayı:2000, s.1. Karabük Postası gazetesi de 16 Mart 1960 tarihli nüshasında, Yenişehir Stadyumunun çimlendirilmesi yolundaki öteden beri devam eden hazırlık çalışmalarının, sonunda tahakkuk aşamasına gelmek üzere olduğunu yazmıştır. Yine stadyumun

Çimlendirilen sahanın, 29 Ekim Cumhuriyet Bayramı'nda açılacağı duyurulmuş ve DÇ ile G. Birliği arasında yapılan iki maç ile açılmıştır[1360].

Karabük kısa spor tarihi, kısıtlı imkanları ve küçük bir ilçe olmasına rağmen Türk sporu için önemli isimler yetiştirebilmiştir. Bunlara örnek olarak: Karabük Demir Çelik Kulübünde yetişip ordu takımına kadar yükselen Milli Futbolcu Yedek Subay Hadi[1361], 1948 yılında Karabük'te doğan Milli Güreşçi Hayri Polat; 1973, 1974, 1975 yılları içerisinde hem Avrupa hem Dünya şampiyonalarında dereceler elde etmiştir. 1958'de Sivas Sümerspor'dan, Diyarbakır ve Zonguldak'tan olmak üzere üç oyuncu transfer edilmiştir. 1959 yılında İstanbul Feriköy Futbol Kulübüne Kaleci Erdem ve Hikmet Galin; 1960'da Ankaragücüne Çetin ve Özkan gibi öz kaynaktan yetiştirdiği futbolcuları, iç transfer piyasasında gözde kulüplere de gönderebilmiştir[1362].

4.3. Karabük'te Sağlık Hizmetleri

Sağlıklı bir birey sağlıklı bir toplumu oluşturduğu gibi kuşkusuz sağlıklı bir toplumda sağlıklı bir ülkenin inşasında çok önemli bir role sahiptir. Bu yüzden tarih boyunca devletler varlıklarını devam ettirebilmek amacıyla sağlık konusunda çeşitli önlemler almışlar, çeşitli politikalar geliştirmişlerdir.

Sağlık hizmetlerinin batılı ve çağdaş anlamda bir devlet görevi olarak ele alınmasının temeli, TBMM hükümetinin kuruluşuyla atılmıştır. Ülkede bütün sağlık hizmetlerinin yürütülmesi görevi, Kurtuluş Savaşı'nın başlangıcında kurulan ilk ulusal hükümet bünyesinde 2 Mayıs 1920 tarihli ve 3 sayılı kanunda yer alan *Sıhhiye ve Muavenet-i İçtimaiye Vekaletine* verilmiştir. 11 Mayıs günü de Dr. Adnan Adıvar bakan olarak vazifeye başlamıştır. 1923'e dek zamanın şartları içerisinde yürütülen Bakanlık çalışmaları, cumhuriyetin ilanı sonrası ivedilikle gelişmeye yönelmiş, yeni bir statü ve güçle hizmet alanı, merkez ve taşra örgütü gelişmeye başlamıştır[1363]. 30

çimlendirilmesi için gerekli kararın çıkmış olup, fiili çalışmalara pek yakında başlanılacağını belirtmiştir. Aynı gazete 4 Nisan günü de şu bilgiyi paylaşmıştır: Bu iş için 150 bin lira civarı bir paranın harcanacağını ve çalışmalara başlanmak üzere sahanın her türlü spor müsabakalarına kapatıldığını duyurmuştur. *"Yenişehir Stadı Çimlendiriliyor"* bkz. *Karabük Postası,* 16 Mart 1960, Sayı:1030, s.1. 4 Nisan 1960, Sayı:1041, s.1.

[1360] *"Demir Çelik Stadyumu 29 Ekim de Açılacak" Karabük Postası,* 17 Eylül 1960, Sayı:1173, s.1. *"D.Ç. Stadı Cumartesi günü açıldı"* 31 Ekim 1960, Sayı:1210, s.1.

[1361] *"Milli ve Ordu takımımız futbolcularından Hadi Karabükte" Müstakil,* 10 Ocak 1956, Sayı:69, s.1.

[1362] *"Demir- Çelik kulübünün transfer faaliyeti"* başlıklı habere bkz. *Karabük Postası,* 23 Temmuz 1958, Sayı:539, s.1. 23 Mayıs 1959, Sayı:792, s.1. 8 Temmuz 1959, Sayı:825, s.1. *Yeni Karabük,* 19 Temmuz 1960, Sayı:2116, s.1.

[1363] Nevzat Eren, Tanrıtanır Nuray (Haz.), *Cumhuriyet ve Sağlık,* Türk Tabipleri Birliği Merkez Konseyi, Ankara Aralık 1998, s.7-8.

Ekim 1923 tarihinde, Dr. Refik Saydam göreve başlayarak Cumhuriyet Dönemi'nin ilk Sağlık Bakanı olmuştur[1364]. 1924 yılında 150; 1936'da ise 20 ilçe merkezinde Muayene ve Tedavi Evleri hizmete alınmış, daha sonra sağlık merkezlerine ve sağlık ocaklarına dönüştürülmüştür[1365].

Cumhuriyet kurulduğunda, Türkiye'de yataklı tedavi kurumlarının sayısı şöyleydi: 950 yatak sayısı olan 3 Devlet Hastanesi, 635 yataklı 6 Belediye Hastanesi, 4520 yataklı 45 Özel İdare Hastanesi ve son olarak 2402 yatak kapasitesine sahip olan 32 özel, yabancı ve azınlıklara hizmet veren hastaneler vardı[1366]. Aynı zamanda 1923 yılında, Türkiye'de sağlık hizmetleri hükümet, belediye ve karantina tabiplikleri, küçük sıhhiye memurlukları, 86 adet yataklı tedavi kurumu, 6.437 hasta yatağı, 554 hekim, 69 eczacı, 4 hemşire, 560 sağlık memuru ve 136 ebe ile veriliyordu[1367]. 1930 yılında ise toplam 11.398 yatak kapasiteli 182 hastane, 1.182 doktor, 202 hemşire, 1.268 sağlık memuru, 400 ebe, 455 eczane, 127 eczacı bulunmaktaydı[1368]. İkinci Dünya Savaşı sonrası şartların değişmesi, sağlık sorunlarını da meydana getirdi. Türkiye'de değişen dünya şartlarına, ayak uydurmaya çalışmıştır. Bu anlamda, Cumhuriyet Dönemi'nin ilk yazılı sağlık planı olarak da adlandırılan *Birinci On Yıllık Milli Sağlık Planı*, 1946'da Yüksek Sağlık Şurasınca onaylanmış ve dönemin Sağlık Bakanı Behçet Uz tarafından açıklanmıştır. Fakat plan yasalaşamadan, Behçet Uz görevinden ayrılmak durumunda kalmıştır[1369]. Planın en önemli noktası ise kırsal bölgede 20 köye 1. basamak koruyucu ve tedavi edici hizmet veren sağlık merkezlerinin kurulmasıydı. Planın tatbik edilmesi ilçe merkezlerine sağlık merkezi ismiyle 10-25 yataklı tedavi kurumları kurarak devam edilmiştir[1370].

[1364]Hüseyin Demirtola, Atilla Asuman, *"Türkiye'de Cumhuriyet'ten Bugüne Merkezi Sağlık Yöneticileri",* Uluslararası Sağlık Yönetimi ve Stratejileri Araştırma Dergisi, Cilt 1, Sayı 2, 2015, s.1.
[1365]Sağlık Bakanlığı Tedavi Hizmetleri Genel Müdürlüğü, *80. Yılda Tedavi Hizmetleri (1923-2003),* Ankara 2004, s.6.
[1366]*A.g.e.*, s.6.
[1367]T.C. Sağlık Bakanlığı, *"Sağlık Bakanlığı'nın Tarihçesi"*, https://www.saglik.gov.tr/TR,11492/tarihce.html, Erişim Tarihi:02.10.2022.
[1368]Tablo 3. Detaylar için bkz. Osman Gümüşçü, *"Osmanlı'dan Cumhuriyet'e Geçiş ve Cumhuriyetin İlk Yıllarında Türkiye Halk Sağlığı*", Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi, Cilt 19, Sayı 55, 2003, s. 135.
[1369]T.C. Sağlık Bakanlığı, *Stratejik Plan 2010-2014,* T.C. Sağlık Bakanlığı Yayın No:788, s.16.
[1370]Türk Tabipleri Birliği, *"Türkiye Cumhuriyeti Hükümetlerinde Sağlık Politikaları",* https://www.ttb.org.tr/n_fisek/kitap_1/13.html, Erişim Tarihi:02.10.2022.

4.3.1. Demokrat Parti İktidarı Dönemi'nde Sağlık Hizmetleri

Partinin kuruluş programının son maddesinde, sağlık konusu (85.madde) *'Umumi Sağlık İşleri'* başlığı altında şöyle yorumlanmıştır:

> *"Nüfusumuzun ve istihsal kudretimizin çoğalması davasında büyük bir amil olan umumi sağlık işlerimiz, artan bir hızla ve planla yürütülmek ihtiyacındadır. Bunun için, bütçeden, yeter tahsisat ayrılmasını, sıtma, başta olmak üzere milli bünyeyi kemiren bütün hastalıklarla esaslı surette mücadele imkân ve vasıtalarının sağlanmasını ve bu maksatla ilgili Bakanlıklarla da iş birliği yapılmasını, Partimiz, memleketin en büyük ihtiyaçlarından sayar"*[1371].

Demokrat Parti düzenlediği politikalar kapsamında devlet bütçesinden, 1950-1960 yılları arası toplam 595.841.432 lirayı Sağlık Bakanlığına aktarmıştır[1372]. Bu ödenekler dahilinde hastane yatak kapasiteleri ve sağlık merkezlerinin sayıları ciddi miktarda artış göstermiştir: 1945 yılında 8 adet olan sağlık merkezi sayısı, 1950'de 22'ye; 1955'de 181'e ve 1960'da 283'e yükselmiştir. 1950'de Sağlık Bakanlığına bağlı 118 kurumda 14.581 adet yatak sayısı varken; 1960'da 442 kurumda 32.398 yatak sayısına erişmiştir[1373]. Ayrıca liberal dünya görüşünün bir yansıması olarak, sağlık hizmetlerinde de özel teşebbüs desteklenmiştir. Bu bağlamda ülke genelinde özel hastane sayıları artış göstermiştir[1374].

4.3.2. 1950 Öncesi Karabük'te Sağlık Hizmetleri

Karabük halkının diğer tüm ihtiyaçlarını karşılama konusunda olduğu gibi, sağlık konusunda da sorumluluğu Demir Çelik İşletmeleri üstlenmiştir. 1938 yılında 10 yataklı olacak şekilde bir evde kurulan hastane, 1939 yılının sonunda eskiden şantiye kulübü olan binanın bir bölümüne taşınılarak yatak kapasitesi 40'a yükseltilmiştir[1375]. 1945 yılının başlarında bina genişletilerek[1376] yatak adeti önce 90

[1371] *Demokrat Parti 1946 Programı,* s.24.

[1372] İlyas Topçu, *"Demokrat Parti Dönemi Kars'ta Sağlık Hizmetlerinde Yaşanan Gelişmeler",* Opus Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi, Cilt 11, Sayı 18, Haziran 2019, s. 2559.

[1373] T.C. Sağlık Bakanlığı, *A.g.e.,* s.17.

[1374] Tablo 12'ye bkz. Berrin Tunçay, *Demokrat Parti Dönemi Sağlık Politikaları,* Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi SBE Tarih A.B.D., Yüksek Lisans Tezi, Bilecik 2019, s.55.

[1375] Erkün, *A.g.t.,* s.54.

[1376] Karabük'te Demir Çelik İşletmeleri tarafından kurulan ilk hastane olan DÇ Hastanesi, sonraki yıllarda müessesenin de özelleşmesi ile birlikte Karabük'te eğitim almış olan İzmirli İş adamı Cemal Özcan tarafından *'Vatan Hastanesi'* adıyla hizmet sahasına dahil edilmiştir. Bu yüzden *Karabük'te ilk özel hastaneyi açan Cemal Özcan olarak kabul edilmektedir.* Kendisi 2014'te Karabük Vatan Hastanesinin de için de bulunduğu Universal Grup Hastanelerini kendi yönetimine almıştır. Bu hamlesi ile hala işlevini yitirmiş halde bulunan Vatan Hastanesini tekrar açıp işler duruma getirmeyi hedeflediği belirtilmiştir. Detaylar için bkz. BRTV, *"Vatan Hastanesi El Değiştirdi",*

'a sonra 100'e çıkartılmıştır. Ayrıca CHP'de sağlık yuvası adıyla bir oda açılmış burada halkın ücretsiz şekilde muayene edildiği gibi, yoksulların reçeteleri dahi belediyenin de desteğiyle Halk Evi tarafından yaptırılmıştır[1377].

Ancak bölgede ağır sanayi tesisinin olmasının doğal bir getirisi olarak maalesef iş kazaları ve sanayi tesisinin inşa edildiği sahanın bir zamanlar çeltik tarlası olmasından ötürü (her ne kadar kurutulmuş olsa da), sıtma hastalığı azımsanmayacak kadar fazla olmuştur. Bu nedenle mevcut sağlık kuruluşları yetersiz kalmıştır. Zamanla müessesenin üretim kapasitesinin genişlemesi, işçi istihdamının artması gibi pek çok sebep de şüphesiz sağlık teşkilatının sorumluluğunu her geçen gün daha da artıran zorlukların başında gelmiştir[1378]. Söz konusu hastanede 1938-1948 arası çok sayıda kişi tedavi görmüştür[1379]. Ayrıca Karabük Hastanesi birtakım etkenlerin rol oynamasından ötürü, sadece fabrikaların değil tüm bölgenin memleket hastanesi fonksiyonunu görmüştür. Yine örneğin Karabük'te 1940-1945 yılları arası 56.364 sıtma vakası tespit edilmiştir[1380]. DP iktidarına kadar Karabük'te sadece 100 yataklı bir hastane bulunmuştur[1381].

4.3.3. 1950-1960 Yılları Arası Karabük'te Sağlık Hizmetleri

Basında sağlık ile ilgili karşılaştığımız ilk haber, 28 Aralık 1951 tarihine aittir. Habere ilişkin verilen detayda, Karabuk İlkokul öğrencilerinden birisine tifo teşhisi konmuş ve kanı tahlile gönderilmiştir. Hastalığın, Araç ve Çatalzeytin havalisinden geldiği, Karabük'te tifo olmadığı ilgililer tarafından beyan edildiği belirtilmiştir. Yine de her ihtimale karşın, belediye ve DÇ'nin sıhhiye ekipleri ile hükümet tabipliği iş birliği yaparak her türlü sıhhi önlemi almakta oldukları bildirilmiştir. Yeni Karabük gazetesi, bu vakanın Karabük'ün bir bakteriyolojhaneye ihtiyacı olduğunu yeniden ortaya çıkardığına vurgu yapmıştır [1382].

---

https://www.brtv.com.tr/vatan-hastanesi-el-degistirdi/, Erişim Tarihi: 03.10.2022. Karabük Gündem, *"UNUTULDU GİTTİ..!"*, https://karabukgundem.com/unutuldu-gitti.html, Erişim Tarihi:15.05.2023.

[1377]Erkün, *A.g.t.,* s.54.

[1378]*A.g.t.,* s.54-55.

[1379]Detaylı istatistik için bkz. *A.g.t.,* s.55.

[1380]*A.g.t.,* s.55-56.

[1381]Aynagöz, *A.g.e.,* s.27.

[1382]*Yeni Karabük,* 28 Aralık 1951, Sayı:1, s.1. Bu konuyla ilgili Safranbolu Karabük gazetesi, *"Aslı Olmayan Bir Haber"* başlığıyla haber paylaşmıştır. İl Sağlık ve Sosyal Yardım Müdür Vekili Dr. Mehmed Palandöven'in şu ifadelerine yer vermiştir: *"Ne ilde ne Karabük'te böyle bir vak'a yoktur. İl içinde, normal olarak her ilde ve her zaman olabileceği gibi iki üç tifo vak'ası bulunsa bile, hele Karabük'te hiçbir vak'a tespit edilmiş ve Bakanlıkça da ekipler gönderilmiş değildir. Buna biz de hayret ettik."* Ayrıca, bucak müdürü de Karabük'te böyle bir vaka olmadığını ifade etmiştir. Bkz.

1952 yılının başlarında bucak köylerinde hayvan hastalıkları ile ilgili yoğun mesai harcanmıştır. Bu bağlamda, Zonguldak Veteriner Müdürlüğü 1952 yılının baharından itibaren Safranbolu ve Karabük köylerinde sabit banyo yerleri yaptırmaya karar vermiş ve ilgililere bildirmiştir. Böylelikle köyün bütün hayvanlarının buralarda yıkanacağı, uyuz ve kene gibi hastalıklarla esaslı şekilde mücadele edileceği duyurulmuştur. Bununla birlikte Karabük ve Safranbolu köylerindeki keçi akciğer hastalığı ile şiddetli mücadele edilmiştir. Örneğin Kadı, Kahyalar, Kızdap, Melise ve Öğlebeli köylerindeki tüm davarlar aşılanmıştır[1383]. 26 Ağustos 1952 tarihli Yeni Karabük gazetesinde, Karabük'e bağlı Kadıköyünde şarbon hastalığına yönelik, Safranbolu Veterineri Hakkı Kümbü'nün açıklamalarına yer verilmiştir. Kümbü, Kadıköyünde şarbon hastalığının meydana geldiğini, bir günde on bir kocabaş hayvanın telef olduğunu ve önleyici tedbirlerin alınıp aşı yapıldığını bildirmiştir. Ayrıca, Üçbaş köyündeki yanıkara hastalığının da önüne geçildiğini açıklamıştır[1384]. Yeni Karabük gazetesinin 9 Eylül 1952 Salı günkü nüshasında, Kadıköyünde ortaya çıkan şarbon hastalığının diğer başka köylere de sıçradığı ifade edilmiştir. Aynı zamanda, Karacatepe, aşağı Kızılcaveren, Zobran ve Memik köylerinde salgın halinde devam eden hastalığın, Safranbolu Veterineri tarafından önlenmeye çalışılmakta olduğu aktarılmıştır. Üç köye koruyucu aşı uygulanmış ancak, eleman eksikliği nedeniyle tüm köylere aşı uygulamasına imkân olmamıştır[1385]. Sonraki günlerde bu konuya dair haberler devam etmiştir. Örneğin 30 Eylül 1952 tarihli Yeni Karabük gazetesindeki *"Şarbon Hastalığı Önlenemedi"* başlıklı haberde, bir köyde mücadele sürerken diğer köyde çıkan hastalığın köylünün tek dayanağı olan hayvanları telef ettiği belirtilmiştir. Yine bu kapsamda, birkaç köyde hastalığın önlendiği fakat Çerçiler ve Hacılarobasında meydana gelen şarbonun on baş hayvanın telef olmasına sebep olduğundan da bahsedilmiştir[1386].

Bucak Hükümet Tabipliğince, tüm köylere tifo ve tifüs karma aşısı yapılmıştır[1387]. Bununla birlikte bulaşıcı hastalıklarla mücadele için, Zonguldak'ın 6 ilçesine yüzer;

Safranbolu Karabük, 5 Ocak 1952, Sayı:54, s.1-3. Bir hafta sonra konuya dair yapılan *"Karabükte bulaşıcı hastalık yok"* adlı diğer bir haberde, bir önceki haberin arkasında durulmuş ve bunun olsa olsa 1951 yılı Eylül ayı içerisinde görülen birkaç vaka üzerine mahallice alınan önlemlere ait eskiden kalma bir haber olduğu belirtilmiştir. Bkz. *Safranbolu Karabük,* 12 Ocak 1952, Sayı:56, s.4.

[1383] *Yeni Karabük,* 1 Ocak 1952, Sayı:2, s.4.

[1384] *Yeni Karabük,* 26 Ağustos 1952, Sayı:70, s.3.

[1385] *Yeni Karabük,* 9 Eylül 1952, Sayı:73, s.1.

[1386] Detaylar için bkz. *Yeni Karabük,* 30 Eylül 1952, Sayı:79, s.1.

[1387] *Yeni Karabük,* 29 Ocak 1952, Sayı:10, s.2.

Karabük nahiyesine de 700 lira ödenek gönderilmesine karar verilmiştir[1388]. 3 Nisan 1952 tarihinde, geniş bir davetli topluluğu huzurunda, ikinci eczanenin açılış töreni yapılmıştır. Törende kurdeleyi, dönemin Zonguldak Valisi Ahmet Akbil kesmiştir[1389].

Yüzyıllardan beridir insanoğlu için büyük bir felaket olan verem, Karabük'te de tehdit oluşturmuştur. Karabük'e gelen İşçi Sigortaları müşavir doktoru İsmail Topuzoğlu ile Sağlık Bakanlığı doktorlarından Zeki Arsan, DÇ Fabrikalarındaki verem vakaları üzerinde tetkikler yapmışlar ve bu incelemelerin neticesinde, işletmedeki veremin mesleki olup olmadığına dair bir rapor hazırlayacakları belirtilmiştir[1390]. 3 Ekim Cuma günü Ankara'dan nakledilen özel habere göre, Sağlık Sosyal Yardım Bakanlığı Zonguldak'ta bulunan verem tarama ekibinin, bir süre Karabük'te çalışmasını uygun görmüştür. Ekibin ekim ayının sonlarına doğru geleceği, DÇ işçileri ile halkın tarama suretiyle muayenelerini yapıp filmlerini çekeceği ifade edilmiştir[1391]. Yeni Karabük'ün 23 Haziran 1952 Pazartesi günkü nüshasında, 11.000 küsur gibi ciddi nüfusa ulaşmış bir bucakta bir belediye dispanserinin olmadığından bahsedilmiş ve hastaların acil vakalar için ya DÇ Hastanesine ya da Safranbolu Memleket Hastanesine gönderildiği söylenmiştir. Ardından belediyenin bu esaslı ihtiyacı gidermek için bir dispanser yaptırmaya karar verdiği ve bunun için de gerekli ödeneği bütçesine koyduğu duyurulmuştur. Söz konusu dispanserin, 100.000 liralık ilk kısım ihalesinin temmuzun ilk haftası yapılacağı açıklanmıştır[1392]. Aynı gazetenin eylül ayındaki haberinde, belediyenin yaptıracağı sağlık evinin ihaleye çıkarıldığı yazılmıştır. Birinci kısım inşaatının 123.000 liraya mal olacağı söylenen bu dispanserin, 12 Eylül günü de müteahhide ihale edileceği bildirilmiştir[1393]. 3 katlı olacağı belirtilen dispanser hakkında, ilk katında gıda tahlil laboratuvarı, ikinci katında da röntgen dairesinin olacağı söylenmiştir. Kadrosunda da verem, iç hastalıklar, röntgen uzmanının ve gerektiği

[1388] *Yeni Karabük,* 1 Şubat 1952, Sayı:11, s.2.
[1389] Gazete bu teşebbüs ve başarıdan dolayı, Eczacı Hikmet Özkul'u tebrik etmiştir. Bkz. *Yeni Karabük,* 4 Nisan 1952, Sayı:29, s.2.
[1390] *Yeni Karabük,* 18 Ocak 1952, Sayı:7, s.1.
[1391] *Yeni Karabük,* 3 Ekim 1952, Sayı:80, s.1.
[1392] *Yeni Karabük,* 23 Haziran 1952, Sayı:52, s.3.
[1393] *Yeni Karabük,* 9 Eylül 1952, Sayı:73, s.1.

kadar hemşirenin bulunacağı ifade edilmiştir. Ayrıca burada, T.B.'li hastalara pnömotoraks[1394] tedavisinin yapılacağı da müjdelenmiştir[1395].

Konu ile ilgili 1956 yılında, *"Belediye dispanseri faaliyete geçti mi?"* başlığıyla bir yazı yayımlanmıştır. Yazıda, yıllar önce belediye tarafından tesisi düşünülen hatta binasının plan ve projeleri hazırlanmış olan dispanserin, faaliyete geçtiğine dair ortada bazı söylentilerin dolaştığından bahsedilmiştir. Ayrıca yataksız, teşkilatsız, binasız *hayali* bir tesise tayinler yapıldığı ve ücreti ödendiğinin rivayet edildiği vurgulanmıştır. Tam bu noktada Yeni Karabük gazetesi de belediyenin bir dispanser kurmak için hazırlıklarda bulunduğunu işittiklerini ancak ortada hiçbir eser yokken ücret ödendiğini zannetmediklerini ve bu konu açıklanır kamuoyu aydınlatılırsa memnun olacaklarını bildirmişlerdir[1396]

Belediye Meclisi, 3 Ocak 1957 Perşembe günü saat 10.30'da 15 üyenin katılımı ile Fevzi Fırat'ın başkanlığında toplanmıştır. Bu olağanüstü toplantıda, postane karşısındaki binanın dispanser haline getirilmesi kararlaştırılmıştır[1397]. Fakat bu dispanser hayata geçirilemeyen bir proje olarak kalmıştır.

9 Nisan 1952 tarihli Safranbolu Karabük gazetesinde, Zonguldak'ta 52 uzman hekim, 40 hekim, 18 eczacı, 16 diş hekimi, 1 kimyager, 60 sağlık memuru, 36 ebe ve 16 hemşirenin bulunduğu bildirilmiştir. Bunlardan, 3 uzman hekim, 9 hekim, 2 eczacı, 1 diş hekimi, 8 sağlık memuru, 2 hemşire ve 1 ebenin DÇ'de olduğu belirtilmiştir[1398]. Diş doktoru sayıları ilerleyen yıllarda artış göstermiştir. Örneğin Yeni Karabük gazetesinin 9 Ocak 1953 Cuma günkü nüshasında, Haluk Karo adlı diş doktorunun muayenehanesinde her gün hastalarını kabule başladığı duyurulmuştur. Yine Kabak gazetesinin 3-4 sayılı son nüshasında da Ali Duman isimli diş doktorunun muayenehanesine dair bilgi verilmiştir[1399].

16 Ocak 1953 tarihinde, son günlerde Karabük'e bağlı Mehterler köyünde yeniden tek tük tifo vakalarının görüldüğü ve hükümet doktoruna vekalet eden belediye

---

[1394]*Pnömotoraks:* Akciğerin iflas etmesidir. Detaylar için bkz. Acıbadem, *"Pnömotoraks",* https://www.acibadem.com.tr/ilgi-alani/pnomotoraks/., Erişim Tarihi:04.10.2022.
[1395]*Yeni Karabük,* 21 Mart 1952, Sayı:25, s.1., 9 Eylül 1952, Sayı:73, s.1.
[1396]*Yeni Karabük,* 13 Eylül 1956, Sayı:1014, s.3.
[1397]*"Belediye Meclisinin olağanüstü Toplantısı" Demokrat Karabük,* 4 Ocak 1957, Sayı:84-692, s.1.
[1398]Detaylar için bkz. *Safranbolu Karabük*, 9 Nisan 1952, Sayı:81, s.1-3.
[1399]*Yeni Karabük,* 9 Ocak 1953, Sayı:108, s.4., Ali Duman adlı doktorun muayenehanesi, İstasyon Caddesi Demirbank bitişiği No.205'teydi. Bkz. *Kabak,* 1-15 Temmuz 1956, Sayı3-4, s.1.

doktorunun da hemen vaka yerine gittiği duyurulmuştur[1400]. Şehirde tifoya dair vakaya 1960 yılında da rastlanmıştır. Yenişehir Hastanesinde yatan bir hastada tifo tespit edilmiştir[1401]. Hasan Aynagöz 1959 yılında Özer Matbaasından çıkarılan *'Karabük ve Çevresi'* adlı eserinin 27.sayfasında, *"Karabük bir işçi yeri olduğu halde, bulaşıcı ve salgın hastalıklar görülmez…"*[1402] ifadesini kullanmıştır. Ayrıca, eskiden yaygın olan sıtmanın artık kalmadığını da ifade etmiştir. Karabük Postasının 5 Mart 1960 tarihli ve 1022 sayılı nüshasındaki *"D.Ç. fabrikalarında sıtma mücadele ilaçları"* başlıklı haberdeki *"...sıtma mücadele yağ ve ilaçlarının da imaline başlanılmış bulunulmaktadır…"* ifadesinden, sıtmanın hala bir tehdit olduğu ortaya çıkmaktadır[1403].

1955 yılında DÇ Hastanesinde röntgen uzmanı olarak görev yapan Niyazi Aykın tarafından, son sistem röntgen cihazı getirtilmiştir. Cihazın monte işinin birkaç güne kadar bitirilip hizmete gireceği açıklanmıştır. Bu haber, *'Rontgen Cihazı'* başlığı altında yayımlanmıştır[1404].

DÇ Hastanesi İç Hastalıkları Uzmanlarından Dr. Ahmet Bahri Toksöz, İstasyon Caddesindeki muayenehanesinde şehirdeki fakir hastaları haftanın her perşembe günü saat 15.00'ten sonra ücretsiz muayene etmek üzere kabule başlamıştır[1405].

D. Karabük gazetesi 10 Mart 1955 Perşembe günü *'Sihirli Eller…'* başlığıyla yayımladığı haberde, öğrendiğine göre Şadi Güçlü'nün şehirde her türlü niteliklere sahip bir özel hastane açarak, memleketin çok ciddi bir ihtiyacına cevap vermeyi düşündüğü belirtilmiştir. Bu hastanenin, tıp biliminin bütün gereklerini ve inceliklerini her bakımdan uygulamaya elverişli olacağı da duyurulmuştur. Ayrıca Niyazi Aykın'ın da röntgen teşkilatı ile bu hastanede yer alacağının öğrenildiği söylenmiş[1406] ancak bu hastane açma fikri pratiğe dökülmemiştir.

[1400]*Yeni Karabük,* 16 Ocak 1953, Sayı:110, s.1.
[1401]*Karabük'te tifo hastalığı"* başlıklı haberin detaylarına bkz. *Yeni Karabük,* 27 Ağustos 1960, Sayı:2150, s.1.
[1402]Aynagöz, *A.g.e.,* s.27.
[1403]*Karabük Postası,* 5 Mart 1960, Sayı:1022, s.1.
[1404]*Demokrat Karabük,* 26 Şubat 1955, Sayı:84-216, s.1.
[1405]*'Hayırlı bir teşebbüs'* adlı yazının detayları için bkz. *Demokrat Karabük,* 17 Aralık 1955, Sayı:84-384, s.1.
[1406]*Demokrat Karabük,* 10 Mart 1955, Sayı:84-226, s.1., DÇ Hastanesi Başhekimi Şadi Güçlü, belediyenin yaptırmış olduğu hastaneye vekaleten Başhekim olarak tayin edilmiştir. Bkz. *Demokrat Karabük,* 1 Ağustos 1958, Sayı:84-1164, s.1., Daha sonra Başhekim Şadi Güçlü, geçici bir süre için Divriği Demir Madenleri Müessesesi Hastanesi Operatörlüğüne tayin edilmiştir. Ancak Karabük

Diğer yandan belediyede açılacak olan verem dispanserinin bütün hazırlıklarının bittiği söylenmiş ve dispanserin tabipliğini belediye hekimi Dr. Ülker Eğilmez'in üstlendiği açıklanmıştır[1407].

D. Karabük gazetesi 4 Mayıs 1955 tarihli nüshasında *"Karasinekler..."* başlığı altında, 15 sene öncesine oranla Karabük'ün sivrisinek bakımından durumunun çok iyi olduğu ifade edilmiştir. DÇ Fabrikalarının sivrisinek ve sıtma ile çok mücadele ettiği belirtilmiştir. Yatakların daima ilaçlandığı, fabrika mensuplarının sıtmaya karşı dayanıklılığını temin etmek amacıyla fabrika kapısında herkesin düzenli şekilde kinin ve ataprim almasının sağlandığından bahsedilmiştir. Yazının devamında, şehirde sıtma ve sivrisinek meselesinin halledilmiş kabul edilebileceği ancak, karasinekler için durumun böyle olmadığı izah edilmiştir. Göze çarpan başlıca karasinek yuvasının, fabrika arazisi ile çarşı kısmını birbirinden ayıran dere olduğuna değinilmiştir. Bu derenin özellikle pazaryerinin arkasına gelen kısmından başlayarak Safranbolu yoluna kadar giden kısmın kötü bir mezbelelik halini almakta olduğuna temas edilerek, bu mezbeleliğin ortadan kaldırılmasının şehir halkının selameti bakımından hayırlı bir hizmet olacağı vurgulanmıştır[1408].

26 Mart 1956 tarihli Müstakil gazetesinde de Sanayi İşçileri Sendikası Başkanı İbrahim Odabaşı'nın *"Belediye meclis ve Reisine Açık mektup"* başlıklı yazısı yayımlanmıştır. Yazıda, Karabük Belediye Meclisinin şubat dönemi çalışmalarına başladığı ve duyduklarına göre şehrin sıtma ile mücadelesi konusunda, az para ayrılması nedeniyle tartışmalar olduğundan bahsedilmiştir. Israrlara rağmen tahsisatın fazlalaştırılmadığı ve başkanlığın teklif ettiği cüzi miktarın da kabul edildiği anlatılmıştır. İbrahim Odabaşı da sıtmanın öneminin daha iyi anlaşılabilmesi için hastalığın tarifini yapmıştır. Sonra Karabük'te sivrisineğin 1948 ile 1953 yılları arasında kökü kuruyarak iyi mücadele neticesinde kalmadığını ancak 1954'te biraz ortaya çıkmaya başladığını ve 1955'te ise oldukça arttığını dile getirmiştir. 1956 yılı için, gerekli ödenek ayrılarak teşkilat kurulmasını, sıtma mücadelesine mart ayının

---

Postası aldığı habere göre, istifa ettiğini ve bir müddet önce açtığı muayenehanesinde serbest olarak çalışacağının söylendiğini duyurmuştur. Ayrıca kendisinden boşalan DÇ Hastanesi Başhekimliğine de aynı hastanenin göz doktoru Dr. Selahattin Aygün'ün tayin edildiğini ve vazifesine başladığını bildirmiştir. Bkz. *Demokrat Karabük,* 7 Şubat 1959, Sayı:84-1321, s.1. *Karabük Postası,* 4 Mart 1959, Sayı:728, s.1.

[1407] *Demokrat Karabük,* 20 Nisan 1955, Sayı:84-255, s.1.

[1408] *Demokrat Karabük,* 4 Mayıs 1955, Sayı:84-266, s.1.

sonlarında başlanmasının gerekliliğini tavsiye etmiştir[1409]. Aynı gazetede 25-26-27 Nisan 1956 tarihinde İbrahim Odabaşı'nın *"Belediye Meclisine ve Reisine Zaruri Bir Cevap"* isimli üç bölümden oluşan yazı dizisi okurlarla buluşturulmuştur. Bu yazının 25 Nisan Çarşamba günü yayımlanan ilk bölümünde, belediye başkanının getirilen eleştirilerde haklı olduklarını kabul ettiğini ve bu işler için çalışıldığını yazdığı ifade edilmiştir. Ancak Odabaşı sıtma ile mücadele konusunda henüz fiili olarak hiçbir işe başlanmadığını söyleyerek eleştiri getirmiştir[1410]. Bu konuda Karabük Postasının 1957 yılının ikinci yarısında yayımladığı haberde, Cildikısık da bulunan çeltik tarlalarının sivrisinek gibi böceklerin üremesine sebep olduğu ve şehirde tehlike arz ettiği için bu tarlaların kurutulmasına karar verildiği duyurulmuştur. Bu konuda da Karabük sıtma mücadele ve Ziraat memurluklarının harekete geçtiği bildirilmiştir[1411].

Yeni Karabük gazetesi 21 Kasım 1956 Çarşamba günü *"Karabük Bir Devlet Hastanesine Ne Zaman Kavuşacak?"* başlığıyla yayımladığı haberde, Karabük'ün Vilayet dahilinde bir devlet hastanesine veya sağlık yurduna sahip olmayan tek ilçe olduğunu ifade etmiştir. Bunun sebebini ise Karabük'teki yetkili şahısların beklenilen derecede ilgi göstermemelerine dayandırmıştır. Devamında, Karabük'te bir hastane olduğu ancak DÇ İşletmelerine ait olan bu hastanenin de kendi mensuplarının ihtiyaçlarına dahi cevap veremediğini yazmıştır. Kaza merkezi ve köylerdeki hastaların, devlet tarafından tedavisi yapılacaksa ya Safranbolu ya da Zonguldak'a gönderildiğini vurgulamıştır. Fakat buradaki devlet hastanelerinin de yatak adetinin kendi ihtiyaçlarına göre ayarlandığı bu nedenle Karabük'te bir hastane yapılmasının gerekliliğine temas ederek, yetkililere çağrıda bulunmuştur[1412]. Aynı gazete 30 Kasım Cuma günü *"Bir Temennimiz Daha Tahakkuk Ediyor"* başlığı altında, Sıhhat ve İçtimai Muavenet Vekaletinin, Karabük'te bir devlet hastanesi yaptırmaya karar verdiğini açıklamıştır[1413].

[1409] Detaylar için bkz. *Müstakil,* 26 Mart 1956, Sayı:122, s.1.
[1410] Yazının tamamı için bkz. *Müstakil,* 25 Nisan 1956, Sayı:127, s.1.
[1411] *"Cildikısık Çeltik SAHASI kurutulacak" Karabük Postası,* 27 Temmuz 1957, Sayı:235, s.1.
[1412] *Yeni Karabük,* 21 Kasım 1956, Sayı:1073, s.1-2.
[1413] *Yeni Karabük,* 30 Kasım 1956, Sayı:1081, s.1.

D. Karabük gazetesi 19 Ocak 1957 Cumartesi günkü sayısında, cuma günü belediye sağlık ekibi tarafından öğrencilere koruyucu nitelikte uygulanan tifo ve tifüs karma aşısının, sonuncusuna başlandığını bildirmiştir[1414].

24 Mayıs 1957 Cuma günü şehirde incelemeler yapan Cumhurbaşkanı Celal Bayar, DÇ Hastanesini de ziyaret etmiş ve Başhekim Hayati Çakmakçı'dan hastane hakkında izahat almıştır. Bayar, hastanenin ihtiyaçları karşılama bakımından yetersiz kaldığını söyleyerek, DÇ İşletmeleri Umum Müdürü Ali Çimen'e yeni bina yapılması için direktif vermiş ve hemen faaliyete geçilmesi hususuna işaret etmiştir. Bu direktifler ışığında, DÇ İşletmeleri tarafından 200 yataklı modern bir hastanenin planlarının hemen hazırlanmaya başlandığı müjdelenmiştir. Ayrıca bu yeni hastanenin, Yenişehir Sitesinin üst kısmındaki Çamlık mıntıkasında inşa edileceği belirtilmiştir[1415]. Demokrat Karabük gazetesi bu haberden önce, 24 Ocak 1957 tarihindeki nüshasında da aynı konuya değindiği görülmüştür. Gazete memnuniyetle haber aldığına göre, DÇ İşletmeleri Umum Müdürlüğünün Yenişehir Çamlık mevkinde 160 yataklı bir hastane açmaya karar verdiğinden söz etmiştir. Bu iş için gerekli hazırlıkların da bitirilmiş olup, yeteri kadar tahsisatın ayrıldığını da eklemiştir[1416]. Kasım 1959'da basın, işletmenin DÇ Hastanesinin günün ihtiyaçlarını karşılamaktan uzak kaldığı ve bu nedenle binayı genişletmeye karar verdiğini yeniden bildirmiştir. Bu doğrultuda plan, proje ve keşiflerin hazırlandığı ve inşaatın pek yakında eksiltmeye çıkarılacağından bahsetmiştir[1417]. Fakat tüm bu söylenenlere rağmen somut bir gelişme yaşanmamıştır.

1 Şubat 1957 tarihli D. Karabük gazetesi Karabük'te bir devlet hastanesi yapılmasıyla ilgili yayımladığı yazıda, bütçe müzakerelerinin yapıldığı günlerde Sağlık Bakanlığı bütçesine yeteri kadar ödeneğin konulması için gerekli yardımı Zonguldak milletvekillerinden beklediklerini ifade etmiştir[1418]. Aynı gazete dört gün sonra, belediyenin 20 yataklı bir hastane açacağını duyurmuştur. Haberin devamında, hastanenin tesisi ve devamlılığı için gerekli olan tahsisatın belediyenin 1957 yılı bütçesine konduğundan bahsetmiştir. Kendilerine verilen bilgiye göre, İstasyon

[1414] *"Talebelere" Demokrat Karabük,* 19 Ocak 1957, Sayı:84-705, s.1.
[1415] *Demokrat Karabük,* 27 Mayıs 1957, Sayı:84-809, s.1.
[1416] *Demokrat Karabük,* 24 Ocak 1957, Sayı:84-709, s.1.
[1417] Detaylar için bkz. *Demokrat Karabük,* 3 Kasım 1959, Sayı:84-1513, s.1-2.
[1418] *Demokrat Karabük,* 1 Şubat 1957, Sayı:84-716, s.1.

Caddesinde inşa edilen tek Belediye Apartmanının hastane olarak kullanılması uygun görülmüştür[1419].

Zonguldak'tan özel olarak aktarılan haberde, Sağlık Bakanlığının Karabük Belediyesinin bu isteğini memnuniyetle karşıladığı ve gerekli ruhsatı verdiği bildirilmiştir[1420]. Nisan ayındaki Ankara kaynaklı verilen *"Belediyemizin tesis edeceği Hastane"* başlıklı haberde de Bakanlar Kurulunun teklif edilen kadroyu onayladığı açıklanmıştır[1421]. 3 Nisan 1957 Çarşamba günü, Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanı Dr. Nafiz Körez'in vilayete geleceği duyurulmuştur. Körez'in Bartın Ulus'tan sonra Karabük'e de uğrayacağı ve devlet hastanesinin yapılacağı sahayı inceleyeceği ifade edilmiştir[1422].

18 Ekim 1957 Cuma günü, *'Belediye Hastanesi Gelecek hafta halk hizmetine açılacak'*[1423] gibi haberlerin yapıldığı görülmüşse de hizmete girmesi uzun sürmüştür. Bu kadar geç hizmete açılmasının sebeplerinden biri, açılış günü konuşma yapan Operatör Hikmet K. Yeşilova'nın beyanına göre, bazı ilaçların temininden ileri gelmiştir[1424]. Diğeri de bütün hazırlıkları bittiği halde, Operatör tayini yapılmamış olmasıdır[1425]. Nitekim bu operatör sorunu, Belediye Başkanı Fevzi Fırat'ın Ankara'da Sağlık Bakanlığı nezdinde yaptığı temaslar neticesinde, Belediye Hastanesi Operatörlüğünde çalışmak üzere Sağlık Bakanlığı tarafından Yalvaç Sağlık Merkezi Operatörü Hikmet Yeşilova'nın tayin edilmesiyle çözülmüştür[1426].

Sonuç itibarıyla 20 yataklı Belediye Hastanesinin halkın hizmetine girişi, 6 Şubat 1959 Cuma günü saat 15.00'de yapılan büyük bir törenle gerçekleşmiştir[1427]. Açılış merasimine, Sağlık Bakanı Dr. Lütfi Kırdar, Zonguldak milletvekilleri, DP Vilayet İdare Heyeti ve şehrin ileri gelenleri ile basın mensuplarının da katılımı için

---

[1419] *Demokrat Karabük,* 5 Şubat 1957, Sayı:84-719, s.1.
[1420] *Demokrat Karabük,* 18 Mart 1957, Sayı:84-754, s.1.
[1421] *Demokrat Karabük,* 2 Nisan 1957, Sayı:84-767, s.1.
[1422] *Demokrat Karabük,* 3 Nisan 1957, Sayı:84-768, s.1.
[1423] *Demokrat Karabük,* 18 Ekim 1957, Sayı:84-928, s.1.
[1424] Detaylar için bkz. *Demokrat Karabük,* 7 Şubat 1959, Sayı:84-1321, s.1
[1425] *Demokrat Karabük,* 12 Kasım 1958, Sayı:84-1250, s.1.
[1426] *Demokrat Karabük,* 12 Kasım 1958, Sayı:84-1250, s.1. Karabük Postası gazetesi 24 Kasım tarihli nüshasında, Operatör Hikmet K. Yeşilova'nın Karabük'e geldiğini bildirmiştir. Detaylar için bkz. *Karabük Postası,* 24 Kasım 1958, Sayı:633, s.1. 1959 yılında ise Hikmet Yeşilova'nın Afyon Dinar Memleket Hastanesinin Başhekimliğine tayin edildiği duyurulmuştur. Bkz. *Karabük Postası,* 24 Mart 1959, Sayı:744, s.1.
[1427] *Demokrat Karabük,* 7 Şubat 1959, Sayı:84-1321, s.1. Karabük Postasındaki bilgiye göre, hastane bina hariç 472.000 liraya mal olmuştur. *Karabük Postası,* 7 Şubat 1959, Sayı:707, s.1.

davetiyelerinin dağıtılacağı söylenmiştir[1428]. Fevzi Fırat'ın açılış törenin de yaptığı konuşmadaki *"…Arkadaşlar hastanemiz 20 yataklı olup bunlardan 10 yataklısı fakir hastalarımız içindir. Diğer 10 yatak ise paralıdır…"* ifadesi önemli bir detay olarak görülmüştür[1429].

1959 yılında Belediye Hastanesinin Başhekimliği ve Operatörlüğü görevine tayin edilen Dr. Operatör Hüseyin Tahir Dağcıoğlu, 22 Mayıs Cuma akşamı Karabük'e gelmiş ve cumartesi günü hastanedeki görevine başlamıştır[1430]. D. Karabük gazetesinin 15 Mayıs 1959 tarihli sayısında, İsmail Sert adlı bir kişinin şehirde eczane açmaya karar verdiği bildirilmiştir. İsmail Sert'in eczane için Belediye Hastanesinin altındaki baştan birinci dükkânı kiraladığı ve yeni eczanenin haziran ayı içerisinde Karabüklülerin hizmetine gireceği müjdelenmiştir. 20 Mayıs 1959 tarihli Karabük Postasında da emekli bir askeri doktorun eczane açmak için teşebbüse geçtiği ifade edilmiştir[1431].

2 Temmuz 1959 tarihli D. Karabük gazetesine göre, Belediye Hastanesinin eksik aletleri tamamlanmıştır. 20 gün önce satın alınan röntgen makinesi de gelmiş ve montajı yapılarak faaliyete geçmiştir. Ameliyathane için yeniden birçok alet satın alınmıştır. Bu arada bir de pnömotoraks cihazı alınmış ve hastanede 1 Temmuz Çarşamba gününden itibaren, göğüs hastalarına pnömotoraks ve pnömoperiton[1432] yapılmasına başlanmıştır. Bundan böyle göğüs hastalarının hava almak için dünya kadar masraf edip Zonguldak'a gitmekten kurtulacakları belirtilmiştir[1433].

D. Karabük gazetesinin 17 Temmuz 1959 Cuma günkü nüshasının 3. sayfasında yayımladığı habere göre, Belediye Hastanesinde son 1 ay içinde 579 poliklinik muayene yapılmış ve 38 kişi de ameliyat edilmiştir. Bu ameliyatlardan, 4'ü guatr,

---

[1428] *Demokrat Karabük,* 4 Şubat 1959, Sayı:84-1318, s.1.
[1429] *Demokrat Karabük,* 7 Şubat 1959, Sayı:84-1321, s.1.
[1430] Dağcıoğlu göreve başladığı 23 Mayıs Cumartesi gününden itibaren, 16 başarılı ameliyata imza atmıştır. Ayrıca, kendisi tarafından 245 hastaya da poliklinik muayenesi yapılmıştır. Bkz. *Demokrat Karabük,* 12 Haziran 1959, Sayı:84-1403, s.1., *Demokrat Karabük,* 25 Mayıs 1959, Sayı:84-1389, s.1. Karabük Postası 30 Nisan 1960 Cumartesi günü ise Hüseyin Dağcıoğlu'nun Erzurum Numune Hastanesi Cerrahi Servis Şefliğine tayin olduğu için görevinden ayrıldığına ilişkin veda mesajını yayımlamıştır. *"Operatör Doktor Hüseyin Dağcıoğlu'nun veda mesajı" Bkz. Karabük Postası,* 30 Nisan 1960, Sayı:1063, s.1.
[1431] *Demokrat Karabük,* 15 Mayıs 1959, Sayı:84-1382, s.1. *Karabük Postası,* 20 Mayıs 1959, Sayı:789, s.1.
[1432] Pnömoperiton: Karın boşluğunda hava bulunmasıdır. Bkz. Sağlık Terimleri, *"Pnömoperiton",* https://www.saglikterimleri.com/3734-pnomoperiton-nedir.html, Erişim Tarihi:30.06.2023.
[1433] *Demokrat Karabük,* 2 Temmuz 1959, Sayı:84-1414, s.1-2.

2'si mide, 1'i safra kesesi ve 1'i tümör olmuştur. Ayrıca şehirde ilk kez, 15 Temmuz Çarşamba günü ulcus rodens vakasına yönelik yeni satın alınan elektro koter uygulanmıştır. Bu şehir tıp tarihi açısından oldukça önemli bir gelişme olarak görülmüştür[1434]. Aynı gazete 29 Eylül Salı günü Belediye Hastanesinin verimli bir şekilde çalıştığından hareketle 3 ayda yüzden fazla ameliyat yapıldığını duyurmuştur. Bu ameliyatlardan bazıları şunlardır: 6 mide ülseri ve kanseri, 2 safra kesesi, 10 guatr, 2 sistit, 1 böbrek üstü bezi, 4 bağırsak boğulması, 3 kolon rektum kanseri, 2 trobit kanseri, 6 acil bıçaklama altı boğulmuş fıtık, 4 patlamış apandisit, 4 hemoroit, 2 ampütasyon, 1 bel kemiği tüberkülozu greft ameliyatı, 1 kaburga rezeksiyonu[1435].

Belediye sağlık teşkilatı ciddi çalışmalar yapmıştır. Örneğin 1 Ocak 1957'den 31 Ocak 1957'ye kadar, 73 kişiye çiçek, 45 kişiye tifo, 701 kişiye difteri tifo karma, 1962 kişiye de difteri tetanos karma aşısı uygulamıştır. Yine ocak ayı içinde 125 iş yeri kontrol edilmiş ve bunlardan 36'sı hakkında kovuşturmaya geçilmiştir[1436]. Bunların haricinde 50 kişide tespit edilen tifo, difteri, boğmaca, kızamık hastalığının tedavisi için yaklaşık 93,085 adet aşı hizmetinde bulunulmuştur[1437].

Difterinin salgın halini almasını önlemek için, kaza sağlık teşkilatı gerekli tedbirleri almıştır. Bu tedbirlerden biri, 10 Ocak 1958 Cuma günü sabahından itibaren sağlık ekipleri tarafından okullarda difteri aşısı uygulamalarına başlanması olmuştur[1438]. Yine üç haftadan beri şehirde görülen difteri hastalığının salgına dönüşmemesi için, mücadele sürmüştür. Bu doğrultuda 16 Ocak Perşembe günü, Sağlık Müdürü Dr. Ekrem Vidinli kazaya gelmiş ve aşı getirmiştir. Okullarda aşı çalışmalarına devam

---

[1434] *Demokrat Karabük,* 17 Temmuz 1959, Sayı:84-1427, s.3. Ulcus Rodens, kemirici bir ülserdir. Detaylar için bkz. Tıp Terimleri Sözlüğü, *"rodent ulcer",* https://saglik.sozlugu.org/rodent-ulcer/amp/, Erişim Tarihi: 24.03.2023. Koter ise kansız şekilde ameliyat etmek için kullanılan elektrikli bir cihazdır. Detaylar için bkz. *"Koter (Elektrokoter)",* https://www.turkcerrahi.com/tip-sozlugu/koter/, Erişim Tarihi:17.05.2023.

[1435] *Demokrat Karabük,* 29 Eylül 1959, Sayı:84-1486, s.1-2. Hastanedeki ameliyatların, %99 denebilecek bir başarı derecesine ulaşmış durumda olduğu belirtilmiştir. Bkz. *Karabük Postası,* 5 Kasım 1959, Sayı:926, s.1. 16 Kasım 1959, Sayı:935, s.1.

[1436] *"Belediye Sağlık Teşkilatı Ocak ayı faaliyeti" Demokrat Karabük,* 16 Şubat 1957, Sayı:84-729, s.1.

[1437] *Şehirlerin Gelişmesi ve Sosyal Programlar Adana ve Karabük Şehirleri Hakkında Bir Araştırma,* s.106.

[1438] *Demokrat Karabük,* 11 Ocak 1958, Sayı:84-1000, s.1.

edilmiş ayrıca, hükümet hekimliğinde ve DÇ Hastanesinin iki koğuşu, difteri vakalarına ayrılmıştır. Okul çağında olmayan 234 çocuk da aşılanmıştır[1439].

D. Karabük gazetesi 22 Şubat 1957 Cuma günkü nüshasında, 4 Mart Pazartesi günü saat 14.00'te Kaza Hıfzıssıhha Meclisinin toplanacağını duyurmuştur. Bu toplantıda, ilçenin sağlık durumunun yeni baştan gözden geçirileceği, son günlerde artmaya başlayan kızamık ve su çiçeği vakaları üzerinde durulacağı ve yaz mevsiminin yaklaşması münasebetiyle karasinekle mücadele için alınması gerekli tedbirlerin tespit edileceği açıklanmıştır[1440]. Kaza Hıfzıssıhha Meclisi, 7 Mart Perşembe günü saat 15.00'te Kaymakam Kemal Paşaoğlu başkanlığında toplanmıştır. Bahsedilen hususlar görüşülmüş ve alınması gereken önlemler belirlenmiştir[1441]. Kaymakam Kemal Paşaoğlu dışında Belediye Başkanı F. Fırat, Hükümet Tabip Vekili ve Belediye Tabibi Osman Özevin, Kaza Veterineri Sabri Haktanır, DÇ Sıtma Savaş Doktoru Mehmet Ünsal ve Dahiliye Uzmanı Esat Güllügil'in de katılımıyla gerçekleşen bu toplantıda, ilçenin sağlığını ilgilendiren önemli kararlar alınmış, özellikle kızamık ve su çiçeği salgınıyla mücadele etmek için başlanacak koruyucu tedbirler görüşülmüştür. Safranbolu'da bulunan sıtma savaş hekimliğinin Karabük'e nakli konusunda vilayet makamına müracaat edilmesi uygun görülmüştür. Belediyenin bir hayvan ahırı yaptırması, çöp kamyonunun üstünün kapatılması, çöp kutularının kreozot veya mazotla her gün dezenfekte edilmesi ve şehir dahilinde üstü açık tuvalet çukuru bırakılmaması gibi konularda masaya yatırılmıştır[1442].

Hayvan hastalıkları ile mücadele 1957 yılında da sürmüştür. Zonguldak'tan aktarılan habere göre, veterinerler toplantısında hayvan hastalıklarını önlemek için 1956 yılında hayvan hastalığı meydana gelen köylerdeki hayvanlara koruyucu aşı yapılmasına karar verilmiştir. Aşı uygulanacak yerler içinde, Karabük'e bağlı 8 köyünde bulunduğu açıklanmıştır. Bu iş için Karabük Veterineri Sabri Haktanır'ın, köylere giderek aşı uygulamalarını denetleyeceği ifade edilmiştir[1443].

Çeşitli ilçelerde meydana gelen hayvan hastalıkları için gereken tedbirleri almak üzere, Dr. Hasip Kurtpınar ve Bakteriyolog Kemal Akaltan'dan oluşan bir heyet

---

[1439]Detaylar için *"Difteriye karşı savaş hızlandı"* başlığına bkz. *Demokrat Karabük,* 18 Ocak 1958, Sayı:84-1006, s.1.
[1440]*Demokrat Karabük,* 22 Şubat 1957, Sayı:84-734, s.1.
[1441]*Demokrat Karabük,* 8 Mart 1957, Sayı:84-746, s.1.
[1442]Detaylar için bkz. *Demokrat Karabük,* 9 Mart 1957, Sayı:84-747, s.1-2.
[1443]*Demokrat Karabük,* 5 Nisan 1957, Sayı:84-770, s.1.

şehre gelmiştir. Heyetin Veteriner Sabri Haktanır ile birlikte köylere giderek hayvanlar üzerinde incelemeler yapacağı yazılmıştır[1444]. 23 Temmuz 1957 tarihli D. Karabük gazetesinde, ekiplerin köylere giderek hayvanlara koruyucu aşı uygulamakta oldukları söylenmiştir. Veteriner Sabri Haktanır'ın da köylere giderek mücadeleye bizzat nezaret ettiğinden söz edilmiştir. Bu çalışmanın olumlu neticesi olarak, vilayette hayvan hastalıklarının geçen yıllara oranla oldukça azaldığı, özellikle Karabük'te de daha ziyade Nodullar civarında hastalığa rastlanmışsa da alınan tedbirler sayesinde bulaşmasının önlendiği bildirilmiştir[1445].

Aynı gazetenin 26 Eylül Perşembe günü yayımlanan haberine göre de kazanın çeşitli köylerinde görülen şap hastalığına karşı esaslı bir mücadeleye başlandığı açıklanmıştır. Gazete, ilçe veterinerinin köylere bizzat giderek hastalığı önlemek için gerekli tedbirleri almakta olduğunu bildirmiştir. Son on gün içinde, Mehterler, Tandır, Aşağı ve Yukarı Kızılcaveren, Davutlar, Saitler, Ödemiş, Bulak, Kılavuzlar, Aceviz, Çukurca ve Kızdap köylerine gidildiğini ve hastalıklı hayvanların ilaçlandığını duyurmuştur. Böylece bu mücadeleyle hastalığın bulaşması önlenmiştir[1446].

1957 yılında Çin'in güneydoğusundaki Guizhou eyaletinde ortaya çıkıp tüm dünyaya yayılan ve çok sayıda insanın ölümüne yol açan *Asya gribi* pandemisi, Karabük'te de münferit vakalar halinde görülmüştür. Karabük Postasının 11 Ekim 1957 Cuma günkü sayısında ise Asya gribinin son günlerde tesirini oldukça artırdığı ve hastalığın bulaşması dolayısıyla okulların bir hafta tatil edilmesinin büyük olasılık olduğu yazılmıştır[1447]. Nitekim gazete yanılmamıştır. Asya gribi bir salgın haline gelmiş ve okul idareleri, 11 Ekim Cuma günü yaptıkları toplantı sonunda şehirdeki bütün okulların bir hafta tatil edilmesine karar vermiştir[1448].

12 Aralık 1957 tarihli Demokrat Karabük gazetesi de *"Karabük'te Asya Gribi yok"* başlığıyla yayımladığı haberde, kazada tutulan istatistiklerden memnuniyetle gözlendiğine göre ilçe sınırları içerisinde Asya gribi vakasının yok denecek derecede azalmış olduğunu duyurmuştur. Yine *"...Hastalığın bu hafta içinde tamamen*

[1444] *Demokrat Karabük,* 25 Haziran 1957, Sayı:84-834, s.1.
[1445] *Demokrat Karabük,* 23 Temmuz 1957, Sayı:84-854, s.1.
[1446] *Demokrat Karabük,* 26 Eylül 1957, Sayı:84-909, s.1.
[1447] *Karabük Postası,* 2 Eylül 1957, Sayı:266, s.1. 11 Ekim 1957, Sayı:303, s.1.
[1448] *"Asya gribi salgın halinde Şehrimizdeki bütün Okullar bir hafta müddetle tatil edildi" Karabük Postası,* 14 Ekim 1957, Sayı:304, s.1.

ortadan kalkmış olacağı alakalılar tarafından ifade edilmiştir"[1449]. şeklinde kamuoyunu bilgilendirmiştir.

31 Mart 1959 Salı günü basında, Ulus ve Eflani Sağlık Merkezlerinin inşaatının bittiği ve her iki sağlık müessesesinin yakında hizmete gireceği duyurulmuştur[1450]. Yenice ve çevresinde salgın halinde frengi hastalığı bulunduğu hakkındaki yayından haberi olan Sağlık ve Sosyal Yardım Vekaleti, Yenice havalisinde gerçekten frengi salgını bulunup bulunmadığını tespit için Karabük'e beş kişilik bir ekip göndermeye karar verdiği ve alınacak neticeye göre gerekirse *'Frengi Savaş Teşkilatı'nın* kurulacağı söylenmiştir[1451]. Yine D. Karabük gazetesinde, Yenice nahiyesinde bir sağlık teşkilatından mahrum olduğu ve bu yüzden kazalarda ilk yardım bile yapılamadığı ifade edilmiştir. Gazete, Yenice'nin Karabük iş merkezlerinden biri olduğunu hatırlatarak, Yenice'de bir sağlık merkezi kurulması gerekliliğine değinmiştir. Ayrıca Zonguldak Valisi Ekmel Çetiner'den de bu konu ile ilgilenmesini rica etmiştir[1452]. D. Karabük gazetesi eylül ayında *"Yenice sağlık merkezine kavuşuyor"* başlığıyla, vilayetin Yenice'nin sağlık merkezi davasını ele aldığını ve bunun için gerekli ödeneğin ayrıldığını müjdelemiştir. İnşaatının bitinceye kadar da uygun bir bina bulunacağı ve muayene tedavi evinin burada açılacağını bildirmiştir[1453]. Bu haberden 18 gün sonra, Yenice'de açılacak muayene ve tedavi evi için İsmail Ekmekçi adlı bir şahsa ait binanın, 60 lira aylıkla kiralandığı ve vilayetin gerekli ödeneği Karabük Kaymakamlığına gönderdiği bildirilmiştir. Kira mukavelesinin imzalanacağı ve Yeniceye Eflani sağlık merkezinin Sağlık Bakanlığına devrinden sonra açılan Eflani Sağlık merkezi kadrosunun verildiği bildirilmiştir[1454]. Böylece Yenice'nin yıllardır ilgilenilmeyen sağlık merkezi eksikliği halkın memnun olacağı surette giderilmiştir.

Karabük'te bir Verem Savaş Derneği'nin kurulmasına yönelik ilk ciddi girişimin, Belediye Hastanesi Başhekimi Hüseyin Sahir Dağcıoğlu'dan geldiği görülmüştür. Çünkü Dağcıoğlu, bu dönemde bir müteşebbis kurul kurup ana tüzüğü hazırlayan

[1449] *Demokrat Karabük,* 12 Aralık 1957, Sayı:84-974, s.1.
[1450] *"Ulus ve Eflani Sağlık merkezleri inşaatı bitti" Demokrat Karabük,* 31 Mart 1959, Sayı:84-1362, s.1.
[1451] *Demokrat Karabük,* 28 Aralık 1957, Sayı:84-988, s.1.
[1452] *Demokrat Karabük,* 26 Ağustos 1959, Sayı:84-1461, s.1-2.
[1453] *Demokrat Karabük,* 11 Eylül 1959, Sayı:84-1474, s.1.
[1454] *Demokrat Karabük,* 29 Eylül 1959, Sayı:84-1486, s.3.

kişi olarak öne çıkan isim olmuştur[1455]. 27 Temmuz 1959 Pazartesi günü kurucular tarafından imzalanan bu ana tüzüğün, Kaymakamlığa verileceği belirtilmiştir. Derneğin ilk umumi heyet toplantısının da 30 Temmuz Perşembe günü saat 18.00'de Belediye kütüphanesinde yapılacağı açıklanmıştır[1456]. Nihayetinde ilk kongre perşembe günü yapılmıştır. Açık oyla yapılan seçim neticesinde, kongre divanı şu şekilde oluşturulmuştur: Başkan Behçet Derman, Katipler Tarık Küçükoğlu ve F. Oral. Müteşebbis kurulunun raporunun okunmasının ardından gizli oyla yapılan seçim sonucunda idare heyeti de şu suretle teşekkül etmiştir: Başkan Necmettin Şeyhoğlu, Başkan Vekili Nevzat Yıldız, Muhasip Sadri Aydoğan, Sekreter Behçet Derman, Üyeler Hüseyin Sahir Dağcıoğlu, Mustafa Yazıcı ve Mümtaz Çehreli[1457].

Karabük Postasının 8 Ocak 1960 tarihli ve 977 sayılı nüshasında, Verem Savaş Derneği Başkanı Ali Necmettin Şeyhoğlu'nun veremle mücadele haftası dolayısıyla kaleme aldığı *"Veremle Mücadele"* başlıklı yazısı yayımlanmıştır. Şeyhoğlu bu yazıda, derneği kurduklarını fakat bazı formalite aksaklıkları yüzünden *tam faal hale geçememekle* beraber şimdilik azda olsa bir kısım hastaları dışarı hava almaya gitme zahmetinden kurtarmış olduklarını ve bu hastaların hala Belediye Hastanesinde düzenli şekilde hava aldıklarını izah etmiştir[1458].

Uzun yıllardan beri Karabük'te kanayan yara olan hayvan hastalıkları ile mücadelenin, 1959 yılında da devam ettiği görülmüştür. Bu bağlamda Veteriner Sabri Haktanır'ın bizzat köylere giderek mücadeleye nezaret ettiği söylenmiştir. Ayrıca son bir ay zarfında, ilçenin 8 köyünde 4262 baş hayvana şarbon aşısı yapılmıştır[1459].

Demokrat Karabük gazetesinin 15 Ağustos 1959 tarihli ve 84-1452 sayılı nüshasında, son hafta içinde kara sineğin çoğalmakta olduğunu dikkate alan belediyenin, bunları yok etmek için esaslı bir surette savaş açmaya kararı verdiğinden söz edilmiştir. Bu

[1455] *Demokrat Karabük,* 30 Haziran 1959, Sayı:84-1413, s.1.
[1456] *Demokrat Karabük,* 28 Temmuz 1959, Sayı:84-1436, s.3.
[1457] *Demokrat Karabük,* 1 Ağustos 1959, Sayı:84-1440, s.2.
[1458] *Karabük Postası,* 8 Ocak 1960, Sayı:977, s.1. Ayrıca Derneğin Karabük Şubesi Başkanı N. Şeyhoğlu, 9 Ocak Cumartesi günü öğleden önce DÇ Lisesinde *"Veremin zararları ve korunma çareleri"* konusunda lise öğrencilerine bir konferans vererek bilinçlendirme adına da mücadele etmiştir. Bkz. *Karabük Postası,* 11 Ocak 1960, Sayı:979, s.1.
[1459] *Demokrat Karabük,* 3 Temmuz 1959, Sayı:84-1415, s.2.

yönde 14 Ağustos 1959 Cuma gününden itibaren belediye ekiplerinin şehrin çeşitli semtlerini tarayarak ilaçlamaya başladığı bildirilmiştir[1460].

Darbeden sonraki süreçte de Karabük kazasında tifo vakaları ve özellikle BBC verem aşısı ekibinin gelişiyle birlikte, muhtarlar ile gerçekleştirilen görüşmeler ve edinilen bilgiler dahilinde sağlık çalışmaları aşı uygulamaları çerçevesinde son sürat devam etmiştir.

4.4. Karabük'te Eğitim

Demokrat Partinin 1946 yılındaki kuruluş programında *'Milli Eğitim İşleri'* başlığının 33.maddesinde;

> *'Maarif sistemimizde Milli Eğitim ve öğretim vahdeti prensibi taraftarıyız.'*, ve 34.madde de *'Umumi ve mesleki eğitim ve öğretim; yurt ihtiyaçlarını karşılayacak umumi bir plana göre tanzim edilmeli ve gelecek nesillerin yalnız ilim ve teknik bilgi ile değil, milli ve insani bütün manevi kıymetlerle de teçhizine çalışılmalıdır'*[1461]. şeklindeki ifadelerle eğitime değinilmiştir.

Ayrıca, ilköğretim için eğitim sistemlerinin temelini teşkil ettiğini de 35. madde ile açıkça vurgulamışlardır.

Partinin 29 Mayıs 1950 yılındaki hükümet programında da eğitimden şu şekilde bahsedilmiştir:

> *"…Talim ve terbiye sisteminde bu gayeyi gözönünde bulundurmayan, gençliğini milli karakterine ve ananelerine göre manevi ve insani kıymetlerle teçhiz edemeyen bir memlekette ilmin ve teknik bilginin yayılmış olması, hür ve müstakil bir millet olarak yaşamanın teminatı sayılamaz…"*[1462]

II. Menderes Hükümetinin 1951 yılındaki Meclis görüşmesinde, milli karakter ve anane vurgusuna daha önce olduğu gibi tekrar yer verilmiştir. Bunun dışında, köy okulları inşaatında Doğu illeri ile bu iller kadar geri kalmış diğer illerin ihtiyaçlarının ön planda tutulacağı açıklanmıştır. Teknik öğretim okullarında ziraat ve yol kalkınmasının makineleşmesine koşut olarak, bölge ihtiyaçlarına gerekli *'ustaları'* yetiştirmek üzere kurslar ve şubelerin kurulacağı da ifade edilmiştir[1463].

[1460] *Demokrat Karabük,* 15 Ağustos 1959, Sayı:84-1452, s.3.
[1461] *Demokrat Parti Programı 1946,* s.10.
[1462] Detaylar için bkz. TBMM, *Hükümetler- Programları ve Genel Kurul Görüşmeleri*, Cilt:2, Haz. İrfan Neziroğlu ve Tuncer Yılmaz, TBMM Basımevi, Ankara Ekim 2013, s.757.
[1463] Ayrıntılar için bkz. *A.g.e.*, s.927.

Menderes hükümetlerinin iktidarı süresince üzerinde hassasiyetle durduğu hususlardan biri, ilköğretim meselesi olmuştur. Bunu besleyen damarlardan biri de muhalefette iken CHP'yi tenkit ettikleri konuların başında ilköğretiminde yeri olması bir hakikattir[1464]. Nitekim Şubat 1953'te düzenlenen V. Milli Eğitim Şura'sında ele alınan temel konulardan birinin de okul öncesi ve *ilköğretim sorunları* olduğu görülmüştür[1465]. Bu Şura'nın açış konuşmasında da Milli Eğitim Bakanı Tevfik İleri, bu meseleye şu cümle ile dikkat çekmeye çalışmıştır: *"...Milli Eğitimimizin türlü meseleleri arasında ilköğretim birinci derecede ehemmiyeti haiz bulunmaktadır..."*[1466]

DP, on yıllık iktidarı süresince Türkiye genelinde çok sayıda ilkokul, ortaokul, lise ve üniversite eğitimi veren okul açmıştır. Bunlara örnek olarak şunlar verilebilir: 1950-1951'de 1.505 olan şehir ilkokul sayısı 1959-1960'da 2.121'e yükselmiş; Köyde 1950-1951 arası beş yıllık eğitim veren 11.940 ilkokul var iken 1959-1960'da bu sayı 17.847'ye çıkmış; Üç yıllık eğitim veren ilkokul sayısı ise 3.860'dan 1.310'a gerilemiştir[1467]. Resmi ortaokul sayısı da 1950-1951'de 364 iken 1959-1960'da 611'e; Özel ortaokul 42'den 68'e yükselmiştir. Lise eğitimi veren okulların sayısı da artış göstermiştir. Örneğin 1950-1951 arası 60 resmi lise varken 1959-1960'da 129'a; 28 özel lisede 45'e ulaşmıştır[1468].

Mesleki ve teknik eğitim konusuna ayrı önem verilmesinin bir yansıması olarak 1950-1951 yılında 287 mesleki ve teknik eğitim veren okul var iken bu sayının 1959-1960'da 390'a artırıldığı görülmüştür[1469]. DP Dönemi'nde, Karadeniz Teknik Üniversitesi, Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Ege Üniversitesi ve Atatürk Üniversitesi gibi çok sayıda üniversite de açılmıştır[1470].

[1464]Zafer Tangülü, *"Demokrat Parti Dönemi Eğitim Politikaları (1950-1960)",* Türk Eğitim Bilimleri Dergisi, Cilt 10, Sayı 2, Bahar 2012, s.394.
[1465]Yahya Akyüz, *Türk Eğitim Tarihi M.Ö.1000-M.S.2015*, Pegem Akademi, 28.Baskı, Ankara Eylül 2015, s.403.
[1466]T.C. Millî Eğitim Bakanlığı, *"Geçmişten Günümüze Milli Eğitim Şuraları",* http://ttkb.meb.gov.tr/www/gecmisten-gunumuze-mill-egitim-sralari/icerik/328, Erişim Tarihi: 06.07.2023.
[1467]Caner Yüce, *Demokrat Partinin Eğitim Politikası ve Cumhuriyet Halk Partisinin Muhalefeti,* Yüksek Lisans Tezi, Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih Anabilim Dalı, Afyonkarahisar Haziran 2008, s.148.
[1468]*A.g.t.,* s.156.
[1469]*A.g.t.,* s.162.
[1470]Recep Murat Geçikli, *"Demokrat Parti Dönemi Yükseköğretim Politikası ve 1956 Tarihli Rapor",* Atatürk Dergisi, Cilt 10, Sayı 2, 2021, s.166.

4.4.1. 1950 Öncesi Karabük'te Eğitim

1938'de İsmet İnönü'ye, Karabük'e işletmeyi görmek amacıyla geldiği vakit bir kadının yanına yaklaştığı ve *'Mektep istiyoruz.'* dediği ifade edilmiştir[1471]. Bunun bir benzerine de Akşam gazetesinde rastlanmıştır. 13 Aralık 1938 tarihli ve 7241 sayılı nüshada bir köylü gencin, İsmet İnönü'ye yaklaşıp kendisine söyledikleri şöyle aktarılmıştır: *"Asker olmak istiyorum, beni mektebe koy, Büyük İnönü"*[1472]. Bu bilgiler, söz konusu tarihte Karabük'te herhangi bir okul olmadığına işaret etmiştir.

1939-1940 yıllarında Karabük eğitim tarihinin inşasında, Demir Çelik İşletmeleri aktif rol üstlenmiş ve müessese idarecileri eğitim neferliğine soyunmuşlardır. Bu doğrultuda Karabük'te önce DÇ Fabrikasının kurulduğu yerde bulunan, Mahkumlar Pavyonunda eğitim tarihi başlamıştır. Sonra 1940 yılında Yenişehir Mahallesinde bugünkü muhtarlığın bulunduğu binaya geçilmiştir[1473]. DÇ İşletmeleri tarafından *ilk özel okul olarak* yapılan *'Demir Çelik İlkokulu'* ve iki yıl sonra 1942'de açılan özel DÇ Ortaokulu ile Karabük'ün eğitim hayatı yeni bir çehre kazanmıştır. 1953'e kadar da bir özel ilkokul, bir özel ortaokul ve bir de *Çırak Okulu*[1474] ile devam edilmiştir.

4.4.2. 1950-1960 Yılları Arası Karabük'te Eğitim

Y. Karabük gazetesinin ilk sayısında, Karabük ve Safranbolu köylerinde meyvecilik ve bağcılığın gelişmesi için gezici kursların açıldığı müjdelenmiştir[1475]. 2 Mart 1942'de 3457 no.lu kanun hükümlerince kurulan ve 1952 yılında kapatılan DÇ Meslek kursundaki[1476] yaşanan ortaokul denklik problemi[1477], meslek kursunun

---

[1471]Hür Kalyoncu, Eğitim *ve Karabük – Eğitim ve Kültür Bülteni-,* Haz. Açı Özel Öğretim Kursu, *Bir Eğitim Kenti Karabük,* Açı Dershanesi, Karabük Eylül 2021. s.6.

[1472]Cumhurbaşkanı İsmet İnönü, adını derhal not etmiştir. Detaylar için bkz. *Akşam,* 13 Kanunuevvel 1938, Sayı:7241, s.10.

[1473]Kalyoncu, A.g.m., s.6.

[1474]Çırak Okulu, 1942 yılında fabrikanın personel ihtiyacını karşılamak ve 12-13 yaşındaki çocuklara mesleki eğitim vermek amacıyla açılmıştır. Bkz. Kalyoncu, *A.g.e.,* s.34-35., 8 Aralık 1951 tarihli Safranbolu Karabük gazetesinde, DÇ İlkokulundaki öğrenci sayısının 1231 olduğu yazılmıştır. 1953 yılındaki Yeni Karabük gazetesinde de bu sayı 1400 olarak açıklanmıştır. Bkz. *Safranbolu Karabük,* 8 Aralık 1951, Sayı:46, s.1. *Yeni Karabük,* 6 Şubat 1953, Sayı:116, s.2. Yine Safranbolu Karabük gazetesinin verdiği tafsilata göre Zonguldak'ta 372 ilkokul, 15 ortaokul; 618 öğretmen ve 154 eğitmen bulunmaktaydı. Karabük'te ise 1 özel ilkokul, 15 öğretmen; DÇ özel Ortaokulunda da 15 öğretmen, 194 erkek 44 kız olmak üzere 238 öğrenci vardı. Bkz. *Safranbolu Karabük,* 3 Mayıs 1952, Sayı:88, s.2.

[1475]*Yeni Karabük,* 28 Aralık 1951, Sayı:1, s.2. Tarım Bakanlığı tarafından açılan bu kursların üç ay süreceği bilgisi paylaşılmıştır. Bkz. *Safranbolu Karabük,* 5 Ocak 1952, Sayı:54, s.2.

[1476]3457 no.lu kanun, 100 kişiden fazla işçi çalıştıran müesseselerin bir meslek kursu açmalarını ve işçilerini işin gerekliliklerine göre yetiştirmesini zaruri tutuyordu. Buna yönelik Karabük'te de 3 yıl eğitim süresi olan bir meslek kursu açılmıştı. Bkz. *Yeni Karabük,* 1 Nisan 1952, Sayı:28, s.3.

[1477]3457 no.lu kanun, fabrikalarda kalifiyeli işçi yetiştirmek için altı ay kurs görülmesini mecbur tutmaktaydı. 789 no.lu Maarif Teşkilatı Kanunu gereğince de Orta Sanat Okulu dengi olan bu kurslar

ortaokul dengi kabul edilmesi münasebetiyle 17 Nisan 1955 Pazar günü tören yapılmıştır[1478]. Bu mevzu, 25 Ocak 1957 Cuma günü olumlu bir şekilde sonuçlanmış ve DÇ Meslek kursu, ortaokul muadili sayılmıştır[1479]. Vali Celalettin Ünseli, Kaymakam Kemal Paşaoğlu, Belediye Başkanı Fevzi Fırat, DÇ erkanı ve basın mensuplarının hazır bulunduğu 2 Mart Cumartesi akşamı, Sosyal Binada bir yemekli toplantı tertip edilmiş ve DÇ Meslek Okulu mezunlarına diplomaları törenle verilmiştir[1480].

Safranbolu Karabük gazetesinin 1 Eylül 1951 tarihli nüshasında, bucakta yapılacak *ilk resmi okula* yönelik haber yayımlanmıştır. *"Şehrimize Bir İlkokul Yapılıyor"* başlıklı bu haberde, İl Genel Meclisinin kararı üzerine Karabük'te yapılacak 110.000 lira keşifli ilkokulun birinci kısmının 75.000 lira keşif tutarı üzerinden eksiltmeye çıkarıldığı duyurulmuştur[1481]. 22 Ekim 1951 Pazartesi günü, Özel İdare tarafından yaptırılacak olan bu ilkokulun ilk kısmının temeli, Bucak Müdürü Lütfi Baykal'ın koyduğu ilk harç ile atılmıştır[1482].

23 Mayıs 1952'de ise on sınıflı olacak şekilde kararlaştırılan ilkokulun ikinci kısım inşaatının da ihaleye çıkarılacağı belirtilmiştir[1483]. Okulun, Hal binası ile Mezunlar Pavyonu arasındaki sahada inşa edildiği ve Karabük'ün tam merkezi bir yerinde olduğu açıklanmıştır. Yukarıda belirtildiği gibi ilk kısım ihalesinin 1951'de yapıldığı ve inşaatının da tamamlandığı bildirilmiştir. İkinci kısmının inşaatı da 8 Ağustos günü yayımlanan bu haberde, ihaleye çıkarıldığı duyurulmuştur[1484]. Y. Karabük

---

mezunlarına diploma verilmesi gerekiyordu. Ancak 3457 sayılı kanun hükümlerine binaen, DÇ Meslek kursu mezunlarına diploma yerine ehliyetname verilmişti. Hal böyle olunca da çalıştıkları fabrikadaki yevmiyeleri, 440 kuruş olması gerekirken C derecesinden 240 kuruş yevmiye verilmişti. Detaylar için bkz. *Yeni Karabük,* 28 Mart 1952, sayı:27, s.1. Sümerbank'ın bu konudaki yönetmeliği, bu kursu ortaokul dengi olarak kabul etse de 3457 sayılı kanun hükümlerine göre açılan bu kurslardan mezun olanlara bu hak verilmemekteydi. Ayrıca 789 no.lu Maarif Teşkilatı Kanun hükümlerine giren bu kursun, 3457 sayılı kanun hükümlerince yorumlanmasının doğru olmadığı, bu yüzden müessesenin küçük bir açıklaması ile işin halledileceği beyan edildiği ifade edilmiştir. Fakat ne müdürün ne de muavinlerin böyle bir açıklama yapmadıklarından, gençlerin Ankara'ya bir heyet göndermek mecburiyetinde kaldıkları da aktarılmıştır. Bu kurstan mezun olan 370 gencin derdinin, ilgili Bakanlıklarca incelendiği duyurulmuştur. Bkz. *Yeni Karabük,* 1 Nisan 1952, Sayı:28, s.3.

[1478] *Demokrat Karabük,* 20 Nisan 1955, Sayı:84-255, s.1.

[1479] *Demokrat Karabük,* 26 Ocak 1957, Sayı:84-711, s.1.

[1480] *"D.Ç. Meslek Okulu Mezunları" Demokrat Karabük,* 4 Mart 1957, Sayı:84-742, s.1.

[1481] *Safranbolu Karabük,* 1 Eylül 1951, Sayı:17, s.1.

[1482] *Safranbolu Karabük,* 24 Ekim 1951, Sayı:33, s.3.

[1483] *Yeni Karabük,* 23 Mayıs 1952, Sayı:43, s.1.

[1484] *Yeni Karabük,* 8 Ağustos 1952, Sayı:65, s.1-2., Bu ikinci kısmın ihalesi, 73.389 liradan birinci kısım Müteahhidi Ali Dedeoğlu ve Eşref Özdeş'in üzerinde kalmıştır. Bkz. *Safranbolu Karabük,* 6 Eylül 1952, Sayı:120, s.1.

gazetesinin 16 Ocak 1953 Cuma günkü haberinde de bucakta yapılmakta olan bu ilk resmi okulun inşaatının bittiği müjdelenmiştir[1485]. Şubat 1953'te Karabük'ün bu resmi ilkokulu yani *'Atatürk İlkokulunda'* birkaç güne kadar eğitime başlanacağı söylenmiştir[1486] . Ancak bundan tam üç ay sonra gerçekleşmiştir. 5 Mayıs Salı günü saat 14.00'de, Zonguldak Valisi Servet Sürenkök, Safranbolu Kaymakamı Kâmil Efes, Karabük Kaymakam Vekili Recep Başpınar, Milli Eğitim Müdürü Mustafa Turna, Bayındırlık Müdürü Niyazi Onaran, Karabük Belediye Başkanı Tarık As, DÇ İşletmeleri Müdürü Mithat Ersöz gibi şehrin ve bölgenin ileri gelenlerinin de katılımıyla düzenlenen tören ile eğitime açılmıştır[1487]. Böylelikle Karabük ilçesine DÇ İlkokulundan sonra ikinci, ayrıca ilk resmi ilkokul kazandırılmıştır.

Y. Karabük gazetesinin 11 Ocak 1952 tarihli nüshasında, köylünün zirai bilgisini artırmak için Karabük köylerinde de gezici ziraat kurslarının açılacağı bildirilmiştir[1488]. Yine öğrencilerin küçük yaşta milli savunma hizmetlerine alışması ve becerikli yetişmesi için Millî Eğitim Bakanlığınca okullarda yapılması kararlaştırılan *Yavru Kurt Teşkilatının* ilkokullarda kurulmaya başlandığı ifade edilmiştir[1489].

Tarım Bakanlığı, yurdun çeşitli bölgelerinde her türlü ziraat alet ve makinelerini bilfiil çalıştırabilecek, bunların bakım ve küçük tamirlerini yapabilecek yetkide Ziraat Makinisti yetiştirmek üzere kurslar açmaya karar vermiştir. Bu kursların, öğretim süresinin ise 6 ay olacağı bildirilmiştir. Bu Tarım Makinist kurslarına, Safranbolu ve Karabük'ten de öğrenci alınacağı duyurulmuştur[1490]. 1951'de birçok mezun vererek başarılı bir sergi açan Karabük Biçki-Dikiş kursu, 1952 yılında da

---

[1485] *Yeni Karabük,* 16 Ocak 1953, Sayı:110, s.2.

[1486] *Yeni Karabük,* 6 Şubat 1953, Sayı:116, s.2., Karabük'te İl Özel İdaresi tarafından yaptırılan bu ilkokula, Atatürk adının verildiğine dair haber için ayrıca bkz. *Safranbolu Karabük,* 7 Şubat 1953, Sayı:157, s.2.

[1487] *"Karabük Atatürk İlkokulu törenle açıldı" Safranbolu Karabük,* 6 Mayıs 1953, Sayı:168, s.1.

[1488] *Yeni Karabük,* 11 Ocak 1952, Sayı:5, s.1.

[1489] *Yeni Karabük,* 29 Şubat 1952, Sayı:19, s.2., Safranbolu Karabük gazetesi de 24 Aralık 1952 tarihli sayısında, Karabük Okullarından bir Yavru Kurt kursu açıldığını duyurmuştur. Ayrıca kurs öğretmeninin de Ertuğrul Öner isminde bir şahıs olduğunu paylaşmıştır. Bkz. *Safranbolu Karabük,* 24 Aralık 1952, Sayı:146, s.1. 15 Ocak 1959 tarihli Okul Sesi gazetesi de Yavru Kurt Teşkilatının bütün okullarda kurulduğunu, oymakların ayrıldığını ve çalışmalara başlandığını yazmıştır. Bkz. *Okul Sesi,* 15 Ocak 1959, Sayı:1, s.2.

[1490] Ayrıca, kursa gireceklerin en az ilkokul mezunu olmaları ve 16 yaşını bitirmeleri şarttı. Detaylar için bkz. *Yeni Karabük,* 7 Mart 1952, Sayı:21, s.1. Dönemin Tarım Bakanı Nedim Ökmen idi. Bkz. T.C. Tarım ve Orman Bakanlığı, *"Bakanlarımız Listesi",* https://www.tarimorman.gov.tr/Sayfalar/Bakanlik.aspx?Ogeld=4&Liste=Bakanlik, Erişim Tarihi:19.03.2023.

devam etmiştir. Bu kapsamda kayıtlara eylül sonu itibarıyla başlanmış ve eğitime 1 Ekim'de başlanacağı söylenmiştir[1491].

Diğer yandan Karabük'e bağlı Sipahiler köyünde, inşa edilmekte olan ilkokul binasının inşaatının bitmek üzere olduğu ifade edilmiştir. Ayrıca 1 Aralık Pazartesi günü bu okulda, eğitime başlanabileceğinin Milli Eğitim çevrelerinde söylendiği vurgulanmıştır[1492].

Karabük'te bir lise eğitimi veren okulun noksanlığına basında ilk kez, Safranbolu Karabük gazetesinde Gürol Gülsoy tarafından değinildiği görülmüştür. *"Okuma Aşkı ve Okul Derdi"* başlıklı bu yazıda, son zamanlarda bütün öğrenci velilerini yakından ilgilendiren bir dert olduğu ve bunun da okul derdi olduğu yazılmıştır. Devamında ortaokulu bitiren öğrencinin eğitimine nerede devam edeceğine yönelik sorun ele alınmış ve günden güne modern bir şehir olmaya başlayan Karabük'te, ilk ve ortaokul kısmı içinde olan bir okul oluşu ve bundan başka okul bulunmayışının şaşılacak bir hal olduğu ifadeleriyle mevcut eksikliğe değinilmiştir. Bu boşluğun doldurulması için hiç olmazsa bir *lise* yapılması veya sanat üzerine bir okul açılması tavsiyesinde bulunulmuştur. Ayrıca, Karabük için ne kadar modern binalar, modern yollar vs. lazımsa okumak içinde bu ağır sanayi memleketinde *lise* veya sanat üzerine bir okul olmasının çok gerekli olduğu vurgulanmıştır[1493].

Yeni Karabük gazetesinin sahibi Kemal Çivici'de bu konuyu işlemiştir. Çivici'nin konu hakkındaki yazısı, *'Karabükte bir Lise lazım'* başlığıyla 29 Şubat 1952 Cuma günü yayımlanmıştır[1494]. 4 Temmuz 1952 Cuma günü, Karabük'ün bir liseye ihtiyacı olduğu ve bu iş için DÇ Ortaokulunun elverişli oluşundan ötürü ivedilikle faaliyete geçilmesi gerektiği, *'Orta Okulda imtihanlar bitti'* başlığıyla tekrarlanmıştır[1495].

19 Aralık 1952'de *'Karabükde nihayet bir Lise açılıyor'* başlıklı haberde, dönemin DÇ Müdürü Mithat Ersöz'ün Karabük ve Safranbolu'nun bu ihtiyacı üzerinde durduğu ve Zonguldak Valisi Ahmet Akbil'in son Karabük seyahatinde, öğretmenler

[1491]1951 yılında, Karabük'ün Yenişehir Mahallesinde Öğretmen Talia idaresinde bir dikiş kursu açılmıştır. Bkz. *Safranbolu Karabük,* 7 Kasım 1951, Sayı:37, s.2., *Yeni Karabük,* 26 Eylül 1952, Sayı:78, s.1.
[1492]*Yeni Karabük,* 7 Ekim 1952, Sayı:81, s.1.
[1493]*Safranbolu Karabük,* 11 Ağustos 1951, Sayı:11, s.3.
[1494]*Yeni Karabük,* 29 Şubat 1952, Sayı:19, s.1.
[1495]*Yeni Karabük,* 4 Temmuz 1952, Sayı:55, s.1-2.

için vilayet aracılık ettiği takdirde, fabrikanın lise binası için bir yer temin edeceğini söylediği ifade edilmiştir[1496].

23 Ocak 1953 tarihli Yeni Karabük gazetesi güvenilir bir kaynaktan öğrendiğine göre, DÇ İlk ve Ortaokulunun, Maarif Bakanlığına devredileceğini yazmıştır[1497]. DÇ Özel Ortaokulunun karşısındaki sahaya yeni yapılacak olan ilkokulun inşasından sonra, ortaokuldaki ilk kısmın buraya nakledileceği ve ortaokulun liseye dönüştürülmesi için çalışmalara başlanacağı ifade edilmiştir[1498]. Netice itibarıyla, 1953'te Karabük'te ilk lise açılarak şehrin önemli bir ihtiyacı giderilmiştir[1499]. 1959 yılında 1500 öğrenciye eğitim yuvası olan bu okulun[1500], yıllar içerisinde oldukça başarılı bir grafik çizdiği görülmüştür. Örneğin 1959'daki lise mezuniyet imtihanına girenlerin %27'si mezun olmuştur. Karabük Lisesinde alınan bu neticenin fevkalade olduğundan bahsedilmiştir[1501]. 1960 yılında DÇ Lisesinden mezun olan dört öğrenci, Orta Doğu Teknik Üniversitesi giriş imtihanlarını kazanarak[1502] öğrenciliğe kabul edilmişlerdir. Ayrıca eski Belediye Başkanı ve Yeni Karabük gazetesi sahibi Tarık As tarafından yazılan *'Lisemiz başarılıdır'* isimli makalede, lise son fen sınıfından 36 kişiden 21'i; Edebiyat sınıfından ise 45 kişiden 30'u mezun olmayı başardığı ifade edilmiştir[1503].

[1496]Detaylar için bkz. *Yeni Karabük,* 19 Aralık 1952, Sayı:102, s.1.

[1497]*Yeni Karabük,* 23 Ocak 1953, Sayı:112, s.1. Karabük DÇ Özel Okulunun Milli Eğitim Vekaletine devredilmesi, Sümerbank İdare Meclisinin 26 Ocak 1954 tarihli toplantısında karar altına alınmış ve bu iş için gerekli teşebbüse girişilmiş bulunulduğu ifade edilmiştir. Ayrıntılar için bkz. *D.A.B.C.A.,* Fon Kodu:30-1-0-0, Yer No: 90-567-3.

[1498]*Yeni Karabük,* 6 Şubat 1953, Sayı:116, s.2.

[1499]Lisenin ilk sınıfı, 17 Ekim Cumartesi günü basının verdiği '*KARABÜK LİSEYE KAVUŞTU'* başlıklı haberden öğrenilene göre DÇ Umum Müdürü Mithat Ersöz, Vali Servet Sürenkök ve Milli Eğitim Müdürünün gayretleri sonucu parlak bir törenle eğitime açılmıştır. Bkz. *Safranbolu Karabük,* 17 Ekim 1953, Sayı:188, s.1. İlerleyen yıllarda şehrin lisesinin Fransızca öğretmenliğine, Türk eğitim tarihinde her zaman özel ve güzel yere sahip olan Galatasaray Lisesi öğretmenlerinden Leyla İpekçilerin naklen tayini yapılmıştır. Bu lisedeki eğitimin vizyonunu göstermesi açısından önemli bir detay olarak ele alınmıştır. Detaylar için bkz. *Demokrat Karabük,* 3 Şubat 1955, Sayı:84-196, s.1. Söz konusu öğretmen için, Ceride-i Tıb'ta "*Hanımlara hediyeler"* başlığı altında saf kan İngiliz atı ifadesi, onun entelektüel kimliğine işaret etmesi açısından değerli bulunmuştur. Bkz. *Ceride-i Tıb,* 17 Mart 1956, Sayı:5, s.4.

[1500]Aynagöz, *A.g.e.,* s.24.

[1501]Ayrıca, Karabük Demir Çelik Ortaokulunda da mezuniyet sınavına giren öğrencilerin %78'i mezun olmuştur. Detaylar için bkz. *Demokrat Karabük,* 8 Temmuz 1959, Sayı:84-1419, s.3.

[1502]Bu öğrenciler şunlardır: Aynur Çatan, Evin Tayfur, Cemil Arıkan ve Buçke Çamdibi. Bkz. *Yeni Karabük,* 22 Eylül 1960, Sayı:2172, s.1.

[1503]Detaylar için bkz. *Yeni Karabük,* 22 Eylül 1960, Sayı:2172, s.1. 26 Eylül 1959 tarihli Karabük Postasında da DÇ Lisesinin 1958-59 ders yılını başarılı bir netice ile kapattığı duyurulmuştur. Lisede 1027 öğrenciden 667'sinin sınıfı geçmiş bulunduğu aktarılmıştır. Başarı oranının ise yüzde 65 olduğu ifade edilmiştir. Ayrıntılar için bkz. *Karabük Postası,* 26 Eylül 1959, Sayı:894, s.1.

Y. Karabük gazetesinin 20 Ocak 1953 Salı günkü nüshasında Zonguldak'tan aktarılan haberde, bir erkek ve bir kız olmak üzere iki adet *'Orta Sanat Okulunun'* açılmasına kesin surette karar verildiği paylaşılmıştır. Maarif Müdürünün, bu hafta içinde Karabük'e giderek incelemelerde bulunacağı duyurulmuştur. Karabük'te açılacak bu iki okulunda, 1953-1954 ders yılında eğitime başlayacağı bildirilmiştir[1504]. Aynı gazete 3 Şubat Salı günü de DÇ işçilerinin çocuklarını okutmak ve kalifiyeli işçi yetiştirmek amacıyla, Karabük'te bir Erkek Sanat Okulunun tesisine karar verildiğini söylemiştir. Gazetenin öğrendiğine göre, Erkek Sanat Okulunun Ülkü'deki eski meslek kursu binasında açılacağı belirtilmiştir. Hazırlıkların, gelecek ders yılına kadar tamamlanacağı ve yazın öğrenci kaydına başlanacağı müjdelenmiştir[1505]. Aynı zamanda, her sene açılan gezici kız sanat kursunun, *'Akşam Kız Sanat Okulu* haline getirilmesine karar verilmiştir. DÇ Fabrikalarının binasını temin edeceği bu okulun, gelecek sene eğitime başlayacağı yazılmış[1506], 1953-1954'de de eğitime başlamıştır.

10 Eylül 1959 tarihli D. Karabük gazetesi Ankara muhabirinden edindiği bilgiyi aktardığına göre, Akşam Kız Sanat Okulunun Sanat Enstitüsü haline getirilmesine yönelik karar verilmiştir[1507]. Akşam Kız Sanat Okulu, ilk zamanlar Yenişehir'de dar binada yer almıştır. Yenişehir'de bulunduğu dar bina yıkılınca yeni bir yer aranmıştır[1508].

Safranbolu Karabük gazetesi 3 Aralık 1952 tarihli nüshasındaki haberinde, memleket için zaruri bir ihtiyaç haline gelen İş Üniversitesinin en kısa zamanda kurulması için Milli Eğitim, Tarım, Çalışma ve İşletmeler Bakanlıklarının birlikte harekete geçtikleri ve Türkiye'nin başlıca iş merkezlerinden olan Kırıkkale'de açılmasına karar verildiği söylenmiştir[1509].

[1504] *Yeni Karabük,* 20 Ocak 1953, Sayı:111, s.3.
[1505] *Yeni Karabük,* 3 Şubat 1953, Sayı:115, s.1.
[1506] *Yeni Karabük,* 3 Şubat 1953, Sayı:115, s.1.
[1507] *Demokrat Karabük,* 10 Eylül 1959, Sayı:84-1473, s.1. Aynı gazete 30 Haziran günü bu konu kapsamında şu notu paylaşmıştır: *"Hatırlarda olduğu üzere sabık DÇ fabrikaları umum müdürü muhterem Ali Çimen Çamlıkta inşası kararlaştırılan işçi hastanesi ikmal edilince eski hastaneyi Kız sanat enstitüsü yapılmak kaydı şartı ile Maarif vekaletine devredileceğini, o vakte kadar da işçi sarayı inşaatı ikmal edildikten sonra boşalacak mezunlar pavyonunu Demir Çelik işletmelerinin kız enstitüsüne tahsis edeceğini resmen bildirmiştir. İdarecilerin sabık umum müdürün bu vaadini unutmamış olmalarını temenni ederiz."* bkz. *Demokrat Karabük,* 30 Haziran 1959, Sayı:84-1413, s.1.
[1508] *"Akşam kız sanat okulu"* başlıklı iki sayfalık yazının, ilk sayfasındaki son paragrafa bkz. *Demokrat Karabük,* 30 Eylül 1959, Sayı:84-1487, s.1.
[1509] *Safranbolu Karabük,* 3 Aralık 1952, Sayı:141, s.1.

5 Aralık Cuma günkü Yeni Karabük'te de Millî Eğitim Bakanlığı, Çalışma Bakanlığı, İşletmeler Bakanlığı ve Tarım Bakanlığının bu iş için, birlikte harekete geçtikleri bildirilmiştir. İşçilerin, ilkokul eğitimi üzerinde en az 5 yıllık bir *İş Okulu* öğretimi görmüş olanların, İş Üniversitesine devam hakkını kazanmış olacağından söz edilmiştir. İş Üniversitesine girebilmek için de ilkokulu bitiren işçilerin şu kademelerden geçeceği izah edilmiştir: Akşam Sanat Okulu, Gece Ortaokulu, Gece Orta Ticaret Okulu, pratik ve normal Sanat Enstitüleri veya ustabaşılık ve tekniker okulları. Bu aşamalardan geçenlerin, İş Üniversitesindeki eğitiminden sonra *iş mühendisi* sıfatını kazanacakları duyurulmuştur[1510].

1952 yılının ortalarına doğru, Karabük ve Kırıkkale'de birer İş Okulu açılmasına karar verilmiştir. Bu okulların açılışındaki amaç, eğitimine devam edemeyip iş hayatına atılanlardan yüksek tahsil yapmak isteyenlere bu imkânı sağlamak ve gece kurslarında bunların ortaokul ve lise tahsilini bitirerek yüksek tahsil fırsatını vermek olmuştur[1511].

5 Mart 1957 tarihli D. Karabük gazetesinin *"İş Okulu ve Faydaları"* başlıklı yazısında DÇ Umum Müdürü Ali Çimen'in, İş Okulu açılması hususunda Maarif Vekaleti ile anlaşmaya varıldığını müjdelediği yazılmıştır[1512]. Bu haberden çok önce, Müstakil gazetesi 5 Eylül 1956 Çarşamba günkü nüshasında, Hazırlama İş Okulu hakkında kendisiyle görüştüğü yetkili şahsın kendilerine şunları söylediklerini açıklamıştır: *"...Okulun tedrisata devam edebilmesi için lüzumlu öğretmen temin edebildiği takdirde Karabük Hazırlama İş Okulu kasım ayında faaliyete geçecektir."* [1513].

İş Okulunun açılmasına karar verilince, işletmeden bina istenmiştir. DÇ'de Ülküde bulunan meslek okulu binasını bu işe tahsis edeceğini bildirmiştir. Ardından ilçeye gelen Zonguldak Maarif Müdürü binayı görmüş, uzaklığını ileri sürerek şehir civarında bir bina istemiştir. Fakat merkezi yerde de bina olmaması ve DÇ'nin de okulun inşasına girişmesinin mümkün gözükmemesi işi zora sokan gelişmelerden biri olmuştur[1514].

[1510] *Yeni Karabük*, 5 Aralık 1952, Sayı:98, s.1.
[1511] Detaylar için bkz. *Demokrat Karabük,* 28 Şubat 1957, Sayı:84-739, s.1.
[1512] Detaylar için bkz. *Demokrat Karabük,* 5 Mart 1957, Sayı:84-743, s.1-2.
[1513] *Müstakil,* 5 Eylül 1956, Sayı:225, s.1.
[1514] Detaylar için bkz. *Demokrat Karabük,* 28 Şubat 1957, Sayı:84-739, s.1.

13 Nisan 1957 tarihli D. Karabük'te, İş Üniversitesinin nüvesini oluşturan İş Okulunun Karabük'te ne zaman açılacağı sorulmuştur. Yine bu bağlamda, İş Okulunun açılacağı tarihin ilan edilmediği gibi ortada en ufak bir hazırlığın da göze çarpmadığından bahsedilmiştir. Ayrıca, işin sürüncemede kalmasının muhitte yarattığı üzüntüye ve işçilerin okulun bir an önce açılmasını istediklerine de değinilmiştir[1515]. 19 Nisan 1957 Cuma gününe gelindiğinde ise bina hususunda Maarif Vekaleti ile DÇ İşletmelerinin anlaşmaya varıldığı kamuoyuyla paylaşılmış ayrıca Maarif Vekaleti Teknik Tedrisat Umum Müdürünün ilçeye gelip, ilgililerle görüşmeler yapacağı bildirilmiştir[1516].

D. Karabük gazetesinin 18 Haziran Salı günü Ankara kaynaklı yansıttığı haberde, Kırıkkale'deki İş Okulunun 1952'de açıldığı ve ilk mezunlarını verdiği halde, Karabük İş Okulunun bina meselesi halledilemediği için bugüne kadar açılamadığı belirtilmiştir. Ardından nihayet bu meselenin çözüldüğü ve DÇ İşletmeleri tarafından hazırlanan talimatnamenin onaylandığı duyurulmuştur. Yine okulun kadrosunun verilip müdürün tayininin de yapıldığı bildirilmiştir[1517]. Bundan bir ay sonra 20 Temmuz Cumartesi günü yapılan *"İş okulu nihayet açılıyor"* başlığı altındaki haberde, Ali Çimen'in Ankara seyahatinde İş Okulu hususunda Maarif Vekaleti ile tam anlamıyla anlaşma sağladığı söylenmiştir. Bununla birlikte okulun, 1957-1958 ders yılı başlangıcında törenle eğitime açılacağı müjdelenmiştir[1518].

D. Karabük gazetesi 25 Kasım 1957 Pazartesi günü, okulun müdürünün gelip hazırlıklarına başladığını bildirmiştir. Okul için ayrılan bina bitirilinceye kadar da eğitimin, Atatürk İlkokulunda yapılacağını duyurmuştur. Ayrıca cumartesi gününden itibaren kayıt işlemlerine başlandığını okurlarıyla paylaşmıştır[1519]. D. Karabük gazetesi, *"D.Ç. İş okulunun orta sanat kısmı dün tedrisata başladı"* başlığıyla DÇ İş Okulunun yapılan bir merasimle 1957-58 ders yılına başladığını müjdelemiştir. 9 Aralık Pazartesi günü İş Okulunun daha ziyade gelecek yıllara bir hazırlık mahiyetinde olan *orta sanat kısmının* derslere başladığını haber vermiştir. Karabük Postası'da 11 Aralık Çarşamba günü *"Karabük İş Okulunun açılışı münasebeti ile"*

[1515] *'İş Okulu ne zaman açılacak'* başlıklı haberin detayları için bkz. *Demokrat Karabük,* 13 Nisan 1957, Sayı:84-777, s.1.
[1516] *'İş okulu nihayet açılıyor mu'* başlıklı habere bkz. *Demokrat Karabük,* 19 Nisan 1957, Sayı:84-782, s.1.
[1517] *Demokrat Karabük,* 18 Haziran 1957, Sayı:84-828, s.1.
[1518] *Demokrat Karabük,* 20 Temmuz 1957, Sayı:84-852, s.1.
[1519] *Demokrat Karabük,* 25 Kasım 1957, Sayı:84-959, s.1.

başlığı altında, 9 Aralık'tan itibaren eğitime başlandığını ve o gün akşam açılışı münasebetiyle bir ziyafet verildiğini yazmıştır[1520].

D. Karabük gazetesinin 14 Aralık Cumartesi günü *"D.Ç. İŞ OKULU Sanat Enstitüsü kayıtlarına başlandı"* başlıklı haberinde de okulun *ikinci kısmını* oluşturan Sanat Enstitüsü kısmının kayıt ve kabul işlemlerine başlandığı ve 21 Aralık Cumartesi gününe kadar devam edeceği duyurulmuştur. Gazete enstitüye kayıt olabilmek için, en az Orta Sanat Okulu veya DÇ Meslek kursu mezunu olmanın ve askerlik ile bir ilişiği bulunmamanın gerektiğini de vurgulamıştır. Bundan 10 gün sonra Karabük Postasının 24 Aralık 1957 tarihli ve 363 sayılı nüshasında *"...iş okulunun enstitü kısmı bugünden itibaren tedrisata başlayacaktır..."* ifadeleriyle eğitime açılacağını söylemiştir[1521]. Böylece Karabük'teki İş Okulunun Orta Sanat ve Sanat Enstitüsü şeklindeki iki kısmı, 1957'de resmen eğitime başlamıştır[1522].

Basında 19 Aralık 1957 Perşembe günü, İş Okulunda yeni şubelerin açılacağından tekrar bahsedilmiştir. Bu şubelerin açılabilmesi için de müfredat programlarının hazırlanmasının gerektiği belirtilmiştir. Bu işin bir an evvel halledilmesi için okul idaresinin, DÇ İşletmelerinin ilgili şube şefleriyle birlikte hazırlamaya ve onay için Maarif Vekaletine göndermeye karar verdiği açıklanmıştır. Bu hususta cuma günü bir toplantı yapılacağı ve seçilecek komisyonun kısa müddet içinde kursların müfredat programlarını hazırlayacağı bildirilmiştir[1523]. 24 Aralık Salı günü ise torna ve tesviye şubelerinde eğitime başlanacağı ifade edilmiştir[1524].

21 Haziran 1958 tarihli D. Karabük gazetesi, İş Okulu Torna İntibak kursu ile Akşam Kız Sanat bölümünü bitirenlere saat 16.00'da Sosyal Bina salonlarında

---

[1520]*Demokrat Karabük,* 10 Aralık 1957, Sayı:84-972, s.1. *Karabük Postası,* 11 Aralık 1957, Sayı:352, s.1.

[1521]*Demokrat Karabük,* 14 Aralık 1957, Sayı:84-976, s.1. *Karabük Postası,* 24 Aralık 1957 Sayı:363, s.1.

[1522]Karabük Postasının 12 Ekim 1959 Pazartesi günkü nüshasında *"Şehrimiz iş okulu bütün kısımları ile bugün tedrisata başlıyor"* başlıklı haberde geçen *"Şehrimiz iş okulu bugün bütün kısımları ile üçüncü tedrisat devresine girmektedir..."* cümlesi, bize İş Okulunun Karabük'te 1957 yılında açıldığını destekleyen bir başka örneği göstermiştir. Yine derslere başlanacak olan İş Okulu kısımlarının da şunlar olduğu açıklanmıştır: Tekniker Makine bölümü, Tekniker Elektrik bölümü, Orta Sanat I ve II, Enstitü Özel ve Akşam Kız Sanat bölümü. Bkz. *Karabük Postası,* 12 Ekim 1959, Sayı:907, s.1.

[1523]*Demokrat Karabük,* 19 Aralık 1957, Sayı:84-980, s.1.

[1524]*"İş okulu Tevsi ve torna şubeleri bugünden itibaren tedrisata açılıyor" Demokrat Karabük,* 24 Aralık 1957, Sayı:84-984, s.1.

diplomalarının verileceği söylenmiş ve bu münasebetle İş Okulu Müdürlüğünün de güzel bir tören hazırladığı ifade edilmiştir[1525].

İş Okulunun statüsü ile ilgili bilgiye ise 25 Ocak 1958 Cumartesi günkü yayımlanan haberden ulaşılmıştır. Haberde, İş Okulunun uzun zamandan beri hazırlanan statüsünün son şeklini aldığı ve 22 Ocak Çarşamba günü de Ankara'da DÇ adına Umum Müdür Ali Çimen, Maarif Vekaleti namına da Teknik Tedrisat Umum Müdürünün imzaladığı duyurulmuştur. Statüye göre İş Okulu, ikisi Demir Çelik, ikisi Maarif Vekaletine mensup dört kişilik bir Planlaştırma Komitesi tarafından idare edilecekti. Demir Çelik İşletmeleri okulun açılacak şubelerini tespit edecek ve Maarif Vekaletinin ücret baremine göre öğretmenlere ücret verecekti[1526].

Planlaştırma Komitesinin 3 Mart 1958 Pazartesi günü toplantı yapacağı ve özellikle yeni açılacak kurslardan söz edileceği açıklanmıştır[1527]. Okulun açtığı gece kurslarının ise düzenli şekilde devam ettiği ve bilhassa muhasebe ve dil kurslarına devam edenlerin sayısının çok fazla ve verimin de oldukça yüksek olduğunun söylendiği belirtilmiştir[1528].

DÇ işçi ve ustalarının herhangi bir sebeple eğitimi bırakmış yetişkin çocuklarının İş Okuluna alınmasına karar verilmiş ve bu karar 5 Ekim 1958 Pazar günü ilgililere bildirilmiştir[1529]. 1 Ekim 1958 Çarşamba günü Zonguldak'tan aktarılan haberde, Karabük'te 1957'de açılmış olan İş Okuluna, 1958 yılı için yeniden bazı şubelerin ilavesinin kararlaştırıldığı ve hazırlıklarına başlandığı duyurulmuştur. Bu suretle okuldaki torna, tesviye, döküm, modelcilik, el işi, elektrikçilik bölümlerine enstitü ve tekniker kısımlarının da ilave edilmiş olduğu belirtilmiştir[1530].

İş Okulu, İşçi Sarayının E blokunun inşaatı bitirilinceye kadar öğrenciler Atatürk İlkokulunda ders yapmışlar sonra İşçi Sarayının E blokuna geçmişlerdir[1531]. 3 Ağustos 1959 tarihli D. Karabük gazetesi, İş Okulu Planlaştırma Komitesinin

---

[1525]*Demokrat Karabük,* 21 Haziran 1958, Sayı:84-1134, s.1. Bu törene ilişkin detaylara iki gün sonra yayımlanan haberden ulaşılmıştır. Bkz. *"İş okulundan mezun olanlar" Demokrat Karabük,* 23 Haziran 1958, Sayı:84-1135, s.1.
[1526]*Demokrat Karabük,* 25 Ocak 1958, Sayı:84-1012, s.1.
[1527]Ayrıntılar için bkz. *Demokrat Karabük,* 3 Mart 1958, Sayı:84-1043, s.1.
[1528]*Demokrat Karabük,* 29 Mart 1958, Sayı:84-1066, s.1.
[1529]*"Yerinde bir karar" Demokrat Karabük,* 6 Ekim 1958, Sayı:84-1219, s.1.
[1530]Detaylar için bkz. *Demokrat Karabük,* 1 Ekim 1958, Sayı:84-1215, s.1.
[1531]*"Tahsisi icap eden bir karar"* başlığının detaylarına bkz. *Demokrat Karabük,* 3 Temmuz 1959, Sayı:84-1415, s.1-2.

çalışmalarını bitirdiğini yazmıştır. Gazetenin öğrendiğine göre komite bu toplantısında, 1959-1960 ders yılı için okul tipi kurs faaliyetlerinin programını tespit etmiştir. Buna göre orta kısım birinci sınıfa, 70 kişilik bir şube ilave edileceği ve üçüncü sınıfın da açılacağı söylenmiştir. Yine enstitünün birinci sınıfına elektrik ve tesviyeciliğin ilave edildiği belirtilmişken diğer yandan tekniker kısmına da yeni şubelerin ekleneceği duyurulmuştur. Ayrıca, iş mühendisi kısmı için de hazırlıkların başlanmasının uygun görüldüğü dile getirilmiştir[1532].

Okulun 1959-1960 ders yılı hazırlıkları süratle ilerlemiş ve bu bağlamda orta, enstitü ve tekniker kısmına 200'e yakın öğrenci alınacağı duyurulmuştur[1533]. İş Okulunun, zanaatkarların bilgisini artırmak için elektrik, torna, tesviye ve döküm gibi kurslar açacağı bildirilmiştir[1534].

18 Eylül Cuma günü ise İş Okulunun Almanca ve İngilizce kursları açacağı duyurulmuştur. Kursların A, B, C olmak üzere üç dereceli olacağı ve Alman ve İngiliz Kültür Heyetlerinin kurslarında tecrübe edilmiş uzman öğretmenlerin çağırılacağı ifade edilmiştir. Bu kurslara, DÇ İşletmeleri idari ve teknik personelinin katılacağı da müjdelenmiştir[1535].

5 Ekim Pazartesi günü merasimle açılacağı söylenen tekniker şubesinin elektrik dersleri öğretmenliklerine, Abdurrahman İlgen ve Niyan Çobanoğlu'nun tayin edildiği ufak bir detay olarak paylaşılmıştır[1536]. Okulun 1960-1961 yılında tekniker bölümü için yapılan 320 başvurudan sınav sonrası 65 öğrenci; Orta sanat bölümüne 170 müracaattan 75; Enstitü bölümüne de yine 75 öğrenci kayıt edilmiştir[1537].

İş Okulu hakkında verdiğimiz bu bilgiler dışında, Karabük'te bu dönemde çok sayıda okul ve kursta açılmıştır. Şimdi bunlara bakalım:

1955 yılında Vilayet tarafından *Salmanlar köyüne* bir ilkokul yapılması kararlaştırılmış ve Millî Eğitim Bakanlığınca da bu iş için gerekli ödenek Vilayet emrine gönderilmiştir. Diğer yandan *Zobran ve Zora köylerinin* ilkokullarının,

[1532]*Demokrat Karabük,* 3 Ağustos 1959, Sayı:84-1441, s.1-3.
[1533]*Demokrat Karabük,* 11 Ağustos 1959, Sayı:84-1448, s.3.
[1534]*Demokrat Karabük*, 1 Eylül 1959, Sayı:84-1466, s.3.
[1535]*Demokrat Karabük,* 18 Eylül 1959, Sayı:84-1480, s.1.
[1536]*Demokrat Karabük,* 29 Eylül 1959, Sayı:84-1486, s.3.
[1537]Dönemin okul müdürlüğü görevini açılışından bu yana Orhan Acar yürütmekteydi. Detaylar için bkz. *Yeni Karabük,* 8 Ekim 1960, Sayı:2186, s.1. *Karabük Postası,* 12 Ekim 1960, Sayı:1194, s.1.

yeniden yapılması Vilayet Daimî Encümenince karar altına alınmıştır. Zobran köyü İlkokulu için 10.000 lira tahsisat verilmiştir[1538].

15 Ekim 1955 Cumartesi günkü habere göre, DÇ İlkokulunu Koruma Derneği tarafından Yenişehir'de kooperatif önünde yaptırılmasına karar verilen ve Tevsi Montaj Müdürlüğünce çelik konstrüksiyonla yaptırılan Yenişehir İlkokulunun inşaatı bitmiş ve bütün hazırlıkları tamamlanmıştır[1539]. D. Karabük gazetesi 20 Ekim Perşembe günü *"REKOR"* başlığıyla, Yenişehir İlkokul Yaptırma ve Yaşatma Derneği tarafından 31 Ağustos 1955 Çarşamba günü temeli atılan bu ilkokulun, 40 gün gibi kısa bir zamanda bitirildiğini ve 13 Ekim Perşembe günü de merasimle eğitime açıldığını paylaşmıştır[1540].

Kayabaşı İlkokulunun inşaat hazırlıkları da bitirilmiştir. Okulun plan ve projeleri hazırlanarak İlçe Maarif Memurluğuna gönderilmiştir. Yer tespiti için Maarif Müdürlüğü tarafından gönderilen teknikerler, 10 Mart 1955 Perşembe günü Karabük'e gelerek çalışmalara başlamıştır. Bu iş için Vilayet bütçesinden ayrılan 40 bin liralık tahsise, DÇ İşletmeleri tarafından da 50 bin liralık bir yardım yapılacağı ve bu suretle derneğin mevcut parasının 120 bin liraya yükseldiği açıklanmıştır[1541].

11 Mart 1955 Cuma günü, Kaymakam Kemal Gürsel, Belediye Başkanı Mustafa Seyhan ve beraberindekiler Kayabaşı Mahallesine giderek okulun inşaat yerini incelemişlerdir[1542]. 29 Haziran 1955 tarihli D. Karabük gazetesinde, okulun birinci kısmının inşaatının bittiği, ikinci kısmının inşaatına ise hızla devam edildiği bildirilmiştir[1543].

Yeni Karabük gazetesinin 18 Ekim 1956 Perşembe günkü haberinden, okulun birkaç gün sonra Maarife geçeceği ve bu konudaki hazırlıkların son aşamaya girdiği öğrenilmiştir[1544]. Aynı gazete 26 Ekim Cuma günkü nüshasında ise okulun bütün eksiklerinin tamamlandığını ve tüm hazırlıklarının sona erdiğini duyurmuştur[1545]. Netice itibarıyla, Kayabaşı İlkokulu 16 Kasım 1956 Cuma günü saat 14.30'da

[1538] *Demokrat Karabük,* 4 Şubat 1955, Sayı:84-197, s.1.
[1539] *Demokrat Karabük,* 15 Ekim 1955, Sayı:84-355, s.1.
[1540] *Demokrat Karabük,* 20 Ekim 1955, Sayı:84-358, s.1.
[1541] *Demokrat Karabük,* 11 Mart 1955, Sayı:84-227, s.1.
[1542] *Demokrat Karabük,* 12 Mart 1955, Sayı:84-228, s.1.
[1543] *Demokrat Karabük,* 29 Haziran 1955, Sayı:84-301, s.1.
[1544] *Yeni Karabük,* 18 Ekim 1956, Sayı:1044, s.1.
[1545] *Yeni Karabük,* 26 Ekim 1956, Sayı:1051, s.1.

eğitime açılmıştır. Törende, Zonguldak Valisi Celalettin Ünseli, Karabük Belediye Başkanı Sinan Fevzi Fırat, Karabük Kaymakamı Kemal Paşaoğlu ve Maarif Müdürü Mustafa Turna hazır bulunmuşlardır[1546].

Üçbaş köyü halkı kendi imkanlarıyla hiçbir yardım görmeden bir okul inşa etmişlerdir. Bu okulun açılış merasimi ise 7 Ekim Pazar günü gerçekleştirilmiştir[1547]. Vilayetçe bir öğretmen tayin edilmiş ve Öğretmen Kasım Öztürk'ün tayin emri, 19 Kasım Pazartesi günü kaymakamlığa gelmiştir[1548].

19 Ekim 1956 tarihli Yeni Karabük gazetesinin verdiği bilgiye göre, Karabük'teki 52 köyden 34'ünün okula kavuştuğu bilgisinden hareketle 18 köyde okul olmadığına ulaşılmıştır[1549]. 2 Kasım 1957 tarihli Demokrat Karabük gazetesinin *"On bir köyümüz daha irfan yuvasına kavuşuyor"* başlıklı haberine göz atıldığında da 7 köye daha okul yapıldığı anlaşılmıştır. Çünkü *"...Bugün kazamıza bağlı köylerde on birinde mektep yoktur..."* denilmiştir[1550].

1955 yılında Maarif tarafından Yenişehir'de yaptırılmakta olan[1551] *Cumhuriyet İlkokulu* inşaatının ihalesi, Müteahhit İsmail Özkan'a verilmiş ve ikinci kısım inşaatı bitirilmiştir[1552]. Basında 23 Eylül 1957 Pazartesi günü ise Yenişehir Cumhuriyet İlkokulunun ikmal edildiği ve muhtemelen açılış töreninin 24 Ekim'de yapılacağı ifade edilmiştir[1553]. D. Karabük gazetesi 23 Ekim 1957 Çarşamba günkü nüshasında da Karabük'e bağlı Aceviz köyündeki okulun, perşembe günü Kaymakam Kemal Paşaoğlu ve Maarif Memuru Ziya Hidayetoğlu'nun bulunacağı törenle eğitime açılacağı duyurulmuştur[1554].

1957 yılında, *Bayır Mahallede* yapımına karar verilen ilkokulun inşaat hazırlıklarına başlanmıştır. Maarif Memuru ve Belediye Fen Heyeti Müdürü, inşaat sahasına

---

[1546] *"Kayabaşı İlkokulu dün açıldı" Yeni Karabük,* 17 Kasım 1956, Sayı:1070, s.1-2. *"Kayabaşı İlkokulu Bugün Açılıyor" Karabük Postası,* 16 Kasım 1956, Sayı:31, s.1. Mustafa Turna, Karabük'ün komşu illerinden Çankırı'nın yetiştirdiği değerli bir eğitimciydi. Bkz. *Safranbolu Karabük*, 21 Ocak 1953, Sayı:152, s.1.
[1547] *Yeni Karabük,* 9 Ekim 1956, Sayı:1036, s.1.
[1548] *Yeni Karabük,* 20 Kasım 1956, Sayı:1072, s.1.
[1549] *Yeni Karabük,* 19 Ekim 1956, Sayı:1045, s.1.
[1550] *Demokrat Karabük,* 2 Kasım 1957, Sayı:84-940, s.1., Hasan Aynagöz'ün 1959 tarihli eserine bakıldığında ise Karabük'ün 54 köyünden 36'sında okul olduğu ve bu okullarda 2520 öğrencinin eğitim aldığı görülmüştür. Detaylar için bkz. Aynagöz, *A.g.e.*, s.25.
[1551] *Demokrat Karabük,* 8 Temmuz 1955, Sayı:84-309, s.1.
[1552] *Demokrat Karabük,* 30 Mart 1957, Sayı:84-765, s.1.
[1553] *Demokrat Karabük,* 23 Eylül 1957, Sayı:84-906, s.1.
[1554] *"Aceviz köyü irfan yuvasına kavuşdu" Demokrat Karabük,* 23 Ekim 1957, Sayı:84-932, s.1.

giderek hazırlıkları görmüşlerdir[1555]. Ankara'da bulunan Belediye Başkanı Fevzi Fırat bu mevzuda teşebbüse geçmiş ve beraberinde Maarif Memuru Ziya Hidayetoğlu olduğu halde 29 Mart 1957 Cuma günü, dönemin Milli Eğitim Bakanı Ahmet Özel'i makamında ziyaret ederek okul inşaatı için bakanlık bütçesinden 50.000 liralık tahsisat temin etmiştir[1556].

Bayır Mahalle İlkokulunun inşaatı, Vilayet Daimî Encümeninin 4 Aralık 1957 Çarşamba günkü toplantısında yüzde 13,5 noksanına Müteahhit Abdullah Yurddaş'a ihale edilmiştir[1557]. Müteahhit şehre gelmiş ve pazar günü okulun yeri ve malzeme kendisine teslim edilmiştir. Müteahhit de şantiyesini kurmuş, 7 Ocak Salı gününden itibaren çalışmalara başlamıştır[1558]. Ancak Zonguldak'tan aktarılan haberde, Bayır Mahalle Okul inşaatının demir tevziat sistemi değiştiğinden tahsis yapılmaması yüzünden tatil edildiği bildirilmiştir. Karabük'te ilkokul ihtiyacını dikkate alan Vilayet, Zonguldak'a tahsis edilen demirlerden yetecek kadarını Bayır Mahalle İlkokuluna ayırmış ve demirler yola çıkarılmıştır[1559]. Fakat 1959 yılında, demir tahsisi yapılmadığından dolayı inşaata kısa bir müddet ara verildiği tekrar hatırlatılmıştır fakat öğrenilene göre demir tahsisi yapıldığından inşaata yeniden hız verilmiştir[1560]. Temmuz 1959'da ise inşaatın son safhaya geldiği açıklanmıştır[1561].

D. Karabük gazetesi 20 Ağustos 1959 Perşembe günkü nüshasında *"Bayır mahallesi ilk okulu ikmal edildi"* başlığıyla, 1,5 sene önce temelleri atılan Bayır Mahalle İlkokulu inşaatının bitirildiğini müjdelenmiştir. Ayrıca, muvakkat kabulü için gelecek hafta Nafia Müdürünün başkanlığında beş kişilik bir uzmanlar heyetinin geleceğini duyurmuştur[1562].

Yine Zonguldak kaynaklı haberden, ilkokulun eksikliklerinin ikmali işinin eksiltmeye çıkarıldığı öğrenilmiştir. Bu doğrultuda Vilayet Daimî Encümeninin

---

[1555]*Demokrat Karabük,* 22 Şubat 1957, Sayı:84-734, s.1. Mart ayının ikinci haftasında da inşaat hazırlıklarının hızla bitirilmekte olduğu bildirilmiştir. Bkz. *Karabük Postası,* 16 Mart 1957, Sayı:129, s.1.

[1556]*Demokrat Karabük,* 30 Mart 1957, Sayı:84-765, s.1. Ahmet Özel 1955 yılının son ayında geldiği görevi 13 Nisan 1957'ye dek üstlenmiştir. Bkz. T.C. Millî Eğitim Bakanlığı, *"Önceki Bakanlar",* https://www.meb.gov.tr/meb/, Erişim Tarihi:16.03.2023.

[1557]Ayrıntılar için bkz. *Demokrat Karabük,* 6 Aralık 1957, Sayı:84-969, s.1.

[1558]*Demokrat Karabük,* 8 Ocak 1958, Sayı:84-997, s.1.

[1559]*Demokrat Karabük,* 5 Ağustos 1958, Sayı:84-1167, s.1.

[1560]*Demokrat Karabük,* 24 Mart 1959, Sayı:84-1357, s.1.

[1561]*Demokrat Karabük,* 22 Temmuz 1959, Sayı:84-1431, s.3.

[1562]*Demokrat Karabük,* 20 Ağustos 1959, Sayı:84-1456, s.1-2.

düzenlediği toplantıda ihalesi Abdullah Yurddaş'a verilmiştir. Yapılan keşiflere göre, okulun inşaatının bitmesi Vilayete 249.524 liraya mal olacağı açıklanmıştır[1563]. Ekim ayında ise ikinci kısım inşaatının büyük bir hızla ilerlediği belirtilmiştir[1564]. Sonuç itibarıyla bu okul, DP iktidarından sonra hizmete girmiştir[1565].

Demokrat Karabük'ün 7 Mart 1957 Perşembe günkü nüshasında, Karabük'ün günden güne gelişmesi üzerine artan ilkokul ihtiyacını göz önünde tutan Vilayetin, *Yeşilmahallede* de bir ilkokul inşasına karar verdiği ve bu iş için Vilayetin 1957 yılı bütçesine yeter derecede ödenek konduğu müjdelenmiştir[1566]. 1958 yılında da inşa edileceği yerin tespit edilip kıymetinin takdir edildiği bildirilmiştir[1567]. 25 Aralık 1957 Çarşamba günü ve 30 Mart-12 Eylül 1959 tarihlerinde eksiltmeye çıkarılacağı söylenmiştir[1568]. Ancak kuvvetle muhtemel istimlak işinin çözülememesi nedeniyle yarım kalmıştır[1569].

D. Karabük gazetesi 14 Şubat 1957'de, arıcılık kursunun açılacağını belirtmiştir. 20 gün sürecek kurstan, mezun olanlara fenni kovan verileceğini ve Ziraat Bankası tarafından kredi açılacağını duyurmuştur[1570]. Bu kursun amacı, Karabük ve Safranbolu havalisinde arıcılığı geliştirmekti[1571]. Teknik Tarım Müdürlüğünün açmaya karar verdiği kursa, yalnız Karabük ve Safranbolu çevrelerinde bulunanların iştirak edeceği belirtilmiştir[1572].

[1563]*Demokrat Karabük,* 3 Eylül 1959, Sayı:84-1468, s.1.
[1564]*Demokrat Karabük,* 20 Ekim 1959, Sayı:84-1504, s.1.
[1565]Bayır Mahallede senelerce evvel inşasına başlanan ve Ağustos 1960'da biten bu on dershaneli ilkokul, 8 Ekim 1960 Cumartesi günü yapılan merasimle eğitime açılmıştır. Okulun açılış töreni İstiklal marşı okunarak başlamış, Başöğretmen Cevat Akalınlı'nın konuşması ile devam etmiş daha sonra Vali Vekili Ali Rıza Ulusman seslenmiştir. Diğer detaylar için bkz. *Yeni Karabük,* 10 Ekim 1960, Sayı:2187, s.1. *Karabük Postası,* 10 Ekim 1960, Sayı:1192, s.1. Cevat Akalınlı Demir Çelik İlkokulunun Başöğretmeniydi. *"Çocuklarda Görülen Kusurlardan İNAD"* başlıklı makaleye bkz. *Okul Sesi*, 29 Ocak 1960, Sayı:10, s.1.
[1566]*Demokrat Karabük,* 7 Mart 1957, Sayı:84-745, s.1.
[1567]*Demokrat Karabük,* 21 Mayıs 1958, Sayı:84-1107, s.1.
[1568]Yapılan keşiflere göre, on sınıflı olacak bu okulun 376.890 liraya mal olacağı ve sarı taahhüt usulü ile eksiltmeye çıkarılacağı duyurulmuştur. Bkz. *Demokrat Karabük,* 25 Aralık 1957, Sayı:84-985, s.1., Bu işin plan ve projelerinin hazırlanmasına başlandığı, hazırlıkların kısa zamanda içinde bitirileceği ve mayıs ayının sonlarına doğru da eksiltmeye konacağı belirtilmiştir. Detaylar için bkz. *Demokrat Karabük,* 30 Mart 1959, Sayı:84-1361, s.1., İstimlak işinin kısa zamanda bitirileceği ve inşaatın pek yakında sarı taahhüt usulüyle eksiltmeye çıkarılacağı söylenmiştir. Detaylar için bkz. *Demokrat Karabük,* 12 Eylül 1959, Sayı:84-1475, s.1.
[1569]Bu okul Anayasa İlkokulu olabilir.
[1570]*Demokrat Karabük,* 14 Şubat 1957, Sayı:84-727, s.1.
[1571]*Demokrat Karabük,* 6 Nisan 1957, Sayı:84-771, s.1.
[1572]*Demokrat Karabük,* 12 Mart 1957, Sayı:84-749, s.1.

Karabük Orman İşletmesi, arıcılara satılmak üzere Sinop Ayancık Orman İşletmesinden 100 kovan istemiştir[1573]. 9 Mayıs Perşembe günü basın, kovanların getirtildiğini bildirmiştir[1574]. Kursun açılışı gecikmiştir. Bunun sebebi ise hava şartlarının olumsuz gitmesi dolayısıyla köylülerin kolaylıkla kursa gelemeyeceklerinin göz önünde tutulması olmuştur[1575].

Netice itibarıyla, 70'e yakın köylünün kayıt olduğu bu kursun, 18 Mayıs Cumartesi gününden itibaren derslere başlanacağı belirtilmiş[1576] ancak 12 Haziran Çarşamba günü Belediye Kütüphanesinde açılmıştır. 60 gencin de kaydolduğu kursta günde iki defa ders yapıldığı açıklanmıştır[1577]. Kurs 15 gün sürmüş ve yapılan sınavlar sonucunda, 22 kişi başarılı olmuştur. Başarılı olanların belgeleri verilmiş, Ziraat Bankası tarafından arıcılık kredisi açılmış ve her birine cüzi fiyatla fenni kovan temin edilmiştir[1578].

İktisat Vekaleti de Karabük'te bir dokumacılık kursu açmaya karar vermiştir. 1,5 ay sürecek kursa, tercihen işçi ailelerinin alınacağı belirtilmiştir. Böylece maddi açıdan desteklenmesi düşünülmüştür[1579].

DÇ Ağır Sanayi İşçileri Sendikası işçi aileleri için bir ev sanayi kurmaya teşebbüs etmiştir. Bu hususta Sendika İdare Heyeti, Singer Dikiş Makinesi Kumpanyası ile anlaşmaya varmıştır[1580]. 11 Kasım 1957 tarihli D. Karabük gazetesi paylaştığı bir haberde, Vilayetin Kılavuzlar köyünde bir *biçki dikiş* kursu açmaya karar verdiği aktarılmıştır. Ayrıca kursun öğretmeninin tayin edildiği ve 20 Kasım Çarşamba günü de eğitime açılacağı duyurulmuştur[1581].

1958 yılında DÇ Lisesi idarecileri bir teşebbüste bulunmuşlardır. Şöyle ki öğrencileri yetiştirmek ve sınavlara hazırlamak amacıyla DÇ Lisesi Müdüriyeti ile Liseyi Yaşatma Derneği ortaklaşa yeni bir program hazırlamışlardır. Uygulamaya konan bu

[1573]Detaylar için bkz. *Demokrat Karabük,* 6 Nisan 1957, Sayı:84-771, s.1.
[1574]*Demokrat Karabük,* 9 Mayıs 1957, Sayı:84-794, s.1.
[1575]*Demokrat Karabük,* 9 Nisan 1957, Sayı:84-773, s.1.
[1576]*Demokrat Karabük,* 18 Mayıs 1957, Sayı:84-802, s.1.
[1577]*Demokrat Karabük,* 14 Haziran 1957, Sayı:84-825, s.1.
[1578]*Demokrat Karabük,* 22 Haziran 1957, Sayı:84-832, s.1.
[1579]*"Şehrimizde açılacak dokumacılık kursu" Demokrat Karabük,* 29 Mart 1957, Sayı:84-764, s.1.
[1580]*Demokrat Karabük,* 18 Ekim 1957, Sayı:84-928, s.1.
[1581]*Demokrat Karabük,* 11 Kasım 1957, Sayı:84-947, s.1.

programa göre haftanın belirli günleri devam eden ve genellikle öğrencilerin zayıf bulundukları derslerden çeşitli uygulamalı kurslar açılmıştır[1582].

D. Karabük gazetesi 23 Ağustos 1958 Cumartesi günü *"Şehrimizde tavukçuluk kursu açılıyor"* başlığıyla, tavukçuluğu geliştirmek ve tavukçulukla uğraşanların bilgisini artırmak amacıyla Karabük'te bir kurs açılmasına karar verildiğini yazmıştır. Bu hususta gerekli hazırlıklarda bulunmak üzere Ziraat İşleri Umum Müdürlüğü Evcil Hayvanlar Şubesi Uzmanlarından Nuri Güneş'in gelecek hafta şehre geleceğini duyurmuştur. Ayrıca kursun 15 gün süreceğini belirtmiştir[1583]. Bu kurs ile ilgili başka bir detaya rastlanmamıştır fakat 24 Mayıs 1960 Salı günü Kayabaşı Mahallesinde tavuk çiftliğinin kurulduğuna[1584] ve son yıllarda Karabük'te tavukçuluğun geliştiği ve bu işle uğraşan girişimcilerin sayılarının bir hayli arttığına ilişkin haberler[1585], kursun açılmış olabileceğini düşündürmüştür. Yine bu işten ekmek kazananlar daha da bilgilenmiş, halkın ekonomisine olumlu yansımış ve Karabük gibi et sıkıntısı yaşanan kazaya kısmen de olsa ferahlama getirmiş olabilir.

1958'de inşaatına başlanan Karaağaç köy okulu 1959 yılının ikinci yarısında hemen hemen bitme noktasına gelmiştir. Kaymakam Selahattin Altaş'ta okulu gezmiş ve eksikliklerin tamamlanması için gerekli tahsisatın verileceğini müjdelemiştir[1586].

Mayıs 1958'de Vilayetin 8 köyünde okul inşası kararlaştırılmış ve iş eksiltmeye çıkarılmıştır. Okul yapılacak bu sekiz köyün içinde Karabük'e bağlı Nodullar ve Çengeller köyü de yer almıştır[1587].

D. Karabük gazetesinin 30 Eylül 1959 Çarşamba günkü haberinde ise Yenice nahiyesinin Nodulların köyündeki okulun inşaatının bittiği ve geçici kabulünün yapıldığı müjdelenmiştir[1588].

[1582]Haberde kurpratifler/kurpratikler yazılmıştır. Ancak bu kelimenin anlamı tespit edilemediği için kurslar şeklinde yazılmıştır. Bkz. *Demokrat Karabük*, 28 Mart 1958, Sayı:84-1065, s.1.
[1583]*Demokrat Karabük,* 23 Ağustos 1958, Sayı:84-1183, s.1.
[1584]*"Tavuk çiftliği kuruldu" Yeni Karabük,* 24 Mayıs 1960, Sayı:2071, s.1.
[1585]*"Tavukculuk" Yeni Karabük,* 23 Temmuz 1960, Sayı:2120, s.1.
[1586]*Demokrat Karabük,* 24 Temmuz 1959, Sayı:84-1433, s.3.
[1587]Yapılan keşiflere göre bu sekiz okulun inşaatının Vilayete 507.754 liraya mal olacağı açıklanmıştır. *Demokrat Karabük,* 14 Mayıs 1958, Sayı:84-1101, s.1. Nodullar köy okulu inşaatının ihalesi, 60.545 lira bedel üzerinden 7 Temmuz Pazartesi günü Muharrem Acar'a yapılmıştır. Bkz. *Karabük Postası,* 10 Temmuz 1958, Sayı:528, s.1. Vilayet tarafından yaptırılmakta olan Çengeller köyündeki ilkokulun inşaatı ise bitirilmiş ve maliyetinin 68.746.54 kuruş olduğu belirtilmiştir. Bkz. *Karabük Postası,* 5 Mart 1960, Sayı:1022, s.1.
[1588]*Demokrat Karabük,* 30 Eylül 1959, Sayı:84-1487, s.1.

6 Ağustos 1959 Perşembe günü saat 09.00'dan itibaren *inşaatına* başlanan Yenice'deki Ibrıcak köy okulunun ilk harcını, uğurlu olması için Kaymakam Selahattin Nuri Altaş koymuştur[1589]. Ibrıcak İlkokulu, 26 Şubat 1960 Cuma günü inşaat bittiği için eğitime başlamıştır[1590]. 20 Şubat 1960 Cumartesi günü ise Yenice Okul Yaptırma Derneğinin inşasına giriştiği Yenice İlkokulunun temeli Zonguldak Milletvekili Ali Kaya tarafından koyulan harç ile atılmıştır[1591].

4 Eylül 1959 tarihli D. Karabük gazetesinde, Vilayetin 34 köy okulunu tamir ettirmeye karar verdiği ve bu iş için 290.990 liralık ödenek ayırdığı hatırlatılmıştır. Bu paradan 46.283 lirası Karabük için olup keyfiyet Kaymakamlığa bildirilmiştir. Bu ödenek ile Bağbaşı, Derebaşı, Kılavuzlar ve Karaağaç köy okullarının esaslı surette onarılacağı ifade edilmiştir. Yapılan keşiflere göre, Kılavuzlar Okulunun tamiratı 12.414 lira; Derebaşı Okulunun 2.045; 12.171 Karaağaç Okulu ve Bağbaşı Okulunun da 19.653 liraya mal olacağı söylenmiştir[1592].

1958 yılında Kahyalar köyünde ilkokul inşası için bir dernek kurulmuştur. Bekir Şahin adlı bir köylü de okul yerini *bedelsiz* vermiştir. Okulun temelleri, o zamanki Karabük Kaymakamı Kemal Paşaoğlu'nun koyduğu harç ile atılmıştır. Köy halkının yardımıyla da okul binası çatıya kadar bitirilmiştir. Fakat Vilayetten lüzumlu yardım alınamadığından, iş bitirilememiş ve dernek de müteahhitte borçlanmıştır. Ziraat Bakanlığı okulun bitmesi için 25.000 lira göndermiştir. Bu paranın tamamının okula harcanacağı ve 1959-1960 ders yılı başlangıcına kadar bitirileceği söylenmiştir[1593]. D. Karabük gazetesinin öğrendiğine göre okulun inşaatının tadilen ikmal işinin eksiltmesinin, 7 Eylül 1959 Pazartesi günü saat 10.30'da Kahyalar köyünde yapılacağını duyurmuştur[1594].

Bu dönemin basına yansıyan eğitim tartışmalarından biri, Akşam Kız Sanat Okulu öğrencilerinin eğitim göreceği yer hususunda olmuştur. Bu konuda DÇ İşletmeleri eski Mezunlar pavyonunu Akşam Kız Sanat Okuluna tahsis etmiştir. Veliler Akşam

---

[1589] *Demokrat Karabük,* 7 Ağustos 1959, Sayı:84-1445, s.1-2.
[1590] İlk konuşmayı okula yeni tayin edilen Öğretmen Sakine Demirel yapmıştır. Açılış kurdelesini de Kaymakam Selahattin Nuri Altaş kesmiştir. Bkz. *Yeni Karabük,* 27 Şubat 1960, Sayı:2003, s.1. *Karabük Postası,* 29 Şubat 1960, Sayı:1017, s.1.
[1591] *Yeni Karabük,* 22 Şubat 1960, Sayı:1998, s.1. *Karabük Postası,* 22 Şubat 1960, Sayı:1011, s.1.
[1592] *Demokrat Karabük,* 4 Eylül 1959, Sayı:84-1469, s.1.
[1593] *Demokrat Karabük,* 26 Ağustos 1959, Sayı:84-1461, s.2. Konu ile ilgili ayrıca bkz. *Karabük Postası,* 26 Ağustos 1958, Sayı:558, s.1.
[1594] *Demokrat Karabük,* 7 Eylül 1959, Sayı:84-1470, s.3.

Kız Sanat Okulunun İş Okulu binasında ders yapması ihtimalinden endişe duymuşlardır. Müessesenin eski Mezunlar pavyonunu tahsis etmesi bu korkularını gidermiştir[1595]. Ancak basında 31 Ağustos 1959 Pazartesi günü, Akşam Kız Sanat Okulunun İş Okulunun bulunduğu İşçi Sarayının E blokun en üst katında açılacağı söylenmiştir[1596].

30 Eylül 1959 tarihli D. Karabük gazetesi *"Akşam kız sanat okulu"* başlığı altında iki sayfalık uzun bir yazı yayımlamıştır. Yazıda, Akşam Kız Sanat Okulunun İş Okuluna tahsis edilen İşçi Sarayının E blokun üst katına nakledilmiş olmasının veliler arasında hayli üzüntü yaratmış olduğunu gazetelerine yapılan müracaatlardan öğrendiklerini ifade etmişlerdir. Velilere göre, İş Okulunun çeşitli bölümlerinin, mezunlar yatakhanesinin, misafirhanenin ve konstrüksiyon bürosunun bulunduğu binada, Akşam Kız Sanat Okulu açılmasında mahzur olduğu belirtilmiştir[1597].

DP iktidarının askeri darbeyle devrilmesinden sonraki gelişmelere bakıldığında, Vilayet Daimî Encümeninin 15 Temmuz Cuma günkü toplantısında Yenice nahiyesinin Tır ve Saitler köy okullarının inşaatını ihale ettiği ve keyfiyeti müteahhide bildirdiği görülmüştür[1598]. Bunlardan Tır köyü okulunun ihalesi Müteahhit Muharrem Acar'a; Saitler köyünün ise Müteahhit Ahmet Yüksel'e verilmiştir[1599].

Karabük darbeden sonra iki kez öğrenci kalkışması ve üç kez mitinge sahne olmuştur. Bunlardan ilki Sanat Okulu mezunlarının cephesinden gelmiştir. DÇ Fabrikalarında çalışan sanat okulu mezunlarından 500'den fazla genç, 16 Ekim Pazar günü saat 15.00 sıralarında sessiz yürüyüşlerine İşçi Sarayı önünden başlayarak ellerinde bayraklar, dövizler, Cemal Gürsel, Atatürk ve Mithat Paşa'nın resimleri ile Adliye binasının önüne gelmişlerdir. Bu gençlerin derdi, mevcut yatakhanelerin bakımsız oluşuydu[1600].

[1595]*Demokrat Karabük,* 10 Temmuz 1959, Sayı:84-1421, s.1.
[1596]*Demokrat Karabük,* 31 Ağustos 1959, Sayı:84-1465, s.1.
[1597]Ayrıntılar için bkz. *Demokrat Karabük,* 30 Eylül 1959, Sayı:84-1487, s.1-2.
[1598]Bu inşaatlar Vilayete toplam 148.789 liraya mal olacağı belirtilmiştir. Detaylar için bkz. *Yeni Karabük,* 16 Temmuz 1960, Sayı:2114, s.1.
[1599]*"Köy okulları" Yeni Karabük,* 10 Ağustos 1960, Sayı:2135, s.1.
[1600]Dertlerini dönemin Kaymakamı Muzaffer Vural'a anlatmak istemişlerdir. Saat 17.00 sıralarında kaymakamın hala gelmemesi üzerine aralarında seçtikleri heyet, Adliye binasında beklemeye başlamış gençlerde sessizce İşçi Sarayına gitmişlerdir. Bkz. *Yeni Karabük,* 17 Ekim 1960, Sayı:2193, s.1.

Muzaffer Vural'a, Sanat Okulu mezunlarının pazar günkü sessiz yürüyüşü hakkında ne gibi işlem yapıldığı sorulmuştur. Vural, şimdilik bir işlem yapmadıklarını söylemiştir. Yine kendileriyle görüştüğünü ve idare heyeti ve diğerlerinin fabrikadan şikayetçi olduklarını söylediklerini ifade etmiştir. Ayrıca yattıkları yerleri gördüğünü ve tahkikata devam edildiğini belirtmiştir[1601].

Yeni Karabük gazetesi sahibi Seyit Tarık As'ın 19 Ekim 1960 Çarşamba günü bilhassa bu konu ile ilgili kaleme aldığı *"Gençlerle hasbihal"* adlı yazı yayımlanmıştır. Tarık As yazısında, gençlerin taşıdıkları dövizlerdeki ifadelerin kendilerine yakışmadığı ve bugünkü iyi şartlarında göz ardı edilmemesi gerektiği şu cümlelerle dile getirilmiştir: *"...Bu günkü şartlarımızın daha iyi olmasını, biz de sizin kadar arzu ederiz. Yalnız bunun temini uğruna gayret sarfederken bu günkü iyi şartların inkârı yoluna sapmamak lazımdır"*[1602].

İkincisi ise Akşam Tekniker Okulu öğrencilerinin talepleri kapsamında gelişmiştir. 21 Kasım Pazartesi günü saat 18.15'de okul kütüphanesinde toplanarak İstiklal marşını okuduktan sonra derslere girmemek üzerine dağılmışlardır. Öğrencilerin istekleri üç noktada birleşmiştir. Bunları şu şekilde sıralamak mümkündür: 1- lise dengi olan enstitüden sonra yapmış oldukları üç yıl eğitimin yüksek okullar ayarında tutulması 2- Gazi Eğitim Enstitüsünde iki sene eğitim alanların yüksek tahsil sayıldığı gibi tekniker okulları da aynı işlemin tatbik edilmesi 3-Tekniker mezunlarının durumları net şekilde açıklanmaması sebebiyle iş kollarındaki ücret ve sınıflarının belirtilemediğinden ne gibi ne menfaatleri olacağının bilinmemesi[1603]. Bu sebeple, arz edilmek istenen hususlar açıklanmadıkça derslere girmeyeceklerini bildirmişlerdir. Fakat 14 Aralık Çarşamba günü yapılan *"Şehrimiz tekniker okulu talebeleri boykota son verdi"* başlıklı haberde, tekniker öğrencilerinden İbrahim Avşar'ın açıklamalarında *"...derslere girmeye karar verilmiş olup, tabii olan haklarımız temsilcilerimiz tarafından ilgililer nezdinde müdafaa edilecektir..."* şeklinde durumu izah etmiştir. Sonuç itibarıyla 21 günden beri devam eden boykot, 13 Aralık Salı günü nihayete ermiş ve derslere başlanmıştır[1604].

[1601] *"Pazar günkü sessiz yürüyüş hakkında ilgililerle yaptığımız görüşme ve suallerimize aldığımız cevaplar"* başlıktaki detaylara bkz. *Yeni Karabük,* 18 Ekim 1960, Sayı:2194, s.1.
[1602] *Yeni Karabük,* 19 Ekim 1960, Sayı:2195, s.1.
[1603] *Yeni Karabük,* 22 Kasım 1960, Sayı:2224, s.1. *Karabük Postası,* 2 Aralık 1960, Sayı:1238, s.1.
[1604] *Yeni Karabük,* 14 Aralık 1960, Sayı:2242, s.1.

İlk miting hemen darbe ertesinde yaşanmıştır. Yeni Karabük gazetesi tarafından yayımlanan 2 Haziran 1960 tarihli ve 2079 sayılı nüshada *"Karabükteki üniversite ve diğer talebelerin hazırladığı Büyük Miting bugün saat dört buçuk'ta İşçi sarayı önünden başlayarak, istasyona gelinecek ve taksi durağı, cami altı yolunu takiben lisenin önündeki meydana gidilecektir"* şeklindeki başlıkla duyurulmuştur[1605].

Ertesi gün yine aynı gazeteden öğrendiğimize göre, miting saat 13.00'te başlamıştır. Karabük'te hazırlanan kafile, çeşitli vasıtalarla önce Safranbolu'ya gitmiş ve hükümet konağının önündeki meydanda toplanmıştır. Burada tam saat 14.00'te Safranbolu Kaymakamı Ahmet Süreyya Özgür[1606], Şube Başkanı Yarbay Enver Arsal gibi davetlilerin yer aldığı miting başlamıştır. İstanbul Hukuk Fakültesinden Saygın Koral'ın günün anlam ve önemine binaen yaptığı konuşma ve okunan şiirler vs.den sonra, kafile 15.30'da Karabük'e gelmek üzere yola çıkmıştır. Şehre varılmasının ardından istasyonda jipten alınan İnzibat Yüzbaşısı Fikri Aksoytürk, omuzlar üzerine alınmış ve şahsında ordu lehine büyük sevgi tezahüratı yapılarak üç yol ağzına kadar getirilmiştir. Sonra Yenişehir Camisi altından lisenin önündeki meydana gelinmiştir. Burada kafilenin başındaki Öğretmen Fevzi Bey'in bayrak taşıyarak yürümesinden en çok alkış toplayan hadiselerden biri olarak bahsedilmiştir.

Saat 16.45'te lise önündeki meydanda toplanılmıştır. Oluşan görüntüden, Karabük'te o zamana kadar görülmemiş bir kalabalığın göze çarptığı şeklinde söz edilmiştir. Ankara Hukuk öğrencilerinden ve bu mitingi düzenleyenlerden Süleyman Sürmen tarafından okunan Gençliğe Hitabe, gençleri büsbütün coşturmuştur. Sonra sırasıyla Ankara Fen Fakültesinden Gülden Özdemir, İstanbul Üniversitesinden Erdem Karaca, İstanbul Hukuk Fakültesinden Saygun Konak, Ankara Üniversitesinden ve aynı zamanda Yeni Karabük gazetesinin sahibi ve eski Belediye Başkanı Tarık As'ın kızı Yeşim As ve Edibe Karauğuz'un okudukları şiirler ve yaptıkları konuşmalardan sonra Süleyman Sürmen darbeyi *'27 Mayıs inkılabı'* diye övücü, yüceltici şekilde ifade ederek kitlelere seslenmiştir[1607].

[1605] *Yeni Karabük,* 2 Haziran 1960, Sayı:2079, s.1.

[1606] Daha sonra Afyon'un Çay ilçesi Kaymakamlığına tayin edilmiştir. Bkz. *Karabük Postası,* 8 Temmuz 1960, Sayı:1114, s.1.

[1607] *"Üniversite talebelerinin tertip ettikleri Büyük miting dün yapıldı" Yeni Karabük,* 3 Haziran 1960, Sayı:2080, s.1., Ayrıca *"Gençliğin Tertip Ettiği Miting dün Yapıldı"* başlığına da bkz. *Karabük Postası,* 3 Haziran 1960, Sayı:1090, s.1.

İkinci ve üçüncü miting ise 19 Aralık 1960 Pazartesi gece yarısı İskenderun'da Mustafa Kemal Atatürk'ün heykeline yapılan haince saldırıya yönelik düzenlenmiştir. Yurdun genelinde haklı tepkiler olduğu gibi, Karabük'te de benzerleri yaşanmıştır. Bu yönde 22-24 Aralık günleri iki büyük miting yapılmıştır. Bunlardan ilki Tekniker ve Sanat Okulu öğrencileri tarafından perşembe günü düzenlenmiştir. Saat 15.00'de başlayan miting için birçok döviz hazırlanmıştır. Ellerde bayraklar olduğu halde, önce DÇ Lisesine gidilmiş ve Atatürk büstünün önünde saygı duruşunda bulunulmuş ve gençlerin ateşli konuşmaları dinlenmiştir. Cumartesi günkü miting ise DÇ Lisesi tarafından tertiplenmiştir. Saat 11.00'de başlayan miting önce lise önündeki Atatürk büstü önünde tören yapılmış ve sonra öğrenciler ve öğretmenler hep beraber İstasyon Meydanına inmişlerdir. Orada da uzun ve hararetli konuşmalar yapan gençler, İskenderun'daki bu menfur hadiseyi lanetleyerek protesto etmişlerdir. Sonra Türkiye Cumhuriyeti'nin Ebedi Şefi Mustafa Kemal Atatürk'ün prensiplerine bağlılıklarını belirtmişlerdir[1608].

Demokrat Parti Dönemi'nde Karabük'te çok sayıda okul açılmıştır. Karabük'te tek bir ilkokul varken bu sayısı artırılmıştır. Şehrin pek çok köyüne ise okul inşa edilmiştir. Mesleki ve teknik okullar açılarak eğitim müesseseleri genişletilmiştir.

Karabük genelinde, yetişkin okur yazarlık oranının %95,33 olduğu göz önüne getirildiğinde, ülke genelinden %1,41 oranında geride olduğu görülür[1609] ancak yine de bu denli ilerlenmesindeki önemli adımlarından en azından birinin, Demokrat Parti Dönemi'nde açılan okullar ve kurslar ile girişilen *eğitim seferberliği* olduğu düşünülmektedir.

[1608] *"Atatürk'e uzanan eller kime ait olursa olsun kırılacaktır" Yeni Karabük,* 26 Aralık 1960, Sayı:2250, s.1., *"İskenderun'daki Atatürk heykeli dinamitle atıldı" Cumhuriyet,* 20 Aralık 1960, Sayı:13.070, s.1.
[1609] T.C. Karabük Valiliği, *"Karabük Eğitim Kültür",* http://www.karabuk.gov.tr/karabuk-egitim-kultur, Erişim Tarihi:30.09.2022.

5. SONUÇ

14 Mayıs 1950 yılı bilindiği gibi Türk Demokrasi tarihinde Beyaz Devrim olarak nitelendirilmektedir.*" Yeter! Söz Milletindir"* sloganı ile iktidara gelen Demokrat Parti ile birlikte 27 yıllık CHP iktidarı sona ermiş ve yeni bir dönem başlamıştır. Türk siyasetinde başlayan bu yeni dönem, basın hayatına da yansımış ve yurt genelinde olduğu gibi Karabük'te de bu süreç iktidarın destekleyici unsuru olarak kendisini göstermiştir. 1946 yılında doğan Demokrat Parti'nin basına özgürlük vaadi sunması, güven aşılaması sonrasında özellikle ilk dört yıllık döneminde oldukça toleranslı davranması ve çok partili hayatın getirdiği iktidar değişikliğiyle birlikte yaşanan heyecan, basın çalışmalarını da kamçılamış ve yayın artışını beraberinde getirmiştir.

Çalışmamızın değerlendirmesini gerek Demokrat Parti yanlısı ancak birbirine muhalif Demokrat Karabük ve Yeni Karabük gazetelerindeki gerek Ata Yolu, Müstakil gibi DP muhalifi yayınlarda yer alan haberler üzerinden yaptık. Diğer istifade ettiğimiz Karabük Postası ise bu gazetelere nazaran dengeli bir pozisyonda yer almıştır. Söz konusu yayınlardan Yeni Karabük, Karabük DP yapılanması içerisindeki hizipçi grubun sesi olmuşken 1955 yılı Demokrat Karabük gazetesinin ön plana çıktığı yılların başlangıcı olmuştur. Bunun en önemli sebebi de gazetenin sahibi olan Galip Fırat'ın, 1955'ten 1 Haziran 1960 yılına dek Belediye Başkanlığı görevini yürüten aynı zamanda gazetenin müessisi olan Fevzi Fırat'ın kardeşi olmasından ileri gelen imtiyazda aranmalıdır.

O dönem genellikle Karabük'teki gazetelerin yayın amacı *"pastadan ne kadar fazla dilim alabilirim"* mantığıyla örtüşmekteydi. Tarık As'ı temsil eden Yeni Karabük gazetesinin Karabük'te DP oluşumunun bozulduğu iddiasına karşılık, bu husus Demokrat Karabük gazetesi açısından, iktidar partisine karşı toz kondurmama biçiminde bir tepki ile yayın yapma biçiminde kendini göstermiştir. Yine darbeye yakın ve askeri müdahaleden sonraki günlerde mevcut belediyenin yaptığı yolsuzlukların ve kayırmaların Yeni Karabük gazetesi tarafından sürekli gündeme getirilmesi aynı zamanda vesayetin övgülere mazhar şekilde dile getirilmesi, yeni düzenin basınını dizayn etmeye yönelik çabalar olarak ele alınmalıdır.

Bu olumsuz eleştirilerden yola çıkarak Karabük basınının şehrin ihtiyaçlarına karşı tümden sessiz kaldığı gibi bir sonuca da kesinlikle varılmamalıdır. Çünkü yerel basının ait olduğu şehrin sesi olması gerektiği misyonu penceresinden bir değerlendirme yapacak olursak bu sefer ilkokul yetersizliği, lisenin olmayışı, iş okulu konusunda bir süre adım atılmaması, iş üniversitesinin açılmaması gibi eğitim, tek parti iktidarı döneminde yaptırılan hastanenin yetersiz oluşu nedeniyle yeni bir hastane ihtiyacının ivedilikle çözülmesi gerektiği gibi sağlık konusunda, Karabük'ün ilçe olmasının doğal bir ihtiyacın getirisi olduğu açısından duyarlı davranılması, şehrin var olan hükümet konağı eksikliğinin defalarca satırlarda vurgulanması, fabrikanın daha sağlıklı bir yapıya kavuşması adına rasyonel temellere oturtulması üzerine yorum getirilip dönemin başbakanına kadar seslenilmesi gibi pek çok talebin yetkili mercilerin dikkatine sunulması ve taleplerin karşılığının alınması gibi noktalarda, gereken refleksi göstermiş olması itibarıyla pay sahibi olduğu açıkça görülecektir.

Siyaset açısından değerlendirilecek olursa dönemin gazetelerinin önemli olanlarından büyük bir çoğunluğunun ağırlık merkezinin sağ cenahta birleşmiş olması, Karabük'ün bir işçi kenti olmasına tezat oluşturmasına aracı olacak şekilde, oylar büyük bir çoğunlukla sağ ve kentin siyasi yaşamının yapılandırılmasındaki etkenlerinden biri olmuştur. Bunun önemli sebeplerinden biri kamuoyu oluşturmadaki rolünü yadsıyamayacağımız yerel basının manipülasyon gücünde yatmaktadır. Çünkü Karabük sakininin oy verme hususunda Demokrat Partiye yönlendirilmesi ve karşılığının alınmış olması bu kuvveti fazlasıyla hissettirmektedir. Ayrıca ilerleyen yıllardaki genel seçimlerdeki oy sonuçlarının Karabük'te Türkiye geneline göre çoğunlukla sağ partilerin daha fazla rağbet görmesi bize, o günlerden gelen düşünsel mirasın projeksiyonunu sunmaktadır.

1950-1960 yılları Karabük'ün sosyal ve kültürel yaşamında oldukça heyecanlı, renkli ve hareketli hayata sahne olmuştur. Açılan yeni lokaller, kulüpler, stadyum ve sinemalarda düzenlenen konserler, eğlence geceleri, tiyatrolar, vs., sergilerle birlikte pek çok sosyo-kültürel faaliyetler de buna tanık olmamızı sağlamaktadır. Fakat bu pozitif tablonun negatif kısmı, kuşkusuz lokallerdeki sosyal ayrımcılıkta göze çarpmaktadır. Karabük'te sosyal oluşumun İngilizler tarafından kurulan Jokey Kulüple başladığından ve sonraki yıllarda da kurulan kulüplerde buradaki içe dönük,

seçkinci zihniyetin bir çeşit kalıtımsal olarak aktarılmıştır. Basın bu dışa kapalılığa, tabakalaşmanın sonucu olarak ortaya çıkan *'şehirli bilincinin'* sosyolojik olarak dumura uğratılmasına karşı hiçbir zaman olumlu ya da olumsuz görüş beyan etmemiştir. Bunda belki üzerinde durulması gereken bu *'marazi'* durumun fark edilememesi, önemsenmemesi ya da daha da vahimi normal karşılanması neden olmuş olabilir. Ancak her ne olursa olsun ortada duran bir gerçek var ki o da şehir benliğinin oluşumunda rol üstlenen, onun hafıza kartı olan, insanlara aidiyet duygusunu aşılama hususundaki görevleri bakımından, dönemin Karabük basınının işlevini yerine getiremediğidir. Kim bilir eğer gazeteler bu kronik davranışlar ile teşekkül eden kulüplere daha o zamanlardan temas etmiş olsaydı belki bugünde hala şehrin güncel sorunlarından birini teşkil eden bu anlayışın, ters istikamete çevrilmesine yardımcı olabilirdi. Fakat bu fırsat o gün için, bugün içinde kaçırılmıştır.

Şehrin ekonomik yaşamı ise vergi tahsilatından çıkan rakamlara, bankalaşma sürecinin başlamasına, açılan çok sayıda yeni haddehaneler ile fabrika tevziat çalışmalarına vs. bakıldığında, Demokrat Parti iktidarının *'liberal ekonomi'* anlayışının kentte oldukça başarılı şekilde uygulandığına yönelik, iz düşümle karşılaşılmaktadır. Ayrıca 1937'de Karabük CHP tarafından ilk ağır sanayi kenti olarak kurulmuş, 1950-1960 DP yıllarında bu büyük sanayi kimliğinin yanına küçük sanayi portföyünü de katmayı başarmıştır. Tafsilat rakamlarının partinin iktidarının son dönemlerinde dahi artarak sürmesi, fabrikanın eklenen yeni üniteler ile desteklenmesi karşılığında üretimini ve gelirlerini büyük çoğunlukla artırarak cevap vermesi, yine işletmenin ABD basını nezdinde iltifatlara mazhar olması, Marshall yardımının da payına işaret eder. Ancak şunu hatırlamalıyız ki Marshall yardımından yararlanma hususunda ilk adım 1948 yılının ikinci yarısında yani CHP iktidarı Dönemi'nde atılmıştır. Mayıs 1950 yılına kadar iktidarda olan parti gelen bu maddi yardımlardan işletmeye ikinci yüksek fırını işletmeye kazandırmış ve sonraki yıllarda da bunun meyvelerinin DP iktidarı tarafından toplanmaya devam edilmesiyle beraber yapılan yatırımlarda Karabük'ün de göz ardı edilmediği görülmektedir.

Söz konusu araştırmamızda literatürdeki çalışmalarda 1950-1960 yıllarının Karabük basını üzerinden okunması ve incelenmesi açısından önemli bir boşluğun olduğu fark edilmiş ve bu ihtiyaca cevap verme istemiyle çıkılan yolda önemli bilgilere

ulaşılmıştır. Fakat yine de hiçbir çalışma eksiksiz olarak nitelendirilemez. İlerleyen yıllarda yapılacak yeni çalışmalar da bu eksiklikleri gidermek için olmalıdır. Bu çalışma, Türkiye'nin çok partili hayata geçişiyle birlikte yaşanan ilk iktidar değişikliği sonrası on yıllık Karabük'teki hemen her açıdan yansımalarının *'röntgeni',* sonraki çalışmalara da başvuru özelliği taşımasıyla birlikte *'ezberleri bozacak'* türden çok sayıda yeni bilgileri de içermektedir.

Son olarak dönemin gazetelerinin birkaçı harici daha çok iktidara yakın olması gerçeğinden hareketle tamamen tarafsız bir yayın politikası izlediklerini düşünmediğimizden bahsetmeliyiz. Bu yüzden bu liberalleşme döneminin daha da iyi anlaşılabilmesi için, genel mahiyette yapılacak diğer akademik araştırmalarla mukayesesinin yapılmasını gerekli görmekteyiz.

KAYNAKÇA

A. ARŞİV KAYNAKLARI

Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü (BDAGM). *Hicri 937 Miladi 1530 Yılı Muhasebe-i Vilayet-i Anadolu Defteri*.

Devlet Arşivleri Başkanlığı Arşivi (DABCA). Karabük Demir ve Çelik özel Okulunun Millî Eğitim Bakanlığına devredilmesine ilişkin 25 Şubat 1954 tarihli belge.

Devlet Arşivleri Başkanlığı Arşivi (DABCA). Karabük Kaymakamı Celal Öziç'in Bakanlık emrine alınmasına dair 30 Mayıs 1963 tarihli belge.

Devlet Arşivleri Başkanlığı Cumhuriyet Arşivi (DABCA). 12 Askeri Lise mezununun asteğmenliğe terfii ile ilgili 16 Mayıs 1935 tarihli belge.

Devlet Arşivleri Başkanlığı Cumhuriyet Arşivi (DABCA). 13 Nisan 1960 tarihli Bakanlar

Devlet Arşivleri Başkanlığı Cumhuriyet Arşivi (DABCA). 16.12.1938 tarihli belge.

Devlet Arşivleri Başkanlığı Cumhuriyet Arşivi (DABCA). 17.02.1938 tarihli Bakanlar Kurulu kararı.

Devlet Arşivleri Başkanlığı Cumhuriyet Arşivi (DABCA). 17.09.1937 tarihli Bakanlar Kurulu kararı.

Dvlet Arşivleri Başkanlığı Cumhuriyet Arşivi (DABCA). 19 Ocak 1955 tarihli belge.

Devlet Arşivleri Başkanlığı Cumhuriyet Arşivi (DABCA). 1950 Yılından İtibaren Karabük'te Yapılan İşlerin Listesi.

Devlet Arşivleri Başkanlığı Cumhuriyet Arşivi (DABCA). 21 Mayıs 1958 tarihli belge.

Devlet Arşivleri Başkanlığı Cumhuriyet Arşivi (DABCA). 24 Nisan 1951 tarihli Bakanlar Kurulu kararı.

Devlet Arşivleri Başkanlığı Cumhuriyet Arşivi (DABCA). 24 Nisan 1951 tarihli Bakanlar Kurulu kararı.

Devlet Arşivleri Başkanlığı Cumhuriyet Arşivi (DABCA). 30 Ekim 1957 tarihli belge.

Devlet Arşivleri Başkanlığı Cumhuriyet Arşivi (DABCA). 30.12.1936 tarihli kararname.

Devlet Arşivleri Başkanlığı Cumhuriyet Arşivi (DABCA). 31.12.1938 tarihli karar.

Devlet Arşivleri Başkanlığı Cumhuriyet Arşivi (DABCA). 5 Haziran 1956 tarihli Bakanlar Kurulu kararı.

Devlet Arşivleri Başkanlığı Cumhuriyet Arşivi (DABCA). 9 Şubat 1954 tarihli İcra Vekilleri Heyetinin kararı.

Devlet Arşivleri Başkanlığı Cumhuriyet Arşivi (DABCA). Filyos istasyonu ile Balıkısık arasındaki 70 kilometrelik bölümün 1 Temmuz 1930'da hizmete açıldığına dair 9 Temmuz 1930 tarihli belge.

Devlet Arşivleri Başkanlığı Cumhuriyet Arşivi (DABCA). H.A. Brassert'in demir-çelik ile benzin endüstrisi tesisleri kurma teklifinin Sümerbank'a verildiğine ilişkin 23 Kasım 1935 tarihli belge.

Devlet Arşivleri Başkanlığı Cumhuriyet Arşivi (DABCA). Himaye-i Etfal Cemiyeti Karabük Şubesi'nin, Başbakan Dr. Refik Saydam'a tebrik telgrafnamesi 4 Aralık 1939 tarihli belge.

Devlet Arşivleri Başkanlığı Cumhuriyet Arşivi (DABCA). Karabük ve Safranbolu'da meydana gelen depremin yol açtığı hasara dair 21 Şubat 1944 tarihli belge.

Devlet Arşivleri Başkanlığı Cumhuriyet Arşivi (DABCA). Kırıkkale Çelik Döküm ve Haddehanesi Müdürü olup Türkiye Demir ve Çelik Kurumu Müdürü bulunan Harp Sanayii Alb. Muhittin Erkan'ın istifasının kabulüne ilişkin 25 Aralık 1946 tarihli belge.

Devlet Arşivleri Başkanlığı Cumhuriyet Arşivi (DABCA). Makine Kimya Endüstrisi Kurumu Yönetim Kurulu İşletmeler Vekaleti Üyeliği'ne Kimya Mühendisi Aziz Aksu'nun tayinine ilişkin 30 Mart 1954 tarihli belge.

Devlet Arşivleri Başkanlığı Cumhuriyet Arşivi (DABCA). Muhittin Erkan'ın Türkiye Demir-Çelik fabrikaları Kurumunun Müdürlük görevinde vekaleten çalıştırılmasına dair 15 Mayıs 1946 tarihli belge.

Devlet Arşivleri Başkanlığı Cumhuriyet Arşivi (DABCA). Safranbolu ilçesi merkez nahiyesine bağlı Arıcak ve Öylebeli köylerinin Aktaş nahiyesine bağlanması ile nahiye merkezinin Karabük'e nakli hususuna ilişkin 5 Ocak 1940 tarihli kararname.

Devlet Arşivleri Başkanlığı Cumhuriyet Arşivi (DABCA). Türkiye Demir-Çelik İşletmelerinin itibari sermayesinin 400 milyon liraya çıkarılmasına yönelik 24 Ağustos 1960 tarihli Bakanlar Kurulu kararı.

Devlet Arşivleri Başkanlığı Cumhuriyet Arşivi (DABCA). Türkiye Demir ve Çelik İşletmesi Umum Müdürlüğü'ne Aziz Aksu'nun, Teknik Umum Müdür Muavinliği'ne de Ali Çimen'in tayinlerine ilişkin 18 Haziran 1955 tarihli belge.

Devlet Arşivleri Başkanlığı Cumhuriyet Arşivi (DABCA). Türkiye Demir ve Çelik İşletmesi Yönetim Kurulu Başkanlığına Yüksek Mühendis Bekir Vehbi Ergene'nin, İşletmeler Vekaleti Üyeliğine de Yüksek Mühendis Celal İmre ile Cemal Gönenç'in tayinlerine ilişkin 1 Temmuz 1955 tarihli belge.

Devlet Arşivleri Başkanlığı Cumhuriyet Arşivi (DABCA). Türkiye Demir ve Çelik İşletmeleri Genel Müdürlüğüne Ali Ulubay'ın tayiniyle ilgili 29 Eylül 1961 tarihli belge.

Devlet Arşivleri Başkanlığı Cumhuriyet Arşivi (DABCA). Yüksek Mühendis Cevat Süberk'in sağlık sebebiyle emekliye sevkine dair 17 Ağustos 1947 tarihli belge.

Devlet Arşivleri Başkanlığı Osmanlı Arşivi (DABOA). 12 Haziran 1320 tarihli belge. Kurulu kararı.

B- RESMİ YAYINLAR

Atama Kararı, *T.C. Resmî Gazete,* Sayı:21707, 23 Eylül 1993.

Atama Kararları, *T.C. Resmî Gazete,* Sayı:17083, 22 Ağustos 1980.

Demir Sanayinin Tesisine Dair Kanun, *T.C. Resm-i Ceride,* Sayı:334, 29 Mart 1926.

Düstur, Tertip:5, Cilt:22.

İş Kanunu, *T.C. Resmî Gazete,* Sayı:3330, 15 Haziran 1936.

İşçi ve İşveren Sendikaları ve Sendika Birlikleri Hakkında, *T.C. Resmî Gazete,* Sayı:6542, 26 Şubat 1947.

Kanunlar, *T.C. Resmî gazete,* Sayı:18040, 7 Mayıs 1983.

Millet Meclisi Tutanak Dergisi

Tayinler, *T.C. Resmî Gazete,* Sayı:10562, 27 Temmuz 1960.

TBMM Tutanak Dergisi

TBMM Zabıt Ceridesi

Türkiye Demir ve Çelik İşletmeleri Kanunu, *T.C. Resmî Gazete,* Sayı:9011, 21 Mayıs 1955.

Yeniden 22 Kaza Kurulması Hakkında Kanun, *T.C. Resmî Gazete,* Sayı: 8349, 3 Mart 1953.

C- ANSİKLOPEDİ

DİA, "FAYSAL I", Müellif: Mustafa Bilge, Cilt:12, İstanbul 1995.

DİA, "KARABÜK", Müellif: Metin Tuncel, Cilt:24, İstanbul 2001.

DİA, "SAFRANBOLU", Müellif: Feridun Emecen, Cilt:35, İstanbul 2008.

D- KİTAPLAR

AĞIRGAN, M. (Haz.), *Edirne Sevdalısı Mehmet İlhami Ertem,* Edirne Yerel Tarih Panel Grubu, Edirne Ticaret Borsası, Ege Basım, Edirne Ocak 2009.

AKŞİN, S., *Kısa Türkiye Tarihi,* Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, 23.Basım, İstanbul Eylül 2017.

AKYÜZ, Y., *Türk Eğitim Tarihi M.Ö.1000-M.S.2015*, Pegem Akademi, 28.Baskı, Ankara Eylül 2015.

ALTUNKAYA, B. (Ed.), *Karabük 1999 Yıllığı,* Karabük Valiliği İl Kültür Müdürlüğü, TŞOF Plaka Matbaa, Ankara 1999.

Atatürk Araştırma Merkezi, *Türk Basın Tarihi,* Haz. Merve Uğur, ATAM Yayınları, Cilt:1, Ankara 2018.

AYNAGÖZ, H., *Karabük ve Çevresi*, Özer Matbaası, Karabük 1959.

BARLAS, U., *Karabük İli Bulak ve Cumayanı Köylerinde Prof. Dr. Ekrem Kadri Unat Yönetiminde Yapılan Mikrobiyolojik ve Sosyolojik Çalışmalar*, Hilmi Barlas Eğitim Vakfı, Piya Matbaa, 1. Baskı, İstanbul Şubat 2010.

BÜYÜKTOLU, R., *Milletvekili Genel Seçimlerinde DP'nin Seçim Propagandaları (1946-1957),* Atatürk Araştırma Merkezi Başkanlığı, Ankara 2021.

CİN, Y., (Ed.), *Şehrimiz Karabük,* Karabük İl Milli Eğitim Müdürlüğü, y.y. Eylül 2019, s.75.

Cumhuriyetçi Millet Partisi, *Ana Nizamname ve Program,* Yeni Matbaa, Ankara 1954.

ÇAKIR, H., *Gazeteciliğe Giriş,* Dizgi Ofset, 1. Baskı, Konya Şubat 2007.

ÇAYLAK, A., *İktidar Muhalefet İlişkileri Bağlamında Türkiye'nin Siyasal Hayatında Osman Bölükbaşı ve Siyasal Hareketi,* Atatürk Araştırma Merkezi, Ankara 2010.

Çelen Kurumsal Gayrimenkul Değerleme ve Danışmanlık A.Ş., *Karabük, Zonguldak, Bartın Sabit Varlık Değerleme Raporu Gayrimenkuller,* İstanbul Ocak 2016.

DEMİREL, T., *Adalet Partisi İdeoloji ve Politika,* İletişim Yayınları, 1. Baskı, İstanbul 2004.

Demokrat Parti Programı 1946, TBMM Kütüphanesi, Ankara 1946.

EREN, N., TANRITANIR, N. (Haz.), *Cumhuriyet ve Sağlık,* Türk Tabipleri Birliği Merkez Konseyi, Ankara Aralık 1998.

Fevzi Çakmak Ortaokulu Stratejik Plan Hazırlama Ekibi (Haz.), *"2015-2019 Stratejik Plan",* T.C. Karabük Valiliği Karabük İl Milli Eğitim Müdürlüğü Fevzi Çakmak Ortaokulu ve Fevzi Çakmak İmam Hatip Ortaokulu, Karabük 2015.

FINDIKLIOĞLU, Z. F., *Kuruluşunun XXV. Yılında Karabük*, İstanbul 1963.

GEZGİN, S. (Ed.), *Türkiye'de Yerel Basın,* İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi, İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Yayınları, İstanbul 2007.

KALYONCU, H., *Cumhuriyet Kenti Karabük*, Karabük Belediyesi Kültür Yayınları, İstanbul Ekim 2007.

KALYONCU, H., *Eğitim ve Karabük – Eğitim ve Kültür Bülteni-*, Açı Özel Öğretim Kursu (Haz.), *Bir Eğitim Kenti Karabük,* Açı Dershanesi, Karabük Eylül 2021.

KALYONCU, H., *Tarih İçinde Safranbolu*, Safranbolu Belediyesi Kültür Hizmeti, 2010.

KALYONCU, H., *Zaman, Mekân ve Anılarla Karabük*, Kardemir, 1. Baskı, Mart 2016.

Karabük Belediyesi 3 Nisan Kutlama Komitesi, *Karabük 85,* Ufuk Matbaası, İstanbul 1985.

KARACAKAYA, R., YÜCEDAĞ, İ., Yılmaz, N., *Arşiv Belgelerinde Karabük*, T.C. Karabük Valiliği, İstanbul 2013.

KARAOĞUZ, D., *Bir Zamanlar Zonguldak*..., Çaycuma Belediyesi Kent Kültürü Yayınları Dizisi, Sinerji Matbaa, Ankara Ağustos 2017.

KARATAY, A., *Demir Çelik Karabük Bir İşçi Kentinin Hikayesi,* İletişim Yayınları, 1. Baskı, İstanbul 2018.

KARPAT, K., *Kısa Türkiye Tarihi 1800-2012,* Timaş Yayınları, 7. Baskı, İstanbul Kasım 2017.

KÜTÜKÇÜOĞLU, M., *Türkiye'nin İlk Ağır Sanayi Kenti Karabük,* Karabük Valiliği Yayınları, 1. Baskı, Ankara Mart 2012.

Milli İktisat ve Tasarruf Cemiyeti, *1930 Sanayi Kongresi Raporla-Kararlar-Zabıtlar,* Umum Merkezi, Ankara 22 Nisan 1930.

NEZİROĞLU, İ., YILMAZ, T. (Haz.), TBMM, *Hükümetler- Programları ve Genel Kurul Görüşmeleri*, Cilt:2, TBMM Basımevi, Ankara Ekim 2013.

Sağlık Bakanlığı Tedavi Hizmetleri Genel Müdürlüğü, *80. Yılda Tedavi Hizmetleri (1923-2003),* Ankara 2004.

SANLI, F., S., *Cumhuriyetçi Köylü Millet Partisi'nden Milliyetçi Hareket Partisi'ne-Tarihi Süreç, İdeoloji ve Politika (1960-1969)*, Ötüken Yayınları, İstanbul 2019.

ŞEYHOĞLU, N., *Karabük 1972,* Özer Matbaası, Yıl:2, Karabük 1972.

TANSÜ, Y., E. (Ed.), *Türkçü Neşriyatın Etkili Bir Örneği:" Doğu Dergisi" Bibliyografyası,* İKSAD Yayınevi, Ankara 2021.

T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü, *Dünden Bugüne Başbakanlık (1920-2014)*, 2.Baskı, Ankara 2014.

T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü, *Osmanlı Yer Adları*, Haz: Tahir Sezen, Ankara 2017.

T.C. Başbakanlık İstatistik Genel Direktörlüğü, *Genel Nüfus Sayımı,* Hüsnü Tabiat Basımevi, Cilt:59, Say:75, İstanbul 1937.

T.C. Başbakanlık İstatistik Genel Müdürlüğü, *21 Ekim 1945 Genel Nüfus Sayımı,* Cilt:65, Sayı:286, Ankara Aralık 1950.

T.C. Sağlık Bakanlığı, *Stratejik Plan 2010-2014,* T.C. Sağlık Bakanlığı Yayın No:788, Ankara.

T.C. Zonguldak Valiliği İl Afet ve Acil Durum Müdürlüğü, *İRAP İl Afet Risk Azaltma Planı,* Zonguldak 2021.

TEZEL, Y., S., *Cumhuriyet Döneminin İktisadi Tarihi (1923-1950),* Yurt Yayınları, Ankara 1982.

ÜLGEN, C., *Türkiye Cumhuriyeti Anayasası,* (Ed.) Beta Basım Yayım Dağıtım A.Ş., 20. Baskı, İstanbul Eylül 2019.

YASA, İ., Diğerleri (Haz.), *Şehirlerin Gelişmesi ve Sosyal Programlar Adana ve Karabük Şehirleri Hakkında Bir Araştırma,* Türkiye ve Orta Doğu Amme İdaresi Enstitüsü, Ankara 1958.

YILDIRIM, S., ZEYNEL B., K. (Ed.), TBMM Genel Sekreterliği Basın ve Halkla İlişkiler Müdürlüğü, *TBMM ALBÜMÜ 1920-2010 (1983-2010),* 3. Cilt, Gökçe Ofset, Ankara Nisan-Haziran 2010.

YÜCEL, F. (Der.), *Cumhuriyet Türkiye'sinin Sanayileşmede İlk Önemli Adımı Birinci Beş Yıllık Sanayi Planı 1934-1938,* TMMOB Elektrik Mühendisleri Odası, TMMOB Elektrik Mühendisleri Odası, 1. Baskı, Ankara Aralık 2014.

D- MAKALELER

AĞAOĞLU, S., "Musahip Mustafa Paşa Vakfı", *Selçuk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi,* Yıl 2004, ss. 378-99.

ALAN, S., "Tanzimat Dönemi (1831-1876) Osmanlı Basını ve Vakayii Mısriyye", *Kastamonu İletişim Araştırmaları Dergisi,* Sayı 3, 2019, ss.46-56.

ALTINÖZ ÖZKAN, M., "Endüstri Kenti Karabük'ün Sosyal Yaşantısının Şekillenişinde Yenişehir Sineması'nın Rolü", *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi,* Cilt 4, Sayı 1, 2015, ss.83-99.

ARSLAN, R., "1957 Fethiye Depremi ve Bölgeye Etkileri", *Turkish Studies,* Cilt 12, Sayı 35, Ankara 2017, ss.33-47.

AYDIN, H., "Cemiyet-i Matbuat-ı Osmaniye: Kuruluşu ve Basında Tartışmalar", *Türkiyat Araştırmaları Dergisi,* Sayı 27, 2010, ss.553-69.

AYDIN, M., B., "Karabük'te Fabrikanın Kuruluşu ve İlk İşçiler: 1940'lı Yıllarda Çeltik Tarlasından Sanayi Kentine Dönüşüm", *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi,* Sayı 65, Şubat 2018, ss.265-83.

BODUR YÜCEL, M., "Sendika ve Grev Hakkının Mündemiçliği Sorunu-Kavala Grevi Örneği", *Akademik Hassasiyetler,* Cilt 6, Sayı 12, 2019, ss.203-22.

ÇABUK, S., "Cumhuriyet'in Yeni Kenti Karabük'ün 1937-1988 Dönemi Mekânsal Gelişimi ve Şehir Planları", *Karabük Üniversitesi SBE Dergisi,* Özel Sayı 2, 2016, ss.20-39.

ÇAKMAK, D., "Türk Siyasal Yaşamında Bir Muhalefet Partisi Örneği: Hürriyet Partisi (1955-1958)", *Gazi Akademik Bakış,* Cilt 2, Sayı 3, 2008, ss.153-86.

ÇEHRELİ, A., "Türkiye Demir ve Çelik İşletmelerinde İşçi- İşveren Münasebetleri", *Sosyal Siyaset Konferansları Dergisi,* Sayı 17, 1966, ss.137-50.

DASHTİ, Z., "Zahir Şah Dönemi Afganistan-Türkiye İlişkileri (1933-1973)", *Anasay Dergisi,* Yıl 5, Sayı 17, Ağustos 2021, ss.125-52.

DEMİR F., "Sendikaların Kuruluşu ve İşleyişi", *Çalışma ve Toplum Dergisi,* Cilt 4, Sayı 39, 2013, ss.17-42.

DEMİRTOLA, H., ATİLLA, A., "Türkiye'de Cumhuriyet'ten Bugüne Merkezi Sağlık Yöneticileri", *Uluslararası Sağlık Yönetimi ve Stratejileri Araştırma Dergisi,* Cilt 1, Sayı 2, 2015, ss.1-17.

DOĞANER, Y., "Hürriyet ve Modernleşme Enstrümanı Olarak Osmanlı'da Basın", *Edebiyat Fakültesi Dergisi,* Cilt 29, Sayı 1, Haziran 2012, ss.109-21.

ENGİN, F., "Cumhuriyet'in Demir-Çelik Politikalarının Oluşmasında Karabük Demir Çelik ve Ereğli Demir Çelik'in Yeri", *MMO,* ss.1-4.

ES, M., ATEŞ, H., "Kent Yönetimi, Kentlileşme ve Göç: Sorunlar ve Çözüm Önerileri", *Sosyal Siyaset Konferansları Dergisi,* Sayı 48, 2004, ss.205-48.

GEÇİKLİ, R., M., "Demokrat Parti Dönemi Yükseköğretim Politikası ve 1956 Tarihli Rapor", *Atatürk Dergisi,* Cilt 10, Sayı 2, 2021, ss.141-70.

GÜMÜŞÇÜ, O., "Osmanlı'dan Cumhuriyet'e Geçiş ve Cumhuriyetin İlk Yıllarında Türkiye Halk Sağlığı", *Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi,* Cilt 19, Sayı 55, 2003, ss.125-46.

KAPAKLI, K., "Başlangıçtan Bugüne Urfa Basını", *Marmara İletişim Dergisi,* Cilt 10, Sayı 10, ss. 243-55.

KESSLER G., "Zonguldak ve Karabük'teki Çalışma Şartları", *Sosyal Siyaset Konferansları Dergisi,* Sayı 2, 2012, ss.7-33.

KURTKAN, A., "Karabük'ün Çalışma Müessesesi ve Sosyal Şartları", *Sosyoloji Konferansları,* Sayı 2, 1961, ss.73-87.

MAHİROĞULLARI, A., "Osmanlı Döneminde Kurulan İki İşçi Cemiyeti (Tütün Amelesi Saadet Cemiyeti, İzmir Elbise Amelesi Cemiyeti)", *Çalışma ve Toplum Dergisi,* Cilt 3, 2015, ss.11-24.

ÖZTÜRKCİ, A., "Soğuk Savaş'ın 1950'li Yıllarda Orta Doğu'da Yaşanan Askeri Darbelere Etkileri", *Çağdaş Türkiye Tarihi Araştırmaları Dergisi,* Cilt 17, Sayı 34, 2017, ss.373-94.

SAYGI, T., "Irak Kralı Faysal'ın Atatürk'ü Ziyareti ve Oluşturduğu Yankılar", *Yalova Sosyal Bilimler Dergisi,* Cilt 7, Sayı 15, 2017, ss.211-23.

TAMZOK, N., "Osmanlı İmparatorluğu'nun Son Döneminden Çok Partili Döneme Madencilik Politikaları 1861-1948", *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi,* Cilt 63, Sayı 4, 2008, s.179-204.

TANGÜLÜ, Z., "Demokrat Parti Dönemi Eğitim Politikaları (1950-1960)", *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi,* Cilt:10, Sayı:2, Bahar 2012, ss.389-410.

TOPÇU İ., "Demokrat Parti Dönemi Kars'ta Sağlık Hizmetlerinde Yaşanan Gelişmeler", *Opus Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi,* Cilt 11, Sayı 18, Haziran 2019, ss.2555-78.

TURP, M., "Türkiye-Japonya Arasında Diplomatik İlişkilerin Yeniden Tesisi ve Siyasi-İktisadi İlişkiler (1951-1960)", *Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi,* Sayı 69, Erzurum Eylül 2020, ss. 653-69.

TÜMERTEKİN, E., "Karabük'ün Kuruluşu", *Sosyoloji Konferansları,* Sayı 3, 1962, ss.104-09.

ULUSOY, B., "Millî Mücadele, Propaganda, Atatürk ve Basın", *İletişim Fakültesi Dergisi,* Sayı 20, 2004, ss.55-64.

YAŞAR, S., "Karabük'ün İlk Yayını: Karabük Dergisi", *Turkish Studies,* Cilt 6, Sayı 3, Yaz 2011, ss.1287-98.

YILDIZ, N., "Demokrat Parti İktidarı (1950-1960) ve Basın", *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi,* Cilt 51, Sayı 1, 1996, ss. 481-505.

YİRSUTİMUR, D., "Zonguldak İl Merkezi Gazeteleri (1923-1960)", *Researcher: Social Science Studies*, Cilt 6, Sayı 2, 2018, s.65-97.

YURTOĞLU, N., "Cumhuriyet Döneminin En Önemli Ağır Sanayi Hamlesi: Karabük Demir ve Çelik Fabrikası (1939-1960)", *ATAM Dergisi*, Cilt 33, Sayı 96, 2017, s.155-204.

ZELEF, M., H., "Ankara'da Elçiliklerin İnşa Sürecinde Az Bilinen Bir Aktör: Jacques Aggiman", *Ankara Araştırmaları Dergisi,* Cilt 5, Sayı 2, Ankara Aralık 2017, ss.161-96.

E- SÖZLÜKLER

YILDIZ, M., *Fransızca-Türkçe Sözlük,* y.y. 1997.

F- SÜRELİ YAYINLAR

The Birmingham Post & Gazette

The Financial Times

The New York Times

Dergi

Altın Safran

Demir ve Çelik

İller ve Belediyeler Dergisi

Karabük

Karabük Mecmuası

Türk İdare Dergisi

Ulusal Gazeteler

Akşam

Cumhuriyet

İkdam Sabah Postası

Kadın Gazetesi

Kurun

Milliyet

Son Posta

Tan

Ulus

Vatan

Zafer

Yerel Gazeteler ve Ekler

Anadolu

Ata Yolu

Baklava Gecesi

Ceride-i Tıb

Demokrat Karabük

Demokrat Zonguldak

Genç Kalemler

İş Yolu

Kabak

Karabük Postası

Kiraz

Müstakil

Okul Sesi- Atatürk İlkokulu

Okul Sesi- Demir Çelik ve Yenişehir İlkokulları

Safranbolu Karabük

Yeni Asır

Yeni Karabük

I. TEZLER

ARSLAN, B., *1251-1258 Yıllarına Ait 2124 Numaralı Safranbolu Şer'iyye Sicilinin Transkripsiyonu,* Karabük Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Karabük Mayıs 2016, 201 s.

ARSLAN, E., *Türkiye'de Yerel Basının Kentleşme Süreci İçindeki Yeri ve Önemi,* Anadolu Üniversitesi SBE, Yüksek Lisans Tezi, Eskişehir 1997, 219 s.

AYHAN, İ., *Demokrat Parti Dönemi'nde Türkiye'yi Ziyaret Eden Devlet Başkanları ve Bu Ziyaretlerin Türk Basınına Yansımaları,* Dicle Üniversitesi SBE Tarih A.B.D. Türkiye Cumhuriyeti Tarihi Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Diyarbakır 2014, 231 s.

BELİNDİR, F., *Yenice-Gönen Fay Zonu'nun Neotektonik Özellikleri ve Paleosismolojisi (KB Anadolu, Türkiye),* Hacettepe Üniversitesi Jeoloji Mühendisliği A.B.D., Doktora Tezi, Ankara 2008, 270 s.

CEBECİK, H., *Türkiye'nin Sanayileşme Sürecinde Ağır Sanayi Kuruluşu Olarak Karabük Demir ve ÇELİK Fabrikası 1937-1995,* Hacettepe Üniversitesi Atatürk İlke ve İnkılap Tarihi Enstitüsü Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi A.B.D., Yüksek Lisans Tezi, Ankara 2017, 121 s.

ÇİÇEK, M., *Cumhuriyetçi Köylü Millet Partisi ve Türk Siyasi Hayatındaki Yeri,* İstanbul Üniversitesi Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Enstitüsü Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2014, 244 s.

ERKÜN, S., *Karabük'ün Sosyal Monografisi*, T.C. İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi, Yayımlanmamış Doktora Tezi, İstanbul 1950, 116 s.

KAYA, S., *İdeoloji, Gündelik Yaşam Pratikleri ve Mekân Etkileşiminde Karabük Demir Çelik Fabrikaları Yerleşiminden Öğrendiklerimiz,* Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Mimarlık, Yüksek Lisans Tezi, Ankara Haziran 2011, 161 s.

KINSÜN, S., *Türkiye'de Yerel Basının Gelişimi, Sorunları ve Geleceğine Yönelik Öngörüler Bingöl Yerel Basın Örneği,* Marmara Üniversitesi SBE Gazetecilik Anabilim Dalı Medya Ekonomisi ve İşletmeciliği Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2019, 144 s.

KOYUNCU, İ., *Türkiye'de Basın İktidar İlişkileri*, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi SBE Türkiye Cumhuriyeti Tarihi Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Çanakkale 1997, 188 s.

METİNTAŞ, M., Y., *Refik Saydam'ın Yaşamı ve Kişiliği,* T.C. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türkiye Cumhuriyeti Tarihi Anabilim Dalı, Doktora Tezi, Ankara 2008, 395 s.

ÖZ, H., *Atatürk Döneminde Madencilik (1923-1938),* T.C. Ankara Üniversitesi Türk İnkılap Tarihi Enstitüsü, Doktora Tezi, Ankara 2018, 235 s.

ÖZCAN, D., *1957-1969 Arası (XI.XII.XIII. Dönem) TBMM Nevşehir Milletvekilleri ve Faaliyetleri,* Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Nevşehir Şubat 2016, 473 s.

TAŞ, K., Z., *Tapu Tahrir Defterlerine Göre 16.YÜZYILDA BOLU SANCAĞI,* Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih (Genel Türk Tarihi) Anabilim Dalı, Doktora Tezi, Ankara 1993, 272 s.

TUNÇAY, B., *Demokrat Parti Dönemi Sağlık Politikaları,* Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi SBE Tarih A.B.D., Yüksek Lisans Tezi, Bilecik 2019, 143 s.

ULUSOY EVLEKOĞLU, N., *Karabük-Yenişehir'de Modern Yapı Üretim Sürecinde Mimar/Arkitekt Dergisinin Rolü,* Karabük Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Mimarlık Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Karabük Ağustos 2022, 227 s.

VURAL, A., *Bir İletişim Kurumu Olarak Yerel Basının Kamuoyu Oluşumu Sürecindeki İşlevi ve Yerel Basın- Kamuoyu İlişkileri Eskişehir Basını Örneğinde Bir Uygulama,* Anadolu Üniversitesi SBE, Doktora Tezi, Eskişehir 1997, 534 s.

YİRSUTİMUR, D., *Zonguldak Basın Tarihi (1923-2007)*, T.C. Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Ağustos 2008, 170 s.

YÜCE, C., *Demokrat Partinin Eğitim Politikası ve Cumhuriyet Halk Partisinin Muhalefeti,* Yüksek Lisans Tezi, Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih Anabilim Dalı, Afyonkarahisar Haziran 2008, 251 s.

G- İNTERNET KAYNAKLARI

Acıbadem, *"Pnömotoraks"*, Erişim Tarihi: 04.10.2022. https://www.acibadem.com.tr/ilgi-alani/pnomotoraks/

BRTV, *"Vatan Hastanesi El Değiştirdi"*, Erişim Tarihi: 03.10.2022, https://www.brtv.com.tr/vatan-hastanesi-el-degistirdi/

ÇAPRAZOĞLU DEMİR ÇELİK SANAYİ VE TİCARET A.Ş., *"Hakkımızda"*, Erişim Tarihi:17.11.2022, https://www.caprazoglu.com.tr/

ERDAL İ., *"Türkiye Sanayi ve Maadin Bankası"*, Erişim Tarihi:03.04.2023, https://ataturkansiklopedisi.gov.tr/bilgi/turkiye-sanayi-ve-maadin-bankasi/

ERDEMİR, *"Tarihçe"*, Erişim Tarihi:9 Nisan 2023, https://www.erdemir.com.tr/kurumsal/tarihce/

IŞIK ÇELİK, *"Tarihçe"*, Erişim Tarihi:16.11.2022, https://isikcelik.com/tarihce/

Karabük Ana Haber, *"Metin Türker kimdir?"*, Erişim Tarihi: 18.11.2022, www.karabukanahaber.com

Karabük Belediyesi, *"Defin Kayıtları"*, Erişim Tarihi:15.03.2023,https://mebis.karabuk.bel.tr/vefatlar.asp,

Karabük Belediyesi, *"Eski Başkanlar"*, Erişim Tarihi:19.09.2022, https://www.karabuk.bel.tr/icerik.asp?i_id=70

Karabük Belediyesi, *"Tarihçe"*, Erişim Tarihi:24.05.2022, www.karabuk.bel.tr

Karabük Gündem, *"UNUTULDU GİTTİ..!"*, Erişim Tarihi:15.05.2023, https://karabukgundem.com/unutuldu-gitti.html

Karabük Postası, *"Karabük Basın Tarihi"*, Erişim Tarihi: 28.04.2023, https://www.karabukpostasi.com/93514/

KARAOĞUZ D., *"Türkçülüğün Zonguldak'tan Yükselen Sesi: 1940'lı Yılların "Doğu" Dergisi"*, Erişim Tarihi:25.03.2023, https://www.turkyurdu.com.tr/yazar-yazi.php?id=4184

Kastamonu Vilayet Salnamesi, Erişim Tarihi:20.05.2023,http://ktp.isam.org/salname/sayilar.php?sidno=D02451

KORALTÜRK M., *"Karabük Demir Çelik İşletmeleri"*, Erişim Tarihi:24.05.2022, https://ataturkansiklopedisi.gov.tr/bilgi/karabuk-demir-celik-isletmeleri/

"Koter (Elektrokoter)", Erişim Tarihi:17.05.2023, https://www.turkcerrahi.com/tip-sozlugu/koter/

Maliye Müfettişleri Derneği, *"Mehmet Ekrem Aymen"*, Erişim Tarihi:24.01.2023. https://www.mmd.org.tr/album/mehmet-ekrem-aymen

Mehmet Çelikel Lisesi, *"Okulumuzun Tarihçesi"*, Erişim Tarihi:28.06.2023. https://celikel.meb.k12.tr/meb_iys_dosyalar/67/01/456282/icerikler/okulumuzun-tarihcesi_137024.html

"MİLLETVEKİLİ ARAMA FORMU", Erişim Tarihi:06.03.2023, https://www.tbmm.gov.tr/milletvekili-arama/liste

Milliyet, *"KARDEMİR'İN KURULUŞUNUN 78. YILDÖNÜMÜ",* 2 Nisan 2015, Erişim Tarihi: 25.09.2022, https://www.milliyet.com.tr/amp/yerel-haberler/karabuk/kardemir-in-kurulusunun-78-yildonumu-10707990

Nişanyan Sözlük, *"Bük"* Maddesi, Erişim Tarihi: 20.05.2022, https://www.nisanyansozluk.com/kelime/b%C3%BCk

Sağlık Terimleri, *"Pnömoperiton",* Erişim Tarihi:30.06.2023, https://www.saglikterimleri.com/3734-pnomoperiton-nedir.html

SAKA DEMİR ÇELİK SANAYİ VE TİCARET A.Ş., *"Hakkımızda",* Erişim Tarihi:16.11.2022, http://www.sakadc.com.tr/

T.C. Çankaya Kaymakamlığı, *"Görev Yapmış Kaymakamlar",* Erişim Tarihi:29.03.2023,http://www.cankayakaymakamligi.gov.tr/gorev-yapmis-kaymakamlar

TCDD, Erişim Tarihi:24.05.2022, www.tcdd.gov.tr/kurumsal/demiryollari

T.C. Edremit Kaymakamlığı, *"Görev Yapmış Kaymakamlarımız",* Erişim Tarihi:29.03.2023,http://www.balikesir-edremit.gov.tr/gorev-yapmis-kaymakamlarimiz

T.C. Havran Kaymakamlığı, *"Görev Yapmış Kaymakamlarımız",* Erişim Tarihi:25.03.2023, http://www.havran.gov.tr/gorev-yapmis-kaymakamlarimiz

T.C. Karabük Valiliği, *"Karabük Eğitim Kültür",* Erişim Tarihi:30.09.2022, http://www.karabuk.gov.tr/karabuk-egitim-kultur

T.C. Karabük Valiliği, *"Ovacık",* Erişim Tarihi:23.10.2022, http://www.karabuk.gov.tr/ovacik

T.C. Karabük Valiliği, *"Karabük Valiliği taşınıyor",* Erişim Tarihi:17.09.2022, http://www.karabuk.gov.tr/karabuk-valiligi-tasiniyor

T.C. Karabük Valiliği, *"Yenice",* Erişim Tarihi:24.10.2022, http://www.karabuk.gov.tr/yenice

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, *"Filmler Irak Kralı II. Faysal'ın Türkiye Ziyareti",* Erişim Tarihi:19.01.2023, https://filmmirasim.ktb.gov.tr/tr/film/irak-krali-turkiye-de

T.C. Millî Eğitim Bakanlığı, *"Geçmişten Günümüze Milli Eğitim Şuraları",* Erişim Tarihi: 06.07.2023, http://ttkb.meb.gov.tr/www/gecmisten-gunumuze-mill-egitim-sralari/icerik/328

T.C. Millî Eğitim Bakanlığı, *"Önceki Bakanlar",* Erişim Tarihi:16.03.2023, https://www.meb.gov.tr/meb/

T.C. Safranbolu Kaymakamlığı, *"Tarihçe",* Erişim Tarihi:25.04.2023, http://www.safranbolu.gov.tr/tarihce

T.C. Sağlık Bakanlığı, *"Sağlık Bakanlığı'nın Tarihçesi",* Erişim Tarihi:02.10.2022, https://www.saglik.gov.tr/TR,11492/tarihce.html

T.C. Siirt Valiliği, *"Görev Yapmış Valiler"*, Erişim Tarihi:27.03.2023, http://www.siirt.gov.tr/gorev-yapmis-valiler

T.C. Soma Kaymakamlığı, *"Görev Yapmış Kaymakamlarımız"*, Erişim Tarihi:27.03.2023, http://www.soma.gov.tr/gorev-yapmis-kaymakamlarimiz

T.C. Tarım ve Orman Bakanlığı, *"Bakanlarımız Listesi"*, Erişim Tarihi:19.03.2023, https://www.tarimorman.gov.tr/Sayfalar/Bakanlik.aspx?Ogeld=4&Liste=Bakanlik

T.C. Yargıtay Başkanlığı, *"Onursal Birinci Başkanlarımız"*, Erişim Tarihi:18.06.2022, https://www.yargitay.gov.tr/icerik/38/onursal-birinci-baskanlarimiz

T.C. Yüksek Seçim Kurulu, *"Milletvekili Genel Seçimi Arşivi 9.Dönem Milletvekili Genel Seçimi"*, Erişim Tarihi:02.01.2023, https://www.ysk.gov.tr/tr/14-mayis-1950-viiii-donem-milletvekili-genel-secimi/80063

T.C. Yüksek Seçim Kurulu, *"Milletvekili Genel Seçimi Arşivi 10.Dönem Milletvekili Genel Seçimi"*, Erişim Tarihi: 03.01.2023, https://www.ysk.gov.tr/tr/02-mayis-1954-x-donem-milletvekili-genel-secimi/80062

TDK, *"basın"*, Erişim Tarihi: 20.04.222, https://sozluk.gov.tr/

TDK, *"Bük"*, Erişim Tarihi: 20.05.2022, https://sozluk.gov.tr/

TESAV, *"Çok Partili Dönemde Yapılan Milletvekili Ara Seçimi Sonuçları"*, Erişim Tarihi:02.01.2023, http://www.tesav.org.tr/milletvekili-ara-secim-sonuclari-1947-1948-1949-1951-1966-1968-1975-1979-1986-2003/

Tıp Terimleri Sözlüğü, *"rodent ulcer"*, Erişim Tarihi: 24.03.2023, https://saglik.sozlugu.org/rodent-ulcer/amp/

TÜİK, *"Adalet ve Seçim"*, Erişim Tarihi:03.01.2023, https://data.tuik.gov.tr/Kategori/GetKategori?p=adalet-ve-secim-110

Türk Tabipleri Birliği, *"Türkiye Cumhuriyeti Hükümetlerinde Sağlık Politikaları"*, Erişim Tarihi:02.10.2022, https://www.ttb.org.tr/n_fisek/kitap_1/13.html

Türkiye Büyük Millet Meclisi, TBMM Tutanak Dergisi, Erişim Tarihi:20.09.2022, https://www.5.tbmm.gov.tr//develop/owa/td_v2_istatistik.tutanak_hazirla?v_meclis=&v_donem=&v_yasama_yili=&v_cilt=&v_birlesim=&v_sayfa=&v_anabaslik=&v_altbaslik=&v_mv=FEVZ%DD%20FIRAT&v_sb=ZONGULDAK&v_ozet=&v_kelime=&v_bastarih=&v_bittarih=

Türkiye Esnaf ve Sanatkarları Konfederasyonu, *"Esnaf ve Sanatkârlar Kanunu Tarihçesi"*, Erişim Tarihi: 04.11.2022, https://www.tesk.org.tr

Türkiye Yardım Sevenler Derneği Dijital Arşiv, *"Türkiye Yardım Sevenler Derneği 50. Kuruluş Yılı Albümü 1928-1978"*, Erişim Tarihi:18.03.2023, http://tysdarsivi.hacettepe.edu.tr/document/256#?c=0&m=0&s=0&cv=0

Türkiye Yardım Sevenler Derneği, *"TYSD Karabük Şubemiz"*, Erişim Tarihi:18.03.2023, https://www.tysd.org.tr/tysd-karabuk-subemiz/

Yeni Şafak, *"1995 Türkiye Genel Seçimleri Adayları"*, Erişim Tarihi:23.03.2023, https://www.yenisafak.com/secim-1995/karabuk-milletvekili-aday-listeleri

Yeni Şafak, *"Zonguldak 1983 Genel Seçimi Zonguldak Meclis Milletvekili Dağılımı",* Erişim Tarihi:20.09.2022,https://www.yenisafak.com/secim-1983/zonguldak-ili-milletvekili-dagilimi

Zonguldak,
ErişimTarihi:30.12.2021,https://zonguldak.tarimorman.gov.tr/Menu/32/Zonguldak-Tarihi

EKLER

Devlet Nüshası

Cumartesi
25
MAYIS 1957

Demokrat Karabük

MÜESSİSİ : FEVZİ FIRAT

PAZARDAN MAADA HERGÜN ÇIKAR, SİYASİ MEMLEKET GAZETESİ SAYI 84—808

Sahipleri : Galip Fırat T. Küçükoğlu

Yazı işlerini Filen idare eden Nesrıyat Müdürü GALİP FIRAT İDAREHANE İstasyon Caddesi Belediye Apartımanı altı Tel: 67

Fiatı 10 Kuruş

BAYARI DÜN BAĞRIMIZA BASDIK

Reisicumhurumuz D.Ç fabrikalarında tetkiklerde bulundukdan sonra Karabüklülerin çoşgun sevgi tezahüratı arasında Zonguldağa haraket ettiler

Reisicumhurumuz Celâl Bayar dün saat dokuzda şehrimize şeref vermişdir. Reisicumhurumuza Ça... vekili Mümtaz Ter... Amerikan yardım hey'... başkanı general Rely, D.P. Zonguldak havalisi milletvekilleri balıkesir meb'... Muhterem Tuncay, Gevaci, Zonguldak ... larından Necati Di... Hakkı Hilalcı, Sebahi ... Suad Başol, Edi... ve baş yaveri ... idiler.

Reisicumhurumuzu İs... Valimiz Celaletti... Daveli, kaymakamımız ... Paşaoğlu, Belediye ... Fevzi Fırat, D.P. ... müteahhis hey'eti ... ve üyeleri, D.Ç. ... Müdürü Ali Çimen ... Demir Çelik erkânı, basın ... ve kalabalık bir halk topluluğu tarafın... karşılanmışdır.

Reisicumhur ve refakatindeki karşılayanların ... iltifatlardan sonra hal... coşkun sevgi tezahüra... arasında otomobillere ... doğruca D.Ç. fabrikalarına gitmişlerdir.

Reisicumhurumuz Umum... Müdür Ali Çimenden tevsiat hakkında izahat almış ve ikinci bir Demir Çelik sanayii kurulmasına lüzum olup olmadığını sormuş, lüzum olduğu cevabını almışdır.

Bundan sonra reisicumhurumuz ve refakatindeki zevat sırası ile Atölye, Kok, Savurma boru, Yüksek fırınlar Çelikhane ve Haddehane D.Ç. fabrikalarında tetkiklerde bulunmuşlardır.

Reisicumhurumuz ve refakatindekiler Çelikhanede limonata ikram edilmiş dir.

Devamı 2 de

Sendikalardan beklediğimiz

Demir Çelik işletmele... işçi memnesili seçim... yarın yapılacak bu mü... sebebile sendika ve sen... dalara düşen vazifeler... üzerinde tekrar durmayı... faydalı addetmekteyiz.

Bilindiği gibi işçi mü... temsilleri iş verenle işçi... arasında mutavassıl rol oy... makta onların hukukunu ... veren nezdinde müdafaa ... etmektedir.

Sendikalar ayni gaye ... için teşekkül etmişlerdir.

Ancak Sendikalar bu... güne kadar sadece işçinin ... maddi kalkınması üzerinde ... durmakta işçinin manevi ... kalkınması ile yeter dere... cede alakadar olmamakta... dır.

Halbuki sendikaların ... işçilerin maddi kalkınması ... kadar manevi kalkınması ... ile meşgul olması, bunun için gerekli işleri yapması lazımdır.

Çünkü işçinin manevi kalkınması maddi kalkınması kadar mühimdir. Sadece maddi kalkınma kâfi değildir.

Maddi kalkınma manevi kalkınma ile birlikde yürüse faydalı olur.

Mesela Demir Çelik işletmeleri ağır sanayi işçileri, Zonguldak maden işçileri sendikaları mensubi memleketimizin en büyük sendikalarıdır.

Ellerinde her türlü maddi imkân vardır. Böylece olduğu halde işçiler için bir umumi kütüphane bile tesis etmemişler, işçilere konferanslar tertip ettirmemişler, okuma yazma bilmeyen işçiler için okuma yazma kursları açmağa bir teşebbüs etmemişlerdir.

Devamı 2 de

Yardım Sevenler genel kongresi

Bugün saat on beşde çalışmalara başlayacak

Ankara 24 Telefonla Yardım severler cemiyeti genel kongresi yarın saat on beşde çalışmalarına başlayacaktır.

Genel idare kurulu dün son bir toplantı yaparak hazırlıkları gözden geçirmişdir.

Kongreye iştirak edecek delegeler payelerpey gelmeye başlamışlardır.

Bugün saat on birde Karabük on üçde Zonguldak delegeleri gelmiş genel kurul üyeleri tarafından karşılanmışlardır.

Delegeler şerefine bu akşam bir yemek verilecektir.

Yarın yapılacak kongre etrafında türlü tahminler yürütülmekte elden ele listeler dolaşmaktadır.

Umumi kanaat kongrenin çok hararetli olacağı ve genel kurul üyeleri arasında esaslı değişiklikler olacağı merkezindedir.

Belediye meclisimiz

Yaz devresi çalışmalarına 1 Haziran Cumartesi günü başlayacak

Belediye meclisimiz yaz devresi çalışmalarına 1 Haziran Cumartesi günü başlıyacaktır.

Belediye çevrelerinden öğrendiğimize göre meclis belediye reisinin bir konuşması ile açılacaktır.

Belediye reisimiz Fevzi Fırat bu konuşmasında belediyenin bir senelik faaliyetini izah edecek, yeni ele alınacak işler hakkında bilgi verecektir.

Bundan sonra bütçenin bazı fasılları arasında aktarma yapılması hakkında ki teklif müzakere edilerek karara bağlanacaktır.

Meclisin bu devresinde şehrin imar planı üzerinde durulacaktır.

Belediye meclisinin bu devresinde belde için pek hayırlı kararlar alınacağına muhakkak nazariyle bakılmaktadır.

Ereğli kömürleri işletmesi

Eti bankdan ayrılarak müstakil bir müessese haline geldi.

Ankara 24 Hususi — Ereğli kömürleri işletmesini müstakil bir müessese haline ifrag edecek olan tasarı Büyük millet meclisinde kabul edilerek kanun laşmıştır.

Buna nazaran Ereğli kömürleri işletmesi, Tavşanlı linyitleri işletmesi, kömür satış ve tevzi müessesesi Eti bankdan ayrılarak Türkiyeçkömür işletmeleri adında yeni bir teşekkül rapt edilmektedir.

Etibank sadece bu yeni işletmenin finansmanını deruhde edecektir.

Yeni işletme beş kişilik bir idare meclisi tarafından idare edilecek merkezi Ankarada bulunacaktır.

Havza bu yeni müesseseye bağlı dört işletmeye taksim edilecektir. Bunlardan birinisi Armutcuk, ikincisi Üzülmez, üçüncüsü Kozlu, dördüncüsü lavvarlar atölyeler, ulaştırma işlerini deruhde edecektir.

Bölgeler işlerini müteakiben idare edecekler sadece münasebe itibariyle umum müdürlüğe bağlı olacaklardır.

Yeni işletmenin umum müdürlüğü için muhtelif isimler söylenilmekte isede bunlarıa içinde en kuvvetli namzed Eti bank idare meclisi reisi Cemal Zühtü Aysandır.

Karabük jandarma Kumandanı

Kazamız jandarma kumandanı Kıdemli Üsteğmen Vasfi Sağ Ankara Altındağ Kazası jandarma kumandanı yardımcılığına yerine de Viranşehir jandarma kumandanı kıdemli Yüzbaşı Rüknettin Uygur tayin edilmiştir.

Her ikisine de başarılar dileriz.

Bulağın elektrik işi

Vilayet yeter dereçede tahsisat göndermedi. Uzman çalışmalara başladı

Bulağın nura kavuşacağı günler çok yaklaşmış dır. Tesisatın noksanlarını tesbit edecek uzman evvelki gün akşam gelmiş dün çalışmalarına başlamışlır.

Vilayet bu iş için 16.000 lira ödenek göndermiştir. Bu iş için elde ayrıca 16.000 lirada vardır. İlgililerin söylediklerine nazaran 32.600 lira işin ikmaline kâfi gelecektir.

Uzman noksanları bir hafta zarfında tesbit edecek, lüzumlu malzemeyi getirtip derhal tesisatı ikmal etmeye başlayacaktır.

Bulaklılar elektrik davalarının nihayet tahakkuk sahasına girmesinden çok memnundurlar.

D.Ç işçi mümessilleri seçimi

29 Mayıs Çarşamba günü yapılacak

D.Ç. İşçi mümessili seçimleri hazırlıkları ikmal edilmiştir. Sandık kurulları ve sandık alanları tesbit edilmiş adaylar ilân edilmiştir.

Seçimlere bölge çalışma müfettişi İbrahim Asan nezaret edecektir.

Seçimlere 29 Mayıs sabahı başlanacak on yedide son verilecektir. Adaylar hummalı bir propogandaya başlamışlardır.

Tasnife saat on yedide başlanacak aralıksız olarak devam devam edilecek neticeler Perşamba günü belli olacaktır.

İşçiler seçim neticesini merakla beklemektedirler.

EK-1: Demokrat Karabük gazetesi 25 Mayıs 1957 tarihli ve 84-808 sayılı nüsha

2 6 Şubat 1962

Devlet Nüshası

Demokrat Karabük

MÜESSİSİ : FEVZİ FIRAT

CUMA 1 ARALIK 1961 Yıl: 9 Sayı 84 — 2001 Fiatı 15 Kuruş	HAFTALIK SİYASİ MEMLEKET GAZETESİ İdarehane Hürriyet caddesi Belediye Apartmanı Altı No 38/E Tel 87 KARABÜK	Sahibi GALİP FIRAT Yazı İşlerini İdare eden Mes'ul Müdür Güngör SOYSAL

CENTO memleketleri kömür sempozyumu

Önümüzdeki günlerde gelecek olan 50 kişilik kafile İkinci D. Ç. sahasındaki çalışmalarda görecek

Zonguldak (Hususi)— CENTO Memleketleri kömür sempozyumu 1 Aralık ile 8 Aralık tarihleri arasında Zonguldak'ta yapılacaktır

Zonguldak Maden ocakları ve mülhakatındaki maden ocaklarında yapılacak etüt ve incelemelerden sonra, 52 kişilik sempozyuma iştirak eden ziyaretçi 7 Aralık 1961 Perşembe günü öğleden sonra Ereğli'ye gelerek Ereğli Demir Çelik işletmeleri T.A.Ş, Tesisleriyle ilgili çalışmaları mahallinde göreceklerdir.

50 kişilik Sempozyum heyeti aynı gün sabah Armutcak Kömürleri İşletmesine de bir ziyarette bulunacaklar ve akşam üzeri heyet şerefine Ereğli Demir ve Çelik Fabrikaları T.A.Ş. tarafından Üs Kumandanlığı Subay mahfelinde bir kokteyl parti verilecektir

Yeniden baraj yapılması için faaliyete geçildi

Bu cümleden olarak 5 yeni barajın projeleri ilgili makamlara verildi

Ankara, (Hususi) — Halihazır mevcut bulunan barajların memleket ihtiyacına kâfi derecede yetirilememesi dolayısı ile Devlet Su İşleri yeniden baraj inşaası için gerekli çalışmalara başlamıştır.

Bu cümleden olarak 5 barajın projesi hazırlanmış ve çalışmalara başlanılmıştır.

Projeleri hazırlanan Almus barajının santral binası hesaplarına devam edilmekte olup bütün mal zemelerin değerlendirilmeleri yapılmaktadır. Bundan bir müddet evvelce kurulması kararlaştırılan Çubuk 11 barajın esbri boru ve vana projelerinin hazırlıkları devam etmekte olup su alma ağız ve çıkış ya-

Devamı 4 de

Türkiye Odalar Birliği toplantısı

Dün başladı bugün sona erecek

Ankara Hususi

Türkiye Odalar birliğinde sekizinci kota münasebetiyle 30 kasım 1 aralık günlerinde iki toplantı yapılmıştır.

İstanbul, İzmir, Bursa Ankara Ticaret odaları Sanayi odaları ve Ticaret borsaları temsilcileri ile Türkiye Odalar birliği idarecilerinin katılacakları bu toplantılarda milli iktisat şurasının toplanması talep olunacak ve ayrıca gündemde sekizinci kota hakkındaki rapor dış ticaret rejiminin ithal listelerinin memleket ihtiyaçlarına göre hazırlanmaları Ticarette sürat açıklık ve kolaylığın sağlanması kota listesinin hazırlan

Devamı 4 de

Çorumda grizuda ölenlerin sayısı: 11

Toprak altından 9 ceset çıkarıldı. İnfilak sebebi henüz anlaşılamadı

Çorum (Hususi)— Çorumun Alpagut kazası yakınlarındaki bir linyit ocağında vukubulan grizu infilâkinde ölenlerin sayısı 11 e yükselmiştir Zonguldaktan gelen kurtarma ekibi toprak altında kalanlardan dokuzunun cesedini çıkarmıştır.

Tobrak altında kalarak ölenlerin isimleri henüz tesbit edilememiştir. Ancak bunlardan birisinin de ismi Abdurrahtır. Kurtarma ekibi halen toprak altında bulunan iki amelenin cesedinin de çıkarılması için büyük gayret sarfetmektedir.

İnfilâkın sebebide henüz tesbit edilememiştir. Bununla beraber içeride kibrit yakıldığı veya bir tamir yapılırken kazmadan kıvılcım çıktığı ve bu yüzden infilâkın vuku bulduğu tahmin edilmektedir.

Devamı 4 te

Milletvekilleri 4050 lira maaş alacaklar

Ankara Hususi

Milletvekilleri ve Senatörlerin ödenekleri ile yolluklarının tesbit edilmesi için teşebbüse geçilmesine Bu güne kadar ödenek ve yolluk kanunu çıkarılmamış olduğu için Milletvekili ve senatörlere avans verilmesi yolu tercih edilmiştir

Meclis idare amirleri kanun teklifi hazırlıyarak Meclis bakanlığına verdiler. Teklifte Milletvekilleri ve senatör ödeneklerinin brüt 2700 lira yollukların ise net 1350 lira olarak tesbit edilmesi istenildi

Devamı 4 de

627

Mesken kredisi almak için 5 yıl çalışmak şart

Ankara (Husus) — Çalışma bakanlığı yönetmenlikte yaptığı bir değişiklikle işçilere verilecek mesken kredisi için yeni şartlar koydu Buna göre şimdiden sonra mesken kredisi alabilmek için işçinin en az beş yıl sigortalı olması ve iş yılında en az 200 iş günü mukavelesi işlerde de en az 120 iş günü prim ödemiş olması gerekiyor.

İşçi sigortaları Kurumunca hazırlanan yönetmelikte evvelce mesken kooperatifi kuran işçi ve hizmetlilere kredi verilmesi için müracaat tarihinden önceki bir yıl zarfında 200 iş günü ve münavebeli iş

Devamı 4 de

itizar

Matbaamızda vuku bulan teknik arıza dolayısiyle gazetemiz geçen haftaki nüshasını çıkaramamıştır

Muhterem okuyucularımızdan özür dileriz

EK-2: Demokrat Karabük gazetesinin 1 Aralık 1961 tarihli ve 84-2001 sayılı yayımlanan *son nüshası*

Yeni Karabük

BÖLGE BÖLGE DOĞRUYA DOĞRU

Yıl : 9, Sayı : 2241

Sahibi: TARIK AS

13 ARALIK 1960 Salı

D.Ç. kaynakçılar cemiyeti kongresini yaptı

Toplantı olgun hava içinde geçti

Yirmi beş gündür tutuklu bulunan

Gazetemiz sahibi Tarık As

Dün yapılan ilk sorgusunu müteakip serbest bırakıldı

Yine bir hırsızlık

Emniyet kontrolları

Kumar oynayan suçlular yakalandı

Dr. Cemal Kiper'in işçi işlerine dair konuşması

Devlet ve Hükümet başkanımız Cemal Gürsel ay sonunda çalışmalarına başlayacak

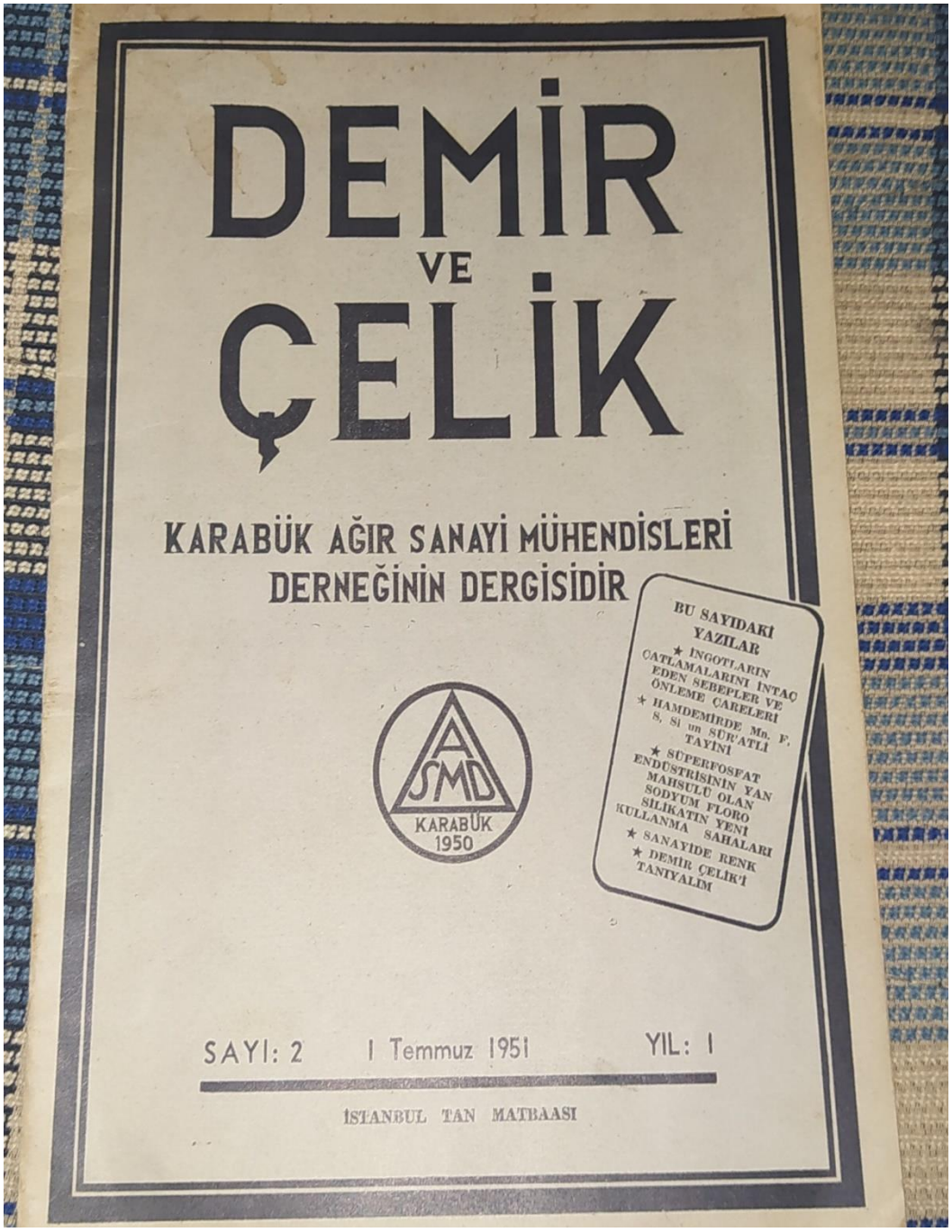
İzmir limanından bu yıl yapılan ihracat çok az

Bir korku ve dehşet hikayesi:

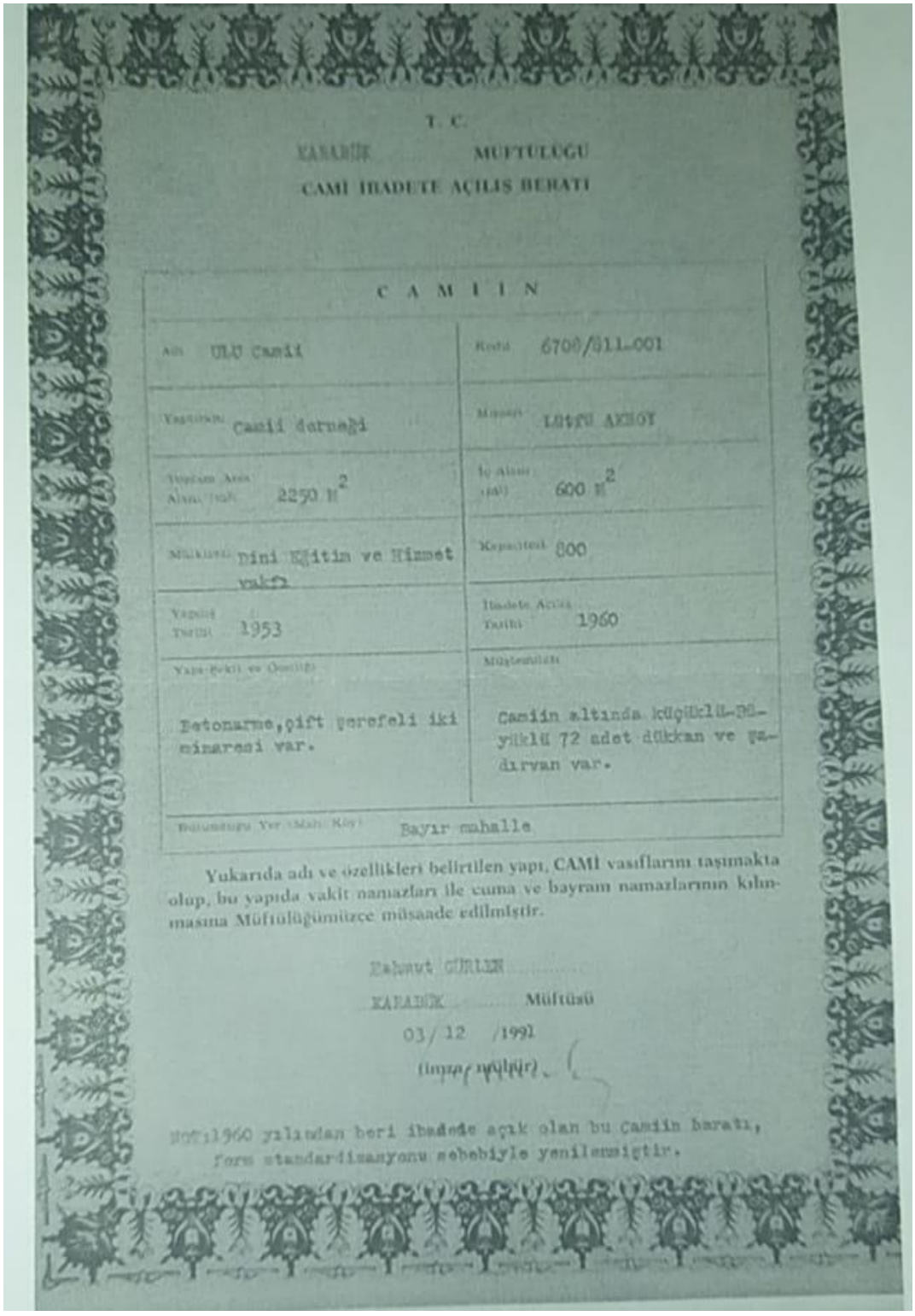
ÖLDÜREN EL

Çeviren: Z. G.

Telefon

EK-4: Demir ve Çelik dergisi 1 Temmuz 1951 tarihli ve 2 sayılı nüsha

T. C.

KARABÜK MÜFTÜLÜĞÜ

CAMİ İBADETE AÇILIŞ BERATI

C A M İ İ N

Adı: ULU Camii	Ruhsat: 6700/311-001
Yaptıran: Camii derneği	Mimarı: Lütfü AKSOY
Yapım Arsa Alanı (m²): 2250 M²	İç Alanı (m²): 600 M²
Mülkiyeti: Dini Eğitim ve Hizmet vakfı	Kapasitesi: 800
Yapılış Tarihi: 1953	İbadete Açılış Tarihi: 1960
Yapı Şekli ve Özelliği: Betonarme, çift şerefeli iki minaresi var.	Müştemilatı: Camiin altında küçüklü-büyüklü 72 adet dükkan ve şadırvan var.
Bulunduğu Yer (Mah. Köy): Bayır mahalle	

Yukarıda adı ve özellikleri belirtilen yapı, CAMİ vasıflarını taşımakta olup, bu yapıda vakit namazları ile cuma ve bayram namazlarının kılınmasına Müftülüğümüzce müsaade edilmiştir.

Rahmi GÜRLER

KARABÜK Müftüsü

03/12/1992

(İmza/Mühür)

Not: 1960 yılından beri ibadete açık olan bu Camiin beratı, form standardizasyonu sebebiyle yenilenmiştir.

EK-5: Karabük Ulu Cami'nin İbadete Açılış Beratı

Demokrat Karabük

CUMA
11
EYLÜL 1959
YIL 7 Sayı 84 - 1474
Fiatı 15 Kuruş

MÜDÜRÜ : FEVZİ FIRAT
PAZARDAN MAADA HERGÜN ÇIKAR
SİYASİ MEMLEKET GAZETESİ
İdarehane İstasyon Caddesi Belediye Apartmanı Altı No 23 Tel 67
KARABÜK

Sahibi
Galip Fırat
Yazı İşlerini Fiilen İdare eden Mes'ul Müdürü
Tarık Küçükoğlu

Yenice sağlık merkezine kavuşuyor

Vilayet gerekli kararı verdi. İnşaat pek yakında eksiltmeye çıkarılacak

Zonguldak 10 Hususi — Vilayet Yenicenin sağlık merkezi davasını da ele almıştır. Bunun için lüzumlu tahsisat tefrik edilmiştir. Arsanın müsaadesi kısa bir zamanda ikmal edilecek ve inşaat sarı teshüd usulüyle eksiltmeye çıkarılacaktır.

İnşaat ikmal edilinceye kadar münasip bir bina bulunacak ve müsyene tedavi evi burada açılacaktır.

Gerekli tetkikat için Sağlık müdürü Doktor Ekrem Vidinli'nin önümüzdeki günlerde Yenice'ye gideceği mevsuk bir mehbadan haber alınmıştır.

Zonguldak büyük bir irfan yuvasına daha kavuşuyor

Namık Kemâl ilkokulunun inşaatı vilayet daimi encümence ihale edildi

Eski Namık Kemal ilk okulunun Vilayetce yıktırıldığı esnasının satıldığına yeni bir bina inşasına karar verildiğini işin eksiltmeye çıkarıldığını evvelce bildirmiştik.

Vilayet daimi encümeninin evvelki günkü toplantısında Okulun inşaatı 764 619 liraya ihale edilmiş keyfiyet müteahhide tebliğ edilmiştir.

Müteahhit Bir hafta zarfında muvakkat teminatını katiye ibdâl ederek mukaveleyi imza edecek şantiyesini kurarak çalışmalara başlayacaktır.

İnşaat en geç 24/ iş gününde ikmal edilecektir. Namık Kemal ilk okulu 960 961 ders yılında tedrisata açılacaktır.

Yine Çamlık

Yenişehir Çamlığı mevzuunda bu sutunlarda müteaddit defalar durmuştuk. Bugün yine aynı konuyu ele almakta fayda mülahaza ediyoruz.

Çamlığın intifa hakkının doksan dokuz sene müddetle Demir Çelik işletmesine devri hakkında mütabakata varıldığı haide mukavelenin imzalanmamasından Demir Çelik işletmelerinin bu işden feraget ettiği mi göstermektedir.

Orman işletmeside Çamlık Demir Çeliğe devredilecek düşüncesi ile olacak burası ile kâfi derecede alakadar olmamaktadır. Bu yüzden bazı münasebetsiz kimseler çamlığa tecavüzlerini artırmaktadırlar. Böyle devam ettiği taktirde burası kısa bir zamanda gece kondular tarafından istila edilecektir.

Halbuki müteaddit defalar belirttiğimiz gibi Çamlık Karabükün biricik mesire yeri, Karabüklülerin biricik tenefüs mahallidir. Fakir ve orta halli Karabüklüler ancak burada eğlenebilecekler, burada hava alabileceklerdir.

Demir Çelik işletmeleri burayı devralmaktan vaz geçtiğine göre Belediye bunun intifa hakkını almalı burada tesisler vücude getirmeli, çamları baltanın tasallutundan ve buraları gece kondu istilasından kurtarmasıdır.

Şehirlerde park bahçe tesis etmek belediyelerin vazifelerinden biridir.

Dünyanın her tarafında belediyeler, parklar korulular tesis edeceğiz diye dünyanın parasını har-

Devamı 2 de

Fevzi Fırata Yine işden el çekdirildi

Belediye reisine Mehmet vergili vekalet edecek

Yapılan bir şikâyet üzerine bundan üç hafta kadar evvel belediyeye bir müfettiş gelerek tahkikata başlamıştı.

Müfettiş tahkikatı ikmal ederek 6 Eylül pazar günü şehrimizden ayrılmıştır.

Evvelki gün kaymakamlık Vilayetten aldığı bir emre atfen teftiş nizamnamesinin 25 inci maddesi mucibince Belediye reisi Fevzi Fırata işden el çektirildiği Belediye operatörü Sahir Dağcıoğlunun belediye reisliğini vekâleten tedvir edeceği bildirilmiştir.

Belediye reisi Fevzi Fırat mesai arkadaşlarına sutunu mahsusumuzdaki tebrimi yayınlayarak belediyeden ayrılmıştır.

Çarşamba günü belediye reis vekâletine tain edildiği bildirilen Sahir Dağcı oğlu da dün sabah belediyeye gitmiş, kendisinin yalnız hususi işleriyle meşgul olduğundan Belediye reis vekâletini yapamayacağını bildirerek istifasını göndermiştir.

Saat ondört buçukta Belediye reis vekâletine Mehmet Vergilinin iyfa edeceği bildirilmiştir.

Bilindiği gibi Mehmet Vergili Belediye meclisi tarafından seçilmiş tabii belediye reis vekilidir.

Teftiş nizamnamesinin 25 nci maddesi ise tahkikatın selameti bakımından tahkikat sonuna kadar müfettişin her hangi bir memuru işden elçek tirebileceğidir.

Devamı 2 de

Küçük Esnafın kredi ihtiyacı

Beden Terbiyesi bölge müdürlüğü Halk Bankasına 100.000 lira tevdiat yaptı

Zonguldak Hususi — Küçük esnafın kredi ihtiyacını karşılamak için azami gayret sarfeden Valimiz Halk bankasının esnafa daha geniş çapta yardım etmesini temin maksadiyle Beden terbiyesi bölge müdürlüğüne 100.000 lira-lık tevdiat yaptırmıştır.

Banka bu tevdiata kanuni faizi verecektir.

Valimizin bu yakın alakası bilhassa esnaf arasında büyük bir memnuniyet uyandırmıştır

KARINCA KARARINCA

Yaşamak daha ucuz

Samsun belediyesi Mezar fiyatlerine yüzde üç yüz zam etmiş

Mahalli gazeteler ateş püskürüyorlar

Haksızlar. Bu karardan dolayı Belediye tecekkür etmeleri lazım.

Neden mi?

Bunda anlamayacak ne var Mezar fiyatlarının batabilliğini görenler, hayat daha ucuz diye ölmekten vaz geçerler de ondan.

FESATCI

EK-6: Demokrat Karabük gazetesi 11 Eylül 1959 tarihli ve 84-1474 sayılı nüsha

KARABÜK POSTASI

SAHİPLERİ: İHSAN ERSÖZLÜ - ÖMER ÖZER
İdarehane: İstasyon Cad. No. 7
Telefon No. 69 - Karabük

GÜNLÜK SİYASİ MEMLEKET GAZETESİ

PAZARDAN MAADA HERGÜN ÇIKAR

Başımızın dinç olmasını istiyorsanız dedikodudan uzak durun.

Yıl : 1 Sayı: 2 | 13 - Ekim - 1956 CUMARTESİ | Fiatı 10 krş.

Harice 20 bin ton Şeker İhraç ediyoruz

Suriye'ye satılmış bulunan 5000 ton şekerin ilk partisi İskenderun'a sevkedildi

Ankara, (Hususi Muhabirimizden) Memleketimizdeki şeker fabrikalarının 15 e yükselmiş olması yıllık şeker istihsalimizi istihlâkin şeker ihracatı fiilen başlamış bulunmaktadır. Bu mevzu ile ilgili olarak Suriye hükümeti ile beşbin tonluk bir anlaşmaya varılmış ve Suriye'ye ihraç edilecek şekerin bir kısmı İskenderun limanına sevkedilmiştir.

Bu sevkiyata önümüzde ki günlerde peyderpey devam edilecektir.

Bu hususta aldığımız malûmata göre, yapılacak olan yirmibin tonluk şeker ihracatı fiilen başlamış bulunmaktadır. Bu mevzu ile ilgili olarak Suriye hükümeti ile beşbin tonluk bir anlaşmaya varılmış ve Suriye'ye ihraç edilecek şekerin bir kısmı İskenderun limanına sevkedilmiştir.

Bu sevkiyata önümüzde

İzmit Selüloz Kağıt Fabrikası Mektep Defteri Yapacak

İtalyadan da ithal edilen 1000 ton defter kâğıdı ile bu ihtiyaç tamamen karşılanıyor

(Radyo) — İşletmeler Vekâleti tarafından verilen bir emir üzerine İzmit Kâğıt Fabrikası Mektep defteri yapmıya başlıyacaktır.

Son zamanlarda piyasadaki Mektep defterleri ihtiyaca kâfi gelmediğinden bu emir üzerine Kâğıt Fabrikası Mekteplerin tedrisatı müddetince her ay yüz bin adet muhtelif boy Mektep defteri yaparak bunları Maarif Vekâleti emrine verecektir.

Maarif Vekâletide defter ihtiyacı hissedilen bölgelerdeki Mekteplere tevzi edecektir. Bu defterlerin yapımı hususundaki hazırlıklar Kâğıt Fabrikasınca tamamlanmış olup defterler derhal yapılmıya başlanacaktır

Dünkü Feci Kaza

Bir çocuk öldü birisi de yüzünden ve kolundan yaralandı

Dün saat 11.30 sularında D. D. Yolları Tomruk nakliyat sahasında feci bir kaza olmuştur.

İki Mektep talebesi yükleme sahasındaki vagonların yanından çarpıya geçerlerken vagondan düşen büyük bir tomruk altında kalarak feci şekilde yaralanmışlardır. Sıhhî imdat ekibi gelinceye kadar yaralılardan Emrullah Avcı derhal ölmüş ve arkadaşı kolundan ve yüzünden yaralanmış olup yarası hafiftir.

Bu kaza şehrimizde büyük teessür uyandırmıştır.

İtalya'dan 1000 Ton defter kâğıdı İthâl edildi

OKULLAR açıldığından piyasadaki defter ve kâğıt stokları tükenmez üzeredir. Bu bakımdan önümüzdeki aylar içinde doğacak muhtemel bir sıkıntıyı önlemek üzere İtalya'dan 1.000 ton defter kâğıdı ithal edilmiştir.

SPOR HABERLERİ

Beşiktaş profesyonel futbol Takımı 3 maç yapmak üzere İsraile gitti

Telâviv Hopoel Kulübünün davetlisi olarak 3 maç yapmak üzere İsraile gitmiş olan Beşiktaş Kulübü ilk ve ikinci maçını 13 ve 17 tarihlerinde Telâvivde, üçüncü maçında 20 Ekim tarihinde Hayfa'da yapacaktır.

Beşiktaş kafilesi Almanyaya hareket edecek olan Ercan, sakat olan Metin ve cezalı olan Çoşkunu kafileye dahil etmemişlerdir.

Kafile 24 kişiden ibaret tir.

Beşiktaşlılara maçlarında muvaffakiyetler temenni ederiz.

Kastamonu Lisesi Futbol Takımı Şehrimize Geliyor

Şehrimiz Lise futbol takımının davetlisi olarak Kastamonu Lisesi futbol takımı 14 Ekim Pazar günü bir maç yapmak üzere Şehrimize geleceklerdir.

Hava müsait olduğu takdirde Spor severlerimizin iki takımında denk olu şu dolayısiyle zevkli maç seyredeceklerini tahmin ederiz.

Gazetemiz her iki takımda muvaffakiyetler diler.

Kısa Haberler

Avrupa Şampiyon Kulüpler Turnuvası için Manchester United ve Borussin Dortmund 17 Ekimde Dortmund'da Honved ve Bilbao 3 Kasımda Budapeşte'de ve 20 Kasımda Bilbao'da karşılaşacaklardır.

Bu Pazar günü Sofya,da Bulgaristan - Doğu Almanya, Viyanada Macaristan Avusturya ve Budapeşte'de Macaristan B· Avusturya B. Milli futbol karşılaşmaları yapılacaktır.

Safranbolu Belediyesinin Çalışmaları

İşe başladığı gündenberi Safranboluya büyük kazançlar sağlıyan Belediye Reisi Ali Kaya bu çalışmalarına hızla devam etmektedir.

Bu cümleden olarak Şehrin hemen bütün ana yollarına su boruları döşenmiş bulunuyordu - Abonelerin Su almalarında bazı zorluklar olduğunu gören Belediye bunada bir çare bulmuş ve piyasada güç bulunan Su sayati boru vesair malzemeyi toplucа sipariş ederek getirtmiş ve ihtiyaç sahiplerine dağıtmıştır. Şimdi hemen her ev ve dükkân suya kavuşmuş durumdadır.

ANKARA HABERLERİ

Sahte Gazeteci

(Ankara Muhabirimiz Ziya Işık bildiriyor)

Ötedenberi kendisine gazeteci süsü vererek, Anadolu'da ve muhtelif şehirlerde dolandırıcılık yapan bir şahıs, dün şehrimizde yakalanmıştır. Orhan Dalgıç adındaki dolandırıcı, Zafer gazetesinin Doğu muhabiri, Hürriyet gazetesinin muharriri, Ticaret gezetesinin mesul müdürü olduğunu bildirir birer kartvizit bastırmış ve muhtelif işlerde ve muhtelif zamanlarda bu kartvizitleri ibraz etmek suretiyle dolandırıcılık yapmıştır. Orhan Dalgıç, bununla da kalmamış İş Bankasının Namık Kemal Şubesinden aldığı 10 lira hesaplı banka cüzdanını tahrif ederek 2630 lira işlemiştir. Maruf dolandırıcının üzerinden askerlikten terhis olduğunu gösterir sahte vesikalar ile sahte bir de sarı basın kartı çıkmıştır. Orhan Dalgıç, sahte basın kartı ile trenlerde tenzilâtla seyahat de yapmıştır. Dolandırıcının diğer marifetlerinin meydana çıkarılması için tahkikat derinleştirilmektedir.

Naim Yarar Vazifeye Başladı

Bir müddetten beri izinli bulunan Genç, ve kıymetli Komserlerimizden Naim Yarar dünden itibaren vazifesine başlamıştır.

Ortaokullarda Din Dersleri Velilerin Arzularına Bırakıldı

Orta okullarda bu ders yılı okutulmağa başlanılacak din dersleriyle ilgili olarak Maarif Vekâleti tarafından bütün vilâyetlere birer tamim gönderilmiştir. Bu tamime göre bütün orta okullarda din dersleri okutulacak, ancak bu tedrisat talebe velilerinin istediğine bırakılacaktır.

Ebeveyninin rızasıyla bu dersi alan bütün öğrenciler, başarı gösteremedikleri takdirde, bu sözden de diğer dersler gibi ikmale kalabileceklerdir.

Tamimin izahlı bölümlerinde, şimdilik müdürler tarafından tensip edilecek öğretmenler tarafından okutulacak olan dersler Kur'anı Kerimin ahlâk, sağlık ve iradeye air bölümlerinin talebeye anlatılması gerektiği belirtilmektedir.

EK-7: Karabük Postası gazetesinin 13 Ekim 1956 tarihli ve 2 sayılı nüsha

Devlet Nüshası

CUMA
15 Haziran 956
Yıl : 1 Sayı : 2
Fiatı 10 Kuruştur
Basıldığı ve Basıldığı Yer:
ÖZER MATBAASI
KARABÜK

KABAK

MİZAH GAZETESİ
ONBEŞ GÜNDE BİR ÇIKAR. BİR ÇIKAR
İnsan, güldüğü kadar insandır. «Molière»

DOKTOR
ESAD GÜLLİGİL
Birinci Sınıf
İÇ HASTALIKLARI
MÜTEHASSISI
GECE ve GÜNDÜZ
her saat hasta kabul eder
İstasyon Cad. No. 51
PTT karşısı Karabük

AÇIK TEŞEKKÜR

Şef ve gazeteci arkadaşlarımızdan haşmetlü kelevetlü Mehemmet Bahriettin beyefendi geçen hafta bir kız çocuğu dünyaya getirmiştir. Nevzada uzun ömür dilerken, beyefendinin gazetemizin ucuz ilân tarifesinden bilistifade gönderdiği naçizane açık teşekkürünü ilgililere duyururuz.

Uzun ve yorucu bir yolculuktan sonra bimbir güçlüklerle dünyaya getirdiğim sevgili kızımın, bu gelişinde, gözünü budaktan sözünü dudaktan esirgemeden ellerinden gelen yardımları yapan Yeraltıncı Doktor İ. Şahap Baykuş'a kıymetli nalbant Cafer Öznalçakara, şehla hemşire Ş. Asiye'ye, reji asistanı Adnan Yıldız'a, Labrutuvar bekçisi kürt Hasan'a meyhane arkadaşım İsmet e, hapishane gardiyanı Murat'a, seyyar kolanyacı Aksekili Ömer'e, Kuran'ı Kerimler, Amme cüzleri, elifbalar, tam namaz hocası, resimli hikayeler, Hazreti Ali Cenkleri kitaplarını satan Hamit'e profesör Gaytanbiye, Akdeniz lâzımlık satış müessesesi tezgahtarlarından Metin'e 18 numaradaki altın diş Emine'ye doğumumu kolaylaştırdıklarından dolayı sayın gazetenin vasıtasiyle teşekkür ederim.

Bir şey değild...

Eski Keşan Gazetesi
Mümessili
Mehemmet Bahriettin

Ağız Yırtmada Kasımpaşalı Şazimet Hanım Birinci

Haber aldığımıza göre, Ağız yırtma şampiyonu kasımpaşalı Şazimet hanım Karabük'e davet edilmiştir. Kulübümüz tarafından bu müsabakalara hanımlarımız yetiştirilmektedir.

Bu hazırlık sonunda seçme müsabakası yapılacak, birinci gelen hanımlar Şaziment hanımla karşılaşacaktır.

Olimpiyadlara hazırlık :

Lângada Yapılacak Müsabakalar

Bu sene, langada yapılacak musabakalara kıymetli, Manav, Bakkal ve sergicilerimiz davet edilmişlerdir. Turfanda hiyar mevsiminin sona ermek üzere bulunduğu şu sıralarda, yapılacak müsabakaların önemi bir kat daha artmıştır.

Müsabakalardan sonra derece alanlara Bahçıvan Feti tarafından, KABAK, Hiyar, Biber, Domates, Turup, Şalgam gibi hediyeler tevzi edilecektir.

Hanımlar arasında futbol müsabakası

Memnuniyetle öğrendiğimize göre, değerli Organizatör Cihan ve Bahriye hanımefendiler, Bayanlar arası bir futbol müsabakası hazırlamak üzere imişler kendilerini tebrik eder başarılar dileriz.

Mes'ut bir doğum

Tanınmış iktisatçılardan Bay Demir'in 7-6-956 gecesi ikiz çocukları dünya'ya gelmiştir. Benzil ve Benzon adları takılan bu yavrulardan, Benzol'un Benzinden $\frac{3}{4}$ kg. kadar daha ağır olduğu tartı ile anlaşılmıştır. Yavrulara ömür, Bay Demir'e de gözün aydın deriz.

AVARA MU

Meşhur hint fakiri Raj Kapur'un nasıl AVARE olduğunu, annesinin gözyaşları içinde seyredecek-siniz.

Başlıca yıldızları: Nergis, Fulya, Menekşe Sümbül

Dikkat: Anadolu için bu filmimizin adı Ana Ben adam olmam'dır

Bu kopyamızda ayrıca Ziba'nın meşhur dans yıldızları ağzınızın suyunu akıtacak

Et Bonfile, rosto pirzola ve döne kebap reklâm.

Pejisör: Adalı Halil Pehlivan

Reklamları hazırlayan: C. Aytunkaya

TEŞEKKÜR

Çıkışımızda ummadığımız alakayı gösteren Halkımıza ve Matbuatımıza teşekkürü bir borç biliriz.

Dökme Sözler:

Bol bol Helva yiyiniz
Kenan

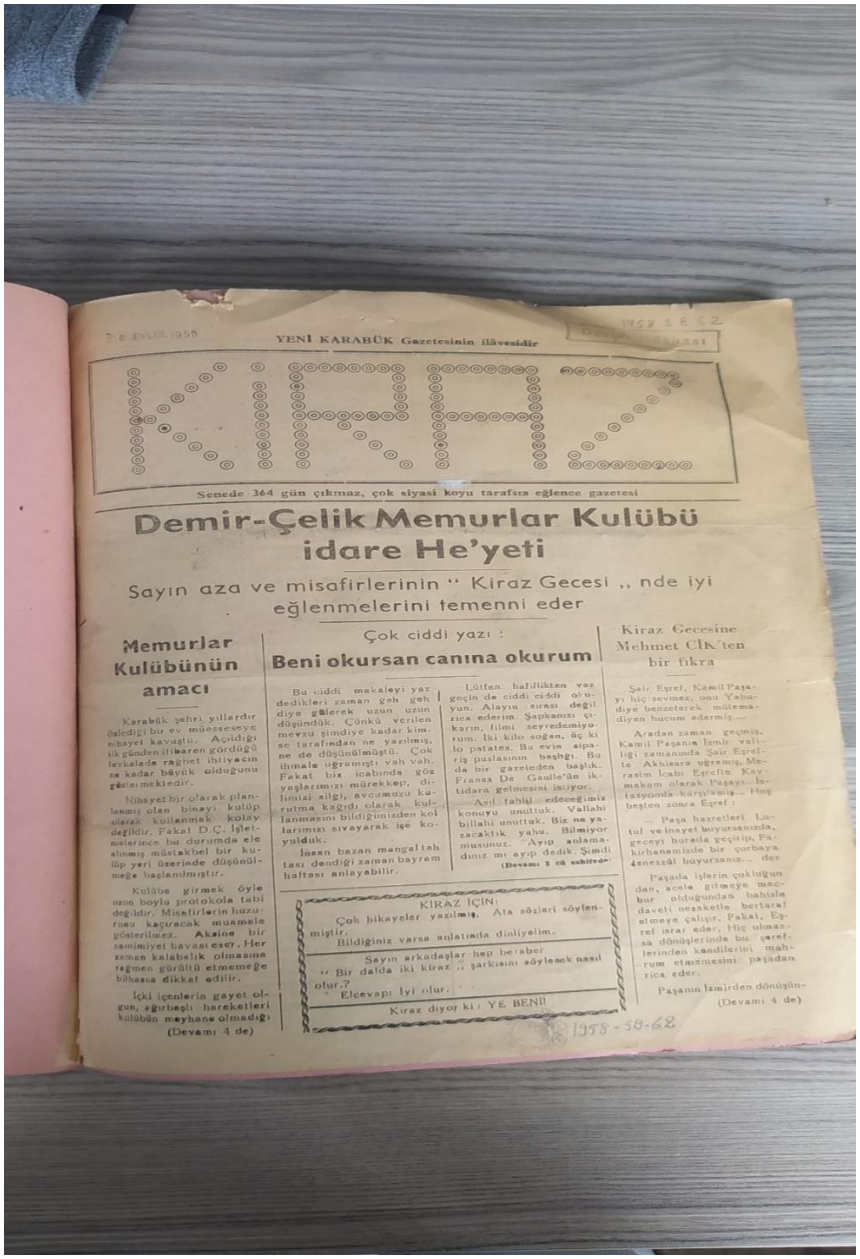
Hava çok ILIK
Çamur

Dikiş edemiyorum
Eşref Şefik

Beyefendiciğim, Bendeniz Sizdeniz, Zatialiniz
N. M.

Allaha ısmarladık!
Aziz, Burhan,

EK-8: Kabak gazetesi 15 Haziran 1956 tarihli ve 2 sayılı nüsha

31 EYLÜL 1958 YENİ KARABÜK Gazetesinin ilâvesidir

KİRAZ

Senede 364 gün çıkmaz, çok siyasi koyu tarafsız eğlence gazetesi

Demir-Çelik Memurlar Kulübü idare He'yeti

Sayın aza ve misafirlerinin " Kiraz Gecesi ,, nde iyi eğlenmelerini temenni eder

Memurlar Kulübünün amacı

Karabük şehri yıllardır özlediği bir ev müessesesiye nihayet kavuştu. Açıldığı ilk günden itibaren gördüğü levkalade rağbet ihtiyacın ne kadar büyük olduğunu göstermektedir.

Nihayet bir olarak planlanmış olan binayi kulüp olarak kullanmak kolay değildir. Fakat D.Ç. İşletmelerince bu durumda ele alınmış müstakbel bir kulüp yeri üzerinde düşünülmeğe başlanılmıştır.

Kulübe girmek öyle uzun boylu protokola tabi değildir. Misafirlerin huzurunu kaçıracak muamele gösterilmez. Aksine bir samimiyet havası esas. Her zaman kalabalık olmasına rağmen gürültü etmemeğe bilhassa dikkat edilir.

İçki içenlerin gayet olgun, ağırbaşlı hareketleri kulübün meyhane olmadığı

(Devamı 4 de)

Çok ciddi yazı :

Beni okursan canına okurum

Bu ciddi makaleyi yazdıkları zaman geh geh diye gülerek uzun uzun düşündük. Çünkü verilen mevzu şimdiye kadar kimse tarafından ne yazılmış, ne de düşünülmüştü. Çok ihmale uğramıştı vah vah. Fakat biz icabında göz yaşlarımızı mürekkep, dilimizi silgi, sevgimizi kurutma kağıdı olarak kullanmasını bildiğimizden kalemlerimizi sıvayarak işe koyulduk.

İnsan bazan mangal tahtası dendiği zaman bayram haftası anlayabilir.

Lütfen halifiktan vazgeçin de ciddi ciddi okuyun. Alayın sırası değil rica ederim. Şapkamızı çıkarın, filmi seyredemiyorum. İki kilo soğan, üç kilo patates. Bu evin alışveriş pulasının başlığı. Bu da bir gazeteden başlık. Fransa De Gaulle'ün iktidara gelmesini istiyor.

Asıl tahlil edeceğimiz konuyu unuttuk. Vallahi billahi unuttuk. Biz ne yazacaktık yahu. Bilmiyor musunuz. Ayıp anlamadınız mı ayıp dedik. Şimdi

(Devamı 3 cü sahifede)

KİRAZ İÇİN:

Çok hikayeler yazılmış. Ata sözleri söylenmiştir.
Bildiğiniz varsa anlatında dinliyelim.

Sayın arkadaşlar hep beraber
" Bir dalda iki kiraz ,, şarkısını söylesek nasıl olur,?
Elcevap: İyi olur.

Kiraz diyor ki : YE BENİ!

Kiraz Gecesine Mehmet Cİk'ten bir fikra

Şair Eşref, Kamil Paşayı hiç sevmez, onu Yahudiye benzeterek mütemadiyen hücum edermiş....

Aradan zaman geçmiş. Kamil Paşanın İzmir valiliği zamanında Şair Eşrefle Akhisara uğramış. Merasim icabı Eşrefte Kaymakam olarak Paşaya istasyonda karşılamış... Hoş beşten sonra Eşref :

— Paşa hazretleri Lütuf ve inayet buyursanızda, geceyi burada geçirip, Fakirhanemizde bir çorbaya icabet buyursanız... der

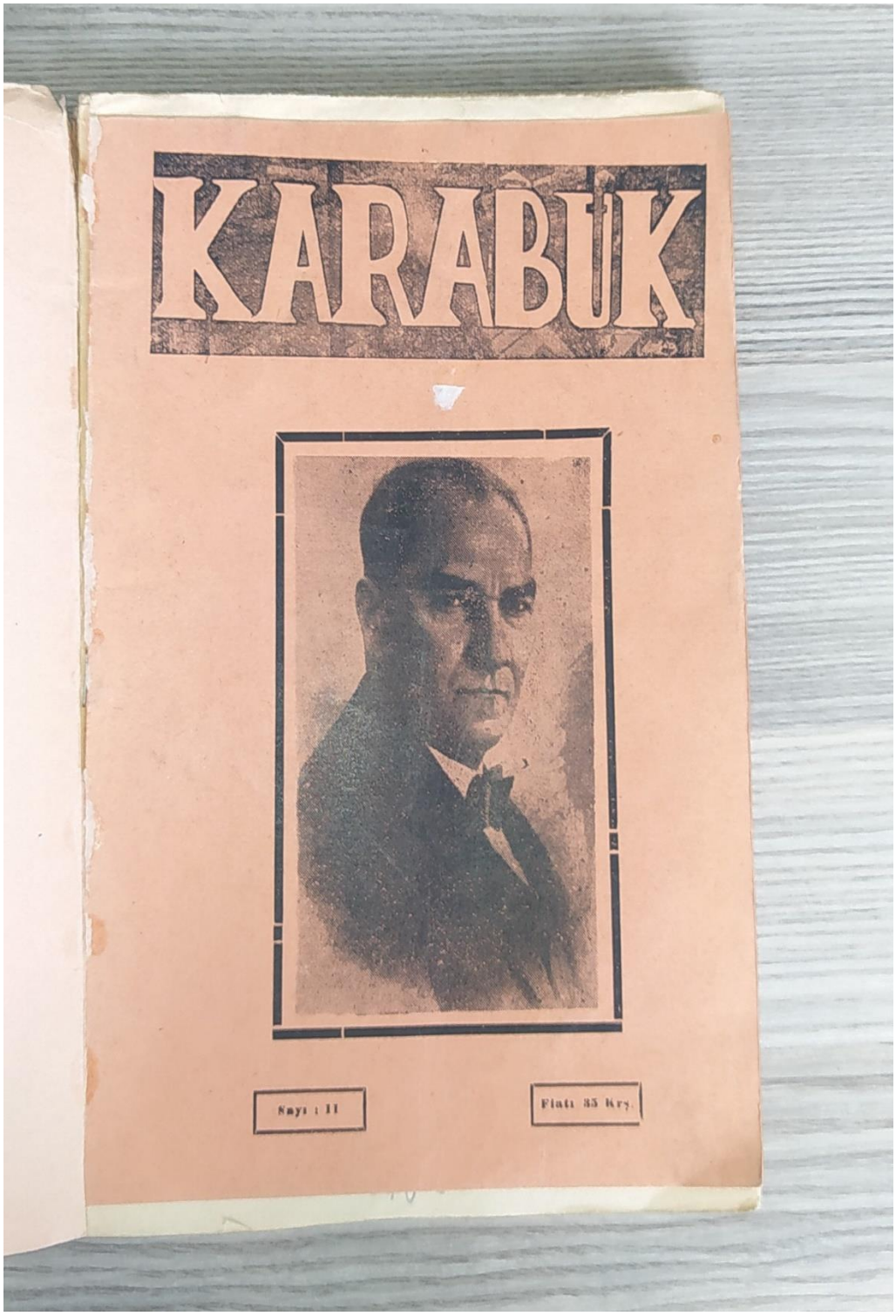
Paşada işlerin çokluğundan, acele gitmeye mecbur olduğundan bahisle davetı nezaketle bertaraf etmeye çalışır, Fakat, Eşref ısrar eder, hiç olmazsa dönüşlerinde bu şerefleriden kendilerini mahrum etmemesini paşadan rica eder.

Paşanın İzmirden dönüşün-

(Devamı 4 de)

1958 - 58-62

EK- 9: Yeni Karabük gazetesinin Eki olan Kiraz Gazetesi 31 Mayıs 1958 tarihli ve 1 sayılı nüsha

EK-10: Karabük Mecmuası 1 Kasım 1954 tarihli ve 11 sayılı nüsha

Safranbolu
KARABÜK

Yıl : 2 Sayı : 189
24 Ekim 1953
Cumartesi
5 Kuruş

Sahibi : Çağlayan KARAOĞUZ
İş Yeri : Karabük'de : Singer 3. yanında
Safranbolu'da : Akın S. 14
Devlet Hisseleri P. K. 15
Telefon : 23 Karabük
Karabük : 7 Temmuz 1951

C.H.P. Meclisi Bir tebliğ YAYINLADI

Meclis, memleket basını, hâkimler teminatı, muhalefetin emniyet içinde çalışması, mali ve iktisadi meseleler üzerinde durarak görüşünü açıkladı

C.H.P. Meclisi 25 Ekim Pazar günü çalışmalarını bitirmiş ve aşağıdaki tebliği yayınlamıştır;

"Cumhuriyet Halk Partisi Genel İdare Kurulundan Meclis Grupu Başkanvekilleriyle İdare Kurulundan ve 64 ilden gelen temsilcilerden müteşekkil C. H.P. Meclisi; Genel Başkan İnönü'nün Başkanlığında 22 Ekim 1953 de açılmış, türlü gereğince bir başkan seçerek 25 Ekim 1953 akşamına kadar çalışmıştır.

Parti Meclisi; Onuncu Kurultay beyannamesinde ifadesini bulan ve bu kurultaya takaddüm eden altı ay içindeki medeni mücadele usullerinin geliştirilmesi ve teminat altına alınmasiyle demokrasinin soysuzlaşmaya uğramadan devamı;

1950 denberi elde edilen tecrübelere göre rejimin hukuk teminatı bakımından kuvvetlendirilmesi zarureti gibi; rejim esaslarını derpiş eden ve iktidarın beliren zihniyeti ve muhalefete karşı aldığı tavrı gösteren şartlar ve realiteler karşısında bir kat daha ehemmiyet ve müteakiben asrileşen meseleler üzerinde durarak tam bir tesanüd ve itimat havası içinde görüşmelerde bulunmuş ve ittifakla vardığı kararları olduğu gibi umumi efkâra aksetmeyi uygun bulmuştur.

1 — Partizan idareden memleket istirap çekmektedir. Partizan zihniyetli idarenin vatandaşlara reva gördüğü haksızlıklar ve adaletsizlikler azalmamakta, bilâkis iktidarın teşvikleriyle çoğalmaktadır. Bunların türlü ve canlı misalleri memleketin her yerinden gelen temsilciler tarafından söylenmiştir.

Diğer taraftan; devlet radyosunun iktidar partisi lehine ve muhalefet partisi aleyhine sistemli şekilde kullanılması memleket efkârı partizan zihniyetin en açık bir delili olarak hâlâ ortada durmaktadır.

Nitekim son günlerde Antalya'da yapılan bir mitingde bakanlarla birlikte mesuliyet sahibi olmayan partizanların muhalefet aleyhine itham ve tehditlerini radyo memleketin dört köşesine yaymıştır. Cevap vermek ve kendimizi müdafaa etmek hakkımız tamammaksızın açıktan tecavüze maruz bulunuyoruz.

Radyonun böyle şartlar bir surette kullanılmaması için teklif olunan kanun müzakeresine Başbakan Büyük Millet Meclisinde sarih taahhütlerde bulunmuştu. Tatbikat, taahhütlerin tamamiyle dışında ve aksine bir istikamettedir. Bu halin verdiği ıstırapla-rın nihayetlenmesi için yeniden kanun yoluyle düzeltilme çaresi aranmasını Parti Meclisi kendi Meclis Grupundan temenni etmiştir.

2 — Rejimin temel teminatından olan basın, vazifesini ifade güçlük içindedir. Memleket, basının bu duruma düşürülmesinden zarar görmektedir.

Resmî ilân tahsisatının keyfi ve maksatlı kullanması usulünün ilgasi lâzımdır. Ayrıca mürekkebinden kâğıdına ve makinesine kadar gazete ihtiyacının temin için basına düviz tedariki imkânı iktidarın takdir ve muvafakatine ilâveten gösterilmeyen bir usule bağlanmalıdır.

3 — Hâkimler teminatı üzerinde partimiz hassasiyetle durmuştur. Hâkimlerin teminatı Anayasa içinde hazırlanıncaya kadar acele tedbirler alınmasına seçim emniyeti bakımından da lüzum verdiği,

Hâkimlerin 25 sene-de tekrârda sevkedilmeleri ve savcılığa alınarak yerlerinden kaldırılmaları mahzurlu olmuştur. Bu konuda mümkün olan çarelerin aranması Parti Meclis Grupundan temenni edilmiştir.

4 — Muhalefet partilerinin emniyet içinde çalışması, rejimin temel meselelerindendir. Hukuk devleti esaslarına riayetten başka emniyet çaresi yoktur. Bu hususta iktidarın kanun hududları içinde, sükûnetle musamele ifa etmesini her vesile ile istemek hakkımız ve vazifemizdir.

5 — Parti Meclisi; demokratik rejimin selâmetiyle ilgili meselelerden sonra memleket efkârının bellibaşlı konusu olan mali ve iktisadi meseleler üzerinde de durmuştur;

İktidarın elindeki türlü vasıta ve imkânlardan tek taraflı faydalanarak, yaptığı bütün iddialara rağmen memlekette iktisadî ve mali durumu telkin edilmek istenenden uzaktır. Acele ve isabetsiz tedbir ve kararların doğurduğu güçlükler ve hususiyle bu politikanın mevlûdu olan enflâsyon ve bunun zaruri neticesi bulunan hayat pahalılığı ve geçim darlığı bir taraftan geniş vatandaş kitlelerini takatsiz bırakırken, diğer taraftan iktisadî ve mali bünyede lüzumlu emniyet ve istikrarı sarsmaktadır.

İktisadî ve mali sahada istikrar ve emniyetin sağlanması; tediye itibarının muhafazası ve hayat pahalığı ve geçim darlığının giderilmesi bir partinin ve bir hükûmetin değil, bütün vatandaşların hâl ve atî için esaslı menfaatlerinin temel unsurudur.

Bu itibarla iktidarı hakikatleri olduğu gibi gör-

(Artalı sa. 7 de)

Ereğli Belediyesi Başkan ve Üyeleri ÇEKİLDİLER

Ereğli belediyesi başkanlıkan Likoğlu ile üyelerden Suphi Konak, Ahmed Şepetci, Arif Kalkavan, Mustafa Canım, çekilmişlerdir. Bunların D. P. den de istifaları beklenilmekte olduğu bildiriliyor.

Belediye başkanlığına Tâceddin Kalaycı seçilmiştir.

İncüvez Cami'ine Bağış

E. K. İşletmesi adına Zonguldak'ta İncüvez mevkiinde yaptırmakta olan camiye 3000 liralık bağışta bulunulmuştur.

OKUMAK

Okuldan uzak, sadece bir zevk ve kendini yetiştirmek için okumak zamanının çok kıymetli olduğunu anlıyacak, bilgili kalabilmek için okumak nihayet nefsini bir hayattan kurtulmak için okumak, fakat okumanın güç alışabildiği bir ihtiyattır. Göz diyorsa ama her halde, beş güçlük bize göre olan gerek. Bugün okumayı yemek yemek derecesinden daha üste okuran milletleri önümüzdeler.

Okumak, okuyabilmek için kitap satın alabilmek için gelsemi bir tarafa bırakan cemiyetler karşısındayız. Kitabın, en iyi bir hayat yoldaşı telâkki edildiği bir zamanda yaşıyoruz.

Eğer, serbest, zevk için, biraz daha bilgili olmak için okumak, gerçekten kötü bir şey olsaydı bile bir zaman kitap, bu kadar üstün bir itibarın kürsüsü giyemezdi. Kitapta, öyle çekici, doyurucu, kandırıcı, aydınlatıcı bir cephe var ki insanoğlu onun yapraklarından bir an olsun ayrılamıyor.

Fakat, okumak, sanırım bu işi bir terbiye meselesi haline getirebilmiş cemiyetlerin işi olabiliyor. Ya okumuyanlar, okuyamıyanlar..

İşte meselenin en acıklı yönü burasıdır. Kitapla iyi bir arkadaşlık kuramamış, kitabı dost sayamamış cemiyetlerin çocukları da bu şekilde yetişir. Böyleri toplumlarda ellerini, kollarını salliyarak gezen sadece dedikodudur. Hem ne idüği belirsiz, hüviyetsiz, mahmuz bir dedi kodu...

Dikkat edinir.. Okumuş, çok okumuş insanların bütün hareketlerini tecrübe, görüş, sözlerini dinleyiniz; onlarda, bir tereddün, bir oğunluğun,; hatta tereddün; sadece bilginin gücünden gelen bir ağır başlılık görürsünüz. Her meseleyi ele alışlarında, bu küm verişlerinde olgunluklarının tesiri vardır. İnsan anlar ki bu boşta mubahkak, ilmin ışığı yanmıştır.

Bir de boş laf halinde gür ses çıkaran bomboş insanları yoklayınız. Sadece, susuyora bir zaman için ai koştarabilikten sonra takatsiz kalırlar veya bozuk, düzen, hüviyetsiz, şahsiyetsiz sözlerine devam ederler.

Bu iki insanı terazinin iki gözüne birer birer yerleştirin ve ağır gelene selâm durun.

Okumak, yükselmek için ilk, ikinci, üçüncü ve son daaaaaktir.

T. T.

Bedii Ziya Eğemen Diyanet İşleri Başkanı Oldu

Diyanet işleri başkanı Eyüp Sabrioğlunun emekliye ayrılması üzerine yerine Dil - Tarih - Coğrafya fakültesi psikoloji profesörlerinden Bedii Ziya Eğemen başkanlığa getirilmiştir.

Değerli bir bilgimizin bu yüksek makama getirilmiş olması, memnunlukla karşılanmıştır.

Üç ayda toplanan Silâh

Ateşli ve kesici silâhlara dair kanunun yürürlüğe girmesinden sonra Ağustos ayından bugüne kadar ilgili makamlarca şehrimizde 2671 bıçak ve 3 tabanca ile 202 mermi teslim edilmiş ve (4500) kişiye bıçak ve 93 kişiye tabanca izni verilmiştir.

Safranbolu Kaymakamı Belediye başkan vekili oldu

Safranbolu belediye başkan vekilliğine valilikçe kaymakamı Ali Ulvi Pınar tayin edilmiştir.

Belediye meclisinin yeniden seçimi için gereğun hazırlıklara girişilmiştir.

Gazeteciler Cemiyeti Genelkurul Toplantısı

«Gazeteciler Cemiyeti» adlı derneğin genel kurulu geçen Cumartesi günü İnci salonunda toplanmıştır.

Yenilenen idare kurulu «Halid Tuğrasu, Mehmed Bükey, Abdulkadir Telcioğlu, İbrahim Sonsaki, Nihad Özgören» seçilmişlerdir.

Dernekte görev alan arkadaşları başarı dileriz.

Basın - Yayın Birliğinin Çalışma Hazırlıkları

«Basın - Yayın Birliği» derneğinin yakında «konferanslar, konserler ve «Türk büyüklerinin yıldönümlerinde törenler» tertip etmek üzere milli kültür ve sosyal bizmet yolunda çalışmalar hazırlığında bulunduğu öğrenilmiştir.

Bir ırz düşmanı yakalandı

Safranbolu'nun, Çerçiler köyünde Muharrem Acar karısı Şerife Acar, tarlada çalışırken Hüseyin Başar adlı bir er tecavüze yeltenmişse de kadının feryadı üzerine etraftan yetişilerek kurtarılmıştır. Irz düşmanı er, yakalanıp adalete verilmiştir.

C.H.P. Gençlik Kolu Kitabevi açıldı

C. H. P. merkez gençlik kolu için parti kurağında çalışırken Hüseyin Başar adlı bir er gençlikle kitabevi geçen cumartesi günü törenle açılmıştır.

Kitabevinde eski ve yeni yazınlarla 4500 ciltlik kitap toplanmıştır.

Hasan Altınok Parti Değiştirdi

C.H.P. Bartın eski idare kurulu başkanlarından Hasan Altınok'un C. H. P. den ayrılıp D.P. ye geçtiği haber alınmıştır.

C.H. Partisi'nin Ulus'ta Siyasi Toplantısı

C.H.P. Ulus ilçe idare kurulu tarafından ilce merkezinde 6 Kasım Cuma günü saat 13 de bir siyasi toplantı tertiplenmiştir.

Öğrendiğimize göre bu toplantıya Ankara'dan Emin Sosyal geleceği gibi ilimiz çevresinden de bir çok partililer katılacaklardır.

GERÇEKLER :

İstifaların iç yüzü

BOŞUNA EMEK

İkide bir D. P. li gazetelerde görünüze çarpar: - İri başlıklar altında - C. H. P. den istifalar, toptan istifalar, C.H.P. çöktü yor . . . . .

Bu türlü zihniyetin hemen bütün iktidarcı gazetelere - bulaşık hastalık gibi - yapıştığını görüyoruz.

İstifaların ise gerçekte aslı asdarı yoktur.

Saf köylümüz, ne için olduğu öğrulan başka türlü söylenen hazırlanmış kâğıtlara imza veya parmak basar. Çünkü, kendi gibi onun doğruluğuna inanır, kâğıtta söylediklerî gibi yazıldığını sanır.

Çoğunun hiç haberi de yoktur. Yine böyle hazırlanmış kâğıtlara başkaları tarafından adlarına imzaları konulmuştur, yahut parmak kaldırıp..

«Sen bunu imza etmişsin, yahut parmak mührün var.» denildiği zaman, şaşırır.

Bu defa Ödemiş muhtarının «istifa» hikâyesi de, bunun başka bir çeşididir :

D. P. li başkaniyle Karabük ilce başkanı, Karabük'ün Ödemiş köyüne gitmişlerdir. Bunlar C.H.P li olan muhtarın misafiridir. Başkanlar, muhtara C.H.P. den çekilip kendi partilerine geçmesi için yalvarmışlar, hazırladıkları boş kâğıdı imzalatmışlar ve bir gün sonra - üzerini yazarak - Demokrat Karabük gazetesinde basmışlardır.

Gerçekte ise çok olgun bir insan olan ve C. H. Partisine inamçla bağlı bulunan muhtar Sabri Peker, partisinden ayrılmış değildir.

İmzasiyle gazetemize gönderdiği yazıyı aşağıya geçiriyoruz :

SURETTİR

«7 - 10 - 1953 günü köyümüz'e siyasi ziyarette bulunan Zonguldak İl ve Karabük ilçe D. P. Başkanlarının ziyaretlerini köy Muhtarlığı ve C.H.P. köy ocağı başkanlığı vasfesi üzerimde bulunması ve ayrıca köymüze her gelen misafire göstediğimiz hürmetten başka bir şey olmıyan bu ziyarete göstediğimiz kabul sırasında misafirlerin ısrarlı konuşmaları karşısında imanımdan hiçbir şey kaybetmediğime kani olduğum halde o gün bu misafirlere nihayet köyümüzden gönüllerî hoş olarak ayrılmaları düşüncesiyle okumasına dahi lüzum görmediğim (ancak para senedi olmadığıma sonradan muttali olduğum yazıya) imzayı geliş güzel atmış bulundum.

Bunu kendilerine sermaye addedeu bu misafirlere verdiğim talepnameyi bugün hiçbir suretle kabul etmediğimi ve yine eskisi gibi mensubu bulunduğum partime ve imancıma bağlı kaldığımı arzeder, durumun sayın gazetenizde neşrine müsaadelerini rica ederim.

Saygılarımla

C.H.P.
Karabük Ödemiş Köyü Ocağı
Başkanı
Sabri Peker

İlânların Takvimi!

Mevsimlerin akışını, ne takvimlerden, ne de hava raporlarından öğrenmege muhtacsınız. Şöyle gazetelerin ilân sayfalarına, sokaklarda önünüze dikilen duvar afişlerine bir göz atmak yeter.

Çeşit çeşit mayo resimleri, bunlarla donatılmış sinema yıldızları mı ilân ediliyor? Bilimiz ki bahar geçmekte ve yaza girmektesiniz. Karpuz kabuklarının artık modası geçti. Şimdi bunları, parti rakipleriyle, sözde dostlar, birbirlerinin ayaklarını kaydırtmak için kullanıyorlar.

Eeet, mevsimler allâmeti kesilmek istiyorsanız, ilânları okuyun, afişleri seyredin. Şayet güzlerimiz lâle soğanlarına, gül, karanfil çeşitlerine rastlarsa, güz yakındır. Karşınızda üstünde ev, çardak, köpek veya at resimleri gömlekler sergiliyorsa, Hazıranın eşiğindesiniz, demektir. Yok eğer hiçim hiçim trençkotlar, empermeabller dizilmişse, sonbahara ayak bastığınızı anlamalısınız. Hele kışları alnına tırnanmış, yünü burnunuz ve ağzı açık hapşıran nezlelerin zavallı dekoru içinde bir «Gripin» ilânı gözünüze ilişti mi kış yakındır, hükmünü vereblirsiniz. Nereden tanıyalarını havasını naftalin ve yeni muşamba kokuları doldurmaktır. Taksitle kürk, palto satışının başladığına müjdelenmeyenlerden iki kat korkarım. Çünkü bunları okurken, hem bir kar ve fırtına kuruntusuyla üşür, hem de borç endişesiyle bihuzur olurum.

Hülâsa, başlarken de dedim ya, İstanbul'da yaklaşan mevsimleri sezmek için, takvime ihtiyaç yoktur. İlânlara dakın. Yılın hangi çağında bulunduğunuzu anlarsınız.

H. S. G.

Bir sureti : C.H.P. Karabük ilce idare kurulu başkanlığına.»

Bu misal ile şunu belirtmek istoriz ki: D. P. gayretcilerinin dilzme istifa yazılarından ellerine geçen nedir? Her defasında yalan oluşunun meydana çıkmasından başka kazançları var mı?

Bu marifetlerle aşağıyı yukarıyı aldatıyoruz, diye kendilerini aldattıklarının farkına varmayan gafiller, bilsinler ki, bunlar, ne kendileri ve ne de partileri adına yüz aki değildir.

Türk milletinin kaderini kime teslim edeceği ancak sandık başında belli olur. Bunun da yolu açık: imza çalmak, gazetelerle ortalığa yaygara sakmak değil, halkın ve köyünün doğrudan doğruya gönüllerini kazanmak!

Her hangi baskı ve korkunun altında, yahut onlara yaranarak kendisine ve köyüne bir iş ve bir kazanç koparmak için partideğiştiriyor gibi görünen basına kalıp imzalarla değil; sandık başlarında - dahe çok tarafsız halk kleleri tarafından - verecek oylarla ancak elde edilebileceğini nemeyenlerin gafletine acırız.

Ne eteler, nafile!

Boşuna emek!

EK-11: Safranbolu Karabük gazetesinin 24 Ekim 1953 tarihli ve 189 sayılı son nüshası

GENÇ KALEMLER

ARS GRATİA ARTİS

Edebî Sanat ve Fikir Gazetesi

Paul Cézanne

Yazan : Yüksel Dürer

İçindekiler

2. ci Sayfa

3. cü Sayfa

4. cü Sayfa

Sokaklarındayım Şehrin

Büyük Türk MAHMUT Romancısı YESARİ

Paul Cezanne'nin Oyuncuları

EK-12: Genç Kalemler gazetesi 15 Kasım 1950 tarihli ve 1 sayılı nüsha

İstanbul (Hususi) Halil Doğan adında bir şahsın, aynı ismi taşıyan başka bir şahıs yerine yanlışlıkla hapsedilerek 14 günlük ceza müddetini bu şahsa çekti[illegible]diğini evvelce bildirmiştik.

Halil Doğan dün avukatları vasıtası ile Devlet Şûrasına müracaat etmiş ve Adliye Vekâleti aleyhine 50.000 lira mânevi, 100 lira da maddi tazminat dâvası açmıştır. Diğer taraftan, yanlışlığa sebebiyet veren 7 memur hakkında vazifeyi ihmâl suçu ile açılan davâya dün 4 üncü Asliye Ceza mahkemesi[illegible]de başlanmıştır. Sanıklardan birisi duruşmaya gelmediği için, bu sanık hakkında ihzar yazılmış ve gelen sanıkların sorguları yapılmıştır.

Şahitlerin celbi için duruşma başka bir güne tâlik edilmiştir.

Resmi sektörün elinde geniş miktarda stok bulunduğu bildiriliyor

İstanbul (İKA) Piyasa mahfillerinde bildirildiğine göre 1955 yılında da normal ithalat yapılmıştır. Buna rağmen bazı maddeler yine güçlükle bulunmaktadır.

Buna sebep olarak resmi sektörün elinde büyük stokların meydana gelmiş olduğu gösterilmektedir. Bu stokların memleketin 6 aylık ihtiyacına cevap verecek durumda olduğu bildirilmekte ve bunların bir kısmının piyasaya intikal ettirilmesi temenni olunmaktadır.

Zevk

SİNEMASINDA

GECE : 20,30 da

GÜNDÜZ : 15,00 de

Hüküm Sabahı

D. Parti Grupu toplanamıyor

Ankara, Geçen hafta ekseriyet olmadığından toplanamayan D.P. Meclis Grupu bu hafta da toplanamıyacaktır.

Bu haftaki toplanamamasının sebebi olarak da gelen haberlere göre C.H.P Kurultayı gösterilmektedir. Grupun önumüzdeki hafta toplanacağı ve C.H.P. Kurultayında alınacak neticelere göre Grupun havasının tesbit edeceği anlaşılmaktadır.

KARABÜK TİCARET Gazetesi intişara başladı

Karabük Ticaret ve Sanayi Odası tarafından çıkarılan, haftalık (Karabük Ticaret Gazetesi) bugünden itibaren neşriyat hayatına girmiş bulunmaktadır.

Şehrimiz için faydalı hizmetlerini beklediğimiz refikimize başarılar dileriz.

Kereste fiatları

İzmir (Hususi) Ayancıkta artırmaya çıkarılan kerestelerin muhammen bedeli olarak 300 lira tayin edilmekte ve 480 liraya kadar yükselmekte ve satış mıntıkalarına nakliye ücretiyle beraber 500 liraya mal olmaktadır. Piyasa bir yandan Milli Korunma Kanunu tadilatiyle ucuzluğu temin etmeye çalışırken diğer taraftan yaşayan bazı kanunların pahalılığa sebeb olduğuna işaret etmektedir.

Artırma eksiltme kanunu buna misaldir. Zira muhammen bedel olarak 300 liranın hesaplanması hangi esasa dayanmaktadır. Bu bilinmemektedir.

Zira kerestenin dünya piyasalarındaki fiatı 60 dolardan yukarı değildir. İktisat ve Ticaret Vekilinin bu gibi mevzuları da dikkat nazara alması ehemmiyetle beklenmektedir.

EK-13: Müstakil gazetesinde Karabük Ticaret gazetesinin yayım hayatına başladığına ilişkin haber 24 Mayıs 1956 tarihli ve 148 sayılı nüsha

Sayfa : 2 KARABÜK

NEYZEN

— Başı sa. 1 de —

İçtiği esrar kabakları bir araya dizilse, batmış transatlantikleri yüzdürebilir; yuttuğu afyonlar, bir fil sürüsünü öldürmeğe yeterdi.

Taş üstünde kuş tüyü yatakların huzurunu bulur, açlığı duymaz, yüreğine endişe kuşu konmazdı. Eminim ki zihninden bir kere-recik bile :

— Yarın ne olacağım?

Düşüncesi geçmemiştir. Kendisini ne şahsına, ne hayata bağlamak kabildi. Feleğe kafa tutuşu:

"Minnet etmem bu ömre de be felek!„

Deyişi, gösteriş değil, samimiydi :

"Olmadım meftunu malın, rütbenin, sim-ü zerin
Zevk-u şevki (ney)le (mey) dir rind-i âzâde-serin
Dest-i cudundan çekip kallaviyi Peygamberin
(Mey)de bektaşı göründüm (ney)de oldum mevlevî.„

Kıtasında kof ve sahte ses veren hiç bir nokta yoktur. Ondaki değişmeler, bana hayret kadar, hayranlık da verirdi. Hem ne engin tezadlarla dolu değişmeler!.. Bakarsınız, şimdi (ney)i ile, üflerken ilhamla solan yüzü, yumulan gözlerile renk ve nurdan ilâhî bir fıskiye, şimdi etrafına çamur zifosları yağdıran sarhoş bir bulut olur. Beş dakika önce, içinde öfke şimşekleri çakan gözlerine, ansızın velilerin şefkat ve af dolu bakışları dolardı. Sağı yoktu, solu yoktu; zamanı ve mekânı yoktu. Ömrü bir fırtına uğultusu ile geçerdi. Ona Mısırda, Suriye ve Irakta (Rabbün ney) dediler. Bizim sicilimize adı (sarhoş)tu. Dünyada nazı en çok çekilen adam olduğu halde, nankörlük görduğüne kanidi. (Azab-ı Mukaddes) ruhunda yerli bir misafirdi ve bütün taşkınlıklarının sebebi de oydu. Ölüm, onu dinlendirecek mi? Bilmiyorum. Daha doğrusu şüphedeyim. Duadan hoşlanmadığını bildiğim için rahmet niyazına takadım yok. Zaten kendisi :

"Bende varsa eğer o kalb-i selim
Arş-ı âlâna körkütük gelirim!„

Dememiş miydi?

H. S. G.

Türkiye Demir ve Çelik Fabrikaları Müessesesi Mensupları Sosyal Yardım Sandığı idare Kurulundan

Sandığımız yıllık Umumî Hey'et top-

Milli Eğitim Müdürünün incelemeleri

Milli Eğitim Müdürü Mustafa Turna, hafta içinde Safranbolu'ya giderek Safranbolu ve Karabük okullarını gözden geçirmiş, öğretmenlerle temas etmiş millî eğitim çalışmaları, yeni okul ihtiyaçları üzerinde incelemelerde bulunduktan sonra Zonguldak'a dönmüştür.

Acıklı bir tren Kazası

Karabük'ün Bayır mahallesinde oturan 8 yaşında İmdat Tercan, Karabük Demiryolunda kömür döküntülerini toplarken üstüne doğru gelmekte olan lokomotiften kaçarken ayağı kayıp düşmüş ve makinist, çocuğu göremediğinden hat üzerinde kalan ayağını çiğneyip geçmiştir.

İmdat Tercan, müessese hastahanesine kaldırılmış ve ayağı kesilmiştir.

YENİ YAYIN

Yeni Gazeteler

Karabük'te (Doğru Söz) adlı ve haftalık siyasî bir işçi gazetesi çıkmağa başlamıştır. Gazetenin sahibi Kemal Yıldırandır.

İşittiğimize göre ayrıca Ali Galip Fırat tarafından "Demokrat Karabük„ adlı bir gazete çıkarılmak üzerinde hazırlığa girişilmiştir. Yeni arkadaşlarımızo uzun ömürler dileriz.

EREĞLİ'DE Alemdar kahramanlığı anıld

29 Ocak günü Ereğli'de millî mücadelenin şanlı hatıralarından biri : Alemdar kahramanlığı anılmıştır.

İstiklâl marşiyle başlayan törende hatipler, Anadolu'ya İstanbul'dan silâh ve cephane taşıyarak kurtuluş savaşına nasıl yardım edildiğini ve bu arada "Alemdar„ kahramanlığını anlatmışlardır. "Alemdar„ menkıbesinin sağ kalanlardan birinin dilinden dinleyen topluluk o günün heyecanını bir daha yaşamışlardır.

Törenin sonunda limanda, vakanın geçtiği yere bir çelenk atılmıştır.

Zonguldak ve Adana Motörlü tren günleri değişti

Ankara (a. a.) - Ankara - Çankırı ve Ankara Adana arasında işlemekte olan motörlü tirenlerin işleme günlerinin değiştirilmesine lüzum hasıl olduğundan 2.2.1953 pazartesi gününden itibaren bu seferler aşağıda belirtilen günlerde yapılacaktır :

Ankara - Zonguldak pazartesi, cuma. Zonguldak'tan Ankaraya salı cumartesi. Ankara'dan Adana'ya salı, cumartesi. Adana'dan Ankara'ya çarşamba, pazar.

HERZOG

Bu ismi unutmayınız

Bu dünya fotoğrafçılarının, amatörlerinin yegâne

FİLMİDİR

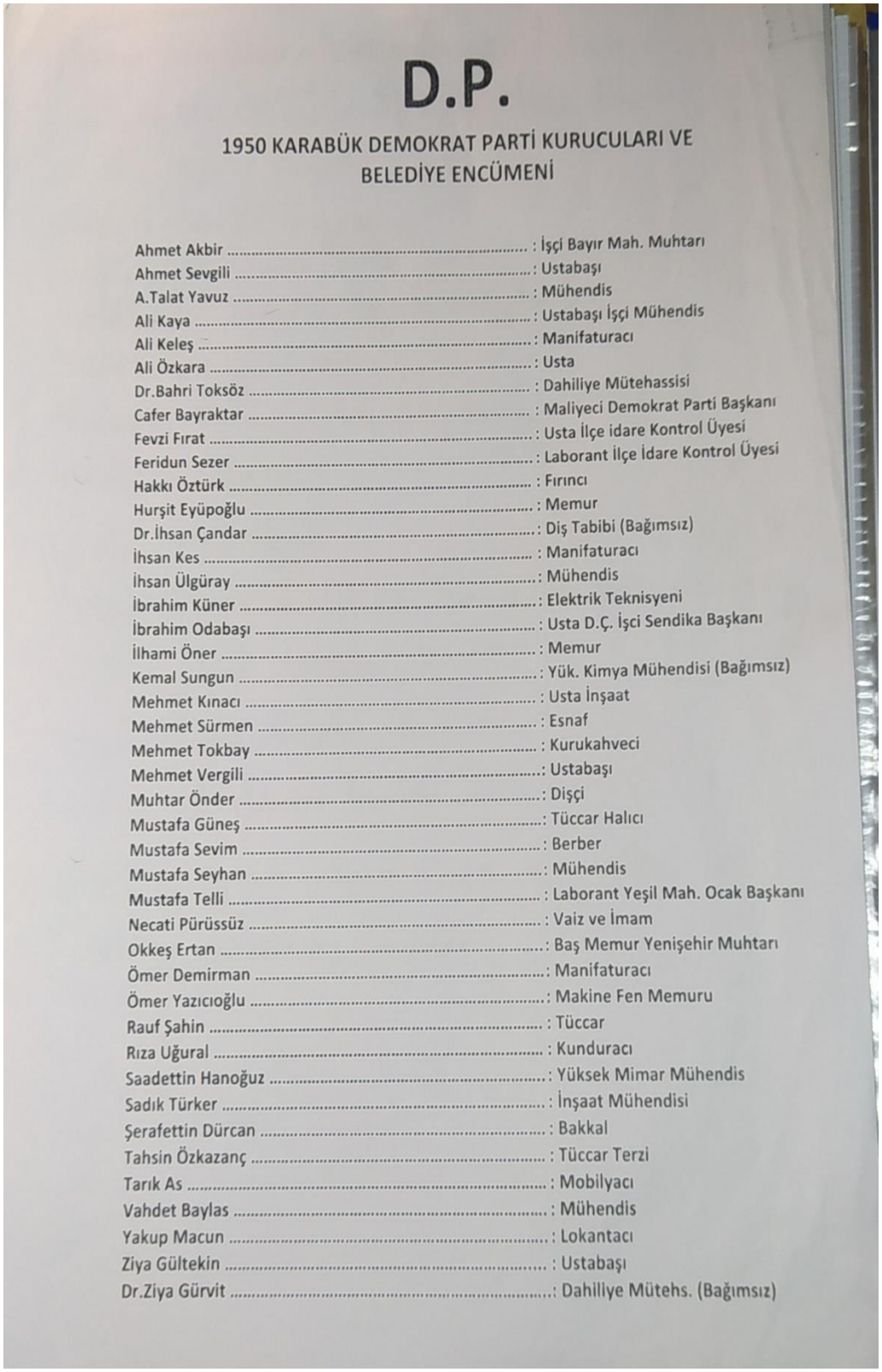
HERZOG Fotoğraf filmleri :

Tamamen Panchromatic
(bütün renklere karşı hassas)
Anti Halo (Güneşe karşı resim almaya müsait)
Tam Tropikal (En sıcak günlerde dahi banyolarda erimiyen) bir filmdir.

HERZOG

Her boy portre filmleri ve rol filmleri, kopya

EK-14: Safranbolu Karabük gazetesinde Doğru Söz gazetesinin yayım hayatına başladığına dair haber 31 Ocak 1953 tarihli ve 155 sayılı nüsha

D.P.

1950 KARABÜK DEMOKRAT PARTİ KURUCULARI VE BELEDİYE ENCÜMENİ

Ahmet Akbir ..... : İşçi Bayır Mah. Muhtarı
Ahmet Sevgili ..... : Ustabaşı
A.Talat Yavuz ..... : Mühendis
Ali Kaya ..... : Ustabaşı İşçi Mühendis
Ali Keleş ..... : Manifaturacı
Ali Özkara ..... : Usta
Dr.Bahri Toksöz ..... : Dahiliye Mütehassisi
Cafer Bayraktar ..... : Maliyeci Demokrat Parti Başkanı
Fevzi Fırat ..... : Usta İlçe idare Kontrol Üyesi
Feridun Sezer ..... : Laborant İlçe İdare Kontrol Üyesi
Hakkı Öztürk ..... : Fırıncı
Hurşit Eyüpoğlu ..... : Memur
Dr.İhsan Çandar ..... : Diş Tabibi (Bağımsız)
İhsan Kes ..... : Manifaturacı
İhsan Ülgüray ..... : Mühendis
İbrahim Küner ..... : Elektrik Teknisyeni
İbrahim Odabaşı ..... : Usta D.Ç. İşçi Sendika Başkanı
İlhami Öner ..... : Memur
Kemal Sungun ..... : Yük. Kimya Mühendisi (Bağımsız)
Mehmet Kınacı ..... : Usta İnşaat
Mehmet Sürmen ..... : Esnaf
Mehmet Tokbay ..... : Kurukahveci
Mehmet Vergili ..... : Ustabaşı
Muhtar Önder ..... : Dişçi
Mustafa Güneş ..... : Tüccar Halıcı
Mustafa Sevim ..... : Berber
Mustafa Seyhan ..... : Mühendis
Mustafa Telli ..... : Laborant Yeşil Mah. Ocak Başkanı
Necati Pürüssüz ..... : Vaiz ve İmam
Okkeş Ertan ..... : Baş Memur Yenişehir Muhtarı
Ömer Demirman ..... : Manifaturacı
Ömer Yazıcıoğlu ..... : Makine Fen Memuru
Rauf Şahin ..... : Tüccar
Rıza Uğural ..... : Kunduracı
Saadettin Hanoğuz ..... : Yüksek Mimar Mühendis
Sadık Türker ..... : İnşaat Mühendisi
Şerafettin Dürcan ..... : Bakkal
Tahsin Özkazanç ..... : Tüccar Terzi
Tarık As ..... : Mobilyacı
Vahdet Baylas ..... : Mühendis
Yakup Macun ..... : Lokantacı
Ziya Gültekin ..... : Ustabaşı
Dr.Ziya Gürvit ..... : Dahiliye Mütehs. (Bağımsız)

EK-15: Demokrat Parti'nin Karabük'teki Kurucu Kadrosu

Pazar
15
MART 1953

Tesis Tarihi :
15 Ocak 1952

İş Yeri :
İstasyon Caddesi No:101
Posta kutusu : 14
Telefon : 65

İŞ YOLU
Karabük

İÇTİMAİ KOLTOREL MESLEKİ GAZETE

Medeniyet öyle bir ışıktır ki, ona bigâne olanları yakar, mahveder.
ATATÜRK

Yıl: 2 Sayı: 29 | Demir Çelik İşçileri Sendikasının Yayın Organıdır | Fiyatı 10 Kuruş

Demir ve Çelik Müessesesi şoförleri arasındaki huzursuzluk devam etmektedir

«Huzursuzluğun devamından müte[illegible] olan şoförler istifa etmektedirler"

Müessesemizde çalışan şoförler iki kısma ayrılarak bir kısmı 8 ve diğerleride 12 saat olarak çalışmaktadır. Sümerbank camiasında bulunan sendikaların azimli çalışmaları sonunda Sümerbank Umum Müdürlüğünce bekçi ve şoförlerin aralı işler nizamnamesinden çıkarılarak 8 saat olarak çalışmaları bildirilmiş iseler, anlayamadığımız sebeblerden dolayı bu işçilere ayrı ayrı mesai sistemi tatbik edilmektedir. Devam ettirilen bu huzursuzluktan dolayı müteessir olan ve moralî bozulan işçiler istifa etmektedir. Bu cümleden olarak dün, şoför Ali Bilaen in dilekçesinde bizzat bizzat bu huzursuzluktan dolayı istifaya mecbur kaldığı bilhassa kaydedilmektedir. Müessesede cereyan eden sosyoline son defa tevzi edilen ikramiyelerdede türlü haksızlıklar yapılmış ve işçiler ekseriyetle mağdur edilmiştir.

İşçinin olmadığı yerde kendisinde bulunmayacağını anlamak istemeyen idarecileri acaba hangi kuvvetin müteşekkildi. Gündeminde bulunan cenbir meddenin ilgili vekâletler ve umum müdürlükte görüşülmesi ile sıkıda kalan bir takım pürüzlü işlerin bir an evvel halline çalışmak gayesiyle Ankara'ya vardı.

İşletmeler vekilinin Marmara tütün piyasasını tetkik etmek üzere Bursa, Balıkesir ve İzmit'te seyahatte olması, Sayın Çalışma Vekili Semet Agaoğlu'nun kar'şeşinin trende ölü bulunmasıyle cenazeyi İstanbul'a göttürmek üzere Ankara'dan ayrılması sebepleriyle hallini arzu ettiğimiz mes'eleleri ilgili vekillerile mevsuf görüşmek mümkün olmamıştır. Hey'etimiz sadece Devlet Vekilimiz Sayın Muammer Alakant ve İşçi Sigortaları Genel Müdürü Dr. Kâmil İdil ile İdare Meclis Reisi Nusret Beylerle görüşmüştür. Sayın Devlet Vekilimize Demir Çelik İşçilerinin sevgi, saygı ve selâmları bildirilmiş, Karabük'ün kısa zamanı zarfında gösterilen yakın alâkadan dolayı [illegible] belirtilmiş ve teşekkürleri arz edildikten sonra Pres

(Artanı ss. 2 de

İdarecilerce bir türlü benimsenmeyen İŞÇİLİK

Kanun önünde eşit haklara sahip olan fertleri, idarecilerin adaletsiz içtenliğiyle huzursuzluğa sürüklemekte ve adeta bundan zevk duymaktadırlar.

Bir işçi organı olarak yaratılan huzursuzluğu ve adaletsiz tevzinat sistemini D.D. Yolları genel Müdürlüğünden ve ilgili Vekâletlerden hassasiyetle tetkikini bilhassa istirham ederiz.

Ankara'ya gidip gelen Sendika hey'etimizin Ankara'da yaptığı temaslar

Sendikamız kurulduğundan beri ilk defa olarak Ankara'ya 3.Mart.1953 tarihinde üç kişilik bir hey'et göndermiştir. Hey'et Mustafa Ulupınar'ın Başkanlığında Turhan Kökkaya ve Nuri Büyüktopçu-

Şaşkın ördek ters dalar!

Doğru söz vaaz[illegible]nin "görünen köy" köşesindeki "istihfam" başlığı altındaki yazısında, fıtandaki sağır sultanın dahi duyduğu pres işçileri olaylarını görmüyor ve bilmiyor gibi hareket eden klavuz hakikaten yazık bir kelime[illegible]

Evet klavuz, "Şaşıran ördek kıçtan dalar" atalar sözüne uyarak her ne kadar ters bir dalış yaparak gören gözlerini görmüyor olarak ilan ettim isede, bunun şu satırları yazdırmağa fırsat verdiğin ve vesile olduğun için bir mecburiyet olsa teşekkür ederim.

Zira, bizler bizim için bir zulde olsa hakikatları olduğu gibi itiraf edecek medeni cesarete sahip olduğumuza kaniiz.

Evet, "Geçmiş zaman olurki hayali cihan değer" olarak yazılarınıza karıştırdığınız cümle ile kendi acizinizi itiraf etmiş olduğunuzu bilmiyecek kadar şaşkın olduğunuza zannetmiyorum. Çünkü kapatamıyacağı bir vakıa olarak ortadadır.

(Artanı ss. 2 de)

AZ SÖZ ÇOK İŞ

İşçinin menfaatlerini Baltalıyanlar kim?

Sendikamız yerinde yaptığı bir müdahale ile Pres Atölyesi işçilerinin kapıdışarı edilmesini önledi. Ve bu hususte Devlet ve İşletmeler Vekillerinden yazılı bir de teminat aldı. Fakat Müessese bunu bir izzeti nefis meselesi ederek işçi arkadaşlarını hesaplarını doğrudan doğruya kesmedi; kesmedi amma, bu müesseseye sekiz-on sene hizmet etmiş işçileri Münakalatın bazı amirliğine, odacılığa ve en güç işlere vererek kendiliklerinden ayrılmalarını isteç ettirdi. Bunun üzerine başka pres işçilerinin durumu olmak üzere (11) maddelik bir gündemi ilgili vekâlet ve Umum Müdürlük görüşmek üzere Ankara hey'et gitti. Bunu hazmedemiyen bir takım istimarcı, tesvir ve iftirayı kendilerine şiar edinen sendikacılar, bütün işçilerin menfaatini ilgilendiren iş ihtilâfını ele alarak, Ankara'ya gönderilen hey'etimizin Yüksek Hakem Kurulunda bulunan iş ihtilâfının reddedilmesi için Ankara'ya gittiğini iddia edecek kadar adi bir propaganda yaptıklarını duydum.

Öteden beri bu ve buna benzer işçi menfaatlerini kendi kendilerine baltalıyıcılarının farkına varmadan yaptıkları propagandalarla sendikamızı değil, kendi sefahatlerini ihsas ettirdiğini sayan bu pirenspiler, bizleri hiçte hayrete düşürmüyor. Şahsi kapriler peşinden gidildiğini yine aynı arkadaşım şöyle çeviriyor. Üçüncü bir sendika kurulması için bir mücadeleye girişmeli, yoksa bunların tuttuğu yol iyi değil. Bu konuşmaya şöyle bir sual açıyorum. Pek iyi niçin yıllık kongrede beğenmediğiniz Sanayil İşçileri sendikamızın lehinde konuştunuz?

Cevap şu oldu sayın arkadaşlarım. O günkü siyasi hava öyle konuşmamı icap ettirdi. Yoksa bende yuhalanacaktım. Halbuki alkışlandım. Ne bileyim, Söylememe lüzum varmı? Çalınan davulun parasını kim alıyor? Onu sizin yüksek takdirinize bırakıyorum.

Nabil Çakır

Murakabe heyetinin Görüş, Düşünüşü

Sanayil İşleri Sendikası murakabe hey'etinden bir arkadaşım görüş ve düşüncelerini gizliyen bakışı bir gün dilinin altından çıkardı ve dedi ki:

"İstifalar çorap söktüğü gibi gidiyor. Ondan daha âla ne var. Üye adeti bir kaç yüze indimi sendikayı feseditiriz. Parasında aramızda taksim geçeriz. Zaten bu tüzük gereğinde böyledir dedi.,

Tüzüklerini okumadım bilmiyorum. Ama inşan oğlunun hepsinin böyle düşünebileceğinden eminim. Fakat mustakbel başkanlarının izinden gidildiği sayılır olan bu pirenspiler, bizleri hiçte hayrete düşürmüyor. Şahsi kapriler peşinden gidildiğini yine aynı arkadaşım şöyle çeviriyor. Üçüncü bir sendika kurulması için bir mücadeleye girişmeli, yoksa bunların tuttuğu yol iyi değil. Bu konuşmaya şöyle bir sual açıyorum. Pek iyi niçin yıllık kongrede beğenmediğiniz Sanayil İşçileri sendikamızın lehinde konuştunuz?

Cevap şu oldu sayın arkadaşlarım. O günkü siyasi hava öyle konuşmamı icap ettirdi. Yoksa bende yuhalanacaktım. Halbuki alkışlandım. Ne bileyim, Söylememe lüzum varmı? Çalınan davulun parasını kim alıyor? Onu sizin yüksek takdirinize bırakıyorum.

Nabil Çakır

Vatandaş!

18 Mart ÇANAKKALE ŞEHİTLERİ'ni anma günüdür. Bu vatanın bütünlüğü ve istiklâli için kanlarını döken aziz şehitlerimizi tezim ederken ÇANAKKALE'de yaptırılacak ŞEHİTLER ABİDESİ'ne de yardım etmeği unutma. İş Yolu Gazetesi vasıtasiyle toplanmakta olan teberrüler makbuz mukabili kabul edilmektedir. Lütfen, İstasyon Caddesi Lezzet Lokantası üstündeki idarehanemize müracaat ederek ÇANAKKALE ŞEHİTLER ABİDESİ için yardım ediniz.

İş Yolu Gazetesi
İstasyon Caddesi No. 101
KARABÜK

Kanunlara hakaret eden Rum vatandaş

İstanbuldan şehrimize ticaret için gelmiş olan Vesil oğlu tüccar Yani Nikalau tel-fon ücretinin makbuzuna yapıştırılan 4 kuruşluk damga pulunu iptal etmiş olduğunu bildirerek vazifesinin emrettiği şekli yapmıştır.

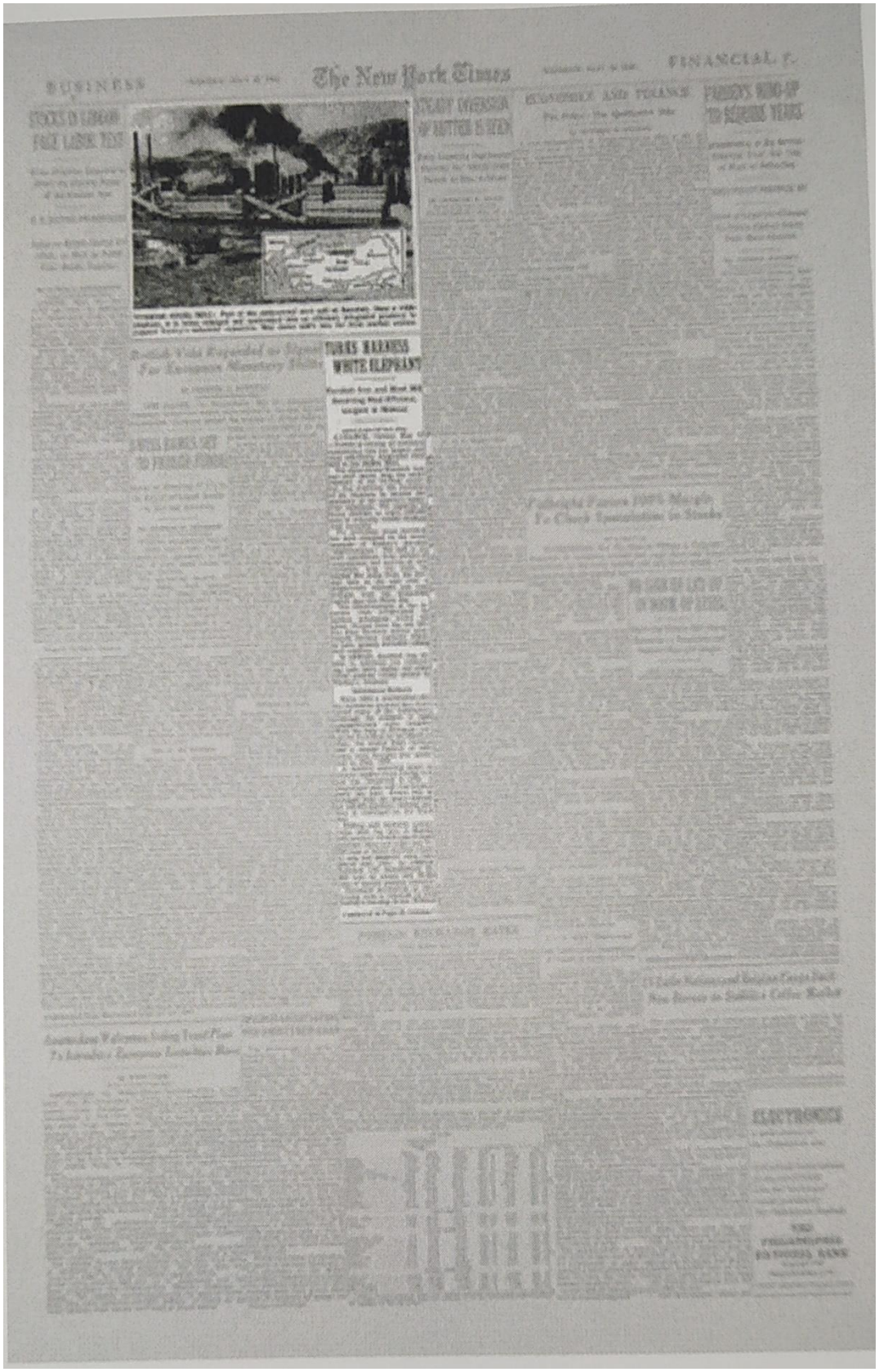
İstediğinin yapılmadığını gören Rum vatandaş, kendisinde sıkı sıkıya bağlı olduğu kanunlara "Türkiye Cumhuriyeti kanunlarını bilmiyorum. öğrenmekte istemem" demiştir. Bölgemiz P.T.T. müfettişi sayın Abdulkadir Önderman, rum yanının küstahlığını emniyete ihbar ederek adli makamların hadiseye el koymalarını temin etmiştir. Bu cerih rum vatandaşa, vatandaş olarak kanunlara kayıtsız şartsız itaat etmesini tavsiye ederiz.

Karabük'te Yeni santral FAALİYETE GEÇTİ

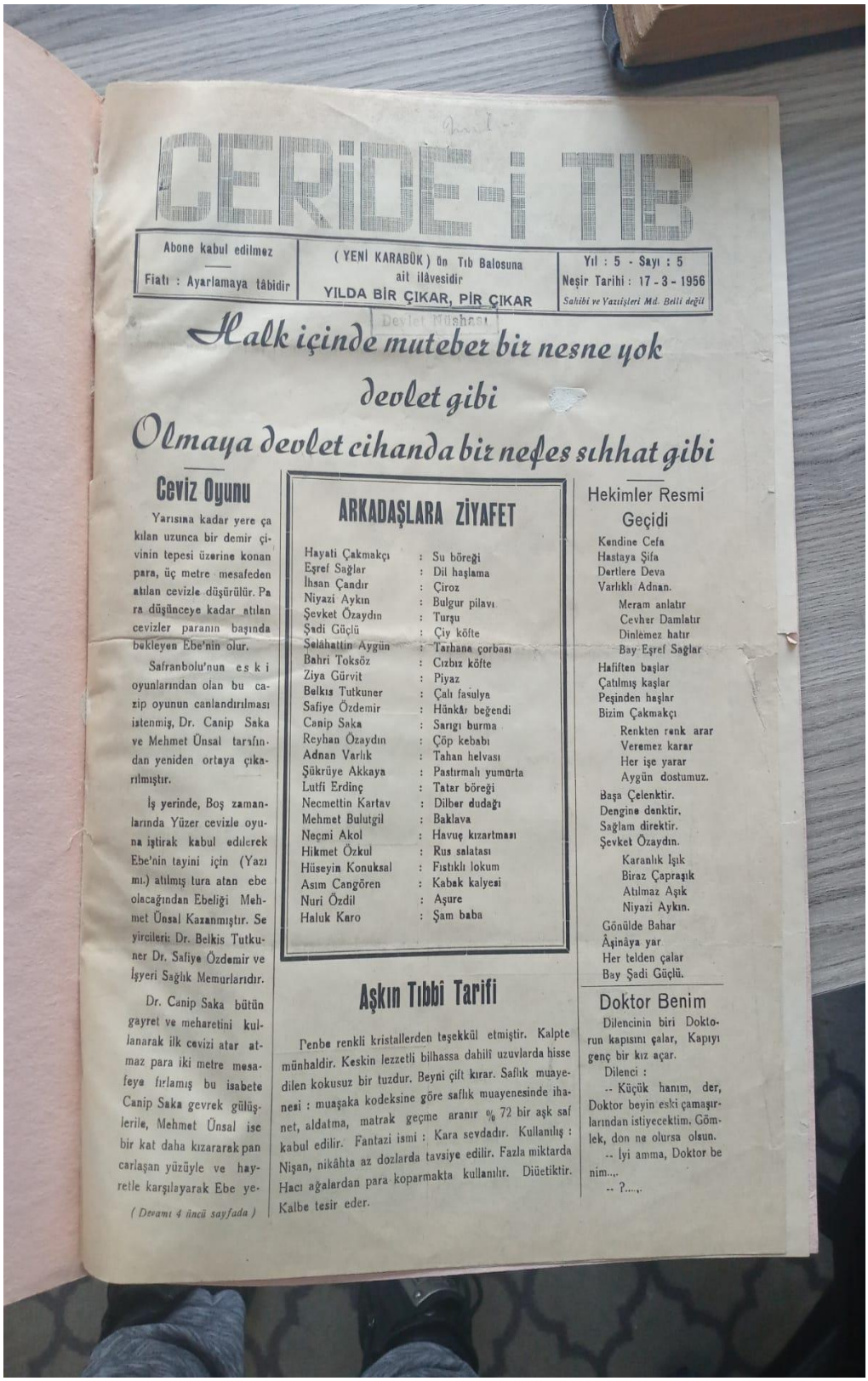
Bir müddetten beri üzerinde çalışılan 150 lik yeni santral faaliyete geçmiştir.

Beldemize hayırlı olmasını İŞ YOLU Gazetesi candan diler.

EK-16: İş Yolu gazetesi 15 Mart 1953 tarihli ve 29 sayılı nüsha

EK-17: 30 Mayıs 1955 tarihli The New York Times gazetesindeki Karabük ile ilgili makale

CERİDE-i TIB

Abone kabul edilmez
Fiatı : Ayarlamaya tâbidir

(YENİ KARABÜK) ün Tıb Balosuna ait ilâvesidir
YILDA BİR ÇIKAR, PİR ÇIKAR

Yıl : 5 - Sayı : 5
Neşir Tarihi : 17 - 3 - 1956
Sahibi ve Yazışleri Md. Belli değil

Devlet Nüshası

Halk içinde muteber bir nesne yok
devlet gibi
Olmaya devlet cihanda bir neşes sıhhat gibi

Ceviz Oyunu

Yarısına kadar yere çakılan uzunca bir demir çivinin tepesi üzerine konan para, üç metre mesafeden atılan cevizle düşürülür. Para düşünceye kadar atılan cevizler paranın başında bekleyen Ebe'nin olur.

Safranbolu'nun eski oyunlarından olan bu cazip oyunun canlandırılması istenmiş, Dr. Canip Saka ve Mehmet Ünsal tarafından yeniden ortaya çıkarılmıştır.

İş yerinde, Boş zamanlarında Yüzer cevizle oyuna iştirak kabul edilerek Ebe'nin tayini için (Yazı mı.) atılmış tura atan ebe olacağından Ebeliği Mehmet Ünsal Kazanmıştır. Seyircileri: Dr. Belkis Tutkuner Dr. Safiye Özdemir ve İşyeri Sağlık Memurlarıdır.

Dr. Canip Saka bütün gayret ve meharetini kullanarak ilk cevizi atar atmaz para iki metre mesafeye fırlamış bu isabete Canip Saka gevrek gülüşlerile, Mehmet Ünsal ise bir kat daha kızararak pancarlaşan yüzüyle ve hayretle karşılayarak Ebe ye-

(Devamı 4 üncü sayfada)

ARKADAŞLARA ZİYAFET

Hayati Çakmakçı	:	Su böreği
Eşref Sağlar	:	Dil haşlama
İhsan Çandır	:	Ciroz
Niyazi Aykın	:	Bulgur pilavı
Şevket Özaydın	:	Turşu
Şadi Güçlü	:	Çiy köfte
Selâhattin Aygün	:	Tarhana çorbası
Bahri Toksöz	:	Cızbız köfte
Ziya Gürvit	:	Piyaz
Belkıs Tutkuner	:	Çalı fasulya
Safiye Özdemir	:	Hünkâr beğendi
Canip Saka	:	Sarığı burma
Reyhan Özaydın	:	Çöp kebabı
Adnan Varlık	:	Tahan helvası
Şükrüye Akkaya	:	Pastırmalı yumurta
Lutfi Erdinç	:	Tatar böreği
Necmettin Kartav	:	Dilber dudağı
Mehmet Bulutgil	:	Baklava
Neçmi Akol	:	Havuç kızartması
Hikmet Özkul	:	Rus salatası
Hüseyin Konuksal	:	Fıstıklı lokum
Asım Cangören	:	Kabak kalyesi
Nuri Özdil	:	Aşure
Haluk Karo	:	Şam baba

Aşkın Tıbbi Tarifi

Penbe renkli kristallerden teşekkül etmiştir. Kalpte münhaldir. Keskin lezzetli bilhassa dahilî uzuvlarda hisse dilen kokusuz bir tuzdur. Beyni çift kırar. Saflık muayenesi : muaşaka kodeksine göre saflık muayenesinde ihanet, aldatma, matrak geçme aranır % 72 bir aşk saf kabul edilir. Fantazi ismi : Kara sevdadır. Kullanılış : Nişan, nikâhta az dozlarda tavsiye edilir. Fazla miktarda Hacı ağalardan para koparmakta kullanılır. Diüetiktir. Kalbe tesir eder.

Hekimler Resmi Geçidi

Kendine Cefa
Hastaya Şifa
Dertlere Deva
Varlıklı Adnan.

Meram anlatır
Cevher Damlatır
Dinlemez hatır
Bay Eşref Sağlar

Hafiften başlar
Çatılmış kaşlar
Peşinden haşlar
Bizim Çakmakçı

Renkten renk arar
Veremez karar
Her işe yarar
Aygün dostumuz.

Başa Çelenktir.
Dengine denktir.
Sağlam direktir.
Şevket Özaydın.

Karanlık Işık
Biraz Çapraşık
Atılmaz Aşık
Niyazi Aykın.

Gönülde Bahar
Âşinâya yar
Her telden çalar
Bay Şadi Güçlü.

Doktor Benim

Dilencinin biri Doktorun kapısını çalar, Kapıyı genç bir kız açar.

Dilenci :

-- Küçük hanım, der, Doktor beyin eski çamaşırlarından istiyecektim. Gömlek, don ne olursa olsun.

-- İyi amma, Doktor benim...

-- ?.....

EK-18: Yeni Karabük gazetesinin *"Tıp Balosuna"* özgü yayımladığı Ceride-i Tıb adlı ekin, 17 Mart 1956 tarihli ve 5 sayılı son nüshası

ÇARŞAMBA
17-Şubat-1954
SAHİBİ:
A. BESİM GÜNAYDIN
Bu nushada yazı İşleri:
İdare idare adası:
AHMET ÖZKADIOĞLU
İdare ve yönetim adresi: Karahük
Telefon: 154 P. K.: 22
FİATI 10 KURUŞ

ATAYOLU

SİYASİ MEMLEKET GAZETESİ

Sayı: 1 — ŞİMDİLİK ÇARŞAMBA GÜNLERİ ÇIKAR — Yıl: 1

Bu Vatan Kılıçla kurtarıldı
Sanatla yükselecektir.
K. ATATÜRK

ATA YOLU

C.H.P. İlçe teşkilâtının resmi bir organı olmamakla beraber "Atayolu,, nun C.H.P.li değerli arkadaşlarının tarafından çıkarılması partimiz hesabına sevindirecek bir hadisedir.

Karabükte bu günün muhalefet partisine mensup olanların hedefleri ve muhalli mes'eleler hakkındaki fikir ve kanaatlerini duyurmaya yarayacak bir gazetenin intişara başlaması demokrasi gayesine hizmet hükmünden muhakkaki bütün Karabüklüler için de mes'ut ve hayırlı bir başlangıçtır.

"Atayolu,, nun demokrasi idealine ve muhalli davalara hizmet yolunda başarılı ve uzun ömürlü olmasını temenni ederim.

Fahrettin Ergüveç

Ata Yolu Neşre Başlarken..

ATA YOLU Karabükte beş gazete bir mezardan sonra neşir hayatına bu sayı ile başlamış bulunmaktadır.

ATA YOLU Siyasi bir gazetedir. Gayesi memleketa hizmet olan her gazete gibi umumi efkârın dili, kulağı ve gözü olarak çalışmaktır.

ATA YOLU Sermaye - sini okuyucunun sevdiği, okuduğu ve tuttuğu soldiğe oran sevgisinden alacak ve bir mükellefiyet düşünmeden hizmetine devam edecektir.

ATA YOLU nun bir tek kuruş dahi kâr etmek gibi bir düşüncesi yoktur. İlân avcılığı, beslemelik, çırçırlık; gayesinin dışında kalır.

ATA YOLU Milletin gazetesidir. Siyasi fikirleri ne olursa olsun gazetemiz nüfusları her vatandaşa açıktır.

ATA YOLU Cemiyetin gazetesidir. Edebi, siyasi, ilmi fikirlerini yazı gazetesinde sütun bulacaktır.

ATA YOLU Milletçe, ferdçe dertlerimizi, dileklerimizi, şikâyetlerimizi hangi merci ve makam olursa olsun - kanun ve nezaket dairesinde - gösterdi budaktan sakınmadan tenkit edecek, hakikatin tezahürünü cesaretle haykıracaktır.

ATA YOLU Eğriye eğri, doğruya doğru prensibini kendisine şiar edinecektir. Bunun dışında her türlü tesir ve cereyanlar

Ebedî Şef ATATÜRK

zarre kadar ilâkaî görmeyecektir.

ATA YOLU nun ilânları ve kayıtları kâtır ve gönül gibi aynen muhafaza edilecek, aksine hakikat ve doğruluk gibi iyi duygulara hizmeti vazife bilecektir.

Her gazete çıkarken yapamak için çıkar. Fakat neşriyat deryasının sert kayalıkları bir çok emsallerde olduğu gibi bizi de yolumuzdan alıkoyacaktır. Ve yine her çıkışta her zaman pupa yelken gitmez, dalgalı fırtınalı havalarda olacaktır. Şayet vazifemizi yaparak bu neşriyat hayatı müsaadeler olursa fırtına ne kadar sert olursa olsun, gayemizden vazgeçiş, bitmek müsaadelere perçinlemiş bulunduğu. Fakat asla bazı dalgaların tesirine kapılmayacağız.

Hülâsa; neşir hayatımıza başlarken takip edeceğimiz bir tek yolumuz olacaktır, o da

ATA YOLU

DAVAMIZ:

İş Yeri Yevmiyeleri

Yazan: Hüseyin Alan

Elli yılına müsadif muazzam bir artış kaydeden hayat pahalılığının meydana getirdiği sıkıntıyı kısmen önlemek için Karabük'e münhasır olmak üzere hükümetin aldığı yarım yamalak tedbirlerden biri de işyeri yevmiyeleridir. İşyeri yevmiyeleri ile aynı zamanda herkesin işine göre hakkının tesbit edilmesi de düşünülmüştü.

Yerinde ve tam bir hakkaniyetin içtimai hak ve adalet prensiplerine uygun olarak tatbiki halinde bu usulün faydalı olacağı şüphesizdir. Nitekim işçilerinin haklarını korumasını ve temsilini bilen kimse şikâyetinin yerinde müdafaalerleri bu usulün hangi hallerde ve nasıl faydalı olabileceğini göstermiştir.

Fakat Umumi olarak bugünkü tatbik şekli gayesine uygun olmadığı için işyeri yevmiyeleri usulü maalesef işçiyi tatmin etmekten uzaktır. Binlerce tefrik işçiyi mahkûmiyet ve dilekçe bu hakikati başka bir şekilde ortaya koymaktadır

İşyeri yevmiyeleri tesbiti usulü gayesinden nasıl uzaklaştırılmıştır ve neden işçiyi tatmin etmekten uzak tır?

Bunun cevabını şikâyet

(Devamı 2 de)

Kâğıt üzerinde fabrika

Vedad DİCLELİ

Seçim fabrikaları dedim de kızdılar. Canlı bir misal vereyim :

20 çimento fabrikası hikâyesini hatırlarsınız. Bu sun'î hareketi Avrupa'nın en büyük sınai hareketi olarak göstermek istediler. O kadar propagandanın yaptılar ki, nerede ise tam kapasite ile işe başlayacak. Bir sebebini ona dayandırdılar. Sebebin ona dayandırdıkları bir tanesi de Bartında kurulacak.

Hem, maalesef ihale edildi, bugün yarın inşaata başlanacak! Bir ziyafetli basın toplantılarında çekilen bu parlak nutukları bir yana bırakalım da, şöyle bir bartına kadar yolculuk yapalım :

Bu ihaleyi kim yapmış? Boşuna Bartında muhatap aramayınız : Zaha Şirket bile kurulmamış. Fabrika 14 milyona çıkacakmış; mahalli şirket 1.5000.000 lira toplayacakmış; Devlet dolandırılacakmış; Gel tarafını Fransızlardan krediyle sağlıyacaklarmış. Hep lâfdan ibaret! Ortada mahiyet sahibi yok!

Fabrika nereye kurulacak? O da belli değil. Yirmi beş kuyu civarında bir yerde kurulması muhtemel. Yer tesbit edilirse, satın alınması için belediyenin yardımı rica edilecek!

Çimentonun ham maddesi henüz bulunmamış. İhaleden sonra mütehassıslar aranıp dolaşmaya başlanılacak; numuneler uygun çıkarsa, ilerde tam madde sondajlarına başlanacak!

Tekmil çalışmalar üç ay sürecek. Sondaj neticesine göre tesisatlarında makinaların tip ve vasıflarının tesbit edilecek!

Müteahhitle mukavele şirket kurulduktan sonra imzalanacak!

Anlıyacağınız: Bartında şirket kurulmamış, ham madde bulunmamış, finanslar ihale edilmemiş, makinalar siparişe bağlanmamış. Ne hacet, fabrikanın kurulmuş, yer tesbit edilmiş değil! Bu işi ciddiye alan Fiyva Ville Kümpanyası Müdürü Bay J. A. Lippman bile şaşıyor. Adamcağız D.P. nin kâğıt üzerinde fabrika kurmakta olduğuna nereden bilsin?

Şurada ne kaldı ki? Kâğıt üzerinde fabrika kurulsa, vatandaş da oy kâğıdı üzerinde cevabını verecek!

İki Otomobil Çarpıştı

Yeşil mahalle yolu üzerinde karşılıklı seyreden müessese'ye ait şoför Ziya Demircanın idare ettiği 26 çiftlik sayılı jeep ile, Cevdet Kareyel'e ait otap, kendi idaresinde bulunan 716 çiftlik sayılı otomobil sürücü bir şekilde çarpışmışlardır. Her iki otomobilde mühim hasara uğramıştır. Şoför Cevdet mahlûl yer üzerinden yaralanmış olmasından hastaneye kaldırılmıştır.

Zabıta hadiseye hemen el koyarak soruşturma mü teakip şoför Ziya Demirci yi tevkif etmiştir. Son alınan habere göre şoför Cevdet Kareyel'in sıhhi durumu iyidir.

İbret Levhası

D. P. Kongrelerine üyeleri bile alınmadığı gibi Gazeteciler kapıdan kovuluyor..

İki senedenberi bir memuna haline gelen, oldu oluyor, olacak diye dedikoduları milleti bıktıran D. P. kongreleri nihayet başladı. Cumartesi günü yapılanyan kongre pazar günü yapıldı. Daha sabahtan sağdan soldan rica minnet davet edilen ve otomobillerle getirilen delegelerden başka salona hiç kimse alınmadı. D. P. nin ademi iktidar hizbine dahil bir çok üyeleri kapıya gelliklerı zaman, isimlerinin okunuşu okunuşu zaman isimlerinin okunduğu zaman isimlerinin silindiği söylenerek kongreye alınmadıkları. Bu arada kongreyi takibe giden gazeteci bir arkadaş içeri alınmamış ve bundan hareketle bir hatip (kongreyi karıştırmaya

Devamı 3 de

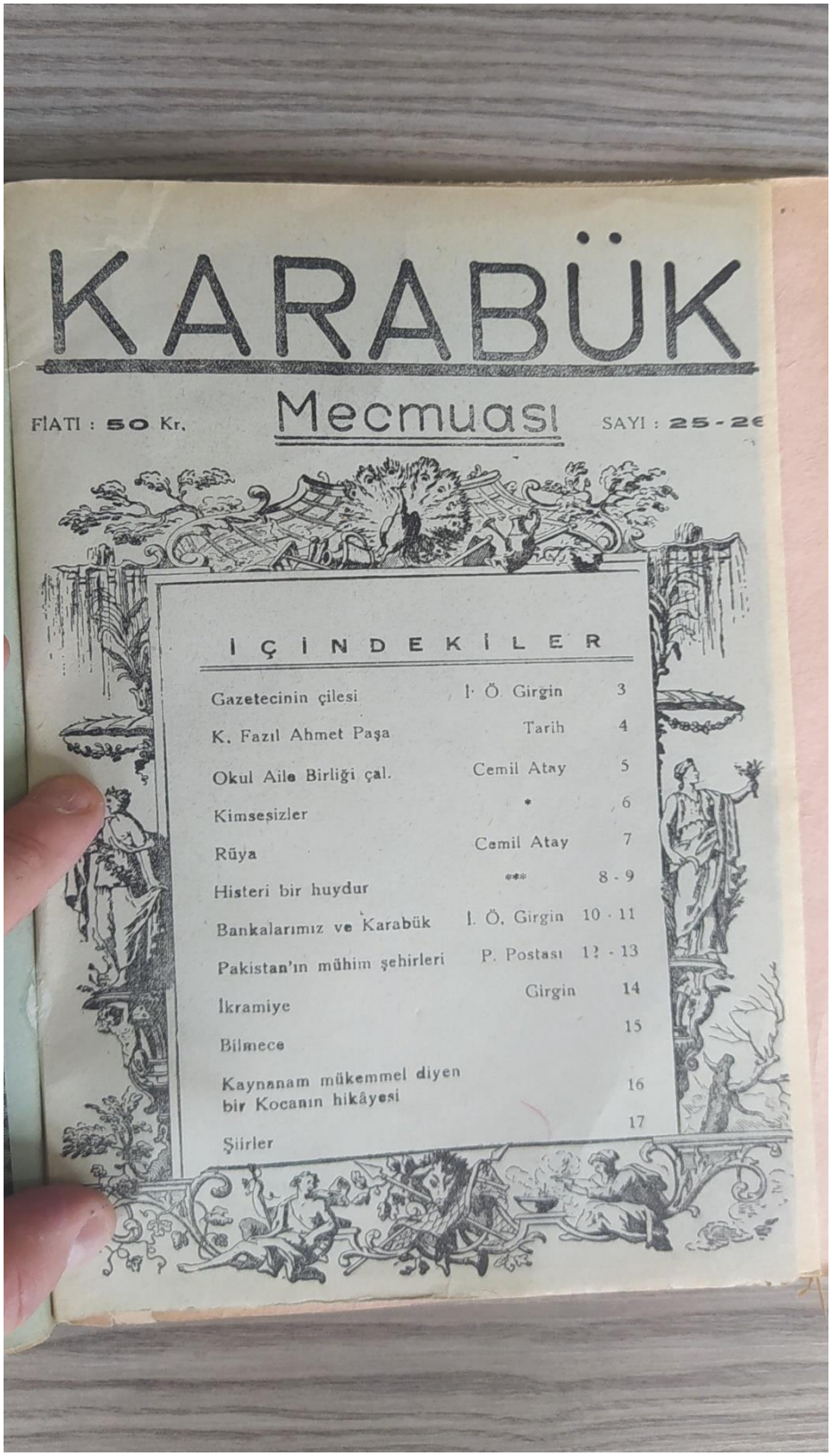
Köşe Penceresinden:

Şimdilik bu...

ATA YOLUnun şu köşesine bir pencere açarak oturdum. Pencereden yarım sarhoş ve tatlı bahar havası gelir fakat bazı da fırtına ve cinnet olur. Bir pencereden nerelerin görüldüğünü bir izleseniz hayret edersiniz. Bir kaçını size yazayım başla Karabükde şek revaşta olan siyaset, sonra el altında dönen kabadayılıklar, turpiller, payandalar, ayarlıklar kayırmalar. Sonra Belediyemiz bütün şaşaasıyle görünüyor. Mahkeme salonları, hapishane, karakol, jandarma, her şey buradan görünüyor.

İşte sâyın okuyucu bu pencereden Karabükün oluş telaşları, gelip geçenleri adam varan, para varan el pençe divan duran Kanforpalastta yatan, 200'ün üzerinde sabun müşterisi kasık atan, ne kadar sizin bilmemize imkân olmayan işler varsa hepsi buradan görünüyor. Birbirini sevenler, evde kocasını döven bir, sevişen hizmetçiler büyük alışverişe giden beş hanımlar hep bu pencereden görünüyor gibi takar takar önümüze serilecek. Dilimin ucuna kadar gelmişken bu gündük hiç bir şey yazmayın dedim ve ağzımı kapadım, ilk mushaddar bakarsınız pencerenin önünden kimse geçmezde bende gelecek hafta size yazacak şey bulamam.

Müşavir

KARABÜK

Mecmuası

FİATI : 50 Kr.

SAYI : 25-26

İÇİNDEKİLER

Gazetecinin çilesi	İ. Ö. Girgin	3
K. Fazıl Ahmet Paşa	Tarih	4
Okul Aile Birliği çal.	Cemil Atay	5
Kimsesizler	*	6
Rüya	Cemil Atay	7
Histeri bir huydur	***	8 - 9
Bankalarımız ve Karabük	İ. Ö. Girgin	10 - 11
Pakistan'ın mühim şehirleri	P. Postası	12 - 13
İkramiye	Girgin	14
Bilmece		15
Kaynanam mükemmel diyen bir Kocanın hikâyesi		16
Şiirler		17

EK-20: Karabük Mecmuasının 25 ve 26. sayısının birlikte yayımlandığı son sayısı

KURUCUSU
TARIK AŞ
Yıl 43 Sayı 13375
31 MART 1994
PERŞEMBE

Yenikarabük

Kuruluş 28-12-1951
GÜNLÜK SİYASİ HALK GAZETESİ
EĞRİYE EĞRİ - DOĞRUYA DOĞRU

Karabük'te Tek Adım
ERHAL
MARKET
Tel : 424 26 23

Dün saat 14'de yapılan Karabük Belediye Başkanlığı devir teslim töreninde Başkan Tümen «hizmet alanımız tüm Karabük Halkına olacaktır. Parti rozeti ile işlem yapılmayacaktır»

Altıparmak, « Karabük'lülerin kararına saygı duyuyorum...» dedi

Devir teslim töreninde bir konuşma yapan eski Başkan Altıparmak «Her şeyden önce Karabük kazanın diyorum önemli olan Karabük'ün geleceğidir. Çünkü makamlar koltuklar her zaman geçicidir» dedi

Dün saat 14'de yapılan Karabük Belediye Başkanlığı devir teslim töreni ve tandeşlerinde katılımıyla mütevazi bir şekilde yapıldı

Devir teslim töreninde ilk konuşmayı yapan Karabük Kaymakamı Ayhan Kızılçaç lı, yaklaşık 3 aydır bir seçim dönemi milletce yaşan dığını bu seçimlerde de Karabük'ün örnek olacak bir şekilde seçim geçirdiğini söyledi.

Daha sonra Refah Partisi Karabük İlçe Başkanı Hayrettin Dilekcan'da yaptığı konuşmasında Belediye Başkanlığının Karabük'e hayırlı uğurlu olması dileğin de bulundu.

Eski Başkan Dursun Altıparmak'ta yaptığı konuşmasında, Karabük halkının kararına saygı duyduğunu belirterek, görev yaptığı süre içerisinde kendisine yardım cı olan mesai arkadaşlarına basın mensublarına ve Karabük halkına teşekkür etti.

Yeni Belediye Başkanı Enver Tümen'de yaptığı konuşmasında, Eski Belediye Başkanı Dursun Altıparmak ın Karabük'e birçok hizmet lerinin olduğunu belirterek, teşekkür etti.

Daha sonra Belediye Başkanlığı makamında eski Başkan Dursun Altıparmak Belediye Başkanlığı mührünü yeni Başkan Enver Tümen'e verdi. Altıparmak yaptığı konuşmasında, şunları söyledi. "Bir 5 yıllığı Allahın izniyle hep birlikte geçirdik. Bugün benim çocukluk arkadaşım Enver Tümen Boye demokratik bir mücadele neticesinde demokrasi kaydeleri içinde Karabük'lülerin kararlarına saygı duyarak görevi devre diyorum. Cenabı Allah kon disine hayırlı görevler nasip etsin diyorum hayırlı hizmetler nasip etsin diyorum herşeyden önce Karabük kazansın diyorum önemli olan Karabük'ün geleceğidir. Çünkü makamlar koltuklar her zaman geçicidir. Ben bu görevim esnasında bana yardımcı ve destek olan birinci derecede Belediye meclis üyesi arkadaşlarıma muhalefet olsun iktidar olsun yine Belediyedeki çok değerli Başkan Yardımcısı ve daire müdürleri arkadaşlarıma memurlarımıza işçilerimize tüm kamu kuruluşlarına tüm vatandaşlarıma teşekkür ediyorum. Cenabı Allah Karabük'ü mesut bahtiyar etsin diyorum Arkadaşımızda gelecekte önü

★ DEVAMI SAYFA 4'DE

15 YAŞINDAKİ ALİ DEMİRCİ 10 GÜNDÜR KAYIP

Karabük İmam Hatip Lisesi 1. sınıfta yatılı o larak öğrenim gören Çankırı İli Ovacık İlçesi Sö lük köyü nüfusuna kayıt lı 15 yaşındaki Ali Demirci isimli genç 21.3.1994 günü Karabük'ün Aşağı Kapullu köyü Evren sokaktaki evlerinden öğleden sonra çıkmış ve bir daha geri dönmedi.

10 gündür kendisinden haber alınamayan Ali

★ DEVAMI SAYFA 4'DE

Dün Parti binasında basın toplatısı düzenleyen eski başkan Altıparmak «Karabük malesef 2. bir devre daha doğru seçimi yapamamıştır» dedi

Altıparmak, "içimizden bizlere ihanet edenler oldu"

Eski Karabük Belediye Başkanı Dursun Altıparmak dün saat 15.30'da parti binasında düzenlediği basın toplantısına partililerde katıldılar.

Altıparmak konuşmasında özellikle mahallelerinde sıkıntı sıdakatla çalışan malını mülkünü canını sorani her şeyini ortaya koyan halkımızdan dava uğruna çalışan ve özellikle mahallelerinde hangi siyasi parti görüşü olursa olsun bize destek vermiş çok değerli hemşehrilerim sevgili dava arkadaşlarım diyerek başladı.

Partililere bana şunun sözünü vermenizi istiyorum ben size bu sözü verece ğim dik olarak ayaktamıyız partililer ise hep bir ağızdan "ayaktayız" dediler daha sonra Altıparmak, "her zaman sokakta alnımız açık başımız dik dolaşacakmısınız şeklindeki sorusuna ise partililer "Dolaşacağız" demeleri üzerine Altıparmak, "Ben sizden bunu bekliyorum bende size namus şeref sözü veriyorum sizlerle beraber et tırnak misali olacağım" şeklinde konuştu.

27 Mart yerel seçimlerinde DYP'li olupda DYP'ye ihanet edenlerin bulunduğunuda söyleyen Eski Başkan Altıparmak şunları söyledi "Bu partiye ihanet eden bu partide olupda bu partide delege olupda bu partide yönetim kurulu üyesi olupda bu partinin hangi kademesinde olupda olursa bu partiye tere düşenlere bu parti ye ihanet edenlere Allah nasip ederse cimbızla kıl çeker gibi hepbirlikte çekeceğiz ve tek tek temizleyeceğiz.

Oy neticeleri göstermiştir ki galip olduğumuz yerde mağlup olduk ama Allaha şükür bizim sırtımızı yere

★ DEVAMI SAYFA 4'DE

MHP Karabük Belediye Başkan Adayı Sabri Hacı Süleymanoğlu gazetemizi ziyaret etti

«KARABÜK'E HAYIRLI OLSUN..»

Milliyetçi Hareket Partisinden Karabük Belediye Başkanlığına aday olan Sabri Hacısüleymanoğlu, İlk MHP İlçe Başkanı İlhami Yılmaz önceki gün gazetemiz bürosunu ziyaret ederek, gazetemiz yetkilileri ile bir süre sohbet ettiler.

Süleymanoğlu, gazetemiz yetkililerine yaptığı açıklamasında tüm Karabük halkına yerel seçimler esnasında teveccühlerinden dolayı teşekkür ettiğini ve Belediye Başkanlığının da Karabük'e hayırlı uğurlu olmasını diledi.

Kerabük MHP İlçe Başkanı İlhami Yılmaz'da yaptığı kısa açıklamasında, Karabük'te ve Türkiye genelinde Milliyetçi Hareket Partisinin oylarının tırmanışa geçtiğini belirterek, tüm Karabük halkında kendilerine gösterilen yakın ilgiden dolayı teşekkür ederek seçimlerinde Karabük'e hayırlı olması temennisinde bulundu.

TEŞEKKÜR

Huzur içinde yapılmış olan 27 Mart Mahalli Seçimlerinde, ilçemizin bundan sonraki yerel yönetiminin tespiti açısından gerekli olan halk idaresinin sağlıklı olarak belirlenmesinde görevlerini fedakarlıkla yerine getiren

— Seçim kurulu başkan ve üyelerine
— Sandık kurulu başkan ve üyelerine
— Emniyet mensupları ve tüm resmi görevlilere
— Siyasi partilerimizin değerli aday yönetici ve mensuplarına
— Güven, destek ve ilgilerini, sahsıma, ekibime, ve mensubu bulunduğumuz partimize, her türlü takdirin üstünde gösteren sayın halkımıza şükran ve minnet duygularımızla teşekkür eder, yapacağımız olumlu çalışmalarda yanımızda olmalarının temennisiyle saygılar sunar. gelecek güzel günlerin, kardeşlik, sevgi ve huzur getirmesini dilerim.

ENVER TÜMEN
KARABÜK BELEDİYE BAŞKANI

TEŞEKKÜR

Huzur içinde yapılmış olan 27 Mart Mahalli Seçimlerinde, ilçemizin bundan sonraki yerel yönetiminin tespiti açısından gerekli olan halk idaresinin sağlıklı olarak belirlenmesinde görevlerini fedakarlıkla yerine getiren

— Seçim kurulu başkan ve üyelerine
— Sandık kurulu başkan ve üyelerine
— Emniyet mensupları ve tüm resmi görevlilere
— Siyasi partilerimizin değerli aday yönetici ve mensuplarına
— Güven, destek ve ilgilerini, adayımıza, ekibine, ve partimize her türlü takdirin üstünde gösteren sayın halkımıza şükran ve minnet duygularımızla teşekkür eder, yapacağımız olumlu çalışmalarda yanımızda olmalarının temennisiyle saygılar sunar, gelecek güzel günlerin, gene kardeşlik, sevgi ve huzur getirmesini dileriz.

HAYRETTİN DİLEKCAN
KARABÜK REFAH PARTİSİ
İLÇE BAŞKANI

İstanbul Büyükşehir Bağımsız Belediye Başkan Adayı Sivri, dün bir basın toplantısı düzenledi

Hikmet Sivri, «DÇ'ye sahip çıkmalıyız..»

Karabük'ün tanınmış simalarından Makina Mühendisi ve 27 Mart Yerel seçimlerinde İstanbul Büyükşehir Bağımsız Belediye Başkanlığına Aday olan Hikmet Sivri dün Karabük'teki işyerinde saat 11'de bir basın toplantısı düzenleyerek, son günlerde ulusal basında yeralan TDÇİ'ne bağlı Karabük DÇ'nin kapatılması konusunu ele aldı.

Sivri, yaptığı basın toplantısında şunları söyledi. "Dün ve bugün basında yeralan Karabük DÇ Fabrikalarının kapatılması ile ilgili haber üzerine açılen bu konunun gündeme getirilmesi gerektiği kanatinde bu basın toplantısını düzenleme zaruriyeti duydum Karabük her yönüyle sosyal ekonomik durumu Karabük DÇ Fabrikalarına bağlıdır. Bugüne kadar Karabük DÇ

★ DEVAMI SAYFA 4'DE

Eflani Belediye Başkanı Ahmet Remzi Hatipoğlu mazbatası bugün alacak

Milliyetçi Hareket Partisinden Belediye Başkanlığına aday olan ve Belediye Başkanlığını kazanan Ahmet Remzi Hatipoğlu'nun bugün mazbatasını alması bekleniyor.

Büyük bir törenle de Yarın Eflani Belediyesinde mütevazi bir şekilde tören yapılması bekleniyor.

EK-21: Yeni Karabük gazetesinin 31 Mart 1994 tarihli ve 13.375 sayılı yayımlanan *son nüshası*

15 - 1 - 1959 OKUL SESİ Sahife : 2

Mesleki Toplantımız

ÖĞRETMEN
Şükran MATER

3-1-959 Cumartesi günü Karabük kazamız okulları öğretmenleriyle "Kapullu" köyüne gidilerek okul öğretmeni Sevim Aynagöz tarafından "Beş sınıflı okullarda öğretim" ile ilgili tatbiki bir ders verilmiş ve çok faydalı olmuştur.

Bilâhare ayni gün saat 14 te Atatürk ilk okulunda bütün öğretmenlerin iştiraki ile mesleki bir toplantı tertib edilerek, sayın Müfettişimiz Mehmet İşler 'in başkanlığı altında bu toplantıyı idare edecek olan bir başkan "Öğretmen Şükran Mater" bir raportör "Öğretmen Fevzi Gülsoy" seçilmişlerdir.

Bu seçimi müteakip Demir-Çelik ilk okul öğretmeni "Melâhat Dinçel" tarafından (Okullarda disiplin) mevzuunda başarılı bir konferans verilmiş ve bilhassa büyük bir serbesti içersinde cereyan eden tartışma çok faydalı olmuştur.

Bunu müteakip öğretmen Şevki Aynagöz tarafından (Beş sınıflı okulların sevk ve idaresi) adlı bir konferans verilmiş ayni başarı ile neticelenmiştir.

Bu konferaslardan sonra sayın Müfettişimiz Mehmet İşlerin mesleki kitaplardan not ettikleri ve mesleki tesanütle ilgili bazı mühim parçalardan (Eğer) öğretmen Şükran Mater (Bir öğretmenin rüyası) Öğretmen Necmiye Morkoç (Öğretmen meslektaşları ile münasebetleri) öğretmen Safiye Çoşkun tarafından okunarak gelecek toplantılarında ayni hava ve samimiyet içersinde devam etmesi dileği ile toplantıya son verilmiştir.

Şiirler:

Tutum Haftası

Tutum haftası bugün
Tasarruf günü bugün
Kumbaralar, paralar
Radyolarda hitaplar

Tutumsuzların hali
Yollarda sürünmektir
Cimrilik / yapanların
Parası hep haramdır

Tutuma alışmayan
Hiçbir işi yapamaz
Parası hep harama
Akar gider durmadan

D.Ç.O.
Sınıf: IV
Metin Susan

Kitabım

Okul en iyi bir yol
Kalbimdeki sevgi
Uzanıp gider ona..
Layıktır Türk çocuğuna
Yaşa güzel okulum
Bilmediklerimi ben sende öğrendim.
Bildiklerimi yeniledim.
Benim güzel okulum.

Atatürk Okulu
Sınıf IV Gülseren

Okul

Anam, babam, kardeşim,
Ömür boyunca eşim;
Karanlık günlerimi,
Aydınlatan güneşim.
En doğru arkadaşım,
Can kurtaran yoldaşım
Okuyup öğrenmekle
Olgunlaşır dik başım.

D.Ç.İ.O
S: IV
Süban İmre

Yavrukurt

Bütün okullarımızda Yavrukurt teşkilatı kurulmuş, oymaklar ayrılmış ve çalışmalara başlanmıştır.

Büyük rağbet gören bu teşkilâtta çalışan oymak başları :

Atatürk Okulu
Memnune Hotanlıoğlu
Aliye Turgay
Cumhuriyet Okulu
Gülen Dalaman
Demir-Çelik Okulu
Şükran Mater
Melâhat Dinçel
Kayabaşı Okulu
Mina Okay
Yenişehir Okulu
Cemal Ünsal

Konferans

1-2-1959 günü öğretmen Neriman Oğuz (yakın yurdun incelenmesi) ve Betül Bozkurt tarafından da (Çocuğun incelenmesi konularında konferans verilecektir.

Yayınımıza Başlarken

(Baştarafı birinci sayfada) de isimleri daima yer alacaktır.

Gazetemizin daha faideli ve hoş bir hale gelmesi için yardım ve teşviklerin esirgenmiyeceğine güvenmekteyiz.

İki aylık birlikte teşebbüs ve ilgi ile faideli olacağına ümitle ilk yayınına başladığımız bizlerin gazetesi YENİ OKUL'un şimdiden faideli: uzun ömürlü olmasını ve yazı ailesine başarılar dilerim.

Çalışkan Bir Öğrencimisiniz?

(Baştarafı birinci sayfada) vakit arkadaşlarınızla öğretmenin yeni verdiği kanunlar üzerinde konuşurmusunuz ?.

10 - Harita veya yazılarınızı büyüklerinize yaptırmayıp kendiniz yapar mısınız ?.

11 - Sınıfa girerken çok korkarmısınız ?.

12 - Bir derse çalışırken, bilmediğiz bir kelime ile karşılaşırsanız, bir kenara not edip büyüklerinize veya öğretmeninize sorarmısınız?.

Haberler

Mevlâna Anıldı

Şehrimiz Demir Çelik Lisesi öğretmen ve öğrencilerinin tertiplediği Mevlâna günü 17 Aralık 1958 Çarşamba günü saat 21 de Yenişehir kulübünde yapılmıştır. Lise Müdürü Mevlûu oğuz'un açışından sonra bir çok öğretmen ve öğrenciler Büyük Tür Mutasavvıf ve Mütefekkiri Mevlâna Celâlettin Ruminin hayatını çok güzel bir şekilde canlandırmışlardır.

Öğretmenler Eğlence Gecesi

24 Ocak 1959 tarihinde Sosyal bina salonlarında öğretmenler eğlence gecesi tertip edilmiştir. Şimdiden hazırlıklara başlanmıştır.

Yenişehir İlkokulu Okul - Aile Birliği Toplandı

Şehrimiz Yenişehir İlk okulu Okul-Aile Birliği 21 Aralık 1958 Pazar günü saat 14 de okul salonunda toplaumıştır.

Öğrenciler tarafından hazırlanan gösterilerin seyrinden sonra, eski yönetim kurulu faaliyet raporu okunmuş ve yeni yönetim kurulu seçilmiştir.

Okul Sesi

Sahibi ve Yazı İşleri Müdürü
MEDİHA ÜNSAL
İDARE YERİ :
Atatürk İlk Okulu
Dizildiği ve Basıldığı Yer : YENİ MATBAA
Karabük

EK-22: *Atatürk İlkokulu tarafından çıkarılan* 'Okul Sesi' gazetesinin 15 Ocak 1959 tarihli ilk sayısı

Sahipleri
D. Ç. ve Yenişehir İlkokulları adına
Nebahat Ürün ve C. Akalınlı
Yazışleri Müdürü
Mediha Ünsal

OKUL SESi

Onbeş günde bir çıkar. İçtimai ve Kültürel gazete

Hayatta en hakiki mürşit ilimdir.
K. ATATÜRK

Yıl: 1 Sayı: 1 19 Nisan 1958 Cumartesi Fiatı : 15 Kuruş

ilk eser

Yuvamızın sıcak tatlı ve canlı varlığı olan yavrumuzu, küçük yaşta, sevgi, şefkat ve bilgi dolu okul kucağına atıyoruz.

Bu küçük nüve. aile ve okul gibi tamamlayıcı iki varlığın ihtimamile gelişip, yetişiyor.

Ellerinize tevdi ettiğimiz yavruyu adım, adım bilgiye, ahlâka ulaştırıyor, şahsiyetini, manevî varlığını geliştirip, vatana, millete ve nihayet insaniyete yararlı bir varlık kazandırıyorsunuz.

İlkokul; sen bu kutsal eserin mabedi, öğretmenler; sizler bu mabede nur saçan, ruh veren ebedî varlıklarısınız.

Okul ve aile birliği adına müşterek gayemiz: akıllı ve temiz yavruları hepimizin övündüğü, Türklüğün güvendiği. vatanın dayandığı varlıklar haline getirmektir. Bu sonucu elde etmek, Ataya lâyık evlâtlar yetiştirmek, bize çekilen bütün yorgunlukları ve üzüntüleri unutturacak ve sevinç gözyaşları döktürecektir.

Yenişehir ve Demir Çelik İlk Okullarının yerinde ve azimli karar ve çalışmalarının ilk eserini, canlı tabiatın ortasında bir bahar ağacı kadar renkli ve kokulu buluyor, İlk meyvelerini vermeye başlayan küçük muhayyileleri takdirle karşılıyor, Öğretmen ve idarecilerile övünüyoruz.

Yenişehir İlkokulu
Okul aile birliği başk.
Mediha Ünsal

Çocuk ve Öğretmen

Yazan: Kemal SÜNGUN

Çocuk, bir milletin istikbâli, ümidi hayatiyetinin temel taşı, maddi ve manevi varlığının ham maddesi, cevheridir.

Çocuk; Ata topraklarının müstakbel mimarı bekçisi, yuvanın; neş'esi, süsü, ailenin aynası ve doğan güneşidir.

Çocuk; dünyanın, medeniyetin ilim ve irfanın çimlenmiş bir tohumu, tekâmül yolunun taze, zinde nazik bir koşucusudur.

Öğretmeni; bu küçük cevherlere ruh veren, hayat veren, onları işleyen, işleten, manevi varlıklarını besleyen, henüz çimlenen bu tohumları ihtimamla geliştiren olgünlaştıran, karanlık yollarına ışık tutandır.

Çocuk ve öğretmeni; dünyada ortaya en iyi ve

(Devamı 3 cü sahifede)

23 Nisan

Egemenlik ve Çocuk sembolüdür

Sevgili Çocuklar,

İşte kuşlarıyle çiçekleriyle 23 Nisan geliyor. Elbet te hepiniz bilirsiniz ki siz çocukların yaşadığı günle

(Devamı 3 cü sahifede)

Osman Gazi

Osmanoğullarının başı, Türk tarihinin ve cihan tarihinin en büyük devletlerinden birinin temel taşını koyan adam; Hayatı ve gaazları destan halinde anlatılır.

Batı anadoluda söğüt ovası ile Domaniç yaylâsında yaşayan Kayı aşiretinin beyi Ertuğrulun oğludur. Söğütte 1258 yılında doğmuştur.

Oğuz Türklerinden olan

(Devamı 2 ci sahifede)

Pembe elbise

Ayşecik bugün de elinde sepeti çiçeklerini satmağa gidiyordu. Sevinçliydi. Annesi bayrama kadar çiçeklerinin hepsini satarsa bayrama pembe ipekli elbise yapacağını vaad etmişti.

Kendi kendine „ Çiçeklerimin hepsini satarım. Bir kısmını anneme verir, bir kısmını biriktirir, bayrama anneme bir hediye alırım„ dedi. Ayşecik çok dalgın olduğu için karşıdan gelen hususi otomobili göremedi. Otomobil çok hızlı gidiyordu· Birden duramadı ve Ayşeye çarptı. Arabanın sahibi zengin bir tüccardı. Kendisi kullanıyordu.

Arabadan indi Ayşeyi kucaklıyarak arabasına aldı· Doktora götürdü. Ayşecik yaralanmıştı.

O gece tüccarın evin-

de yattı. Annesi ve tücca

(Devamı 2 ci sahifede)

Güzel tabiat

Canlı cansız bütün parçalarınla sen ne güzel ne büyüksün. Beyaz köpüklü masmavi deniz, yemyeşil çayırlar, mordumanlı dağlar, şırıl şırıl akan dereler hepsi senden bir parçadır.

Seni o kadar seviyorum ki; engin deniz sularında yüzmek, yeşil çayırlarında yuvarlanmak, aydedenin nurlu ışıklarında dolaşmak ısı, ışık ve hayat kaynağı olan güneşinde yanmak, ılık ılık esen rüzgârlarında dalgalanan eşsiz bayrağımın altında yaşamak istiyorum.

Yaşamak istiyorum durmadan çalışıp bu güzel vatanıma bende bir şeyler yapıp katmak istiyorum.

Demir Çelik İlkokulu
Sınıfı 5 A Ümit Ürün

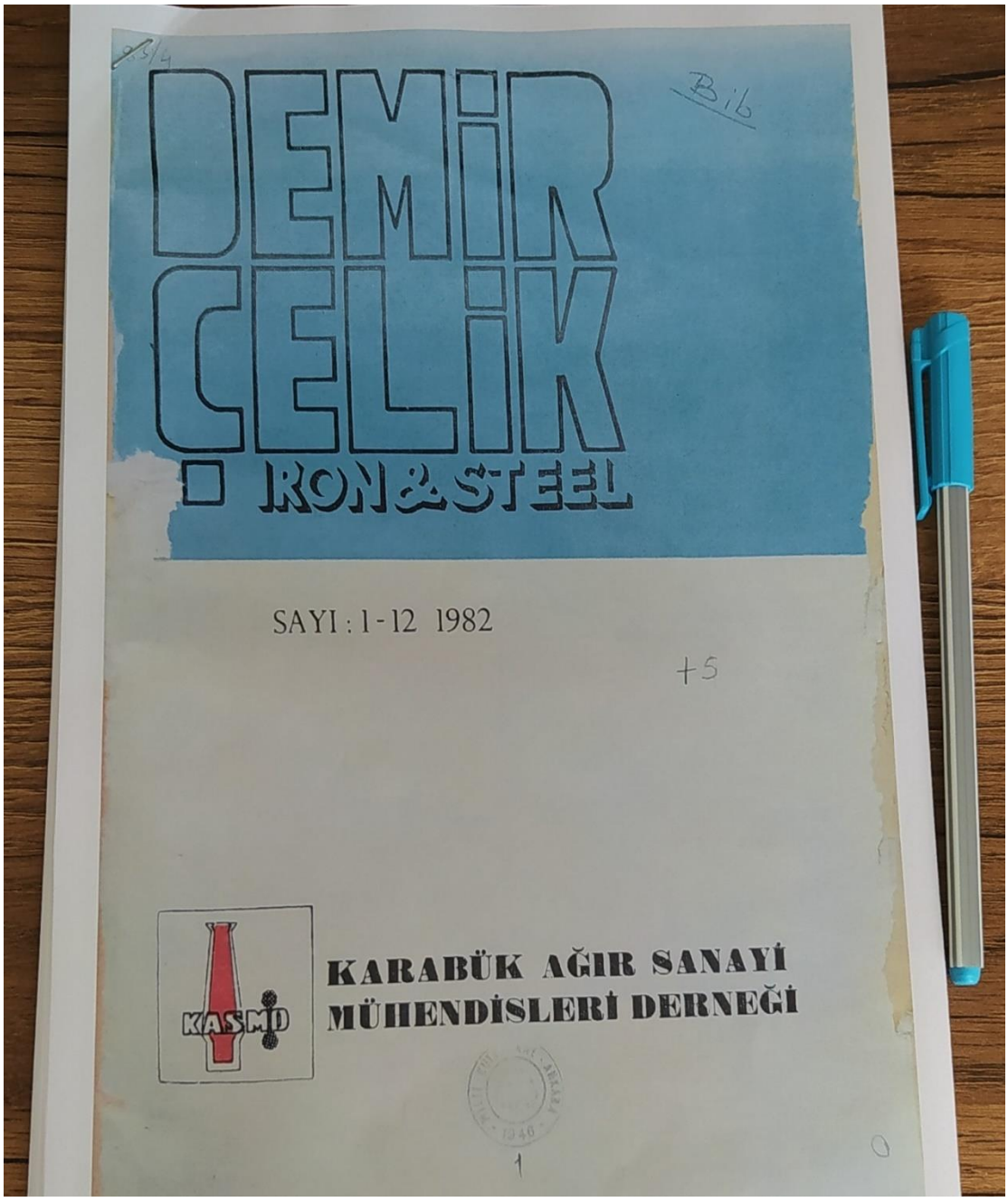
Kitabım

Kitabım beni içindeki bilgisiyle yükselten en iyi arkadaşımdır. Beni istikbale, hayata hazırlar ve yürüdüğüm yoldaki engelleri bana verdiği bilgileriyle ortadan kaldırır. Sıkıntılı zamanlarımda, neşeli hikayeler ve şiirleriyle beni avutur ve neşelendirir.

(Devamı 4 de)

1958-SB-49

EK-23: *Demir Çelik İlkokulu ile Yenişehir İlkokulu tarafından çıkarılan* 'Okul Sesi' gazetesinin 19 Nisan 1958 tarihli ilk sayısı

EK-24: Demir ve Çelik dergisinin 1982 tarihli *son sayısı*

Sahibi : REVANİ
MESUL MÜDÜR
Baklava
Yazı İşleri Müd.
ŞAM BABA

BAKLAVA
GECESİ
GAZETESİ

12
Şubat
1965
Cuma

Dernek kuruluşu 1928 Yaşı 37 — Sayı 1, Her sene çıkacak

Çıktık binbir güçlükle
Bu yılda karşınıza
Nermin Derman'ı seçtik
"Başkan" diye başımıza.

Kurulumuz toplanır,
Haftanın Salı günü.
Kimi yemeği bırakır,
Kimi elinden yünü.

Gayemiz çalışmaktır,
Fakirlerin işine,
Girenler hep memnundur,
Bu derneğin içine.

KURUL

Neden gelmezler

Yardım Sevenler Derneğinin Kongrelerine davetlere rağmen itibar edip gelenler olmaz. Sayın üyelerin bu kongrelere iştiraklerinin nasıl temin edilebileceğini? düşünen idare kurulunu, derneğin mürakibi bulunan Kocamanoğlunun bundan sonra uygulanması

Bizde bu tavsiyeye uyarak gelecek kongre için Si-re alınmasını şimdiden kararlaştırdık. Duyurulur, buyurun,

İdare lâmbası

Ne iş yaparsınız?

On söz

Derneğimiz İşi:
1— Ali'den alır, Veli'ye verir.
2— Veli, Ali'nin yolunu bekler.
3— Veli, Ali'yi her zaman bulamaz.
4— Ali derneği görürse, dernek Veli'yi bulur.
5— Sizlerde (ALİ) olunuz.
6— Veli sağlığınıza duacı
7— Günde bir sigaranızın beş kuruşu, yılda iki fakire birer gömlek sağlar.
8— İmkânsızlıklar içinde kıvrananlara kulak verin.
9— Aldatmış en büyük sadakasıdır.
10— Aldat ödemek, manevi haz'ın en büyüğüdür.

Yozgat'tan bir türkü

İhtiyarın merdivenden inişi,
Baklava yerken fırladı gitti yan dişi.
Ben güzelim, ben şirinim,
Beni de verdiler ihtiyara,
Benden gayrı avrat yüzü görmesin,
On beş sene sıtma tutsun, ölmesin.

ÇAPAN OĞLU

ŞAKALAR

Nişanlısı saymış

Kız sanat okulunda se-ne sonu tertip edilen sergide dikiş, nakış, çiçek ve... ...ra yemek ve pas

Valla efem, bende şaşırdım adedini, Nişanlım merak edip geçen'erde saymış.

...kadar

Mahalli dertlere ortak olunuz

Her zaman için muraka-best kalır, gidişatına kont-rol etmek elinizde olan YARDIM SEVENLER Karabük Şubesine yardımda bulunursanız; çok daha verimli bir iş yapmış olursunuz.

Zira çevrenizdeki faktörler, sizlerden gelecek yardımlara muhtaç, beklemektedirler.

••

Seneye sizde girin

Derneğimizin idare kurulunda çalışmak hayli heyecanlı iş.

Nedenmiş?

Muhtacı muavenet hemcinslerimize, sizlerden temin edebildiğimiz paralarla aziz olsa birer miktar yardımda bulunmanın verdiği "haz" ile hem kula, hemde hakka karşı vazife yapmanın heyecanı ile kıvanç duyarsınız.

EK-25: Türkiye Yardım Sevenler Derneği Karabük Şubesi tarafından yayımlanan Baklava Gecesi gazetesinin 12 Şubat 1965 tarihli *ilk sayısı*

MÜSTAKİL

SAYI : 3 — KARABÜK'TE ÇIKAN GÜNLÜK SİYASİ MÜSTAKİL GAZETE — YIL : 1

FİATI (10) KURUŞ | Sahibi : YAKUP KEFELİ | Telefon : 57 66 172 | Yazı işleri Müdürü : HİLMİ GÜLAY | 3 KASIM 1955 PERŞMBE

Daha on gün sabır lâzım

Geçen gün, mahalli gazetelerden birinde, bir muharrir arkadaş, müstakilleri adeta ne oldukları belirsiz, fikir ve gayeleri meçhul, sadece Demokrat Partiye muhalif oldukları için seçimlere müstakil olarak giren kimseler gibi tavsif ediyor.

Buna mukabil Demokrat Parti listesindekileri ise, bir gaye etrafında toplanmış, her işi başarabilen, idealist kimseler olarak tarif etmek hevesine düştüğünü okuduğumuz zaman sadece güldük,.. Halbuki, D.P. listesinde bulunan arkadaşların yarısından çoğunun, listeye alındıklarından haberleri bile olmadıkları keyfiyetini bir tarafa bırakalım; bu yazıyı yazan arkadaşa :

- Arkadaş, biz kırk kişiyiz, kırkımızda birbirimizi biliriz, mamafi bizi bize tanıtmak için sarfettiğin zahmete, yine de nezaketen, teşekkür edelim. Fakat Karabük efkârı umumiyesi, senin ayrı ayrı tavsif etmek zahmetine katlandığın kimseleri en az senin kadar bir bir sana sadece şunu hatırlatalımki biz ne Demokrat Partiye ve ne de Demokrat Partili arkadaşlarımıza hiç bir zaman kötü demedik ve biz her vatandaşın, daima, en az bizim kadar namuslu ve şerefli olduğu iddiasındayız.

Buna mukabil sen niçin telâşa kapılıyorsun da, ona bana, isnada kalkışıyorsun. Eğer ortada kötü diyen ve kötü denilen birisi varsa, bırak o işi onlar aralarında halletsinler. Her halde müdafaasını yapmaya çalıştığın kimseler kendilerini müdafaa edmiyecek kadar aciz değillerdir. Esasen neyi, neye karşı müdafaa ediyorsun.

Gerek Partili ue gerekse müstakiller hakkında hatalı ve tarafgirene fikirler (!) serdetmekle boşuna gözsuru ve mürekkep sarfediyorsun. Sekiz, on günçük daha sabredıverde bakalım Hemşeri ne buyuracak. Çünkü en doğru hüküm onundur, Bu sebeple bizler fikir ayrılığı dolayısile rakip olarak seçime girdik diye boşuna birbirimizi kırmıyalım. Hepimiz bu memleketin evlâdıyız. Bu millet hangimize vazife verirse, diğeri onun en büyük yardımcısı olmak mecburiyetindedir, Seninde müdafaa ettiğin partinin programı budur. Değilmi ?

***

YARIN

TARIK AS'dan SUAD BAŞOL'a açık mektup

Mes'ut bir Doğum

Şehrimizin tanınmış Fotoğrafçılarından Behçet Bingör'ün dün akşam bir erkek çocuğu dünyaya gelmiştir.

Anne ve babayı tebrik eder, yavruya uzun ömürler dileriz.

Az oku, çok düşün :

AVARAMU

Şu koca Dünya, tomar tomar işi varken, bakın nelerle meşgul:

- Rita dokuzuncu kocasından boşandı, boşanıyor. Onuncu kocasile evlendi, evleniyor.

Margaret Towsend ile 54 dakika parkda gezdi geziyor.....

O dami avaramu oldu dersiniz?

Meskensiz Vatandaşlar sabretsin

6188 nolu kanuna göre Belediye hudutları içindeki hazineye ait arsalar Belediyelerce tapu ettirilip parsellendikten sonra müracaat adedine göre evsiz vatandaşlara kur'a usulü ile dağıtılacaktı.

Bizim Karabük Belediye yeside bu işi i tamamladı. arsaları dağıtacak diye evsiz vatan laşlarda sabırsızlıkla bekliyorlar. Beklesinler amma vatandaşı işgüzar belediyemiz yine kandırıyor. Sebebine gelince Karabük Belediyesi vatandaşlara dağıtacağı arsaların tümünü Emlâk Bankasına ipotek etmiş ve borç para alarak apartman yaptırıyor.

Apartmanlar yapılacak kirayn verilecek iki milyon liraya yakın Borç ödenecek ondan sonra mezkûr kanun değişmezse arsa vatandaşlara verilecektir. Sebredelim. Sabreden Derviş muradına ermiş.

Ders alınacak hikayeler :

Soğana Narh

Vaktile çok doğru konuşmasile meşhur bir paşa varmış. Paşanın hergün biraz daha bozulan işleri, daralan geliri karşısında bütün âlesi efradı birer birer konağı terkederek Paşayı yanlız bırakmışlar. Yaşlı ve tecrübeli, eski emektarı Ahmet ağanın Paşadan ayrılmağa gönlü razı olmamış.

Devrin hükümeti Nemselilere harp açmış. O zamanki usul ve adet gereğince Sadrı azam Paşanın serhadde gitmesi gerektiğinden, yerine kaim olmak üzere bir kaymakam seçmek için Divan toplanmasını ferman buyurmuş Padişah. Bu divana bizim Paşayı da çağırmışlar.

Bermutat yanından ayrılmıyan Ahmet Ağası ile birlikte Paşa divana vasıl olmuş.

Paşaların içerde ne konuşduklarını pek merak edip can kulağı ile dinleyen Ahmet Ağa, içerdekilerin sıra ile konuştuklarını birinin vekalet kendisine verildiğinde, kervansarayları ihya edeceğini, diğerinin yol ve köprüleri çoğaltacağını bir değerinin camilnri tamir ve mnscid ve medreseler yaptıracağını söylediklerini işiterek bakalım bizim Paşa ne diyecek diye pek meraklanmış. Ahmet ağa düşünüp dururken, Paşa divanda ayağa kalkıp:

Beedeniz üç gün evvel pazara gittiğimde soğanın fazla fiatla füruht edildiğini gördüm. Sadaret kaymakamlığı vazifesi tarafına ihsan buyurulduğu tartirde soğana narh vereceğini arzederim diyerek yerine oturmuş.

Ahmet ağa' diğer paşaların esaslı memleket meselelerinden bahsederken kendi paşasının böyle hoş laf etmesi karşısında evve' la şaşırmış, sonrada fena halde kızarak bu adamın yanından ayrılmağa karar vermiş.

Divan biter. Şude Paşa arkada abus bir cehre ve homurdana homurdana Ahmet ağa eve dönerler.

Ertesi sabah, Paşayı terke niyet tutup pılısını pırtısını hazırlayıp Paşaya allahaısmarladık diyeceği sırada konağın önünde, altı atlı saray arabası ve bir Harem ağası sadaret mührünü Paşaya getirmiştir.

Bu vaziyet karşısında Ahmet ağanın şaşkınlığı büsbütün artar, düşünür, memleketin tanlisi için bu kadar parlak fikirler varken. soğana narh veren Paşaya mührü sadaretin gönderilmesine bir türlü mana veremez.

Bermutad Paşanın muhafızı olarak arabaya binerler, sadaret makamına giderler. Akşam dönüşte Ahmet ağa paşanın karşısında elpençe divan durup sorar;

- Paşam hikmetinden sual sorulmaz. Dündenberi geçen vakayiden bir şey anlıyamadım. Size olan bağlılığım sizce de müsellimdir Bunca güzel fikirler arzeden zevat varken sizin sadarete geçmenizi aklım almadı.

Paşa gülerek cevap verir.

- Ahmet bunca yıldır söylediğim doğru sözler ve bilgili laflar, bana daima düşman kazandırdı. Göz den düştüm, şimdi ise öğrendim. Etraflarında akıllı adam istemiyorlar. Bak soğana narh verince sadaret kaymakamı oldum.

Atatürk Diyorki :

(Türk genci inkilâpların ve rejimin sahibi ve bekçisi dir. Bunların kuzusuna doğruluğu. herkesten çok inanmıştır. Rejimi ve inkilapları benimsemiştir. Bunları zayıf düşürecek en küçük veya en büyük bir kırpıntı ve bir hareket duydumuz bu memleketin polisi vardır, jandarması vardır, ordusu vardır, adliyesi vardır demiyecektir. Hemen müdahale edecektir. Ve kendi eserini k o r u y a c a k t ı r. Polis gelecektir. Asıl suçluları bırakıp s u ç l u diye onu yakalayacaktır. Genç «Polis henüz inkilâp ve cumhuriyetin polisi değildir» diye düşünecek fakat aslı yalvarmıyacaktır. Mahkeme onu mahkûm edecektir. Gene düşünecek «demek adliyeyide islâh etmek, rejime göre düzenlemek lâzım diyecek. Onu hapse atacaklar, kanun yolundan itirazlarını yapmakla beraber... Meclise telgraflar yağdırıp, haklı ve suçsuz olduğu için tahliyesine çalışılmasını kayırılmasını istemiyecektir. Diyecekki «Ben inan ve kanaatimin icabını yaptım, müdahale ve hareketim de haklıyım. Eğer buraya haksız olarak gelmişsem bu haksızlığı meydana getiren sebep ve âmilleri düzeltmekte benim vazifemdir.»

İşte benim anladığım Türk genci ve Türk gençliği

Kaymakam bu memleketi mülga kanunlarımı idare ediyor?

Gazetemizi çıkarmağa karar verdiğimiz zaman 5680 sayılı basın kanununu elimize aldık ve onun emrettiği şekilde bir beyanname tanzim ederek kaymakamlık makamına takdim ettik; gazetemizi de 1 Kasımdan itibaren neşre başladık. Basın kanununun 8. maddesi aynen şöyle başlıyor (mevkute çıkarılması izne bağlı değildir)

Kanunun bu açık hükmüne uyarak neşre başladığımız 1 Kasım 1955 günü kaymakamlık makamından, aynen aşağıya neşrettiğimiz. tahriratı aldık:

Yakub Kefeli

Hilmi Gülay
Müstakil gazete sahibi

Müstakil adlı günlük gazetenizin çıkarılmasına dair 26-10-1955 tarihinde verdiğiniz beyannameniz Matbuat kanununun madde 9 ve müteakip maddelerine göre

Devamı İkinci Sayfana

Yeni Karabük'e Teşekkür

Gazetemizin intişarı Vesilesile bize iyi niyetler izhar ederek okuyucularına tavsiye eden Yeni Karabük gazetesine teşekkür eder, biz de aynı duygularla meşbu olduğumuzu bildiririz.

Bu gürültü ne ?

_ Seçim yolu yaptıyor

EK-26: Müstakil gazetesinin 3 Kasım 1955 tarihli ve 3 sayılı nüshası

MÜSTAKİL

Devlet Nüshası

YIL : 1 — KARABÜK'TE ÇIKAN GÜNLÜK SİYASİ MÜSTAKİL GAZETE — SAYI : 226

FİATI [10] Kuruş | Sahibi YAKUP KEFELİ | Yazı İşleri Müdürü YAKUP KEFELİ | Teknik Sekreter Erkan YOLAÇ | Telefon : 66 / 57 / 172 gece | 6 EYLÜL Perşembe

Kâr Hadleri kısmen Değiştirildi

Yeni listede, evvelce bir çok eşya için tesbit edilen kâr hadlerinin arttırıldığı görülüyor

Vilâyet ve Belediyelerce kararlaştırılan azamî fiatlar Ticaret Vekâleti tasdik etmedikçe tatbik olunamıyacak

Ankara (Hususi) - Milli Korunma Kanunu hükümleri gereğince ithalatçı, toptancı ve perakendeciler için kar hadleri tesbit eden K 1020 sayılı kararın bağlı 1 sayılı liste yürürlükten kaldırılmış ve bunun yerine K/1038 sayılı liste evvelki gün meriyete girmiştir.

Listeden de anlaşılacağı üzere ithalatçı ve para kendecilerin kâr hadlerine bazı eksilme ve yükselmeler vukubulmuştur.

Bu listeye göre kâr yüzdeleri maddelere göre şu şekilde tatbik edilmektedir:

Eşyanın cinsi	Kâr yüdeleri İthalâtçı	Perakendeci
Çiğ kahve	5	—
Kavrulmuş kahve	5	15
Nebati yağlar	10	10
Balina yağı	10	10
Margarinler	10	10
Kakao ve müstahzarları	15	15
İthal malı çimento	15	10
Çam petrol ve şist yağı (Bunlardan lüzum görülenlerin azami satış fiatları Ticaret Vekaletince tesbit olunur		
Kimmya sanayiinin ve buna bağlı sanayiin müstahzarları	15-20	10-25
Sun'i plastik maddeler ve kauçuklar	15-20	10-20
Deriler, köseleler, bunların mamulatı çantalar, kılıflar, postlar ve kürkler	15-20	10-20
Ağaç ve ağaç mamulatı	15-20	10-15
Kağıt, mukavva ve mamulatı	10-20	10-15
Dokumaya elverişli maddeler ve mamulleri	10-20	10-15
İthal malı ayakkabılar, şapkalar başlıklar, şemsiyeler	5-15	10-15
Taş, çimento, çini, porselen cam ve mamulatı	10-20	10-25
Mücevherat ye kuyumcu eşyaları	10-20	10-15
Demir, dökme demir, çelik	15-20	10-15
Bakır	20	10
Alüminyum	20	10-15
Kurşun	20	10
Çinko	20	10
Kalay	20	10
Adi madenlerden aletler bıçakçı eşyası, sofra takımları, çeşitli eşya	10-20	15
Makineler ve cihazlar, elektrik malzemesi	15-25	10-20
ve elektro teknik işlere Elektrik makine ve cihazları yarayan eşya	10-55	10-20
Motörlü kara nakil vasıtaları, traktörler, motosiklet ler, kara nakil vasıtaları	10-20	50
Optik alet ve cihazlar, fotoğraf, sinematograf, ölçü cihazları, hassas âletler, tıbbi, cerrahi âlet ve cihazlar	15	15-20
Saatler	10-15	10-15
Musiki âletleri ve bunların aksamı	10-15	10
İthal malı mobilyalar, yatak takımları ve benzeri eşya	10	15-20
İthal malı oyuncaklar spor âlet ve vasıtaları	10	10-15
Çeşitli eşya	10-35	15-35

Ayrıca birinci ve ikinci toptancılar da yüzde 5 ilâ yüzde 10 arasında bir kâr haddine tabi tutulmuşlardır.

Ege'de siyasi faaliyet hızlanıyor

C.H.P. ve Hür. P. nin seyahati başlıyor

İzmir (Hususi) - Ege Bölgesi partiler arası siyasi faaliyet bakımından çok hareketli günler arifesinde dir.

Bilindiği gibi bir C.H.P mebuslar heyeti bir kaç güne kadar İzmire gelerek Ege bölgesinde seyahate çıkacaklardır.

Hür. P. Genel Başkanı Fevzi Karaosmanoğlu da halen şehrimizde bulunmakta olup yakında Hür. Parti ileri gelenlerinin Ege bölgesinde yapacağı seyahat programını çizmektedir.

Öğrenildiğine göre C.H.P., gerekse Hür. Parti'nin Egedeki seyahat programları ayni rota üzerindedir.

Orduda sellerin tahribatı

Samsun (Hususi) - Bir sel felâketine uğrıyan Ordu'da su girmiyen ev ve dükkân kalmamıştır. Sokaklarda bazı mahallelerde 1 metreyi bulmuştur. Henüz yolları köylerden hiçbir haber alınamamıştır.

Ordu ve köylerindeki

Zevk

Açıkhava Sinemasında

GECE : 21

ÖLDÜREN ŞEHİR

Ayhan Işık
Belgin Doruk
T. Seyfioğlu
P. Morelli
Kenan Pars

Günler Geçerken:

Cinayetler ve Cemiyet

Hiç bir gün geçmiyor ki gazetelerde bir cinayette bahsedilmesin. Her gün o sutunlarda yeni yeni facialarla karşılaşıyoruz. Cinayet sebeplerini ilkçe tetkik eylediğimiz zaman içtimi yaralardan doğuyu işlenen cinayetlerin yanında bir hiç yüzünden işlenen cinayetlerin mnazam bir yekûn tuttuğunu görürüz.

Nasıl oluyorda kuranın bile menşeyiğini bir şey yapabiliyorum insanı olarak Allaha karşı vecibelerimizi yaptığımız halde, fiiliyatik yazılı edilenleri dahi yapmaktan kendisini alamıyoruz. İstanbulda işlenen son cinayet tâyler, ürpertici dir. Havan tekmağıl ile bir yedek subay yüzü karasının parçalıyor ve cevelli öldürün kocağına atıyor.

Sebebi sorulduğu zaman ac cinayeti ve nede hakimi intinin edebilecek bir hadise anlatamıyor. Neoluyoruz, bir insanı bir lâhzada öteki dünyaya ne

Yazan: Enis Eşgimen

hak ve salahiyetle yolluyoruz. Bu vahşice ve canyakıc hislerin tezahür etmemesi veya tezhür edişte bir lacunun işlenmesi halinde tekerrürüne meydan verilmemesi için cemiyetçe tepki göstermeğe mecburuz. Kanunun yanı sıra da cemiyetin bu gibilere vereceği dersalette ki daha elim ve daha tesirli olacaktır.

Edirnede büyükbir yangın

Edirne (Hususi) Şehrimizde kereste mağazalarının kesif bulunduğu Tahmis semtinde Söker kardeşlere aid kereste mağazasında yangın çıkmıştır.

Etrafı tamamen ahşab binalarla ve marangoz atölyeleriyle dolu olduğu için yangına çok tehlikeli bir vaziyet alınmıştır. Bütün şiddi sarfı edilmiştir. Yangın itfaiyenin gayretli çalışması neticesinde etrafa sirayet etmeden önlenmiştir. İçi kereste dolu bir mağza ile bir kerosen atölyesi ve bir kamyon tamamen yanmıştır. Zararın 250 bin lira olduğu tahmin edilmektedir.

Göneade 25 Hektar orman yandı

Balıkesir, (Hususi) Gören kazasına bağlı Sarıköy nahiyesi ormanlarında 25 hektar orman yanmıştır. Öğleyin saat 12 de başlıyan yangın, 7 saat devam etmiştir. Yangının, hayvanlarını otlak açmak isteyen kimseler tarafından çıkarıldığı anlaşılmıştır.

Bu sebeple çok büyük zarar görmüş harmanda ki fındıklar sularla birlikte denize sürüklenmiştir. Zarar ve ziyanın birkaç milyon lira olduğu tahmin edilmektedir.

EK-27: Müstakil gazetesi 6 Eylül 1956 tarihli ve 226 sayılı son nüshası

ÖZGEÇMİŞ

KİŞİSEL BİLGİLER

ORCID	0000-0003-2030-9307
Adı Soyadı	Berk Yaman
Doğum Yeri	Karabük
Doğum Tarihi	22.09.1994

LİSANS EĞİTİM BİLGİLERİ

Üniversite	Eskişehir Osmangazi Üniversitesi
Fakülte	Fen-Edebiyat Fakültesi
Bölüm	Tarih

YÜKSEK LİSANS EĞİTİM BİLGİLERİ

Üniversite	
Enstitü	
Anabilim Dalı	

YABANCI DİL BİLGİSİ

İngilizce	YDS (…..) YÖKDİL (…..) TOEFL (…..) EILTS (…..)
…	

İŞ DENEYİMİ

Çalıştığı Kurum	
Görevi/Pozisyonu	
Tecrübe Süresi	

KATILDIĞI

Kurslar	
Projeler	

İLETİŞİM

Adres	İstiklal Mah. Santral Sok. No.13/23 Odunpazarı/Eskişehir
E-mail	yaman.berk94@gmail.com